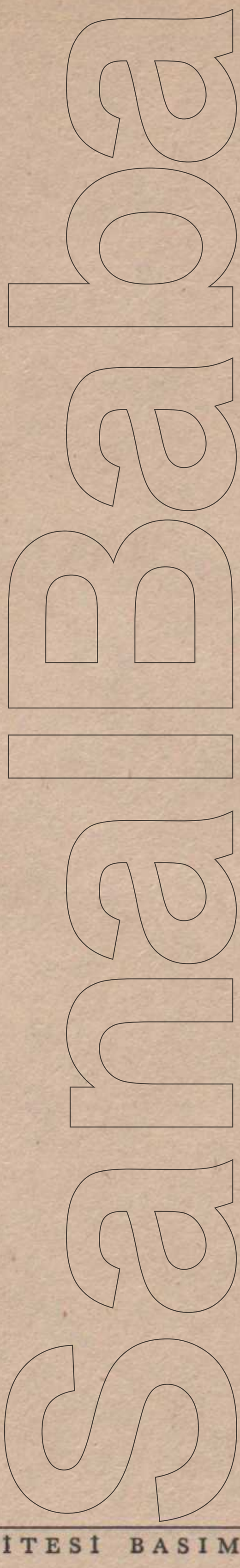
YENİ TARAMA SÖZLÜĞÜ

TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI

18-11-1988
Ankara

ভাষা শিক্ষা

1932

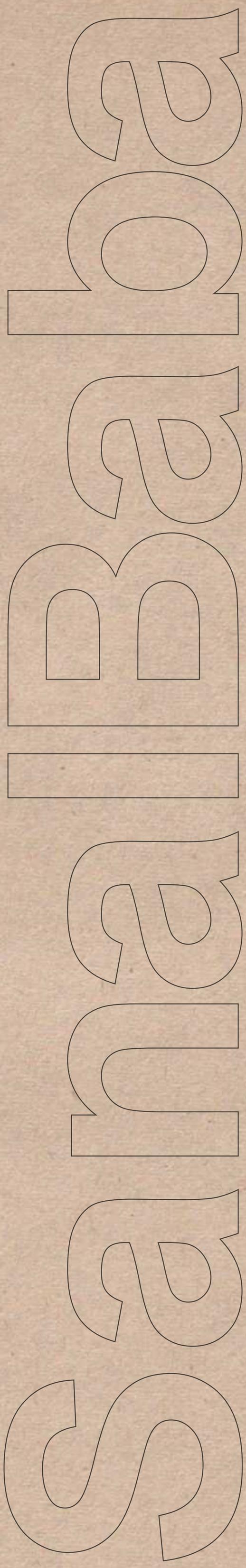

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ - ANKARA 1983

YENİ

TARAMA SÖZLÜĞÜ

TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI : 503

YENİ
TARAMA SÖZLÜĞÜ

Düzenleyen
CEM DİLÇİN

TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI

ÖNSÖZ

Tarama Sözlüğü, XIII. yüzyıldan XIX. yüzyıla değin Türkiye Türkçesiyle yazılmış yapıtlardan taranan ve bugün kullanımdan düşmüş ya da anlamı, yapısı değişik olarak kullanılan Türkçe sözleri tanıklarıyla birlikte veren bir çeşit tarihsel sözlüktür. İki dizi halinde 12 cilt olan **Tarama Sözlüğü**, 1935'ten 1977'ye değin 42 yıl süren bir çalışmanın ürünüdür.

Sözlüğün hazırlık çalışmalarına 1935 yılında başlanmıştır. İlk evrede 135 kitap taratılarak sözlüğe gereç toplanmış, bunu sözlüğün düzenleme ve basım evresi izlemiştir. 1941 yılından başlayarak, bir yandan eldeki tarama fişleri sözlük düzeninde işlenmiş, bir yandan da kitap tarama işi sürdürülmüştür. Böylece, taranan kitap sayısı 160'a yükselmiş ve 1943–1957 yılları arasında her her biri A'dan Z'ye değin tam bir sözlük olan dört ciltlik **Tanıklariyle Tarama Sözlüğü** ortaya konulmuştur. Daha sonraki çalışmalarla, ilk diziyi oluşturan bu dört cildin söz varlığı bir araya getirilmiş, kimi yönlerden geliştirilmiş ve yeni taranan 67 kitabın verimleri de bunlara katılarak, 1963–1972 yılları arasında altı cilt olarak yayımlanan **Tarama Sözlüğü** düzenlenmiştir. Bu altı ciltten sonra da, 1974–1977 yılları arasında **Ekler** ve **Dizin** ciltleri yayımlanmıştır.

* *

Tarama Sözlüğü, ilk cildinin yayımlandığı tarihten bu yana Türkoloji alanında büyük bir boşluğu doldurmuş, yerli ve yabancı uzmanlarca sürekli aranan ve kullanılan bir başyapıt olmuştur. Bugün de, bu önemli işlevini sürdüren sözlüğün, kullanım alanını genişletmek ve eski metinlerle ilgilenen herkesin kolayca yararlanabilmelerini sağlamak amacıyla, tanıksız bir tek cilt halinde yeniden düzenlenmesi gereği ortaya çıkmıştır. Bu gereğin sonucu hazırlanan eldeki bu yeni sözlükte, eskisinden ayrılan ve geliştirilen yönler şunlardır:

1. Madde başı olan bütün sözler çevriyazıyla verilmiştir.

2. Madde başı olan sözler verilirken, tanıklardaki eski harflerle olan yazım biçimlerine bağlı kalınmıştır.

3. Deyimler, birleşik eylemler, tamlamalar ve öteki sözler hangi sözcükle başlıyorsa o madde içerisinde toplanmıştır.

4. Yabancı kökenli kimi sözcüklerin hangi dilden olduğu kısaltmalarla gösterilmiştir.

5. Tanıklara yer verilmemiştir.

6. **Tarama Sözlüğü** hazırlanırken gözden kaçmış olan kimi yanlışlar elden geldiğince düzeltilmiştir.

7. Sözlüğün sonuna, madde başı olan her sözün **Tarama Sözlüğünde** geçen bütün yazım biçimlerini içeren eski yazıdan yeni yazıya bir dizin eklenmiştir.

Sözlük üzerindeki çalışmalar bu ciltle son bulmuş değildir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarla, sözlüğün her yönden daha da geliştirilmesi sağlanacaktır.

* * *

Tarama Sözlüğünü kırk yıla yaklaşan bir sürede, olağanüstü titiz ve özverili bir çalışmayla hazırlayanlar Sayın Ömer Asım Aksoy ile rahmetli babam Dehri Dilçin'in yüce emeklerini sonsuz bir saygıyla anıyorum.

Bu cildin hazırlanmaya başlandığında Derleme ve Tarama Kolu Başkanı olan Sayın Prof. Dr. Mustafa Canpolat'ın yönetici ve bilim adamı olarak sözlüğe yaptığı değerli katkıları anmayı da bir görev sayıyorum.

Daha sonraki dönemlerin Kol Başkanları Sayın Doç. Dr. Semih Tezcan'a ve Sayın Emel Vardarlı'ya da her konudaki yardımlarından dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Cem DİLÇİN

SÖZLÜĞÜN DÜZENLENMESİNDE TUTULAN YOLLAR

1. Madde başı olan sözlerin tanıklarda geçen bütün yazım biçimleri birer birer saptanmış ve çevriyazıyla verilmiştir. (Kimi tanıklarda, sözcüğün eski harflerle olan yazımından –imla harfleri ve hareke bulunmaması nedeniyle– ünlülerin okunuşu kesinlikle anlaşılamadığı için, böyle durumlarda ya **Tarama Sözlüğü**ndeki şekle bağlı kalınmış ya da o yüzyılın fonetik özelliği dikkate alınarak sözcüğün şekli saptanmıştır.)

2. **Tarama Sözlüğü**nün söz varlığı korunmuş, – düzeltme ve düzenlemelerin dışında– sözcük eklenmemiştir.

3. Söylenişleri ve yazımları aynı, fakat anlamları arasında büyük farklar bulunan sözcükler ayrı maddeler halinde (I), (II)... rakamlarıyla gösterilmiştir.

4. Madde başı olan sözlerin birbiriyle ilgili türlü anlamları 1, 2 ... rakamlarıyla numaralanmıştır.

5. Söylenişleri ayrı ve değişik yazımı olan sözlerin bir şekli esas madde başı yapılmıştır. Öteki şekiller, sözlükte alfabetik sıraya göre bulundukları yerlerden, bu esas şekle → işaretiyle gönderme yapılarak köşeli ayraç [ ] içinde gösterilmiştir.

6. Deyimler, birleşik eylemler, tamlamalar ve öteki sözler hangi sözcükle başlıyorsa, madde başı olan o sözcüğe alınmış ve alfabe sırasına göre sıralanmıştır. Bunlar arasında küçük farklar bulunan şekiller, aynı madde içinde → işaretiyle gönderme yapılarak en eski ya da en yaygın bir ana şekilde toplanmıştır. (Böyle maddeler içerisinde geçen – işareti, madde başı olan sözcük yerine kullanılmıştır.)

7. Herhangi bir maddeye gönderme yapılan bir sözcük, o maddenin hangi anlamına gönderilmiş ise, o anlamın numarası, gönderme yapılan sözcüğün üst yanına ufak punto rakamla yazılarak belirtilmiştir.

8. Deyimlerin, birleşik eylemlerin, tamlamaların ve öteki söz gruplarının ilk sözcükleri, sözlükte madde başı olarak yer almıyorsa bunlar köşeli ayraç [ ] içine alınarak madde başı yapılmıştır.

9. Yabancı kökenli kimi sözcüklerin hangi dilden olduğu kısaltmalarla gösterilmiştir. Kimi yerlerde de yabancı kökenli sözcüğün aslı ← işaretiyle verilmiştir.

10. **Tarama Sözlüğü**ndeki madde başı olan sözlerde yapılan düzeltmeler ve değişiklikler ana çizgileriyle şunlardır:

a) Bugünkü söylenişine yakın bir yazımla sözlüğe geçirilmiş sözcükler eski harflerle olan yazımlarına uygun olarak verilmiş ve esas madde başı yapılmıştır: *anıñ*–anuŋ, *artmak*–ardmaḳ, *bildüklü*–bildükli, *biriktirmek*–birikdürmek, *çaptırmak*–çapdurmaḳ, *dayanmak*–ṭayanmaḳ, *dolu*–ṭolu, *duyağan*–ṭuyaġan, *ederlenmek*–iderlenmek, *etmek*–itmek, *geñ*–giŋ, *uğru*–uġrı, *yuyucu*–yuyucı...

b) Kimi madde başı olan sözler düzeltilmiş ve doğru biçimleriyle sözlüğe alınmıştır: *añurdu gelmek*–egirdü gelmek, *algitmek* ve *alıgitmek*–elikdürmek, *bu'ğız*–buġur, *bulgalak*–bulġalıḳ, *buñalsalık*–buŋalsılıḳ, *keşdür*–keşür, *kulgan*–ḳurlaġan, *ol* (*II*) ve *öl*–ul, *uyugen*–üyügen, *uyumezlenmek*–üyümezlenmek...

c) Okunuşları yaygınlaşmış kimi sözler de doğru biçimleriyle düzeltilmiştir: *beğdeş*, *bekdaş* ve *bekdeş*–beŋdeş, *doymak*–döymemek, *igen*, *igende*, *iğen*, *iğende* ve *iğin*–iŋen ve iŋende, *sügü*–süŋü, *sügülemek*–süŋülemek...

ç) Sözlükte yer almalarına gerek olmayan kimi Arapça ve Farsça sözcükler alınmamıştır: *babuna* (← *Far.* bābūne), *baḫş* (*Far.*), *bazu* (← *Far.* bāzū), *bibi* (← *Far.* bībī), *cinnistan* (← *Ar. Far.* cinn-istān) *çöğen* (← *Far.* çevgān), *çünki* ve *çünkim* (*Far.*), *derzi* (← *Far.* derzī), *fakat* (*Ar.*), *girinç* (← *Far.* gürinc), *gürbüz* (*Far.*), *ḥamır* (← *Ar.* ḥamīr), *ḫu* (← *Far.* ḫū), *kirde* (← *Far.* girde), *kütüval* (← *Far.* kūt-vāl), *mal* (← *Ar.* māl), *timar* (← *Far.* tīmār), *yarı* (← *Far.* yārī)...

d) Eylemlerin çekimli şekillerine genellikle yer verilmemiştir. Ancak gerekli görülen yerlerde bu çekimli şekiller, eylemlerin mastarları altında toplanmıştır.

e) Birleşik sözcük olup da ayrı yazılmış olanlar birleştirilmiştir: *ağaç kavunu*–aġaçḳavunı, *ayu kulağı*–ayuḳulaġı, *ağzı açuk*–aġzıaçuḳ, *bağrı kara*–baġrıḳara, *beğ börkü*–begbörki, *böğrek eriği*–bögrekerigi, *düğün çiçeği*–düğünçiçegi...

f) Sözlükte uygulanan yönteme göre esas alınan bir maddeye gönderme yapılması gereken sözcükler bir ana şekille birleştirilmiştir: *cüftlenmek*–çiflenmek, *ḫamu*–ḳamu, *ḫanda*–ḳanda, *ḫandasa*–ḳandasa, *ḫansi*–ḳansı, *kovuz*–ḳoġuz...

g) Aynı anlamda olmakla birlikte kökleri ve kuruluşları ayrı olan ve birbirine gönderme yapılmış kimi sözler ayrı maddeler halinde verilmiştir: *çiğre*, (*çeğre*, *koğuş oku*, *kovuş oku*, *kovaş ok*)– çigre, [çegre]; ḳoġuş oḳı, [ḳovuş oḳ, ḳovuş okı]; *sanasın*, (*sanaydın*, *diyesin*)– ṣanasın, [ṣanayduŋ]; diyesin, [diyeydüŋ]...

ğ) Madde başlarında gösterilmiş kimi şekiller tanıklarda bulunmadığı için alınmamıştır: *abalak*, *avkırmak*, *bey*, *çağlak*, *dulp*, *dulun*, *sıvışmak*...

ÇEVRİYAZI ALFABESİ*

a	آ ، اَ ، اَ ، ه ، ه ، ه ، ـَ
ā	آ ، اَ ، اَ ، ى ، ـٰ
b	ب
c	ج
ç	چ
d	د
ḍ	ض
e	أ ، اَ ، اَ ، ه ، ه ، ه ، ـَ
f	ف
g	گ ، ك
ġ	غ
h	ه ، ه ، ه ، ه
ḥ	ح
ḫ	خ
ı	اِی ، اِ ، ی ، ـِ
i	اِی ، اِ ، ی ، ـِ
i	اِی ، ی
j	ژ
k	ك
ḳ	ق
l	ل
m	م
n	ن
ŋ , ñ	ك ، ك
ng	نك
o	او ، اُ ، و ، ـُ
ō	و
ö	او ، اُ ، و ، ـُ
p	پ
r	ر
s	س
ṣ	ص
s̱	ث
ş	ش
t	ة ، ت
ṭ	ط
u	او ، اُ ، و ، ـُ
ū	او ، و
ü	او ، اُ ، و ، ـُ
v	و
y	ی
z	ز
ẓ	ظ
ẕ	ض
ẕ	ذ
ʿ	ع
ʾ	ء

* Çevriyazı işaretlerinin siyahı basımevinde bulunmadığı için, sözlüğün basımında zorunlu olarak bunların yerine beyazları kullanılmıştır.

A

aba 1. Ana, anne. **2.** Nine, anneanne.
abartmaḳ Mübalağa etmek, büyütmek.
abbaḳ → **appaḳ**
[**āb-dest** (*Far.*)]
– **virmek** İyice darılmak, haşlamak.
abıca Amca.
abrıḳ Birbiri üstüne eğilmiş, yığılmış.
abrıl (← *Yun.* abrilios) Nisan.
abrılmaḳ → **avrılmaḳ**
abşaḳ → **apşaḳ**
abu Şaşma ve korku ünlemi.
abuḳ, [**apuḳ**] Avurdu şişirip parmakla vurarak ses çıkarma.
[**ʿaceb** (*Ar.*)]
–**e ḳalmaḳ** Hayrette kalmak, şaşakalmak.
[**acı**]
– **dil** Acı söz, dedikodu.
– **dil virmek** Acı söz söylemek.
–**ya ḳoymaḳ** Istıraba sokmak, zahmet vermek.
acıġ → **acıḳ**
acıġan Çok acıyan.
acıḳ, [**acıġ**, **açuḳ (I)**] Acı, dert, ıstırap.
–**ını almaḳ**, [–**ını çıḳarmaḳ**] İntikamını almak.
–**ını çıḳarmaḳ** → –**ını almaḳ**
–**ı ṭutmaḳ** Öfkelenmek.
– **itmek** Istırap vermek, üzüntü içinde bırakmak.
– **olmaḳ** Canı acımak.
acıla, [**açla**] Aç iken.
acılaca Aç olarak, aç açına.
acılıḳ Istırap, eziyet, sıkıntı.
acımaḳ Eziyet görmek, canı yanmak.
acımarul Hindiba.
acın Aç olarak, açlıkla, açlıktan.
acır → **ʿacur**
acıraḳ Acımsı, acımtırak.
acırmaḳ, [**acurmaḳ**] **1.** Acıktırmak, **2.** Bağlı, uyar durumda bulundurmak.
acışıḳlıḳ Acı, ağrı.
acışmaḳ Ağrımak.
acıtġan, [**acıtḳan**] Çok acıtan, çok ıstırap veren.
acıtḳan → **acıtġan**
acıtmaḳ İncitmek.
acıyavşan Veronika, pelin.
acmaḳ, [**açmaḳ (I)**] Acıkmak.
ʿacur, [**acır**] Hıyara benzer, hıyardan büyük sert bir meyve.
acurmaḳ → **acırmaḳ**
[**aç**]
– **dirilmek** Aç yaşamak.
– **itmek**, [– **ṭutmaḳ**] Aç bırakmak.
– **ṭutmaḳ** → – **itmek**
açı Acı, dert, keder.
açıḳ (I) Serbest, laubali.
[**açıḳ (II)**]
– **dilli** Kekelemeden söyleyen, düzgün konuşan.
– **yir** Feza, boşluk.
açıḳlamaḳ Ortaya çıkarmak, açık duruma getirmek.
açıḳlıḳ Fesahat.
açılmadıcaḳ **1.** Açılmamış mini mini. **2.** Açılmadıkça.
açılmaḳ (I) **1.** Zahir olmak, aşikâr olmak. **2.** Ortadan kaybolmak, görünmez olmak.
açıla açıl Çekilin, savulun.
açılmaḳ (II) Fetholunmak.

açılmış Açıklanmış, şerh edilmiş.
açınmaḳ Açılmak, görünmek.
açışmaḳ Birlikte açmak, müşavere etmek.
açḳu **1.** Açacak, parlatacak şey, cila. **2.** Anahtar.
açla → **acıla**
açmaḳ (I) → **acmaḳ**
açmaḳ (II) Parlatmak, perdahlamak.
açmaḳ (III) **1.** Fethetmek, zaptetmek. **2.** Uzağa sürmek. **3.** Yaymak. **4.** Açığa vurmak, ortaya koymak.
aça görmek Açmaya bakmak, açmaya çalışmak.
açmaḳ (IV) Aşmak.
[açmaz]
– **ḳomaḳ** Olduğu gibi terketmek, yüzüstü bırakmak.
açmazlanmaḳ Açılmak istememek.
açuḳ (I) → **acıḳ**
açuḳ (II) **1.** Açık. **2.** Güler yüzlü, şen.
– **boyamaḳ** Bir işi açıkça yapmak.
– **gönüllü** Temiz kalpli.
açuḳlıḳ Saflık, temizlik.
[ad]
– **bağlamaḳ** Ad olarak almak.
– **çıḳarmaḳ** Ün salmak, şöhret kazanmak.
– **eri** İyi adla şöhretli.
– **eylemek** Ad vermek, adlandırmak.
–ı bellü Meşhur, ünlü.
–ına ne düşerse Şanına ne yakışırsa.
– **issi** Meşhur, ünlü.
– **itmek** Ad bırakmak.
– **ḳazanmaḳ** Ün almak.
– **şan, san** Ün, şöhret.
– **urmaḳ, [– vurmaḳ]** Ad vermek, ad koymak.
– **urunmaḳ** Ad takınmak, ... adını almak.
– **vurmaḳ** → **– urmaḳ**
– **yavuzluġı** Ad kötülüğü, kötü adlılık.
adaḫlu → **adaḳlu**
adaḳlu, [adaḫlu] Nişanlı, yavuklu.
Adalya Antalya.
adamaḳ (I), [adımaḳ] Ad vermek, adlandırmak.
adamaḳ (II) Vadetmek.
adamcıl İnsana saldıran (hayvan).
adamcıllanmaḳ Adam gibi görünmek, adamlık taslamak.
adamlıḳ Olgunluk, erginlik.
adanlu Adlı, ... adını takınmış.
adanmaḳ Ad almak, ad takınmak.
[adanmış]
– **vaḳt** Muayyen, belirli zaman.
[ādem (*Ar.*)**]**
– **oġlanı** İnsanoğlu.
– **ṭonına girmek** İnsan kılığına girmek.
[adım]
– **admaḳ** Adım atmak.
– **ḳalġımaḳ** Adım atmaya çalışmak, ayağa kalkmaya çabalamak.
– **yirde** Adım başına.
adımaḳ → **adamaḳ (I)**
adımlamaḳ Yürümek.
adlamaḳ Ad vermek, adlandırmak.
adlanmaḳ Şöhret kazanmak, nam salmak.
adlu Meşhur, ünlü.
adsuz **1.** Şerefsiz, kötü tanınmış. **2.** Şöhretten düşmüş, unutulmuş. **3.** Namert, aşağılık.
adsuzlıḳ Şöhretsizlik.
aġ (I) **1.** Ak, beyaz. **2.** Duru, berrak.
–ı ḳarası İyisi kötüsü, her çeşidi.
aġ (II) Donun ortasındaki parça.
aġ (III), [aġḳurdı] Ağ ören böcek, tırtıl.
aġa **1.** Ağabey, büyük oğul, büyük erkek kardeş. **2.** Baba, ata. **3.** Efendi, büyük, amir.
– **ḳadın** Büyük kadın, hanımefendi.

ağaç (I) Sopa, değnek.

ağaç (II) **1.** Bir kilometre kadar olan bir uzunluk (ölçüsü). **2.** 68 cm. uzunluğunda ağaçtan yapılmış arşın.

ağaçdelegen, [ağaçdelen] Ağaçkakan.

ağaçdelen → ağaçdelegen

ağaçḳarası Çürük ceviz ağacı kökünde bulunan siyah yapışkan madde.

ağaçḳavumı Turunç.

ağaçköpügi Ağaç zamkı.

ağaçpuşı → ağaçpüsi

ağaçpüsi, [ağaçpuşı] Kimi ağaç ve bitkilerin gövdesinden sızan zamk.

ağaçlamaḳ Sopayla dövmek, dayak atmak.

ağaçlanmaḳ Sopayla dövülmek, dayak yemek.

ağardıca Ağarırken.

ağayıl Ağıl, koyun sürüsü.

[ağban]

– **iv** Büyük çadır, otağ.

ağca, [ağcam] **1.** Ak, akça. **2.** Atın alnından burnuna doğru inen beyazlık, akıtma.

ağcam → ağca

ağcaraḳ Beyaza çalar, akımsı.

ağdarmaḳ → aḳtarmaḳ

ağdıḳ → ağduḳ

ağdırmaḳ → ağdurmaḳ

ağduḳ, [ağdıḳ] Karışık, bozuk, kusurlu, ters, aksak, eksik.

ağduḳlıḳ Terslik, aksilik, eksiklik, kusur.

ağdurılmaḳ Yukarı çıkarılmak.

ağdurmaḳ, [ağdırmaḳ] **1.** Kaldırmak, yukarı çıkarmak, yükseltmek. **2.** (Hayvanı) Aştırmak, çiftleştirmek.

ağı İpekli kumaş.

ağıl, [ay ağılı, ay ve gün ağılı, güneş ağılı] Ayın ve güneşin çevresinde görülen beyaz halka, hale.

ağıllanmaḳ, [ağullanmaḳ] Ay harmanlanmak, halelenmek.

ağıllıḳ (Ayı çevreleyen) Beyazlık.

ağın **1.** Cimri, pinti. **2.** Zorba, haydut.

ağır (I) **1.** Sert, keskin. **2.** Çok, bol, kalabalık. **3.** Ağırlık.

– **baş** **1.** Ağır başlı. **2.** Vakar, temkin.

– **düşmek** Ağırlaşmak.

– **gönülli** Korkak.

ağır (II), [– başan, – başma, – başmaḳ, ağırlıḳ (II)] Kâbus.

– **başan → – (II)**

– **başma → – (II)**

– **başmaḳ → – (II)**

ağırılmaḳ (Boru yüksek sesle) Çalınmak.

ağırın Ağırlığında olanı, ağırlığındakini.

ağırlamaḳ Saygı göstermek, ululamak, yüceltmek.

ağırlanmaḳ **1.** Saygı gösterilmek, ululanmak, yüceltilmek. **2.** Ağırlaşmak, üzerine ağırlık çökmek.

ağırlıḳ (I) **1.** Ağır, değerli. **2.** Saygınlık, değer. **3.** Vakar, temkin. **4.** Nikâhta kız tarafına verilen para, başlık. **5.** Ev eşyası. **6.** Karşılık, bedel.

– **bulmaḳ** Saygı görmek.

– **itmek** Saygı göstermek, ikramda bulunmak, ağırlamak.

ağırlıḳ (II) → ağır (II)

ağırlıḳlu Sayın, saygıdeğer, değerli.

ağırmaḳ **1.** Anırmak. **2.** Haykırmak, kükremek.

ağurşaḳ **1.** İplik eğrilecek iğe takılan tahta yuvarlak. **2.** Dizkapağı, aşık kemiği.

ağurşaḳlanmaḳ (Erinlik çağında kızlarda) Meme yumrulanıp kabarmak.

ağurtmaḳ **1.** Anırtmak. **2.** (Boruyu yüksek sesle) Çalmak.

ağıtcı Ölu için ücretle ağlayan (kadın).

ağıtmaḳ Dağıtmak, savurmak.

[**ağız (I)**]
– **bir eylemek** → – **bir itmek**
– **birikdürmek** Söz birliği yapmak, bir düşünce üzerinde toplanmak.
– **bir itmek,** [– **bir eylemek**] Söz birliği yapmak.
– **bucağı** Avurt.
– **çaḳmaḳ** Hoşa gidecek söz söylemek.
– **egmek** Minnet etmek, yalvarmak.
–**ı bozuḳ** Ne çeşit gem vurulsa zaptedilemeyen (at).
–**ı çelikli** Çenesi kuvvetli, düzgün söz söyleyebilen.
–**ı ḳutlu** Ağzından hep hayırlı söz çıkan, hep iyi şey söyleyen.
–**ına çalmaḳ** Ağzına vurmak.
–**ının dadını virmek** → –**ının ṭadını virmek**
–**ının ḳaşığı** Bir kimsenin yapabileceği, bir kimseye yakışan, uygun gelen.
–**ını poryaza açmaḳ** → –**ını yile açmaḳ**
–**ını yile açmaḳ,** [–**ını poryaza açmaḳ**] Ağzını havaya açmak, eli boşa çıkmak, yoksun kalmak.
–**ının ṭadını virmek,** [–**ının dadını virmek**] Ağzının payını vermek, haddini bildirmek.
– **itmek** Ağız yapmak, oyalayacak söz söylemek.
– **ḳoḳlamaḳ** Ağız aramak.
–**lara düşmek** Dile düşmek, herkesçe duyulup bilinmek.
– **olmaḳ** Ağız ağrısına tutulmak.
– **otı** **1.** Ağız ağrısı için kullanılan ilaç. **2.** Tüfeğin ağzına konulan barut.
– **tüfegi** → – **tüfengi**
– **tüfengi,** [– **tüfegi**] Bir çeşit eski tüfek.
– **üşürmek** Ağız birliği etmek.
– **yarı** Salya.

ağız (II) Sınır, uç.
ağız (III) Defa, kere, kez.
ağız (IV) → **ağuz**
ağız (V) → **anız (II)**
ağızlıḳ (I) Dokumacılıkta çözgünün açılıp kapandığı yer, mekik atılacak yer.
ağızlıḳ (II) Başlangıç.
ağızlıḳ (III) At geminde ağıza yanlamasına giren demir.
ağḳurdı → **ağ (III)**
ağlaġan Çok ağlayan, sık sık ağlayan.
[**ağlamaḳ (I)**]
–**lar** Ağlamalar.
ağlara urmaḳ Ağlar görünmek.
ağlamaḳ (II) Aksamak, aksaklık göstermek.
ağlamasımaḳ → **ağlamsımaḳ**
[**ağlamış**]
– **yüzlü** Ekşi suratlı.
ağlamsımaḳ, [**ağlamasımaḳ, ağlamsınmaḳ, ağlasımaḳ**] Ağlar gibi yapmak, ağlar duruma gelmek.
ağlamsınmaḳ → **ağlamsımaḳ**
ağlanmaḳ İçin için ağlamak.
ağlasımaḳ → **ağlamsımaḳ**
ağlaş Ağlaşma, ağlayış.
ağlaşdırmaḳ Birçok kimseyi birden ağlatmak.
ağlıḳ, [**aḳlıḳ**] **1.** Beyazlık. **2.** Kadınların yüzlerine sürdükleri düzgün, üstübeç.
ağmaḳ **1.** Çıkmak, yükselmek. **2.** Aşağı inmek, ağır gelip aşağı meyletmek.
ağnaġan Çok yuvarlanan.
ağnaḳ Hayvanların yatıp yuvarlandıkları yer.
ağnamaḳ **1.** Yatıp yuvarlanmak, debelenmek. **2.** Bolluk içinde rabat yaşamak.
ağnatmaḳ Debelendirmek.
ağrı Acı, ıstırap, dert, illet.
ağrıḳ (I) Ağrılı, ağrıyan.

ağrık (II), [**ağruk (I)**] Ağırlık, eşya, ev eşyası.
ağrıklı Acıyan, ıstırap veren.
ağruk (I) → **ağrık (II)**
[**ağruk (II)**]
– **çekmek** Ağırlaşmak, ağır halde bulunmak.
ağsak, ağşak Aksak, topal.
ağsaklık, ağşaklık Aksaklık.
ağsamak, ağşamak, [**ahsamak**] Aksamak, topallamak.
ağsırık Aksırık.
ağsırmak → **ahsırmak**
ağsurmak → **ahsırmak**
ağşam → **ahşam**
ağta Ağda.
ağuağacı Zakkum.
ağukurduz Aksırtıcı bir ot.
ağukurdı Kuduzböceği.
ağul Ağıl.
ağullanmak → **ağıllanmak**
ağustosgüli Yabani gül.
ağuz, [**ağız (IV)**] Doğuran hayvanın ilk sütü.
ağzıaçık, [**ağzıaçuk**] Hindistan'da yetişen, zambağa benzer sarımsı güzel kokulu çiçeği olan ve tohumu ilaç olarak kullanılan bir bitki.
ağzıaçuk → **ağzıaçık**
aha İşte.
ahar (← *Far.* āhār) Eskiden kullanılan kağıt cilası.
[**ʿahd** (*Ar.*)]
– **bağlamak** Söz vermek.
ahı, [**ahu**] Bir kimsenin sevdiği, en yakını.
ahıcı Akıcı, seyyal.
ahılık Cömertlik.
ahırmak Tükürmek, tükrük atmak.
ahıtmak Akıtmak.
[**āhiret** (*Ar.*)]
– **oğlı** Evlatlık.
ahmak Akmak.
ahasını Nasıl akacağını.

ahsamak → **ağsamak**
ahsırmak, [**ağsırmak, ağsurmak, ahsurmak**] Aksırmak.
ahsurmak → **ahsırmak**
ahşam, [**ağşam**] Akşam.
-dur oldı Farkına varılmadan akşam oldu (?), akşam olması üzerine (?).
ahşamın Akşamleyin, akşam vakti.
ahşamlamak Geceyi geçirmek.
ahtarılmak → **aktarılmak**
ahtarmak → **aktarmak**
ahu → **ahı**
[**ak**]
– **alaca** Beyazla karışık renkli.
– **altun** Halis, değerli altın.
– **biti** İyi amel defteri, hüsnühal kağıdı, berat.
–**dan karadan** Olumlu olumsuz, ne türlü olursa olsun.
– **gice** Mutlu gece.
akağan Çok akan.
akarcasu Akarsu.
akarmak Ağarmak.
akarsu Güler yüzlü, güleç.
akartmak Ağartmak.
akaşma Meyvası sepicilikte kullanılan bir tür sarmaşık.
akca (I) Aksu, katarakt.
akca (II) → **akça**
akcılrak Beyaza çalar, beyazımsı.
akça, [**akca (II)**] Para.
– **aşıya virmek** Faizle para vermek.
– **aşşısı** Para geliri, faiz.
– **aşşıya almak** Faizle para almak.
– **kaldırmak** (Avuç dolusu) Para toplamak.
– **kesmek** Para basmak, sikke darbetmek.
– **sayılmış kul** Parayla satın alınmış köle.
akçaağaç Kayın ağacı.
akçakavak Bir tür kavak (?).
akçakır Akdoğan.

akçıl Beyazımtırak.
akdarılmak → **aktarılmak**
akdarmak → **aktarmak**
akdurmak Akıtmak.
akbardal Tere tohumu.
[**'akıl** (←*Ar.* 'akl)]
–**a sinmek** Akla yatmak.
– **gitmek** Bayılmak.
–**ı bulanmak** Aklı karışmak, zihni darmadağınık olmak.
–**ıırılmak** Aklı gitmek, bayılmak.
–**ı şaşmak** Düşünemez duruma gelmek.
'akılsuz Baygın, bîhuş.
[**akın**]
– **çapmak**, [– **eylemek**, – **şaldırmak**, – **şalmak**] Akın etmek, hücum etmek, baskın yapmak.
– **eylemek** → – **çapmak**
– **şaldırmak** → – **çapmak**
– **şalmak** → – **çapmak**
akışmak Sel gibi akmak, birikmek, üşüşmek.
akıtma (Demir için) Dökme.
akıtmak Akın akın çekmek, celbetmek.
akkök Menekşe kökü, susam kökü.
akkuyruk Kanatları siyah ve kuyruğu beyaz olan güvercin.
aklık → **ağlık**
[**akma**]
– **hançer** Yüzü oluklu hançer.
– **olmak** Kapılıvermek, uyuvermek.
akmak **1.** Meyletmek. **2.** Akın etmek, hücum etmek. **3.** Sıyrılıp çıkmak. **4.** Akın akın gitmek. **5.** Koşmak.
akmantar Beyaz, küçük bir çeşit mantar.
akot Bir çeşit haşhaş.
aksarmaşık Evrengülü, binkulaç ve akasma da denilen sarmaşık.
aksıma Sarhoşluk veren ekşi şerbet.
aksunkur Doğan türünden yırtıcı bir kuş.

aktarılmak, [**ahtarılmak**, **akdarılmak**] **1.** Düşürülmek, başkasınca yıkılmak. **2.** Kendi kendine yıkılmak, devrilmek. **3.** Yüz çevirmek, başka yana dönmek.
aktarışmak (Savaşta) Birbirini yere yıkmak.
aktarmak, [**ağdarmak**, **ahtarmak**, **akdarmak**] **1.** Yere yıkmak, devirmek, alt etmek, yenmek. **2.** Altını üstüne getirmek.
aktavşan Adatavşanı.
[**al** (I)]
– **tamğa** Tuğra, tuğra çekilmiş ferman.
al (II) Hile, düzen.
– **eylemek** → – **itmek**
– **geçmek** Hile yapmak.
– **itmek**, [– **eylemek**] Hile yapmak.
al (III) Serap.
ala (I) Ela.
ala (II) Alaca, karışık renk.
– **kurı** Az kurumuş, yarı kuru.
– **tenlü** Abraş.
[**alabanda** (← *İt.* alla banda)]
– **virmek** Gözdağı vermek, kuru gürültüyle korkutmak.
alaca **1.** Karışık renkli. **2.** Çubuklu kumaş. **3.** İki yüzlü, münafık. **4.** Karışık renk, nakış.
alacaibik → **ibik**
alacakarga, [**alakarga**] Saksağan.
alacalık İki yüzlülük, hilekârlık.
alacaserçe İspinoz.
alacaşığırcık → **alaşığırcık**
alacebre Sarı renk vermek için kullanılan bir kök.
alacık → **alacuk**
alacuk, [**alacık**, **alaçık**, **alaçuk**] Göçebe çadırı.
alaçık → **alacuk**
alaçuk → **alacuk**
aladu, [**alıdu**] Acele, ivedi.
alakarga → **alacakarga**

alaḳ bulaḳ Allak bullak, karmakarışık.
– – **ḳılmaḳ** Allak bullak etmek, darmadağın etmek.
alaḳuş Tavus kuşu.
alalıḳ Bulanık görme hastalığı.
alalmaḳ Renkten renge girmek, alı al moru mor olmak, bozulmak.
alan Açık, düz yer, meydan.
[**alan talan**]
– – **eylemek** Altüst etmek, karmakarışık duruma sokmak.
alar (I) Onlar.
[**alar (II)**]
– **ṣabāḥ**, [– **ṭaṉg**] Şafak sökmeden önceki yalancı aydınlık.
– **ṭaṉg** → – **ṣabāḥ**
[**alardu**]
– **baḳmaḳ** → **aları aları**
[**aları aları**]
– – **baḳmaḳ**, [**alardu baḳmaḳ, alaru alaru baḳmaḳ**] Dikkatli dikkatli, sert sert bakmak.
[**alaru alaru**]
– – **baḳmaḳ** → **aları aları**
alaṣığırcıḳ, [**alacaṣığırcıḳ**] Çekirgekıran bir çeşit sığırcık kuşu.
alasıya Parası peşin verilip karşılığı olan mal ileride alınmak üzere.
alaşa Sert başlı, huysuz, haşarı (at).
alav, [**ʿalev**] (← *Far.* ālāv) Alev, ateş.
[**alay**]
– **bağlamaḳ** Asker saf saf olmak, savaş düzenine girmek.
– **düzmek** Alay düzenlemek, askeri saf saf dizmek.
– **göstermek** Gösteri, tören yapmak.
alaz alaz Alaca bulaca.
alazlama Yılancık hastalığı.
albaġ Ferace.
alçaġırmaḳ Alçalmak, alçaklaşmak.
alçaġraḳ **1.** Aşağı dereceli. **2.** Alçak, basık.
alçaġrıtmaḳ Alçaltmak, hafifletmek.
alçaḳ Mütevazi, yavaş, sakin.
– **aṣıllu** Soysuz.
– **ḥāllü** Uyruk.
– **od** Hafif ateş.
– **olmaḳ** Alçak gönüllü olmak.
alçaḳlamaḳ Tahkir etmek.
alçaḳlıḳ Alçak gönüllülük.
– **itmek** Alçak gönüllülük göstermek.
alçı Aşık kemiğinin dört yüzünden birinin adı.
[**alda**]
– **ya düşmek** Aldanmak, hileye kapılmak.
aldaġan Çok aldatan.
aldaġancılıḳ Aldatıcılık.
aldaġuç Aldatıcı.
aldamaḳ Aldatmak, kandırmak, oyun etmek.
– **söz** Aldatıcı söz.
aldanġan Çabuk aldanan, daima aldanan.
aldanġuç Aldanma aracı, oyalayıcı, aldatıcı şey.
aldaşmaḳ Birbirini aldatmak.
– **itmek** Biri başkasını aldatmak.
aldayıcı Aldatıcı.
aldayış Aldatış.
aldırmaḳ → **aldurmaḳ**
aldurmaḳ, [**aldırmaḳ**] Kaptırmak.
ʿalev → **alav**
alġasamaḳ Korkutmak, ürkütmek.
alġımṣalġım → **ılġımṣalġım**
[**alġış**]
– **itmek** → **alḳış**
– **olunmaḳ** Alkışlanmak.
alġun Aklı alınmış, meczup.
alıcı, [– **ḳuş**] Avını kaçırmayan, avcı (kuş).
– **ḳuş** → –
alıdu → **aladu**
alıḳ (I) **1.** Giyecek, giysi. **2.** Eyer altına konulan ter bezi.
alıḳ (II) Gidiş tarzı.

alıl Alın.
alım, [alum] Alacak, hak.
alımamaḳ 1. Alamamak. **2.** Kapamamak, tutamamak.
alımlı, [alımlu] Alacaklı.
alımlu → alımlı
alım ṣatım → alı ṣatı
– – itmek → alı ṣatı
[alın]
– bağı Kadınların alınlarına bağladıkları altın ya da gümüşlü süs bağı.
alındurmaḳ Müteessir etmek.
alınmaḳ 1. Tutulmak, kapılmak. **2.** Endişe duymak.
alı ṣatı, [alım ṣatım] Alışveriş, ticaret.
– – itmek, [alım ṣatım itmek, – – eylemek, – – eyleşmek] Alışveriş yapmak.
– – eylemek → – – itmek
– – eyleşmek → – – itmek
alışıḳ Alacak.
alışıḳlıḳ Alışkanlık, kaynaşma, uyuşma.
alışmaḳ (I) Karşılıklı alıp vermek, hep birden almak.
alışmaḳ (II) Alevlenip tutuşmak.
alḳış Övme, övüş, dua.
– eylemek → – itmek
– itmek, [alġış itmek, – eylemek, – ḳılmaḳ] Alkışlamak, övmek, ululamak, dua etmek.
– ḳılmaḳ → – itmek
– ḳazanmaḳ Takdir toplamak.
– virmek Alkışlamak, övmek, dua etmek.
alma Elma.
almacıḳ Uyluk kemiğinin yuvarlak başı.
almaḳ 1. Basmak, yenmek, istila etmek, kaplamak. **2.** Ele geçirmek, yakalamak, elde etmek. **3.** Gereken şeyi kendine mal etmek.
ala götürmek Alıp götürmek.
ala ṭutmaḳ Alıkoymak.
alı gelmek Alıp gelmek, getirmek.
alır göz → alur göz
– virmek Mücadele etmek, savaşmak.
alup virişme Sevgi alışverişi, muaşaka.
alup virmek Bir işin türlü yönlerini heyecan içinde düşünmek.
alur göz, [alır göz] Dikkatli bakış, alıcı göz.
almazlanmaḳ Almaktan çekinmek.
[alın]
–ı çaḳal Alnı sakar.
–ı depeli Alnı perçemli.
alnuḳ Gafil, sersem, meczup.
alnuḳlıḳ Âcizlik.
alp Kahraman, babayiğit, bahadır, pehlivan.
– eren Yiğit, bahadır.
alplıḳ 1. Serkeşlik, asilik. **2.** Kahramanlık.
– itmek Cesaret göstermek.
alṣaḥ Alçak.
altcı, [altcu] Birden çok karısı olan kimsenin ilk karısı.
altcu → altcı
altın Alt, alttaki.
– yan Alt yan, aşağı taraf.
[altun]
– baş, [– ṭaş] Eskiden kadınların başlarına giydikleri altın dizili ya da altın işlemeli taç.
– ṭaş → – baş
altunlamaḳ Altınla işlemek, yaldızlamak.
altunlu Altın işlemeli.
alu 1. Âciz. **2.** Aşağı, geri, değersiz. **3.** Ahmak, aptal, sersem.
– ḳalmaḳ Geri kalmak, aşağı kalmak.
aluca Daha âciz.
aluḳlamaḳ Hayvanın sırtına çul, palan, semer gibi şeyleri koymak.

alum → **alım**
amaç Hedef, nişangâh.
[**amān** (*Ar.*)]
– **virlik** Can kurtarma parası.
amānlu Aman dileyip antlaşma yapan.
ambul → **anbal**
[**ʿamel** (*Ar.*)]
–**e getürmek** Yapmak, başarmak.
–**i azmaḳ** İşi ters gitmek.
aŋ → **eŋ**
– **yiri** → **eŋ**
[**ana (I)**]
– **atası** Annenin babası olan dede.
–**dan ṭoġmış** Anadan doğma.
–**sı anası** Anneannesi.
ana (II) Sermaye.
aŋa **1.** Ona. **2.** Onu. **3.** Onun için, ondan dolayı. **4.** Onun hakkında. **5.** Onca, ona göre. **6.** Onun, onun olsun, ona fedadır. **7.** Oraya.
– **daḳ** O zamana kadar.
analıḳ Üvey anne.
aŋarı → **aŋaru**
aŋarlaḳ Az öte, az ileri.
aŋaru, [**aŋarı**] Öte, ileriye doğru, öbür taraf.
– **berü** Şöyle böyle.
–**dan berüden** İleriden geriden.
– **yan** İleri yan, öte yan.
aŋarurаḳ Daha ileri.
Anaṭol Anadolu.
anbal, [**ambul**] Sulamayı kolaylaştırmak üzere, toprağın durumuna göre yapılan parça parça düz yer.
anca, [**ancaġ**, **onca**] O kadar, öyle.
ancacuḳ Ancak o zaman, o sürece, onun kadar.
ancaġ → **anca**
[**ancaḳ**]
– **ola** → – **olur**
– **olur**, [– **ola**] Ancak bu kadar, böyle olur.
ancalar Niceler, niceleri, birçokları, o gibiler.
ancarı O kadar.
ancılayın Onun gibi, o kadar, öyle.
and Yemin, ahit, söz verme.
–**ını yire ḳomaḳ** Yeminini yerine getirmemek.
–**ın ṣıdırmaḳ** Yeminini bozdurmak.
–**ın ṣımaḳ** Yeminini bozmak.
– **içe görmek** Sürekli yemin etmek.
– **içirmek** Yemin ettirmek.
– **içişmek** Karşılıklı sözleşip yemin etmek.
– **içmek** Yemin etmek.
– **olmaḳ** Söz verilmek, yemin edilmek.
– **ṣaḳlamaḳ** Yeminini tutmak.
– **virmek** Yemin ettirmek.
anda **1.** Orada. **2.** Onda, o konuda, o hususta. **3.** Oraya. **4.** O zaman.
andaġı Oradaki, o yerdeki, ondaki.
andaḳ **1.** Hemen, o anda, derhal. **2.** O kadar.
andan **1.** Ondan. **2.** Ona. **3.** Sonra, ondan sonra. **4.** Ondan ötürü. **5.** Oradan. **6.** Onunla.
– **bundan** Şuradan buradan.
– **gerü**, [– **girü**] Ondan sonra.
– **girü** → – **gerü**
– **ötüri** Ondan dolayı.
andıḳ → **anduḳ**
aŋdırıcı, [**aŋdurıcı**] Yadigâr.
aŋdırmaḳ, [**aŋdurmaḳ**] Hatırlatmak.
andız → **anduz**
andlamaḳ Yemin ettirmek.
andlaşmaḳ Karşılıklı yemin etmek, ahitleşmek.
anduḫ → **anduḳ**
anduḳ, [**andıḳ**, **anduḫ**] Sırtlan.
aŋdurıcı → **aŋdırıcı**
aŋdurmaḳ → **aŋdırmaḳ**
anduz, [**andız**] Kökü ilaç olarak kullanılan bir bitki, raziyane.
– **aġacı** Yabani servi.
anı Onu.
anık Mevcut, hazır.

aŋıl → **aŋul**
– – → **añul**
aŋılca Yavaşça, hafif.
aŋılcacuḳ Yavaşça, yavaşçacık.
aŋılcaġaz, [aŋulcaġız] Yavaşçacık.
aŋılcaḳ → **aŋulcaḳ**
aŋıllıḳ → **aŋullıḳ**
aŋılmaḳ Hatırlanmak, söz konusu olmak.
aŋılmış Adı, sözü geçmiş olan.
aŋılur Meşhur, ünlü.
anıŋ, anın → **anuŋ**
aŋırġan Haykıran, kükreyen.
aŋış (I) Kovandan peteği kesip almaya yarayan bıçak.
aŋış (II) Hatırlanan şey.
aŋıt, [anḳıṭ, anḳut] Bir çeşit su kuşu.
aŋız (I), [aŋuz] Ekin biçildikten sonra toprakta kalan köklü sap.
aŋız (II), [aġız (V)] Yağız (at).
anḳıṭ → **aŋıt**
anḳut → **aŋıt**
aŋlaġan Anlayışlı, zeki.
aŋlamaduḳ Anlamaz, anlayışsız.
aŋlamaḳ Telakki etmek. [aŋlamaḳ]
aŋlamayu bakmaḳ Sezdirmeyerek bakmak, göz ucuyla incelemek.
aŋlamaḳlu Anlayışlı, zeki.
aŋlanmaḳ Anlaşılmak, takdir olunmak.
aŋlanmaz olmaḳ Anlaşılmaz olmak.
anlar Onlar.
–uŋ Onların.
–uñla Onlarla, onlar ile.
anlarcılayın Onlar gibi.
aŋlarlanmaḳ Anlar gibi görünmek.
anlarsuz Onlar olmaksızın.
aŋlarurаḳ En anlayışlı.
aŋluncaḳ Yavaşça.
aŋmaḳ 1. Anlamak. 2. Hatırlamak. 3. Sözünü etmek.
annaç Karşı.

aŋraġan (Aslan, kaplan için) Haykıran, kükreyen.
aŋramaḳ, [aŋranmaḳ, ıŋramaḳ, ıŋranmaḳ] Homurtulu ses çıkarmak, haykırmak, kükremek.
aŋranmaḳ → **aŋramaḳ**
aŋraşmaḳ, [ıŋraşmaḳ] Birlikte homurtulu ses çıkarmak, haykırışmak.
ansuz Onsuz, o olmadan.
– olmaḳ Onsuz, o olmaksızın yaşamak.
aŋsuz → **aŋsuzda**
aŋsuzda, [aŋsuz, aŋsuzdan, aŋsuzın, aŋsuzla] Nâgehan, ansızın, birdenbire.
aŋsuzdalıḳ, [aŋsuzlıḳ] Ansızın olma durumu.
aŋsuzdan → **aŋsuzda**
aŋsuzın → **aŋsuzda**
aŋsuzla → **aŋsuzda**
aŋsuzlıḳ → **aŋsuzdalıḳ**
aŋuḳlamaḳ Hazırlamak.
aŋul, [aŋıl] Yavaş, sakin, hafif.
– –, [aŋıl aŋıl] 1. Ağır ağır, usul usul, yavaş yavaş. 2. Kerte kerte, tedricen.
– yil Yumuşak esen rüzgâr.
aŋulcağız → **aŋılcaġaz**
aŋulcak, [aŋılcak] Yavaşça.
aŋuldan Hafif hafif, yavaş yavaş.
aŋullıḳ, [aŋıllıḳ] Yavaşlık, teenni.
aŋulraḳ Yavaşça.
aŋulu Meşhur, ünlü.
aŋuŋ, [anıŋ, anın] 1. Onun. 2. Onun için.
– dirisi olmaḳ Onun sayesinde yaşamak.
– mı Onun için mi?
aŋuz → **aŋız (1)**
apalaḳ Tüyleri tam çıkmamış kuş yavrusu.
apaŋsına → **apaŋsuzda**
apaŋsızda → **apaŋsuzda**

apaŋsuzda, [apaŋsına, apaŋsızda] Ansızın, apansızın, birdenbire.
aparmaduḫ Yağma edilmemiş, alınıp götürülmemiş.
aparmaḳ Götürmek, alıp götürmek.
apbaḳ → **appaḳ**
apılamaḳ, [apulamaḳ] Okşamak, gönlünü hoş etmek.
apışaḳ → **apşaḳ**
apışıḳ → **apşaḳ**
apışıḳlıḳ Ayakları birbirine yakın ve bacakları açık olma durumu.
apışmaḳ Apışlarını açmak.
appaḳ, [abbaḳ, apbaḳ] Bembeyaz.
apşaḳ, [abşaḳ, apışaḳ, apışıḳ] Ayakları birbirine yakın ve bacakları açık olan.
apuḳ → **abuḳ**
apulamaḳ → **apılamaḳ**
apul apul İki yana sallana sallana.
– – **yürümek** İki yana sallana sallana yürümek.
apur şapur Darmadağınık, karmakarışık, perişan.
ara **1.** Mahal, mevki, mekân, yer. **2.** Esna, vakit, sıra. **3.** İçinde, arasında. **4.** Orta, meydan. **5.** Bazan, vakit vakit, ara sıra. **6.** Aralık, mesafe.
–dan götürilmek Ortadan kaldırılmak.
–dan götürmek Ortadan kaldırmak.
–ya gitmek Karışıklıkta yok olmak, telef olmak.
– **yir** Ara.
ʿarabṭavşanı Tarlafaresi.
ɛracı Şefaatçi.
araġan Çok arayıcı.
aralamaḳ **1.** Ayırt etmek, ayırmak. **2.** Terk etmek, bırakmak, atlamak. **3.** Arasında görünmek, bulunmak, dolaşmak.
aralanmaḳ **1.** (Zaman için) Arası kesilmek, arası açılmak. **2.** Ayrılmak, uzaklaşmak.
aralaşmaḳ Ayrılmak, uzaklaşmak.
aralıcaḳ Aralık, dar aralık.
aralıḳ **1.** Yer, mahal. **2.** Ara, esna, sıra. **3.** Süre, mühlet, vade. **4.** Ara, beyn.
aramaḳ Yoklamak, incelemek.
aran Sal, tabut.
[arayıcı]
– **it** Av köpeği.
ardca, [ardça] Arkadan, geriden.
ardça → **ardca**
ardıḳ → **artuḳ**
[ardılış]
– **yiri** Atın üstüne binilen, yük atılan yeri.
ardılmaḳ Üstüne atılmış olmak, dolanmış olmak.
ardınca Arkasından.
– **gitmeḳ** Bir kimseye uymak.
– **olmaḳ** Hevesinde, peşinde, azminde olmak, izinde bulunmak; arkasını bırakmamak.
ardıra Sonraya, arkaya.
ardıradan → **ardıradın**
ardıradın, [ardıradan] Arkadan, geriden.
ardlaşmaḳ → **artlaşmaḳ**
ardmaḳ Üstüne atmak, dolamak, asmak.
arda ḳomaḳ Asıvermek, iliştivermek.
arġac, [arḳaç] Dokumacılıkta bezin enine atılan iplik, atkı.
arġın → **arġun**[2]
arġırmaḳ → **arġurmaḳ**
arġış Kervancı, bezirgan, kervan.
arġun, [arġın] **1.** Yorgunluk. **2.** Yorgun.
– – → **arḳun**
arġurmaḳ, [arġırmaḳ] **1.** Yorulmak, zayıflamak. **2.** Yormak, zayıflatmak.
arḫa Arka, sırt.
arḫun (I) → **arḳun**
– – → **arḳun**

[arḫun (II)]
– ağacı Çulhaların bezi dokuduk-
ça üzerine sardıkları ağaç, selmen.
arḫuncaḳ → arḳuncaḳ
arı, [arıḳ (I), aru (I)] 1. Temiz, pak,
saf. 2. Müberra, beri, aklanmış.
3. Güzel, parlak.
– dirilmek Temiz yaşamak.
– dirlik Temiz hayat.
– dirliklü Temiz yaşayışlı.
– etekli → – eteklü
– eteklü, [– etekli, aru etekli] İf-
fetli, namuslu.
– ev Beytü'l-mukaddes.
– eylemek → – itmek
– itmek, [– eylemek, – ḳılmaḳ] Te-
mizlemek.
– ḳılmaḳ → – itmek
– olmaḳ Temizlenmek.
– ṣıfatlamaḳ Tenzih etmek.
arıca, [aruca] Temiz, pak.
arıġ → arıḳ (II)
[arıḫ]
– ḳılmaḳ Zayıflatmak.
arıḫlatmaḳ → arıḳlatmaḳ
arıḳ (I) → arı
arıḳ (II), [arıġ, aruḳ] Zayıf, cılız.
arıḳ (III) → arḳ
arıḳaz Zayıfça.
arıḳlamaḳ, [aruḳlamaḳ] Zayıflamak.
arıḳlatmaḳ, [arıḫlatmaḳ, aruḳlatmaḳ]
Zayıflatmak.
arıḳlıḳ Zayıflık.
arılamaḳ Temize çıkarmak.
arılıḳ, [arulıḳ] 1. Temizlik. 2. Doğru-
luk, iffet, züht. 3. Kadının hayızsız
günleri. 4. Kutsallık, münezzehlik.
arılmaḳ (I) Zayıflamak, âciz kalmak.
arılmaḳ (II) Temizlenmek.
arımaḳ Yorulmak, zayıflamak.
arınmaḳ Temizlenmek.
[arınmış]
– yir Arz-ı mukaddes.
arısız → arısuz
arısuz, [arısız] Kirli, pis, murdar.
arış (I) Dokumalarda tezgâha uzun-
lamasına gerilen iplik.
arış (II) Arşın.
arışlamaḳ Bez dokunmak üzere ip-
lik tezgâha çekilmek.
arışmaḳ Yarışmak, iddiaya girişmek.
arıtlamaḳ Ayıklamak, temizlemek.
arıtmaḳ 1. Temizlemek. 2. Tenzih
etmek, tezkiye etmek.
arıdı ṭurmaḳ Sürekli olarak temiz-
lemek.
[ārif (*Ar.*)]
– düşmek Arif olmak, arifçe dav-
ranmak.
arḳ, [arıḳ (III)] Su kanalı.
– dartmaḳ Kanal açmak.
arḳa Yardımcı, koruyucu, kayırıcı.
– birikdürmek Yardımcı toplamak,
kuvvet sağlamak.
– bir eylemek → – bir itmek
– bir itmek, [– bir eylemek] Bir-
birine yardımcı olmak.
– bir olmaḳ Birbirine yardımcı ol-
mak.
– dönmek Yüz çevirmek, dönüp
kaçmak.
– dutmaḳ Yüklenmek.
– düğmecigi Omurga çıkıntısı.
– olmaḳ Yardımcı olmak, destek
olmak.
–sına götürmek Sırtına almak.
–sın yepmek Sırtını sığamak, okşa-
mak.
– virmek Sırtını dayamak, arkasını
vermek.
arḳacı Arka çıkan, yardımcı.
arḳaç → arġac
arḳalanıcı Birisine dayanan, birinin
yardımına güvenen.
arḳalanmaḳ 1. Güçlenmek, güç bul-
mak. 2. Dayanmak.
arḳalaşmaḳ Birbirine yardımcı ol-
mak.

arḳalu Kuvvetli, yardımcıları çok olan.
arḳaluç Arkalık, hamal semeri.
arḳın → **arḳun**
arḳıncaḳ → **arḳuncaḳ**
arḳırı → **arḳuru**
– **çıḳmaḳ** → **arḳuru**
– **gelmek** → **arḳuru**
arḳun, [**arḫun (I), arḳın**] Aheste, yavaş, ağır, sakin.
– –, [**arġun arġun, arḫun arḫun**] Yavaş yavaş, ağır ağır, hafif hafif; giderek.
arḳuncacuḳ Yavaşça, hafifçe.
arḳuncaḳ, [**arḫuncaḳ, arḳıncaḳ**] Yavaşça, hafifçe, sessizce.
arḳunlıḳ Yavaşlık, sakinlik.
arḳırı → **arḳuru**
– – Birbirinin tersine, çaprazlama.
arḳırısına Yanlamasına, enine.
arḳurtmaḳ **1.** Gidişini değiştirmek, yürüyüşüne engel olup geri döndürmek. **2.** Tahrif ve tebdil etmek.
arḳuru, [**arḳırı, arḳırı**] Eğri, yan üstü, tersine, aykırı, yanlamasına, karşı, ters.
– **çıḳmaḳ**, [**arḳırı çıḳmaḳ**] Yolunu kesmek, karşısına çıkmak.
– **gelmek**, [**arḳırı gelmek**] Karşı koymak, karşısına çıkmak, önüne gerilmek.
– **ṭurmaḳ** Göğüs germek, maruz olmak.
– **varmaḳ** Karşı koymak.
armaḳ Yorulmak, yorgun düşmek.
arnuġ, [**arnuḳ**] **1.** Yorulmuş, yorgun. **2.** Yorgunluk.
arnuḳ → **arnuġ**
arnuḳlıḳ Yorgunluk.
[**arpa**]
– – Zerre zerre, ufak ufak, ince ince.
– **bilezik** Boğumları arpa biçiminde olan bilezik.
– **şalmaḳ** Arpa atarak fala bakmak.
– **ṭutmaḳ** (At) Arpalamak.
arpacı Falcı.
arpalıḳ (I) Hayvanın muayyen dişi.
–**ı silinmek** (Atın) Azı dişi aşınmak.
arpalıḳ (II) Eskiden din ulularına maaş yerine verilen ayniyat ya da para, ulufe.
arş → **aş (I)**
[**arslan**]
– **havālı** Arslan tabiatlı.
[**art**]
–**a ḳoymaḳ** Geride bırakmak.
–**ına atmaḳ** Terk etmek, vazgeçmek, bırakmak.
–**ın almaḳ** Arkasını çevirmek, kuşatmak, kaçış yolunu kesmek.
–**ın** –**ın** Geri geri, arkaya doğru.
–**ına söylemek** Arkasından konuşmak.
–**ına uymaḳ** Arkasına düşmek, peşinden koşmak.
–**ın başmaḳ** Peşini bırakmayarak izlemek, geriden vurmak.
–**ından beri** Arkaya doğru.
–**ından varmaḳ** Arkasından gitmek.
–**ını sürmek** → –**ın sürmek**
–**ın sürmek**, [–**ını sürmek, –ların sürmek**] Peşini bırakmayarak izlemek.
–**ların sürmek** → –**ın sürmek**
artıcaḳ → **artucaḳ**
artıḳ → **artuḳ**
– **eksik** Yerli yersiz, gereksiz.
artıḳlıḳ → **artuḳlıḳ**
artırışmaḳ Birçok kimse karşılıklı artırmak.
artlaşmaḳ, [**ardlaşmaḳ**] Ata binenin arkasına binmek.
[**artmaḳ**]
arta durmaḳ → **arta ṭurmaḳ**
arta ṭurmaḳ, [**arta durmaḳ**] Artması sürmek, gittikçe artmak.
arta varmaḳ Gittikçe artmak.
artucaġ → **artucaḳ**

artucaḳ, [**artıcaḳ, artucaġ**] Fazlaca, ziyadece.
artuġ → **artuḳ**
– **olmaḳ** Artmak, çoğalmak.
artuġıraḳ → **artuġraḳ**
artuġracuḳ Biraz fazla, fazlaca.
artuġraḳ, [**artuġıraḳ, artuḫraġ, artuḳraḳ**] Daha fazla, çokça.
artuḫlaġu → **artuḳlaġu**
artuḫraġ → **artuġraḳ**
artuḳ, [**ardıḳ, artıḳ, artuġ**] **1.** Başka, gayri, maada. **2.** Fazla, ziyade. **3.** Küsur, –den fazla. **4.** Üstün. **5.** Bir bütünün büyük bir kısmı.
– **itmek** → – **ḳılmaḳ**
– **ḳılmaḳ**, [– **itmek**] **1.** Zam yapmak, eklemek, artırmak, çoğaltmak. **2.** Yeğlemek, üstün tutmak.
artuḳlaġı → **artuḳlaġu**
artuḳlaġu, [**artuḫlaġu, artuḳlaġı**] Fazla, fazla olaraḳ.
artuḳlamaḳ Üstün kılmak, üstün tutmak.
artuḳlıḳ, [**artıḳlıḳ**] Üstünlük, erdem, olgunluk.
artuḳraḳ → **artuġraḳ**
artuḳraşmaḳ Daha artmak, çoğalmak.
artuḳsı Fazla olarak, daha başka.
artırmaḳ **1.** Yükseltmek, üstün tutmak. **2.** Geriye bırakmak, fazla bırakmak.
arturu durmaḳ Artırmakta devam etmek, çoğaltmaya çalışmak.
aru (I) → **arı**
– **etekli** → **arı**
aru (II) Arı.
– **evi** Arı kovanı.
aruca → **arıca**
arucaḳ Zayıfça, arıkça.
aruḳ → **arıḳ (II)**
aruḳlamaḳ → **arıḳlamaḳ**
aruḳlandurmaḳ Zayıflatmak.
aruḳlatmaḳ → **arıḳlatmaḳ**
arulıḳ → **arılıḳ**[1]
arustaḳ (← *Erm.* arastaġ) Tavan.
arvana, [ʿavrana] (← *Far.* ervāne) Dişi deve.
arzuman (← *Far.* ārzu-mend) Arzu, istek, özlem.
as (I), [arṣ] Gelincik denilen hayvan.
aṣ (II) → **aṣṣı, assı**
asarmaḳ, [asramaḳ] Korumak, sakınmak, esirgemek.
aṣdar (← *Far.* āster) Kaba, kalın (bez.)
aṣı → **aṣṣı, assı**
[aṣıl (← *Ar.* aṣl)]
– **ululuġı** Soy yüceliği, asalet.
aṣılacaḳ Asılmaya değer.
aṣılan Dik ve yüksek bir yerde asılı gibi duran.
aṣılandırmaḳ → **aṣṣılandırmaḳ**
aṣılanmaḳ → **aṣṣılanmaḳ, assılanmaḳ**
aṣıllu Soylu.
aṣılmalu Asılacak olan, asılması gereken.
aṣılsız Asaletsiz, soysuz.
aṣḳı İpek kozası.
– **küpe** Sarkan küpe.
aṣlaḳ → **aṣlıḳ**
aṣlan Arslan.
aṣlıḳ, [aṣlaḳ] Dişilik organı bitişik olup cinsel birleşmede bulunamayan kadın.
[aṣmaḳ]
aṣa ḳomaḳ **1.** Asıvermek. **2.** Asıp bırakmak.
aṣmalıḳ Çardak, kameriye.
aṣra, asra, [ışra] Öte, karşı taraf, alt, aşağı, ileri.
– **geçe** Öbür taraf, öte yan.
– **yüz** Öte yaka, karşı yaka.
asraġı, aṣraġı (Gün ve gece hakkında) Önceki.
asramaḳ → **asarmaḳ**
aṣṣı, assı, [aṣ (II), aṣı] **1.** Yarar, çıkar, kazanç, kâr. **2.** Faiz.

– **eylemek** → – **itmek**
– **itmek**, [– **eylemek**, – **ḳılmaḳ**] **1.** Yarar sağlamak. **2.** Kâr etmek.
– **ḳılmaḳ** → – **itmek**
– **ḳovmaḳ** Çıkar peşinde koşmak.
–**ya ḳalmaḳ** Bedavaya kalmak, kâr kalmak.
aṣṣılandırmak, [**aṣılandırmaḳ**] Yararlandırmak.
aṣṣılanmak, [**aṣılanmaḳ**] Yararlanmak, kâr etmek.
aṣṣılı → **aṣṣılu**
aṣṣılu, [**aṣṣılı**] Yararlı.
aṣṣısuz Beyhude, yararsız, boş.
aş Yemek, çorba, yiyecek.
– **evi**, [– **ocaġı**, – **ṭamı**] Mutfak.
– **itmek** Yemek pişirmek.
– **ocaġı** → – **evi**
– **ṭamı** → – **evi**
– **yerikligi** Aşerme.
aşa Aşırı, aşkın, fazla.
aşaġa Aşağı.
– **ḳalmaḳ** Geri kalmak.
– **ḳalmış** Alçak, pespaye.
– **ḳılmaḳ** İndirmek, aşağı eğmek.
– **ḳomaḳ** **1.** Alçak görmek, değer vermemek. **2.** Alçaltmak, hafifletmek.
– **olmaḳ** Aşağı eğilmek.
– **ṭamar** Dirseğin iç yanında hacemat yapılan üç damardan en aşağıda olanı ki akciğer damarı, baş damarı ve başlık da denir.
aşaġağı, [**aşaġaḳı**] Aşağıki, aşağıdaki.
aşaġaḳı → **aşaġağı**
aşaġaraġ → **aşaġaraḳ**
aşaġaraḳ, [**aşaġaraġ**, **aşaġraḳ**] Daha aşağı, bir derece aşağı.
aşaġaralaḳ → **aşaġralaḳ**
[**aşaġı**]
– **varılmaḳ** Tenzil edilmek.
[**aşaġlıḳ**]
– **eylemek** → **aşaḳlıḳ**

aşaġraḳ → **aşaġaraḳ**
aşaġralaḳ, [**aşaġaralaḳ**] Biraz aşağı, aşağıya doğru.
aşaḳ → **aşaḳ**
aşaḳ, [**aşaḳ**] Alçak, aşağı.
– **dilli** Alçak gönüllü.
– **göŋüllü** Âciz, gönlü kırık.
– **varmaḳ** Alçak gönüllülük göstermek.
aşaḳlıḳ Alçak gönüllülük, tevazu.
– **eylemek**, [**aşaġlıḳ eylemek**, – **ḳılmaḳ**] Alçak gönüllülük göstermek.
– **ḳılmaḳ** → – **eylemek**
aşamaḳ Alt etmek, yenmek.
aşatmaḳ Doyurmak, yedirip içirmek.
aşduḳ Aşılan.
aşıḫmaḳ → **aşıḳmaḳ**
aşıḳ Akıntı, cereyan.
ʿāşıḳlamaḳ Âşık olmak, sevdalanmak.
aşıḳmaḳ, [**aşıḫmaḳ**] Acele etmek.
[**aşırma**]
– **ḳolan** → **aşırma**
aşışmaḳ Hayvanlar birbirine aşmak.
aşinciri Küçük cins incir.
[**ʿaşḳ** (*Ar.*)]
– **itmek** Sevgi ve saygı sunmak.
[**aşḳar** (*Ar.* 'doru at')]
– **gözi** Bir çeşit içki kadehi.
ʿaşḳuŋsuz Aşkından uzak olarak, aşkın olmadıkça.
aşlıḳ Yemeklik.
aşmaḳ **(I)** Taşmak.
aşa gelmek Birden aşmağa başlamak.
aşmaḳ **(II)** Erkek hayvan dişisine binmek.
aşnuġı Önceki, eski, kadim.
aşuġ → **aşuḳ**
aşuḳ, [**aşuġ**] Aşık.
aşırma, [**aşırma ḳolan**, – **ḳolan**] Aşırtma.
– **ḳolan** → –
aşut Aşılacak yer, bel, geçit.

[at]
–a atlanmaḳ → atlanmaḳ
– aġaç Değnekten at.
– aḳdarıcı Binicisiyle birlikte atı yere düşüren savaşçı, bahadır.
– arḳasına gelmek Ata binmek.
– bıraḳmaḳ At sürmek.
– binmek Ata binmek.
– boynuna düşmek Atı, boynu üzerine eğilip hızlı sürmek.
– cıvlandurmaḳ At oynatmak (?).
– çapmaḳ At salmak, at sürmek, atla hücum etmek.
– depmek Atı şiddetle ileri sürmek.
– depretmek At sürmek.
– eri Binici, süvari.
– götligi Atın sağrısını örtmek üzere eyerin arkasına dikilen parça.
–ı doldurmaḳ Atı doludizgin sürmek.
– ḳaldırmaḳ At sürmek, at koşturmak.
– ḳaşnısı Bir çeşit zamk veren bitki.
– ḳoparmaḳ At koşturmak.
– ḳoşmaḳ At koşturmak.
– oġlanı, [– uşaġı] Ata bakan hizmetçi, seyis.
– otayıcı Baytar.
– oynaġı At oynatılan yer.
– şalmaḳ At sürmek, atla hücum etmek.
– segirtmek At koşturmak.
– ṭonı Savaşta ata giydirilen zırh, çukal.
– uşaġı → – oġlanı
ata 1. Baba. 2. Beşktaşi şeyhi.
– atası Babanın babası olan dede.
– ḳulı Lala.
atabeg Lala.
atalar Ecdat.
atalıḳ Atabey, vasi, devlet naibi.
atardamar Şiryan.
[**ateş** (← *Far.* āteş)]
–e naʿl ḳoymaḳ Bir kimseyi büyülemek için ateşte nal kızdırmak.
–e urmaḳ Yakmak.
– evi Ateşe tapanların içinde sürekli olarak ateş yaktıkları ev.
– göynügi Cemre, yanıkara ve kabarcık da denilen hastalık.
aṭım (I) Adım.
[**aṭım** (II)]
– yiri Ok, kurşun menzili, okun ya da kurşunun erişebileceği yer.
aṭışmaḳ Birbirine atmak.
atlandurmaḳ Ata bindirmek.
atlanmaḳ, [**ata atlanmaḳ**] Ata binmek.
atlaz Atlas.
[**atlu**]
– azuġı Bir at menziline ulaştıracak azık.
– kişi Süvari.
[**atma**]
– ip Dokumacılıkta enine atılan ve tarakla sıkıştırılan ip.
[**atmaḳ**]
atıcıduġı Atıcı olduğu.
... atımı yir Atılan şeyin çıkış noktasıyla ulaştığı nokta arasındaki yer.
[**av**]
–a binmek Avlanmaya gitmek.
– almaḳ Avı yakalamak.
– itmek Av avlamak, avlanmak.
avadan (← *Far.* ābādān) İyice, adamakıllı, hakkıyla, tamamıyla.
avadanlıḳ (I) Bayındır (yer).
avadanlıḳ (II) (← *Far.* āb-dān 'su kabı') Alet edevat.
ʿavān (*Ar.* 'yardakçılar') Zorba, fesatçı, kötü adam.
avara (← *Far.* āvāre) Kötü, adi, bayağı.
[**āvāz** (*Far.*)]
– çekmek Ötmek, ses çıkarmak.
– eylemek Seslenmek.

– **götürmek**, [**–ın götürmek**] Sesi yükseltmek, bağırmak.
–ın götürmek → – **götürmek**
– **urıcı** Seslenen, bağıran.
– **virmek** Ses çıkarmak.
avcar Tencereye konan yemek malzemesi.
avdaz (← *Far.* āb-dest) Aptes.
avġun Yer altındaki su yolu.
avınmaḳ Avunmak, teselli bulmak.
avırdalıḳ → **avurdalıḳ**
avıtmaḳ Avutmak.
avḳuş Mürdük ve mürdümük de denilen bir bitki.
avla → **avlaġu**
avlaġı → **avlaġu**
avlaġu, [**avla, avlaġı**] Çalıdan yapılmış çit.
avlaḳ Av yeri, avlanacak yer.
avlamaḳ (I) Yakalamak.
avlamaḳ (II) Çevresini kuşatmak.
ʿavrana → **arvana**
[**ʿavrat** (*Ar.*)]
– **çekmek** Kadın getirmek.
– **oġlan** Çoluk çocuk.
ʿavratlıḳ Zevcelik.
avrılmaḳ, [**abrılmaḳ**] Bir şeyin üzerine kapanır gibi eğilmek.
avṣıl Sığırların dilinde ve ayağında oluşan bir tür hastalık.
avsun (← *Far.* efsūn) Büyü, afsun.
[**avuç**]
–ı delik Para tutmaz.
–ını açmaḳ Cömert davranmak.
– **ḳayası** → **el**
– **unı** Değirmencinin öğüttüğü undan aldığı hak.
avurd Söz, laf, sohbet.
–a çekmek Söze tutmak, lafa boğmak.
–ı yelli, [**–ı yellü**] Lafazan, palavracı.
–ı yellü → **–ı yelli**
– **itmek** Atıp tutmak.
– **ötdürmek** Çene yormak, bağırıp çağırmak.
– **urmaḳ**, [**avurt urmaḳ**] Çene çalmak, sohbet etmek.
avurda Ebe.
avurdalıḳ, [**avırdalıḳ**] Ebelik.
avurdlaşmaḳ Sohbet etmek, çene çalmak, konuşmak.
[**avurt**]
– **şavurt** Şarlatanlık.
– **urmaḳ** → **avurd**
ay (I), [**iy (II)**] Marangoz kalemi, iskarpela.
– **demüri**, [– **temüri, iy demüri**] Marangoz kalemi, iskarpela.
– **temüri** → – **demüri**
[**ay (II)**]
– **aġılı** → **aġıl**
– **aydını**, [– **aydını**] Ay aydınlığı, ay ışığı, mehtap.
– **aydını** → – **aydını**
–ca –ca Aydan aya.
– **ḳılıfı** Hale.
– **köpüġi** Geceleri ay ışığında bulunduğu söylenen bir çeşit beyaz ve saydam taş.
– **ve gün aġılı** → **aġıl**
– **yeŋisi**, [– **yiŋisi**] Yeni ay, ayça, hilal.
– **yiŋisi** → – **yeŋisi**
– **yurdı** Hale.
aya 1. Avuç. **2.** Terazi kefesi.
– **āvāzı** El şakırtısı, el çırpma, alkış.
– **çalmaḳ** → – **ḳarşmaḳ**
– **çatlatmaḳ** → – **ḳarşmaḳ**
– **ḳaḳmaḳ** → – **ḳarşmaḳ**
– **ḳarşmaḳ**, [– **çalmaḳ**, – **çatlatmaḳ**, – **ḳaḳmaḳ**, – **ötdürmek**, **el çatlatmaḳ**, **el ḳaḳmaḳ**, **el ḳarşmaḳ**] Ellerini birbirine vurarak ses çıkarmak, el çırpmak, alkışlamak.
– **ötdürmek** → – **ḳarşmaḳ**

– **ṭaşı** Avuç içine sığabilecek, elle atılabilecek büyüklükte olan taş, sapan taşı.

ayacuḳ Ayakçağız.

ayaġ (I), [ayaḳ (II)] **1.** Kadeh. **2.** Tas, çanak.

ayaġ (II), [ayaḫ] **1.** Ayak. **2.** Basamak.

– **üzere gelmek** Ayağa kalkmak.

ayaḫ → **ayaġ (II)**

[ayaḳ (I)]

–a bıraḳmaḳ Ayak altında bırakmak.

–a binmek Savaş çıkmak, savaş birdenbire başlamak.

–a durmaḳ, [–a ṭurmaḳ] Ayakta durmak, ayağa kalkmak.

–a düşmek **1.** Acz içinde kalmak, kuvvetten düşmek. **2.** Değerini ve saygınlığını yitirmek.

–a ḳalḳmaḳ Ayaklanmak.

– **almaḳ, [–ın almaḳ]** Çelme takıp yere sermek, aleyhinde bulunarak saygınlıktan, güçten düşürmek.

–a şalmaḳ, [–lara şalmaḳ] Ayak altında bırakmak, ayak altına atmak.

–a ṭurmaḳ → **–a durmaḳ**

– – Derece derece, basamak basamak, adım adım, yavaş yavaş.

– **bacı** Satılan canlı hayvanlardan alınan vergi.

– **başımı** Yere basan bir ayağın boyunca olan yer.

– **başmaḳ** Ayak diremek, ısrar etmek, azmetmek.

– **berāber** Hep birden, birlikte.

– **berberi** Gezgin berber.

– **çeşmesi** Hela.

–da ḳalmaḳ İşi ilerletemeyip yarıda bırakmak.

–da ḳomaḳ, [–da ḳoymaḳ] Garip, avare etmek, ortada bırakmak.

–da ḳoymaḳ → **–da ḳomaḳ**

–dan –a Her bir basamakta.

–dan başa Baştan ayağa.

–dan bıraḳmaḳ Düşürmek, yıkmak, yürüyemez duruma getirmek.

–dan çıḳmaḳ Hareket etmeye gücü kalmamak, kendini kaybetmek.

–dan düşmek **1.** Yıkılmak, güçsüz kalmak, kuvvetten düşmek. **2.** Acz içinde kalmak, felakete uğramak.

–dan şalmaḳ Düşürmek, çökertmek.

– **davuşı** → – **ṭavışı**

– **deri, [– derliği, – teri]** Gelip iş yapan kimseye verilen ücret, hizmet ücreti.

– **derliği** → – **deri**

– **dīvānı** Ayaküstü acele yapılan toplantı.

– **dolamaḳ** → – **ṭolamaḳ**

– **durmaḳ** → **–ın ṭurmaḳ**

– **götürmek, [– götürüp gitmek]** **1.** Çabucak çekilip gitmek. **2.** Çekilip gitmek, ayağını çekmek.

– **götürüp gitmek** → – **götürmek**

–ı bağlanmaḳ Boş yere oyalanıp kalmak, bir yerden ayrılamamak.

–ı düz başmaḳ İşi yoluna girmek.

–ı ḳabın Ayakkabısını.

–ına balta urmaḳ İşine engel olmak.

–ına baş urmaḳ Ayağına kapanmak.

–ına düşmek Ayağına kapanmak, yalvarmak.

–ın almaḳ → – **almaḳ**

–ın durmaḳ → **–ın ṭurmaḳ**

–ın ṭurġurmaḳ Ayağa kaldırmak, ayak üzeri durdurmak.

–ın ṭurmaḳ, [–ın durmaḳ, – durmaḳ] Ayak üstünde durmak, ayakta durmak.

–ın yürimek Yürümek, hareket halinde bulunmak.

–ı sıvıḳ Bir yerde durmayıp sürekli dolaşan.

–ı şaşmaḳ Ayağı kaymak, sürçmek.

–ı yir başmamaḳ Seyinçten yerinde duramamak.
– ḳoymaḳ Ayak basmak, girmek.
–lara ṣalmaḳ → **–a ṣalmaḳ**
– nā'ibi Gezgin yargıç.
– orusı Hela.
– ṭaşı Kirini gidermek için yıkanırken ayağa sürülen pürtüklü taş.
– ṭavışı, [**– davuşı, – ṭavuşdusı, – ṭavuşı**] Ayak sesi, ayak patırdısı.
– ṭavuşdusı → **– ṭavışı**
– ṭavuşı → **– ṭavışı**
– teri → **– deri**
– ṭolamaḳ, [**– dolamaḳ**] İftira ederek kötü duruma düşürmek.
– ṭonı Don, iç donu.
– üzere gelmek, [**– üzerine gelmek**] Ayağa kalkmak.
– üzerine gelmek → **– üzere gelmek**
ayaḳ (II) → **ayaġ (I)**
– dutmaḳ Kadeh sunmak, içki vermek.
ayaḳ (III) Toplanmış olan suyun alttan akıp gittiği yer.
ayaḳ (IV) Saçak, saçak(lı).
ayaḳdaş, [**ayaḳtaş**] İşlerini elbirliğiyle yapanlardan her biri.
– olmaḳ Ayak uydurmak.
ayaḳlamaḳ Çiğnemek, ayak altına almak.
ayaḳlandurmaḳ Ayağa kaldırmak.
ayaḳlanmaḳ **1.** Ayakla çiğnenmek. **2.** Ayağa kalkmak.
[**ayaḳlı**]
– küpe Salkım küpe.
ayaḳlıḳ **1.** Ayak zırhı. **2.** Dokuma tezgâhında ayakla üzerine basılan ve mekik atmak için nöbetle hareket ettirilen tahta.
ayaḳtaş → **ayaḳdaş**
ayalama Avucu dolduracak büyüklükte olan (taş).
ayamaḳ Saygı göstermek, saygıyla anmak.
ayanmaḳ İyi bakılmak, korunmak.
ayaz Açık, bulutsuz (hava).
[**ʿayb** (*Ar.*)]
– eylemek → **– itmek**
– itmek, [**– eylemek, – ḳılmaḳ**] Ayıplamak, kınamak.
– ḳılmaḳ → **– itmek**
aydın, [**aydınlu**] **1.** Işıklı, aydınlık. **2.** Işık, aydınlık, nur. **3.** Açık, belli, aşikâr.
– eylemek, [**– ḳılmaḳ**] Aydınlatmak.
– itmek Güzelleştirmek.
– ḳılmaḳ → **– eylemek**
aydınılmaḳ → **eydinilmek**
[**aydınlıḳ**]
– delügi Işık girecek delik, pencere.
aydınlu → **aydın**
aydıvirmek → **eydivirmek**
aygırlanmaḳ, [**ayḳırlanmaḳ**] Aygır tavrı takınmak.
aygırsamaḳ Kısrak aygır istemek.
aygur, [**ayḳur**] Aygır.
aygut **1.** Karşılık, mükâfat. **2.** Karşılık olarak, bilmukabele.
ayıdaġacı Tohumu şehveti kesmek için kullanılan bir bitki, beşparmak.
ayıġ → **ayıḳ**
ayıḳ, [**ayıġ**] Aklı başında.
– olmaḳ Uyanık bulunmak.
– oyuḳ Bomboş, işsiz güçsüz, bostan korkuluğu gibi.
ayıḳmaḳ Ayılmak.
[**ayın baym**]
– – olmaḳ Şaşıp kalmak.
ayırdılanmaḳ Ayırtlanmak, ayıklanmak.
ayırtlamaḳ, [**ayıtlamaḳ, ayurtlamaḳ**] **1.** Seçmek, ayırıp çıkarmak. **2.** Çözümlemek, ayırt etmek. **3.** Ayıklamak, temizlemek,
ayırtlanmaḳ, [**ayıtlanmaḳ**] **1.** Ayrılmak, tefrik edilmek. **2.** Ayıklanmak.
ayırtlaşmaḳ Ayrılmak.

ayıtlamaḳ → **ayırtlamaḳ**
ayıtlanmaḳ → **ayırtlanmaḳ**
ayıtmaḳ → **eyitmek**
ayḳaḳlıḳ Kovuculuk, münafıklık.
[ayḳırı]
- **ınmek** Yol kesmek, önüne çıkmak.

ayḳırlanmaḳ → **ayġırlanmaḳ**
ayḳırt duyḳurt Eğri büğrü.
ayḳur → **ayġur**
ayla Ay hesabıyla, aylık olarak.
aylaḳ **1.** Boş, işsiz, işe yaramaz, kalp. **2.** Bedava, parasız, ücretsiz.
– **çadırı** Nöbetçi, bekçi çadırı.
– **iletmek** Boşa geçirmek, boşuna harcamak.

aylaḳçı Hizmetçi, işçi.
aylandurmaḳ Dolaştırmak, çevrede gezdirmek.
aylanmaḳ Dönmek, devretmek.
aymaḳ Ayılmak.
ayna, **[– güni]** (← *Far.* āẕīne) Cuma günü.
– **güni** → –
– **ertesi** Cumartesi.

ayrıç İki yolun ayrıldığı yer.
ayrıḳ (I) → **ayruḳ**
ayrıḳ (II), **[– ḳoçı, – ḳoyunı]** Yabani geyik ve sığır.
– **ḳoçı** → – **(II)**
– **ḳoyunı** → – **(II)**

ayrıḳsı → **ayruḳsı**
ayrıḳsımaḳ → **ayruḳsımaḳ**
ayrılanmaḳ Ayrılmak.
ayrılıḳḳarġası Burnu ve ayakları kızıl karga.
ayrılışmaḳ Birbirinden ayrılmak.
ayrılmaḳ Temyiz edilmek, ayırt edilmek.
ayrılduġınlayın Ayrıldığı gibi, ayrıldığı vakit.
ayruġ → **ayruḳ**
ayruḫ → **ayruḳ**
ayruḫsı → **ayruḳsı**

ayruḳ, **[ayrıḳ (I), ayruġ, ayruḫ]** **1.** Başka, diğer, gayri, maada. **2.** Artık, bundan sonra, bir daha.
–**dan** – Bambaşka.
– **itmek** Ayırt etmek.

ayruḳça Başka türlü.
ayruḳsamaḳ → **ayruḳsımaḳ**
ayruḳsı, **[ayrıḳsı, ayruḫsı]** Başka, başka türlü, farklı.
ayruḳsımaḳ, **[ayrıḳsımaḳ, ayruḳsamaḳ, ayruḳsumaḳ]** Başkalaşmak, başka türlü olmak, değişmek.
ayruḳsırаḳ Daha başka türlü.
ayruḳsıtmaḳ Başkalaştırmak, değiştirmek.
ayruḳsumaḳ → **ayruḳsımaḳ**
ayru Başka, öteki, diğer.
– **olmaḳ** Ayrı kalmak.

aytmaḳ → **eyitmek**
[ayu]
– **incegi** Ayı yavrusu.

ayugüli Gelincik çiçeği.
ayuḳulaġı Gelincik çiçeği.
ayurtlamaḳ → **ayırtlamaḳ**
[az]
–**a ṣaymaḳ**, **[–a ṭutmaḳ]** Az bulmak, az görmek, küçümsemek.
–**a ṭutmaḳ** → –**a ṣaymaḳ**
– **kişi** Önemsiz, umursanmayacak kimse.
– **oldı** Az kaldı.
– **ögüş** Az çok, biraz, bir miktar.

ʿazābınsuz Azapsız.
āzādlu **1.** Azat edilmiş, serbest bırakılmış. **2.** Hür, özgür kişiler.
azcuḳ Azıcık.
azdırmaḳ Değiştirmek.
azġaş Mücadele.
azġaşmaḳ → **azġışmaḳ**
azġınmaḳ Az görmek, azımsamak.
azġışmaḳ, **[azġaşmaḳ]** Kızmak, kızışmak, azgınlaşmak.
azġun, **[azḳun]** Sapkın.
azġunlıḳ Azgınlık, taşkınlık.

azġurışmaḳ Birbirine kızmak.
azıġzımaḳ Az bulmak, az görmek, azımsamak.
azıḳ → **azuḳ**
azıḳlandurmaḳ Azık vermek.
azıḳlanmaḳ Erzak edinmek.
azılu Taşkın, çılgın.
azın Biraz, hafifçe.
– – Azar azar, yavaş yavaş, az az.
azıraḳ Daha az.
azırġamaḳ, [azırġanmaḳ, azırḳamaḳ] Az görmek, önem vermemek, azımsamak.
azırġanmaḳ → **azırġamaḳ**
azırġu Azca.
azırḳamaḳ → **azırġamaḳ**
azışmaḳ Birbirini yitirmek.
azıtmaḳ **1.** Azmak. **2.** Yitirmek, yolunu şaşırmak. **3.** Azdırmak, yolunu şaşırtmak, yoldan çıkarmak.
azḳun → **azġun**

azlu Nasibi, kısmeti az.
azmaḳ (I) **1.** Ark, su kanalı, bir sudan ayrılan kol. **2.** Yapışkan çamurlu bataklık.
azmaḳ (II) **1.** Bozulmak, değişmek. **2.** Yolunu şaşırmak. **3.** Sapkınlığa düşmek. **4.** Azgınlaşmak. **5.** Ayrı düşmek, ayrılmak.
azur Azar, doğru yoldan çıkar.
aznavur (← *Gürcü.* aznauri) Azgın, kuvvetli, heybetli.
azraḳ, [azrek] Daha az, azca.
azrek → **azraḳ**
azuġ → **azuḳ**
[azu]
– **issi** Azı dişi olan, yırtıcı hayvan.
azuḳ, [azıḳ, azuġ] Yiyecek, yol yiyeceği, erzak.
– **virmek** Beslemek.
[azvana (← *Far.* zebāne)**]**
– **urmaḳ** Kükreyip haykırmak.
azvay Sarısabır.

B

baba 1. Çatı yapımında tam merkeze dikilen kalın ağaç. **2.** Ur, yumru. **3.** Sancak ve çadır başlarına geçirilen top.

– **uğramaḳ** Vebaya yakalanmak.

babadiye, [babadya, pabadça] (← *Yun.* papadia) Papatya.

babadya → babadiye

babaḳ Korkak.

babalanmaḳ Babalık taslamak, baba tavrı takınmak.

[babalı]

– **ḳızlı olmaḳ** Aralarında sıkı ilişki bulunmak, içli dışlı olmak.

babet 1. Layık, haiz. **2.** Kâr, iş. **3.** Çeşit, tür.

babuc Pabuç.

babullıḳ Sefahethane, fuhuş yeri.

bac (← *Far.* bāj) Vergi, cizye, resim, haraç.

baca Işık deliği, pencere.

baccı Gümrükçü, vergi, resim alan.

bacı Hemşire.

[badem]

– **kürk** Tilki postunun bacağından yapılan kürk.

badruḳ Kaçak, firari.

badya, [batya] (← *Yun.* batheia) **1.** Ağzı geniş, yayvan kap. **2.** İçine şarap konulan büyük kap.

baġ (I) Demet, bağlam.

– **badrıḳ** Tuzak, canlıları hileyle yakalama aracı.

[bāġ (II) (*Far.*)]

– **gözi** Üzüm kütüğünün gözü.

– **özdeği** Bağ kütüğü.

baġa 1. Kaplumbağa. **2.** Kaplumbağanın kabuğu.

baġacuḳ Eskiden savaşlarda, dinamit ve bomba yerine kullanılan silah (?).

baġarṣaḳ → baġarsıḳ

baġarsıḳ, [baġarṣaḳ, baġarsuḳ, baġırsuḳ, baġursuḳ, boġarsuḳ] Bağırsak.

baġarsuḳ → baġarsıḳ

baġda Güreşçi çelmesi, sarma.

– **urmaḳ** Güreşte sarmaya almak, çelme takmak.

baġdalamaḳ → baġdamaḳ

baġdamaḳ, [baġdalamaḳ] Güreşte sarmaya almak, çelme takmak.

baġdanmaḳ Çelme takılmak.

baġır 1. Göğüs, ciğer, sine. **2.** Akciğer. **3.** Karaciğer. **4.** Yürek.

– **baṣmaḳ** Saygı göstermek için elini göğsüne koymak.

–ı baş → –ı başlu

–ı başlı → –ı başlu

–ı başlu, [–ı baş, –ı başlı] Ciğeri, yüreği yaralı.

–ı çıḳmaḳ Canı çıkmak.

–ı ḳatı Merhametsiz, acımasız.

–ını baş eylemek Yüreğini yaralamak.

–ını ezmek Yüreğini yaralamak.

–ı yaġın eritmek Korku ve üzüntü içinde bırakmak.

baġırdaḳ Beşik bağı.

[baġırṣaḳ]

– **ṣıyırması, [– ṣıyırındısı]** Bağırsak sancısı.

– **ṣıyırındısı → – ṣıyırması**

baġırsuḳ → baġarsıḳ

baġırtlaḳ, [– ḳuşı, boġurtlaḳ (I)] Yabani ördek, kılkuyruk kuşu.

– **ḳuşı → –**

bağlamaḳ 1. Kapamak. 2. Durdurmak, alıkoymak, engel olmak. 3. Sarmak. 4. Hasretmek, ayırmak. 5. Hasıl etmek.

bağlamalu Bağlanması gereken, zincirlik.

bağlanmaḳ 1. Kapanmak. 2. Kuşanmak. 3. Şekil verilmek, sonuçlandırılmak.

bağlı → **bağlu**

bağlu, [bağlı] 1. Kapalı. 2. Erkekliği bağlanmış olan.

bağraḳ Oba.

bağrıḳara Bağırtlak kuşu, kılkuyruk.

bağşiş Bahşiş.

bağursuḳ → **bağarsıḳ**

baḫ Ne iyi, ne mutlu.

– – Ne güzel, ne hoş.

[bahā (*Far.*)]

–dan inmek Değerini yitirmek.

– kesmek Değer biçmek.

–ya kesmek Belli bir ücret bağlamak.

baḫca → **baḫça**

baḫça, [baḫca, baḳca, baḳça] (← *Far.* bāġçe) Bahçe.

baḫmaḳ Bakmak.

baḫrac Bakraç.

[baḫt (*Far.*)]

– körligi Talihsizlik.

baḳ Bağ, sargı.

baḳa Baksan a!

baḳacaḳ 1. Her yanı görebilecek yer, gözleme yeri. 2. Göz.

baḳağan Bakıcı.

baḳanaḳ 1. Çatal tırnaklı hayvanların tırnakları. 2. At, deve, sığır gibi hayvanlarda topuk ile taban arasındaki boğum, bukağılık.

baḳara Makara.

baḳca → **baḫça**

baḳça → **baḫça**

baḳıcı Falcı.

baḳım 1. Bakış. 2. Görünüş.

baḳımılmaḳ Bakılmak.

baḳlağı, [baḳlağu, baḳlavı] Baklava.

baḳlağu → **baḳlağı**

[baḳla]

– ḳırı Pul pul siyah ve beyaz renkte kır at.

– şalmaḳ Bakla ile fala bakmak.

[baḳlaŋ]

– ḳaz Angıt kuşu.

baḳlavı → **baḳlağı**

baḳmaḳ Beklemek, gözlemek.

baḳa durmaḳ Bakmakta devam etmek.

baḳracük Küçük bakraç.

baḳraḳ Bakraç.

baḳsumaṭ → **beksumaṭ**

baḳu Tedavi.

baḳyaz 1. Yeni ev edinenlerin tanıdıklarına verdikleri ziyafet. 2. Şerbetlik, bahşiş.

[bal]

– şağmaḳ Kovandan ya da arıların yuva yaptıkları ağaç dalından bal peteklerini toplamak.

bala (I) Yavru.

bala (II), [mala, vala] Baş örtüsü.

balaban Çakırdoğan, üsküflü doğan.

[balacık]

– etler Kaba et gibi şişkin olan etler.

balaḳ Manda yavrusu.

balçaḳ Kılıç sapı.

[balçıḳ]

– ḫurmā Kabına bastırılarak konmuş ezik, yapışık hurma.

balçıḳlamaḳ Sıvamak.

balçuḳ Balçık, bataklık.

baldır, [baldur] Bitki gövdesi.

baldırlanmaḳ Ağacın gövdesi gelişmek.

baldızıḳ İlk ve sonbaharda tan vakti doğan bir yıldız.

baldu Balta.

baldur → **baldır**

balıġ Balık.
[balıḳ]
– **duzaġı** Balık ağı, olta.
balıḳaġusı Sarısütleğen denilen bitki.
balıḳcın → **balıḳcır**
balıḳcır, [balıḳcın] Balıkçıl.
[balıḳçıl]
– **otaġası** Bir türlü tuğ ya da taç (?).
balıḳḳulaġı Atboncuğu, katırboncuğu da denilen deniz böcekleri kabuğu.
balıḳöldüren Sarısütleğen denilen bitki.
balıḳsütlegeni Sarısütleğen denilen bitki.
[balḳ]
– **urmaḳ** → **balḳımaḳ**
balḳı Güzel, parlak, süslü.
balḳımaḳ, [balḳ urmaḳ, barḳımaḳ] Parlamak, parıldamak, ışık saçmak.
balḳırmaḳ Balgam çıkarmak.
[ballı]
– **börek** Çok hoş; uygun.
Ballıkesri Balıkesir.
[balmumı]
– **yapışdurmaḳ** Unutmamak için işaret koymak.
balṣama Misvak ağacı.
balṣara, [balṣıra] Kudret helvası.
[balṣıra → **balṣara**
baltız Baldız.
[balyemez (← *İt.* balla mezza)**]**
– **topı** Eskiden kullanılmış olan uzun menzilli bir çeşit top.
bam bam Dik dik.
bamılḳurdı → **banbulḳurdı**
ban Ulu, büyük, ileri gelen, bey.
– **ev, [– iv]** Ulu, görkemli, büyük çadır.
– **iv** → **– ev**
baŋ Ezan.
– **baŋlatmaḳ** Ezan okutmak.
– **barmaġı** Şehadet parmağı.
– **yirmek 1.** Yüksek sesle bağırmak, seslenmek. **2.** Ezan okumak.
[baŋa]
– **seni gerek** Bana sen gereksin.
banbuḳ → **pambuḳ**
banbulḳurdı, [bamılḳurdı, panbulḳurdı] Kuduzböceği.
bandırmaḳ → **bandurmaḳ**
bandurmaḳ, [bandırmaḳ] Batırmak, bulaştırmak.
baŋlamaḳ 1. Yüksek sesle bağırmak. **2.** Ezan okumak. **3.** Gök gürlemek.
[bāb (*Ar.*)**]**
– **ṭutmaḳ** Uğurlu saymak.
bar Kir, pas.
barabarlaşmaḳ Beraberleşmek.
[bard]
– **baş** → **baş**
bardaḳ, [barṭaḳ] Testi.
barġ Bağır.
barḫana (← *Far.* bār-ḫāne) Göç eşyası.
barınmaḳ Geçinmek, kendini yaşatmak.
barışdurmaḳ Uyuşturmak, imtizaç ettirmek.
barışıḳ Barışıklık, sulh.
– **itmek** Barış içinde olmak.
barışıḳlıḳ Sulh.
barışmaḳ Uyuşmak, imtizaç etmek, hoşlanmak.
barḳımaḳ → **balḳımaḳ**
barḳmaḳ Bırakmak, salıvermek, sarkıtmak.
barmacuḳ Parmakçık.
barmaḫ → **barmaḳ**
barmaḳ, [barmaḫ] Parmak.
–**a diş urmaḳ** Parmağını ısırmak, şaşmak.
– **dişlemek** Parmak ısırmak, şaşmak.
– **ḥesābı** Alacaklının alacağı kalmadığı sonucuna varan, hileli hesap.
barmaḳca Parmak kadar.

bart → **baş**⁴
– **baş** → **baş**
bartaḳ → **bardaḳ**
basacaḳ, başacaḳ Basamak.
[**başaḳ**]
– **düşmek** → **başmaḳ**
başamaḳ **1.** Merdiven. **2.** Rütbe, derece.
başberāber → **besberāber**
başdıḳ Üzüm şırasını kaynatıp içine nişasta bulamakla yapılan pelte.
başdırma Pastırma.
başdurmaḳ Yendirmek, alt ettirmek.
başġun, [basḫun] Baskın.
basḫun → **başġun**
başılmaḳ **1.** Alt olmak, yenilmek, yere serilmek, çiğnenmek, horlanmak. **2.** Bastırılmak, yatıştırılmak.
[**başıncaḳ**]
– **idinmek** Ayaklar altına almak, yükselme aracı olarak kullanmak.
başınç Zulüm, istibdat, tazyik.
başınmaḳ Hor görmek.
başırılmaḳ Bastırılmak, kapatılmak.
başırmaḳ → **başurmaḳ**
başḳaḳlıḳ Valilik.
başḳı Cendere.
başḳıç Merdiven.
başḳımca Basıkça, engince.
başḳın (Güreşte) Herkese yıkılan.
baslıḳ, [basluḳ] Dirseğin iç yanında hacamat yapılan üç damardan en aşağıda olan ki akciğer damarı, başdamarı ve aşağı damar da denir.
basluḳ → **baslıḳ**
başmaḳ **1.** Alt etmek, yenmek. **2.** Bastırmak, kapatmak. **3.** Teskin etmek. **4.** Üstüne oturmak, altına almak. **5.** Atmak, savurmak, yağdırmak. **6.** Kaplamak, bürümek. **7.** Koyup bastırmak.
başa düşmek, [başaḳ düşmek] Basıvermek, ansızın basmak, baskın etmek.

başrıḳmaḳ Basılmak, çiğnenmek, basılarak sıkıştırılmak.
başurmaḳ, [başırmaḳ] Bastırmak, kapatmak, saklamak.
baş **1.** Başkan, topluluğu yöneten, komutan. **2.** (İnsan ve hayvan sayımında) Tane. **3.** Başak. **4.** Yara.
–**a** – **1.** Tek başına. **2.** Eşit, denk. **3.** Baştan başa.
–**a çıḳarmaḳ** Şımartmak.
– **açuḳ** Korkusuz, pervasız.
–**a geçmiş** Başa gelen.
–**a gelmek** **1.** Sona ermek, son bulmak. **2.** Başa çıkmak, gücü yetmek.
–**a iletmek, [–a iltmek]** Sona erdirmek, tamamlamak.
–**a iltmek** → –**a iletmek**
– **almaḳ** Baş kesmek.
– **alup** – **virmek** Öldürmek ve ölmek.
– **aşmaḳ** Başını kaldırıp düşünmek (?).
–**a varılmaḳ** Başa çıkılmak.
–**a varmaḳ** **1.** Başa çıkmak. **2.** Olup bitmek, sonuçlanmak. **3.** Bitirmek, sonuçlandırmak, tamamlamak.
–**a yazılan** Kader, alınyazısı.
– **baġı, [– bezi]** Baş örtüsü.
– **bart, [bard – , bart, bart – , – bört, – ve bart]** Yara bere, çıban, sivilce.
– – **1.** Teker teker. **2.** Baş başa.
– **bezi** → – **baġı**
– **bilmemek** Hizmette kullanılan hayvan ham durumda olmak.
– **bört** → – **bart**
– **buŋlıġı** Baş darlığı, sıkıntı.
– **çanaġı** Kafatası.
– **çatmaḳ** Baş başa vermek, ülfet etmek.
– **çegzinmek** → **çigzinmek**
– **çekmek** **1.** Ayrılmak, vazgeçmek. **2.** Karşı gelmek, isyan etmek, ser-

keşlik etmek. **3.** Ön ayak olmak, başta gitmek.
– **çenberi** Baş örtüsü.
– **çevzinmek** → **çigzinmek**
– **çıḳarmaḳ** Görünmek, zuhur etmek.
– **çigrinmek** → **çigzinmek**
– **çigzinmek** → **çigzinmek**
–dan cāndan çıḳmaḳ → **–dan çıḳmaḳ**
–dan cāndan el yumaḳ Hayattan el çekmek, vazgeçmek.
–dan çıḳmaḳ, [**–dan cāndan çıḳmaḳ**] Canını başını yitirmek, başı elinden gitmek.
–dan ḳara Kendini kaybetmiş, çok sarhoş.
– **dikmek** Başkan olarak atamak.
– **düzmek** Kendi aklını başkasının aklına uydurmak.
– **ele gelmek** Kendine gelmek, başı yerine gelmek.
– **eri** Komutan.
– **eylemek** → **– itmek**
– **götürmek 1.** Başını kaldırmak, başını yukarı kaldırmak. **2.** Baş göstermek, meydana gelmek.
– **gözi** Kalb gözü karşıtı, vücut gözü.
– **ḫōş itmek** → **–ı ḫōş olmaḳ**
–ı aşaġa Kabahatli, şerefsiz.
–ı aşaġa olmaḳ Utanmak, mahcup olmak.
–ı cānı ele almaḳ Kelleyi koltuğa almak, ölümü göze almak.
–ı çalḳanmış Başı dönmüş, şaşkın, aklı başında olmayan.
–ı çevrilmek Başı dönmek.
–ı elde Başı yumuşak, yumuşak başlı at.
–ı ḫōş olmaḳ, [**– ḫōş itmek**] Sevişmek, anlaşmak.
–ı ḳaba Başı açık, başı kabak.
–ı ḳayısı olmaḳ → **–ı ḳayusı olmaḳ**
–ı ḳayu olmaḳ → **–ı ḳayusı olmaḳ**
–ı ḳayusı → **– ḳayusı**
–ı ḳayusı olmaḳ, [**–ı ḳayısı olmaḳ**, **–ı ḳayu olmaḳ**, **–lu –ı ḳayusı olmaḳ**] Başı dertte olmak, başının derdine düşmek.
–ına and içmek Adına yemin etmek.
–ına çevirmek Başı çevresinde dolaştırmak, çevirmek.
–ına çezginmek Çevresinde dolaşmak.
–ına dönmek Hizmet için çevresinde dolaşmak.
–ına ḳomaḳ Yalnız bırakmak, kendi başına bırakmak.
–ına ṣovuḳ geçmek Anlayışını yitirmek, anlayıştan uzak kalmak.
–ına söylemek Kendi kendine söylenmek.
–ın aşaġa bıraḳmaḳ → **–ın aşaġa itmek**
–ın aşaġa eylemek → **–ın aşaġa itmek**
–ın aşaġa itmek, [**–ın aşaġa bıraḳmaḳ**, **–ın aşaġa eylemek**, **–ın aşaġa ḳılmaḳ**, **–ın aşaġa ṣalmaḳ**, **–ın aşaġa ṭutmaḳ**, **–ın ṣalmaḳ (I)**, **–ın önüne ṣalmaḳ**] **1.** Başını önüne eğmek. **2.** Utandırmak, mahcup etmek.
–ın aşaġa ḳılmaḳ → **–ın aşaġa itmek**
–ın aşaġa ṣalmaḳ → **–ın aşaġa itmek**
–ın aşaġa ṭutmaḳ → **–ın aşaġa itmek**
–ına ṭoprāḳ Yazıklar olsun, ölsün.
–ına ṭoprāḳ ḳoymaḳ Ölümünü istemek.
–ına urmaḳ 1. Başına giymek. **2.** Başına giydirmek.
–ını almaḳ Başını kesmek.
–ını ḳazıtmaḳ, [**– ḳazıtmaḳ**] Saçını tıraş ettirmek.

–ını ortaya ḳomaḳ Canını feda etmek.
–ını örtmek (Bir kadını) Kendine karı olarak kabul etmek.
–ını ṭaşa dögmek Başını taşa çalmak.
–ını yenmek Atın başını almak, başını zaptetmek.
–ını yire ḳomaḳ Secde etmek.
–ın öŋine ṣalmaḳ → –ın aşaġa itmek
–ın ṣalmaḳ (I) → –ın aşaġa itmek
–ın ṣalmaḳ (II), [– ṣalmaḳ] Başını sallamak.
–ı örtülü Kadın.
–ı pek Başı sert, gem almaz.
–ı şaşmaḳ Başı dönmek, aklı başından gitmek.
–ı yelli, [–ı yellü, –ı yillü] Hafifmeşrep, havai.
–ı yellü → –ı yelli
–ı yillü → –ı yelli
– indirmek → – indürmek
– indürmek, [– indirmek] Boyun eğmek, itaat etmek.
– ip Dokuma tezgâhına gerilen direzelik ip, çözgülük.
– itmek, [– eylemek] Başkan yapmak, komutan yapmak.
– ḳaldırmaḳ Belirgin durum göstermek.
– ḳayusı, [–ı ḳayusı] Baş derdi, can baş kaygısı.
– ḳazıtmaḳ → –ını ḳazıtmaḳ
– kesmek Baş eğerek saygı selamı vermek, alçak gönüllü davranmak.
– ḳılı Saç.
– ḳomaḳ, [– ḳoymaḳ] **1.** Can feda etmeğe razı olmak. **2.** Saygıyla baş eğmek.
– ḳoşmaḳ **1.** Baş başa vermek, fikir birliği yapmak. **2.** Canla başla bir işin üzerine düşmek. **3.** Komutan olarak atamak. **4.** Yarış etmek.
– ḳoymaḳ → – ḳomaḳ
–lu –ı ḳayusı olmaḳ → –ı ḳayusı olmaḳ
– oynamaḳ Hayatını tehlikeye atmak, canını feda etmekten çekinmemek.
– öġrenmek Binit hayvanı talimli olmak.
– örtüsi Taç.
– pekligi Sert başlılık.
– ṣalmaḳ → –ın ṣalmaḳ (II)
– şeker Kelle şeker.
– ṭamarı Dirseğin iç yanında hacamat yapılan üç damardan en aşağıda olanı ki akciğer damarı ve başlık da denir.
– ṭartmaḳ Baş kaldırmak, isyan etmek.
– terk itmek Can feda etmek.
– ṭutmaḳ Baş çıkarmak, başlanmak.
– u cān oynatmaḳ Hayatını feda etmeğe hazır olmak.
– urmaḳ Baş eğmek, saygıyla eğilmek.
– utmaḳ Baş almak, kelle kesmek.
– uyuzı Suluca denilen siyilce.
– üzre gelmek Saygıyla eğilmek.
– varmaḳ Baş elden gitmek, ölmek.
– ve bart → – bart
– ve buġ → başbuġ
– yeli Havailik.
– yirde ḳomaḳ → – yire ḳomaḳ
– yire ḳomaḳ, [– yirde ḳomaḳ] Yere yüz sürmek.
– yire ṣalmaḳ Başını yere eğmek.
başaḳ (I), [başaḳlama] Ürün toplandıktan sonra dal ve sap üzerinde kalmış olan artıklar.
başaḳ (II) Okun ucundaki sivri demir, temren.
başaḳcı Başak toplayan.
başaḳlama → başaḳ (I)

[**başaḳlı**]
– **oḳ** Büyük yelekli ok.
başarmaḳ **1.** Yönetmek. **2.** Elde etmek, istediğini bulmak.
başarumamaḳ Dayanamamak, başa çıkamamak.
başbuġ, [**buġ, baş ve buġ**] Baş, başkan, komutan.
başcı Baş yönetici, amir.
başdaḳ Tek başına.
başdaş, [**baştaş**] Kafadar, emsal, akran.
başdaşlıḳ Beraberlik, eşitlik.
başġa Başka.
başıḳmaḳ **1.** Yaralanmak. **2.** Yara baş tutmak.
başın Başta, önce, ilkin.
başına Yalnızca, tek başına.
başıra → **başra**
başıyle (Tahıl için) Başaktaki haliyle, kabuklu olarak.
başḳa Ortaksız, müstakil.
– **başına** Başlı başına, kendi başına, ayrı.
– **çıḳarmaḳ**, [– **ḳılmaḳ**] Ayırmak, benzerleri arasından seçip ayırmak.
– **çıḳmaḳ** Usta olup ayrı iş yapmaya başlamak.
– **ḳılmaḳ** → – **çıḳarmaḳ**
başlamaḳ Başa geçmek, öne düşmek.
başlanmaḳ (Buğday) Başaklanmak.
[**başlı**]
– **şu** Kaynak halindeki su.
başlıḳ Mehr-i muaccel, kalın.
başlu Yaralı.
başluḳ Başlık.
başmaḳ, [**paşmaḳ**] Ayakkabı.
başmaḳcı, [**paşmaḳcı**] Ayakkabıcı.
başmaḳlıḳ Bir tür eski tahsisat, has arpalık.
başnalmaḳ Başlanmak.
başra, [**başıra**] Başına.
baştaş → **başdaş**
bataḳ, [**bataḳlu**] Batakbk.
bataḳlu → **bataḳ**
batı Güneşin battığı yön.
batılmaḳ Batmak, batırılmak.
batur Yiğit, cesur, kahraman.
batmaḳ Gömülmek.
batrıḳ On bin erin komutanı.
batuḳ Batmış, müflis.
batulıḳ Bataklık.
batun Çabuk, çeviklikle.
baturmaḳ Batırmak.
batya → **badya**
bavlamaḳ Zorlamak, zorla açmak (?).
bavlı Av tutmaya alışmış, alıştırılmış.
bavlımaḳ Tazı av tutmaya alışmak.
bavlıtmaḳ Av tutmaya alıştırmak.
bay **1.** Zengin, müstağni. **2.** Ulu, kibar, soylu. **3.** Temiz.
– **ḳılmaḳ** Zenginleştirmek.
– **kişi** Zengin adam.
baya → **bayaḳ**
bayaġı **1.** Önceki, eski, eskisi. **2.** Eskisi gibi.
bayaġıca Alelade.
bayaġılayın Eskisi gibi.
bayaḳ, [**baya**] Demin, az önce, geçen zaman.
Bayat Tanrı'nın "Kadim" sıfatı karşılığı.
bayça Zengin.
bayıḳ Açık, belli, aşikâr, gerçek, kuşkusuz, kesinlikle.
bayılmaḳ Telaşa düşmek, endişe etmek, üzülmek.
bayımaḳ Zengin olmak.
bayıtmaḳ Zengin etmek.
bayluḳ Zenginlik.
baymaḳ Kanmak, inanmak.
[**bāzār** (*Far.*)]
– **dutulmaḳ** (Satılmak üzere) Pazar yerine çıkarılmak.
– **başı** Çarşı ağası, belediye zabıta amiri, müfettişi.
– **eylemek** → – **itmek**

–ı döndürmek Pazarlığı bozmak.
– itmek, [– eylemek, – ḳılmaḳ] Pazarlık yapmak.
– ḳılmaḳ → – itmek
bāzārlamaḳ Alışveriş etmek.
baʿżınuŋ Bazısının.
bazlama → bazlamac
bazlamac, [bazlama, bazlambac] Kalın açılmış yufka ekmeği, küçük saç pidesi.
bazlambac → bazlamac
becek Tül.
becene Kulübe, avcı kulübesi.
becid (← *Far. Ar.* be-cidd) **1.** Çabuk, acele, derhal. **2.** Bir işin üstüne çok düşen, düşkün. **3.** Sık sık, sürekli olarak. **4.** Çok, fazla. **5.** Gerek.
– durmaḳ → – dutmaḳ
– dutmaḳ, [– durmaḳ, – ṭutmaḳ] **1.** Üzerine düşmek, ısrar etmek. **2.** Acele etmek.
– dutmamaḳ Aldırış etmemek.
– olmaḳ Sürekli çalışmak, üzerine düşmek, ısrar etmek.
– ṭutmaḳ → – dutmaḳ
becidlemek, [becitlemek] **1.** Sıkı, cidi tutmak, sıkıştırmak. **2.** Acele ettirmek, çabuklaştırmak.
becidletmek Hazırlatmak.
becitlemek → becidlemek
bedelleşmek Eşit olmak, denk olmak.
bedinus → bednus
bednus, [bedinus, bidnus] (← *Yun.* peteinos) Horoz.
bedrik, [bedrük] Eğirilmek için uzunca dürülmüş pamuk lülesi.
bedrük → bedrik
beg (I), [bek (I), big] **1.** Zevç, koca. **2.** Küçük devlet başkanı. **3.** İleri gelen, sözü geçen, nüfuzlu, zengin kişi.
beg (II) Kuş avlamak için kullanılan başka kuş.
begbörki Bostangüzeli, kadife, horozibiği de denilen çiçek.
begçügez Beyceğiz.
begelinmek Beğenilmek.
begenecekleyin Beğenilecek gibi, beğenmeğe değer.
begenmezlenmek Beğenmezlik tavrı takınmak.
begirmek Melemek.
beglemek Beyliğe, emirliğe kabul etmek.
beglenmek **1.** Bey olmak. **2.** Beylik elde etmek. **3.** Beylik taslamak.
beglik Küçük devlet başkanlığı.
– bez Değersiz, bedava bez.
beglücaḳ Beyliğe benzetilmek istenilen hal, beyliğe özenme hali.
begşene Beycesine, şaha, sultana yakışacak yolda.
bek (I) → beg (I)
bek (II) → pek
– yüzlü Katı suratlı, yüzü tutan.
bekinmek Kapatılmak.
bekişdürmek → pekişdürmek
bekişmek, [pekişmek] Katılaşmak.
bekitmek → pekitmek
beklemek **1.** Saklamak, gizlemek, kapalı tutmak. **2.** Korumak, esirgemek.
beklenmek Pekleşmek, sertleşmek.
bekler Bekleyen.
beklik Kuvvet, sağlamlık, metanet.
bekmez Pekmez.
beksimet → beksumaṭ
beksumaṭ, [baḳsımaṭ, beksimet] (← *Yun.* paksimadi) Peksimet.
bektaş → beŋdeş
[bel]
– bağlamaḳ, [bil bağlamaḳ] Önem vermek, azmetmek, hazırlanmak.
–in bağlamaḳ → –ini bağlamaḳ
–inden gelmek Sulbünden gelmek, evladı olmak.
–ini bağlamaḳ, [–in bağlamaḳ, bilini bağlamaḳ] **1.** Hazırlanmak. **2.** Tarikata kabul edildiğinin bel-

gesi olarak, şeyh bir kimsenin beline kemer kuşatmak.
–**ini ṭaş eylemek** Kamburlaştırmak, ihtiyarlatmak.
– **ṭolaması** Kuşak.

belek (I) Hediye, armağan.

belek (II) → **belik (II)**

belemek, [**bilemek (I)**] Kundaklamak.

belen → **bilan**

beleŋ, [**bileŋ**] Dağlık, sarp yer, dağ beli.

belenmek Kundaklanmak, çocuk kundağa sarılmak.

[**belerçin**]
– **gözlü** Gözü dışarı çıkık, pörtlek gözlü, belermiş gözlü.

belermek, [**beleri ḳalmaḳ**, **belerü ḳalmaḳ**] (Göz) Fazla açılıp kalmak.
beleri ḳalmaḳ → –
belerü ḳalmaḳ → –

belesüz Gizli, bilinmeyen.

belgülü Aşikâr, açık olarak.

belik (I) → **bilük**

belik (II), [**belek (II)**] Nişane, alamet, örnek.

belik (III) → **bölük**[1]

beliklenmek → **biliklenmek**

beliŋ Korku, ürkü.

beliŋlemek, [**belüŋlemek**] Korku ile birden sıçramak, irkilmek.
beliŋleyü durmaḳ Uykudan korkuyla sıçrayıp kalkmak.

beliŋletmek Korkutmak, ürkütmek.

belkim Belki.

belleme Yelek gibi bele kadar olan giysi.

bellisüz → **belüsüz**

bellü Belli, açık, aşikâr.
– **ad** Tanınan, şöhret bulan ad.
– **bayıḳ** **1.** Muhakkak, kesinlikle. **2.** Apaçık, besbelli.
– **bilmek** İyi bilmek, iyice anlamak, kanaat getirmek.
– **kişi** İleri gelen, saygın kimse.
– **söz** Delil, kanıt.

bellülemek Belli etmek, tayin etmek.

bellüsi Açık, aşikâr olan.

belük → **bilük**

belüŋlemek → **beliŋlemek**

belürmek, [**bilürmek**] Meydana çıkmak, belli olmak.

belürtmek İzhar etmek, ortaya çıkarmak.

belüsüz, [**bellisüz**] Belirsiz, meçhul.

[**ben**]
– **baŋa** Kendi kendime.
– **–i** Kendi kendimi.
–eŋi dimek Kibirlenmek, kendini beğenmek.
– **gibi** Benim gibi.
–i baŋa ḳomaz Beni kendi halime bırakmaz, irademi elimden alır, hayatıma kasteder.
–üle Benimle.

beŋ Hayvanları avlamak için tuzağa konulan yem.
– **düşmek** Üzüm, elma, hurma gibi meyvelere olgunluk rengi gelmeğe başlamak.

beneüleyin Benim gibi.

beŋdeş, [**bektaş**] Eş, benzer, emsal.

beñdeşsiz → **beñdeşsüz**

beñdeşsüz, [**beñdeşsiz**] **1.** Eşsiz, benzersiz, emsalsiz. **2.** Benzemeyen, zıt, aykırı.

[**benek**]
– **altunlu** Altın benekli, altın işlemeli.

beneviş (← *Far.* bānefş) Çitlenbik.

beŋiz **1.** Renk. **2.** Yüz.
– **aldurmaḳ** Benzi atmak, korkudan sararmak.
– **geçmek** Yüzün rengi değişmek.
–i alınmaḳ Benzi bozularak sararmak.
–i boz oyunı Bir oyun adı.
–i çalınmaḳ Yüzü değişmek.
–i gülmek Yüzü gülmek, sevinmek.

–**i ürpermek** Rengi atmak.
beŋlemek Nişan koymak.
benlenmek Benlik taslamak, böbürlenmek.
beŋlenmek Koruk yumuşayıp üzüm haline gelmeğe başlamak.
[**benlik**]
– **eylemek** Kendini üstün görmek.
benvenlik Benlik, bencillik.
beŋzenmek Kendisini bir başkasına benzetmek.
beŋzer Öyle görünüyor ki, öyle anlaşılıyor ki.
beŋzeş Eş, benzer.
[**beŋzetmek**]
beŋzedem olam Benzetmiş olayım.
[**berāber** (*Far.*)]
–**ine gelmek** Tekabül etmek, eşdeğer olmak.
– **itmek** Bir araya getirmek.
[**berāberliḳ**]
– **çekişmek** Eşitlik savında bulunmak (biriyle).
berç Macarüzümü de denilen meyve ki bundan ökse adlı yapışkan madde çıkarılır.
[**beri**]
– **öte** İleri geri.
berk, [**perk**] **1.** Sağlam, sıkı, muhkem, kuvvetli. **2.** Katı, sert. **3.** Şiddetli. **4.** Süratli, hızlı.
– **eylemek**, [– **itmek**] Kuvvetli bulundurmak, sağlamlaştırmak.
– **itmek** → – **eylemek**
– **yüzlü** Yüzü yumuşak olmayan.
berkidilmek Kuvvetlendirilmek, sağlamlaştırılmak.
berkilmek Tesbit edilmek, pekitilmek.
berkilü Pekitilmiş, kapalı.
berkimek, [**berkişmek**] Sağlamlaşmak, pekişmek, yerleşmek.
berkinmek **1.** Sağlamlaşmak, pekişmek. **2.** Pekiştirilmek.

berkişmek → **berkimek**
berkitmek, [**perkitmek**] Sağlamlaştırmak, pekitmek.
berklik, [**perklik**] **1.** Sağlamlık, şiddet, sertlik, metanet. **2.** Güvenme, itimat.
berlü Beri.
bertinmek Burkulup incinmek.
berü Bu yana, buraya, beriye.
besberāber, [**başberāber**] Bütünüyle beraber.
besdil, [**bestil**] Pestil.
beserek → **besirek**
besilek Yetişmiş, etli canlı.
besirek, [**beserek**, **biserek**] (← *Far.* bīserāk) Tüylü ve besili erkek deve, hecin.
beslengi Besleme, evlatlık.
beslü Besili.
bestil → **besdil**
[**beş**]
– **bucaḳlu** Muhammes, beşgen.
beşe, [**peşe**] Başkan, emir, ileri gelen, ağabey.
[**beyāż** (*Ar.*)]
–**a çıḳmaḳ** Temize çekilmek.
beybence (← *Far.* peymānçe) Şeyh karşısında niyaz ve teslimiyet duruşu.
beyik Gömleğin koltuğuna dikilen üç köşeli parça.
beyle Böyle.
beyni Beyin.
–**ni ṣuvarmaḳ** İkna etmek, kandırmak.
–**si** Beyni.
beynisüz Beyinsiz, ahmak, anlayışsız.
bezdirme Saç ekmeği, bazlama.
[**bezdüm**]
– **kemigi** Kuyruksokumu kemiği, uca.
bezegen Çok süsleyen.
bezek **1.** Süs, ziynet. **2.** Ziynet eşyası.

– ḳılmaḳ Süslemek.
– **virmek** Süslemek, tezyin etmek.
bezekci Süsleyen.
bezeklenmek Süslenmek.
bezeklü Süslü, ziynetli.
bezemek, [**bizemek**] Süslemek, donatmak, tezyin etmek.
bezenilmek Tezyin edilmek.
bezenmek Süslenmek.
bezerlik Bezme, usanma, bezer olma.
bezeyiş Süsleyiş.
bıcılġan, [**bıçılġan**] Hayvanların ayaklarında hasıl olan yara, çatlak.
bıçaḳ Bıçak.
[**bıçaḳ**]
–**a düşmek** Son çareyi bıçakta aramak, kendini bıçakla öldürmek.
–**a gelmek** Kesilecek derecede büyümek.
– **süŋüge irmek** Bıçak kemiğe dayanmak.
bıçaḳlaşmaḳ Birbirine bıçak saplamak.
bıçılġan → **bıcılġan**
bıḳın Böğür.
bılaşıḳ Bulaşık.
bılaşḳan Sıvaşkan, çok bulaşan.
bılaşmaḳ Bulaşmak.
bıldır, [**buldur**] Geçen yıl.
bıldırġı, [**bıldırḳı, bıldırki, buldurḳı, buldurki**] Geçen yılki.
bıldırḳı → **bıldırġı**
bıldırki → **bıldırġı**
bıŋar, [**buŋar**] Pınar, çeşme.
bıŋġıldayıḳ → **bınḳıldayıḳ**
bınḳıldayıḳ, [**bıŋġıldayıḳ**] Bıngıldak.
bıraġındı Döküntü, işe yaramaz duruma gelmiş şey.
bıraḫmaḳ Bırakmak.
bıraḳmaḳ **1.** Atmak, koymak. **2.** Çıkarmak, salmak.
bıraġu görmek Bırakıvermek.
[**bıyıḳ**]
–**ına gülmek** Sakalına gülmek.
–**ın burmaḳ** Böbürlenmek, gururlanmak.
–**ını balṭa kesmez olmaḳ** **1.** Çok kibirli olmak. **2.** Kimseden korkusu olmamak.
–**ı yelli** Kibirli, gururlu.
bıyıḳdaḳ Bıyığı terlemiş.
bızaġu → **buzaġu**
[**bıçene**]
– **olmaḳ** Bir yere kapanmak, gizlenmek, sığınmak.
bicik Meme.
biçük Selin açtığı yer, sel yolu.
biçik Kesik, kesilmiş.
[**biçim**]
–**e gelmek** Biçilecek kadar olmak.
biçin **1.** Ekin biçme, hasat. **2.** Biçim, kesim.
biçinmek Kendine elbise biçtirmek, kestirmek.
biçmek Kesmek, kökünü kazımak.
[**biçmeli**]
– **olmaḳ** Biçilecek kadar olmak.
bider Tohum.
bidnus → **bednus**
big → **beg (I)**
bigi Gibi.
bil (I) **1.** Bel. **2.** Yamaç, dağ beli.
– **bağlamaḳ** → **bel**
–**ini bağlamaḳ** → **bel**
bil (II) Ayakla basılarak toprağı işlemeye yarayan tarım aygıtı.
bilan, [**belen**] Süslü ve işlemeli kılıç kemeri.
bilaş (← *Ar.* bilā-şey') Beleş, boş yere.
bildükli Tanıdığı, bildiği olan.
bile, [**bilece**] **1.** Birlikte, beraber. **2.** Dahi, de. **3.** İle.
– **ṭoġmış** Yaştaş.
– **ḳomaḳ** Bir arada bulundurmak.
– **ḳoşmaḳ** Eklemek, birleştirmek, arkadaş etmek.
–**lerince** → –**lerinde**

–lerinde, [–lerince] Beraberlerinde, yanlarında.
–lerine Yanlarına.
–mce Yanımda, beraberimde.
–ŋce → –ŋde
–ŋde, [–ŋce] Beraberinde, yanında.
– olmaḳ Birlikte bulunmak.
–ŋüze Yanınıza.
–since → –sinde
–sinde, [–since, –sine] Beraberinde, yanında, birlikte.
–sine → –sinde
–ye Yanına.
bilece → bile[1]
bilecen Her şeyi bilen, anlayan.
bilegen İyi bilen.
[bilek]
– in almaḳ Eline yapışmak.
bilekçe Bilek, hayvanın topuğu ile tırnağı arası.
bilekçek Kelepçe.
bilelik Maiyet, beraberlik.
bilemek (I) → belemek
bilemek (II) Bulamak, bulaştırmak.
bileŋ → beleŋ
bilenmek Her yanı bulaşmak.
[bilezük]
– urımmaḳ Bilezik takınmak.
bilge Âlim, hakim, bilgin.
bilgi, [bilgü] Bilici, kâhin.
bilgiç Her şeyi bilen, anlayan.
bilgü → bilgi
bili → bilü
–si şaşmaḳ → bilü
bilici Bilgin, hakim, âlim.
bilik (I) → bilük
bilik (II) Akıl, us, anlayış, kavrayış, bilgi.
biliklenmek, [beliklenmek] Sadağını takınmak, silahlanmak.
bilili → bilülü
bililü → bilülü
[bilincek]
– çıḳmaḳ Tanımak, bilmek.
bilinmek Adı çıkmak, adı yayılmak.
[bilinmelü]
– olmaḳ Herkesçe bilinmek.
bilürlenmek → bilürlenmek
biliş 1. Bildik, tanıdık, dost, aşina. **2.** Marifet.
– görüş Bildik, tanıdık.
bilişdürmek Tanıştırmak.
bilişlik Aşinalık, tanışıklık.
– virmek Aşinalık göstermek.
bilişmek Tanışmak.
bilmedük Bilinmeyen, meçhul.
bilmek Anlamak, idrak etmek.
bildiŋ ola Bildin mi?
bildürdi ola Bildirdi mi?
bili turmaḳ Bilip durmak, bilmekte olmak.
bilmezsin mi Bilmez misin?
bilmiş ol İyi bil.
bilüp bilmeyüp Bilir bilmez, bilerek bilmeyerek.
bilürin işlemek Bildiğini yapmak.
bilmez Bilmeyen, cahil.
–e urmaḳ Bilmez görünmek, bilmezlikten gelmek.
bilmezlenmek Bilmez gibi görünmek, bilmezlikten gelmek.
bilmezlik 1. Cahillik. **2.** Bilirim savında bulunmama.
bilü, [bili] **1.** Bilgi, ilim, irfan, idrak, malumat. **2.** Zihin, fikir.
– bilenler Bilgililer, âlimler.
–si şaşmaḳ, [bilisi şaşmaḳ] Bildiğini şaşırmak, bildiği şeyleri zihninde toplayamamak.
–si yaŋılmaḳ Ne söylediğini bilmez duruma gelmek, bunamak.
– virmek Akıl öğretmek.
bilüç → bülüç
bilük, [belik (I), belük, bilik (I)] Ok ve yay kuburu, sadak.
bilülü, [bilili, bililü] Bilgili, âlim, hakim.
bilür Bilen, âlim.

bilürlenmek, [bilirlenmek] Bilirim savında bulunmak.
bilürmek → **belürmek**
bilüsüz Bilgisiz, cahil.
bilüsüzin Bilmeyerek.
bilüsüzlik Bilgisizlik, cehalet.
[biŋ]
– **anca** Bin katı.
– **artuḳ** Binden fazla.
– **başlar** Binbaşılar.
– **begi** Binbaşı.
– – Binlerce; türlü türlü.
–den bir Binde bir.
–in –in Binlerce.
–inde birini Binde birini.
– **kez** – Milyon.
biner Binici.
bingeşdirmek → **bingeşdürmek**
bingeşdürmek, [bingeşdirmek] 1. Birbirinin üzerine bindirmek. 2. Birbirinin arkasına bindirmek.
bingeşik Üst üste binmiş.
bingeşmek 1. Birbiri üzerine binmek. 2. Birbirinin arkasına binmek. 3. Birbirine uymak, birbiri arkasından gelmek. 4. Birbiri arkasından sırayla binmek.
bini (I) Kozadan ipek sağmak için kullanılan aygıt (?).
bini (II) → **binü**
–den ṭaraf, [–den yanı] Hayvanın binilecek tarafı.
–den yanı → **–den ṭaraf**
[binilmelü]
– **itmek** Binilecek duruma getirmek.
biniş (I) Eskiden ulemanın cübbe üzerine giydiği bedeni ve kolları geniş üstlük.
[biniş (II)]
– **olmaḳ** Atlılar yürüyüşe hazırlanmak.
binit → **binüt**
binitli → **binütlü**
binü, [bini (II)] Binme, biniş, binilme, –ye **yaramaḳ** Binilecek çağa, duruma gelmek.
binülü ...e binmiş, bineği ... olan.
binüt, [binit] Binecek hayvan.
binütlü, [binitli] Atlı, süvari.
binmek Çıkmak, oturmak, cülus etmek.
binen binenüŋ Binen binene.
bir 1. Bir kere, bir kez. 2. Öbür.
– **adlu** Aynı adı taşıyan.
– **aġız** Bir kere, bir defacık.
– **baḳmaḳ** Eşit tutmak, bir görmek.
– **baş** Bir düziye, durmayarak, amaca doğru.
– – → **–in –in**
– **–in** → **–in –in**
– **çaḳım** Bir çakımlık, bir çakmada kullanılacak miktarda.
– **çala** Göz açıp kapayıncaya dek.
– **daḫı** 1. Bir daha, yeniden. 2. Başka türlü.
– **döşek** Birlikte yatma.
– **düzen** Bir biçim.
– **düzeye** Aynı düzlükte, hep bir tarzda, sürekli olarak.
– **elden** Birden, hep birden.
– **elden çıkmış** Yeknesak.
– **eylemek** Birleştirmek.
– **gezden** → – **kezden**
– **göç miḳdārı** Bir konaklık.
– **ḥāl itmek** Bir şeye benzetmek, çaresine bakmak.
– **ḫōş olmaḳ** Tuhaflaşmak.
–i bir Birer birer, birbiri ardınca.
–i –ine Birbiriyle.
–i –ine ḳoymaḳ Birbirine düşürmek.
–i –ine urmaḳ Birbirine katmak.
–i –isinden Birbirinden.
–i gün → **–isi gün**
– **iki** Birkaç.
– **iki dimemek** Tereddüt etmemek, vakit geçirmemek.

– **iki günlügeyüz** Bir iki günlüğüz, bir iki günlük ömrümüz var.
– **illü** Aynı memleketli, hemşehri.
–im –im´ → –in –in
–in –in, [– – , – –**in,** –**im** –**im**] Birer birer.
–in –ine Birbirine.
–in ikin Birer ikişer.
–isi gün, [**–i gün**] Öbür gün.
–isi yıl Ertesi yıl, öbür yıl.
– **kezden,** [– **gezden**] Birden, hep birden.
– **ḳoyun aşığı olmaḳ** Aynı soydan olmak, soyu sopu bir olmak.
– **nice,** [**birince (II)**] Birkaç, birçok, pek çok.
– **nice el** Birkaç kez.
– **niceler** Birçokları.
– **uġurda → – uġurdan**
– **uġurdan,** [– **uġurda,** – **uġurdane, birġurdane**] Birden, hep birden, birden bire, derhal.
– **uġurdane → – uġurdan**
– **yaḳadan baş çıḳarmaḳ** Toplu bir halde, dirlikle yaşamak.
– **yaŋa itmek,** [– **yan itmek**] Bertaraf etmek, ortadan kaldırmak.
– **yaŋa olmaḳ** Uzaklaşmak, ayrılmak, bir tarafa çekilmek.
– **yan itmek → – yaŋa itmek**
– **yirde dirilmek** Bir arada yaşamak, birlikte ömür sürmek.
– **yire gelmek** Birleşmek.
– **yiyim** Bir defada yenilecek miktar.
– **yol** Bir kere, bir kez.

[**birbiri**]

–ne çalmaḳ Birbirine düşürmek.
–ni almaḳ Birbiriyle evlenmek.
–ni başmaḳ Birbirini çiğnemek.
–yle ḳoşulmaḳ Birbirine eş olmak.

bire Hey, ey, be, aman!
biregi → biregü
biregü, [**biregi**] Bir kimse, başkası.
birez Biraz.
– **gün** Birkaç gün.
birezcük Birazcık.
birġurdane → bir
biribimek → viribimek
biricik Bir kerecik.
birikdirmek → birikdürmek
birikdürmek, [**birikdirmek**] Birleştirmek.
birike Hazine, mahzen, sarnıç.
birikmek, [**birükmek**] Birleşmek, bir araya gelmek.
birim (I) Bir tanem, biriciğim.
birim (II) Yolsuz salınan vergi.
birince (I) Biri oranında, biri denli.
birince (II) → bir
birle İle.
birlemek Birliğini kabul etmek, şirk koşmamak; tevhid.
birlik Bir olma hali, vahdaniyet, ahadiyet.
– **eylemek → – itmek**
– **itmek,** [– **eylemek**] Birleşmek.
birükmek → birikmek
bisbütün Büsbütün
biserek → besirek
bislemek → beslemek
bismil → mısmıl
bisü Besi, semirtmek için besleme.
biş beş.
bişegen Çabuk pişen.
bişi, [**pişi**] Yağda kızartılmış çörek.
bişik Beşik.
bişirmek → bişürmek
bişirtmek Pişirtmek.
bişmek Pişmek.
bişürmek, [**bişirmek**] **1.** Pişirmek. **2.** Olgunlaştırmak. **3.** Beslemek, geliştirmek.
bitegen İyi yetişen, çok biten.
bitek Bitki yetişen yer.
biten Bitki, nebat.
biter (← *Far.* bed-ter) Daha fazla, beter.

biterli Bitki yetişen yer, bitkili yer.
bitevi Düzgün, bir sırada.
biti, [bitik (I)] **1.** Yazılmış şey, mektup. **2.** Defteri-i âmâl. **3.** Senet, belge.
bitik (I) → **biti**
bitik (II) Bitişik.
bitikci Kâtip.
bitilemek Bir kimsenin yanına mektup vermek.
bitimek, [bitüimek] **1.** Nasip etmek, mukadder kılmak. **2.** Kısmet olmak, mukadder olmak.
bititmek **1.** Takdir etmek, nasip etmek, yazmak. **2.** Meydana getirmek, hasıl etmek.
bitlemek Başkasının bitini ayıklamak.
bitmek **1.** Meydana gelmek, hasıl olmak, çıkmak. **2.** Bitişmek, kaynaşmak. **3.** Mahvolmak, iflas etmek. **4.** (İnsanlar için) Yetişip büyümek.
bite ṭurmaḳ Bitmekte olmak.
[bitmiş]
– **gün** Son gün, vade günü.
bitnel Mümbit, verimli.
bitrişmek Hesaplaşmak, ödeşmek.
bitrüm Üstün nitelikleri bulunan.
bitüimek → **bitimek**
bitün Bütün.
– **ile** Bütün olarak.
bitüri Bitinceye dek.
bitürmek **1.** Peyda etmek, hasıl etmek, meydana getirmek. **2.** Bitiştirmek, kaynaştırmak.
biz (I), [böz] Bez, kumaş.
[biz (II)]
–**den** Bizim tarafımızdan.
–**den iyiler** → –**den yegler**
–**den yegler, [–den iyiler]** Peri, cin.
bizcileyin, [bizçileyin] Bizim gibi.
bizçileyin → **bizcileyin**
bizemek → **bezemek**
bizemsek Âciz, düşkün, muhtaç.
bizgin Bezgin, bîzar.
bizlenc → **bizlengec**
bizlengec, [bizlenc, bizlengic] Yük hayvanlarını sürmek için kullanılan ucu sivri demirli değnek.
bizlengic → **bizlengec**
bizlik Bize yarar.
boduç, [boṭuç, buduç] Emzikli su kabı, çömlek.
boġ Bohça.
boġamaḳ → **buġanaḳ**
boġarsuḳ → **baġarsıḳ**
boġasa, [boġası] Kalın çulha bezi.
boġasamaḳ, [boġaṣımaḳ] İnek boğa istemek.
boġası → **boġaṣa**
boġaṣımaḳ → **boġasamaḳ**
[boġaz]
– **deligi** Yemek borusu.
–**ı ele virmek** Yakalanmak, yakayı ele vermek.
–**ı ḳulı** Pisboğaz, obur.
–**ın almaḳ** Boğazına yapışmak, boğazından yakalamak.
–**ı ṭolusına** Boğaz tokluğuna.
– **yāri** Boğazına düşkün.
boġazlaġı → **boġazlaġu**
boġazlaġu, [boġazlaġı, – düdügi, boġazlavu] Gırtlak, hançere.
– **düdügi** → **boġazlaġu**
boġazlavu → **boġazlaġu**
boġmmaḳ Kendi kendini boğmak.
boġmaġ → **boġmaḳ**
boġmaḳ, [boġmaġ] Gerdanlık, kolye.
boġmaḳlanmaḳ Boğmak denilen gerdanlık takınmak.
boġun Boğum, eklem.
boġurtlaḳ (I) → **baġırtlaḳ**
boġurtlaḳ (II) Gırtlak, boğaz.
boġuz Boğaz.
boġuzlamaḳ Boğazlamak.
boḳça Bohça, büyük çıkın.
bolad Çok, bol.
bolaltmaḳ Bollaştırmak, çoğaltmak.

bolḳa Hırka.
bolmaḳ Olmak.
bola kim → bolay ki
bolay ḳı → bolay ki
bolay ki, [bola kim, bolay ḳı, bolay kim] Ola ki, belki, inşallah.
bolay kim → bolay ki
bolsımaḳ Çok saymak, çok görmek.
bor (I), [por] Sürülmemiş, otsuz, sert toprak.
bor (II) Boz, boz renk.
bora (?) Maden eğintisi, maden cürufu (?).
boran Bora, fırtınalı, tipili yağmur.
[**borç**]
– issi Alacak sahibi, alacaklı.
borġu, [burġu] Boru.
borlaġ, [bozlaġ] Sürülmemiş tarla.
bortlaḳ Deve yavrusu.
bortlamaḳ → botlamaḳ
boryaz, [boyraz, foryaz] Poyraz.
[**boş**]
– baġarsuḳ Körbağırsak.
– bögür Böğrün eğe ve kalça kemikleri arasındaki boş kısmı.
– ḳomaḳ Serbest bırakmak.
– olmaḳ Boş durmak.
– şalmaḳ Boş bırakmak.
boşandurmaḳ Boşaltmak.
boşanmaḳ Boşalmak, boş kalmak.
boşatmaḳ Boşaltmak.
boşlamaḳ 1. Serbest bırakmak, kendi haline terk etmek. **2.** Boşaltmak.
boşlanmaḳ Terk edilmek.
boşlıḳ Boşanmış olma.
botlacı, [potlacı] Gebe (deve).
botlamaḳ, [bortlamaḳ, potlamaḳ] Deve yavrulamak.
[**botlamalı**]
– olmaḳ Deve yavrulayacak duruma gelmek.
boṭuç → boduç
boṭur Potur.
boturasamaḳ Dişi deve erkek istemek (?).
boy (I) Tohumu pastırma çemeninin yapılmasında kullanılan bir bitki.
boy (II) Bir aşiretin kollarından her biri.
– başı Kabile reisi.
– begi Aşiret boyunun başkanı.
– boylamaḳ Bir kimsenin soyunu sopunu sayarak öğmek.
boy (III) Beden, vücut.
–a yetmek Boylanmak, yükselmek.
– bosun Boy bos, endam.
– çekmek 1. Boy atmak, uzamak. **2.** Ayrı baş çekmek, bağımsızca iş görmek.
–ı bükülmek Beli bükülmek.
– virmek → boyun
boy (IV) Derece, mertebe, ayar.
boyaḳ Boya.
boyandibi Meyankökü.
boyandurmaḳ Boyamak.
boyanıḳ Boyanmış.
boyanmaḳ Erişmek, ulaşmak, uzanmak.
boydaş Akran, emsal.
boylamaḳ 1. Boy ölçmek, boy ölçüşmek. **2.** Boylu boyunca dalmak. **3.** Sürekli olarak izlemek.
boylaşmaḳ Boy ölçüşmek.
boymul 1. Boynu halka gibi vücudunun renginden başka renkte olan hayvan ya da kuş. **2.** Doğan türünden yırtıcı bir kuş.
boynıra Boynu üzerine.
boynuzluböce Kabuklu sümüklüböcek.
boyraz → boryaz
boyun 1. Kefil. **2.** Deveboynu denilen gerdanlık.
–a almaḳ Yanına almak, kendine arkadaş etmek.
– almaḳ (?) **→ – olmaḳ**
– bezi Boyun atkısı.

– **cebesi** Boynu kaplayan gerdanlık.
– **çekici** Kimseye boyun eğmeyen, itaatsiz.
– **dartmaḳ** → – **ṭartmaḳ**
– **dutmaḳ**, [– **ṭutmaḳ**] **1.** Azmetmek, üzerine almak. **2.** Boyun eğmek, rıza göstermek.
–ı burılu, [**–ı burulmış**] Boynu bükük, mahzun.
–ı burulmış → **–ı burılu**
–ına almaḳ Üzerine almak, üstlenmek.
–ına el bıraḳmaḳ → **–ına ḳol bıraḳmaḳ**
–ına ḳol bıraḳmaḳ, [**–ına el bıraḳmaḳ**] Boynuna sarılmak.
–ına ṣalmaḳ Kendisine bırakmak, ısmarlamak.
–ına sarmaḳ, **ṣarmaḳ** Bir kimseye hoşlanmadığı bir iş yüklemek.
–ını burmaḳ Boynunu bükmek, sızlanmak.
–ın urmaḳ → **–ını urmaḳ**
–ını urmaḳ, [**–ın urmaḳ**] Başını kesmek.
– **ḳomaḳ** **1.** Teslimiyet göstermek. **2.** Selam verene karşı esenlik dilemek.
– **olmaḳ**, [– **almaḳ** (?)] Kefil olmak, üzerine almak.
– **ṣunmaḳ** İtaat etmek.
– **ṭartmaḳ**, [– **dartmaḳ**] **1.** Kendini geri çekmek, kaçınmak. **2.** Kibirlenmek.
– **virmek**, [**boy virmek**] **1.** İtaat etmek, boyun eğmek. **2.** Kefil göstermek.
boyunlamaḳ Boynunu kırıp öldürmek.
boyunluḳ Kefalet.
boz (I) Sürülmemiş (toprak).
boz (II) Gözbebeğinde görmeğe engel olan beyazlık, aksu.

[**boz (III)**]
– **muḫālif** Kirli boz.
bozaç Boz renkte, boz renkli.
bozaraḳ, [**bozıraḳ**] Bozca, bozumsu.
bozarmaḳ Kırlaşmak, ağarmak, sararmak.
[**bozca**]
– **aş**, [– **aşı**] Yoğurtlu çorba.
– **aşı** → – **aş**
bozcıl Boz renkli, bozumtırak.
bozdaġan, [**bozdoġan**, **boztaġan**, **boztoġan**] Demir topuz, gürz.
bozdoġan → **bozdaġan**
[**bozgun**]
– **söylemek** Bir şeyin iyi ve kötü yanlarını söylemek.
bozıraḳ → **bozaraḳ**
bozḳun Bozuk.
bozlaġ → **borlaġ**
bozlamaḳ Bağırmak, böğürmek.
boztaġan → **bozdaġan**
boztoġan → **bozdaġan**
bozuḳ Tamburaya benzer bir çeşit saz.
bozumtuḳ Boza çalar.
bö, [**böy**] Zehirli örümcek.
böce, [**böcük**] Böcek.
böcü Umacı, öcü.
böcük → **böce**
böget → **büget**
bögrek, [**bögrik**] Böbrek.
bögrekerigi Caneriği.
bögrik → **bögrek**
bögrüşmek Hayvanlar hep birden böğürmek, insanlar bu şekilde böğürmek.
[**bögür**]
– **igi** Yakınında bulunup sürekli olarak rahatsızlık veren (şey ya da kişi).
bögürtlenḳuşı Boklucabülbül.
bölge Mıntıka.
bölme Parça.
bölücek Ufak bir bölük.

bölüç (Saç için) Bölük.
bölük, [belik (II)] **1.** Saç bölüğü, saç örgüsü. **2.** Parça, kısım.
bön Saf, ahmak.
– **düşmek** Budalalık etmek.
börk, [börke, börki] Başa giyilen külah, kalpak gibi şeyler.
börke → **börk**
börki → **börk**
börtdürmek (Eti) Az pişirmek.
böy → **bö**
[böyle]
– **ile** Böylelikle, bu suretle.
böyleme Böylesi.
böylesine Böyle, bunun gibi, bu yolda.
böz → **biz (I)**
[bu]
– **ara** Bura, burası.
– **aşıl** Bu gibi, böyle.
–**dur ola** Bu olsa gerek.
– **dükeli** Bütün bunlar.
– **dükeliyle** Bununla birlikte, bu cümleden olarak.
– **düzene** Bu suretle, bu şekilde.
–**nuŋ bigi, [–nuŋ gibi]** Bu gibi, böyle.
–**nuŋ birle** Bununla birlikte, mamafih.
–**nuŋ gibi** → **–nuŋ bigi**
– **resme** Böyle, bunun gibi.
– **resm ile** Bu suretle, bu şekilde, böyle.
– **üzere** Böyle, bu yolda.
– **yanadan** Beri yandan, öte yandan.
– **yir** Bura.
– **yol** Bu kere, bu kez.
buba Baba.
bucacuḳ Köşecik.
bucaġ → **bucaḳ**
bucaḳ, [bucaġ] Köşe.
–**da oturmaḳ** İnzivaya çekilmek.
bucurġat Vinç.
buçuġar Yarımşar.
buçuḳ Yarım, yarı.
buçuḳlıḳ Yarım (para)lık.
budaḳ, [buṭaḳ] **1.** Dal. **2.** Şube, teferruat.
budaḳlanmaḳ Dallanmak, dal vermek.
buduç → **boduç**
buġ (I) Buğu, buhar.
buġ (II) → **başbuġ**
buġanaḳ, [boġanaḳ, buġunaḳ] Sağanak.
buġda Buğday.
[buġday]
– **eŋlü** Buğday benizli, esmer.
– **güni** Güneşin Sünbüle burcuna girdiği zaman, ağustos ayı.
– **güni** Muharrem ayının on ikinci günü, aşure günü.
buġdayıḳ Siğil.
buġra Erkek deve.
buġunaḳ → **buġanaḳ**
buġur (I) Bundan sonra, şimdi, bu kez, bu defa
buġur (II), [puġur] Erkek deve, iki hörgüçlü deve.
buġursamaḳ Dişi deve erkek istemek.
[bugün]
–**ki gün** Bugün, işte bugün.
bugünlicek Bugüne özgü olarak.
buḳaġı → **buḳaġu**
buḳaġu, [buḳaġı] Hayvanın ayağına vurulan köstek.
bula Abla, hizmetçiye göre evin hanımı.
bulaḳ Kaynak, pınar, çeşme.
bulamaḳ **1.** Karıştırmak. **2.** Bulandırmak. **3.** Sallamak.
bulanmaḳ (I) Yoğurulmak, karışmak.
bulanmaḳ (II) Salınmak, hıram etmek.
bular Bunlar.
–**uŋçün** Bunlar için.
–**uŋla** → **bunlar**

bularca Bunlar kadar.
bularcılayın Bunlar gibi.
bulaşmaḳ **1.** Karışmak, fenalaşmak. **2.** Musallat olmak. **3.** Çatmak, sataşmak, duçar olmak. **4.** Meşgul olmaya başlamak. **5.** Bulanmak, alude olmak.
bulatmaḳ Bulandırmak.
bulcaş Vaat, söz.
buldur → **bıldır**
buldur buldur Tane tane, damla damla, boncuk boncuk.
buldurḳı → **bıldırġı**
buldurki → **bıldırġı**
bulġalıḳ Karışıklık.
bulġarı Sahtiyan.
buluç → **puluç**
bulun Esir, tutsak.
buluntı Birisince yitirilip başkasınca bulunan şey.
buluşmaḳ Karşılaşmak, rastlamak.
buluşuḳ Buruşuk.
buŋ Zaruret, felaket, sıkıntı, gam, kasavet, şiddetli ihtiyaç.
–a uġramaḳ Sıkıntıya düşmek, bunalmak.
– gün Sıkıntılı gün, kara gün.
– yiri Sıkıntı zamanı.
buŋa **1.** Buraya. **2.** Bunu.
buŋalsılıḳ Bunaltı, sıkışık durum.
buŋar → **bıŋar**
bunbur Domuzlan böceği, bokböceği.
bunca **1.** Bu denli, birçok. **2.** Böyle, böyle bir, böylesi.
–dan berü Şu kadar zamandır, bu kadar zamandan beri.
– dürlü Bu kadar, çeşit çeşit, türlü türlü.
buncaġız → **buncaḳ**
buncaḳ, [**buncaġız**] Bu kadar.
buncalar Birçokları, birçok kimse.
buncılayın, [**muncılayın**] Bunun gibi, böyle.
bunda **1.** Buraya. **2.** Burada.
bundaḳ Böyle, bu kadar.
bundalıġumuz Burada bulunduğumuz.
bundan Buradan.
– öte Bundan fazla.
buŋdaş Dert ortağı.
bunduḳ **1.** Fındık. **2.** Fındık kadar.
– taşı Fiskeyle atılan küçük taş.
buŋlanmaḳ Bunalmak.
[**bunlar**]
–ıŋla → **–uŋla**
–uŋla, [**bularuŋla, –ıŋla**] Bunlarla, bunlar ile.
buŋlu Sıkıntılı, mustarip.
– gelmek Keder, kaygı gelmek.
– olmaḳ Tasalanmak, sıkıntı çeker olmak.
bura Buraya.
buraḳmaḳ Bırakmak.
burc **1.** Taze dal, filiz. **2.** Ökseotu.
burca burca, [**burcu burcu**] Güzel kokuyu anlatmak için kullanılan belirteç.
burcalamaḳ Buram buram tüterek her yana koku yaymak.
burcu burcu → **burca burca**
burçuḳdurmaḳ Sıkıştırmak, taciz etmek.
burġaç, [**burġaş, burḳaç, burḳaş**] **1.** Büklüm, kıvrım. **2.** Kıvrılmış, kıvrık, dolaşık.
burġaş → **burġaç**
burġaşıḳ, [**burḳaşıḳ**] Bükülmüş, kıvrılmış, bükük, kıvrık.
burġaşış Bükülüş, kıvrılış.
burġaşmaḳ Bükülmek, kıvrılmak.
burġu (I) → **borġu**
burġu (II) Bir işkence aracı.
burḳaç → **burġaç**
burḳamaḳ → **burḳmaḳ**
burḳaş → **burġaç**
burḳaşdırmaḳ Bükmek, bükülmüş, kıvrılmış hale getirmek.
burḳaşıḳ → **burġaşıḳ**

burḳmaḳ, [**burḳamaḳ**] Bükmek.
burḳun burḳun Bükük büküḳ, kıvır kıvır.
burlaġan → **burulġan**
burma (I) **1.** İğdiş etme, eneme. **2.** İğdiş edilmiş hayvan.
burma (II) Telleri burularak yapılan bilezik.
– **ṣaç** Kıvırcık saç.
– **ṣadef** Kabuklu sümüklüböcek, mühre.
burmaç Ucu çengel gibi eğri demir.
burmaḳ **1.** Bükmek, sarmak. **2.** Çevirmek, yöneltmek. **3.** Sancılanmak.
burnamaḳ Uç yapmak, uç koymak.
burnaz Burun kemiği yüksek olan.
burtarıḳ Ekşi ve asık (yüz).
burtarmaḳ, [**yüz burtarmaḳ, yüz purtarmaḳ**] **1.** Yüzünü buruşturmak. **2.** Buruşmak.
burtuḳ Asık, ekşi (yüz), çatık (kaş).
burtuşmaḳ Buruşmak.
buru Ağrı, sancı.
– **ṭutmaḳ** Gebe kadına doğum sancısı gelmek.
burulġan, [**burlaġan**] Su çevrintisi, girdap.
burulmaḳ Dönmek, bükülmek.
[**burun**]
–**da ḳoḳmaḳ** Burunda tütmek.
– **düdügi** Burun deliğinin yukarı kısmı, geniz.
–**na yel girmek** Kibirlenmek, gururlanmak.
–**nı ṣındaḳ** Burnunu kırmak, gururunu kırmak.
–**ı yire depilmek** Burnu sürtülmek.
– **otı** Enfiye.
– **ṣoŋaġı** Burun deliği.
– **sürtmek** Birisinin hoşlanmayacağı işi inadına yapmak.
– **ṭomurmaḳ** Burun kanamak.
burundalı Emzikli tas.
burunduġun Önceden, başlangıçta.
burunduḳ → **burunduruḳ**
burunduruḳ, [**burunduḳ**] **1.** Deveyi zapt ve idare için burnuna takılan ağaç ya da halka. **2.** Yular.
burunlu Kibirli, gururlu.
burunluḳ Gurur, kibirlilik.
burunsalıḳ **1.** Hayvan başlığının burnu üzerine gelen parçası. **2.** Bir şey yemesine engel olmak için hayvanın ağız ve burnu üzerine geçirilen şey.
[**buruş yarış**]
– – **olmaḳ** Çok buruşmak, buruş buruş olmak, sölpümek.
busarıḳ → **pusarıḳ**
busu Pusu.
– **açmaḳ** Pusu kurmak.
buşmaḳ, [**puşmaḳ**] Öfkelenmek, kızmak.
buşu Öfke.
buşurġamaḳ **1.** Kızmak, öfkelenmek. **2.** Sıkılmak, canı sıkılmak.
buta → **puta**
butaḳ → **budaḳ**
buṭluġ → **buṭluḳ**
buṭluḳ, [**buṭluġ**] Eskiden elbise üzerinden giydikleri şalvar, zırhın şalvar kısmı.
butraḳ **1.** Üç köşeli diken. **2.** Bu diken gibi olan savaş aracı.
butraşmaḳ Çok güçlenip azgınlaşmak.
butu.lıḳ Haşarılık, zıpırlık.
buydurmaḳ Dondurmak.
buymaḳ İnsan ve hayvan soğuktan donmak.
buyruġ → **buyruḳ**
buyruġunlayın Buyruğuna göre, emri üzere.
buyruḳ, [**buyruġ, buyuruḳ**] **1.** Emir, ferman. **2.** Emir.
– **buyurmaḳ,** [**buyuruḳ buyurmaḳ**] Emretmek.
– **dutmaḳ** Emre itaat etmek.
– **eyesi** → – **issi**
– **geçirmek** Emrini infaz etmek.

– **geçmek** Hüküm yürümek, emir geçerli olmak.
–**ında bulunmaḳ** Emrini yerine getirmek.
–**ında olmaḳ** Emri altına girmek, egemenliğini kabul etmek.
–**ı yürümek** Hükmü geçmek, emri tutulmak.
– **issi**, [– **eyesi**] Emir sahibi, baş, bey, hakim.
– **itmek**, [**buyuruḳ itmek**] Emir vermek, emretmek.
– **ṣımaḳ**, [**buyuruḳ ṣımaḳ**] Emre aykırı davranmak.
– **ṣınmaḳ** Emir yerine gelmemek, getirilmemek.
– **ṭutucı** İtaatli, bağlı, uysal.
buyruldı, [**buyuruldı**] Yazılı emir, ferman.
[**buyur**]
– **almaḳ** Emir, buyrultu almak.
buyurdum Buyrultu, emirname.
buyurmaḳ **1.** Emretmek. **2.** (Saygı gösterilen kimse) Söylemek, demek.
buyurtu Düzen, yasa, emir, ferman.
buyuruḳ → **buyruḳ**
– **buyurmaḳ** → **buyruḳ**
– **itmek** → **buyruḳ**
– **ṣımaḳ** → **buyruḳ**
– **sürmek** Hüküm yürütmek.
buyuruldı → **buyruldı**
buyurulmaḳ Emir almak, emredilmek.
[**buz**]
– **urmaḳ** Buz üzerinde kaymak.
buzaġı → **buzaġu**
buzaġıdişi → **buzaġudişi**
[**bużaġılıḳ**]
– **inek** Doğuracak inek.
buzaġu, [**bızaġu**, **buzaġı**, **buzaḳı**] İnek ve benzeri hayvanların yavrusu.
buzaġudişi, [**buzaġıdişi**] Danaburnu denilen böcek.

buzaḳı → **buzaġu**
buzalamaḳ Hayvan doğurmak.
buzalatmaḳ Hayvan doğurtmak.
büdremek → **büdürmek**
büdrimek → **büdürmek**
büdürmek, [**büdremek**, **büdrimek**] Sendelemek.
bügdek → **büget**
bügelek, [**büvelek**] Sığır sineği, eğrice.
bügelmek → **bügenmek**
bügemek Önünü engelle tutarak suyu yükseltmek.
bügenmek, [**bügelmek**] Bir şeyin önü engelle tutulmak.
büget, [**bügdek**, **böget**, **büget ṣu**] Su bendi, akarsuda suyun biriktiği çukur yer.
– **ṣu** → –
büglimek → **büklümek**
bügmek Önünü tutup engel olmak.
bügri, [**bügrü**] Kambur, tümsek, eğik.
bügrü → **bügri**
bügrüce Kamburcağız.
bük (I) Sık çalılık, fundalık.
bük (II) Yem, lokma, nasip.
büklemek → **büklümek**
büklimek → **büklümek**
büklük Ağaçlık yer.
büklüm Kıvrıntı.
büklümek, [**büglimek**, **büklemek**, **büklimek**] Bükülmek, kıvrılmak.
büklütmek Bükmek, eğmek.
bükmek **1.** Hareket etmek. **2.** Oynamak, raksetmek.
bükük Dönemeç.
büküm Bükülme izi, büküm yeri.
– – **olmaḳ** Kıvrım kıvrım olmak, şişmanlıktan vücudun kimi yerleri kat kat olmak.
büküşmek Yere kapanmak.
bükütmek Eğilmek.
bülezük Bilezik.
bülüç, [**bilüç**, **püliç**] Piliç.

[**büŋ büŋ**]
– – **atmaḳ** Büngül büngül kaynamak.
bürcek → **pürçek**
bürçük → **pürçek**
büre, [**püre**] Pire.
bürgü Baş örtüsü.
bürimek → **bürümek**
bürüm bürüm Birbiri üstüne sarılmış.
bürüme Bütün vücudu kaplayan.
bürümek, [**bürimek**] Örtmek, setretmek, sarmak.
bürüncek Baş örtüsü, çarşaf, bürümcek.
bürünmek Giyinmek.
büsük → **pisi**
büt (I) Bit.
[**büt (II)** (*Far.*)]
–**i şınmaḳ** Gönlü daralmak, yüzü değişip bozulmak.
– **yonmaḳ** Put yapmak.

bütün Mükemmel, tamam, sağlam, eksiksiz, parçalanmamış.
– **eylemek,** [– **itmek**] Bitiştirip sağlam bale getirmek, tamamlamak.
– **itmek** → – **eylemek**
– **olmaḳ** Bitişip sağlam duruma gelmek.
büvelek → **bügelek**
büylük Gonca.
[**büyük**]
– **bāzār** Panayır.
– **er** Cengâver.
büyüklemek İkram etmek, saygı göstermek.
büyüklenmek Büyüklük taslamak.
büyünmek Büyümek.
büzdüm Kuyruksokumu.
büzmek Burmak.
[**büzülü**]
– **düşmek** Buruşup kalmak.

C

[**caba**]

–yı kesmemek Bedava vermekte devam etmek.

cabalamaḳ Caba olarak vermek, hediye etmek.

caġ → çaġ (I)

caġışdı → çaġıştı

caġlamaḳ → çaġlamaḳ

cāhilceler Cahillik durumunda olanlar.

caḳ → çaḳ

calasın → cılasın

calasun → cılasın

calḳ Bütünüyle, tam.

camadan (← *Far.* cāme-dān) Yünden elbise.

camışlanmaḳ → çamışlanmaḳ

camışlıḳ → çamışlıḳ

[**cāmūs** (*Ar.*)]

– öküzi Erkek manda.

cān (*Far.*) **1.** Sevimli, sevgili. **2.** Tarikat âşıkı.

–a başa ḳalmamaḳ → –a ḳalmamaḳ

–a geçer Yürekten kabul edilir.

–a ḳalmamaḳ, [–a başa ḳalmamaḳ] Canı başı esirgememek.

– alıcı Azrail.

– arıtmaḳ Kendini yormak, canını sıkıntıya koymak.

– baş oynamaḳ → – oynamaḳ

– bāzārı Ölüm kalım yeri.

– dartmaḳ → – ṭartmaḳ

– deri Ölüm teri.

– eksitmek Can sıkmak, sıkıntı vermek.

– evi Kalp, yürek.

– gözi Kalp gözü.

– gözin uyarmaḳ Gözünü dört açmak, uyanık bulunmak.

– ḫırsuzı Can düşmanı.

–ı azacuḳ Sabırsız.

–ı ḳılca ḳalmaḳ Sabrı, tahammülü kalmamak.

–ına boyanmaḳ İçine işlemek, çok etkilemek.

–ına geçmek Canına yetmek, canına tak etmek.

–ına ne ṣıġarsa Vicdanı neyi kabul ederse.

–ına od düşmek İçi yanmak.

–ını ağzına almaḳ Canını dişine almak, hayatını tehlikeye koyacak bir işe girişmek.

– ışmarlamaḳ Can vermek, ölmek.

–ı yirine oturmaḳ İçi rahat etmek.

–ı yoḳa ḳomaḳ Canını fedaya hazır olmak.

– iletmek Can kurtarmak, uzaklaştırmak.

– karışdırmaḳ Yakınlık göstermek, canciğer dost olmak.

– kesegi Can, ciğer paresi.

– ḳurtaran Büyük yelken.

– oynamaḳ, [– baş oynamaḳ] Canını fedaya hazır olmak.

– özemek Bir işi yaparken çok özenmek, çok dikkatli ve sabırlı olmak

– ṭapşırmaḳ Can vermek.

– ṭartınmaḳ Canını esirgemek.

– ṭartmaḳ, [– dartmaḳ] Can çekişmek.

– ṭutmaḳ Öldürmemek, sağ tutmak.

cāncuḳ Cancağız.
canġırdı, [canḳırdı] Şangırtı, şıngırtı.
canḳı Danışık kurulu.
canḳırdı → canġırdı
car (I) → çar
[car (II)]
– **itmek, [– ḳılmaḳ, caru çalmaḳ, caru urmaḳ]** Nara atmak, haykırmak, ilan etmek.
– **ḳılmaḳ → – itmek**
carasun → cılasın
cardın İri sıçan.
carıldaşmaḳ Bağrışmak.
[carıs]
– **itmek** Rüsva etmek.
carlu Meşhur, ünlü.
caru Yüksek ses.
– **çalmaḳ → car (II)**
– **urmaḳ → car (II)**
[caşur]
– **dibi** Yabani pancar kökü.
cav → çav (I)
– **dutmaḳ → çav (I)**
cavḳ cavḳ Çok çok, küme küme, takım takım.
cavlanmaḳ → çavlanmaḳ
cavlı → çavlı
cavlu → çavlı
cavmaḳ (I) → çavmaḳ (I)
cavmaḳ (II) → çavmaḳ (II)
caylamaḳ Ses yükselmek, bağırmak.
cazḫut Kasnı denilen sakız.
cāzılanmaḳ Cadı haline gelmek.
ceban → cibin
cebe (I) Zırh, zırhlı elbise.
cebe (II), [– bilezik] Süslü bilezik.
– **bilezik → – (II)**
– **delen** Ucu uzun temren.
– **göstermek** Alay göstermek, geçit resmi yapmak.
– **ṣatmaḳ** Caka satmak.
cebeci Cephaneci er.
cebelemek Zırh giydirmek, techiz etmek.
cebelü Tımar sahiplerinin yedek götürdükleri silahlı adam.
cec → çeç
cecim (← *Far.* cācīm) İnce dokunmuş nakışlı kilim.
cedene Çitlenbik.
cegzinmek → çigzinmek
cehiz, [çehiz] (← *Ar.* cehāz) Çeyiz.
ceki → çeki
[ceng (*Far.*)**]**
– **ḳolayı** Savaş usulü.
ceran → ceren
cercer Döven (harman sürme aracı).
ceren, [ceran, ceyran] Ceylan.
cerez (← *Yun.* skeros) Çerez, meze.
cerge, [çerge] Derme çatma çadır.
cergelenmek, [çergelenmek] İnsan ve hayvanlar çepeçevre bir halka meydana getirmek.
[cevāb (*Ar.*)**]**
– **döndürmek** Cevap vermek, karşı çıkmak.
– **itmek** Cevap vermek.
cevlek Ok kuburu.
cevmerd Cömert.
cevmerdıraḳ Daha cömert.
cevmerdlik, cevmerdliḳ Cömertlik.
ceyran → ceren
cezginmek → çigzinmek
[cıbıbıḳ]
– **çaġırmaḳ** Acıklı ses çıkarmak.
cıbır Müflis, fakir.
cıda Süngü, kargı, mızrak, harbe.
cıdav Hayvanın omuz başında semer ya da eğer vurmasından olan yara.
cıġ → çıġ (I)
cıġa, [cıġal] Horoz, ördek, turna gibi hayvanların kuyruklarındaki uzun tüy.
cıġal → cıġa
cıġalanmaḳ Süsünü göstermek, süslü olarak görünmek
cıgan 1. Cimri, hasis. 2. İnsafsız, düşmanca hareket eden.

cığanlık Cimrilik, hasislik, pintilik.
cığıltı, [çığıldı, çığıltı] Karışık seslerden meydana gelen gürültü.
cığıt → çığıt (I)
cılasın, [calasın, calasun, carasun, cılasun] Kahraman, babayiğit, gürbüz delikanlı.
cılasun → cılasın
cılav, [cılavı] Gem, dizgin, yular.
cılavı → cılav
[cılavu]
– **burmak** Dizgin kırmak.
cılbır → çılbır
cılbur → çılbır
cılğı (I) → cılkı
cılğı (II) Beyaz tüylerden oluşan tüy demeti.
cılkı, [cılğı (I)] Çığır, patika, dağ yolu.
[cılk]
– **kesmek** Cılk olmak.
cıllığu Çalılık.
cıllık Kabarcık.
cınbıs → cınbış
cınbış, [cınbıs] (← *Yun.* tsumpidion) Cımbız.
cınkay İskete kuşu.
cınkı → çınkı
cırğıd → çırğıd
cırıldamak Cır cır diye ses çıkarmak.
cırlayık, [cırtlayık, çırlayık, çırtlayık] Ağustosböceği.
cırtlayık → cırlayık
cıvıldı, [çıvıldı, çıvıldu] Fısıltı.
cıynak, [çaynak, çınak, çırnak, çıynak] Yırtıcı kuş ve hayvan tırnağı.
cızıldu Cızıltı.
cızlandurdı cızlandurdı Yavaş yavaş.
cibin, [ceban] Sinek, sivrisinek.
cici Süs.
– **bici** Allı pullu, nazik, narin.
cidos Umacı.
ciger Yürek, cesaret.
cilbend (← *Ar. Far.* cild-bend) Dervişlerin kemerleri arasında bulunan meşin cep.
[cilve (*Ar.*)**]**
– **urmak** Gösteriş yapmak, cilve ile kendini göstermek.
cimcime, [çimçime] Tabanı paçavradan ve koncu çorap gibi ip ile örülerek yapılan bir çeşit ayakkabı.
cimdilemek → çimdilemek
cimdimek → çimdimek
cimri (← *Far.* cimrī) **1.** Soysuz, adi, değersiz, sefil, ayak takımı. **2.** Züğürt, fakir.
cinbistire (← *Yun.* dtsinpisra) Cımbız.
cindirmek (?) Araştırmak, soruşturmak.
cingil Küçük bakraç.
[cin (← *Ar.* cinn)**]**
– **tutmak** Delirmek.
cit Çuval.
civ civ Durmadan, sürekli olarak.
civciir Küçük tulum.
civildemek, [çivildemek] Fısıldamak.
civildeşmek, [çivildeşmek] Fısıldaşmak.
cizginmek → çigzinmek
cizi → çizi
cizim cizim Şerha şerha, dilim dilim, tel tel.
cizme Çizme.
columbudak Combadak, com sesi çıkararak.
cögeltmek, [cöngeltmek, çögeltmek] Yukarı kaldırmak.
cöngeltmek → cögeltmek
[cuhud (← *Ar.* ceḥūd**)]**
– **ısıtması** Şiddetli sıtma.
– **yolunması** Yaygara, şamata.
cuka → çuka
cumluzrak Biraz yumulu, yarı kapalı, kıpık.
cumra Kozadan ipek sağmak için kullanılan bir aygıt.

[**cunbalaḳ**]
– **atmaḳ** Takla atmak.
cuncuḳmaḳ → **duncuḳmaḳ**
cura (I) Cılız, çelimsiz, ufak tefek, küçük, yavru.
cura (II) (← *Far.* cürre) Tanbura benzer üç telli saz.
curcuna → **curcunı**
curcunı, [curcuna] Kabaetleri oynatarak yapılan raks.

custalamaḳ → **cüstelemek**
cücük Civciv, kuş yavrusu.
cüftlenmek → **çiftlenmek**
cüftsüz Eşsiz, evlenmemiş, bekâr.
cüje Civciv, yavru.
cüst Denk, uygun, yaraşır.
cüstelemek, [custalamaḳ] Aramak, araştırmak.
cüsteletmek Aratmak, teftiş ettirmek.

Ç

ça Aferin, yaşa.
çabaḳ → **çapaḳ**
çabalaġan Çabalayan, çok hareketli.
çabalaḳ Şaha kalkan, daima sıçrayan (at).
çabalaḳlanmaḳ Çabalamak.
çadır Kadınların başlarına örttükleri büyük beyaz bez, çarşaf.
– **aġırşaġı** → – **göbegi**
– **dikmek** Çadır kurmak.
– **dutmaḳ** Çadır, perde germek, çadır kurmak.
– **göbegi**, [– **aġırşaġı**] Çadırın tepesinde direğin geçmesine yarayan yuvarlak delikli tahta.
– **yarmaḳ** Hırsızlık amacıyla çadıra girmek.
çadırçiçegi Çadır biçiminde açan bir çiçek, paşaçadırı.
çadırlanmaḳ Çar örtünmek, çarşafa bürünmek.
çaġ (I), [**caġ**] Çulhaların üzerine ip sardıkları dolap.
çaġ (II) **1.** Zaman, vakit, mevsim, devir. **2.** Yaş. **3.** Yüzyıl, asır.
çaġ (III) **1.** Su deliği. **2.** Çağlayan.
– – Çağıl çağıl.
– – **derlemek** Buram buram terlemek.
çaġ (IV) → **çaḳ**
çaġa Yeni doğmuş, daha tüyü bitmemiş.
– **çıplaḳ** Çırılçıplak.
çaġala Çağla.
çaġıl Çakıl, küçük taş parçaları.
çaġır, [**çaḳır**] Şarap.
çaġırġan Çok bağıran.
çaġırmaḳ Bağırmak, haykırmak.
çaġırı söylemek, [**çaġıru söylemek**] Bağırarak hitap etmek.
çaġıru söylemek → **çaġırı söylemek**
çaġırtmaḳ Yüksek sesle duyurmak, tellal bağırtmak.
çaġışdı, [**caġışdı**] Boncuk, düğme gibi şeylerin madeni bir kap içinde sallandıkları vakit çıkardıkları ses, çıkır çıkır sesi.
çaġlaġan Çağlayarak akan su.
çaġlamaḳ, [**caġlamaḳ**] **1.** Tahmin, takdir etmek, hesaplamak, tasarlamak. **2.** Zamanını beklemek, bulmak.
çaġlaŋ Şelale, çağlayan, şarıl şarıl akan.
çaġlaŋlıḳ Suyun şarıl şarıl akma durumu.
çaġlanmaḳ → **çavlanmaḳ**
çaġlu Talihli, ünlü.
çaġnamaḳ Haykırmak, çığlık koparmak.
çaġnam çaġnam Çağıl çağıl.
çaġnaşmaḳ Konuşmak, görüşmek.
çaġrışdurmaḳ Bağırtmak.
çaġşaḳ Eklem yeri çok oynak, gevşek.
çaġşır, [**çaġşur, çaḫşır, çaḫşur, çaḳşır, çaḳşur**] Üst donu, şalvar, bol pantolon.
[**çaġşırlı**]
– **güġercin** → **çaḳşurlı**
çaġşur → **çaġşır**
çaġu Çağıltı, ses, gürültü.
çaḫ → **çaḳ**
çaḫmaḳ → **çaḳmaḳ (I)**
çaḫşamaḳ Sarsılıp gevşemek, kağşamak.

çaḫşatmaḳ Şıngırdatmak.
çaḫşır → **çaġşır**
çaḫşur → **çaġşır**
çaḳ, [caḳ, çaġ (IV), çaḫ, çıḳ] **1.** Ta, tam, tamam. **2.** Sırf, salt, sade, yalnız, saf, halis.
çaḳaçaḳ (← *Far.* çekāçāk) Sert şeylerin birbirine çarpmasından çıkan ses.
çaḳal Alnı ya da ayakları beyaz olan (at).
çaḳçaḳa Öğütülen buğdayın taşlar arasında bittiğini bildiren ve değirmen taşına çarparak çak çak sesi çıkaran aygıt.
[**çaḳıl**]
– **etmek** → – **pidesi**
– **pidesi**, [– **etmek**] Çakıl taşları üzerinde pişirilen bir çeşit ekmek.
çaḳıldaḳ (I) Bostanlarda kuş ürkütmek için yaptıkları ses çıkaran fırıldak.
çaḳıldaḳ (II) Koyunun kuyruğu altında kalan pislik.
çaḳıldaḳ (III), [**çaḳıldıraḳ**] Öğütülen buğdayın taşlar arasında bittiğini bildiren ve değirmen taşına çarparak çak çak sesi çıkaran aygıt.
çaḳıldıraḳ → **çaḳıldaḳ (III)**
çaḳıldu, [**çaḳırdı**] Şakırtı, takırtı.
çaḳır (I) → **çaġır**
çaḳır (II) → **çaḳırdoġan**
çaḳır (III) İyi pişmemiş et.
çaḳır (IV) Bir gözü mavi, bir gözü siyah olan.
[**çaḳır (V)**]
– **ayaz** Kar serpintili soğuk.
[**çaḳırcı**]
– **başı** Kuşçu başı.
çaḳırdı → **çaḳıldu**
çaḳırdoġan, [**çaḳır (II)**, **çaḳırṭoġan**] Doğan ile atmaca arası bir avcı kuş.
çaḳırṭoġan → **çaḳırdoġan**
çaḳışdurmaḳ İki şey arasındaki farkı anlamak için karşılaştırmak, mukayese etmek.
çaḳışmaḳ Birbirini kovlamak.
çaḳmaḳ (I), [**çaḫmaḳ**] **1.** İyice anlatmak, bildirmek, tanıtmak, ifşa etmek. **2.** Kovlamak, jurnal etmek.
çaḳmaḳ (II) Aksettirmek.
çaḳmaḳlı Bir çeşit tülbent.
çaḳşır → **çaġşır**
çaḳşur → **çaġşır**
[**çaḳşurlı**]
– **güğercin**, [**çaġşurlı güğercin**] Paçalı güvercin.
çaḳul Dirhem, ağırlık.
[**çalaca**]
– **ṭutulmaḳ** Az kullanılmak.
Çalap Tanrı, Allah.
– **Tanrı** Cenab-ı Hak, Hak Taala.
çaldıramaḳ, [**çıldıramaḳ**] Hareket etmek, kımıldamak; hareket ederken hışırtılı, çıtırtılı ses çıkarmak.
[**çalġın**]
– **yürümek** Şuraya buraya çarparak, düzensiz, delice yürümek.
çalıcı Saz çalan, çalgıcı.
çalıḳ (I) **1.** Delice hareket eden, delişmen, haşarı. **2.** Delilikten geriye kalan iz. **3.** → – **at**
– **at**, [– **(I)**, **çaluḳ at**] Çok sıçrayan, rahat durmayan at.
– **segirtmek** Delice sıçrayarak koşmak.
– **yürümek** Delice çırpınarak yürümek.
çalıḳ (II) **1.** (Yüzünde) Yara izi bulunan. **2.** Kesik, kesilmiş.
çalıḳlanmaḳ (Hayvan) Haşarılık etmek.
çalıḳsı Çabuk çabuk ve delice.
çalım Vuruş.
–**ına gelmek** Biçimine gelmek.

– **yeri** Kılıç ağzı.

çalınmaḳ (I) **1.** Telaşla çevreyi yoklamak. **2.** Sıyrılmak. **3.** Yazı çizilmek, silinmek.

çalınmaḳ (II) Yaralanmak.

çalış Çarpışma, cenk, muharebe.

– **ḳılmaḳ** Savaşmak, çarpışmak.

– **yürüyen** Öncü.

çalışıḳ Çalışma, gayret.

çalışmaḳ Vuruşmak, çarpışmak, savaşmak, kılıçlaşmak.

çalḳafa → **çılḳava**

çalḳalanmaḳ → **çalḳanmaḳ**

çalḳalanaraḳ yürümek → **çalḳanmaḳ**

çalḳamaḳ Sarsmak.

çalḳanmaḳ, [çalḳalanaraḳ yürümek, çalḳanı çalḳanı yürümek, çalḳalanmaḳ] Yerinde duramamak, sarsılmak, sarsıla sarsıla yürümek.

çalḳanı çalḳanı yürümek → –

çalḳı Çalgı.

çalḳḳoyun → **çalḳoyun**

çalḳoyun, [çalḳḳoyun] Sırtüstü.

çalma, [çelme] Yazma, çember de denilen baş örtüsü ve sarık.

çalmaḳ (I) **1.** Katmak, karıştırmak. **2.** Sürmek, sürüştürmek, tıla etmek. **3.** Sürmek, sığamak.

çalmaḳ (II) **1.** Kesmek üzere sürmek, kesmek. **2.** Vurmak, çarpmak, atmak. **3.** Çelmek. **4.** Çizmek, iptal etmek.

çalmaḳ (III) Bağlamak, takmak, sarmak.

çalpanmaḳ Çalkanmak.

çaltıraḳ Daha çevik.

[çaluḳ]

– **at** → **çalıḳ (I)**

çamçaḳ, [çapçaḳ] Ağaçtan yapılmış su kabı, maşrapa.

çamır Çamur.

çamış, [çamuş] Haşarı, sert başlı (hayvan).

çamışlanmaḳ, [camışlanmaḳ] Haşarılanmak.

çamışlıḳ, [camışlıḳ] Haşarılık, huysuzluk.

çamuş → **çamış**

çanacuḳ Çanakçık, küçük çanak.

çandavul Artçı.

çanġu Söyleşme.

çanḳal Eğri.

çanḳlıḳ Çan kulesi.

[çapaḳ (I)]

–**ını silmek** Pürüzünü gidermek.

çapaḳ (II), [çabaḳ] Çok ince dokunmuş bir çeşit bez.

çapar (I) Karışık renkli, benekli.

çapar (II) → – **ulaḳ**

– **ulaḳ, [– (II)]** Haberi çabuk yetiştirmek için her konakta atı ve binicisi değişen posta, tatar.

çaparız, [çaparuz] **1.** Güç, çapraşık. **2.** Tokat, vuruş.

çaparızlanmaḳ Güç, karışık duruma gelmek.

çaparızlıḳ, [paçarızlıḳ] Güçlük, çapraşıklık.

çaparuz → **çaparız**

çapçaḳ → **çamçaḳ**

çap çap Şapır şapır.

çapdurmaḳ **1.** Yağmalatmak, yağma ettirmek. **2.** Koşturmak.

[çapġın]

– **at, [çapḳın at]** Hızlı koşan at.

çapılmaḳ Yağmalanmak, yağma edilmek.

çapındurmaḳ Koşturmak.

çapınmaḳ Hızlı hareket etmek, atılmak, saldırmak, hızla koşmak.

çapıt Paçavra, çaput.

[çapḳın]

– **at** → **çapġın**

[çapḳın]

– **itmek** Akın etmek.

çapmaḳ **1.** Yağma etmek, saldırmak, atılmak, vurmak, hücum etmek.

2. Koşmak, hızlı hareket etmek. 3. Sürmek, koşturmak. 4. Çarpmak, vurup kesmek.

çapa düşmek Yağma etmeğe başlamak.

çapraşmaḳ Karmakarışık duruma gelmek, karışmak.

çapuḳ, [çapük] Don ağı.

çapul Yağma.

– **civermek** Çapulcu göndermek, akın etmek (?).

– **segirtmek** Akın etmek.

çapuşmaḳ Birlikte saldırmak, koşuşmak.

çapük → **çapuḳ**

çar, [car (I)] Baş örtüsü, çarşaf.

[çarḫ (*Far.*)]

–**a girmek, [– urmaḳ]** Dönmek, sema etmek.

– **urmaḳ** → **–a girmek**

çarḫa → **çarḳacı**

çarḫacı → **çarḳacı**

çarḳacı, [çarḫa, çarḫacı] Öncü asker.

[çarḳacılıḳ]

– **itmek** Seferde orduya öncülük etmek.

çarmuḳ Çarmıh.

çarpmaḳ Sıvamak, sürmek, bulaştırmak.

çaşıt → **çaşut**

çaşut, [çaşıt] Casus.

çaşutlamaḳ Gözetlemek, gözetlettirmek, araya casus koyup halinden ve sözlerinden haber almak.

çatal Üç değneği bir demir halkaya bağlayarak yapılan bir av aygıtı.

– **at** Binilen ve yedekteki at.

çatalca Bazlama pişirmek için kullanılan bir çeşit sacayağı.

çataşmaḳ Sataşmak, çatışmak.

çatıldı, [çatıldu, çatıltı, çatuldu] Çatırtı.

çatıldu → **çatıldı**

çatıltı → **çatıldı**

çatlaġuç (I) Kamçıyı şaklatmak için, kamçı uçlarına konulan tüy ya da yarılmış kayış.

çatlaġuç (II), [çatlaḳuç, çıtlamuḳ] Çitlembik, menengiç.

çatlaḳuç → **çatlaġuç (II)**

çatlatmaḳ Çıtlatmak, sezdirecek kadar anlatmak.

çatlayıḳ Çatlak, yarık.

çatlu 1. Çevrelenmiş, sarılmış, dolanmış. 2. Çatılmış.

çatma (I) Çiçekli kadife kumaş.

[çatma (II)]

– **ev** Ağaçlar birbirine çatılarak yapılan kır evi.

– **ḳaş** Alın ortasında birbirine bitişik kaş.

çatmaḳ 1. Birbirine bağlamak, tutturmak. 2. Parçaları birbirine tutturarak bir şey yapmak. 3. Karşılaşmak, dokunmak, çarpmak.

çatuldu → **çatıldı**

çav (I), [cav] 1. Yüksek ses. 2. Haber. 3. Şöhret, nam.

– **çaldırmaḳ** İlan etmek, söz yaymak, söylenti çıkarmak.

– **dutmaḳ** Ün salmak, şöhret kazanmak.

– **düşmek** Şayi olmak, yayılmak.

– **itmek** Seslenmek.

– **olmaḳ** Şayi olmak, dile düşmek, adı yayılmak.

– **urmaḳ** Bağırmak, sesini her yana yaymak.

çav (II), [çavġın (II)] İnsan ve at, eşek, sığır gibi hayvanların erkeklik organı.

çavġın (I), [çavḳın] Şiddetli rüzgâr ve alev.

çavġın (II) → **çav (II)**

[çavır]

– **eylemek** Haber vermek, ilan etmek.

çavḳın → **çavġın (I)**
çavlanmaḳ, [cavlanmaḳ, çaġlanmaḳ] Ün almak, şöhret kazanmak, yayılmak.
çavlı, [cavlı, cavlu] Meşhur, ünlü.
çavlım, [çavlum] Meşhur, ünlü.
çavlum → **çavlım**
çavmaḳ (I), [cavmaḳ (I)] İleri fırlamak, yönünü değiştirmek, sapmak.
çavmaḳ (II), [cavmaḳ (II)] **1.** Vücut pişmek, isilik olmak, yanmak. **2.** Sıcaklığı yayılmak.
[çavuş]
– aşı Birkaç türlü tahıl karıştırılarak yapılan bir yemek.
çaynaḳ → **cıynaḳ**
çaynaḳlamaḳ → **çınaḳlamaḳ**
çebiş, [çepiş] Bir yaşında erkek keçi.
çeç, [cec] **1.** Yığın. **2.** Samanından ayrılmış tahıl yığını.
çedik Koncu kısa çizme, konçlu mest.
çediik → **çetiik**
çegzindürmek → **çigzindirmek**
çegzinmek → **çigzinmek**
çehiz → **cehiz**
çekdire → **çekdiri**
çekdiri, [çekdire, çekdirme, çekdirü] Hem yelkeni, hem küreği bulunan gemi.
çekdirme → **çekdiri**
çekdirü → **çekdiri**
çekedüzen Çekidüzen.
çekerek Az küçük.
çeki, [ceki] Kadın baş örtüsü.
çekik → **çekük**
çekilmek Tartılmak.
çekim Tartı.
çekinmek Arzulamak, içi çekmek.
çekirdek Eskiden kuyumculukta kullanılan ve beş santigrama karşılık olan ağırlık ölçüsü.
[çekirge]
– ṣuyı Çekirge öldüren kuşları, çekirgelerin bulunduğu yere toplamak amacıyla bir kab içinde o yere götürülen ve kuşların onun arkasına düşeceklerine inanılan belli bir su.
çekiş Münazaa, mücadele.
çekişik Çekişme.
çekişmek, [çeküşmek] Tartışmak.
çeklinmek Çekilmek.
çekme (I) Bir çeşit giysi.
çekme (II) Çizme.
çekmek **1.** Yükseltmek. **2.** (Yemek) Dizmek, sıralamak. **3.** Tartmak. **4.** Uzatmak. **5.** Zorla almak.
çeküç Çekiç.
çekük, [çekik] Tarlakuşu.
çekürdek Çekirdek.
çekürge Çekirge.
çeküşmek → **çekişmek**
çelebi **1.** Sahip, efendi. **2.** Terbiyeli, kibar, nazik.
çelek → **yelek**
çelep (Un için) Esmer.
çelermek → **çererme**k
çelertme Koyunlarda görülen öldürücü bir hastalık.
çelişdürmek Gevelemek.
çelme → **çalma**
çeltük Kabuklu pirinç, çeltik.
çemender Eşek.
çemrek **1.** Kısa; kıvrak. **2.** Kıvrak, hızla iş yapan.
çemremek, [çermemek] Kolu, paçayı, eteği kıvırıp sıvamak.
çemrenmek, [çermenmek] Kolu, paçayı, eteği kıvırıp sıvamak.
çenber Baş yemenisi, yazma.
çendelemek Ufak ufak doğramak.
çeŋe Üç, taraf.
çeŋi Çene.
çeŋilemek, [çeŋlemek] Köpek acı acı bağırmak.
çeŋlemek → **çeŋilemek**
çentmek Kertmek, doğramak.
[çepçevre]
– almaḳ → **çevre**

çepekleşmek Çapraşık, karışık bir hal almak.

çepel, [çipil] **1.** Kirli, pis, mundar. **2.** Pislik. **3.** Bataklık.
– **eylemek** Kirletmek.
– **illeti** Belsoğukluğu hastalığı.

çepen Küçük çapa.

çepirdeklenmek, [çepürdeklenmek] **1.** Nazlanmak, cilve yapmak. **2.** Sevinmek.

çepirdeklik Naz, işve, hafif davranış.

çepiş → çebiş

çepreşik Çapraşık, karışık, eğri büğrü.

çepreşiklik Darlık, kıtlık.

çepürdeklenmek → çepirdeklenmek

çepürdük, [çıpurduk, çipürdük] Karışık, çetrefil.

çerbiş → çerviş

çerekci Halk kalabalığı.

çererişmek Parıldaşmak.

çerermek, [çelermek] Göz açılıp parlamak.
çererü bakmak Gözlerini açıp bakmak.

çereslenmek Çerez yemek.

çerge → cerge

çergelenmek → cergelenmek

çeri, [çerü] **1.** Asker. **2.** Savaş.
– **ardı** Artçı.
– **başı, [– begi]** Komutan, serdar.
– **başlamak** Askerin kumandasını ele almak, askere kumanda etmek.
– **begi → – başı**
– **bindürmek** Asker yollamak.
– **çekmek** Asker getirmek, asker sevketmek.
– **dartmak, [– tartmak]** Asker çekmek, asker toplayıp götürmek.
– **dirmek** Asker toplamak.
– **düzmek** Asker sağlamak, düzenlemek.
–nüŋ yüzin döndürmek Askeri bozguna uğratmak.
– **öŋi** Askerin önde gidenleri.
– **şalmak** Asker göndermek.
– **şınıkmak → – şınmak**
– **şınmak, [– şınıkmak]** Asker bozguna uğramak.
– **sürici** Asker gönderme işine bakan kimse.
– **tartmak → – dartmak**
– **yasamak** Asker düzenlemek.
– **yaraği** Silah, cephane.
–yi bağlamak Askeri durdurmak.

çerici Askeri bulunan, yanına asker toplamış olan.

çerik, [çirik] Eski bir tahıl ölçeği.

çeriklemek Gübrelemek.

çerilenmek Asker edinmek.

çermemek → çemremek

çermenmek → çemrenmek

[çert]
– **āleti** Çerçi eşyası, çerçiye gerek olan şey.

çerü → çeri

çerviş, [çerbiş] **1.** İçyağı. **2.** Yağlı et suyu.

çeşte Uzun saplı, büyük tekneli bir çeşit çalgı.

çetik → çetük

çetikotı → çetükotı

çetin Hayırsız.
– **koz** Kırılması ayıklanması, güç ceviz.

çetinlenmek Hiddet ve şiddet göstermek.

çetinlik Güçlük gösterme.

çetük, [cetük, çedük, çetik] Kedi.

çetükotı, [çetikotı] Kedinin çok sevdiği, kokusu sümbüle benzer bir ot.

çevirgi Çamaşır eteklerindeki çevrilmiş kısım, baskı.

çevirme, [çevürme] Şişe geçirilerek kızartılmış kuzu, tavuk vb.
– **kösüre, [çevürme kösere]** Çarklı bileği taşı.

çevirmek Yönetmek.

çevlek → çevlik

çevlik, [çevlek, çevlük] 1. Çevre, etraf. 2. Girdap.
çevlük → **çevlik**
çevre 1. Etraf, muhit. 2. Çepeçevre.
– **almaḳ, [çepçevre almaḳ]** Etrafını sarmak, kuşatmak.
– **çalmaḳ** Etrafı yoklamak, araştırmak.
– **eṭrāf** → – **ṭaraf**
–**sini bağlamaḳ** Kuşatmak, muhasara etmek.
– **ṭaraf, [– eṭrāf]** Her taraf.
– **yan, [– yaŋa]** Dört taraf, etraf.
– **yaŋa** → – **yan**
çevrik Etrafı çevrilmiş, sınırlanmış.
çevrilmek Dönmek, geri gelmek.
çevrili çevrili Döne döne.
çevrilmiş Şişte kızartılmış.
çevrim Daire, değirmi.
çevrindi → **çevrinti**
çevrinmek, [çevrünmek] 1. Çevresini dolaşmak. 2. Dönmek.
çevrinti, [çevrindi] 1. Girdap. 2. Çukur.
çevrişmek Çevrilmek.
çevrülicegizlik Çevrilici durumda olma.
çevrünmek → **çevrinmek**
çeviik Çevik, canlı, hareketli.
çevüklenmek Acele etmek, titiz davranmak.
çevürme → **çevirme**
– **kösere** → **çevirme**
çevzinmek → **çigzinmek**
çeyan Çiyan.
çeymek 1. Geri dönmek, caymak (?). 2. Hoplamak, sıçramak.
çeynem, [çignem, çiynem] Bir kez çiğnenecek kadar.
çeynemek Çiğnemek.
çeynenmek Çiğnenmek.
çezgindirilmek Döndürülmek.
çezginmek → **çigzinmek**
çezilmek Çözülmek.
çezmek, [çizmek (II)] Çözmek, açmak.
[çıbuḳ]
– **börk** İnce uzun külah.
– **çalmaḳ** Dayak atmak.
çıdam Sabır
çıġ (I), [cıġ] Kafile, sürü.
çıġ (II) Çadırlarda, çubuklardan örülmüş paravana gibi bölme.
çıġıldı → **cıġıltı**
çıġıltı → **cıġıltı**
çıġırmaḳ 1. Bağırmak, haykırmak. 2. Davet etmek, çağırmak.
çıġırtma Ney, kaval gibi nefesle çalınan bir saz.
çıġırtmaḳ İlan etmek, ilan ettirmek, bağırtmak.
[çıġış çıġış]
– – **itmek** Çığış çığış diye ses çıkarmak.
çıġıştı Çakıltı.
çıġıt (I), [cıġıt] Yüzde nokta nokta olan esmer leke, çil.
çıġıt (II) Pamuk çekirdeği.
çıġıtlanmaḳ Çillenmek.
çıġnam çıġnam Çığıl çığıl.
çıġırılmaḳ Çağırılmak, seslenilmek.
çıġırışdurmaḳ Bağırttırmak.
çıġırışmaḳ Bağırışmak, hep birlikte bağırıp çağırmak.
çıġşaġı → **çıḳşaġı**
çıġşaġu → **çıḳşaġı**
çıġşaġulu Çığış çığış sesi çıkaran.
çıġşaşmaḳ, [çigşeşmek] Çığış çığış sesi çıkarmak.
çıġşatmaḳ Çığış çığış sesi çıkarttırmak.
çıġu Çığlık, haykırma.
çıḫmaḳ Çıkmak.
çıḫşaġu → **çıḳşaġı**
çıḳ → **çaḳ**
çıḳarılmaḳ Çıkarılmak.
çıḳarmaḳ Yükseltmek.
– **itmek** Çıkarmak istemek.
çıḳı Çıkın, küçük bohça.

[çıḳış]
– itmemek Kazanç sağlayamamak, kâr etmemek.
çıḳışmaḳ Başa çıkmak.
çıḳma Duvardan dışarı çıkmış olan cumba, balkon, taşlık.
çıḳmaḳ 1. Erişmek, sonuçlanmak. 2. Vazgeçmek.
çıḳa görmek Çıkmaya bakmak, çıkmaya çalışmak.
çıḳa ṭurmaḳ Çıkmakta olmak.
çıḳa varmaḳ Çıkagelmek.
[çıḳmalu]
– olmaḳ Çıkmak üzere bulunmak.
çıḳraşmaḳ Fokurdamak.
çıḳrıcaḳ Çıkrık.
çıḳşağı, [çıġşağı, çığşağu, çıḫşağu, çıḳşağu] 1. İçine taş parçaları konulmuş, sallandıkça ses çıkaran yuvarlak bir çocuk oyuncağı. 2. Avuca sığacak büyüklükte yuvarlak, yassı ve çevresi derince yarılmış ağaçtan bir çocuk oyuncağı.
çıḳşağu → **çıḳşağı**
çılbaḳ Çıplak.
çılbaḳlıḳ Çıplaklık.
çılbır, [cılbır, cılbur, çılbur] Yular, yular sapı.
çılbur → **çılbır**
çıldıramaḳ → **çaldıramaḳ**
çıldurdı Çıtırdı, hafif ses.
çılḳava, [çalḳafa] Kurdun ense postundan yapılan kürk.
[çılpaḳ]
– olmaḳ Soyunmak.
çımara, [çumara] Önemsiz kişi, fakir.
çımçıġ Saf, halis.
çımġırıḳ → **çımḳırıḳ**
çımġışmaḳ → **çımḳışmaḳ**
çımḳırıḳ, [çımġırıḳ] Püskürgeç.
çımḳırmaḳ, [çımḳırtmaḳ] 1. Püskürtmek. 2. Su gibi fışkırtarak pislemek; terslemek. 3. Kötü ve sert söylemek, azarlamak.
çımḳırtmaḳ → **çımḳırmaḳ**
çımḳışmaḳ, [çımġışmaḳ] Ürpermek.
çın → **çin**
çınaḳ → **cıynaḳ**
çınaḳlamaḳ, [çaynaḳlamaḳ, çırnaḳlamaḳ] Tırmalamak.
çınġışdamaḳ Madeni şeyler ses çıkarmak, şıngırdamak.
çınjırdı, [çinjirdi] Çın ya da tın sesi.
çınḳı, [cınḳı] Kıvılcım.
çınḳırdaḳ Çıngırak.
çınjraġı → **çınjraġu**
çınjraġu, [çınjraġı] Çıngırak.
çınjramaḳ, [çinjremek] Çınlamak, şıngırdamak.
çınjratmaḳ, [çinjrendürmek, çinjretmek] Çınlatmak, ses çıkartmak, şıngırdatmak.
çıpurdaḳ → **çepürdük**
çıpyalıncaḳ Çısçıplak, çırılçıplak.
çıra → **çıraḳ**
çıraġ → **çıraḳ**
– uyarmaḳ → **çıraḳ**
– yandırmaḳ → **çıraḳ**
çıraḳ, [çıra, çıraġ] (← *Far.* çerāġ) Işık, kandil.
– uyardurmaḳ → – uyarmaḳ
– uyarmaḳ, [çıraġ uyarmak, – uyandurmaḳ] Kandil yakmak.
– yandırmaḳ, [çıraġ yandırmaḳ] Kandil yakmak.
çıraḳba → **çıraḳman**
çıraḳçı Tekkenin kandillerini yakan görevli.
çıraḳma → **çıraḳman**
çıraḳman, [çıraḳba, çıraḳma] Şamdan.
çırġıd, [cırġıd, çırġıdı] Cırcırböceği.
çırġıdı → **çırġıd**
çırlaḳ çıplaḳ Çırılçıplak.
çırlayıḳ → **cırlayıḳ**
çırnaḳ → **cıynaḳ**
çırnaḳlamaḳ → **çınaḳlamaḳ**
çırnıḳ Kayık, sandal.

çırpı (I) Huy, gidiş, tavır, kılık.
[çırpı (II)]
– **ipi** Kalfaların yapı taşlarını bir düzeyde koymayı sağlamak için kullandıkları ip.
çırpıcı Bez dokunduktan sonra yıkayıp ağartan kimse.
– **çoġanı** Çırpıcıların keten yıkamakta kullandıkları suda eriyen bir taş.
çırpmaḳ Kesmek.
çırtıboġa Ötleğen kuşu.
çırtlayıḳ → **cırlayıḳ**
çıtılġı, [çıtılġu, çıtılḳı, çıturġu] Birbirine girmiş ağaçlık, çalılık, orman.
çıtılġu → **çıtılġı**
çıtılḳı → **çıtılġı**
çıtlamuḳ → **çatlaġuç (II)**
çıturġu → **çıtılġı**
çıtrıḳ Kıvılcım.
çıvıldamaḳ Fısıldamak.
çıvıldı → **cıvıldı**
çıvıldu → **cıvıldı**
çıynaḳ → **cıynaḳ**
[çibik]
– **çalmaḳ** El çırpmak.
[cicik]
–**i geŋşemek** Gönlü yumuşamak, arzu ve iştahı kabarmak.
çift, [cift] Eş.
– **aḳçası** Eskiden alınan tarım vergisi.
– **ucın ṭutmaḳ** Çiftçilik yapmak.
çifte Atın boğazı üzerindeki tüyden iki daire.
çiftlendürmek Birbirlerine eş etmek, evlendirmek.
çiftlenmek, [cüftlenmek] Evlenmek, eş edinmek, karı olarak almak.
çig Talimsiz, idmansız.
çigil → **çigin**
çigin, [çigil] Omuz, omuz başı.
– **ine götürmek** Omuzuna almak.
çigir, [çikir] Kir.
çigirdik Ağacın körpe, ince dalları.
çiglemek Çiğnemek.
çigletmek Çiğnetmek.
çignek Çok çiğnenen, üzerinden çok gelinip geçilen.
çignem → **çeynem**
çigre, [çegre] Oluk biçiminde bir yatak içinden atılan küçük ok.
çigrinmek → **çigzinmek**
çigşeşmek → **çıġşaşmaḳ**
çigzindirmek, [çegzindürmek, çizgindirmek] Döndürmek, devrettirmek.
çigzinmek, [baş çegzinmek, baş çevzinmek, baş çigrinmek, baş çigzinmek, cegzinmek, cezginmek, cizginmek, çezginmek, çizginmek] Dönmek, dolaşmak.
çikir → **çigir**
çil (I) Bir çeşit keklik.
[çil (II)]
– **at, [– ayġır]** Tüyü kırmızı ve beyaz karışık olan at, alaca renkli, benekli at.
– **ayġır** → **– at**
çilemek Yağmur serpiştirmek.
çimçime → **cimcime**
çimdilemek, [cimdilemek] Çimdiklemek.
çimdimek, [cimdimek] Çimdiklemek.
çimdirmek Bol su, yağ gibi bir sıvıyla ıslatmak.
çimdük Çimdik.
– **urmaḳ** Çimdiklemek.
çimke İncik kemiği.
çimmek Suya girmek, banyo yapmak.
çimşir Şimşir.
çimşişmek Ürpermek, titremek.
çin, [çın] Gerçek, doğru, halis.
– **eytmek** Doğru söylemek.
– **itmek, [– ḳılmaḳ]** Doğrultmak, düzeltmek, gerçekleştirmek.
– **sabāḥ** → **– seḥer**

– **seḥer,** [– **ṣabāḥ**] Tanyeri ağarmak üzere olduğu zaman, subh-ı sadık.

çingil Küçük üzüm salkımı.

çingildi Çınlama.

çiŋirdi → **çıŋırdı**

çiŋremek → **çıŋramaḳ**

çiŋrendürmek → **çıŋratmaḳ**

çiŋretmek → **çıŋratmaḳ**

çintirmek Gizlice öğrenmeye çalışmak.

çintiyan Kadın şalvarı.

çīnṭuzı Güherçile taşı.

çipil → **çepel**

çipürdük → **çepürdük**

çirik → **çerik**

çirkev (← *Far.* çirk-āb) Çirkef.

çirkin (← *Far.* çirkīn) Çirkinlik.

– **den çirkin** Büsbütün fena.

– **iyi** Kötü koku.

çirkinsimek Çirkin görmek, çirkin saymak.

çirtik (I) Küçük üzüm salkımı.

çirtik (II) Parmak şıklatınca çıkan ses.

çise, [**çisek, çisendi, çisenti**] Yağmur serpintisi.

çisek → **çise**

çisendi → **çise**

çisenti → **çise**

çişdirmek Çözdürmek.

çişmek Çözmek.

çit, [– **bezi**] Bir çeşit yerli kumaş, yazma yemeni, basma.

– **bezi** → –

çitari Bir çeşit yollu, ipekli kumaş ki yolları çok zaman ayrı ayrı renklerde olur.

çitimek Dikmek, iliştirmek.

çitinmek Birbirine geçirilmek, iliştirilmek, birbirine girmek.

çivildemek → **civildemek**

çivildeşmek → **civildeşmek**

çiynem → **çeynem**

çiynemti Ağızda çiğnenecek nesne.

çizgindirmek → **çigzindirmek**

çizginmek → **çigzinmek**

çizi, [**cizi**] Çizgi.

çizilmek **1.** Çözülmek. **2.** Açılmak, içini dökmek.

[**çizme**]

– **edik** Uzun konçlu mest.

çizmek (I) Dönmek, çevresini dolaşmak.

çizmek (II), [**çezmek**] Çözmek.

çobanaldatġucı, [**çobanaldatḳıcı, çobanaldatḳucı, çobanaldavucı, çobanaldayıcı**] Çobanaldatan kuşu.

çobanaldatḳıcı → **çobanaldatġucı**

çobanaldatḳucı → **çobanaldatġucı**

çobanaldavucı → **çobanaldatġucı**

çobanaldayıcı → **çobanaldatġucı**

çobanḳalḳıdan Demirdikeni de denilen bir çeşit diken.

çoġ (I) → **çoḫ**

çoġ (II) → **çoḳ (II)**

çoġa Çok, çok a, çok bulunur, çok vardır.

çoġaç, [**çoġaş**] **1.** Güneş, gün ışığı. **2.** Güneş vuran, güneşe karşı olan, güneşi eksik olmayan (yer).

çoġaçlanmaḳ Güneşlenmek, güneşte ısınmak.

çoġaḳ Işıklı, ziyadar.

çoġan Çöven.

çoġaş → **çoġaç**

çoġu Ses, gürültü.

çoġuldaşmaḳ Kalabalık hale gelmek, birçok kimse bir araya toplanmak.

çoġuldı, [**çoġultı**] **1.** Topluluk, sürü. **2.** Gürültü, çağıltı.

– **itmek** Gürültü yapmak, yaygara koparmak.

çoġultı → **çoġuldı**

çoḫ, [**çoġ (I)**] Çok.

çoḫalmaḳ Çoğalmak.

çoḫmaḳ → **çoḳmaḳ**

çoḳ (I) Çokluk.

çoḳ (II), [**çoġ (II)**] Işık, parıltı, pırıltı.

[**çoḳ (III)**]

– **ara** Çok kez, genellikle.

– **bilür** Bilgili.

–**da azın** Çok şeye karşılık birazını.

–**lar yaşasın** Pek çok yaşasın.

çoḳal → **çuḳal**

çoḳaltmaḳ Çoğaltmak (?), biriktirmek (?).

çoḳdan Çok eskiden yapılmış.

çoḳdanḳı, [**çoḳdanki**] Eskiden kalmış, uzun zamandan beri sürüp gelen.

– **ḳoca** Çok yaşlı ihtiyar.

çoḳdanki → **çoḳdanḳı**

çoḳla Genellikle, daha çok.

çoḳlu Çok şeyi olan, varlıklı.

çoḳluġ → **çoḳluḳ**

çoḳluḳ, [**çoḳluġ**] **1.** Servet, zenginlik. **2.** Çok zaman, uzun zaman. **3.** Çok, pek çok, birçok. **4.** Fazlalık, artıklık.

çoḳmaḳ, [**çoḫmaḳ**] Toplanmak, üşüşmek, hücum etmek, çullanmak.

çoḳmar Topuz, başı topuzlu değnek, çomak.

çoḳnaşmaḳ Çoğalmak, çoklaşmak.

çoḳramaḳ Kaynamak, fokurdamak.

çoḳraşmaḳ Birbirine girer gibi görünmek, kaynaşmak.

çoḳsunmaḳ Çok görmek, kendisine çok gelmek.

çoḳum Toplu, toplu olarak bir arada bulunan.

çoḳuşmaḳ Üşüşmek, toplanmak.

çolpa, [**çulpa**] Bön, beceriksiz, âciz, zavallı.

çolpalıḳ İşe yaramazlık, sünepelik, bönlük.

[**çoluḳ**]

– **çolpa** Çoluk çocuk.

çomaġ → **çomaḳ**

çomaḳ, [**çomaġ**] Ucu topuzlu sopa, gürz.

çomar Boynuzsuz koyun.

çomca → **çömce**

[**çom**]

– **çam** Çam kütüğü.

çomruḳ Tomruk, çöpleri kırılmış, güdükleşmiş süpürge.

çonmaḳ (Isınmak için) Çömelmek, oturmak.

çop Kalın sopa.

çopra Çorba.

çopur Sığının yani dağöküzünün bir çeşidi.

çögdürmek İleri doğru fışkırtmak.

çögeltmek → **cögeltmek**

çögür (I) Ağaçdikeni, çalı.

çögür (II) Bir çeşit telli halk sazı.

çökegen Çok çöken, her zaman çöken.

çökek **1.** Çöküntü, tortu. **2.** Çökülerek oturulan yer. **3.** Tuz ve süt katılmış yoğurt, bir çeşit çökelek. **4.** Bataklık, batak.

çökel, [**çökül**] Su taşıp çekildikten sonra bıraktığı çamur.

çökelek Tortu, çöküntü.

çökerilmek Çökertilmek.

çökermek Çökertmek, çöktürmek, oturtmak.

[**çök**]

– **itmek** Çökmek.

– **itdirmek** Çökertmek, çöktürmek.

– **urmaḳ** Diz çökmek, dize gelmek.

çöksü Bir şeyin kımıldamasını önlemek için kullanılan ağırlık, baskı, çivi.

çökül → **çökel**

çöl Çörçöp.

çölmek Çömlek.

–**e urmaḳ** Çömleğe, tencereye koymak.

– **ḳaynatmaḳ** Fesat çıkartmak, kışkırtmak.

– **urmaḳ** Yemek pişirmek için ocağa tencere koymak.

çömçe, [çomca] Kepçe.
çömelez Kısık.
çönge, [çöngi] Gücünü yitirmiş, zayıf, görevini yapamaz duruma gelmiş, küntleşmiş.
çöngelemek → çöngeltmek
çöngelik Kesmezlik, küntlük.
çöngelmek 1. Zayıflamak, gücünü yitirmek, görevini iyi yapamaz duruma gelmek, körleşmek. 2. (Diş için) Kamaşmak.
çöngeltmek, [çöngelemek] Zayıflatmak, gücünü kırmak, körletmek.
çöngi → çönge
[çöngül]
– **olmaḳ** Zayıflamak, gücü gitmek.
[çöp (← *Far.* çūb)
–**e saymamaḳ** Çöp kadar değer vermemek.
–**den çelebi** Çok zayıf ve sıska adam.
– **ṭutuşmaḳ** Birbirlerine küstüklerini belgelemek için bir çöpü karşılıklı tutup kırmak.
çöpçör Çörçöp.
çöpḳapan Kehribar.
çöpür Keçi kılı.
– **alaca** Benek benek karışık renk.
çörcügez Çörçöp kırıntısı.
çörek Değirmi ekmek.
–**inde çigi olmamaḳ** İşinde hilesi bulunmamak.
çörlen Su oluğu, çörten.
çörmük Kaplıca.
çöz, [çözyaġı] İşkembe ve bağırsağı kaplayan yağ tabakası.
çözelendürmek Akıtmak.
çözgü Çulhaların üzerine ip sardıkları dolap.
çözyaġı → çöz
çuḳa Çuha.
çuḳal, [çoḳal, çuḳar] Eskiden savaşta atlara giydirilen zırhlı örtü ki bir çeşidini savaşçılar da giyerlerdi.
çuḳar → çuḳal
çuḳundur → çüküṅdür
çuḳur Mezar.
çuḳurcaḳlı Oyuk, çukuru olan.
[çul]
–**lara ḳomaḳ** Çul giydirmek, perişan hale sokmak.
çulfa Çulha.
çulpa → çolpa
çultar At örtüsü, eyer örtüsü.
çumara → çımara
çüküṅdür, [çuḳundur] Pancar.
çürüntü Çörçöp, süprüntü, döküntü.

D

dabaḳa Tabaka, kat.
dad Tat, lezzet.
dadırmaḳ, [dadurmaḳ, ṭadırmaḳ, ṭadurmaḳ, ṭatırmaḳ] Tattırmak.
dadmaḳ, [dɑtmaḳ] Tatmak.
dadurmaḳ → **dadırmaḳ**
dağ (I), [ṭağ] (← *Far.* dāġ) Yara.
– **açılmaḳ** Yara açılmak.
– **eylemek** → – **itmek**
– **itmek, [– eylemek]** Ateşle yara açılmak, dağlamak.
[dağ (II)]
– **aşırı** Dağ arkasında, dağın öbür yakasında.
dağar → **ṭağar**
[dağdağan]
– **ağacı** Karaağaç, çitlenbik ağacı, ahlat ağacı.
dağı → **dakı**
dağlağı → **dağlağu**
dağlağu, [dağlağı, dağlavu, ṭağlağı, ṭağlağı ṭamġa, ṭağlaġu] Dağlama aygıtı.
dağlavu → **dağlağu**
dağuḳ → **ṭağuḳ**
daḫı → **daḳı**
daḫıl → **ṭaḫıl**
daḫılar Başkaları.
dahra, [taḫra, ṭahra] Bağ ve ağaç budamakta kullanılan orağa benzer bir aygıt.
daḳ (I) Özür, kusur.
– **dutmaḳ, [– ḳılmaḳ, – ṭutmaḳ, ṭaḳ ṭuṭmaḳ]** Kusur bulmak, ayıplamak, kınamak, taşlamak.
– **ḳılmaḳ** → – **dutmaḳ**
– **ṭutmaḳ** → – **dutmaḳ**
daḳ (II) → **dek (II)**
daḳ (III) → **dek (I)**
daḳı, [dağı, daḫı] **1.** Dahi, de. **2.** Bundan başka, aynı zamanda, hem de, ve ... **3.** Başka, diğer. **4.** Daha (sıfatların başında). **5.** Daha ziyade, daha çok. **6.** Henüz, hâlâ. **7.** Sonra, bundan sonra, artık, bir daha. **8.** Yine, yine de.
daḳmaḳ Takmak, kuşanmak.
daḳuḳ Tavuk.
dalamaḳ → **ṭalamaḳ (II)**
dalaşmaḳ → **ṭalaşmaḳ**
dalbınmaḳ → **ṭalbınmaḳ**
dalcınmaḳ Uğraşmak, çabalamak, yorulmak.
dalda → **dulda**
dalfes Sarıksız giyilen fes, bu fesi giyinen kimse.
dalġuç Dalgıç.
dalḳa Dalga.
dalṭumaŋ Üzerinde sadece diz donu bulunan.
dalvatlu Devletlü.
dalyaṭağan Dalkılıç, yatağanı çekmiş durumda.
dam → **ṭam**
dammaḳ → **ṭammaḳ**
damzırmaḳ → **ṭamzurmaḳ**
damzurmaḳ → **ṭamzurmaḳ**
daŋ (I) → **ṭaŋ (I)**
daŋ (II) → **ṭaŋ (II)**
[dandin]
– **itmek** Çocuk oynatmak.
[dāne (*Far.*)**]**
– **dükenmek** Rızık tükenmek.
[danış]
– **itmek** → **ṭanışık**
danışık (I) Tanışıklık, ülfet, ünsiyet.

danışık (II) → **ṭanışık**
– **itmek** → **ṭanışık**
danışıkcı → **ṭanışıkcı**
danışmaḳ → **ṭanışmaḳ**
danışman, [ṭanışmant] (← *Far.* dā-niş-mend) Danışılan kimse, fakih, bilgin.
daŋla → **ṭaŋla**
–**ya ḳomaḳ** → **ṭaŋla**
daŋlacaḳ → **ṭaŋlacaḳ**
daŋlamaḳ → **ṭaŋlamaḳ**
daŋlaşmaḳ → **ṭaŋlaşmaḳ**
danmaḳ → **ṭanmaḳ**
daŋmaḳ → **ṭaŋmaḳ**
daŋsıḳ → **ṭaŋsuḳ**
daŋsuḫ → **ṭaŋsuḳ**
daŋsuḳ → **ṭaŋsuḳ**
danuḳ → **ṭanuḳ**
danuḳlıḳ → **ṭanuḳlıḳ**
– **virmek** → **ṭanuḳlıḳ**
dapa, [depe (II)] Taraf, yön.
dapacaḳ Mabut, tapacak.
dapḳur → **ṭapḳur**
– **ḳolanı** → **ṭapḳur**
dapşırmaḳ → **ṭapşurmaḳ**
dapşurmaḳ → **ṭapşurmaḳ**
dapulcı Davulcu.
daramaḳ Her yanı araştırmak, arayıp taramak.
darıḳmaḳ → **ṭarıḳmaḳ**
darılġanmaḳ → **ṭarlıġanmaḳ**
darımaḳ Musallat olmak, ârız olmak, talan etmek.
darlıġanmaḳ → **ṭarlıġanmaḳ**
dartılmaḳ, [ṭartılmaḳ] Çekilmek, sıyrılmak.
dartınmaḳ, [ṭartınmaḳ] Çekinmek, esirgemek.
dartışık, [ṭartışık] İhtilaf, niza, çekişme, tartışma.
dartışıksuz İhtilafsız, tartışmasız.
dartışmaḳ → **ṭartışmaḳ**
dartmaḳ (I), [ṭartmaḳ (I), tartmaḳ] Çekmek.

dartuḳ → **ṭartuḳ**
daş → **ṭaş**
daşıra → **ṭaşra**
– **çekmek** → **ṭaşra**
– **gelmek** → **ṭaşra**
daşrağı → **ṭaşrağı**
datmaḳ → **dadmaḳ**
[dav]
– **istemek** Meydan okumak, savaş istemek.
davar → **ṭavar**
– **eri** → **ṭavar**
davlunbaz, [ṭavlunbaz] (← *Ar. Far.* ṭabl-bāz) Davul, kös.
day Tay.
dayaḳ → **ṭayaḳ**
dayıza, [diyeze, ṭayaza, ṭayıza] Teyze.
daylaḳ Yularsız, başıboş, salma deve ve at.
daz → **ṭaz**
dazlaḳ → **ṭazlaḳ**
debbe → **debe (II)**
debe (I) (*Far.*) Fıtıklı, kasığı yarık.
debe (II), [debbe] Güğüm, ağzı dar, altı geniş kapaklı yağ kabı.
debelek → **deplek**
debelik, [depelik] Fıtıklı olma hali.
debelü Fıtık hastalığı olan.
debertmek Eşelemek, kurcalamak, araştırmak.
debimek **1.** Yıkılacakmış gibi tökezleyerek yürümek. **2.** Dili, eli, ayağı dolaşmak.
debitmek Depretmek, kımıldatmak.
deblek → **deplek**
[dedürgün]
– **olmaḳ** Tedirgin, rahatsız olmak.
defe, [tefe] **1.** Çulhaların mekik attıktan sonra ipi sıkıştırmak için kullandıkları tarak. **2.** Dokumacılıkta tarak vurma.
[defter (*Far.*)**]**
– **eylemek** → – **itmek**

– **itmek**, [– **eylemek**] Deftere yazmak, defter tutmak.
degegen Değen, çok değen, dokunan.
degek, [**devek**, **digek**, **tegek**, **tevek**] Asma filizi, asma kütüğü, asma dalı.
degenek (I), [**deyenek**] Değnek, sopa.
degenek (II) → **degnel**
degeri Kıymet, paha, değer.
degerirek Daha değerli, çok değerli.
degin Kadar, dek, denli.
deginmek, [**tiginmek**] Kavuşmak, ulaşmak, nail olmak.
degirmek → **degürmek**
[**degirmen**]
– **boġazı** Değirmene tane dökülen delik.
– **ṭoŋuzlıġı** Su değirmeninde çarkın bulunduğu ve döndüğü yer.
[**degiş**]
– **eylemek** Mübadale etmek.
degişik Her biri kendi akrabalarından bir kızı ötekiyle evlendirmek suretiyle iki erkek arasında karşılıklı olarak kararlaştırılan evlenme.
degişilmek Değiştirilmek.
deglügeç → **devlengeç**
degme **1.** Her, her bir, herhangi bir, gelişigüzel, rastgele. **2.** Beğenilmiş, seçilmiş.
– **gez** Her zaman, her defa.
degmede **1.** Her yerde, gelişigüzel yerde. **2.** Kolay kolay, her zaman.
degmek **1.** Ulaşmak, erişmek, dokunmak, isabet etmek. **2.** Düşmek, yakışmak.
[**degmelik**]
– **ile** Kolaylıkla, olur olmaz şeyle.
degnek → **degnel**
degnel, [**degenek (II)**, **degnek**] (Göz için) Değen, dokunan, isabet eden.
degre, [**deyre**] Civar, etraf, çevre.
degrimek Devretmek, dolaşmak.
degrinmek Dönmek, dolaşmak.
degşirilmek → **degşürilmek**
degşirmek → **degşürmek (II)**
degşürmek (I) → **dirşürmek**
degşürmek (II), [**degşirmek**] Değiştirmek, değişmek.
degşürilmek, [**degşirilmek**, **degşürinilmek**] Değiştirilmek, çevrilmek.
degşürinilmek → **degşürilmek**
degül Değil.
– **idügi** Olmadığı.
– **ki** Kendisinden sonra gelen olumlu eyleme olumsuz anlamı verir.
– **imişse** → **degülmisse**
degülmise → **degülmisse**
degülmisse, [**degülmise**, **degülmişse**, **degül imişse**] Olmasaydı, olmamış olsaydı.
degülmişse → **degülmisse**
degürmek, [**degirmek**] **1.** Eriştirmek, yetiştirmek, ulaştırmak, duyurmak, bildirmek. **2.** Dokundurmak, değdirmek.
degzindürmek, [**dezgindürmek**] Çevirmek, dolaştırmak.
degzinmek Devretmek, çevrilmek, dönmek, dolaşmak.
[**deh**]
– **düşmek** Öğrenmiş, haberli olmak.
dehlemek Dikkatle üzerinde durmak.
dek (I), [**daḳ (III)**] **1.** Kadar, değin. **2.** ... Kadar az, ... denli.
dek (II), [**daḳ (II)**, **tek (II)**] Ancak, yalnız, yetişir ki.
dek (III) Oyun, hile.
[**dek (IV)**], [**tek (III)**] Sessiz, rahat, sakin.
– **degül**, [**tek degül**] Tekin değil, boş, beyhude değil.
– **durmaḳ**, [– **ṭurmaḳ**, **tek durmaḳ**, **tek ṭurmaḳ**] Uslu, sessiz, sakin durmak, susmak.
– **oturmaḳ**, [**tek oturmaḳ**] Rahat durmak, sessiz, sakin durmak.
– **ṭurmak** → – **durmaḳ**

dek (V), [denk, tenk] 1. İçi dolu çuval, hayvana karşılıklı yükletilen yükün her biri. 2. Birbirine uygun iki şeyden her biri, eş, benzer. 3. Yarı.
– **gelmek** Denk gelmek.
dek (VI) → **tek (I)**
dekdeş → **denkdeş**
dekerek Tekerlek.
dekerlemek Yuvarlamak.
dekin → **tekin (I)**
– **yir** Issız, sakin.
deklemek Denkleştirmek, yakıştırmak, uyuşturmak.
deleme, [teleme] Maya ile kestirilmiş süt.
deli, [delü] Zorlu, azgın, korkunç surette.
delicetoğan → **delücetoğan**
[delik]
– **dersik** Delik deşik.
delim Çok, birçok, fazla.
– **dürlü** Türlü türlü, çeşit çeşit, pek çok.
delimden Çoktan, çok zamandan beri, pek eskiden.
delme Yelek.
delü → **deli**
–**ye urmaḳ** Deli yerine koymak.
delüce Buğday aralarında biten, siyah, acı bir bitki.
delücedoğan → **delücetoğan**
delücetoğan, [delicetoğan, delücedoğan] Atmaca türünden, muymul da denilen yırtıcı bir kuş.
delük Delik.
delürmek Delirmek, çıldırmak.
[dem (*Far.*)]
– **çekmek, [– dutmaḳ]** (Öten kuşlar ve ney üfleyenler hakkında) Sesi kesmeden uzatmak.
– **çıḳarmaḳ** Ney üflemek.
– **dutmaḳ** → – **çekmek**
–**i bağlanmaḳ** Nefesi tutulmak.
– **urmaḳ, [– ürmek]** Nefes almak, nefes çekmek, üflemek.
–**üŋ yümüŋ oynatmaḳ** Vaktini hoş geçirmek.
– **ürmek** → – **urmaḳ**
[demek]
– **işitmek** Konuşmak.
demet Biçilmiş ekin destesi.
[demir]
– **pehlivan** Güçlü, yenilmez pehlivan.
demirmiḫ → **demürḳazıḳ**
demirtikeni Çobankalkıdan da denilen bir çeşit diken.
demlüç Bilezik.
demregi, [demregü] Temriye hastalığı.
demregü → **demregi**
demren, [temren] Okun ucuna geçirilen demir ya da kemik parça.
demşeklik Haşarılık, zıpırlık, sevincini belirtecek hareketlerde bulunma.
demür, [timür] Demir.
– **giyim** → – **gönlek**
– **gönlek, [– giyim, – ton, timür gömlek]** Zırh.
– **ton** → – **gönlek**
– **komaḳ** Demir atmak, demirlemek.
demürboḳı, [demürçirki] Cüruf, metal talaşı.
demürboz Demirkırı (at).
demürbutraḳ Pıtrak biçiminde demirden yapılmış diken ki, eskiden düşmandan korumak için askerin çevresine saçılırdı.
demürçirki → **demürboḳı**
demürḳazıḳ, [demirmiḫ] Kutupyıldızı.
demürḳurdı Karıncalanmış demirin pası.
demürlemek Demire vurmak.
demürlenmek 1. Perçinlenmek, kenetlenmek. 2. Bukağılanmak.
dendi Haydi söyleyiniz, deyiniz.

dene Tane.

deŋemek, [diŋemek] Dikkatle bakmak, gözetmek, gözlemek.

deŋeyü baḳmaḳ Dikkatle, merakla bakmak.

dengel Yüz yüze oturma.

deŋiz Deniz.

– **göŋüllü** Derya-dil.

–**ler –i** En büyük deniz, okyanus.

– **oynamaḳ** Deniz dalgalanmak.

deŋizaġzı Bir çeşit deniz hayvanı.

deŋizatı Ata benzer bir hayvan.

deŋizḳartalı Bir çeşit su kuşu.

deŋizḳoyunı, [ṣuḳoyunı] Tüyünden ağır kumaşlar ve derisinden kürk yapılan bir su hayvanı, kunduz.

deŋizköpügi Marangozlukta kullanılan hafif, beyaz bir taş.

deŋizḳulaġı Haliç.

deŋizṣıġırı Aslı denizaygırı ya da denizayısı olması ihtimali bulunan bir efsane hayvanı.

deŋizṣoġanı Yabani soğan.

denk → dek (V)

– **olmaḳ** Eş, benzer, eşdeğer olmak.

– **ṭaşı** Denklerin, terazi kefelerinin ve kayıkların hafif yanına denkleştirmek için konulan taş.

deŋdeş → denkdeş

denkdaş → denkdeş

denkdeş, [dekdeş, deŋdeş, denkdaş] Eş, benzer.

deŋli → deŋlü

deŋlü, [deŋli] Kadar, denli.

deŋsüz Münasebetsiz, saygısız.

depdürmek Çiğnetmek, tepeletmek.

depe (I) Tepe.

–**sini dögmek** Başını ezmek.

depe (II) → dapa

depecük Tepecik, küçük tepe.

depegen Tekmeleyen, çok tekme atan.

depelemek Çiğnemek, ezmek, öldürmek.

depelenilmek Öldürülmek.

depelenmek Öldürülmek.

depeleşmek Birbirini öldürme savaşı yapmak, mukatele etmek.

[depeleyici]

– **aġu** Öldürücü zehir.

depelik → debelik

depere Tepesine.

– **ṭutmaḳ** Tepesi üzerine kaldırmak.

depilmek Tepilemek, sokulmak.

depingi → depingü

depingü, [depingi, depüngü, tepingi] Hayvanın sırtını incitmemek için eyerin ve palanın altına konulan içi doldurulmuş keçe.

depinmek, [depünmek] Şiddetle hareket etmek, saldırmak, çırpınmak, tepinmek.

deplek, [debelek, deblek, dübelek] Küçük davul, dümbelek, darbuka.

depme, [depmiik] Tekme.

– **urmaḳ** Tekmelemek, tekme atmak.

depmek Hücum etmek, saldırmak, (atı) ileri sürmek.

depmiik → depme

deprendürmek Harekete getirmek, kımıldatmak.

depreniş Hareket, kımıldanış.

deprenmek Hareket etmek, harekete gelmek, kımıldanmak, sarsılmak.

depreşdürmek Nüksettirmek.

depreşmek Hareket etmek.

depretmek Kımıldatmak, sarsmak, harekete getirmek.

depsermek, [tepsermek] (Dil, dudak, yara, meyva hakkında) Kuruyup buruşmak.

[depük]

–**e bıraḳmaḳ** Tekmeletmek.

– **urmaḳ** Tekme vurmak, tekmelemek.

depüngü → depingü

depünmek → depinmek

der (I) Ter.
– **ṭola gelmek** Ter iyi gelmek.
[der (II) (*Far.*)]
– **oġlanı** Ücretle çalışan genç kimse, uşak.
dercimek Terler gibi olmak.
[derd (*Far.*)]
–**e varmaḳ** Derde düşmek.
–**i depreşmek** Derdi tazelenmek.
dergemek → **dirgemek**
dergenmek → **dirgenmek (II)**
dergeşmek → **dirgeşmek**
deri (I), [diri (I)] 1. Parsa, bahşiş. 2. Devşirme, derinti.
[deri (II)]
–**sin çıḳarmaḳ** Derisini yüzmek.
–**sine ṣıġamamaḳ, [–sine ṣıġmaz olmaḳ]** Heyecandan kabına sığamamak.
–**sine ṣıġmaz olmaḳ** → **–sine ṣıġamamaḳ**
derilgi → **dirilgi**
derilmek → **dirilmek (I)**
derim (I) Kuş yemi.
derim (II) Cemiyet, toplantı.
derim (III) → **– evi**
– **ban ev** Ulu, görkemli, büyük çadır.
– **ev** → **– evi**
– **evi, [– (III), – ev]** Çevresi ve üstü keçe, bez ya da saz ile örtülen çadıra benzer göçebe evi.
derincek, [dirincek] Baş örtüsü.
derinti → **dirinti**
derişdürmek Dermek, toplamak.
derlegen Çok terleyen.
derleme, [– ḫastalıġı, derletme, derletme ḫastalıġı] Tifo.
– **ḫastalıġı** → **–**
derlemek Terlemek.
derletme → **derleme**
– **ḫastalıġı** → **derleme**
derlik, [terlik] Üste giyilen ince elbise.

dermek → **dirmek**
dermen, [termen] Demren.
dernecük Dernekçik, düğün.
dernek → **dirnek,**
– **yiri** → **dirnek**
dernekli → **dirnekli**
derneklice → **dirnekli**
dernemek → **dirnemek**
derneşecegi → **dirneşecegi**
derneşmek → **dirneşmek**
[ders (*Ar.*)]
– **dimek** Ders vermek.
dersü Hep, hepsi, baştan başa, tümü.
derşürmek → **dirşürmek**
[deryā (*Far.*)]
– **oynamaḳ** Deniz dalgalanmak.
desdegirmi Yusyuvarlak.
deste Kat, takım.
destūrlanmaḳ Kendisine izin verilmek.
destūrunsuz Destursuz, izinsiz.
deşdürmek Deldürmek, yardırmak.
deşilmek Yarılmak.
deşmek Yarmak, yarıp açmak.
deşürmek → **dirşürmek**
deval Arı kovanında bulunan acı tortu.
[deve]
– **dellāl** Yüksek sesle konuşan.
devecik Kızlardevesi de denilen çekirgeye benzer bir böcek.
devedabanı → **deveṭabanı**
devek → **degek**
deveṭabanı, [devedabanı] 1. Büyük şarap kadehi. 2. Büyük lokma.
devinmek Hareket etmek, uğraşmak.
devlegüç → **devlengeç**
devlengeç, [deglügeç, devlegüç, devlingeç, devlügeç, devlüŋgeç] Çaylak türünden bir alıcı kuş.
[devlet (*Ar.*)]
– **eşigi** Hükümet, saray, saltanat yönetimi.

–i dönmek Talihi kötüye gitmek.
–ini depmek Mutluluğunu kendi eliyle yıkmak.

devlingeç → **devlengeç**
devlügeç → **devlengeç**
devlüŋgeç → **devlengeç**
devre Yanlış.
devşirimli → **divşürümli**
devşirmek → **dirşürmek**
devşürmek → **dirşürmek**
devşürükli → **divşürükli**
deyenek → **degenek (I)**
deyi → **diyü**
deyiş → **diyiş**
deyişat Şiir, söz, laf (dedikodu, havadis).
deyre → **degre**
deyü → **diyü**
dezgindürmek → **degzindürmek**
dıḳılmaḳ Bir şeyin içine girmek, dolmak.
dıḳız Tıknaz, yoğun.
dılaḳ → **ṭılaḳ**
dımranmaḳ Tırmanmak.
dın Ses, sada.
[**dıŋ**]
– **durmaḳ** Sükût etmek, ses çıkarmamak.
dınç → **dinç**
dınçlıḳ → **dinçlik**
dınḳaz Tıknaz, iri yarı.
dınmaḳ → **ṭınmaḳ**
dınmamaḳ → **ṭınmamaḳ**
dıŋsuz Sessiz, sakin.
dıŋsuzcek Sessizce, yavaşçacık.
dıŋsuzın Sessizce, yavaş sesle, gizlice.
dıŋsuzlik Sükût.
dıraġuman Tercüman.
dırmanmaḳ Tırmanmak.
[**dırnaġ**]
– **urmaḳ** Pençe atmak.
dırnaḳ, [**dıynaḳ, duynaḳ, ṭıynaḳ, ṭuynaḳ**] Tırnak.

dıynaḳ → **dırnaḳ**
dızman İri, iriyarı.
dızmanlıḳ Cesaret, irilik.
di, [**diŋ (II), diŋ imdi**] Haydi, haydin bakalım.
dibelek → **dibelik**
dibelik, [**dibelek**] Büsbütün, tamamıyle, ebedi.
didik Eyer altı (?).
didim didim Didik didik.
didürmek Dedirtmek, söyletmek.
diftik Tiftik.
digcür → **digçür**
digçür, [**digcür**] Küçük tulum, tulumcuk.
digeç Deyince.
digek → **degek**
digren Harmanda biçilmiş tahıl saplarını toplamaya yarayan aygıt, diren.
[**dik**]
– **gelmek** Muhalefet etmek, itiraz etmek, kafa tutmak.
–**ine gitmek** Aksine hareket etmek.
dike (I), [**tike**] Kuşbaşı büyüklüğündeki et parçası.
dike (II) Dikkatle, kulak kabartarak, dik dik.
– **baḳmaḳ**, [– ÷ **baḳmaḳ**] Dik dik, dikkatle bakmak.
– – **baḳmaḳ** → – **baḳmaḳ**
diken 1. Kılçık, **2.** Arı ve benzeri böceklerin iğnesi.
dikenserçesi Çalıkuşu, çalıbülbülü, boklucabülbül.
dikik Dik.
dikilmek Tayin edilmek, nasbolunmak.
dikim Lokma.
dikme (I) Fidan, dikilip yetiştirilen şey, yetiştirilmiş olan.
dikme (II) Destek, dayak.
dikmek Nasbetmek.
dikük Dikili ağaç, dikme.

dil (I) Anahtar.
dil (II) Sözleşme.
dil (III) Körfez, koy.
dil (IV) Düşmanın durumunu söyletmek için alınan tutsak.
[dil (V)]
– **açıklığı** Fesahat, talakat.
– **ağız virmemek** Çok hasta olduğundan konuşamamak.
– **bağı** Söyleme gücünü engelleyen şey.
– **çiynemek** Sözü ağızda gevelemek, tevil için uğraşmak.
– **çöngeligi** Rekaket, kekemelik.
–e gelmek Önce söylemezken söylemeye başlamak.
–e getürmek Ağıza almak, söylemek, anmak.
–i bağlanmak Dili tutulmak.
–i bağlu olmak Söz söyleyemez durumda bulunmak.
–in beklemek, [–ini beklemek] Sükût etmek, dilini tutmak.
–ini beklemek → **–in beklemek**
–ini depretmek Söylemek, söylemeye başlamak.
–ini kesmek Susmak.
–i yitmek Dili tutulmak.
–i yügrük Talakatli, düzgün konuşan.
–i zifir Ağzı bozuk.
– **kesmek** İkna yoluyla susturmak.
– **üşürmek** Birçok kimse bir sözü aynı biçimde bir ağızdan söylemek.
– **virmek** Konuşma gücü vermek.
– **yügrükligi** Pürüzsüz konuşma, talakat.
dilban, [dilbend] Tercüman.
dilbend → **dilban**
dilce Dilde, dil ile.
dilcenmek Gücenmek.
dilcik (I) Bademcik.
dilcik (II) Terazi ibresi.
dilegen Dileyici, çok isteyen.
dilek Şefaat.
– **bitürmek** İhtiyacı, amacı yerine getirmek.
– **bulmak** İsteğine kavuşmak.
– **eylemek** → – **itmek**
–in eylemek İsteğini yerine getirmek.
– **itmek, [– eylemek]** Dilemek, rica etmek, niyaz etmek, şefaat etmek.
dilekce İsteğe uygun, istenildiği biçimde.
dilekci, [dilekçi] Şefaatçi.
dilekçi → **dilekci**
dileklü Arzusu, isteği olan.
dileksüzrek İstemeyerek, istemeye istemeye.
dilemek Dilenmek.
dileşmek Birbirinden dilemek.
dilgem Dilim, dil biçiminde, uzunlamasına.
dilgü → **dilkü**
dilki → **dilkü**
dilkicek Dalkavuk, yaltakçı.
dilkiceklik → **dilküceklik**
dilkilik → **dilküceklik**
dilkü, [dilgü, dilki] Tilki.
dilküceklik, [dilkiceklik, dilkilik] Yaltaklanma, dalkavukluk.
– **eylemek** → – **itmek**
– **itmek, [– eylemek]** Yaltaklanmak, dalkavukluk etmek.
dilkülenmek Yaltaklanmak, dalkavukluk etmek.
dilküüzümi Köpeküzümü.
dillegen Çok zemmeden, çekiştiren.
dillemek Bir kimse hakkında dedikodu yapmak, bir kimseyi çekiştirmek.
dillenmek Dili açılmak, söylemeye başlamak.
dilleşmek Konuşmak, söyleşmek.
[dilli]
– **defter** Bütün ayrıntılar gösterilerek yazılan defter.

– **dilince** Hal diliyle, kendine özgü bir dille.
dillü Cerbezeli, iyi ve kolay söz söyleyen.
dillülik Düzgün ve dokunaklı söz söyleme.
dilmaç, [dilmeç (I)] Tercüman.
dilmeç (I) → **dilmaç**
dilmeç (II) Dilik, yırtmaç.
dilmek Yarmak.
[dilsüz]
– **olmaḳ** Susmak, ses çıkarmamak.
dilü Dilek, arzu.
dime Söz, ağza gelen söz.
[dimek]
diben Deyip, diyerek.
diŋüz Deyiniz, söyleyiniz.
dip Deyip, diyerek.
diye misin Der misin?
diyen Denen, söylenen.
dimelü Denebilir, denilebilecek.
dimi Bir cins kumaş, bez.
dimin Demin.
[dīn (*Ar.*)]
– **yufḳaları** Dini zayıf olanlar.
[diŋ (I)]
– **diŋlemek** İki kişinin hafifçe konuştuğu sözlere kulak vermek.
diŋ (II) → **di**
– **imdi** → **di**
dincelmek Rahata ve huzura kavuşmak.
dinç, [dınç] Emin, sakin, asude, müsterih.
– **geçmek** Sükûnet içinde yaşamak.
– **olmaḳ** Emin, mutmain olmak.
dinçlik, [dınçlıḳ] Rahat, huzur, asayiş.
dindürmek Söyletmek.
diŋelmek Ayakta durmak, ayağa kalkmak.
diŋeltmek Dikmek, dik tutmak.
diŋemek → **deŋemek**
diŋi, [diŋü] Dinleme, kulak verme.
– **diŋlemek, [diŋü diŋlemek]** İki kişinin hafifçe konuştuğu sözlere kulak vermek.
diŋici, [diŋüci] Fısıltı ile söylenen sözü sezdirmeyerek dinleyip sahibine ileten.
[diŋicilik]
– **eylemek** İki kişinin hafifçe konuştuğu sözleri gizlice dinlemek.
diŋlence 1. Dinlendiren, huzur veren şey. 2. Dinlenme.
dinlenmek Bir dini kabul etmek.
diŋlenmek Sönmek.
diŋmek Sakin olmak, susmak.
diŋü → **diŋi**
– **diŋlemek** → **diŋi**
diŋüci → **diŋici**
diŋücilik İki kişinin hafifçe konuştuğu sözlere kulak verme.
dip (I) Kök.
– **alay** Merkez alayı.
– **çalḳamaḳ** Kalçaları oynatmak.
– **dede** Büyük dede.
– **deŋiz** Büyük deniz.
– **göstermek** Yemeği, tabakta bir şey kalmayıncaya değin yemek.
dip (II) (Kadeh ve sinide) Ayak.
[dipdiŋsüz]
– **olmaḳ** Sakinliğini büsbütün yitirmek.
dipdirilice Dipdiri olarak.
dipi Tipi.
dir Geçim, yemlenme.
[dir dir]
– – **ditremek** Tir tir titremek.
direze → **direzi**
direzi, [direze, direzin] Dokumacılıkta tezgâha gerilen ip.
– **çözmek** Dokumak için, ipi tezgâha uzunluğuna germek.
direzin → **direzi**
dirgemek, [dergemek] Toplamak, bir araya getirmek.

dirgenmek (I) Dayanmak, istinat etmek.
dirgenmek (II), [dergenmek] Toplanmak, birikmek, derlenmek.
dirgeşmek, [dergeşmek] Toplanmak, bir araya gelmek.
dirgi Sofra.
dirgirmek → dirgürmek
dirgürmek, [dirgirmek, dirürmek] Diriltmek, ihya etmek.
diri (I) → deri (I)
[diri (II)]
– **ḳılmaḳ** Diriltmek, ihya etmek.
– **ḳomaḳ** Yaşatmak, sağ bırakmak.
– **olmaḳ** Yaşamak, hayat sürmek, canlanmak.
dirice Diri olarak.
dirildürinilmek Diriltilmek.
dirile → diriyle
dirilgi, [derilgi] Dernek, toplantı.
dirilik → dirlik
dirilmek (I), [derilmek] Toplanmak, tecemmu etmek.
dirilmek (II) **1.** Yaşamak, ömür sürmek. **2.** Geçinmek, imtizaç etmek. **3.** Taslamak, ... davasında bulunmak.
dirincek → derincek
dirinti, [derinti] Şuradan buradan toplanmış insan kalabalığı.
diriyle, [dirile] Diri iken, diri diri.
dirlik, [dirilik] **1.** Yaşayış, hayat, sağlık, geçim. **2.** Tahsisat, ödenek.
– **bulmaḳ** Hayata kavuşmak, canlanmak, dirilmek.
– **dirilmek** Hayat geçirmek, ömür sürmek.
– **eylemek → – itmek**
–**i çalınmaḳ** Ödeneği kesilmek.
– **idinmek → – itmek**
–**ini giŋ eylemek** Bolluk ve huzur içinde yaşamasını sağlamak.
– **itdirmek** Yaşatmak.
– **geŋligi** Bolluk ve huzur içinde yaşayış.
– **itmek, [– eylemek, – idinmek]** Geçinmek, yaşamak.
– **otı** Ölüme karşı ilaç olan sağlık otu.
– **suyı** Ab-ı hayat.
– **sürmek** Hayat geçirmek, ömür sürmek.
– **ṭaġılmaḳ** Dirlik bozulmak.
– **yatı** Geçim yolu, geçinmeyi sağlayan şeyler.
dirmek, [dermek] Toplamak, biriktirmek.
dirüp devşürmek → dirüp dirşürmek
dirüp devşürüli görmek, [dirüp döşürüli görmek] Derlenip toparlanmak, hazırlanmak.
dirüp dirşürmek, [dirüp devşürmek] Derleyip toplamak, yığmak.
dirüp döşürüli görmek → dirüp devşürüli görmek
dirnek, [dernek, dernek yiri, dirŋek] Toplantı, toplantı yeri, cemiyet.
dirŋek → dirnek
dirnekli, [dernekli, derneklice, derneklü] (Vücudu) Derli toplu olan.
dirneklü → dirnekli
dirnemek, [dernemek] Dermek, toplamak, derlemek.
dirneşecegi, [derneşecegi] Toplanma yeri.
dirneşmek, [derneşmek] Toplanmak, yığılmak.
dirşirmek → dirşürmek
dirşürmek, [degşürmek (I), deşürmek, deşürmek, devşirmek, devşürmek, dirşirmek, dişürmek, divşirmek, divşürmek, diyşürmek, dögşürmek, döşürmek] Derlemek, toplamak, bir araya getirmek.
dirürmek → dirgürmek
[diş]
– **bilemek** Tamah etmek, iştahlanmak.

– **düzmek** Arka arkaya diş çıkarmak.
– **göstermek** Sırıtmak.
–**in ılğıdu gülmek** Tebessüm etmek, dudakları arasından dişleri görünecek şekilde gülmek.
–**ini ışıtmaḳ** Dişini göstermek, dişlerini göstererek gülmek.
–**in ṣırıtmaḳ** Dişleri göstermek, diş gösterirken dudaklarını açmak.
– **ḳışmaḳ** Dudakla sus işareti yapmak.
– **ḳoymaḳ**, [– **ḳoyurmaḳ**] Diş geçirmek.
– **ḳoyurmaḳ** → – **ḳoymaḳ**
– **ḳurdaġası** Kürdan.
– **urmaḳ** Yemek, çiğnemek.

dişegi, [**dişegü, dişengi**] Değirmen taşını diş diş yapmak için kullanılan bir çeşit külünk.

dişegü → **dişegi**

dişemek Değirmen taşına diş açmak.

dişengi → **dişegi**

dişenmek Dişlenmek, dişeğilenmek.

dişi, [– **kişi**] Kadın.
– **demir** Yumuşak demir (?).
– **kişi** → –

dişindirik İpten gem, yular.

dişlemek Yemek, ısırmak.

dişürmek → **dirşürmek**

ditmik ditmik Didik didik.

ditregen, [**titregen**] Çok titreyen.

ditregenlik Çok titrer olma hali.

ditreme Titreme.

ditremek Titremek.

ditremeklik Titreme hali.

ditreşmek Titreşmek.

ditretme Titreme.

ditreyek Titrek.

ditsingen, [**titsingen**] Her şeyden iğrenip tiksinen.

ditsinmek, [**titsinmek**] Tiksinmek.

ditürü Dikkatle.

[**dīvān** (*Far.*)]
– **bağlanmaḳ** Büyük meclis kurulmak, toplanmak.

[**dīvār** (*Far.*)]
–**a urmaḳ** Tutup atmak, terketmek.

divlek → **düglek**

divrik Müdevver, değirmi.

divşirmek → **dirşürmek**

divşürmek → **dirşürmek**

divşürükli, [**devşürükli**] Ortada dağınık bir şey bırakmayan; derli toplu olarak.

divşürümli, [**devşirimli**] Derli toplu, düzgün.

diyesin, [**diyeydüŋ**] Sanki, gûya, sanılır ki.

diyeydüŋ → **diyesin**

diyeze → **dayıza**

diyi → **diyü**

diyince ... Kez olunca, ... kezde.

diyiş, [**deyiş**] Kelam, söz.

[**diyişmek**]
diyişü durmaḳ Söyleşip durmak.

diyşürmek → **dirşürmek**

diyü, [**deyi, deyü, diyi**] Diye.

diyülmek Denilmek.

[**diz**]
– **ağırşağı** Dizkapağı.
– **çağşırı** Kısa şalvar.
–**e dirsek dikmek** Dirseği dize koymak.
–**e yetmek** Diz boyunca yükselmek.
– **gözi** Diz kapağının iki yanındaki çukurlardan her biri.
–**in çökmek** Diz çökmek, diz üzerine oturmak.
–**in –in** Dizleri üstüne yürüyerek.
–**in düşmek**, [–**in oturmaḳ**] Diz çökmek, diz üzerine oturmak.
– **ṭonı** İç donu.

dizcük Diz bağı.

dizek dizek Sıra sıra, dizi dizi.

dizekmek Dizilmek.

dizeme Bağ, bahçe çevresine kamış ya da ağaçtan yapılmış çit.
dizge Dizlik, diz bağı.
[**dizgin**]
– **depretmek** Atı harekete geçirmek.
– **eylemek** Atın dizginini kasıp dört nala kaldırmak, at kaldırmak, at koparmak.
– **uzatmaḳ** Atı serbest bırakmak, başını salıvermek.
dizim dizim → **dizin dizin**
dizin dizin, [**dizim dizim**] Dizi dizi, sıra sıra.
dizlik Belden dizkapağına dek bacağa giyilen giysi, kısa pantolon, potur.
doġdacı Doğacak olan.
[**doġmaḳ**]
doġa durmaḳ → **ṭoġmaḳ**
doġup ḳopduḳ yir İnsanın doğduğu yer.
doġrı → **ṭoġrı**
– **eylemek** Doğrultmak.
– **gelmek** → **ṭoġrı**
doḳanmaḳ Dokunmak.
doḳuç → **toḳuç**
doḳımaḳ → **ṭoḳumaḳ**
doḳumaḳ → **ṭoḳumaḳ**
doḳunmaḳ İsabet etmek, düşmek; karşı koymak, karşı durmak.
doḳurcun → **ṭoḳurcun**
doḳuş Çarpışma, mücadele.
doḳuşmaḳ → **ṭoḳuşmaḳ**
dolama → **ṭolama**
dolamaç → **ṭolamaç**
dolamba Dolaşık yol.
dolandırmaḳ Dolaştırmak.
dolanmaḳ → **ṭolanmaḳ**
[**dolap** (← *Far.* dūlāb)]
– **marażı** Sidik tutamama hastalığı.
dolaşmaḳ → **ṭolaşmaḳ**
dolay → **dolayı**
dolayı, [**dolay**, **dolayu**, **ṭolay**, **ṭolayı**, **ṭolayu**] **1.** Muhit, etraf, çevre. **2.** Çepeçevre, fırdolayı.
– **yan** Etraf, çevre yan.
dolayu → **dolayı**
dolmaḳ Patlayacak duruma gelmek.
dolu → **ṭolu**
– – Dolu olarak.
doluḳmaḳ → **ṭolukmaḳ (II)**
domalmaḳ → **ṭomalmaḳ**
domaltmaḳ → **ṭomaltmaḳ**
dombay → **ṭonbay**
don (I) → **ṭon**
[**don (II)**]
– **idinmek** İtiyat edinmek.
donanmaḳ → **ṭonanmaḳ**
donatmaḳ → **ṭonatmaḳ**
donlıḳ → **ṭonlıḳ**
doŋuz → **ṭoŋuz**
dopuḳ Topuk.
dorı → **ṭoru**
dormurmaḳ → **ṭormurmaḳ**
doruḳ → **ṭoru**
doylamaḳ → **ṭoylamaḳ**
doyum → **ṭoyum**
– **olmaḳ** → **ṭoyum**
doyumlıḳ → **ṭoyumlıḳ**
dögdi → **dügdü**
dögeç Havan, havan eli.
dögmek **1.** Ezmek. **2.** Topa tutmak, bombardıman etmek. **3.** Basmak, baskın yapmak.
döge görmek Döğüvermek, ezivermek, ezmek.
dögnenmek Döğülmek, çiğnenmek, pekiştirilmek.
dögşürmek → **dirşürmek**
dögülmek (Davul gibi şeyler) Çalınmak, yüksek ses çıkarmak.
dögülmeklik Vurularak yassılaştırılma, düzletilme.
dögün **1.** Yakı, dağlamakla açılan yara. **2.** Dövme. **3.** Döğünme, yas, matem.
– **ḳomaḳ** Dağ basmaḳ, dağlamak.

– **urmaḳ, [– vurmaḳ]** Yara açmak, dağ basmak.
– **vurmaḳ** → – **urmaḳ**
dögündü Dalga.
[dögüş]
– **ṭalaş** Kavga, dalaşma.
dökmek 1. Bırakmak, terketmek, atmak. **2.** Sarfetmek, harcetmek.
dökülmek Birden topluca inmek.
döküdü Bol akan, bol bol dökülen.
döl 1. Yavru. **2.** Nesil, soy.
–**den ḳalmaḳ** Doğurmaz olmak.
– **dökmek** (Koyun, keçi) Yavrulamaya başlamak.
– **döküm** Hayvanların doğurma zamanı, ilkbahar.
– **döş** Çoluk çocuk, züriyet, evlat ve torunlar.
– **eşi** Meşime, son, eş.
– **yatağı** Rahim.
döleç İzbe, mahzen.
dölek, [tölek] 1. Sabit, kararlı, kalıcı. **2.** Güvenilir, dürüst. **3.** Sükûn ve güven içinde. **4.** Temkinli. **5.** Sakin ve itaatli. **6.** Elverişli, uygun. **7.** Usta, kurnaz.
–**i yeyni** Çevik, hareketli, tez canlı.
– **olmaḳ** Temkinli, sakin, itaatli olmak.
döleklik Temkin, temkinli hareket, vakar, itaat.
dölemek Hayvan yavrulamak.
dölendirmek, [dölendürmek] 1. Sabit kılmak, tespit etmek. **2.** Rahata, sükûna kavuşturmak. **3.** Yerleştirmek.
dölendürmek → **dölendirmek**
dölenmek 1. Mutmain olmak, temayül göstermek, sükûnet bulmak, karar kılmak, huzura kavuşmak, ağır davranmak. **2.** Çoğalmak.
döllek Koyunların kuzuladıkları yer.
[döllü]
– **döşlü** Çoluklu çocuklu, çoluk çocuk sahibi.
döndermek 1. Döndürmek. **2.** Tercüme etmek, çevirmek.
döndürmek 1. Tercüme etmek, çevirmek. **2.** Reddetmek, kabul etmemek. **3.** Değiştirmek, başka şekle çevirmek.
döndür itmek Tekrarlamak.
döne döne Tekrar tekrar.
dönegen Çok dönen.
dönek Uçarken takla atan güvercin.
dönmek 1. Değişmek, bozulmak, bir halden başka bir hale geçmek. **2.** Vazgeçmek, feragat etmek. **3.** Benzemek. **4.** Tercüme olunmak, naklolunmak.
döne gelmek 1. Geri gelmek, dönüp gelmek. **2.** Yolunu şaşırmak.
döneydi ola mı Acaba döner mi?
dördül Dört köşeli.
dörpü Törpü.
[dört]
– **ḳaşlı** Bıyıkları terlemiş genç.
–**ü onda** Onda dördü.
– **yanından ṭutmaḳ** Kayıtsız şartsız buyruk altına almak.
dörtşer Dörder.
döş Göğüs, sine.
– **kemigi** Göğsün ortasında birbiriyle bitişen yumuşak kemikler.
döşek (I) Tohum ekilen ve fidan dikilen yer.
[döşek (II)]
–**e düşmek** Yatalak olmak.
– **esîri** Yatalak, esir-i firaş.
– **ḳomaḳ** → – **şalmaḳ**
– **şalmaḳ, [– ḳomaḳ]** Yatak yapmak, yatak sermek.
döşemek 1. Yaygın halde vermek. **2.** Sermek, yaymak, açmak.
döşenilmek Döşenmek, yayılmak, serilmek.

döşenme Döşenmiş.
döşenmek (I) **1.** Döşemek, yere yaymak, sermek. **2.** Serilmek, yayılmak.
döşenmek (II) Düşkünlük göstermek, kendini vermek.
döşmek Toplanmak (?).
döşürmek → **dirşürmek**
döymemek Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek.
duʿālamaḳ Dua etmek.
dudacuḳ Sevimli dudak, dudakçık.
[**dudaḳ**]
–**ların ṣırıtmaḳ** Dişlerini göstermek, diş gösterirken dudaklarını açmak.
[**dudaş**]
– **itmek** → **ṭuṭaş**
– **olmaḳ** → **ṭuṭaş**
dulda, [dalda] Saye, himaye.
duldalanmaḳ, [ṭuldalanmaḳ] İltica etmek, sığınmak, siper almak.
dulḳuḳ → **tuluḳ, ṭuluḳ**
dulunacaḳ Mağrip, batı.
dulundurmaḳ, [ṭulundurmaḳ] Gözden kaybetmek.
dulunmaḳ → **ṭulunmaḳ**
[**dulup**]
– **ṭulup itmek** Çile haline getirmek, kelep yapmak.
– **olmaḳ** Yumak haline getirilmek.
dumaġı → **ṭumaġı**
dumaġu → **ṭumaġı**
dumrı → **dumru**
dumru, [dumrı] Tef.
duncuḳmaḳ → **ṭuncuḳmaḳ**
dunuḳmaḳ, [ṭunuḳmaḳ] Küsûfa uğramak, güneş tutulmak.
duraḳ → **ṭuraḳ**
– **ṭutmaḳ** → **ṭuraḳ**
duraḳotı → **ṭuraḳotı**
durġurmaḳ → **ṭurġurmaḳ**
durġutmaḳ, [ṭurġutmaḳ] Durdurmak.
durı → **ṭuru**
durma → **ṭurma**
durmaç İpekli kumaş, şal.
durmaḳ → **ṭurmaḳ**
dura düşe Düşe kalka.
durası yir Duracak yer, makam, mekân.
durduḳlayın durmaḳ Eski durumda kalmak, eskisi gibi bulunmak.
durı gelmek → **ṭurmaḳ**
duru gelmek → **ṭurmaḳ**
duru yarmaḳ → **ṭurmaḳ**
dursunmaḳ Korkmak, duraklamak.
duruḳmaḳ → **ṭuruḳmaḳ**
durulıḳ → **ṭurılıḳ**
durulmaḳ → **ṭurulmaḳ**
dururmaḳ → **ṭururmaḳ**
duruşmaḳ → **dürüşmek**
durutmaḳ, [ṭurutmaḳ] Durdurmak, kaim kılmak.
duşaḳ → **ṭuşaḳ**
duşaḳlamaḳ Kösteklemek.
duta → **ṭutu (I)**
dutacaḳ Ocak üzerindeki tencereyi tutup indirmek için kullanılan bez parçası.
dutaġan → **ṭutaġan**
dutaḳ (I) → **ṭutaḳ (I)**
dutaḳ (II) → **ṭutaḳ (II)**
dutalġa → **ṭutarıḳ, tutarıḳ**
dutamlanmaḳ Avuçla kavranmak.
dutaraḳ → **ṭutarıḳ, tutarıḳ**
dutġun → **ṭutġun**
dutḫun → **ṭutġun**
dutḳun → **ṭutġun**
dutmaḳ → **ṭutmaḳ**
duta gitmek Tutup gitmek.
duta ḳomaḳ Alıkoymak, bırakmamak, tevkif etmek.
dutraḳ → **duturu ḳ**
dutruḳ → **duturuḳ**
dutsaḳ → **ṭutsaḳ**
dutsaḳlıḳ → **ṭutsaḳlıḳ**
dutu (I) → **ṭutu**
– **ḳomaḳ** → **ṭutu**

–**ya durmaḳ** Rehin koyarak bağlanmak.
–**ya ḳomaḳ** → **ṭutu**
dutu (II) → **ṭutarıḳ, tutarıḳ**
dutuḳ (I) → **ṭutuḳ**
dutuḳ (II) Rehin karşılığı verilen para.
dutulmaḳ, [**ṭutulmaḳ**] **1.** Mahkûm olmak, zan altına düşmek. **2.** Durdurulmak, zaptedilmek. **3.** Donuklaşmak, kararmak, sıkılmak. **4.** Sesi çıkmaz olmak. **5.** Kullanılmak. **6.** Bırakılmak, alıkonulmak, bulundurulmak. **7.** Kapanmak, kapatulmak, tıkanmak.
dutunmaḳ → **ṭutunmaḳ**
duturuḳ, [**dutraḳ, dutruḳ, ṭutruḳ, ṭuturuḳ**] Ateş tutuşturacak çörçöp.
dutuş Tavır, hal, hareket.
dutuşmaḳ Tutuşmak.
duydurmaḳ → **ṭuydurmaḳ**
duynaḳ → **dırnaḳ**
[**duyuş**]
– **virmemek** Duymazlıktan gelmek, önem vermemek.
dü → **tü**
dübdüz Tamamen, bütünüyle.
dübelek → **deplek**
düden Bataklık, girdap, suyu yer altına çeken delik.
düdü Düdük.
düdük Ney.
– **çalıcı** → **düdükci**
düdükci, [**düdük çalıcı**] Neyzen.
– **bakışı** Yan gözle bakış.
dügdü, [**dögdi**] Çekiç, keser gibi aygıtların bir şeyi döğmeye ve ezmeye yarayan düz ve yuvarlak tarafı.
dügdürmek Yukarı doğru fırlatmak, yükseltmek.
düge İki yaşında sığır.
dügenlemek → **dükenlemek**
düger, [– **ağacı**] Kalın direk, mertek, kiriş.
– **ağacı** → –
dügesimek İnek boğa istemek.
dügi → **dügü**
düglek, [**divlek, düvlek**] Ham kavun, kelek.
düglenmek Düğümlenmek.
dügme Kapılarda ve sandıklarda bulunan demir halka.
dügmek (I) Düğümlemek, bağlamak, bükmek, burmak.
dügmek (II), [**tügmek**] Yükselmek, fırlayıp yukarı çıkmak, yukarı doğru fırlamak.
dügmelenmek Tomurcuklanmak.
dügnelemek Toplamak, bir araya getirmek.
dügü, [**dügi**] Pirinç ufağı, bulgur ufağı.
dügül Tomurcuk.
dügülce Bulgur şeklinde yağan kar.
dügülcük Gonca, boğum.
dügülmek Düğümlenmek.
[**dügüm**]
– **çalmaḳ** Düğümlemek.
dügün Düğüm.
dügünçiçegi Sütleğen.
dükel → **dükeli**
dükeli, [**dükel, tükeli**] Hep, hepsi, bütün, cümle, herkes.
dükelcügi, [**dükelicügi**] Hepsi, tümü.
dükelicügi → **dükelcügi**
dükenlemek, [**dügenlemek**] Aramak, araştırmak, denetlemek, yoklamak.
dükenmek Tükenmek, bitmek.
düketmek Tüketmek, bitirmek.
düm Bütün, tamam.
[**dümen**]
– **doġrultmaḳ** Yönelmek.
dümük İş güç, meşgale.
– **olmaḳ** Bir işle yakından meşgul olmak, bir işin üzerine düşmek.

dümükdürmek Bir işle uğraştırmak.
dümükdürilmek Bir işle meşgul edilmek.
dümükmek Bir işle meşgul olmak, oyalanmak.
dün Gece.
– **başġunı** → – **başķunı, basķunı**
– **başķunı, basķunı,** [– **başġunı**] Gece baskını.
– **buçuġı,** [– **yarısı,** – **yarusı**] Gece yarısı.
– **dulpı** Gece vakti, geceleyin, bütün gece.
–**e gün** Dünkü gün.
– **gün** → – **ü gün**
– **içi** Gece ortası, gece vakti, geceleyin.
–**i gün** → – **ü gün**
–**i güni** Gece gündüz, geceli gündüzlü.
– **namāzı** Geceleri kılınan nafile namaz, teheccüt namazı.
– **ü gün,** [– **gün,** –**i gün,** – **ü gündüz**] Gece gündüz.
– **ü gündüz** → – **ü gün**
– **yarısı** → – **buçuġı**
– **yarusı** → – **buçuġı**
dünek Tünek, in.
dünemek Tünemek, gecelemek.
dünin Geceleyin.
– **günin** Gece gündüz, geceli gündüzlü.
dünle, [**dünlece**] Geceleyin.
–**ler** Geceleri, gece vakitleri.
dünlece → **dünle**
dünlük Pencere, baca.
düŋür Sıhrî akraba.
düŋürlik Sıhriyet.
[**dünyā** (*Ar.*)]
–**sın degişmek** → –**sın degşürmek**
–**sın degşürmek,** [–**sın degişmek**] Öbür dünyaya göçmek, ölmek.
dünyācuķ Para pul, dünyalık.
düp Merkez, orta, dip.
düpdüz Baştanbaşa, tamamıyla, dümdüz.
düpüldü, [**düpürdü, dürpüldü**] Gümbürtü, gürültü, patırtı, çarpıntı.
düpürdü → **düpüldü**
düremek, [**dürimek, dürümek**] Türemek, peyda olmak, zuhura gelmek.
düretmek, [**düritmek, dürütmek**] Peyda etmek, icat etmek, türetmek.
dürgü Giysi ya da kumaşın büklüm yeri.
dürimek → **düremek**
dürişmek → **dürüşmek**
düritmek → **düretmek**
dürmek **1.** Bükmek, katlamak, tomar haline getirmek. **2.** Toplamak, devşirmek. **3.** Buruşturmak.
dürpüldü → **düpüldü**
dürtmek Sürmek, sürtmek.
dürtük Çopurluk, çoparlık.
dürtünmek Sürünmek, vücuduna koku, yağ gibi şeyler sürmek.
dürtüşmek Birbirine karşı batıcı silahlar kullanmak.
dürük, [– **yüzlü**] Buruşuk suratlı, ekşi yüzlü, abus.
– **yüzlü** → –
dürüklik Çatıklık.
dürülik Hediyelik, düğün hediyesi olacak (kumaş).
dürülmek (Kaş) Çatılmak.
dürülü Dürülmüş, katlanmış.
dürüm dürüm Büklüm büklüm, dürülerek, dönerek.
dürümek → **düremek**
dürüşme Çaba, gayret.
dürüşmek, [**duruşmaķ, dürişmek, ţuruşmaķ**] **1.** Çalışmak, çabalamak, sebat etmek. **2.** Karşı karşıya gelmek, çarpışmak, mücadele etmek.
dürütmek → **düretmek**
düş (I) Rüya.
– **azmaķ** İhtilam olmak.

–ümdür ola mı Rüya mı görüyorum.
– yirine gelmek Rüya doğru çıkmak.
– yormaḳ Rüya tabir etmek.
düş (II) → **ṭuş (I)**
– eylemek → **ṭuş (I)**
– gelmek → **ṭuş (I)**
–ine gelmek → **ṭuş (I)**
– itmek → **ṭuş (I)**
– olmaḳ → **ṭuş (I)**
[**düş (III)** "Konak, durak, menzil"]
– virmek, [düşün virmek] Konaklamak.
düşbudaḳ Dişbudak.
düşegen Çck düşen.
düşelek, [düşelik] Hasılat, gelir, kazanç, pay, hisse.
düşelik → **düşelek**
düşer Yapılması gereken, yakışan iş.
düşlenmek Üzerine düşmek, fazlaca meşgul olmak.
[**düşmān** (*Far.*)]
– ṭapası Düşman gülüncü, sevinci.
düşmek **1.** Vaki olmak, olabilmek. **2.** Mağlup olmak. **3.** Müstevli olmak. **4.** Üzerine yürümek, hücum etmek. **5.** Yakışmak, ait olmak. **6.** Konmak, inmek, nüzul etmek. **7.** Şehit olmak, savaşta ölmek. **8.** Başvurmak, intisap etmek. **9.** Girmek, kapanmak, sığınmak. **10.** Atlamak, girmek. **11.** Yıkılmak. **12.** Âciz, çaresiz kalmak, sefil olmak.
düşe dura, [düşe durı] Düşe kalka.
düşe durı → **düşe dura**
düşe gelmek Birdenbire gelmek.
düş öŋüme itmek Önüne katmak.
düşük → **düşüt**
[**düşün**]
– virmek → **düş (III)**
düşürmek Avlamak, vurup yere sermek.
düşüt, [düşük] Yaşayabilecek duruma gelmeden doğan yavru.
– düşürmek Çocuk düşürmek.
dütmek Tütmek.
[**dütsü**]
– saḳısı Buhurdan.
dütsüden Buhurdan.
[**dütü**]
– yirmek Tütsülemek.
dütün, [tütün] Duman.
dütünlik, [tütünlik] Baca.
dütüzdürmek, [dütüzmek, tütüzdürmek, tütüzmek] Koku vermek için bir şey yakıp tüttürmek, tütsülemek.
dütüzmek → **dütüzdürmek**
düvlek → **düglek**
düvülcük Küçük bulgur tanesi.
[**düvün**]
– güni Gelin götürme günü.
düz **1.** Düzgün. **2.** Eşit, müsavi. **3.** Gerçeğe uygun, doğru. **4.** Ova, düzlük, yazı.
– itmek Düzeltmek, düzlemek.
– olmaḳ Düzelmek, yoluna girmek.
– yir Ova.
düzdürmek **1.** Tertip ettirmek. **2.** Yaptırmak.
düze Üslup, tarz.
düzeltmek Yapmak, imal etmek.
düzen **1.** Akort. **2.** Tertip, nizam, intizam. **3.** Tedbir. **4.** Ev bark. **5.** Tiynet, yaradılış. **6.** Takım.
– bağlamaḳ İntizam vermek, tertibe koymak.
– düzmek **1.** Tertibat almak, iş tanzim etmek. **2.** Ev bark yapmak, kurmak.
– idinmek Ev bark sahibi olmak.
– ḳurmaḳ Ev bark yapmak.
– virmek Akort etmek.
düzendaş Bir düzende, aynı düzeyde.

düzenlik Rahat, asayiş, dirlik, intizam.
– **eylemek** → – **itmek**
– **itmek**, [– **eylemek**, – **ḳılmaḳ**] Uyuşmak, iyi geçinmek.
– **ḳılmaḳ** → – **itmek**
düzenmek → **düzünmek**
düzetmek **1.** Yoluna koymak, tanzim etmek, tertip etmek. **2.** Düzeltmek, tesviye etmek. **3.** Yapmak, inşa etmek. **4.** Takmak.
düzgü Ayna.
düzgün (I) **1.** Kadınların yüzlerine sürdükleri boya, allık. **2.** Süs, ziynet.
düzgün (II) Tertip, tertibat, intizamlı hal.
– **düzmek** Tertibat almak, hile düzenlemek.
– **itmek** Tedbir almak, tertiplemek. [**düzgünlü**]
– **itmek** Süslemek, bezemek.
düzme Düzen, hile; uydurma söz.
düzmek **1.** Dizmek, ipliğe geçirmek. **2.** Yapmak, meydana getirmek, tertip etmek, tanzim etmek. **3.** Hazırlamak. **4.** Telif etmek, nazmetmek. **5.** Düzeltmek, tashih etmek. **6.** Düzen vermek, akort etmek. **7.** Süslemek, donatmak.
– **ḳoşmaḳ**, [**düzüp ḳoşmaḳ**] **1.** Tertip, tanzim etmek. **2.** İyice süslemek. **3.** Nakşetmek, resmetmek.
düzüp ḳoşmaḳ → – **ḳoşmaḳ**
düzülmek **1.** Düzelmek, intizama girmek, eski haline dönmek. **2.** Yapılmak, tertip, tanzim olunmak, hazırlanmak. **3.** Dizilmek, sıralanmak. **4.** Telif olunmak.
düzülüp ḳoşulmaḳ Güzelce süslenmek.
düzüm Dizi.
düzünmek, [**düzenmek**] Süslenmek.
– **ḳoşunmaḳ**, [**düzünüp ḳoşunmaḳ**] Güzelce süslenmek.
düzünüp ḳoşunmaḳ → – **ḳoşunmaḳ**

E

ebe Büyükanne, nine.
ebegeçdi Birdirbir oyunu.
ebemgömeci Ebegömeci.
ebice Evliya, veli.
ece Reis, ulu, ileri gelen.
ecellü Eceli gelen.
ede Büyük erkek kardeş.
[**edeb** (*Ar.*)]
– **beklemek** Edebe, usule uymak.
edik → **edük**
edikci Ayakkabıcı, mestçi.
edük, [**edik**, – **başmaḳ**] Konçu kısa çizme, konçlu mest.
– **başmaḳ** → –
efildemek Titremek.
[**efil efil**]
– – **itmek** Saç, giysi gibi şeyler rüzgârla dalgalanmak.
efir üfür Abur cubur.
egbe Heybe.
egdi **1.** Ağaç oymakta kullanılan oluklu aygıt. **2.** Ucu eğri ağaç, gelberi.
ege Kazanda pişirilmiş kaburga yemeği.
[**eger**]
– **ṭapḳurı** Kolan.
eger (*Far.*) Yahut, veya, gerek, ister.
– ... – Gerek ... gerek, ister ... ister, olsun ... olsun.
egerlenmek (At) Eyeri kabul etmek.
egiliç Kıvrıntı, büküntü.
– – Kıvrım kıvrım, büklüm büklüm, eğri büğrü.
egilmek İnhiraf etmek, sapmak.
egin, [**eyin**] Sırt, arka.
–**ine başına** Üstüne başına.
–**ine çuḳal ṣalmaḳ** Zırh giyinmek.
– **virmek** Bükülmek, eğilmek.
egindirik Çabuk eskimemesi için entari ve gömleğin çepeçevre omuz kısmına konulan astar.
egindü, [**eginti**] Demir eğelenince dökülen demir ufantısı.
eginli Eğrilmiş, meyilli.
eginti → **egindü**
egir Karın ağrısına kullanılan bir kök, andız.
egirmumı Pirebolu.
egirtmeç İplik bükecek aygıt, iğ.
egirtmek Kuşatmak, sarmak, muhasara etmek.
egirdü gelmek Çevresini dolaşmak, sormak.
egistiren, [**egsiseren**, **ekister**] Kurumuş hamuru ve hamur bulaşığını tekneden kazımaya yarayan aygıt.
egiş **1.** Ucu çengelli demir. **2.** Kurumuş hamuru ve hamur bulaşığını tekneden kazımaya yarayan aygıt.
eglemek **1.** Geçiştirmek, vakit geçirtmek. **2.** Avutmak, oyalamak.
eglenmek Vakit geçirmek, beklemek, kalmak, oyalanmak, durup dinlenmek.
egmek Meylettirmek, ikna etmek.
egrek **1.** Su toplanan yer. **2.** Sürü hayvanlarının dinlendiği gölge yer.
egreu Kızılcık denilen meyve.
egri (I) Çevgân, ucu baston gibi eğri ağaç
egri (II) Eğrilik, kötülük, fenalık.
– **çekmek** Yanlış yola kılavuzlamak, götürmek.
– **doma**, [– **domar**] Kapı saçağı, sundurma.
– **domar** → – **doma**

– **iyegü** → – **süŋük**
– **oḳımaḳ** Yanlış, bozuk okumak.
– **olmaḳ** Sapmış olmak, aykırı davranmak.
– **söylemek** Yanlış, yalan söylemek.
– **süŋük,** [– **iyegü**] Eğe kemiği, kaburga kemiği.
– **yel** İki ana yön rüzgârlarının arasından esen rüzgâr.
egrice (I) Büvelek denilen sinek.
egrice (II) Davarların arka ayaklarının dirseğindeki "sinir" denilen aşil veteri.
egrigez Eğrice, eğrimsi.
egrikestāne Havlican.
egrilik Kötülük, fenalık, hiyanet.
egrilmek Birikmek, toplanmak.
egrim → **eyrim**
egsemek → **eksimek (I)**
egser → **egseri**
– **ḳaḳmaḳ** → **egseri**
egseri, [**egser, igseri, yegseri**] Çivi, demir çivi.
– **ḳaḳmaḳ,** [**egser ḳaḳmaḳ**] Çivi çakmak.
egsi, [**egsü, eksi (II), esgi, igsi**] Ucu yanmış odun, ateş karıştıracak aygıt.
egsinmek Eğilim göstermek.
egsiseren → **egistiren**
egsü → **egsi**
egzi → **ezgi**
ek → **eŋ**
– **yeri** → **eŋ**
ekdi → **ekti**
ekeviil Döğen.
ekin Buğday.
– **başı** Başak.
– **biçin** Ekim, ekip biçme işi.
– **süŋügi** Buğday, arpa gibi bitkilerin boğumlu sapı, kesmik.
ekinci Çiftçi.
ekincilik Çiftçilik, ziraat.
[**ekinli**]
– **biçimli** Ekilir biçilir.
ekinlik **1.** Ekilmiş yer, üzerinde arpa buğday gibi şeyler bitmiş olan yer. **2.** Mezraa, çiftlik. **3.** ... kez ekecek kadar yer.
ekister → **egistiren**
eklemek Bitiştirmek, yapıştırmak.
eklemiç Sarmaşık denilen ot.
ekmek **1.** Tohum atmak. **2.** Dökmek, saçmak, serpiştirmek. **3.** Telef etmek, harcamak.
– **götürmek** Ekip biçmek, ziraat etmek.
eksemek → **eksimek (I)**
eksi (I) Eski.
eksi (II) → **egsi**
[**eksik**]
– **gözetmek** Eksik görmek, zayıf görmek.
–**i degil** İlgileneceği şey değil, nesine gerek.
–**ini bitürmek** Eksiklerini tamamlamak.
–**ini ṭuṭmaḳ** Kusurunu yakalamak.
eksikli → **eksiklü**
[**eksiklik**]
–**ine ḳalmamaḳ,** [**eksükligine ḳalmamaḳ**] Kusuruna bakmamak.
eksiklü, [**eksikli**] **1.** Eksiği bulunan, kusurlu, âciz. **2.** Kadın.
eksikrek, [**eksükirek**] Daha, çok eksik.
eksimek (I), [**egsemek, eksemek, eksümek**] Eksiltmek.
eksimek (II) Eskimek.
eksiş Eksiltiş.
eksitmek Eskitmek.
eksü Eksik, noksan.
eksücek Eksikçe.
eksük Eksik.
eksükirek → **eksikrek**
[**eksüklik**]
–**ine ḳalmamaḳ** → **eksiklik**
eksümek → **eksimek (I)**

[**ekşi**]
– **söz** Ters, acı, tatsız söz.
ekşimti Ekşimsi, ekşimtırak.
ekti, [ekdi, ektii, ikdi, ikdii, ikti, iktii] **1.** Tufeyli, asalak, dalkavuk. **2.** Alışkan.
ektilenmek Tufeyli, asalak olmak.
ektü → ekti
– **olmaḳ** Tufeyli olmak, çağırılmadan gitmek.
ekzemek **1.** Kendisine rakip saymak, kıskanmak. **2.** Ekzersiz yapmak.
ekzi → ezgi
[**el (I)**]
– **aġacı, [– degnegi]** Baston, asa.
– **alışmaḳ** Birbirinin elini tutmak, el tutuşmak.
– **almaḳ** **1.** Bir mürit, mürşidinden başkalarına yol göstermek iznini almak. **2.** Mürşidin elini tutup ona teslim olmak. **3.** Elini tutmak, yardım etmek.
– **altındaġı** El altındaki, tebaa, maiyet.
– **arḳasını yire ḳomaḳ, [– arḳasını yir yüzine ḳomaḳ]** Pes demek, aczini göstermek.
– **arḳasını yir yüzine ḳomaḳ → – arḳasını yire ḳomaḳ**
– **arḳası yirde** Pes diyerek, aczini belirterek.
– **ayaḳ urmaḳ** El ve ayakla ısrar hareketleri yapmak.
– **benüm etek senüŋ** Eteğini tuttum bırakmam, ya elimi kes ya eteğini kes.
– **bir eylemek → – bir itmek**
– **bir itmek, [– bir eylemek]** Elbirliği yapmak.
– **çatlatmaḳ → aya**
– **dartmaḳ, [– ṭartmaḳ]** El çekmek, vazgeçmek, feragat etmek.
– **degnegi → – aġacı**
–den ayaḳdan düşmek El ayak tutmaz olmak, yaşlanıp düşkün hale gelmek.
–den ayaḳdan gitmek, [–den ayaḳdan vurmaḳ] Eli ayağı kesilmek, eli ayağı tutmaz olmak, fenalaşmak.
–den ayaḳdan vurmaḳ → –den ayaḳdan gitmek
–den düşmek Eli tutmaz olmak.
–den gitmek Kendini kaybetmek, mahvolmak.
–den ḳomaḳ, [–den ḳoymaḳ] Elden bırakmak, terketmek, ihmal etmek.
–den ḳoymaḳ → –den ḳomaḳ
–den şalmaḳ Bırakmak, terketmek.
–den varmaḳ Elden gitmek, yok olmak, mahvolmak.
–de ögrenmiş → –e ögrenmiş
– **dutmaḳ** Yardım etmek.
– **dutuşmaḳ** Birbirinin elini tutmak.
–e düşmek Ele girmek, yakayı ele vermek, yakalanmak.
–e gelmek **1.** Elde edilmek, husul bulmak. **2.** Yakalanmak.
–e getirmek → –e getürmek
–e getürmek, [–e getirmek] Ele geçirmek, elde etmek, yakalamak, kazanmak.
–e girencesi Ele geçen miktarı.
–e girmek Ele geçmek, elde edilmek, yakalanmak.
– **–e almaḳ** El ele vermek, el ele yapışmak.
– **–e ışmarlamaḳ** Eli ele emanet etmek.
–e ögrenmiş, [–de ögrenmiş] Ele alışmış, ele gelmeye, elde yem yemeye alışmış (hayvan).
– **eylemek** Çağırmak, eliyle gel işareti yapmak.
– **geŋligi, [– giŋligi]** Zenginlik.
– **giŋligi → – geŋligi**

– **götürmek** **1.** El kaldırmak, elini göğe doğru açmak. **2.** El çekmek, vazgeçmek.
–i başına degmek Vakit, fırsat bulmak.
–i boş Yoksul.
–i emirlü Elinde yazılı herhangi bir emir bulunan
–i gin, [–i giŋ] Zengin, cömert.
–i giŋ → –i gin
–i irmek Vakit, fırsat bulmak, gücü yetmek.
–in almaḳ → –ini almaḳ
–in dek ṭutmaḳ Elini kaldırmamak, kımıldatmamak.
–ine götürmek Eline almak.
–in –ine almaḳ → –ini almaḳ
–in eŋegine urmaḳ Elini çenesine dayamak.
–ini almaḳ, [–in almaḳ, –in –ine almaḳ] Elinden tutmak, yardım etmek.
–ini dişlemek Elini ısırmak, pişman olmak.
–ini ḳaçırmaḳ Elini çekmek, elini sakınmak.
–ini ovmaḳ Elini oğuşturmak, ne yapacağını şaşırmak.
–ini urmaḳ → – urmaḳ
–ini yeŋinde ṭutmaḳ Bir şeye dokunmamak.
–in ḳoynına ṣalmaḳ Elini koynuna sokmak.
–inle Eliyle.
–in ṭutmaḳ Elinden tutmak, yardım etmek.
– irişmek Güç yetmek, yapabilmek.
–i ṣulu Eli işe yatkın, elinden iş gelir, maharetli.
–i ṭaş altında ḳalmaḳ Sıkıntıya düşmek, ihtiyaç içinde kalmak.
–i uz Hünerli, maharetli.
–i uzluḳ itmek Bir işi yolunu bilip kolaylıkla yapmak.
–i üstün Galip, üstün durumda.
–i üstün olmaḳ Güçlü olmak.
–i virgili Eli açık, cömert.
–i yaramaz Hırsız.
–i yufḳa Fakir, yoksul.
– ḳaḳmaḳ → aya
– ḳarışmaḳ → aya
– ḳatmaḳ Karışmak, müdahale etmek.
– ḳavşurmaḳ, [ḳol ḳavşurmaḳ] El kavuşturmak, elpençe divan durmak.
– ḳayası, [avuç ḳayası] El ile atılan küçük taş.
– kesmek El çekmek, feragat etmek.
– ḳışa olmaḳ Güç yetmemek, âciz kalmak.
– ḳomaḳ El çekmek, vazgeçmek.
– oyunı El çabukluğu ile yapılan hile.
– ṣalmaḳ, salmaḳ **1.** El dokundurmak, el uzatmak. **2.** El sallamak, el ile işaret yapmak.
– serpmek, [– silkmek] İstememek, fariğ olmak.
– silkmek → – serpmek
– ṣunmaḳ **1.** El uzatmak. **2.** Cüret etmek.
– süvār olmaḳ El melekeli olmak.
– ṭarağı Küçük saç tarağı.
– ṭartmaḳ → – dartmaḳ
– ucıyla Gönülsüz olarak, işe önem vermeyerek.
– ucıyla görüşmek Az görüşmek.
– uciyla ṭutmaḳ Gönülsüz davranmak, işe önem vermemek.
– ulağı Yardımcı, küçük işlerde kullanılan hizmetçi.
– urmaḳ, [–ini urmaḳ] El atmak, el uzatmak, el sürmek, dokunmak.
– uruşmaḳ El tutuşmak.
– üşürmek Elbirliği yapmak.

– **virişmek** El ele tutuşmak, başkasının eline yapışmak.
– **virmek** **1.** Yardım etmek, fırsat vermek. **2.** Teslim olmak.
– **yoḫamaḳ** → – **yoḳamaḳ**
– **yoḳamaḳ**, [– **yoḫamaḳ**] El sürmek, dokunmak.
– **yumaḳ** El çekmek, vazgeçmek.

el (II) → **il (I)**

elbeşte Tabakların kullandıkları büyük tekne, kulplu büyük kazan.

elcek Eldiven.

elçi, [**elçü**] **1.** Elçi. **2.** Peygamber.

elçü → **elçi**

eldeleşmek Birbirinin elini sıkmak, dost geçinmek.

eldüvan Eldiven.

elegimsaġma, [**elegimsaġmal, elegimsaġmalı, elegimsaḫma, enegimsaġmal, enegümsaġmalı, inegimsaġma, inegimsaġmal, inegimṣaġmal**] Alâim-i sema, gökkuşağı.

elegimsaġmal → **elegimsaġma**

elegimsaġmalı → **elegimsaġma**

elegimsaḫma → **elegimsaġma**

elel Elden, el ile, doğrudan doğruya.

eletmek → **iletmek**

elgin, [**elkin, ilgin**] Garip, âciz, miskin, sefil.

[**elif** (*Ar.*)]

– **kesmek** Bir çeşit döğme yapmak.

elikdürmek Elde etmek, ele geçirmek.

elikmek **1.** Bunalmak, bizar olmak. **2.** Utanmak, sıkılmak, mahzun olmak.

elkin → **elgin**

elleşmek **1.** Tutuşmak, savaşa girişmek. **2.** Hayırlaşmak için birbirinin elini tutup sallamak.

[**elli**]

– **başı** Elli askere komuta eden subay.

ellik (I) Eldiven.

ellik (II) Hüküm sürme, beğlik.

[**ellü**]

– **elinde** Kendi elinde, öz elinde.

[**elma**]

– **aşı** Elma ile yapılan yemek.

elvere Mümkün ki, olur ki, belki.

em, [– **sem**] İlaç, deva, çare.

– **sem** → –

–**e seme yaramamaḳ** Hiç bir işe yaramamak.

[**emān** (*Ar.*)]

– **yüzügi** Birisine aman verildiğini bildirmek üzere verilen yüzük.

emcek, [**emcik, emçek, emecek**] Meme.

emcik → **emcek**

[**emci**]

– **semci olmaḳ** Hekimlik yapmak, hekim olmak.

emçek → **emcek**

eme Cariye.

emecek → **emcek**

emegen İyi emen, çok emen.

[**emek**]

– **dartınmaḳ** → – **dartmaḳ**

– **dartmaḳ**, [– **dartınmaḳ**] Emek çekmek, zahmet çekmek, yorulmak.

– **görmek** Emek harcamak, zahmet çekmek.

– **ini yile virmek** Emeğini zayi etmek.

– **yetürmek** Zahmet çekmek.

– **yimek** Emek vermek, gayret sarfetmek, zahmet çekmek.

emeklendürmek Yormak, zahmete sokmak.

emendürmek Emek çektirmek, zahmet vermek, zahmete sokmak, yormak.

emenmek Zahmet çekmek, emek çekmek.

emer → **emerce**

emerce, [**emer**] Memeden kesilmemiş, meme emecek yaşta olan.

emge Eziyet, zahmet.

emikdaş, [emikdeş, emükdaş] Süt kardeş.
emikdeş → **emikdaş**
[emir (← *Ar.* emr)**]**
– **şımaḳ** Emir dinlememek, karşı gelmek.
– **üzerine olmaḳ** Emri yerine getirmeğe hazır olmak.
emiş ḳarış Canciğer, sarmaş dolaş, karmakarışık.
emişmek Emmek.
emişdürmek Emdirmek, yavrulara analarını emdirmek.
emlik Süt emme çağında olan.
emre, [imre] Âşık, müptela.
emsiz Beceriksiz.
emükdaş → **emikdaş**
[emzikli]
– **bardaḳ** İbrik.
eŋ (I), [aŋ, aŋ yiri, ek, ek yeri, eŋ yiri] Oynak yeri, büküm yeri, eklem, bitişik iki şey arasındaki çizgi.
– **yiri** → **– (I)**
eŋ (II) Renk, beniz rengi.
encek, [enücek] Enikçik, yavru.
enç Rahat, huzur, asayiş.
[ende]
– **baş** Sersem, akılsız baş.
endikmek Şaşalamak, acemilik göstermek, şaşırmak, ürkmek.
endürmek İndirmek.
enegimsaġmal → **elegimsaġma**
enegümsaġmalı → **elegimsaġma**
eŋek 1. Çene, çene kemiği. **2.** Gerdan.
– **çuḫurı** → **– çuḳurı**
– **çuḳurı, [– çuḫurı]** Çene çukuru, çene gamzesi.
enemek, [inemek] Hayvanı iğdiş etmek.
enenmek, [inenmek] Hayvan iğdiş edilmek.
engebe Arızalı, meyilli yer.
engeç Yengeç.
engen Dişi deve.
engez Alet.
engin Çukur, alçak yer.
enik, [enük] Et yiyen dört ayaklı hayvanların yavrusu, yavru.
eniklemek Et yiyen hayvanlar yavrulamak.
eŋlik Boyacılıkta kullanılan kökü kızıl bir ot.
eŋlü eŋlü Hızlı hızlı.
eŋse Arka.
eŋsece Arkadan.
eŋselik Kadınların omuz atkısı, arkalık.
[ens]
– **i endmek** → **– i entmek**
– **i entmek, [– i endmek]** Aklı başından gitmek, şaşırmak, rengi atmak.
eŋşeşmek Hazin hazin, içini çekerek ağlamak.
enücek → **encek**
enük → **enik**
eŋü yaŋu Şaşırmış, şaşkın.
– – **olmaḳ** Şaşmak, şaşırmak.
eprimek Dağılıp ayrılacak duruma gelmek.
epsem Sessiz, ses çıkarmayan, susan.
– **durmaḳ** → **– ṭurmaḳ**
– **eylemek** Susturmak.
– **ḳalmaḳ** Hareketsiz, sakin kalmak.
– **olmaḳ** Susmak.
– **ṭurmaḳ, [– durmaḳ]** Sükût etmek, susmak.
epsemlik Sükût.
er (I) 1. Koca, zevç. **2.** Erkek, kişi. **3.** Yiğit, kahraman. **4.** Bektaşi şeyhi, mürşit, erenler. **5.** Sahip.
– **adam** Erkek.
– **almaḳ** Kocaya varmak.
– **ʿavret** Karı koca.
– **ʿavret olmaḳ** Karı koca olmak, evlenmek.
– **başı** Elebaşı.

– **dökmek** Asker çıkarmak, asker yığmak.
–**e varmaḳ** Kocaya varmak.
–**e virmek** Evlendirmek, kocaya vermek.
– **gören,** [– **görmiş**] Dul kadın.
– **görmiş** → – **gören**
– **ḳardaş** Erkek kardeş, birader.
– **kişi** Erkek, reşit kimse.
– **ḳoyun** Erkek koyun.
– **ḳuşı** Baykuş, puğu.
– **ocaġı** Erenler makamı.
– **oġlan** Erkek çocuk.
– **oġlı** Asılzade.
– **özlemek** Koca istemek.

er (II), [**ir**] Erken, erken zaman.
erbene Tef.
ercerek → **errek**
ercügez Küçük erkek çocuk.
erçel Namert, hırçın, huysuz, yaramaz.
erde Erkenden, erkence.
– **ve geçde** Erken ya da geç.
erdem Fazilet, hüner, marifet.
erden, [**irden**] Erkenden, erken erken.
eren, [**erenler**] **1.** Erkek. **2.** Kahraman, yiğit. **3.** Erler, yiğitler, kahramanlar. **4.** Allah'a ermiş kimse. **5.** Rical, tecrübeli, akıllı kimseler.
– –**e ṭurmaḳ** İki kahraman savaş için karşılaşmak.
erene Erce, er gibi, erkekçe.
erenler → **eren**
– **ṣuyı** → **erlik**
ergen Bekâr, evli olmayan.
ergencelik Dul bir kadının evlendiği genç erkeğe verdiği hediye.
ergenlik Bekârlık.
ergirmek → **irürmek**
ergiveç Saç üstünde pişirilen ekmeği döndürecek yassı ağaç.
ergürmek → **irürmek**
erikmek Kadın kocasından ayrılmak.
erilmek, [**irilmek**] Erişilmek.
erincek Üşengen, tembel.
erinleyin Kocası gibi.
erinmek Tembellik etmek, üşenmek, gevşek davranmak.
erişmek **1.** Uğraşmak, sataşmak, münakaşa etmek. **2.** Şakalaşmak.
erişi gelmek Gelip yetişmek, ulaşmak.
erişmiş, [**irişmiş**] Keramet sahibi, veli.
erk **1.** Kuvvet, kudret, irade. **2.** İhtiyar, hakk-ı hıyar.
erkecük Küçük erkek, delikanlı.
erkeç, [**irkeç**] Üç yaşını bitirmiş erkek keçi.

[**erkek**]
– **aġaç** Yemiş vermeyen ağaç.
– **beyit** Kahramanlık anlatan beyit.
– **demür** Polat.

erkeksi Erkek gibi, erkek tavırlı.
erkenlemek **1.** Erkenden işe başlamak. **2.** Sabahlamak, sabah vaktine erişmek, girmek.
erki, [**irki**] Erkenki, önceki.
erklü Muhayyer.
erlenmek **1.** Er edinmek, koca olarak kabul etmek. **2.** Erlik savında bulunmak.
erlik **1.** Erkeklik. **2.** Yiğitlik, kahramanlık, mertlik. **3.** Tarikatta bir aşama.
–**den ḳalmaḳ** Cinsel güçsüzlüğe uğramak.
– **günı** Yiğitlik gösterilecek gün, savaş günü.
– **itmek** İnsanlık, iyilik yapmak.
– **ṣuyı,** [**erenler ṣuyı, evin ṣuyı**] **1.** Meni. **2.** Şehvetten ileri gelen ve meniye benzeyen su.
erliksüz **1.** Namert, insaniyetsiz. **2.** Erkekliği olmayan, innin.
erlü Evli.

ermek, [**irmek**] **1.** Yetişmek, olgunlaşmak, büyümek. **2.** Erişmek, dokunmak, isabet etmek. **3.** Ulaşmak, yetişmek. **4.** İleri bir dereceyi bulmak.

erü dutmaḳ Yetişip yakalamak.

errek, [**ercerek**] Erkence.

ersek Erkek isteyen.

ersemek Erkek istemek.

ersi Erkek gibi.

ersin, [**ersün, erşün**] Kurumuş hamuru ve hamur bulaşığını tekneden kazımaya yarayan aygıt.

ersün → **ersin**

erşek Pars ile ayıdan doğan hayvan.

erşün → **ersin**

erte → **irte**

– **aġarmaḳ** → **irte**

– **aḳlığı** → **irte**

– **çıḳmaḳ** → **irte**

– **doġmaḳ** → **irte**

– **namāzı** → **irte**

– **yiri aġarmaḳ** → **irte**

– **yiri aḳlığı** → **irte**

– **yiri aydınlığı** → **irte**

ertelemek → **irtelemek**

ertesi → **irtesi**

Ertuŋrul Ertuğrul.

erürmek → **irürmek**

esegen Çok esen.

esen (I) Sağ salim, rahat, sağlığı yerinde.

– **ḳal** Hoşça kal, Allah'a ısmarladık.

– **uġuz** Sağ salim.

esen (II) Rüzgâr.

esenlemek Esenlik dilemek, veda etmek, vedalaşmak.

esenleşmek **1.** Vedalaşmak, helalleşmek. **2.** Selamlaşmak, hal hatır soruşmak.

esenlik **1.** Dua, selam. **2.** Selamet, sağlık, huzur, rahat. **3.** Sağlık dileği.

esgi → **egsi**

esilmek Eksilmek.

esirgemek **1.** Korumak, himaye etmek. **2.** Acımak, merhamet etmek.

esirgenci **1.** Esirgenmeye, korunmaya muhtaç, merhamet edilen, esirgenen. **2.** Esirgeyici, koruyucu, acıyan.

esirgeşmek Birbirini esirgemek, birbirine şefkat göstermek.

esirgeyişli Merhametli.

esirgin Bora, fırtına.

– **ıtmek** Fırtına koparmak, şiddetli esmek.

esirik → **esrük**

esirmek, [**esrimek**] **1.** Sarhoş olmak, aklını yitirmek, delirmek, kendinden geçmek. **2.** Azgınlaşmak, sertleşmek, çok kızmak.

esirtgen, [**esritgen**] Sarhoş eden, sarhoşluk veren.

esirtmek → **esritmek**

[**eski**]

–**den** – Pek eski.

–**yi yeŋiye geçürmek** Değeri olmayan bir şeyi değerli olarak kabul etmek.

eskice Eski.

eskilmek Eskileşmek.

eslemek Dinlemek, kabul etmek, baş eğmek.

eslememek **1.** Dinlememek, aldırış etmemek, kulak asmamak. **2.** Hatırlamamak. **3.** Çekinmemek.

eslenmemek Kulak asılmamak.

[**esmek**]

ese başlamaḳ Esmeğe başlamak.

esüp gelmek Hızla gelmek.

esüp ṣavurmaḳ Atıp tutmak, palavra savurmak.

esnek Anasını emmesin diye oğlağın ağzına bağlanan ağaç.

esridici Sarhoş eden.

esrik → **esrük**
esriklik → **esrüklik**
esrimek → **esirmek**
esritgen → **esirtgen**
esritmek, [**esirtmek**, **esrütmek**] Sarhoş etmek.
esrük, [**esirik**, **esrik**] **1.** Sarhoş. **2.** Meczup, deli. **3.** Kızgın, öfkeli.
esrüklik, [**esriklik**] Sarhoşluk.
esrütmek → **esritmek**
eş, [**iş**] **1.** Karı ve kocadan her biri. **2.** Arkadaş, dost. **3.** Benzer, ortak.
– **eylemek** Karı olarak almak.
eşdürmek Hızlı yürütmek.
eşecük **1.** Küçük eşek, eşekçik. **2.** Telli sazlardaki köprücük.
eşek (I) Elma, ayva, armut gibi meyvaların içinde çekirdek bulunan ve yenmeyen sert kısmı.
[**eşek (II)**]
– **eyegüli** Kolay kolay yerinden kımıldamayan, ağır hareketli, tembel.
eşekmarulı Havacıva denilen bitki.
eşin Çukur, hendek, mezar.
eşinmek Eşilmek, kazılmak.
eşirgenmek, [**işirgenmek**] Alışmak, kendine eş tutmak, arkadaşlık etmek.
eşkelek Kanca, çengel.
eşkere (←*Far.* āşkāre) Aşikâr, açık.
eşkeritmek Açığa vurmak, belli etmek.
eşki Ekşi.
eşkin → **eşkün**
eşkinci → **eşkünci**
eşkün, [**eşkin**] **1.** Açık adımlarla hızlı yürüyen (at). **2.** Atın bu çeşit yürüyüşü.
–**e eşmek** Atla sefere katılmak.
eşkünci, [**eşkinci**] Atla sefere katılan bir sınıf timar sahibi.
eşlendürmek Evlendirmek.
eşme Biraz eşilmekle su çıkan kuyu.
eşmek (I) Kazmak.
eşmek (II) **1.** Hızlı yürümek, atla hızlı hızlı gitmek. **2.** (Atı) Hızlı yürütmek, koşturmak.
– **yortmaḳ** → **eşüp yortmaḳ**
eşmiş yortmış Gün görmüş, başından çok iş geçmiş, devran sürmüş.
eşüp yortmaḳ, [– **yortmaḳ**] Gezip dolaşmak, yürüyüp koşmak.
eşnek Çok gelinip geçilen (yer).
eşsüz Bekâr.
[**et**]
– **boynuzı** Hayvanların boynuzları arasında çıkan et çıkıntısı.
–**den tenden düşmek** Pek zayıflamak.
–**ine cānına ṭolu** Etli canlı.
–**ini çekmek** → –**ini yimek**
–**ini yimek**, [–**ini çekmek**] Çekiştirmek, dedikodusunu yapmak.
–**in karacası** Etin yağsız kısmı.
– **özi** Et suyu.
etek Kenar.
–**i arı** Namuslu, iffetli.
– **ṣalmamaḳ** Pabuç bırakmamak.
etgün Sert, haşin, güçlü.
[**etlü**]
– **cānlu** İri yapılı, kanlı canlı.
etlürek Etlice.
etmek (I) Ekmek.
– **çıḳarmaḳ** Ekmek parası kazanmak.
– **eylemek** Ekmek yapmak.
etmek (II) → **eyitmek**
etmekci Ekmekçi.
[**etmekü**]
– **olmaḳ** Yapmak üzere bulunmak, yapmaya hazırlanmış olmak.
[**eṭrāf** (*Ar.*)]
–**ını almaḳ** Etrafını çevirmek.
etyaran Dolama.
ev **1.** Zevce, karı. **2.** Burç, menzil.

– **bekçisi** Evin hanımı, zevce.
– **bezegi** Mefruşat, mobilya.
– **delmek** Evin duvarını delip hırsızlık yapmak.
– **depesi** Tavan.
– **eylemek** Ev yapmak.
– **eylenmek** Yörünge edinmek.
– **içi esbabı** Ev eşyası.
– **issi** Ev sahibi.
–**i ṭarafı** Evi halkı, ailesi.
– **ḳullugı** Ev hizmetçiliği.
– **ḳumāşı** Tencere, tava, balta, keser, kürek, tabak, sofra gibi ev eşyası.
– **oḳı, [– örtüsi oḳı]** Üzerine yapının çatısı oturtulan büyük direk.
– **öŋi** Avlu, giriş.
– **örtüsi, [– üsti]** Çatı.
– **örtüsi oḳı** → **– oḳı**
– **soḳāġı** Kapı aralığı, dehliz.
– **üsti** → **– örtüsi**

evcümen Evine bağlı.
evdeş Zevce, karı.
evdirmek → **ivdirmek**
evdürmek → **ivdirmek**
eveden Tümüyle, büsbütün, iyice.
evedi → **ivedi**
evelek Ispanağa benzer bir ot, labada.
evermek Evlendirmek.
evet, [evit] Ancak, fakat, lakin, amma.
evetlemek → **ivetlemek**
[evin]
– **bağlamaḳ** İçlenmek, tane tutmak, tohumlanmak.
– **şuyı** → **erlik**

evirmek Çevirmek.
evişmek → **ivişmek**
evit → **evet**
evmek → **ivmek**
evran → **evren**
evre Çevre, etraf, muhit.
evren, [evran] Ejderba, büyük yılan.
– **pulı** Mika.
– **ṭonı giymek** Ejderha kılığına girmek.
evsmek Tahılı yabancı maddelerden temizlemek için bir kap içinde silkerek savurmak.
eydici, [eyidici] Şarkı okuyan, hanende.
eydilinmek → **eydinilmek**
eydinilmek, [eydilinmek, aydınılmaḳ] **1.** Denilmek, söylenmek. **2.** Sorulmak.
eydirmek → **eydürmek**
eydişmek Söyleşmek, konuşmak.
eydivirmek, [aydıvirmek] Söyleyivermek.
eydürmek, [eydirmek] Meylettirmek, çevirmek, döndürmek.
eye, [iye] Malik, sahip, efendi.
eyegü, [iyegü] Kaburga kemiği.
[eyer]
– **çalmaḳ** Eyer vurmak, eyerlemek, eyer kapamak.
–**ine ṭolu ṭurmaḳ** Cüsseli olmak.
– **ḳomı** Eyer üzerindeki ağaç, eyerin kaşı.
– **ṣaġrağı, [– ṣaġrığı, – ṣavrağı]** Eyer ağacı, eyer kaşı.
– **ṣaġrığı** → **– ṣaġrağı**
– **ṣavrağı** → **– ṣaġrağı**
– **yapuġı** Savaşta atlara giydirilen zırh, çukal.

eygü → **eyü**
eyi → **eyü**
eyidici **eydici**
eyikmek İyi olmak.
eyin → **egin**
eyitmek, [ayıtmaḳ, aytmaḳ, etmek, eytmek, itmek (II)] Söylemek, demek, anlatmak.
eyde eyde, [eydü eydü] Diye diye, söyleye söyleye.

eydü eydü → **eyde eyde**

eyle Öyle.

– **dutmaḳ**, [– **ṭutmaḳ**] Öyle kabul etmek, öyle sanmak.

– **olsa** Bunun üzerine, bundan dolayı, öyle olunca, o halde, öyle ise.

– **ṣanmaḳ** Öyle kabul etmek, öyle farzetmek.

– **ṭutmaḳ** → – **dutmaḳ**

eyleksimek Göl, bataklık haline gelmek (?).

eylemek 1. Yapmak, inşa etmek, imal etmek 2. Yaratmak. 3. Demek, buyurmak, söylemek. 4. Nasbetmek, tayin etmek.

eyleyi görmek Etmeğe bakmak, yapmaya çalışmak.

eylenmek 1. Eylemek. 2. Yapılmak, hazırlanmak. 3. Edinmek.

eylese Öyle ise, o halde.

eylesine Öylesine, o yolda.

eyleşmek Karşılıklı yapmak.

eyletmek 1. Hazırlatmak. 2. Yaptırmak, inşa ettirmek, imal ettirmek. 3. Ettirmek.

eyleyici Yapıcı, meydana getirici.

eylik → **eylük**

eylük, [**eylik**] İyilik.

eylüklenmek Menfaat görmek, yararlanmak.

eylüklü İyilik sahibi, iyilik yapmayı seven.

eymenme Korku, endişe, çekinme.

eymenmek Çekinmek, korkmak, ürkmek, endişe etmek.

eyrek → **eyürek**

eyrim, [**egrim**] Hayvanın sırtını vurmasın diye eyerin altına konan keçe, teğelti.

eytdürmek Söyletmek.

eytmek → **eyitmek**

eyü, [**eygü, eyi, iyü**] İyi.

– **dirlik** Refah.

– **ṣanıcı** İyi niyet sahibi.

– **ṣanmaḳ** Bir kimse hakkında iyi düşünmek, iyi olduğu kanısında bulunmak.

– **ṣanu** Bir kimsenin iyi olduğu kanısı.

– **ṭoġuşlu** İyi yaratılışlı.

– **varmaḳ**, [**iyü varmaḳ**] İyi yapmak, iyi hareket etmek.

– **yollu** Usul erkân bilir, davranışı beğenilen, tavır ve hareketi güzel.

eyürek, [**eyrek**] Daha iyi.

eyvay Eyvah.

[**eyyām** (*Ar.*)]

– **olmaḳ** Hava, deniz uygun gitmek.

ezgi, [**egzi, ekzi, ezgü**] Nağme, makam, hava.

ezgilendürmek, [**ezgülendürmek**] Sesi ezgili yapmak.

ezgin Kederli, gamlı, üzgün.

ezginek Azıcık, biraz.

ezgü → **ezgi**

ezgülendürmek → **ezgilendürmek**

ezilmek Yaltaklanmak, dalkavukluk etmek.

F

faḳ (← *Ar.* faḫḫ) Kapan, tuzak.

[**fāl** (*Ar.*)]

– **eylemek** Uğur saymak.

fanmaḳ Ufanmak, kırılmak.

farda Küçük kilim.

farımaḳ Yorulmak, usanmak, zayıf düşmek, vazgeçmek.

[**fāriġ** (*Ar.*)]

– **düşmek** Feragat etmek, vazgeçmek.

faşırdamaḳ Faş sesi çıkarmak.

fatmaḳ Ufatmak, kırmak, parçalamak.

ferik Piliç.

fermele (← *İt.* paramano) İşlemeli kollu yelek, fermene.

[**feryād** (*Far.*)]

– **urmaḳ** Feryat etmek, haykırmak.

fındıḳ → **fınduḳ**

fınduḳ, [**fındıḳ**] Atılan kurşun tanesi.

fıraḳdı Büyük çit.

fırfırı, [**fırlaḳ**] Ortasından delinmiş iki deliğe geçirilen iplik iki yana çekildikçe fırıl fırıl dönen ve değirmi olarak kesilmiş kösele ya da tahtadan yapılmış bir oyuncak.

fırıldı, [**fırla**] Topaç.

fırla → **fırıldı**

fırlaḳ → **fırfırı**

fırṣant Fırsat.

fırtıḳ Fingirdek, oynak.

fıskırıḳ Su fışkırtan oyuncak tulumba.

fıstuḳ, [**fustuḳ**] Fıstık.

fışarılıḳ Taşkınlık.

fışḳılıḳ Süprüntü, gübre dökülen yer.

[**fıṭırdı**]

–**ya varmaḳ** → **fıṭırama**

[**fıṭırama**]

–**ya varmaḳ**, [**fıṭırdıya varmaḳ**] Fısıldaşmak, fısıltı yapmak, gizli gizli konuşmak.

fiddün Fidan.

fig → **fik**

fik, [**fig**] Yabani börülce, akburçak.

[**fikr** (*Ar.*)]

–**i uzaḳ** İleriyi gören, ileri görüşlü.

[**fing**]

– **urmaḳ** Fink atmak.

firik Kabuğuyla ateşe atılarak kavrulmuş taze buğday başağı ve nohut.

fisildimek Fısıldamak.

foryaz → **boryaz**

foṣbıyıḳ Posbıyık.

[**furtuna**]

– **yelkeni** Küçük yelken.

fustuḳ → **fıstuḳ**

[**fuṭa** (← *Far.* fūta)]

– **ṭutmaḳ** İpek peştemal sarınmak.

G

ġalbırçıban → **ḳalburçıbanı**

[**ġam** (*Ar.*)]

– yimek, [ġuṣṣa yimek] Üzülmek, endişe etmek.

[**ġarḳ** (*Ar.*)]

–a varmaḳ Gark olacak duruma gelmek.

[**ġavġā** (*Far.*)]

– ṣalmaḳ Ortalığı velveleye vermek.

gâvur Kâfir.

[**ġayb** (*Ar.*)]

–dan söylemek Olacaktan ya da bilinmeyen olmuştan haber vermek, kehanette bulunmak.

gecimen → **geçeymen**

gecirek Geç, geççe, pek geç.

gecirgenmek Geç bulmak, geç görmek, gecikmiş saymak.

geçe Taraf, yan.

geçegen **1.** Daha çok geçen. **2.** Revaçta olan, sürümlü

geçelik Karşı taraf.

geçerlik, geçerliḳ **1.** Rağbette olma, revaç. **2.** Geçme izni verildiğini bildiren belge.

geçeymen, [gecimen, gicimen, güceymen, gücimen] Kadın baş örtüsü, gelinlerin başlarına giydikleri süslü örtü, taç.

geçgin → **geçkin**

geçgün → **geçkin**

geçim → **kecim**

geçinmek **1.** Yaşamak, ömür sürmek. **2.** Ölmek. **3.** Kendini ... gibi saymak, ... gibi görmek.

geçiri Vaktini geçirerek.

geçişmek Yarışmak.

geçiştirmek (Birbirine) Geçirmek.

[**geçit**]

– gemisi Büyük suların bir yakasından öbür yakasına geçmekte kullanılan gemi.

geçitlik Geçiş parası.

geçken Geçen, geçip giden.

geçkin, [geçgin, geçgün] **1.** Kendinden geçmiş, aşırı sarhoş, aşırı derecede. **2.** Pek geçen, çok işleyen, etkin.

– ḳoca Çok yaşlı adam.

geçmek (I) **1.** İleri geçmek, öne geçmek. **2.** Geçinmek, yaşamak, ömür sürmek. **3.** Vazgeçmek. **4.** Gitmek, geçip gitmek. **5.** Girmek, dahil olmak. **6.** Kendini ... saymak.

– itmek Geçmek işini yapmak.

geçmek (II) Kovlamak.

geçmişler Ölmüş olanlar.

geçürmek **1.** Vazgeçirmek, feragat ettirmek. **2.** Geçiştirmek, affetmek, bağışlamak. **3.** Saplamak, çakmak.

gedeleç Ok kuburu, tirkeş, sadak.

gedik → **gedük**

gediklenmek → **gedilmek**

gedilmek, [gediklenmek] Gedik açılmak, eksilmek.

gedmek Kertmek, diş diş, gedik gedik yapmak.

gedük, [gedik] **1.** Eksik, noksan, ihtiyaç. **2.** Çatlak, yarık, gedik.

– düzilmek Eksik tamamlanmak, ihtiyaç giderilmek.

gegrek, [geryek, geyrek] **1.** Yumuşak kemik, kıkırdak. **2.** Eğe kemikleri.

gehürge Davul.

geldeç Gelecek.

geldüginleyin Geldiği gibi.
gele Gel, hele gel, baydi gel.
geleci → **keleci**
gelegi, [– şıçan] Tarla faresi.
– **şıçan** → –
gelencesi Gelenin hepsi.
gelesi Gelecek zaman, istikbal.
– **yıl** Gelecek yıl, ertesi yıl.
gelik, [kelik] Çocuk ayakkabısı, patik.
[gelimlü]
– **gidimlü** Gelinip gidilen.
gelincik → **gelincük (I)**
gelincük (I), [gelincik] Ars denilen hayvan.
gelincük (II) Şakayık, gelincik.
gelinḳuşı Tavuskuşu.
gelinparmaġı Parmaküzümü denilen üzüm.
[geliş]
– **gidiş itmek** Gelip gitmek.
– **varış** Gidiş geliş.
gelmeç Bağ sarmaşığı.
gelmek **1.** Naklolunmak, hikâye edilmek. **2.** Geçmek, varit olmak.
gel gel eylemek Çağırmak davet etmek.
gel olmaḳ Gel diye çağrılmak, davet olunmak.
gelüp gitmek Gelip kalmak.
gelür nevbet Gelecek defa.
gem (I) Tarım aygıtlarından döğen.
[gem (II)]
– **almamaḳ** Söz dinlememek.
geme Büyük fare.
[gemi]
– **bozmaḳ** Gemi erlerini değiştirmek.
– **eri** Gemicilikte usta.
– **gönderi** Gemiyi kıyıdan açmak için itmeğe yarayan sırık.
gemilik Liman.
Gemleyik Gemlik.
gemü Gemi.
geŋ → **giŋ**
– **eylemek** → **geŋitmek**
–ine ḳomamaḳ Keyfine, isteğine bırakmamak.
– **itmek** → **geŋitmek**
– **yaḳa** Geniş, sakin taraf.
– **yol** Cadde, büyük yol.
genceciik Pek genç.
[genç]
– **ay** Yeni doğan ay, hilal.
– **ḳuşlıḳ** Kaba kuşluktan önceki zaman.
– **oġlan** Yeni doğmuş, körpe çocuk.
gendüzü → **kendüzü**
[geŋek]
– **azmaḳ** → **giŋlik**
geŋelmek → **geŋimek**
geŋeş Danışma, istişare.
geŋez, [geŋiz] Kolay.
– **eylemek, [– itmek, – ḳılmaḳ]** Kolaylaştırmak.
– **itmek** → – **eylemek**
– **ḳılmaḳ** → – **eylemek**
geŋezde Kolaylıkla, kolay kolay.
geŋezirek → **geŋezrek**
geŋezlerince Düşünerek, kolayını, uygunu arayarak.
geŋezlik Kolaylık, sühulet.
– **eylemek** Hoş geçinmek.
geŋezrek, [geŋezirek, geŋizrek] Daha kolay, daha uygun.
genikmek Gevşemek, genişlemek.
geŋimek, [geŋmek, giŋelmek, giŋimek, giŋmek] Genişlemek.
geŋince, [geŋiyle, geŋümce, geŋüm ile, geŋünce] İstenildiği gibi, isteğe göre, rahat rahat, isteğe uygun olarak.
geŋitmek, [geŋ eylemek, geŋ itmek, geŋletmek, giŋ eylemek, giŋ itmek, giŋitmek] Genişletmek.
geŋiyle → **geŋince**
geŋiz → **geŋez**
geŋizrek → **geŋezrek**

geŋletmek → **geŋitmek**
geŋlik → **giŋlik**
[**geŋlü**]
– **geŋsüz** İster istemez.
geŋmek → **geŋimek**
geŋsiz → **geŋsüz**
geŋsizin → **geŋsüz**
geŋsüz, [**geŋsiz**, **geŋsizin**, **geŋsüzin**] İstemeyerek, ister istemez.
– **geŋin** İster istemez.
geŋsüzin → **geŋsüz**
geŋşek Gevşek.
– **eylemek** Gevşetmek.
geŋşeklik Gevşeklik, aciz, dermansızlık.
geŋşeltmek → **geŋşetmek**
geŋşemek Gevşemek.
geŋşetmek, [**geŋşeltmek**] Gevşetmek.
[**geŋüm**]
– **ile** → **geŋince**
geŋümce → **geŋince**
geŋünce → **geŋince**
gerciklenmek Gösteriş yapmak.
gerçek (I), [**girçek**] **1.** Doğru, dürüst, hakiki, sahih. **2.** Doğruluk. **3.** Muhakkak, mutlaka.
–**dür ola mı** Acaba doğru mu?
gerçek (II) → – **er**
– **er**, [– **(II)**, – **erenler**, **gerçekler**] Veli, mürşid-i kâmil, ârif, ermişler.
– **erenler** → – **er**
gerçeklemek Onaylamak, tasdik etmek.
gerçeklenmek Doğru bilmek, doğruluğuna inanmak.
gerçekler → **gerçek (II)**
gerçekleyin Hakikaten, gerçekten.
gerçeklik, [**girçeklik**] Doğruluk, dürüstlük, hakikat.
gerdançlıḳ Gerdanlık.
[**gerdek**]
– **degeri** Resm-i arûs.
– **evi** → **gerdeklik**
– **yiri** → **gerdeklik**
gerdeklik, [**gerdek evi**, **gerdek yiri**, **girdeklik**] Gelin odası.
gerdel Büyük kap.
gereginee Gereği kadar.
gereginleyin Gereği kadar, gereği gibi, iyice.
gerek **1.** Mutlaka, her halde, muhakkak. **2.** Lazım, muktazi.
– **...** – [–**se ...** –**se**] Eğer ... eğer, ister ... ister.
– –**mez**, [–**ise** –**mez ise**] İster istemez.
– **ise** –**mez ise** → – –**mez**
–**se ...** –**se** → – **...** –
gerekce Gereği gibi.
gerekli → **gereklü**
– **bilmek** Lüzumlu saymak.
gereklü, [**gerekli**] Lüzumlu.
gerekmek Caiz olmak, layık olmak, lazım olmak, uygun düşmek, işe yaramak, yakışmak.
gergi, [**gergü**] **1.** Çarmıh, işkence aleti. **2.** Perde.
gergü → **gergi**
gericek Sonraki, sona doğru, en son.
geriki → **gerüki**
gerilek Geriye doğru, az geri.
gerimlü Boylu boslu.
gerinmek Özlemek, hasret duymak.
germe Sur, duvar.
gerneşmek Gerinmek.
gersen Ağaçtan yapılmış büyük çanak.
geryek → **gegrek**
gerü, [**girü**] **1.** Yine, tekrar, bir daha, sonra. **2.** Artık. **3.** Başka, gayrı.
– **dutmaḳ**, [– **ṭutmaḳ**] Uzak bulundurmak, geri bırakmak, bertaraf etmek.
– **ḳalmış** Pespaye.
– **ḳarmaḳ** İrkilmek, geri dönmek; kaçınmak.

– **ḳomaḳ** **1.** Geri bırakmak, tehir etmek. **2.** Alıkoymak, engel olmak.
– **ṭurġurmaḳ** Alıkoymak, geri bırakmak.
– **ṭutmaḳ** → – **dutmaḳ**
– **varmaḳ** Dönmek, avdet etmek.
gerüki, [geriki, girüki] Sona kalan, en son.
gerürek, [girürek] Daha geri, daha sonra.
geşmek Geçmek.
getmek Gitmek.
getürmek **1.** Nakletmek, hikâye etmek, rivayet etmek. **2.** Tercüme etmek, çevirmek.
gevde, [göyde] Gövde, vücut.
geven Baklagillerden bir çalı ki bazı çeşitlerinden kitre denilen zamk çıkarılır.
gever Bahçe ve bostanlara arktan su salıverecek delik, gedik.
[gevgeç]
– **ḳulaḳ** Dik durmayan, düşük, sarkık olan kulak.
gevlicen Ateş karşısında vücutta beliren kızartı.
gevmek Ağızda çiğnemek, gevelemek, geviş getirmek.
gevşemek Geviş getirmek.
gey → **key**
– **ise** → **key**
– **kişi** → **key**
geyese → **giyesi**
geyesi → **giyesi**
geyesii → **giyesi**
geyicek Geyikçik.
geyik Yırtıcı olmayan dört ayaklı hayvan.
– **ata varmaḳ** Geyik vurmaya gitmek.
geyilür Giyecek elbise.
geyim, [giyim] **1.** Elbise. **2.** (Giyecek şeyler hakkında) Tane. **3.** Zırh, savaş elbisesi.
geyirmek → **giyürmek**
geyme Giyecek, elbise.
geymek **1.** Takınmak, takmak. **2.** Kuşanmak. **3.** Giymek, giyinmek.
geysi → **giyesi**
geyrek → **gegrek**
geyürmek → **giyürmek**
gez (I) **1.** Okun kiriş geçecek gediği. **2.** Çatal.
gez (II) → **kez**
gezegen Sürekli gezen.
gezek Sıra.
gezi Bir tür ipek kumaş.
gezin → **kezin**
gezkere Tezkere, yapı işlerinde kullanılan sedye.
gezlemek Okun gezini kirişe yerleştirmek.
[gezmeli]
– **yir** Gezilecek yer, mesire.
ġıçıldı → **ġıjıldu**
ġıjġırmaḳ, [ḳıjġırmaḳ, ḳıjġurmaḳ, ḳışġurmaḳ] Haykırmak, gürlemek, fışıltılı ses çıkarmak, haykırarak saldırmak.
ġıjıldamaḳ Gıcırdamak.
ġıjıldı → **ġıjıldu**
ġıjıldu, [ġıçıldı, ġıjıldı] Gıcırtı, fışırtı.
ġıjlamaḳ Keskin, sert sesler çıkarak saldırmak.
gibice Biraz benzer.
gibin **1.** Gibisini. **2.** Gibi.
gice Gece.
– **içi** Gece vakti.
– **ile, [–yle]** Gece vakti, geceleyin.
– **ṭonı** Yatak, döşek.
– **yi diri dutmaḳ** Geceyi boşa geçirmemek, geceyi sabaha dek ibadetle geçirmek, sabaha dek uyumamak.
–yle → – **ile**
giceçekirgesi Cırcırböceği.
gicelemek Geceyi geçirmek, gecelemek.
gici → **gicik**

gicik, [**gici, giciyik, giciyük, gicük**] Kaşınma, kaşıntı, uyuz hastalığı. – **getürmek** Uyuza yakalanmak.

gicimek, [**gicişmek, gircimek**] Kaşınmak.

gicimen → **geçeymen**

gicişmek → **gicimek**

gicitgen, [**giçitgen**] Isırganotu.

gicitmek, [**giçitmek**] Kaşındırmak.

giciyik → **gicik**

giciyük → **gicik**

gicrek Geççe; zorla.

gicük → **gicik**

giç giç Ağır ağır, yavaş yavaş, kesik kesik, aralıklı.

giçi → **kiçi**

giçirek → **kiçirek**

giçitgen → **gicitgen**

giçitmek → **gicitmek**

gidegen Durmadan giden, çabuk yürüyen.

gider Gidiş, sefer,

giderek Gittikçe, git gide, zamanla.

giderinilmek Giderilmek, uzaklaştırılmak.

gidermek Uzaklaştırmak, çıkarmak, yok etmek, kaldırmak, defetmek.

gidertmek Yok etmek, izale etmek.

gidi Deyyus, kaltaban, pezevenk.

gidilik Pezevenklik.

gidilmek Gedik açılmak.

gimi, [**kimi (II)**] Gibi.

giŋ, [**geŋ**] Geniş. – **düşmek** Geniş olmak, genişlemek. – **eylemek** → **geŋitmek** – **itmek** → **geŋitmek**

giŋelmek → **geŋimek**

giŋimek → **geŋimek**

giŋitmek → **geŋitmek**

giŋlik, [**geŋlik**] Bolluk, genişlik, ferahlık. – **azmaḳ**, [**geŋek azmaḳ**] Mide bozulmak.

giŋmek → **geŋimek**

gircimek → **gicimek**

girçek → **gerçek**

girçeklik → **gerçeklik**

girdek Gerdek.

giregen Çok giren.

giregi, [– **gün**] Pazar günü. – **gün** → – – **irtesi** Pazartesi.

[**girgin**] – **olmaḳ** Erkek deve dişisini istemek.

girindi Ne idiği belirsiz.

girirmek Girdirmek, sokmak.

girişmek Karışmak, müdahale etmek.

girü → **gerü** – **yitmek** Reddetmek.

girüki → **gerüki**

girürek → **gerürek**

gitdügince Gittikçe, git gide.

gitmek **1.** Yürümek, yürürlükte bulunmak. **2.** Geçmek. **3.** Kaybolmak. **gide geli** Gele gide. **gider olmaḳ** Gidici olmak, gitmek üzere bulunmak, gitmeğe hazırlanmak. **gider vaḳt** Gidecek zaman, ayrılma zamanı. **gitsün idi** Gitseydi, gideydi.

givirilmek, [**givirinilmek**] Sokulmak, konulmak, ithal edilmek.

givirinilmek → **givirilmek**

givirmek → **giviirmek**

giviirmek, [**givirmek, güvürmek**] **1.** Koymak, sokmak, yerleştirmek, ithal etmek. **2.** Eklemek, katmak.

giyeceklenmek Giyinmek, üzerine giyecek almak.

giyese → **giyesi**

giyesi, [**geyese, geyesi, geyesü, geysi, giyese**] Elbise, giyecek.

giyim → **geyim**

giyimli → **giyimlü**

giyimlü, [giyimli] 1. Düzgün giyinmiş, süslü, giyimli kuşamlı. 2. Silah kuşanmış, müsellah.
giyişli Giyinmiş.
giyürmek, [geyirmek, geyürmek] Giydirmek.
gizlenbeç Saklanbaç oyunu.
gizlenci Gizlenmiş nesne ve sır.
ġovuş (I) Kayın ağacı.
[ġovuş (II)]
– **ġalebe eylemek** İftira yollu sözlerle gürültü patırtı yapmak.
[göbek]
– **burmaḳ** Mide sancılanmak.
– **burusı** Mide sancısı, karın ağrısı.
–**i yirine gelmek** Yüreği sakinleşmek, sükûnet bulmak.
göbelek Yenilen mantar.
göbüt Kötü, fena.
göceklendürmek Güzel, cazip, şirin göstermek.
göceklenmek, [gökceklenmek, gökçeklenmek, gücüklenmek] 1. İftihar etmek, öğünmek. 2. Böbürlenmek, tefahur etmek. 3. Süslenmek. 4. Güzelliği ile meydana çıkmak.
gögen Kokarca, sansar cinsinden kediye benzer bir hayvan.
göç 1. Kervan, kafile. 2. Merhale, konak. 3. Sefer.
– **-ber-göç itmek** Bir yerde çok kalmayıp göç etmek.
– **çekmek** Göç etmek, sefere çıkmak.
– **itmek, [– ḳılmaḳ]** Göçmek, hicret etmek.
– **ḳılmaḳ** → – **itmek**
– **ḳon** Göç, sefer.
– **ḳon itmek** Konup göçmek, göçebe hayatı yaşamak.
– **ṭutmaḳ** Yol hazırlığında bulunmak.
göçer Gezer, bir yerde durmaz, göçebe.
– **ev** Taşınır ev, çadır, yurt, oba.
– **evli** → – **evlü**
– **evlü, [– evli]** Çadırla yer yer gezen, göçebe hayatı yaşayan insanlar.
– **il** Göçebe halk, aşiret.
– **oba** Göçebe halk, aşiret.
göçgün Göçebe.
göçgünci, [göçkünci] Göçebe.
göçkün Taşınır eşya.
göçkünci → **göçgünci**
göçlük Konaklık, merhale.
göçmek 1. Yurt değiştirmek, hicret etmek. 2. İrtihal etmek, ölmek.
göçdük yurd Terkedilen yurt.
göçüp ḳonmaḳ Konup göçmek, göçebe hayatı yaşamak.
göçmel Göçebe.
göçürmek Yerini değiştirmek, yer değiştirmek, nakletmek.
[göde]
– **baġırsaḳ** → **göden**
– **çekirge** → **göden**
[göden]
– **baġarsuḳ** → – **baġırsaġı**
– **baġırsaġı, [göde baġırsaḳ, – baġarsuḳ]** Kalın bağırsak.
– **çekirge, [göde çekirge]** Kanatsız çekirge.
gögcül → **gökçül**
gögçek → **gökçek**
göge Altı mavna, üstü kalyon olan ve yirmi altı çift kürekle çekilen eski bir savaş gemisi.
gögelek Ağaçları kurutan asalak bitki.
gögem, [gügem] Bir çeşit dağeriği.
gögen Yazın hayvanlara dadanan gök renkli bir sinek.
gögermek Morarmak, yeşermek, bitki yapraklanmak.
gögerü durmaḳ Yemyeşil durmak, canlı, taravetli bir halde bulunmak.
gögertmek Morartmak.

[**göges**]
–**in ötürmek** → **gögüs**
gögez, [**gögezi**] Laciverde yakın mavi renk.
gögezi → **gögez**
gögrek Mavimsi.
[**gögüs**]
– **gerişmek** → – **germek**
– **germek**, [– **gerişmek**, **gögüz germek**] Öğünmek, böbürlenmek.
–**ine ḳışmaḳ** Bağrına basmak.
–**in dögünmek** Göğsünü döğmek, dövünmek.
–**ini ḳaḳmaḳ** Göğsünü dövmek, elini göğsüne vurmak.
–**in kütlemek** Göğsünü dövmek.
–**in ötdürmek** → – **ötürmek**
–**in ötürtmek** → – **ötürmek**
– **ötürmek**, [**gögesin ötürmek**, –**in ötdürmek**, –**in ötürtmek**, **gögüz ötürmek**] Göğüs geçirmek, içini çekmek.
gögüz Göğüs.
– **germek** → **gögüs**
– **ötürmek** → **gögüs**
göjen → **gözen (I)**
gök, [**gökce**] **1.** Mavi. **2.** Yeşil.
– **ekin** Henüz başak çıkarmış taze ekin.
– **etegi** → – **ḳıraŋı**
– **eylemek** Morartmak.
– **kenārı** → – **ḳıraŋı**
– **ḳır** Gök renge yakın kır renk.
– **ḳıraŋı**, [– **etegi**, – **kenārı**, – **ucı**] Ufuk.
– **muḫālif** Göğümsü, boz renk.
– **ucı** → – **ḳıraŋı**
– **urmaḳ** Döğme yapmak.
gökce → **gök**
gökcek → **gökçek**
gökceklik → **gökçeklik**
gökcül → **gökçül**
gökçek, [**gögçek**, **gökcek**] Güzel, sevimli, hoş.
– **eylemek** Güzelleştirmek.
gökçeklenmek → **göceklenmek**
gökçeklik, [**gökceklik**] Güzellik.
gökçil → **gökçül**
gökçül, [**gökcül**, **gökçil**] Mavimsi, gök rengine çalar.
gökḳandīl, [**gökzurna**] Körkütük, zilzurna (sarhoş).
gökḳapusı, [**gökyaruġı**] Samanyolu.
göklük Morluk, mavilik.
gökyaruġı → **gökḳapusı**
gökzurna → **gökḳandīl**
gölek Gölcük.
gölet Akar çayda suyun biriktiği çukur yer.
[**gölge**]
– **ḳovmaḳ** Gölgeden gölgeye koşmak, sıkıntıya gelememek.
– **olmaḳ** Koruyucu olmak.
– **ṣalmaḳ** Gölge etmek.
gölmek Gömlek.
gölücük Eşekçik.
gölük Eşek, beygir gibi yük hayvanı.
göm Dip, iç, kök, asıl.
gömeç **1.** Bal beteği, petek. **2.** Kül ekmeği.
gömele, [**gömelte**, **gömelti**, **gümele**, **gümelte**] Avcıların çalı çırpı ya da taştan yaptıkları siper ya da kulübe.
gömelte → **gömele**
gömelti → **gömele**
gömgök Aşırı derecede.
gömüldürük Palan ve eyer geri kaçmasın diye hayvanların göğüslerine geçirilen göğüslük.
gömülgen **1.** Bataklık. **2.** Çok gömülen, bataklık halinde olan.
gön Ham kösele, deri.
– **bardaḳ** Kırba, matara.
gönder **1.** Kargı, mızrak. **2.** Sırık.
[**göndermek**]
gönderi çıḳmaḳ, [**gönderi gitmek**, **gönderü çıḳarmaḳ**, **göndürü çıḳ-**

maḳ, **göndürü gitmek**] Uğurlamak, teşyi etmek.
gönderi gitmek → **gönderi çıḳmaḳ**
gönderü çıḳarmaḳ → **gönderi çıḳmaḳ**
göndirmek Çevirmek, yöneltmek.
göndürmek **1.** Uğurlamak, teşyi etmek. **2.** Göndermek.
göndürü çıḳmaḳ → **göndermek**
göndürü gitmek → **göndermek**
göndürtmek Göndertmek.
gönelmek, [gönilmek, gönülmek] Yönelmek, yüzünü döndürmek, teveccüh etmek.
gönenmek Nimete, refaha kavuşmak, yararlanmak, sevinmek, sevgi bağlamak.
gönenmeklik Saadet, mutluluk.
gönilmek → **gönelmek**
gönlecük Gömlekçik.
gönlek Gömlek.
gönlekcek, [gönlekçek] Yalnız bir gömlekle.
gönlekçek → **gönlekcek**
gönül **1.** Gönül. **2.** Yürek.
– **aġrıtmaḳ** Gönül incitmek.
– **aḳıtmaḳ** Gönül kaptırmak, gönül meylettirmek.
– **aḳmaḳ** Meyletmek, heves göstermek.
– **aldurmaḳ** Gönül kaptırmak, gönül vermek.
– **arılıġı** Kalp temizliği.
– **azmaḳ** Çok yemekten mide rahatsız olmak.
– **bağlamaḳ** Gönül vermek, kendini bir işe bağlamak.
– **berkitmek** Kendini bir işe bağlamak.
– **birikdürmek** Gönülleri, fikirleri bir araya getirmek.
– **birle, [– ile]** İçten, gönülden, samimi olarak.
– **bulanmaḳ** → **– dönmek**
– **çekinmeḳ** Özlemek, istek duymak.
– **çekinmesi** Hasret, özlem.
– **çörükligi** Fesat, kötü düşünceli-lik.
–de yazılmaḳ Zihne yerleşmek.
– **dilegi** Arzu, istek.
– **dölenmek** İçi rahat etmek.
– **döndürmek** Mide bulandırmak.
– **dönmek, [–i dönmek, – bulanmaḳ]** Mide bulanmak, kusmak.
– **düşürmek** Gönül kaptırmak.
– **eri** Temiz yürekli, ehl-i dil.
– **evi** Kalp.
–e yörenmek Hatıra gelmek.
– **götürmek** Feragat etmek, vazgeçmek.
– **gözi** Kalp gözü, basiret.
–i açuḳ İçi rahat, endişesiz, kedersiz, şen.
–i aḳtarılmaḳ Midesi bulanmak.
–i dönmek → **– dönmek**
–i ḳapılmaḳ İnanmak, kanmak, aldanmak.
–i ḳapılmış Âşık.
–i ḳararmaḳ Üzüntü içinde olmak, yese kapılmak.
–i ḳarartmaḳ Yese düşürmek, küstürmek.
–i ḳopmaḳ Çok heyecanlanmak.
– **ile** → **– birle**
– **indürmeḳ** Tenezzül göstermek.
–ine bıraḳmaḳ İlham etmek.
–ini açmaḳ Gönlünü ferahlandırmak.
–ini aramaḳ Kalbini yoklamak, düşüncesini anlamak istemek.
–ini düzetmek, [–ini düzmek] Hatırını almak, gönlünü hoş etmek.
–ini düzmek → **–ini düzetmek**
–ini egmek Gönlünü bir tarafa çekmek, meylettirmek.
–i oturmaḳ Müsterih olmak.

–i sarsılmaḳ Acımak, merhamete gelmek.
–i ṭar olmaḳ İçi sıkılmak.
–i ṭonmaḳ Hareketten kalmak.
–i yapılmaḳ Meyletmek.
–i yavuz olmaḳ Canı sıkılmak.
–iyle söyleşmek Kendi kendine demek, içinden geçirmek.
–i yufḳalmaḳ Rikkate gelmek.
– ḳatılıġı Şecaat, metinlik, dayanıklılık.
– ḳoşmaḳ İstek, gönül birliği yapmak.
– ḳoymaḳ Gücenmek.
– pası **1.** Vesvese, kötü düşünceler. **2.** Keder.
– ṣuyı Gözyaşı.
– uġrısı Gönül çalan, gönül alan.
– varmaḳ Gönül arzu etmek, istemek.
– yazmaḳ Gönül eğlendirmek.
– yıḳmaḳ Gönül kırmak.
– yufḳalıġı Merhamet.
gönüldeş Ahbap, yakın dost.
gönüllenmek Gücenmek.
gönüllü **1.** Cesur. **2.** Cana yakın, hatırlı, şerefli. **3.** Kibirli. **4.** Bön, sersem.
gönülmek → **gönelmek**
gönülsüzirek İstemeye istemeye.
gördükleyin Görür görmez.
göre Gör, bak, baksana.
göregen (I), [**görigen**] Çok, iyi gören.
göregen (II) Güveyi.
göremez (← *Far.* gūre-māst) Ekşimiş süte tazesi katılarak yapılan peynir gibi yiyecek.
göresi Görecek, görür, görebilen.
görk **1.** Güzellik, yüz güzelliği. **2.** Meziyet, iyi huy. **3.** Süs, zinet.
– dutmaḳ Güzelleşmek, süslenmek.
– virmek Güzellik, revnak vermek.
görkem Gösterişli, heybetli.
görklü, [**görüklü**] Güzel, temiz, iyi, mübarek, çekici, gösterişli.
–sinde olmaḳ İyisini yapmaya çalışmak.
görklürek Daha güzel.

[**görmek**]

göre durmaḳ, [**görü ṭurmaḳ**] Görmekte bulunmak, seyretmek, sürekli bakmak.
göre düşmek Birdenbire görmek, nasılsa görmek, rasgele görmek.
göre gelmek Görmeğe, ziyarete gelmek.
göre gitmek → **göre varmaḳ**
göre varmak, [**göre gitmek**] Görmeğe, ziyarete gitmek.
gör ki Dikkat et, iyi bak, düşün ki.
görmeze urmaḳ Görmemiş gibi davranmak, görmezden gelmek.
görnüdür Görünmektedir.
görseler Ne görsünler, birdenbire gördüler.
görü görmek Dikkatle, sürekli bakmak.
görüp gözetmek **1.** Beklemek, gözetlemek. **2.** İdare etmek, bakmak.
görü ṭurmaḳ → **göre durmaḳ**
görmelü Görmekle anlaşılan, öğrenilen.
görmezlenmek Görmez gibi davranmak, görmezden gelmek.
görmiş Gören.
görse Göre, nazaran.
görsetmek Göstermek.
görsüz Görünmeyen.
görüklü → **görklü**
görümlü Bakmaya mecbur.
görümlük Yüz görümlüğü.
görünilmek Görülmek.
görünüş Sarayın tören salonu.

[**görüş**]

– kılmaḳ Görüşmek, tanışmak.
gösgötüri Tümüyle, toptan, büsbütün.
gösterimsenmek Temsil yollu göstermek.
göstertmek Göstermek.

göşmek Göçmek, rıhlet etmek.

[göt]

–e küsdi Bele kadar olan kısa kürk.

götrülmek, [götürülmek] 1. Yukarı kaldırılmak. 2. Kaldırılmak, bertaraf edilmek. 3. Toplanmak.

götüri → **götürü**

götürmek 1. Ortadan kaldırmak, bertaraf etmek. 2. Ayırmak, uzaklaştırmak, kaldırmak. 3. Dayanmak, yüklenmek, taşımak. 4. Yukarı kaldırmak. 5. Toplamak.

götürmemek Çekememek.

götürü, [götüri] Bütün, tamam, toptan, hep, büsbütün.

götürülmek → **götrülmek**

götürünülmek Götürülmek.

[gövde]

– bağlamaḳ Semirmek, şişmanlamak.

gövdelü İri yapılı, cüsseli.

gövel, [– ördek] Yeşil başlı ördek.

– ördek → **–**

gövünmek → **göyünmek**

göyde → **gevde**

göydürmek → **göyündürmek**

göyenmek → **göyünmek**

göynek, [göyünek] Gömlek.

göynemek → **göyünmek**

göynük 1. Acı, yanık, yanmış, yanma, kızarmış, ısdırap, keder. 2. Hararet.

göynüklü 1. Gönül yakıcı, acıklı, yanık, etkili. 2. Bağrı yanık.

göynülmek, [göynümek (II)] Ham meyva olgunlaşmak.

göynümek (I) → **göyünmek**

göynümek (II) → **göynülmek**

göyündürme Çok acıyıp yanan bir yara.

göyündürmek, [göydürmek] Yakmak.

göyünek → **göynek**

göyünmek, [göynemek, göynümek (I), gövünmek, göyenmek] Yanmak.

göyne göyne, [göyünü göyünü] Yana yana.

göyüne gelmek Yanıvermek, içi acımak, merhamet ve şefkat duymak.

göyünü göyünü → **göyne göyne**

göz Uç, taraf.

– açıcı Kehhal.

– aġarmaḳ Göz perdelenip görmez olmak.

– alacalanmaḳ Göz kamaşmak, alaca bulaca görmek.

– bağlamaḳ Sihir, büyü yapmak.

– belermek Göz gereğinden çok açılıp hareketsiz kalmak.

– belertmek Gözleri gereğinden çok açıp hareketsiz hale getirmek.

– boncuġı Nazar boncuğu.

– bucaġı Göz ucu.

– çuḳura dönmek Göz çukurlaşmak.

– değmek Nazar değmek.

– deligi Göz yuvası, gözevi.

–den bıraḳmaḳ Gözden düşürmek.

–den çıḳmaḳ Gözden olmak.

–den şalmaḳ Gözden uzaklaştırmak.

–den şavmaḳ Önem vermemek.

– deprenmek Göz seğrimek.

–de uçmaḳ Gözde tütmek.

– donmaḳ → **– dunmaḳ**

– dunmaḳ, [– donmaḳ] Göz kararmak, bulanmak, donuklaşmak.

– dutmaḳ, [– ṭutmaḳ] 1. Gözetlemek. 2. Umutla beklemek.

–e almaḳ Önem vermek.

–e – 1. Göz göze, yüz yüze. **2.** Açıktan açığa, göz göre göre.

– eri Bekçi, gözcü.

– erimi, [– irimi] Gözün görebildiği uzaklık.

–e şu inmek Göz karasu hastalığına uğramak.

– –i görmek Ortaklık ağarmak.

–i alası dört olmaḳ Gözü fal taşı gibi açılmak.

–i aŋlamaḳ Görüp tanımak, gözü ısırmak.
–i ilmek Gözü ilişmek, gözüne çarpmak.
–ine getürmemek Yüzünü görmek, göz göze gelmek istememek.
–ine ḳarşu → **–lerine ḳarşu**
–ine ḳoruḳ virmemek Yararı olmayan bir şeyi dahi esirgemek.
–ine ṣalındurmamaḳ → **–ine ṣalmamaḳ**
–ine ṣallandurmamaḳ → **–ine ṣalmamaḳ**
–ine ṣalmamaḳ, [–ine ṣalındurmamaḳ, –ine ṣallandurmamaḳ] Hafif görmek, gözünde büyütmemek, önem vermemek.
–ine urmaḳ Gözüne sürmek.
–ine yeŋdürmek Küçük görmek.
–in ezmek Gözünü süzmek.
–ini ögretmek Gözünü çevreye alıştırmak.
– irimi → **– erimi**
–i ṭoluḳmaḳ Gözü yaşla dolmak, ağlayacak hale gelmek.
–i yeŋmek Gözü kesmek.
– ḳaḫmaḳ → **– ḳaḳmaḳ**
– ḳaḳmaḳ, [– ḳaḫmaḳ] Gözle işaret etmek, göz etmek, göz kırpmak.
– ḳapmaḳ → **– ḳıpmaḳ**
– ḳaraŋulığı Göz kararması.
– ḳarartmaḳ, [– ḳaratmaḳ] Hiç bir şeyi göremez hale gelmek, iradesini yitirmek.
– ḳarası Gözbebeği.
– ḳaratmaḳ → **– ḳarartmaḳ**
– ḳazanmaḳ İyi görüş sahibi olmak.
– ḳıpmaḳ, [– ḳapmaḳ] Göz kırpmak, gözle işaret yapmak.
– ḳızartmaḳ Mest olmak.
– ḳonuġı Göze gelen boz, perde, leke.
– ḳulaḳ ṭutmaḳ Göz kulak olmak.
– ḳuyruġı Gözün kulak yanındaki köşesi, göz ucu.
–lerine ḳarşu, [–ine ḳarşu] Gözlerinin önünde.
– otacısı Göz hekimi, göze ilaç koyan.
– otı Göz ilacı, tûtiya.
– oturuşmaḳ Göz çukurlaşıp çökmek.
– oyumı Göz çukuru, gözevi.
– perdesi Göze inen boz leke.
– pıŋarı Gözün burun yanındaki köşesi.
– ṭutmaḳ → **– dutmaḳ**
– urmaḳ Dikkatle bakmak, göz koymak.
– üstüne Baş üstüne, peki.
– yalbırdatmaḳ Göz kapalı iken açmak, gözünü kapayıp açmak.
– yiri Gözetleyecek yer, gözcü yeri.
gözbaġcı → **gözbaġıcı**
gözbaġı Sihir, büyü.
gözbaġıcı, [gözbaġcı, gözbayıcı] Sihirbaz, büyücü.
gözbayıcı → **gözbaġıcı**
gözbayıcılıḳ Hokkabazlık.
gözci Gözeten, gözetleyici, bekçi, casus.
göze Örme, örgü, yama.
gözedici Bekçi.
gözemek (I) Yırtığı ve deliği örerek kapatmak.
gözemek (II) Tahılı gözerden geçirmek, elemek.
gözen (I), [göjen] Bir çeşit kertenkele, keler.
gözen (II) Sevimli, hoşa giden.
gözenek Bir arada bulunan birçok deliklerden her biri.
gözeni Göz çapağı.
gözenmek Yırtık ve delik örülerek kapatılmak.
gözer İri gözlü kalbur.

gözerlemek İri gözlü kalburdan (gözer) geçirmek.
gözerlenmek İri gözlü kalburdan (gözer) geçirilmek.
gözetmek 1. Gözetlemek, beklemek, bakmak, ummak. 2. Rivayet etmek, göz önünde bulundurmak.
gözeyici Örücü, yamacı.
gözgü, [gözigü, gözügü, gözüngü] Ayna.
gözigü → **gözgü**
gözlemek 1. Gözetmek, riayet etmek. 2. Gözetlemek, bakmak, tecessüs etmek. 3. Beklemek, intizar etmek.
gözleyü durmaḳ Gözden kaçırmamak.
gözlenmek (I) Görüp gözetilmek, korunmak.
gözlenmek (II) Göz gibi kabarcıklar oluşmak, köpürmek.
gözlü Kalp gözü gören, basiretli.
gözsüz Kör.
– **alḳışı** Körü körüne övme.
gözsüzseped, [gözsüztebek] Köstebek.
gözsüztebek → **gözsüzseped**
gözügü → **gözgü**
gözükmek Görünmek.
gözüngü → **gözgü**
[ġurbet (*Ar.*)]
– **oġlanı** Çingene çocuğu.
[ġurġurum]
– **kili** Tebeşir toprağı.
[ġuṣṣa (*Ar.*)]
– **dutmaḳ** Üzüntü çekmek, endişe etmek.
– **yimek** → **ġam**
ġuṣṣadaş Dert ortağı.
güc → **güç**
güccük, [güççük] Küçük.
– **ölüm** Uyku.
gücelmek Güçleşmek, zorlaşmak.
güceltmek Güçleştirmek, zorlaştırmak.
gücemek, [gücemlemek] 1. Zorlamak, icbar etmek. 2. Güç duruma düşürmek, güçlük içinde bırakmak.
gücemlemek → **gücemek**
güceymen → **geçeymen**
gücimen → **geçeymen**
gücin Güçlükle, zorla.
– **dutmaḳ** İcbar etmek, zorla yaptırmak.
gücücek Ufacık, pek küçük.
gücügen, [güçken, güçügen] Baykuşa benzer alaca renkli bir kuş.
gücük (I) Kısır.
gücük (II) Şubat ayı.
gücüklenmek → **göceklenmek**
gücünmek Kendine güç gelmek, güçlük duymak.
gücürgenmek, [gücüzgenmek] 1. Güç saymak, zor bulmak. 2. Gücenmek, gücüne gitmek.
gücürgetmek Zahmet etmek.
gücürlenmek Güç görmek.
gücüzgenmek → **gücürgenmek**
güç, [güc] 1. Zulüm, haksızlık, zor, eziyet, sitem. 2. Cidal, şiddet.
– **buyurmaḳ** Ağır işler yaptırmak istemek.
– **degürmek** Zulmetmek, eziyet etmek.
– **dökmek** Kuvvet harcamak.
–e görmek 1. Güçlükle, zoraki yapmak. 2. Zorlamak. 3. Zoruna gitmek, nefsine ağır gelmek. 4. Güçlük çıkarmak, zora getirmek.
–e uġramaḳ Güçlükle karşılaşmak, sıkıntıya düşmek.
– **eylemek** → – **itmek**
– **görmek** 1. Gadre uğramak, zulüm görmek. 2. Zorluk, zahmet çekmek.
– **götürmek** Güçlüğe, zulme katlanmak.
– **idici** Zalim.

–i kesilmek, [–i üzülmek] Kuvveti kalmamak, yorgun düşmek.
–i ḳurımaḳ Korkmak, korkudan donakalmak, dermanı kesilmek.
– ile gökcek, [– ile güzel] Süsle püsle güzelleşmiş.
– ile güzel → – ile gökcek
–ine gelmek Gücüne, ağırına gitmek.
–ini ḳurıtmaḳ Kuvvetini kesmek.
–ini üzmek Benzerini yapmak konusunda bir kimseyi âciz bırakmak, bir şeyi yapamaz duruma getirmek, yormak, kuvvetini kesmek.
– itmek, [– eylemek, – ḳılmaḳ] 1. Güçlük çıkarmak. 2. Zorlamak, baskı yapmak. 3. Zulmetmek, gadretmek.
–i üzülmek → –i kesilmek
– ḳılmaḳ → – itmek
güçcek Daha güçlü.
güççük → gücciik
güçgenlik Atılganlık.
güçken → gücügen
güçlemek Zorlamak.
güçlenmek Kuvvet bulmak.
güçlü Kuvvetli, zorlu.
güçücükden Pek küçük yaştan beri.
güçügen → gücügen
güdelmek → güdülmek
güden, [güdici] Çoban.
güdici → güden
güdük Kuyruğu kesik hayvan.
güdülmek, [güdelmek] Hayvanın kuyruğu kesilmek.
güge → güye
gügegündüz → gügemgündüz
gügem → gögem
gügemgündüz, [gügegündüz] Güpegündüz, gündüzleyin, gündüz iken.
gügül, [– ḳozaġı] İpek kozası.
– baġlamaḳ İpek kozası haline gelmek.
– ḳozaġı → –
– ḳurdı İpekböceği.
[gügüm]
– başı Enderunda koğuş subayı.
gükçük Küçük.
[gül (*Far.*)]
– düğlüncegi → – dügmesi
– dügmesi, [– düğlüncegi] Gül goncası.
güldüremek Güldürdemek.
güleç, [– yüzlü, gülenç, gülenç yüzlü] Güler yüzlü.
– yüzlü → –
güleçlik Güler yüzlülük.
gülegen Sürekli gülen, çok gülen.
gülek → külek
gülenç → güleç
– yüzlü → güleç
gülerlenmek Gülümsemek.
güleş Güreş.
güleşci Güreçşi, pehlivan.
güleşmek Güreşmek.
gülle Zıpzıp, bilye.
güllük Gül bahçesi.
[gülmek]
güle baḳmaḳ Gülerek bakmak, iltifat etmek.
güle düşmek Hemen gülmeğe başlamak.
gülmelü, [gülüşmelü, gülüşmelüce] Gülünecek, tuhaf, gülünç.
gülükse Kuluçka.
gülümsinmek, [gülüpsinmek] Gülümsemek, tebessüm etmek.
[gülünç]
–e almaḳ → gülüncek
–in istemek Gülünç olmasını istemek.
gülüncek 1. Maskara. 2. Sevinç.
–e almaḳ, [gülünce almaḳ] Maskaraya, alaya almak.
gülündürmek Gülünç etmek, başkalarını bir kimseye güldürmek.
gülüpsinmek → gülümsinmek

gülüşken Birkaç kişiyle birlikte çok gülen.
gülüşmelü → **gülmelü**
gülüşmelüce → **gülmelü**
[gümān (*Far.*)**]**
– **iletmek** Şüphelenmek, şüpheye düşmek.
gümele → **gömele**
gümelte → **gömele**
gümlüç Böcek yavrusu.
gümmek Güm güm vurmak.
gümremek → **gümürdenmek**
gümrenmek → **gümürdenmek**
gümreşmek Homurdaşmak.
gümürdemek → **gümürdenmek**
gümürdenmek, [gümremek, gümrenmek, gümürdemek] Homurdanmak.
gümürdi, [gümürdü, gümürti] Gümbürtü, gürültü, homurtu.
gümürdü → **gümürdi**
gümür gümür Homur homur.
[gümür samur]
– – **eylemek** Homurdanmak, mırıldanmak.
gümürti → **gümürdi**
gün **1.** Güneş. **2.** Gündüz.
– **açılmaḳ** Hava açılmak, güneş ortaya çıkmak.
– **aġılı** → **güneş**
– **aḳdarılmaḳ** Güneş zevale dönmek, batmak.
– **ayaġı dururken** Güneş henüz batmamışken.
– **başına** Her gün.
– **batısı, [– batusı]** Güneşin battığı yön.
– **batısı yeli** Batı rüzgârı.
– **batusı** → **– batısı**
– **çalmaḳ, [güneş çalmaḳ]** Güneş çarpmak.
– **çöregi** → **güneş**
–de – → – –in
– **doġacaḳ** → **– ṭoġusı**[1]
– **doġusı** → **– ṭoġusı**[1]
– **egilmek** Güneş öğleden sonra batıya doğru gitmek.
– **geldügince** → **– geldükce**
– **geldükce, [– geldügince]** Gün geçtikçe.
– **göge dikilmek** Güneş zeval noktasına gelmek.
– **görmez** Sokağa çıkmaz, kapalı (kadın hakkında).
– – → **– –in**
– –den → **– –in**
– –e → **– –in**
– –in, [–de –, – –, – –den, – –e] Günden güne, gün geçtikçe.
– **ine ṭurmaḳ** Gün batmaya yaklaşmak.
– **inmek** Güneş batmak.
– **ḳızmaḳ** Günün sıcak zamanı gelmek.
– **nice gelürse** Zamana göre.
– **sürmek** Gün geçirmek, vakit geçirmek.
– **ṭoġrısı** → **– ṭoġusı**[2]
– **ṭoġrusı** → **– ṭoġusı**[1]
– **ṭoġusı, [– doġacaḳ, – doġusı, – ṭoġrısı, – ṭoġrusı]** **1.** Şark, meşrık, doğu. **2.** Doğudan esen rüzgâr.
– **ṭoġusı yeli** Doğu rüzgârı.
– **urmaḳ** Güneş yakmak, kavurmak.
[günāh (*Far.*)**]**
– **ṭutmaḳ** Günah saymak.
günçe Güneşli (yer).
günde Her gün.
gündeye Günlük, her gün kullanılan.
gündüzlece Günlük görev, gündelik, bir günlük rızık.
günebaḳan Ayçiçeği.
[güneş]
– **aġılı, [gün aġılı]** Güneşin çevresinde bazan görülen beyaz halka.
– **aydını** Güneş ışığı.
– **bebegi** Güneş yuvarlağı.

– çalmaḳ → gün
– çöregi, [gün çöregi] Güneş yuvarlağı, kurs-ı şems.
güney Güneşi hiç eksik olmayan yer, güneşe karşı olan yer
güneyik Hindiba.
güngülenmek (Diş) Kamaşmak.
güni, [günü] Kıskançlık, haset.
– eylemek → – ḳılmaḳ
– ḳılmaḳ, [– eylemek, günü ḳılmaḳ] Kıskanmak, haset etmek.
– ṣalmaḳ Başkasında kıskanma duygusu uyandırmak.
günici → günüci
günilemek → günülemek
günlük (I) Şemsiye, gölge yapmaya yarayan perde.
günlük (II) Gündelik, ücret.
günü → güni
– ḳılmaḳ → güni
günüci Kıskanç, hasetçi.
günücilik Kıskançlık.
günülemek, [günilemek] Kıskanmak, çekememek, haset etmek.
günülenmek Haset olunmak.
günüleşmek Birbiriyle rekabet etmek.
günüz Gündüz.
günüzin, [günüzün] Gündüz vakti, bütün gün.
günüzün → günüzin
gür 1. Yoğun, sık, kesif. 2. Kuvvetli, çok, bol.
güre 1. Vahşi, eğitilmemiş, işe alışmamış. 2. Zıpır, haşarı.
– olmaḳ Azgınlaşmak, zıpırlaşmak.
gürelik Taşkınlık, zıpırlık, serkeşlik.
gürelmek Azgınlaşmak, zıpırlaşmak.
güremek Dişi tay aygır istemek.
güren (I) Rengi sarı ile doru arasında olan (at).
güren (II) Kızılcık.
[güreşci]
– tonı Pehlivan kispeti.
gürlegen Çok bağırıp çağıran, haykıran.
gürpüz Gürbüz.
gürrek Gürce.
gürüz Kambur.
gürüzlük Kamburluk.
güşlü Güçlü, zorlu.
gütmek İzlemek, takip etmek, riayet etmek, kollamak.
güdüp gözlemek Görüp gözetmek.
güvegen Büğelek.
güvenç 1. Arzu, emel. 2. Sevinç.
güvenmek 1. Bel bağlamak, itimat etmek. 2. Sevinmek. 3. İftihar etmek, övünmek.
güvercinnik Güvercinlik, güvercinlerin barındığı yer.
güvezi Yeşilimsi, morumsu.
güvi → güvü
güvlek → külek
güvlemek Gürlemek.
güvleye düşmek Bir şeyin üzerine aşırı bir istekle atılmak.
güvü, [güvi, güvüldü] Uğultu, hışırtı, gürültü.
güvüldemek Gürüldemek.
güvüldü → güvü
güvünç Güvenç, kendisine güvenilen.
güvürmek → givürmek
güye, [güge] Güve.
güyegi → güyegü
güyegü, [güyegi] Güvey, damat.
güyegükekügi → güyegüotı
güyegülik Güveylik.
güyegüotı, [güyegükekügi] Kekik.
[güzel]
– düşmek Yakışmak.
güzellenmek Güzelleşmek.

H

ha **1.** Evet, işte. **2.** Haydi, haydi bakalım. **3.** Sürekli, durmadan.
– **demi** Felaket zamanı.
– **diyince** → **hay**
– **deyü** Durmadan, sürekli.
– **ki** Sakın ha, zinhar.

[**ḥaber** (*Ar.*)]
– **bilmek** Haber almak, bilgi edinmek.
– **uçurmaḳ** Acele, hızla haber göndermek.

[**ḥacı** (← *Ar.* ḥācī)]
–**lar bayramı** Kurban bayramı.

ḥacılaryolı Samanyolu.

ḥaçan → **ḳaçan**

ḥaḳ (I) (← *Ar.* ḥāḳ) Ta, tam, tamam.

[**ḥaḳ (II)** (← *Ar.* ḥaḳḳ)]
– **Çalap** Allahu Taâla.
–**ına ḳomaḳ** Hakkından gelmek, layık olduğu dersi vermek.
–**ından çıḳmaḳ** Hakkından gelmek.
– **olmaḳ** Layık olmak, reva olmak.

ḥaḳınca Gereğince, iyice, hakkıyla.

ḥaḳlamaḳ Hakkından gelmek, hınç çıkarmak, öç almak.

ḥaḳlaşdırmaḳ Birinin hakkını ötekinin üzerinde bırakmamak.

ḥaḳlaşmaḳ Hesaplaşmak, birbirinde alacak verecek bırakmamak.

ḥaḳlu Nikâhlı karı.

[ḥāl (*Ar.*)]
– **budur ki** → – **bu** – **ki**
– **bu** – **ki**, [– **budur ki**] Halbuki.
–**den gitmek** Kendini yitirmek, durumu değişmek.
– **yatlığı** Kılık kıyafet perişanlığı, sefalet.

ḥalik → **ḥelik**

ḥalkecük → **helkecük**

ḥalta, **ḥalṭa** Tasma.

ḥaluç Alıç.

ḥam (← *Far.* ḥām) Çiğ, iyi pişmemiş.

ḥamanca Deriden yapılmış ağzı büzmeli azık çantası.

ḥamlamaḳ Hayvan uzun süre boş durmakla idmanını yitirmek.

[**ḥamle** (*Ar.*)]
– **getürmek** Hamle etmek, saldırmak.

ḥamsin Hamsi.

ḥəmu → **ḳamu**

hanay, **ḥanay** **1.** Salon, sofa, geniş oda. **2.** Yaz evi, penceresi çok, çevresi açık ev.

ḥanda → **ḳanda**

ḥandasa → **ḳandasa**

[**ḥandek** (← *Ar.* ḥandaḳ)]
– **kesdürmek** Hendek açtırmak, kazdırmak.
– **kesmek** Hendek açmak, kazmak.

ḥansı → **ḳansı**

hapaz Sille, tokat.

[**hap hap**]
– – **yimek** Hapur hupur yemek.

ḥaraza Kesim hayvanlarının ödünde ve şirdeninde oluşan taş.

[**ḥarc** (*Ar.*)]
–**a sürmek** **1.** Harcamak, feda etmek, harcayıp bitirmek. **2.** Telef etmek, helak etmek, öldürmek.
–**a sürülmek** Sarf olunmak, harcanmak.

ḥarcanmaḳ, [**ḥarçlanmaḳ**] **1.** Harcamak, sarf etmek. **2.** Sarf edilmek, harcanmak.

ḥarçlanmaḳ → **ḥarcanmaḳ**

ḫar ḫar, har har Harıl harıl.
[ḫarman (← *Far.* ḫırmen)]
– **üsti** Harman kalkar kalkmaz.
ḫartı, ḫarṭı, ḫartı, [**ḳartı**] Harita.
ḫarvani Harmani.
[ḫased (*Ar.*)]
– **iltmek** Haset etmek, kıskanmak.
[ḫasret (*Ar.*)]
– **itmek** Üzüntü duymak.
– **yimek** Hasret çekmek, arzu duymak, acı çekmek.
ḫastacağı Hastalıklı.
ḫastalı Hastalığı olan, hasta.
ḫaşıl, ḫaşıl Dokumacıların iplikleri çirişlemek için un haşlayarak yaptıkları bulamaç.
[ḫātır (*Ar.*)]
–**a yörendürmek** Hatıra getirmek.
[ḫatun]
– **kişi** → **ḳatun**
havaḳmaḳ Azmak, şiddetlenmek.
[havā (*Ar.*)]
–**ya baş ḳoşmaḳ** Boyun eğmek.
[hāvan (*Far.*)]
– **elçeği** Havan eli.
ḫavıç Ete katılan sebze.
ḫavlı Avlu.
ḫavut → **ḳavut**
hay **1.** Ha, sakın, asla, sakın ha, aman. **2.** Aman, medet, eyvah. **3.** Hah, tam, işte. **4.** Vay. **5.** Hey, ey.
– **diyince, [ha diyince, hey diyince]** Hemen, derhal, bir anda.
ḫayad → **ḫayaṭ, ḫayat**
ḫayaṭ, ḫayat, [**ḫayad**] Avlu.
ḫaydanmaḳ İleri sürülmek, sevkedilmek.
[ḫayıf (← *Ar.* ḫayf)]
– **almaḳ** İntikam, öç olmak.
ḫayıfsınmaḳ Esef etmek.
ḫayır İncir.
haylamaḳ Önem vermek.
[ḫayr (*Ar.*)]
– **sanmaḳ** Hayır düşünmek, iyilik istemek.
ḫayranlıḳ Esrar, haşhaş.
ḫaytа Zorba, asi, şaki.
hayva Ayva.
[ḫazne (← *Ar.* ḫazīne)]
– **bağlamaḳ** Para ve eşyayı denk yapmak.
[he]
– **yoḳ** Evet hayır.
– **mi** Öyle mi, öyle değil mi, değil mi, ha?
hece, [– **ṭaşı, hice ṭaşı**] Mezar taşı.
– **ṭaşı** → –
[hedik]
– **aşı** Aşure çorbası.
helçek → **helke**
hele Madem, mademki.
heleklemek Helak etmek.
heleşe keleşe Dedikodu.
helik, [**ḫalik, helük**] Ufak taş parçası.
helise Buğdaydan yapılmış bir çeşit yemek.
helke, [**helçek, helkeç, helki**] Bakır tencere, bakraç.
helkecük, [**ḫalkecük**] Küçük bakraç.
helkeç → **helke**
helki → **helke**
helük → **helik**
ḫelvālıḳ Bahşiş.
hemence Hemencecik, derhal.
hemil Bir çeşit sarmaşık.
henez Büyük toprak küp.
hepedek Hep birden, tümüyle, toptan.
hepi, [**heppi**] Hepsi, tamamı.
heppi → **hepi**
[her (*Far.*)]
– **kişi** Herkes.
– **ne** Herhangi.
– **nice** **1.** Her ne kadar, herhangi. **2.** Ne kadar bedel. **3.** Her zaman, her ne vakit.

herek Üzüm çubuklarının altlarına dikilen destek.
hereni Küçük kazan.
herk, [hirk] Nadas.
– **eylemek** Nadas yapmak.
– **idilmek** Nadas olunmak.
[heves (*Ar.*)**]**
– **bağlamaḳ** Heves etmek, hevese kapılmak.
hevesimek Heveslenmek.
hey Şaşma ünlemi.
– **dimek, [heye urmaḳ, – urmaḳ]** 1. Yuhalamak. 2. Dikkat, sakın demek.
– **diyince → hay**
– **urmaḳ → – dimek**
[heye]
– **urmak → hey**
[heyleme]
– **itmek** Haykırmak (?).
ḫınçurmaḳ Hıçkırmak.
ḫıra, [– cura] (← *Far.* ḫīre) Zayıf, çelimsiz, sıska.
– **cura → –**
ḫıralıḳ Zayıflık.
ḫırcılanmaḳ Aksileşmek, hırçınlaşmak.
ḫır ḫır Hırlaşarak.
ḫırlayıḳ Hırıltılı.
ḫırlı, hırlı → ḫırlu
ḫırlıca Esaslıca, yolu ile, iyice.
ḫırlu, [ḫırlı, hırlı] İyi, hayırlı, uğurlu.
[ḫırsız]
– **küregi** Sandalı yürütürken fışıltı yapmaması için suyun dibine doğru çekilen kürek, küreğin böyle çekilişi.
ḫırtı pırtı Eski püskü, pılı pırtı.
ḫışlamaḳ Hışıltılı ses çıkarmak.
[ḫız]
– **itmek** Atılmak, hızlanmak.
[hice]
– **ṭaşı → hece**

hiç (*Far.*) Kötü, fena.
–**e dilemek** Yok pahasına almak istemek.
–**e ṣatmaḳ** Yok pahasına vermek, karşılık almayarak telef etmek.
ḫidmetlenmek, [ḫizmetlenmek] İstihdam etmek, işe kullanmak.
ḫikāyetlemek Hikâye etmek, hikâye gibi anlatmak.
ḫilʿatlemek Hilʿat giydirmek.
[him]
– **urmaḳ** Temel atmak, yapı kurmak.
hirk → herk
[ḥiṣār (*Ar.*)**]**
– **erligi** Hisar üzerinde bekçi ve gözcüler için bulunan delik.
– **eylemek** Muhasara etmek, kuşatmak.
ḫizmetlenmek → ḫidmetlenmek
[ḫobbaca]
– **eylemek** Arka üstü yatan kimse, ayaklarıyla bir çocuğu havaya kaldırmak.
[hop]
– **ḳılmaḳ** Hoplamak, hop etmek, birdenbire şaşırıp durduğu yerden fırlamak.
ḫorata, ḫoraṭa Alay, şaka, latife, eğlence.
– **eylemek, [– itmek]** Şaka, latife yapmak.
– **itmek → – eylemek**
–**ya dutmaḳ** Alaya, maskaraya almak.
–**ya getürmek → –ya götürmek**
–**ya götürmek, [–ya getürmek]** Alaya almak, lafa boğmak.
ḫoratalaşmaḳ Şakalaşmak, birbiriyle latife yapmak.
ḫorlamaḳ Hor görmek.
ḫorlaşmaḳ Horuldaşmak, hep birlikte horuldamak.
ḫorlıḳ Zillet.

ḫorsunmaḳ Hakir görmek, hor görmek.
ḫortlamaḳ Burnundan hırıltılı ses çıkarmak.
[**ḫorus**]
– **depmek** Hora tepmek, dans etmek.
ḫoryad, [**ḫoryat**] Hoyrat, huysuz, kaba.
ḫoryadlıḳ Hoyratlık.
ḫoryat → **ḫoryad**
[**ḫoş** (*Far.*)]
– **degül** Keyifsiz, rahatsız.
– **dutmaḳ** **1.** İncitmemek, iyi davranmak. **2.** İkram etmek, ağırlamak, ziyafet etmek.
– **geçmek**, [– **giçmek**] Hoş vakit geçirmek, iyi yaşamak.
– **giçmek** → – **geçmek**
– **itmek** İyi yapmak.
– **ḳalemlik** Yazı tahrif etme.
– **olmaḳ** **1.** Huzura kavuşmak, rahat olmak. **2.** İyileşmek.
– **varduŋ** İyi yaptın.
ḫoşıraḳ İyice, daha iyi.
ḫoşimdi Eh artık, o halde, pekâlâ.
ḫoşluḳ Tatlı, güzel, hoş.
ḫoşmeri → **ḫoşmerim**
ḫoşmerim, [**ḫoşmeri**] Sulu kaymak ya da taze peynire un karıştırılarak yapılan bir yemek, höşmerim.
ḫotaz Hotoz, sorguç.
ḫovlamaḳ Bağırarak şiddetle saldırmak.
[**hoy**]
– **ḳılmaḳ** Bağırarak şiddetle saldırmak.
höbek Öbek, tepe.
[**hödük**]
– **virmek** Korku vermek, ürütmek.
höl Yaşlık, nem.
ḫösmek Susmak.
[**ḫū** (*Far.*)]
– **alışdurmaḳ** Yakınlık kurmak, uyuşmak.
– **eylemek** → – **itmek**
– **itmek**, [– **eylemek**] **1.** Alışmak. **2.** Huy edinmek.
huġ Göçebelerin saz ve kamıştan yaptıkları çadır biçiminde baraka.
[**ḫulʿ** (*Ar.*)]
– **oḳuşmaḳ** Karı koca birbirine ayrıldıklarını, boşandıklarını söylemek.
ḫūlanmaḳ, **ḫulanmaḳ**, [**ḫūylanmaḳ**] Huy edinmek, adet edinmek.
[**ḫulḳ** (*Ar.*)]
–ı **ṭar** Tahammülsüz.
ḫumra Kavata, ağzı geniş toprak kap, toprak çanak.
[**ḫurd**]
– **uşanmaḳ** Hurdahaş olmak, kül ufak olmak.
– **uşatmaḳ** Parçalamak, hurdahaş etmek.
[**ḫurmā**]
– **ḳoruġı** Olmamış, ham hurma.
[**ḫūy** (*Far.*)]
– **ḫū**, [– **u ḫū**] Ahlak, tabiat, huy ve adet.
– **u ḫū** → – **ḫū**
ḫūylanmaḳ → **ḫūlanmaḳ**, **ḫulanmaḳ**
hürle Burçak türünden bir tahıl.
hürü Huri.
hüşükdürmek Kışkırtmak.

I ı

ıblık Enenmiş hayvan.
ıçġurmaḳ Alçalmak.
ıçḳırık → **ınçḳırık**
ıduġı → **idügi**
ıġralamaḳ → **ırġalamaḳ**
ıġramaḳ → **ırġalamaḳ**
ıġrandurmaḳ → **ırġandurmaḳ**
ıġranmaḳ → **ırġalanmaḳ**
ıġrıp Balık ağı, tuzak, hile.
ıḫarmaḳ Ihtırmak, deveyi çökertmek, oturtmak.
ıḫmaḳ (Deve) Çökmek.
ıḳıldu İniltili ses çıkarma.
ıḳlıġ → **ıḳlık**
ıḳlık, [ıḳlıġ] Rebap, ayaklı kemani.
ıl Yıl, sene.
ılan Yılan.
ıldıramaḳ → **yıldıramaḳ**
ıldıratmaḳ Parlatmak.
ıldır ıldır Parıl parıl.
ıldırım Yıldırım.
ıldız → **ılduz**
ılduz, [ıldız] Yıldız.
– **atılmaḳ** → – **düşmek**
– **düşmek, [– atılmaḳ]** Yıldız akmak.
–**ı ışımaḳ** Şansı açılmak.
ılġamaḳ Dörtnala koşmak.
ılġıdır Geniş delikli kalbur.
ılġım → **ılġımṣalġım**
ılġımṣalġım, [alġımṣalġım, ılġım, ılġumṣalġum, ılḳımṣalḳım, ılḳumṣalḳum] Serap.
ılġın Ilıca.
ılġınca ṣılġınca Hayal meyal, serap gibi.
ılġıt ılġıt Hafif hafif esmeyi ya da akmayı anlatan bir belirteç.
ılġumṣalġum → **ılġımṣalġım**
ılı Ilık.
– **söz, [ılıcaḳ söz]** Tatlı, yumuşak söz.
ılıca, [ılıcaḳ ṣu, ılıṣu, ıluṣu] Sıcak su kaynağı, kaplıca, hamam.
ılıcaḳ Ilıkça.
– **söz** → **ılı**
– **ṣu** → **ılıca**
ılıḳdurmaḳ Isındırmak, meylettirmek, rağbet ettirmek.
ılımaḳ Hafif ısınmak.
ılıman Ilık, ılıkça.
ılıṣu → **ılıca**
ılıṣucı Hamamcı.
ılıtmaḳ Hafif ısıtmak, ılıştırmak.
ılḳı, [ılḳu, yılı, yılḳı] 1. Hayvan. 2. At sürüsü.
ılḳımṣalḳım → **ılġımṣalġım**
ılḳu → **ılḳı**
ıltar → **yıltar**
ıluṣu → **ılıca**
[ımır yamır]
– – **söylemek** Sözü geveleyerek, anlaşılmaz biçimde söylemek.
ımızġanmaḳ, [mızġanmaḳ] Uyuklamak, azıcık uyumak.
[ımlık]
– **itmek** Horozu enemek.
ımşaġ Yumuşak, mülayim.
ıncaḳ Üzüntülü bir hal gösteren, acındıran.
ınçġırık → **ınçḳırık**
ınçḳırık → **ınçḳırık**
ınçġırmaḳ → **ınçḳırmaḳ**
ınçḳırık, [ıçḳırık, ınçġırık, ınçḳırık] Hıçkırık.
ınçḳırmaḳ, [ınçġırmaḳ, ınçḳurmaḳ] Hıçkırmak.

ınçḳurmaḳ → **ınçḳırmaḳ**
ındı → **indi**
ınıḳmaḳ İtaat etmek, boyun eğmek.
ıŋramaḳ → **aŋramaḳ**
ıŋranmaḳ → **aŋramaḳ**
ıŋraşmaḳ → **aŋraşmaḳ**
ıpar, [– **yavşan**, – **yavşanı**] Yavşan denilen güzel kokulu ot.
– **yavşan** → –
– **yavşanı** → –
ıpratmaḳ Yıpratmak, eskitmek.
ır, [**ıru**, **yır**] Nağme, hava.
ıracuḳ Biraz uzak, uzakça.
ıraġ → **ıraḳ**
ıraḫ → **ıraḳ**
– **itmek** → **ıraḳ**
ıraḳ, [**ıraġ**, **ıraḫ**, **yıraḳ**] Uzak.
– **dutmaḳ** Uzak bulundurmak, uzaklaştırmak.
– **düşmek** Uzak kalmak, uzaklaşmak.
– **eylemek**, [**ıraḫ itmek**, – **itmek**, – **ḳılmaḳ**] Uzaklaştırmak.
– **gitmek** Uzaklaşmak.
– **itmek** → – **eylemek**
– **ḳılmaḳ** → – **eylemek**
– **şaġınçlu** Uzak görüşlü, dûrendiş.
ıraḳlanmaḳ Uzak olmak, ayrılmak, uzaklaşmak.
ıraḳlaşdurmaḳ Uzaklaştırmak.
ıraḳlaşmaḳ Uzaklaşmak.
ıraḳlıḳ Uzaklık.
ıraḳsınmaḳ Uzak saymak, uzak görmek.
ıramaḳ, [**yıramaḳ**] Uzaklaşmak, ayrılmak, uzakta kalmak, uzamak.
ıranmaḳ → **ırġalanmaḳ**
ırġadlıcaḳ Küçük ırgatlık işi.
ırġalanmaḳ, [**ıġranmaḳ**, **ıranmaḳ**, **ırġanmaḳ**, **ırḳanmaḳ**] Sallanmak, kımıldanmak, salınmak.
ırġamak → **ırġalamaḳ**
ırġandırmaḳ, [**ıġrandırmaḳ**] Sallamak, kımıldatmak.
ırġanmaḳ → **ırġalanmaḳ**
ırġar Ilgar.
ırılmaḳ **1.** Ayrılmak, uzaklaşmak, uzaklaşıp kaybolmak. **2.** Yorulmak, yorgunluk duymak.
ırım → **irim**
ırışmaḳ **1.** Yorulmak, bunalmak, bayılacak duruma gelmek. **2.** Çalım satmak, kurulmak, öğünmek.
ırḳalamaḳ → **ırġalamaḳ**
ırḳanmaḳ → **ırġalanmaḳ**
ırlaġan → **ırlayıcı**
ırlama Teganni.
ırlamaḳ, [**yırlamaḳ**] Şarkı söylemek, teganni etmek.
ırlaşmaḳ Birlikte şarkı söylemek.
ırlatmaḳ Terennüm ettirmek, şarkı söyletmek.
ırlayıcı, [**ırlaġan**, **yırlayıcı**] Şarkı söyleyen, okuyan, hanende.
ırmacuḳ Küçük ırmak.
ırmaḳ **1.** Ayırmak, cüda kılmak. **2.** Ayrılmak, geçmek, uzaklaşmak.
ırman Gammaz, kovucu.
ırsuzın Sessizce.
ıru → **ır**
– **yolı** Terennüm tarzı, nağme usulü.
ısıcaḳ, **ışıcaḳ**, [**ıssıcaḳ**] **1.** Sıcak. **2.** Sıcaklık, hararet. **3.** Hamam.
– **ḳanlu** Sıcak kanlı, cana yakın, sevimli.
– **yüz** Güler yüz, yumuşak yüz.
ısıcaḳla **1.** Sıcakken. **2.** Sıcağı sıcağına, arasını soğutmadan.
ısılıḳlu Sıcak, hararetli.
ısırġı, **ışırġı**, [**ışırġu**] Yılancık hastalığı.
ışırġu → **ısırġı**, **ışırġı**
ışıtan Hardal.
ısıtma, **ışıtma** **1.** Sıtma. **2.** Hastalık ateşi.
ısız → **isüz**
ısızlıḳ → **isüzlik**

ışlı → **isli**

ışmarlamaḳ, ısmarlamaḳ **1.** Tevdi etmek, emanet etmek. **2.** Tenbih etmek, tavsiye etmek.

ışra → **aşra, asra**

ıssı **1.** Sıcaklık, hararet. **2.** Sıcak.
– **dam** Hamam.
– **eylemek** Isıtmak.
– **olmaḳ** Isınmak.
– **ot** Biber.
– **şovuḳ** İyi ve kötü günler.
– **sözlü** Tatlı, yumuşak sözlü.
– **ton** Kış giysisi.
– **vurmaḳ** Sıcak geçmek, sıcak vurmak.
– **yel** Gündüz ya da gece esen sıcak rüzgâr. Arapçada gündüz esenine semûm, gece esenine harûr denir.

ıssıcaḳ → **ısıcaḳ, ışıcaḳ**

ışşılıḳ → **issilik**

ıssıtmaḳ Isıtmak, kızdırmak.

ıstar Dokuma tezgâhı.

ısuz, ışuz → **isüz**

ısuzlıḳ, ışuzlıḳ → **isüzlik**

ışalaḳ Parlak, ışıldayan.

ışalamaḳ → **ışılamaḳ**

ışıḳ (I), [ışıḳlıḳ] **1.** Demir başlık, miğfer. **2.** Parlak, güzel yüzlü. **3.** Aydınlık, parlaklık.
– **urunmaḳ** Miğfer giymek.

ışıḳ (II), [– mezheb] Bektaşi dervişi.
– **mezheb** → **– (II)**

ışıḳlıḳ → **ışıḳ (I)**

ışılamaḳ, [ışalamaḳ, ışılaşmaḳ, ışlamaḳ] Işıldamak, parıldamak.

ışılaşmaḳ → **ışılamaḳ**

ışınmaḳ **1.** Işık vermek, ışığını göstermek, parıldamak. **2.** Aydınlanmak.

ışıtmaḳ Parlatmak.

[ʿışḳ (*Ar.*)]
– **eri** Gönül sahibi, âşık.

ışḳın Filiz, sürgün.

ışlamaḳ → **ışılamaḳ**

ıvḳar Gulyabani, cin, şeytan.

ızġar, [ızḳar] Cimri, hasis.

ızġın Tanelerinden beziryağı çıkarılan bitki, kenevir tohumu.

ızḳar → **ızġar**

İ

i, [**iy (I)**] Ey, hey.
ibibik → **ibik**
ibik, [**alacaibik, ibibik, ibiklü, ibük**] Çavuşkuşu, hüthüt.
ibiklü → **ibik**
ibli İmalı, kinayeli, temelsiz.
[**ʿibret** (*Ar.*)]
– **eylemek** İbret almak.
ibrim ibrim İbrişimle süslü, ibrişimli.
ibük → **ibik**
[**iç**]
– **ağrısı** Karın ağrısı, dizanteri.
– **ara** Gizli, kendi aralarında.
– **burmaḳ** Karın ağrımak, sancılanmak.
– **edik**, [– **edügi**, – **edük**] Kısa konçlu ayakkabı, mest.
– **edikci** Mestçi.
– **edügi** → – **edik**
– **edük** → – **edik**
– **geçürmek**, [–**ini geçürmek**] İshal vermek, ishal etmek.
–**i egri** Kötü kalpli, içinde kötü niyeti olan.
–**i geçmek** → –**i gitmek**
–**i gitmek**, [–**i geçmek**] İshal olmak.
–**i göynümek** → –**i göyünmek**
–**i göyünmek**, [–**i göynümek**] Yüreği yanmak, mustarip olmak.
–**i ḳara** Kötü kalpli.
–**i ḳopmaḳ** Çok heyecanlanmak.
–**in bağlamaḳ** Peklik vermek.
–**ini geçürmek** → – **geçürmek**
–**ini yürütmek** → –**i yürütmek**
–**in ötdürmek** Göğsünden hırıltılı ses çıkarmak.
–**in ṭoḳımaḳ** Solumak.
–**i sürmek** İshal olmak.
–**i ṭaşmaḳ** Çok bunalmak, dayanamaz duruma gelmek.
–**i ṭolmaḳ** Ağlayacak hale gelmek.
–**i yatlu** Kötü düşünceli.
–**i yürütmek**, [–**ini yürütmek**] İshal vermek.
– **ḳarartmaḳ** Ümitsizliğe düşmek.
– **ṭon** Don, iç pantolonu.
– **yār**, [**için yār, için yāren**] Samimi dost, candan arkadaş.
içegü Karın boşluğundaki organlar ve bağırsaklar.
[**içeri**]
– **ṣalmaḳ** İçeri sokmak.
içerlenmek İçer gibi görünmek.
içerü İçeri.
–**den** – İçten içe, iç içe.
içgü İçki.
– **itmek** İşret etmek, içki içmek.
içikmek Aman dilemek.
içimlü İçilebilen, içilecek durumda olan.
için **1.** Gizli, gizlice. **2.** Has, özge. **3.** İçinden, içten, yürekten. **4.** İçinde.
– **yār** → **iç**
– **yāren** → **iç**
içinde **1.** –de, ... konusunda. **2.** Esnasında, vaktinde, arasında.
içinmek İçmek, kendi kendine içmek.
içişmek Karşılıklı içmek.
içit İçilecek şey.
[**içki**]
– **eylemek** İçki ziyafeti vermek.
içkici, [**içküci**] Sarhoş, ayyaş.
içküci → **içkici**

içlik Gömlek üstüne giyilen bir çeşit yelek.
içmezlenmek İçmez görünmek.
içre İçinde, arasında, içine, ... vaktinde, –de.
içün 1. İçin. 2. ... diye, amacıyla.
idegen Edici, eden, çok eden.
iderlenmek Eder gibi, yapar gibi görünmek.
idigi → **idügi**
idinmek Yapınmak.
idügi, [**ıduġı, idigi**] Olduğu.
ig (I) Verem, inceağrı.
ig (I) Eksen.
igdin → **yiydin**
– **olmaḳ** → **yiydin**
iginik Buruntulu ishal, dizanteri.
iginmek Ikınmak.
igirmi → **yigirmi**
igit → **yigit**
igitlik Yiğitlik.
iglemek, [**iylemek**] Hastalanmak, hastalık getirmek.
iglü Dertli, gamlı.
[**igne**]
– **yurdı** → – **yurdusı**
– **yurdusı**, [– **yurdı**] İğne deliği.
ignelik İğne kabı, iğnedenlik.
igrengen Her şeyden iğrenen.
igseri → **egseri**
igsi → **egsi**
ih İnleme sırasında çıkan ses.
ihi Gülüp alay etme ünlemi.
ikdi → **ekti**
ikdü → **ekti**
[**iki**]
– **arslanlar** İki aslan.
– **bir itmek** Tereddüt etmek.
– **bölüklik** İkilik, tefrika.
– **dillü** İki yüzlü, münafık.
– **eli ḳanda bulunmaḳ** Çok büyük günah işlemek.
– **gözini dörd itmek** Gözünü dört açmak.
– **gözler** İki göz.
– –, [**ikin ikin**] İkişer ikişer.
– **ḳardaşlar** İki kardeş.
– **ḳat olmaḳ** Eğilmek.
– **sözlü** Birbirini tutmaz sözler söyleyen.
– **ṭaġlar** İki dağ.
– **yarılmaḳ** İkiye bölünmek, iki parça olmak, ikiye ayrılmak.
– **yırtmaḳ** Yırtarak ikiye ayırmak.
–**yle** İkisiyle.
– **yüz** İki yüzlü.
– **yüzlerinde** İki yüzünde.
ikiledin → **ikileyin**
ikilemek İkinci kez söylemek.
ikileyden → **ikileyin**
ikileydin → **ikileyin**
ikileyin, [**ikiledin, ikileyden, ikileydin**] 1. İkinci kez, ikinci olarak. 2. Ondan sonra.
ikinç İkinci, ikinci olarak, bu kez.
ikin ikin → **iki**
ikirciklik → **ikircinlik**
ikircinlik, [**ikirciklik**] Tereddüt.
[**ikişer**]
– **yüz ḳırḳar** İki yüz kırkar.
ikiz Bir çift, aynı cinsten iki tane.
ikti → **ekti**
iktü → **ekti**
il (I), [**el**] 1. Memleket, ülke, yurt, diyar, iklim, vilayet. 2. Halk, ahali, kendisine yabancı olanlar, başkası. 3. Hısım, akraba, yabancı olmayan, dost. 4. Oba, aşiret.
– **açmaḳ** Ülke fethetmek.
– **başmaḳ** Bir ülke üzerine yürümek.
– **eri** Zabıta gücü.
– **eylemek** Barış yapmak.
– **gün** Memleket, halk.
– **issi** Vali, hükümdar.
– **ḳavmi** Memleket halkı.
– **ḳayıran** Üstüne gerek olmadığı halde halkın işiyle uğraşan.

– **olmaḳ** Barış içinde bulunmak, dost olmak.
– **ortası** Halkın arası, herkesin ortası.
– **urmaḳ** Memleket yağma etmek.
– **yazıcı** Emlâk yazım memuru.
il (II) Yel, rüzgâr.
ilbiz Cin, şeytan.
ilboy **1.** Ahali, halk. **2.** Kabile.
ildirmek → **ildürmek**
ildürmek, [**ildirmek**] Değirmek, dokundurmak, iliştirmek.
ile **1.** İçin. **2.** –e.
iledim Bir işi sürekli yapan, müdavim.
iledimlik Bir işi sürekli yapma, müdavemet.
ilegen Leğen.
ilem → **ilen**
ilemek Mesken edinmek, il tutmak.
ilen, [**ilem**] İle, birlikte, –leyin, –le, –likle.
ilenç, [**yilenç**] **1.** Beddua. **2.** Azarlama.
– **itmek**, [– **virmek**, **ileniş itmek**] Beddua etmek, küfretmek, kötü söylemek.
– **virmek** → – **itmek**
[**ileniş**]
– **itmek** → **ilenç**
ilenmek Beddua etmek, küfretmek, kötü söylemek.
ileri → **ilerü**
– **geçenler** → **ilerii**
– **gelmek** → **ilerü**
– **iletmek** → **ilerii**
– **zamān** → **ilerii**
ilerki → **ileriiki**
ilersük Uçkur.
ilerü, [**ileri**] **1.** Önce, evvel, mukaddem. **2.** Önceki, eskisi.
– **çekmek** İlerletmek, yükseltmek.
– **dutmak**, [– **ṭutmaḳ**] **1.** İleri sürmek, öne sürmek, teklif etmek. **2.** Üstün saymak.
– **geçenler**, [**ileri geçenler**, – **gelenler**, **ilerükiler**, **ilerüler**] Geçmişteki kişiler, eslaf.
– **gelenler** → – **geçenler**
– **gelmek**, [**ileri gelmek**] **1.** Ortaya çıkmak, öne çıkmak, meydana gelmek. **2.** İlerlemek, yükselmek.
– **getürmek** **1.** Ortaya getirmek, meydana koymak. **2.** İleri sürmek, ortaya atmak.
– **iletmek**, [**ileri iletmek**] İleri getirmek, devam ettirmek, başa çıkarmak.
– **ṭurmaḳ** Beri gelmek, ortaya çıkmak.
– **ṭutmaḳ** → – **dutmaḳ**
– **varmaḳ** İleri yürümek.
– **yollı** Mevkice yüksek olan.
– **zamān**, [**ileri zamān**, **ilerüki zamān**] Eski zaman, geçmiş zaman.
ileriiki, [**ilerki**] Önceki.
–**den** Öncekinden, eskisinden.
–**ler** → **ilerü**
– **zamān** → **ilerü**
ileriilek Az ileri.
ileriiler → **ilerü**
ilerürecük Azıcık ileri, biraz ileri.
ilerürek Daha önce, daha ileri.
iletdürmek Göndertmek, götürttürmek.
iletmek, [**eletmek**, **iltmek**] Götürmek, yerine ulaştırmak, eriştirmek.
iley Huzur, ön, kat, yan, karşı taraf.
–**ini almaḳ** Yolunu kesmek, önüne çıkmak.
ilgi → **ilgü**
ilgin → **elgin**
ilgü, [**ilgi**] Engel, mania.
[**ilik**]
–**i ḳurımaḳ** Çaresizlik içinde bunalmak.
–**i ṣu olmaḳ** Bitkin hale gelmek.
ilikmek Su durgun hale gelmek.

ilikmen Şamdan.
iliman Liman, gemi sığınağı.
ilinmek **1.** Takılmak, takılıp kalmak. **2.** İlişmek, dokunmak, temas etmek. **3.** İlgilenmek, ilgi göstermek.
ilinti Teğel, ilmik.
[ilişikli]
– **söz** İmalı, nükteli söz; iftira.
ilişir İlişik, alaka.
ilişken Yapışkan huylu, sırnaşık.
ilk İlkin.
ilkirek En önce.
illemek İl edinmek, yurt edinmek.
illeşmek Barışmak, sulh yapmak.
illik **1.** Barışıklık, dostluk, sulh içinde olma. **2.** İtaat, boyun eğme. **3.** Memleket malı, beylik.
illü Memleket halkı, yurttaş, yerli halk.
ilme **1.** Teğel. **2.** İlmik, düğüm, iğreti düğüm.
ilmek (I) Dokunmak, geçmek, ilişmek, etkilemek, tutulmak, takılmak.
ilmek (II) İğreti düğüm, ilmik.
iltilmek Götürülmek.
iltmek → **iletmek**
im (I) İç donu, don.
im (II) İşaret, nişan, parola.
–**i bir** Aralarında gizli anlaşma bulunanlardan her biri.
–**i bir itmek** Birlikte hareket etmeyi gizlice kararlaştırmak.
[imām (*Ar.*)]
– **yiri** Mihrap.
imdi Şimdi, artık, o halde, öyleyse.
imden gerü → **imden girü**
imden girü, [imden gerü, imden ṣoŋra] Bundan sonra, bundan böyle, şimdiden sonra.
imden ṣoŋra → **imden girü**
ime, [– geyik, – keçi, – keçisi] Dağkeçisi.
– **geyik** → –
– **keçi** → –
– **keçisi** → –
imece, [imeci] Birçok kişinin bir iş için toplanıp elbirliği yapması.
imeci → **imece**
imeklemek Emeklemek, insan dört ayaklılar gibi yürümek.
–**e gelmek** Çocuk yürüme çağına gelmek.
imekletmek Emekletmek.
imik Yeni doğmuş çocuğun tepesiyle alnı arasında, kemiklerin kavuşacağı yerdeki açıklık, bıngıldak.
imisse → **imişse**
imişse, [imisse] Olsaydı, idiyse.
imrence → **imrenç**
imrenç, [imrence] İmrenilen şey.
in Hayvanların kulaklarına yapılan işaret.
inaġ → **inaḳ**
inaḫ → **inaḳ**
inaḳ, [inaġ, inaḫ, ynaḳ] **1.** Kendisine inanılan ve güvenilen kimse, mutemet. **2.** Kendisini emniyette bilen.
inaḳlamaḳ Güven göstermek.
inam **1.** İnanılmış, güvenilmiş, emin, mutemet. **2.** İtimat, emniyet, güven.
inamlıḳ **1.** İtimat, emniyet, eminlik, doğruluk. **2.** Teminat.
– **berkitmek** Güveni sağlamak.
inamlu Emniyetli, emin.
inamsuz Hain.
inanca Emniyetli, emin, mutemet.
inanġan Çabuk inanan.
[inanmaḳ]
– **gereksin** İnanmalısın, inanman gerektir.
inanmazlanmaḳ İnanmaz görünmek, inanmaz durum almak.
ince Dikkatle, dikkatlice.
inceaġrı, [inceḫastalıḳ] Verem.

inceḫastalıḳ → **inceağrı**
incerek İncecik, narin, zayıfça.
incidinilmek İncidilmek.
incik → **inciik**
inciklü İncinmiş, gücenmiş olarak.
incimek 1. İncinmek. 2. Zahmet çekmek, yorulmak.
iŋ ciŋ Sessiz, sakin, bomboş, ıssız.
incinişmek Birbirinden incinmek.
incirḳuşı Sarıasma.
[**incitmek**]
– **itmek** İncitmek.
incük, [**incik**] Dizkapağı ile topuk arası, bunun topuğa yakın olan kısmı.
inçge İnce.
inçü Esir, kul.
indemek → **indemek**
indi, [**ındı**] Şimdi.
indürmek 1. Kısmet vermek, rızık göstermek. 2. Alçaltmak, küçültmek.
inegimṣaġma → **elegimṣaġma**
inegimṣaġmal, **inegimsaġmal** → **elegimṣaġma**
inemek → **enemek**
iŋen, [**iŋende**] Çok, pek, daha çok, gayet, ziyade.
– **ḳatı** Pek çok, çok fazla.
inenmek → **enenmek**
iŋez → **iŋeze**
iŋeze, [**iŋez**, **iŋize**] Zayıf, halsiz, hasta.
ingil Koyun ve kuzunun boynuna geçirilen tasma.
ini Küçük kardeş.
iŋi → **iŋü**
– **itmek** İnlemek.
iŋil Yavaş.
iŋildemek İnlemek.
iŋildü İnilti.
iŋilemek İnlemek, sızlanmak.
iŋil iŋil İnleye inleye, inim inim.
iŋirti Homurtu, homurdanma.
iŋize → **iŋeze**

[**inli boranlı**]
– – **olmaḳ** İnler, ağlar halde bulunmak.
inmek Konuk olmak.
iŋremek Çınlamak, ses vermek.
insüzlik Issızlık.
iŋü, [**iŋi**] İnilti.
[**ip**]
–**e urmaḳ** İpe takmak, dizmek.
–**i çürük** Sözüne güvenilmeyen, kararında durmayan.
–**ini uzatmamaḳ** Serbest, başı boş bırakmamak.
–**i uzun dutmaḳ** Ölçüsüz hareket etmek, ileri gitmek.
iplicek Uyluk kemiğinin başındaki sinir.
iplicik Bacaklarda çıkan bir çeşit çıban, filariyose.
[**iplik**]
– **işlemek** İp eğirmek.
– **ucı** İp ucu.
ir → **er** (II)
– **iken** Erkence, erken erken.
irdemek, [**irtemek**] Araştırmak, incelemek, denetlemek.
irden → **erden**
iremik Dişilik organı bitişik olan kadın.
irende Rende.
irenk Renk.
irgirmek → **irürmek**
irgürmek → **irürmek**
iri Kaba, sert, katı, kalın.
– **ḫulu**, **ḫūlu** Sert, haşin, kaba.
– **ḫūy** Kötü huy.
– **söz** Sert, kaba, ağır söz.
irilcek Anjin, boğaz şişmesi.
irileşmek Sert davranmak, sert konuşmak.
irilik 1. Sertlik, kabalık, katılık, haşinlik. 2. Şişlik.
irilmek → **erilmek**
irim, [**ırım**] Sokak, dar sokak.

irişmek → **erişmek**
irişmiş → **erişmiş**
irkeç → **erkeç**
irkek Erkek.
irki → **erki**
irkilmek 1. Birikmek, toplanmak, yığılmak. 2. Çekinmek, tereddüt etmek, duraklamak.
irkindi → **irkindü**
irkindü, [**irkindi**] Toplanmış, birikmiş şey.
irkmek Toplamak, biriktirmek, yığmak.
irmek → **ermek**
irte, [**erte**] Ertesi, gelecek sabah, şafak sökme zamanı, yarın.
– **aġarmaḳ**, [**erte aġarmaḳ, erte çıḳmaḳ, erte doġmaḳ, erte yiri aġarmaḳ, – çıḳmaḳ, – doġmaḳ, – yiri aġarmaḳ**] Şafak sökmek.
– **aḳlıġı**, [**erte aklıġı, erte yiri aḳlıġı, erte yiri aydınlıġı, – yiri aḳlıġı, – yiri aydınlıġı**] Şafak aydınlığı, fecir.
– **aşurı gün** Öbür gün.
– **çıḳmaḳ** → **– aġarmaḳ**
– **doġmaḳ** → **– aġarmaḳ**
– **gice** Sabah akşam, gece gündüz.
– **gün** Ertesi gün.
– **ıldızı** → **– yıldızı**
– **ılduzı** → **– yıldızı**
– **irtesi** Öbür gün, daha öbür gün.
– **namāzı**, [**erte namāzı**] Sabah namazı.
– **yıldızı**, [**– ıldızı, – ılduzı**] Sabah yıldızı.
– **yiri aġarmaḳ** → **– aġarmaḳ**
– **yiri aḳlıġı** → **– aḳlıġı**
– **yiri aydınlıġı** → **– aḳlıġı**
irteki Yarınki, ertesi.
irtelemek, [**ertelemek**] Sabahlamak, geceyi arkada bırakmak. [**irtelü**]
– **gicelü** Sabahlı akşamlı, sabah akşam.
irtemek → **irdemek**
irtesi, [**ertesi**] Ertesi gün.
irürgen Çok eriştiren.
irürmek, [**ergirmek, ergürmek, irgirmek, irgürmek**] Ulaştırmak, eriştirmek.
iryet Raiyet, ahali, halk.
is, [**issi**] Sahip, malik.
isik İnce uzun yol şeklindeki sel yarıntısı ya da kurumuş dere yatağı.
– **yir** Çukur yer.
isiz → **isüz**
isizlik → **isüzlik**
iskemli, [**iskemlü**] İskemle, kürsü.
iskemlü → **iskemli**
isketi İskete.
İslāmbol İstanbul.
isli, [**ışlı**] Mamur, bayındır. [**islü**]
– **issine** Kendi sahibine.
isnemek Esnemek.
ispir Şahinden sonra avcı kuşların en güçlüsü ve değerlisi.
issi → **is**
issilik, [**ışşılıḳ**] 1. Sıcaklık, hararet. 2. Vücutta sıcaktan çıkan sivilce.
issüz → **isüz**
istedmek Aratmak, taharri ettirmek. [**istekli**]
– **olmaḳ** İstemek.
istemek 1. Aramak, araştırmak. 2. Beklemek, gözetmek, kollamak. 3. Sormak, tahkik etmek.
istemelü olmaḳ Arayacak olmak, aramak istemek.
ister olmaḳ İsteyici olmak.
isteyü gitmek İstemekte, aramakta devam etmek.
isteyü varmaḳ Araştırmaya koyulmak, araştırarak gitmek.
istenmek İstemek, aramak.
isteşmek Birbirini aramak.

isteyiksüz İsteksiz.

isüz, [**ışız, ısuz, ışuz, isiz, issüz**] Boş, tenha, sahipsiz, ıssız.

isüzlik, [**ısızlıḳ, ısuzlıḳ, ışuzlıḳ**] **1.** Tenhalık, yalnızlık, ıssızlık. **2.** Issız, tenha, boş.

iş (I) 1. Eş, arkadaş. **2.** Denk, benzer.

iş (II) Hal, durum, vaziyet.

– açılmaḳ Sorun çözümlenmek.

– başa çıḳmaḳ, [**– başa irmek, – başa varmaḳ**] İş bitmek, sona ermek, sonuçlanmak.

– başa irmek → **– başa çıḳmaḳ**

– başa varmaḳ → **– başa çıḳmaḳ**

–den ḳalmaḳ İşlemez hale gelmek.

– düşmek Olay meydana gelmek.

– düzeni İş yapılan, iş düzenlenen yer.

–e gelmek İşe yaramak, fayda vermek.

– elden gitmek İş işten geçmek.

– eri İş adamı, iş ehli, elinden iş gelir, iş başaran.

–e sunmaḳ İşe başlamak.

–e yil iletmek İşi soğutmak, unutuvermek, işi aksatmak, savsaklamak.

– eylemek → **– itmek**

– geçmek Kötülük yapmak.

–i altun İşi yolunda.

–i baġlanmaḳ İşi güçleşmek, yapılamaz hale gelmek.

–i başa iltmek, [**–i başına iltmek, –ini başa iltmek**] İşi bitirmek, sonuçlandırmak.

–i başına iltmek → **–i başa iltmek**

–i dönmek İşi bozulmak, şansı dönmek.

–ini altun eylemek → **–ini altun itmek**

–ini altun itmek, [**–ini altun eylemek**] İşini yoluna koymak.

–ini başa iltmek → **–i başa iltmek**

–ini bitürmek Hayatına son vermek, öldürmek.

–ini düzmek İşini yoluna koymak.

–ini ḳayurmaḳ Öldürmek.

–in sürmek İşini ilerletmek, yürütmek.

–i ṣaġ eylemek → **–i ṣağlamaḳ**

–i ṣaġ itmek → **–i ṣağlamaḳ**

–i ṣağlamaḳ, [**–i ṣaġ eylemek, –i ṣaġ itmek**] İşi yoluna koymak.

– issi 1. Emir ve ferman sahibi. **2.** İş sahibi, iş veren.

– itdürmek İş yaptırmak, çalıştırmak.

– itmek, [**– eylemek**] **1.** Kötülük yapmak. **2.** İş yapmak, bir şey yapmak. **3.** Âdet etmek.

–i uz olmaḳ İşi yolunda gitmek.

– ṣol düşmek İş tersine gitmek.

– sürmek İş yürütmek, iş üzerinde çalışmak.

– sürüci İş kovuşturan vekil.

– ucı Sonuç, netice.

– ucına yapışmaḳ, [**– ucı ṭutmaḳ**] Bir iş yapmaya başlamak.

– ucı ṭutmaḳ → **– ucına yapışmaḳ**

– üzerine olmaḳ İşe sürekli çalışmak.

– yenilenmek Yeni olay meydana gelmek.

işbaşı Âmir, şef.

işbu → **uşbu**

– ara → **uşbu**

– – → **uşbu**

işbula → **uşbula**

işbular → **uşbular**

işbuŋa → **uşbuŋa**

işbunda → **uşbunda**

işbundan → **uşbundan**

işbunı → **uşbunı**

işbunları → **uşbunları**

işbunuŋ → **uşbunuŋ**

– bigi → **uşbunuŋ**

– gibi → **uşbunuŋ**

işbunuŋla → **uşbunuŋla**
işegen Çok işeyen.
işek Eşek.
işgeve Saç üzerinde pişirilen mayasız ekmek.
işik Eşik.
işirgenmek → **eşirgenmek**
işitdürmek Dinletmek.
işitdüri söylemek Duyuracak şekilde söylemek.
işitgen İyi işiten.
[**işitmek**]
işidü durmaḳ İşitmekte bulunmak, sürekli işitmek.
işitmeze urmaḳ Duymuyormuş gibi davranmak.
işitmezlenmek Duymazlıktan gelmek.
işkelek Heybe ağzını kapamaya yarayan, karşılıklı halkalardan her biri karşısındaki halkaların içerisinden geçirildikten sonra bunların ortalarına sokulan ağaç.
[**işkil**]
– **almaḳ** Şüphelenmek, şüpheye düşmek.
–**e varmaḳ** Şüpheye düşmek.
işkillemek Şüpheye düşürmek, şüphe vermek.
işlemek **1.** Yapmak. **2.** İmal etmek, yapmak. **3.** çalışmak. **4.** Etkilemek.
–**den kesilmek** İşlemez hale gelmek.
işleyesi olmaḳ Yapmak istemek, yapacak olmak.
işleyi gelmek Sürekli olarak yapmak.
işlenmek Kendisi için iş, görev edinmek.
işletmek **1.** Yaptırmak. **2.** Çalıştırmak. **3.** Saplamak, derinliğine geçirmek. **4.** Yaptırmak, imal ettirmek.
işliik İş yeri, çalışılan, iş yapılan yer, ticarethane.

işmek İçmek.
[**it**]
– **cānlu** Zahmet ve sıkıntıya çok dayanır, yorulmak bilmez.
– **yedici** → **itçi**
itazusı Köpekdişi.
itburnı Yabani gül.
itçi, [**it yedici**] Osmanlı saraylarında av köpeklerine bakan kimse, sekban.
itdirsegi Arpacık, gözkapağında çıkan sivilce.
iti, [**yiti**] **1.** Sert, keskin, şiddetli. **2.** Şiddet, keskinlik, sertlik.
– **gönüllü** Tez canlı.
itik → **yitük**
itirmek → **yitürmek (I)**
[**itmek (I)**]
ide gelmek Etmekte bulunmak, sürekli olarak yapmak.
idüp ḳalmaḳ Yapmak.
itmelü eylemek Edecek duruma getirmek, etmeye zorlamak.
itmeseyüz Etmeseydik.
itmek (II) → **eyitmek**
itneşmek İtişmek, tepişmek, uğraşmak.
itüri itüri Sert sert.
itürmek → **yitürmek (I)**
ityavsası Atsineği.
iv **1.** Ev. **2.** Yiv, derz.
ivdirilmek Tacil edilmek.
ivdirmek, [**evdirmek, evdürmek**] Acele etmesi için sıkıştırmak.
ivecek, [**iveceŋ, iveciik**] **1.** Aceleci. **2.** Acele edilmesi gereken (iş).
iveceklik, [**ivecenlik**] Acelecilik.
iveceŋ → **ivecek**
ivecenlik → **iveceklik**
iveciik → **ivecek**
ivedi, [**evedi**] Acele.
ivegen Aceleci.
ive ive, [**eve eve**] Acele acele, koşa koşa.

ivek Müstacel, acele.
ivetlemek, [evetlemek] Acele etmek.
ivici Acele eden, aceleci.
ivik Kızak.
iviş Acele, şitap.
ivişmek, [evişmek] Acele etmekte yarışmak, hep birden acele etmek.
ivmek, [evmek] Acele etmek.
iy (I) → **i**
iy (II) → **ay (I)**
– **demüri** → **ay (I)**
iye → **eye**
iyegü → **eyegü**
iyi → **yiyi**
iyimek → **yiyimek**
iyitmek → **yiyitmek**
iylemek → **iglemek**
iyü → **eyü**
– **varmaḳ** → **eyü**

[iz]

– **azıtmaḳ** Yolu kaybetmek.
–**i duyulmaḳ** İzi bulunmak
–**in baṣmaḳ, [–ine baṣmaḳ]** Birinin yolunda gitmek, izinde olmak, izini izlemek.
–**ine baṣmaḳ** → **–in baṣmaḳ**
–**ine uymaḳ** Birinin izinde yürümek.
–**ini azıtmaḳ** İzini kaybetmek.
–**ini çalmaḳ** İzini yoklamak, izini aramak, izlemek.
–**ini izlemek** → **izlemek**
–**in izlemek** → **izlemek**
– **izlemek** → **izlemek**
– **sürmek** İzine bakarak gittiği yolu bulmak.
izdemek İzini takip ederek araştırmak.
izlemek, [–ini izlemek, –in izlemek, – izlemek] İzi sıra gitmek, takip etmek, izinde yürümek.

K

ḳab → ḳap

–ı ṭar Her şeyden alınıp çabuk kızan.

– ḳac Kap kacak.

ḳaba Büyük, iri, kocaman.

– diz But.

ḳabaḳ (I) Gözkapağı.

ḳabaḳ (II) İçki kadehi, şarap tası, şarap kabı.

ḳabaḳ (III) Boynuzsuz koyun.

ḳabaḳulaḳ, [– destī] Büyük testi.

– destī → –

ḳabaḳuşlıḳ Öğleye yakın olan kuşluk zamanı.

ḳabalaḳ Serpuş.

ḳabarcıḳ Yanıkara, şarbon.

[ḳabar ḳabar]

– – olmaḳ Yer yer kabarmak.

ḳabarmaḳ Büyümek, şiddetlenmek.

ḳabauyluḳ But kemiğinin yeri.

ḳabayel Güneyden esen rüzgâr, lodos.

ḳabcuḳ → ḳapçuḳ

ḳabran Hareketten kalmış, uyuşuk.

ḳaburcaḳ, [ḳaburcuḳ, ḳapurçaḳ] Koku kutusu, küçük misk kutusu; kutu.

ḳaburcuḳ → ḳaburcaḳ

[ḳaburġa]

– zırḫ Kimi kumaşlara demir halkalar kaplanarak yapılan zırh.

ḳabżamaḳ Kaplamak.

ḳaç Kaç kez.

ḳaçaġan 1. Kaçak, kaçkın. **2.** Kaçınan, uzaklaşmak isteyen.

[ḳaçaḳ]

– yir Kaçılacak yer.

[ḳaçamaḳ]

– göstermek Savaşta güçlü olduğu halde düşmanı aldatmak için kendini kaçar gibi göstermek.

ḳaçan, [ḫaçan] Ne zaman, ne zaman ki, her ne zaman, vaktaki, nasıl, ne suretle.

– ise, [ḳaçansa] Ne zaman olsa, ne vakit olsa.

ḳaçansa → ḳaçan

ḳaçarlanmaḳ Kaçar gibi davranmak.

ḳaçġun, [ḳaçġuncı, ḳaçḳın, ḳaçḳun, ḳaçḳuncı] Kaçak, firari.

ḳaçġuncı → ḳaçġun

ḳaçıḳ Eğri, çarpık.

ḳaçḳın → ḳaçġun

ḳaçḳun → ḳaçġun

ḳaçḳuncı → ḳaçġun

ḳaçmaḳ Koşmak, seğirtmek.

[ḳada (← *Ar.* ḳażāʾ)]

–sın almaḳ Birine gelecek kaza, öbürüne gitmek.

ḳadanmaḳ Pekişmek, yerleşip kalmak.

ḳadar Az, biraz, azıcık.

– vaḳt Az bir zaman.

ḳadarca Kadarcık; az miktarda.

[ḳadem (*Ar.*)]

– basmaḳ Ayak diremek, inat ve ısrar etmek, azmetmek.

– urmaḳ Yapmaya girişmek.

ḳaderlenmek Takdir etmek, mukadder kılmak.

[ḳaḍı (← *Ar.* ḳāḍī)]

– bitisi Mahkeme ilamı, hüccet.

ḳaḍılaşmaḳ İki taraf hakim önüne çıkmak, mahkemelik olmak.

ḳadıncıḳ Hanımefendi.

ḳadıntuzluġı Oğlanaşı da denilen zamk.

ḳaḍıotı Hindiba.

[**ķafa** (← *Ar.* ķafā)]
– **çanağı** Kafatası.
[**kâfir** (*Ar.*)]
– **ķarlağucı** Baykuş türünden bir kuş.
ķağan, [– **arslan**] Kızmış, kükremiş, çok öfkeli (aslan, kaplan).
– **arslan** → –
ķağıldı Gürültü.
ķağırmaķ (I) Balgam çıkarmak için öksürmek.
ķağırmaķ (II) → **ķaŋırmaķ**
ķağşaķ Parçaları gevşeyip dağılacak hale gelmiş, kağşamış.
ķağşamaķ, [**ķaḫşamaķ, ķaḫşaşmaķ**] Bir şeyin parçaları gevşeyip dağılacak hale gelmek.
ķağşatmaķ, [**ķaḫşatmaķ**] Bir şeyin parçalarını gevşetip dağılacak hale getirmek.
ķaḫalamaķ Gagalamak.
ķaḫlamaķ Kurutmak, kadit haline getirmek.
ķaḫmaķ → **ķakmaķ**
ķaḫşamaķ → **ķağşamaķ**
ķaḫşaşmaķ → **ķağşamaķ**
ķaḫşatmaķ → **ķağşatmaķ**
ķak (I) **1.** Elma, armut, kayısı gibi meyvaların kurusu. **2.** Kadit, kurutulmuş et.
ķaķ (II) → **ķaķlıķ**
[**ķaķ (III)**]
– **şoŋra** En sonra.
ķakığan Öfkeli, hiddetli.
– **eylemek** Hiddetlendirmek, öfkelendirmek, sinirini bozmak.
ķakığanlıķ Öfkelilik.
ķakılmaķ **1.** Çalınmak, vurulmak. **2.** Çakılmak, saplanmak.
ķakımaķ, [**ķaḫımaķ**] **1.** Öfkelenmek, kızmak. **2.** İtiraz etmek, karşı gelmek. **3.** Azarlamak, tekdir etmek.
ķakıyu çağırmaķ Hiddetle haykırmak.
ķakınmaķlu Öfkeli, hiddetli.
ķakınç **1.** Hiddet, öfke, sitem, başa kakma. **2.** Kalkma, kalkış, hareket geçiş.
ķakınmaķ **1.** Gazaba uğramak. **2.** Öfkelenmek.
ķakıracamaķ Yağ ve ceviz içi bozulup acımak.
ķakıraımaķ Ses çatallanmak, çatlak çıkmak.
ķakırdaķ, [**ķıtırdaķ**] Kuyruk, içyağı gibi maddelerin yağları sızdırıldıktan sonra kalan posası, kıkırdak.
ķakırlanmaķ Hiddetlenmek, öfkelenmek, kızmak.
ķakıtmaķ Öfkelendirmek, kızdırmak.
ķakłamaķ **1.** Pastırma yapmak. **2.** Kurutmak.
ķakłıķ, [**ķaķ (II)**] Kırlarda içine su biriken çukur.
ķakmaķ, [**ķaḫmaķ**] **1.** Kalkmak, kalmak. **2.** Çalmak, vurmak, itmek, tepmek. **3.** Çakmak, saplamak.
ķalaba (← *Ar.* ġalebe) Sayıca çok.
ķalabaķ **1.** Keçe külah, kabalak. **2.** Taç.
ķalağan Çok kalan.
ķalaķlamaķ Dalgalanmak.
ķalaķlanmaķ Havalanmak, kendini yüksek görmek.
ķalaķlu (Burun için) Yüksek, büyük.
ķalan **1.** Öbür, öteki, başka, geri kalan, sonraki. **2.** Artık, gayri, bundan sonra.
ķalanca Kalan kısım, geri kalan.
ķalarda ķoparda Oturma ve yürüme zamanlarında.
ķalayıķ Halayık, cariye.
ķalburçıbanı, [**ġalbırçıban**] Birçok yerinden baş veren çıban, seretan, yenirce.
ķalçın Çoraba geçirilmek üzere terlik biçiminde ince deriden dikilmiş giyecek.

[**ķalem** (*Ar.*)]
– **çalınmaķ** Yazılmak.
– **çekmek** **1.** İptal çizgisi çekmek. **2.** Yazmaya başlamak.
–**e gelmek** Yazılmak, kaydolunmak.
–**e getürmek** Yazmak, kaleme almak.
– **urmaķ** Kalem çalmak, nakış ve resim yapmak.
– **yondurmaķ** Kalem açtırmak.
– **yonmaķ** Kalem açmak.
[**ķalemli**]
– **futa** Çizgili peştemal.
ķalemlik Kamışlık.
ķalevre Bir çeşit ayakkabı.
ķalġımaķ → **ķalķımaķ**
ķalġışmaķ → **ķalķışmaķ**
ķalġıtmaķ → **ķalķıtmaķ**
ķalı, [**ķalıça**] Halı.
ķalıça → **ķalı**
ķalıŋ (I), [**ķaluŋ**] Nikâhta kız tarafına verilen ağırlık, para, başlık.
ķalıŋ, **ķalın (II)** **1.** Sık, yoğun, kalabalık, çok, sayısız. **2.** Kalınlık. **3.** Derin.
– **şap** Kalın iplik, yorgan ipliği.
ķalıŋıraķ Kalınca, irice.
ķalıŋırmaķ, [**ķalıŋurmaķ**] Kalınlaşmak, irileşmek.
ķalıŋlıķ Derinlik.
ķalıŋurmaķ → **ķalıŋırmaķ**
[**ķalķan**]
– **yapınmaķ** Kalkanla siperlenmek.
ķalķımaķ, [**ķalġımaķ**] Sıçramak, hoplamak, kalkmak.
ķalķışmaķ, [**ķalġışmaķ**] Sıçramak.
ķalķıtmaķ, [**ķalġıtmaķ**] Sıçratmak, hoplatmak.
[**ķalķmaķ**]
ķalķar olmaķ İster istemez kalkmak.
ķalmaķ Bağlanmak, kapılmak, değer vermek, itibar göstermek, bakmak.
ķalur giderse Sürer durursa.
ķalmış Aciz, düşkün.
ķalmışlıķ Aciz, düşkünlük.
ķaluça Taban.
ķalun → **ķalıŋ (I)**
ķalyataşı Deniz otları ya da çöven yakılarak elde edilen bir madde, sodyum oksidi.
ķamalaķlanmaķ Kuşatılmak, sarılmak.
ķamamaķ Çivilemek, perçinlemek, çakmak.
ķamçı Kısa kılıç.
– **ķısdurmaķ** Kamçılamak.
ķamu, [**ķamu**] **1.** Bütün, hep, her. **2.** Herkes.
ķamucuġı Ne kadar varsa, tümü.
ķamular Herkes.
ķan **1.** Suç, cinayet. **2.** Ceza, cereme, diyet.
–**a ķan** Kısas, öldürenin öldürülmesi.
– **ayaķlı** Fakir, biçare, zavallı, âciz.
–**a yunmaķ** Kana boyanmak.
– **bahāsı**, [– **ödegi**] Diyet.
– **dere batmaķ** → – **derlemek**
– **derlemek**, [– **dere batmaķ**] Kan ter içinde kalmak.
– **düşmemek** Katil sayılmamak, ölüm cezası gerekmemek.
– **eylemek**, [– **itmek**] Başkasının kanını dökmek, cinayet işlemek.
–**ı boynına** Ölümünün vebali boynuna.
–**ı ısıcaķ** → –**ı ıssıcaķ**
–**ı ıssıcaķ**, [–**ı ısıcaķ**] Sıcak kanlı, sevimli.
–**ı ķurımaķ** Bitkin, cansız hale gelmek.
–**ına etmek doġramaķ** Canına kasdetmek.
–**ını pamuġa almaķ**, [–**ını panbuġa almaķ**] Öldürüp izini bırakmamak.
–**ını panbuġa almaķ** → –**ını pamuġa almaķ**

– **itmek** → – **eylemek**
– **ķarışan** Akraba.
– **ķarpuzı** Koyu kırmızı karpuz.
– **ķaşandurmaķ**, [– **ķaşatmaķ**] Korkudan kan işetmek.
– **ķaşanmaķ** Korkudan kan işemek.
– **ķaşatmaķ** → – **ķaşandurmaķ**
– **ķatılur ķavm** Bir kandan, aynı ırktan; hısım, akraba.
– **olmaķ** Kan dökülmek, cinayet işlenmek.
– **ödegi** → – **bahāsı**
– **ṭutmaķ** Yaptığı cineyetten dolayı şaşkınlığa uğramak.
– **uġut** Kana boyanmış (?).
– **yaġı** Kan düşmanı.
– **yalaşmaķ** Eski bir geleneğe göre kardeş olmak için iki kişi birbirinin birer damla kanını yalamak.
– **yutmaķ** Pek çok sıkıntı, ısdırap çekmek.
– **yutdurmaķ** Çok eza ve cefa etmek.

ķanara (← *Ar.* ķınnāre) **1.** Mezbaha. **2.** Üç çatallı kasap çengeli.

[**ķanat**]
– **bükmek** Bir amaca doğru koşmak.
– **ķaķmaķ**, [– **urmaķ**] Kanat çırpmak.
– **salmaķ** Kanat sallamak, kanat çırpmak.
– **urmaķ** → – **ķaķmaķ**

ķanata Tahtadan oyulmuş şarap kabı, çotra.
ķanca Nereye.
ķancalıġın Nerede bulunduğunu.
ķancarı → **ķancaru**
–**sın** Nerede olduğunu, bulunduğu yeri.
ķancaru, [**ķancarı, ķançaru**] **1.** Nereye, neresi, ne tarafa. **2.** Nereye ait (?).

ķancaşa, [**ķancaşanaya, ķancasaya, ķancasına, ķancaya**] Bir tarafa, herhangi bir yere.
ķancaşanaya → **ķancasa**
ķancasaya → **ķancasa**
ķancasına → **ķancasa**
ķancaya → **ķancasa**
ķancıķmaķ Kan oturmak.
ķancuġa, [**ķancuķa**] Terki.
ķancuķa → **ķancuġa**
ķançaru → **ķancaru**
ķanda, [**ḫanda**] Nerede, nereye.
– **ise** → **ķandasa**
ķandadıġı, [**ķandaydıġı**] Nerede olduğu.
ķandaġı Nerede.
ķandaķ Hendek.
ķandaki Hangi.
ķandalıġı, [**ķandeligi**] Nerede olduğu.
ķandan Nereden.
– ... – ...Nerede ...nerede, ...kim ...kim.
ķandasa, [**ḫandasa, ķanda ise, ķandaysa**] Nerede ise, nerede olursa olsun, nerede olsa.
– **da** Hangi durumda olursa olsun.
–**sına** Gideceği yere, başka bir yana.
ķandaydıġı → **ķandadıġı**
ķandaysa → **ķandasa**
ķandeligi → **ķandalıġı**
ķandıra → **ķındıra**
ķanġı, [**ķanķı**] Hangi.
ķanı Hani, nerede.
ķanık İçeceğe kanmış.
ķanıkmaķ **1.** Kanlanmak, kandan kızarmak. **2.** Kana susamak, kan dökmeğe istekli olmak.
ķanıġırmaķ, [**ķaġırmaķ (II)**] Ayırırcasına bükmek.
ķanıġırtmaç Bir ağaçtan koparılıp başka bir yere dikilen fidan.
ķanıya Haniya, nerede.
ķanķal Kangal.

ķankı → **ķangı**

[**ķanlı**]

– **bıçaķlı** → **ķanlu**

ķaŋlı, [ķaŋlu] Kağnı arabası.

ķaŋlış → **ķannış**

ķanlu Katil.

– **bıçaķlu, [ķanlı bıçaķlı]** Birbirinin canına kasteden.

ķaŋlu → **ķaŋlı**

ķanluķ Tazminat, diyet.

ķanmuġ Geçkin sarhoş.

ķannış, [ķaŋlış] Naz, eda, fitne, fettanlık.

ķaŋrılmaķ Bir yana eğilmek.

ķansı, [ḫansı] Hangi.

ķanṭura Palto gibi bir giyecek.

ķanya Kadeh.

ķanzil, ķanẓil Geçkin sarhoş, körkütük.

ķap, [ķab] Kabuk, kışır.

ķapaġ Kapak.

ķapaķlanmaķ Kapağı kapatılmak.

[**ķapaķlu**]

– **ṭutmaķ** Kapalı bulundurmak.

ķapama Astarlı kaftan, pamuklu hırka.

ķapan Büyük terazi.

ķapaşdırmaķ Birlikte kapamak.

ķapçuķ, [ķabcuķ] **1.** Buğdayın üstündeki sert kabuk. **2.** Hurma salkımının kılıfı.

ķapçur Sayım vergisi.

ķapılmaķ Kendini kaptırmak, cezbedilmek.

ķapķarşu Tam karşı.

ķaplamaķ Kuşatmak, sarmak.

ķaplanmaķ Çevrilmek, kapanmak.

ķaplayı → **ķaplayu**

ķaplayu, [ķaplayı] Her yanı kaplanmış şekilde.

ķaplıbaġa → **ķaplubaġa**

ķaplubaġa, [ķaplıbaġa] Kaplumbağa.

ķapmaķ Kaplamak, istila etmek.

ķapu Kapı.

– **bağlamaķ** Kapıyı kapatmak.

– **bağlanmaķ** Kapı kapanmak.

– **başırığı** → – **başduruğı**

– **başduruğı, [– başırığı]** Kapıyı kapamak için arkasına konulan ağaç.

– **degesi** Kapıyı kapamak için arkasına konulan ağaç.

– **geçmek** Baştan savmak, atlatmak, ihmal etmek.

– **ķaşı** → **–nuŋ yuķarı ķaşı**

– **ķuzusı, [– yavrusı]** Büyük kapı kanadındaki küçük kapı.

–nuŋ yuķarı ķaşı, [– ķaşı] Kapı üstündeki saçak, damlalık.

– **yapmaķ** Kapıyı kapamak.

– **yaşmaġı** Kapı pervazı.

– **yavrusı** → – **ķuzusı**

–yı almaķ Kapıda oturmak, kapıyı işgal etmek.

–yı bozmaķ Kapıyı açmak.

ķapurçaķ → **ķaburcaķ**

[**ķar**]

–a başmaķ Kara yatırmak.

– **ṭamısı** Kar cehennemi, soğuk cehennem.

ķara (I) **1.** Ayıp. **2.** Zenci.

– **bağır** Dertli gönül.

– **baş** **1.** Dertli baş. **2.** Akılsız.

– **biti** Kötü amel defteri.

– **cümle** Anlamsız yazılmış şeyler.

– **demür** Balta.

– **dün** Karanlık gece.

– **düş** Korkulu rüya.

– **er** Kötü adam.

– **ev** **1.** Büyük çadır. **2.** Karanlık çukur.

– **gönüllü** Bilgisiz.

– **gün** Kötü, felaketli gün.

– **günlü** Bedbaht, talihsiz.

– **ḫalķ** Avam.

– **ķan olmaķ** Kıpkızıl kana boyanmak, baştan ayağa kan olmak.

– **ķarı** Yaşlı, yoksul, âciz, felaket görmüş kàdın (?).
– **ķaygu** Acı düşünce.
– **keş** → – **ķurut**
– **ķır** Siyaha yakın kır renk.
– **ķıyma** Açık siyah, siyah tahrirli.
– **ķoca** Sakalı ağarmamış ihtiyar.
– **ķoŋur** Siyah ile yanık al karışığı renk.
– **ķurut**, [– **keş**] Yoğurdun ikinci kez kaynamasından yapılan besin.
–**lara girmek** → –**lar giymek**
–**lar giymek**, [–**lara girmek**] Siyahlara bürünmek, yas giysisi giymek.
–**lar vilāyeti** Sudan ve Zengibar ülkesi.
– **oba** Küçük kara çadır.
– **olmaķ** Kararmak, karanlık olmak.
– **pus** Kara sis; kâbus, endişe.
–**sın dutmaķ** Yasını tutmak.
– **uġrusı** Gece hırsızı, serseri.
– **yas** Derin matem.
– **yazılu** → – **yazulu**
– **yazulu**, [– **yazılu**] Bahtsız, talihsiz, kara bahtlı.
– **yir** Toprak, zemin, yer, yer altı.
– **yoḫsul** Talihsiz fakir.
– **yurt** Ağaçsız, bahçesiz yer, bozkır.

[**ķara (II)**]
– **ṣıġırı** Karada gezen, suya girmeyen sığır.

ķaraaġrı Bir çeşit humma.
ķaraayaķ Doğan türünden bir kuş.
ķaraböce Domuzlan.
ķarabulaķ Karabatak denilen su kuşu.
ķaraca (I), [**ķarıca**] Pazu.
ķaraca (II) Bir göz hastalığı.
[**ķaraca (III)**]
– **yir** Yüreğin içi, ortası.
ķaracaķarġa Karakarga.
ķaracanavar, [**ķaracanavarı**] Domuz.
ķaracanavarı → **ķaracanavar**
ķaracaot Çörekotu.
ķaracı → **ķaraçı**
ķaraciger Yüğrük, idmanlı (at).
ķaraçav Duvarcı ve sıvacı iskelesi.
ķaraçı, [**ķaracı**] **1.** Yağmacı, gönül alan. **2.** Çingene. **3.** İftiracı. **4.** Gözcü, gözetleyici. **5.** Falcı, bakıcı.
ķaradüzen Üç telli tambura.
ķaraġat Havlican denilen kök.
ķaraġı Ucu orak gibi eğri değnek.
ķaraġu → **ķaraŋu**
ķaraḫaşba Öldürücü bir çeşit çıban.
ķaraḫçı → **ķaraķçı**
ķaraķ **1.** Göz, gözbebeği. **2.** Bakış, nazar.
ķaraķavruķ Hindiba.
ķaraķçı, [**ķaraḫçı**] Yağmacı, yol kesen.
ķaraķlamaķ Yağma etmek.
ķaraķulaķ **1.** Çakala benzer bir hayvan. **2.** Hafiye.
ķaraķura, [– **düş**] Korkulu rüya, kâbus.
– **düş** → –
ķaralcıķ Karaltı, gölge.
ķaraldu → **ķaraltı**
[**ķaralıķ**]
–**ı ağarmaķ** Rengini atmak, başka renge girmek.
ķaralmaķ Kararmak.
ķaraltı, [**ķaraldu**] **1.** Yığın, kütle. **2.** Kalıp, ceset.
ķaraltmaķ Karartmak.
ķaramaķ **1.** Hor görmek, mahzun etmek. **2.** Lekelemek, karalamak. **3.** Yermek, zemmetmek.
[**ķaraman**]
– **evi** Büyük çadır.
ķaramsılıķ Yüzdeki esmer lekeler.
ķaramtıķ, [**ķaramtıl**] Karaması, karaya çalar.
ķaramtıl → **ķaramtıķ**
ķaramuķ **1.** Tarlada buğday aralarında biten, anasona benzer söbüce

siyah ve acı bir tohum. **2.** Bir tür yabaneriği. **3.** Çiçek ve kızamık gibi döküntülü bir hastalık (?).

ḳaraŋılıḳ → **ḳaraŋu**

ḳaranmaḳ Küfretmek, kötü söylemek, lanet etmek.

ḳarantı, [**ḳarantu**] Karartı, karaltı, bir şeyin belli belirsiz görünüşü.

ḳaraŋu, [**ḳaraġu, karaŋılıḳ, ḳaranuġ, ḳaraŋuluḫ, ḳaraŋuluḳ**] Karanlık.

– **delik** Mezar.

– **göŋüllü** Kara yürekli, kötü düşünceli.

ḳaranuġ → **ḳaraŋu**

ḳaraŋuluḫ → **ḳaraŋu**

ḳaraŋuluḳ → **ḳaraŋu**

ḳaraŋumaḳ Karanlık çökmek, karanlık duruma gelmek.

ḳarapazı Koyunsarmaşığı denilen ot, sirken.

ḳarar Harar, kıldan örülmüş büyük çuval.

[**ḳarār** (*Ar.*)]

– **ḳomaḳ** Karar vermek, karara bağlanmak.

ḳararaḳ Karamsı, karaya çalar.

ḳararmaḳ Canı sıkılmak, kederlenmek.

ḳarasaġı, [**ḳarasaġu**] Karamsı, karaya çalar, karayağız.

ḳarasaġu → **ḳarasaġı**

ḳaravaş Cariye, hizmetçi.

ḳaravul Gözcü, nöbetçi, karakol.

– **eri** Keşif kolu, öncü.

ḳarcaşdurmaḳ Karıştırmak, karmakarışık etmek, dağıtmak, perişan etmek.

ḳarcaşıḳ, [**ḳarçaşuḳ, ḳarşacıḳ,**] Karışık, karmakarışık, dolaşık.

– **yil** Bora, fırtına, sert rüzgâr.

ḳarcaşmaḳ Karışmak, birbirine girmek, karmakarışık olmak.

ḳarçaşuḳ → **ḳarcaşıḳ**

ḳarçıllanmaḳ Karla hafifçe örtülmek, ağarmak.

ḳardaş → **ḳarındaş**

– **oḳuşmaḳ**, [**ḳarındaş oḳuşmaḳ**] Birbirini kardeş saymak.

– **oḳuşmuş**, [**oḳuşma –, oḳuşma ḳarındaş**] Birbirini kardeş sayan.

ḳardaşlaşmaḳ Birbirini kardeş saymak.

ḳarġadüġlegi → **ḳarġadüvlegi**

ḳarġadüvlegi, [**ḳarġadüglegi**] Ebucehilkarpuzu, acıhıyar, eşekhıyarı.

ḳarġamaḳ **1.** Hor görmek, kötü davranmak. **2.** İlenmek, lanet okumak.

ḳarġaşa → **ḳarḳaşa**

– **itmek** Gürültü yapmak, kavga etmek; fitne, karışıklık çıkarmak.

ḳarġaşmış Karışmış.

ḳarġı → **ḳarġu**

ḳarġış → **ḳarış**

ḳarġışmaḳ Hayrete düşmek.

ḳarġu, [**ḳarġı**] Kamış, kalın kamış.

ḳarı **1.** İhtiyar, yaşlı. **2.** Eski, köhne.

ḳarıca (I) → **ḳaraca (I)**

ḳarıca (II) İhtiyar kadın, yaşlı kadıncağız.

ḳarıcıḳ, [**ḳarıcuḳ**] İhtiyar, yaşlı kadın.

– **olmaḳ** İhtiyar kadın kılığına girmek.

ḳarıcuḳ → **ḳarıcıḳ**

ḳarıḳ **1.** Su cetveli. **2.** Oyuk, yarık.

ḳarıḳ ḳatıḳ Katık olacak şeyler, yiyecek.

ḳarıḳayı Kocakarı fırtınası.

ḳarıḳlu Karıştırılmış, karışık.

ḳarıḳmaḳ, [**ḳarḳırmaḳ**] Çok ışıktan göz yorulup iyi görememek.

ḳarılıḳ İhtiyarlık.

ḳarılmaḳ (I) **1.** Karışmak, karıştırılmak. **2.** Çiftleşmek.

ḳarılmaḳ (II) → **ḳarmaḳ (II)**

ḳarılup ḳatılmaḳ Birbirine karışmak, hercümerç olmak.

ḳarımaḳ İhtiyarlamak, yaşlanmak.

ḳarımsa → **ḳarımsı**

ḳarımsı, [**ḳarımsa, ḳırımsa**] Kırağı.
ḳarın Mide.
–**ı açmaḳ** (Bağırsaklara) Yumuşaklık vermek.
–**ı bağlamaḳ** Peklik vermek.
–**ı bükülmek** Karnı ağrımak.
– **ḳaşıḳ şalmaḳ** Çok şişmanlamak, göbek bağlamak.
– **yaġı** İçyağı.
ḳarındaş, [**ḳardaş, ḳarıntaş, ḳartaş**] Kardeş.
– **oḳuşmaḳ** → **ḳardaş**
ḳarındaşlaşmaḳ Birbirini kardeş edinmek.
ḳarınlamaḳ Karnı büyümek.
ḳarıntaş → **ḳarındaş**
ḳarıntı Havuzun gidecek deliğine sığmadığından, geldiği yöne doğru teperek arka arkaya dalgalanıp emzik şeklinde uzayan su.
ḳarış, [**ḳarġış, ḳarḳış**] Beddua, ilenç, lanet.
– **götürmek** Beddua almak.
– **ḳarmaḳ** Beddua etmek, lanet okumak.
– **virmek** Beddua etmek, lanet okumak.
ḳarışıḳ Birbirine karıştırılmış tahıl.
ḳarışḳanlıḳ → **ḳarḳaşanlıḳ**
ḳarış ḳatış → **ḳarış muruş**
ḳarış muruş, [**ḳarış ḳatış**] Karmakarışık.
– – **eylemek,** [– – **itmek**] Karmakarışık etmek, altüst etmek.
– – **itmek** → – – **eylemek**
– – **olmaḳ** Karmakarışık, altüst olmak.
ḳarıtmaḳ İhtiyarlatmak.
ḳarḳaşa, [**ḳarġaşa**] Kavga, savaş.
ḳarḳaşanlıḳ, [**ḳarışḳanlıḳ**] Kargaşalık, karışıklık, savaş.
ḳarḳın Hayvanın sağrısından çıkan siyah ve işe yaramaz deri.
ḳarḳırmaḳ → **ḳarıḳmaḳ**
ḳarḳırtmaḳ Kararmak, çok ışıktan göz göremez olmak.
ḳarḳış → **ḳarış**
ḳarlaġuç, [**ḳarlanġuç, ḳarluġaç, ḳırlaġıç, ḳırlaġuç, ḳırlanḳuç**] Kırlangıç.
ḳarlanġuç → **ḳarlaġuç**
ḳarluġaç → **ḳarlaġuç**
ḳarma Karışık, katışık.
ḳarmaḳ (I) Kararmak, bulanmak.
ḳarmaḳ (II), [**ḳarılmaḳ (II)**] Su öndeki set dolayısıyla birikip kabarmak.
– **inmek** Gelgit olmak.
ḳarmaḳ (III) Karıştırmak, katmak, birleştirmek.
ḳara ḳata Karıştırarak.
ḳarmalamaḳ Şurasından burasından kavramak, avuç içine alıp tutmak.
ḳarmamaḳ Kavramak, el ile tutmak, yapışmak.
ḳarsaḳ, ḳarṣaḳ Çakala benzer, postundan kürk yapılan bir hayvan.
ḳarṣalamaḳ, ḳarsalamaḳ Yakmak, kavurmak.
ḳarṣanba Lüzumsuz, kaba saba.
ḳarṣmaḳ El çırpmak.
ḳarṣacıḳ → **ḳarcaşıḳ**
[**ḳarşı**]
– **düşmek** Karşı karşıya gelmek, tesadüf etmek.
ḳarşu 1. Karşılık olarak, mukabil. 2. Muhalif, ters iş. 3. Karşılığında, sırası gelince.
– **dünyā** Bu dünya, bu âlem.
– **olmaḳ** Muhalif olmak, isyan etmek.
–**sını almaḳ** Karşısına geçmek, karşısında durmak.
– **söylemek** Cevap vermek.
– **ṭurmaḳ** Karşıda, karşısında durmak.
– **varmaḳ** 1. Karşı çıkmak, istikbal etmek. 2. Karşılamak, karşılaşmak, mukabele etmek.

– **yirinde** Yerinde, kendi yerinde, sırasında, sırası gelince.
– **yürimek** İstikbal etmek, ona doğru gitmek.
[**ķarşulaşmaķ**]
ķarşulaşı gelmek Karşılaşmak.
ķarşulayu çıķmaķ İstikbal etmek.
ķarşulıķ Muhalefet, karşı koyma.
ķart Yaşlı, ihtiyar.
ķarṭaş → **ķarındaş**
ķartı → **ḥartı, ḥarṭı, ḫartı**
ķartmaķ Kalmış sirke ve şarabın yüzünde oluşan tabaka.
ķaru Pazu, kol.
ķarucu Karaca, dağkeçisi.
ķarucuķ Pazvant, pazubent.
ķarvamaķ Kavramak, yakalamak.
ķarvanmaķ Tutunmak, yapışmak.
ķarvaşmaķ Birbirini alt etmek üzere kavramak.
ķaryaġdı Kar yağmış gibi beyaz benekli kumaş deseni.
ķas Kaz.
[**ķasıķ**]
– **mancası** Birlikte yatılacak kadın.
ķasıķṭaşı Kasıkta çıkan yumruca bez.
ķasıķyarığı Fıtık.
[**ķaş ķaş**]
– – **gülmek** Kahkahayla gülmek.
ķaşlıdu Kasılarak, kendini sıkarak.
ķaşnı, ķasnı Baldırgan zamkı.
ķaş **1.** Eyerin ve semerin önünde ve arkasında olan yükseklikler. **2.** Kavun ve karpuz dilimi. **3.** Damın saçağı. **4.** Ufuk.
–**a çİn bıraķmaķ** Kaş çatmak.
–**dan** –**a** Uçtan uca.
–**ı ķarağı açılmaķ** Yüzü gülmek.
–**ın burtarmaķ** Kaşını çatmak.
–**ın büzmek** Kaşını çatmak.
–**ın ķantarmaķ** Kaşını çatmak.
–**ın ķurmaķ** Kaşını çatmak.
– **ķaraķ çatmaķ** Kaş çatmak, surat asmak.
– **ķararmaķ** Ufuk kararmak, karanlık basmak.
ķaşandurmaķ (Büyükbaş hayvanları) İşetmek.
ķaşanmaķ (Büyükbaş hayvanlar) İşemek.
ķaşġa Beyaz tüylü, kıllı.
ķaşıķburun Kaşıkçıkuşu.
ķaşmaķ Kaçmak.
ķaşmer Herkesi güldürüp eğlendiren, maskara.
ķat (I), [**ķıt (I)**] Nezd, yan, huzur, ön.
–**ında yiri olmaķ** Yanında hatırı sayılmak, önem verilmek.
–**ını almaķ** Yanında yer almak.
[**ķat (II)**]
– **ķalmaķ** Acz içinde kalmak, umutsuz, çaresiz kalmak.
[**ķatar** (← *Ar.* **ķaṭār**)]
– **dutmaķ** Katar oluşturmak, sıra sıra dizilmek.
[**ķatarlamaķ**]
ķatarlayu geçmek → **ķatarlayu gitmek**
ķatarlayu gitmek, [**ķatarlayu geçmek, ķatarlayu varmaķ**] **1.** Katar halinde gitmek. **2.** Bir düziye gitmek, hızla gitmek.
ķatarlayu varmaķ → **ķatarlayu gitmek**
ķatca ķatca Kat kat.
ķatı **1.** Çok, çok fazla, pek şiddetli, iyice, sıkı, sıkı sıkı, gayet. **2.** Ağır, acı. **3.** Haşin, şiddetli, sert, kırıcı.
– **demür** Sert demir, çelik.
– **dutmaķ** Sertlik göstermek, sert davranmak.
– **gönülli** → – **yürek**
– **gün** Ana baba günü.
– – Sert sert, acı acı.
– **ṭaş** Mermer.
– **yürek**, [– **gönülli**] Taş yürekli, insafsız, merhametsiz.

– **yüzlü** Sırnaşık, arsız, utanmaz, hayasız.
ḳatıcaḳ Katık.
[**ḳatıl**]
– **aġacı** Hatıl, payanda, destek.
ḳatıla → **ḳatla**
ḳatılıḳ **1.** Güçlük, şiddet, meşakkat, sertlik. **2.** Sıkı sıkı, sıkıca, iyice, adamakıllı.
ḳatılmaḳ Bazı hayvanların erkeği dişileri arasına girmek ya da salıverilmek.
ḳatımaḳ Katılaşmak, sertleşmek.
ḳaṭın → **ḳaṭun, ḳatın**
ḳatınḳı Bir şeye karıştırılan başka şey.
[**ḳaṭır**]
– **oyunı** Kaba bir güreş,
ḳatıraḳ **1.** Daha çevik, daha çabuk. **2.** Kuvvetlice, hızla, hızlı hızlı. **3.** Çok şiddetli, çok güç, çok ağır, pek sert.
ḳatla, [**ḳatıla**] Kat, defa, kere.
ḳatlaḳ Saç üzerinde pişirilen mayasız ekmek.
ḳatlanmaḳ **1.** Dayanmak, tahammül etmek. **2.** Sabretmek, beklemek.
ḳatmaḳ Sabretmek, beklemek.
ḳaṭun, ḳatun, [**ḥatun kişi, ḳaṭın**] Kadın, hanım.
ḳaturmaḳ Katılaştırmak, pekleştirmek; katmak, sürmek (?).
ḳav (I) Hav, kumaştaki ince tüy.
ḳav (II) Kavlamış yılandan çıkan deri.
ḳavaṭa, ḳavata Ağaçtan yapılmış çanak.
ḳavcar Kıvılcımla tutuşabilen nesne, kav.
ḳavıḳ → **ḳavuḳ**
[**ḳavil** (← *Ar.* ḳavl)]
– **yeri** Buluşmak üzere sözleşilen yer, randevu yeri.
ḳavilleşmek Sözleşmek, sözbirliği yapmak.

ḳavḳa Kavga.
ḳavlaġan Tekrar tekrar kavlayan.
ḳavlaḳ Tüyü, kılı dökülmüş.
– **bolmaḳ** Kavlamak.
ḳavlamaḳ **(I)** Kovlamak, zemmetmek, çekiştirmek.
ḳavlamaḳ **(II)** Tüyü dökülmek, derisi ve kabuğu soyulmak.
ḳavlanmaḳ Tüy, deri, kabuk değiştirmek.
ḳavlaşmaḳ Hep birlikte zemmetmek, çekiştirmek.
ḳavlucuḳ Kav, çakmak keseciği.
ḳavluç Fıtıklı.
ḳavluḳ Kav, çakmak konulan kese.
[**ḳavram**]
– **yeri** Koyun, keçi gibi hayvanların semizliğini, zayıflığını anlamak için elle kavranılan yer, boş böğür.
ḳavṣara Sepet.
ḳavsıḳ Çakmak taşına çarpmakta kullanılan demir.
ḳavşık → **ḳavşıḳsuz**
ḳavşıḳlanmaḳ İki şey birbirine kavuşmak, birbiri üstüne gelmek.
ḳavşıḳsuz, [**ḳavşıḳ**] Kavuşmayan.
ḳavtan Kaftan.
ḳavud → **ḳavut, ḳavuṭ**
ḳavuk, [**ḳavıḳ**] **1.** Sidik torbası. **2.** İçi boş şey.
ḳavur Gâvur, kâfir.
ḳavurġa, [**ḳavurḳa**] Kavrulmuş buğday, mısır, nohut gibi şeyler.
ḳavurḳa → **ḳavurġa**
ḳavurmaḳ Kızartmak.
ḳavuşḳan Yapışkan, asılgan.
ḳavuşmaḳ Birleşmek.
ḳavut, ḳavuṭ, [**ḫavut, ḳavud**] Kavrulmuş tahıl unu.
– **eylemek** Kavrulmuş hale getirmek.
ḳavuz Çeç elenirken kalburda kalan kapçıklı tane.
ḳavza Ilıca, kaplıca.

ķavzamaķ Kavramak, yakalamak.
ķavzanmaķ Elleriyle tutunmak istemek.
ķay, [ķayı (I)] Yağmur, sağanak, bora. [ķaya]
– **ķoltuġı** Kaya kovuğu, siper olarak kullanılan kaya dibi.
ķayaġan Yumuşak taş.
ķayaķuşı Başı kızıl, serçeye benzer bir kuş.
ķayaşa, ķayasa (← *Far.* heyāse) Kolan kayışı.
ķayd (*Ar.*) Düşünce, endişe, emel, arzu; iş güç.
– **görmek** Tedarikte bulunmak, hazırlık yapmak.
–ın görmek, [–ını görmek] 1. Çaresine bakmak, hizmeti, görevi yerine getirmek. 2. İdam etmek.
–ını görmek → –ın görmek
–ını ķayırmaķ → –ını ķayurmaķ
–ını ķayurmaķ, [–ını ķayırmaķ] İdam etmek.
–ın yimek Kaygısını çekmek, ilgi göstermek.
– **yimek** Endişe etmek, meraka düşmek.
ķayda (I) Nerede.
ķayda (II) Gayda.
ķaydlu İş güç sahibi.
ķaydurmaķ Göndermek, saptırmak.
ķayġu Üzüntü, tasa, endişe.
– **başına aġmaķ** Endişeye düşmek.
– **şanmaķ** Keder vermek.
–sını yimek Merakına düşmek, tasasını çekmek.
–ya yüklenmek Endişeye boğulmak.
– **yimek** Gam çekmek, endişe etmek, tasalanmak.
[ķayġulu]
– **eylemek** Üzmek, kederlendirmek, kaygıya düşürmek.
ķayġurmaķ Kaygılanmak, esef etmek, üzülmek.
ķayġurtmaķ Üzmek, kaygılandırmak, endişeye düşürmek.
ķayı (I) → ķay
ķayı (II) → ķayu
ķayıķmaķ 1. Temayül göstermek, kaymak. 2. Sapmak, yüz çevirmek.
ķayınaġa Kayınbirader.
ķayınata Kayınpeder.
ķayınlıķ Sıhriyet, dünürlük.
ķayır Kum, kalın kum, çakıl.
ķayırmaķ, [ķayrımaķ, ķayurmaķ] 1. Mukayyet olmak, ilgilenmek, önem vermek. 2. Kaygılanmak, tasalanmak. 3. Sakınmak, çekinmek. 4. Hazırlamak.
ķayırmaķlu Yapılması istenen.
ķayırmaz, [ķayurmaz] Beis yok, zarar vermez, önemi yok.
ķayırmazlıķ Aldırmazlık, ilgisizlik, önem vermeme.
ķayırtmaķ Endişeye düşürmek.
ķayışayaķlu → ķayışbaldır
ķayışbaldır, [ķayışayaķlu, ķayışbaldırlu, ķayışbaldurlu] 1. Hindistan'ın baldırı kayış gibi kuru, zayıf olan, çok koşan halkından bir sınıf. 2. Hileci, dolandırıcı.
ķayışbaldurlu → ķayışbaldır
ķayışbaldurlu → ķayışbaldır
ķayıtmaķ Geri dönmek, geri gelmek.
ķayķı Dik olmayan, meyilli, sarkık.
ķayķıncaķ Kaygan.
ķaymaķ 1. Geri dönmek, geri gelmek. 2. Ayrılmak, uzaklaşmak. 3. İstif etmek, bir şeyi üst üste yığmak.
ķaynaķ → ķınaķ
ķaynanmaķ Kaynatılmak, kaynamak.
ķaypaķ Kaygan.
ķaypancaķ, [ķaypıncaķ] Kaygan, çok kayan (yer), kaypak.
ķaypıncaķ → ķaypancaķ
ķaypınmaķ Çekinmek, kaçınmak.
ķaypmaķ Kaymak.

ķayraķ Döşeme taşı.
ķayrılmaķ Emanet edilmek, korumasına bırakılmak.
ķayrımaķ → **ķayırmaķ**
ķaysı Hangi.
ķaytaban Sürü, deve sürüsü, deve ahırı.
ķaytarmaķ, [**ķayturmaķ**] Çevirmek, döndürmek, geri vermek.
[**ķaytavul**]
– **itmek** Geri dönmek, dönüş yapmak.
ķayturmaķ → **ķaytarmaķ**
ķayu, [**ķayı (II)**] Kaygı, endişe, tasa.
– **itmek** Endişelenmek, tasalanmak.
–sın yimek Çabasını gütmek, ... düşüncesinde olmak.
–sını ķayurmaķ İşin çaresine bakmak, bir işe çözüm yolu aramak.
ķayulanmaķ Kaygılanmak, tasalanmak.
ķayurma Endişe, üzüntü.
ķayurmaķ → **ķayırmaķ**
ķayurmamaķ Önem vermemek, aldırış etmemek.
ķayurmaz → **ķayırmaz**
ķayurulmaķ Düşünülmek, ilgi gösterilmek.
ķazbaz Bir çeşit çocuk giyeceği.
ķazevi Sepet, zenbil.
ķazġan Kazan.
ķazıl Kıldan yapılmış ip.
ķazılmaķ Silinmek, kazınmak.
ķazımaķ **1.** Tırmalamak, tahriş etmek. **2.** Tıraş etmek. **3.** Kazmak.
ķazmaķ (I) Nakşetmek, oyarak yazmak.
ķazmaķ (II) (Atı) Kazık çakıp bağlamak.
ķazmıķ Pişerken kabın dibine yapışan yemek.
ķazuķ Kazık.
kebelek, [**kepelek**] Kelebek.
kebertmek Şişirmek, kabartmak.
kecim, [**geçim, keçim**] Savaşta atların ve insanların giydiği zırh.
[**keçe**]
–yi şuya şalmaķ Ar ve namusu bırakmak.
keçel Kel.
keçim → **kecim**
keçkül Keşkül.
kedence Kedi.
[**kef** (← *Ar. keff*)]
– **çalmaķ**, [– **ķarşmaķ**] El çırpmak.
– **geçmek** Gücü kesilmek, güçten düşmek.
– **ķarşmaķ** → – **çalmaķ**
kef kef Sık sık ve derin nefes almayı anlatır.
kefük İçindeki boşluklar nedeniyle hafif olan.
kege → **keke**
kehlez Cılız, hasta, iyi görmeyen (göz).
keke, [**kege**] Gelberi de denilen ucu eğri ağaç.
kekeç, [**kekegi**] Kekeme, peltek, pepeme.
kekegi → **kekeç**
kekeş Çene, altçene.
kekleşmek Alay etmek.
kekmek Gagalamak.
[**kelb** (*Ar.*)]
– **ulamı** Köpek sürücü.
keleci, [**geleci**] Söz, laf, lakırdı.
– **eylemek** → – **itmek**
– **itmek**, [– **eylemek**, – **ķılmaķ**] Konuşmak, söyleşmek, söyleşide bulunmak.
– **ķılmaķ** → – **itmek**
– **söz** → **söz**
kelecilü Çok ve güzel konuşan.
kelek Sabunculukta ve boyacılıkta kullanılan kalya taşı.
kelep Bükülmüş iplik kangalı, çile.
– – (İplik, kumaş gibi şeyler için) Halka halka.
keler Bir çeşit kertenkele, yılanebesi.

keleş 1. Yiğit, cesur, bahadır. **2.** Pek yakışıklı, pek güzel.

keleter → **kelter**

kelever Kerevet, çardak.

[kelicücük]

– **itmek** Biraz konuşmak, söyleşmek.

kelik → **gelik**

kelpildetmek (Gözü) Çabuk çabuk açıp kapamak.

keltekeler, [geltekele, keltenkeler, keltenkene, kertekele, kertekeler, kertekene] Kertenkele.

keltenkeler → **keltekeler**

keltenkene → **keltekeler**

kelter, [keleter, – sepedi] Sepet, pamuk sepeti, harar.

– **sepedi** → –

[kemer (*Far.*)**]**

– **bağlanmaḳ** Kemer kuşanmak, işe hazırlanmak.

kemirdek, [kemirtek, kemirtlek, kemirtlik, kemürdek, kemürtlik] Kırdak.

kemirtek → **kemirdek**

kemirtlek → **kemirdek**

kemirtlik → **kemirdek**

kemişmek 1. Koymak, bırakmak, atmak. **2.** Atılmak, düşmek.

[kem kül]

– – **itmek** İleri geri konuşmak, söz söylemek.

kemre 1. Gübre. **2.** Yara ağzındaki kabuk.

kemrelendürmek Kabuk bağlatmak.

kemrük Kemirilmiş.

kemücek, [kemücük] Kemikçik, küçük kemik.

kemücük → **kemücek**

kemük Kemik.

– **eki** Eklem, mafsal.

– **ṣıyan ḳuşı** Lori kuşu.

kemürdek → **kemirdek**

kemürtlik → **kemirdek**

keŋ Boş yer, sürülmemiş, işlenmemiş arazi.

kenār (*Far.*) Yan, nezd.

– **çizmek** Yan çizmek.

kend, [kent] Kasaba, şehir.

[kendi]

–**den** → **kendü**

–**n görici** → **kendüzi**

–**n görmek** → **kendüzi**

–**ni ḳurmaḳ** Gurur duymak, böbürlenmek, kurulmak.

–**ni yavu ḳılmaḳ** → **kendüzi**

– **özi** → **kendüzi**

kendirik → **kendürük**

kendözi → **kendüzi**

kendözü → **kendüzi**

kendü Kendi, kendisi.

– **birle** Kendi kendine.

–**de** Kendisinde, kendinde.

–**de dutmaḳ** Saklamak, zaptetmek.

–**den, [kendiden]** Kendisinden, kendiliğinden.

–**den geçmek** Kendini kaybetmek, bayılmak.

–**den gitmek, [–sinden gitmek, kendüzinden gitmek]** Kendini kaybetmek, kendinden geçmek, bayılmak.

–**den güzel** Yaratılıştan güzel, doğal güzel.

–**den uġunmaḳ** Kendini kaybetmek, kendinden geçmek, bayılmak.

–**den varmaḳ** Kendinden geçmek.

– – Kendi kendine.

– –**lerden ṭurġurmaḳ** Kendi kendilerine icat etmek, kendiliklerinden ortaya çıkarmak.

– –**ye** Kendi kendine.

–**le** Kendisiyle.

–**ler** Kendileri.

–**lerden** Kendilerinden, kendiliklerilerinden.

–**lere** Kendilerine.

–**lere gelmek** Kendilerine gelmek, kendilerini toplamak, akılları baş-

larına gelmek.
–leri Kendilerini.
–lerin Kendilerinin.
– özi → kendüzi
–sinden gitmek → –den gitmek
–ye Kendisine.
–ye buyruḳ Nefsine, iradesine hakim.
–ye gelmek Kendine gelmek, aylmak, aklı başına gelmek.
–ye ḳoçmaḳ Bağrına basmak, kucaklamak.
–yi Kendini, kendisini.
–yi görici, [–yi görmiş, –yi görüci] Kendini beğenmiş, kibirli, bencil, hodbin.
–yi görmek Kendini beğenmek, kibirlenmek.
–yi görmiş → –yi görici
–yi görüci → –yi görici
–yi uġurlamaḳ Saklanmak, kendini gizlemek, gizlenmek.
–yi unutmaḳ Kendinden geçmek.
–yi urmaḳ Kendini atmak, saldırmak, hamle etmek.
–yi yeŋememek Kendine, nefsine hakim olamamak.
–yi yitirmek, [–yi yitürmek] Kendini kaybetmek, aklı başından gitmek.
–yi yitürmek → –yi yitirmek
–yi yüce ṭutmaḳ Büyüklük taslamak, kendini büyük görmek.
kendülān Padişah ağalarına özgü çadır.
kendüleyin Kendisi gibi.
kendülik Mevcudiyet, varlık.
kendürük, [kendirik] Deriden sofra yaygısı.
kendüzi, [gendüzü, kendi özi, kendözi, kendözü, kendü özi, kendüzü] Kendisi, zatı, şahsı, nefsi.
–nden Kendiliğinden.
–nden gitmek → kendü
–n digşürmek → –ni divşürmek
–ne buyruḳlıḳ Nefsine hakim olma.
–n görici, [kendin görici, –n görüci] Hodbin, bencil.
–n görmek, [kendin görmek] Kendini beğenmek, gururlanmak, kibirlenmek.
–n görüci → –n görici
–ni divşürmek, [–n digşürmek] Kendini toplamak, kendine gelmek.
–ni ḳomaḳ Benlikten vazgeçmek.
–ni yeŋememek Nefsine hakim olamamak.
–n yavı ḳılmaḳ, [–n yavu ḳılmaḳ, kendini yavu ḳılmaḳ] Kendini kaybetmek, ne yaptığını bilemeyecek duruma gelmek.
–n yavu ḳılmaḳ → –n yavı ḳılmaḳ
kendüzü → kendüzi
keŋeç → keŋeş
keŋeş, [keŋeç, kengeç] Müzakere, müşavere, görüşme, danışma.
keŋeşmek Müşavere, müzakere etmek, görüşmek.
kengeç → keŋeş
keŋgel Alay, şaka, latife, eğlence.
–e getürmek Alaya almak.
– eylemek → – itmek
– itmek, [– eylemek] Alay etmek, şaka etmek.
kenger Devedikeni, yabanienginar.
kent → kend
kepelek → kebelek
kepenek Keçeden yapılan kolsuz çoban yağmurluğu.
kepez Kuşların başında perçem gibi olan tüy.
kepkep Küçük demir çivi.
kepü Baltanın sapını sıkıştıracak çivi, tahta, bez gibi şey.
kerdime Tereotu.
kereŋlü Killi ya da çorak (toprak).
keret (← *Ar.* kerre) Kere, defa, kez.
kerevet, [kirevet] Asma çardağı, çardak.

kereyaġ → **kereyaġı**
kereyaġı, [kereyaġ] Tereyağı.
kerkenez → **kerkes**
kerkes, [kerkenez, kerkez] (← *Far.* kerges) Akbaba.
kerkez → **kerkes**
kermen Hisar, kale.
kerte Derece, kıvam; zaman, çağ.
kertekele → **keltekeler**
kertekeler → **keltekeler**
kertekene → **keltekeler**
kertiş Büyük kertenkele.
kes Sahip, koruyucu, yardımcı.
kese Kesin, kati.
kesecük Parça, kesekçik.
kesegen Fare.
kesegenlik Keskinlik.
kesek **1.** Parça, kıta. **2.** Saban ya da belin çıkardığı iri toprak parçası.
[kesene]
–ye virmek Bir şeyin ürününü önceden götürü olarak satmak.
kesenkes Mutlaka, muhakkak, her halde, tereddütsüz.
kesgü Kesmeğe yarar aygıt.
[kesicilik]
– itmek Adam öldürmek.
[kesik]
– para Eksik, ayarı düşük para, züyuf akçe.
kesilmek Ayrılmak, uzaklaşmak, ilgiyi kesmek, vazgeçmek.
kesim **1.** İki taraf arasında kararlaştırılan şey. **2.** Şekil, biçim, endam. **3.** Kısım, parça. **4.** Belirli bir vergi.
–e kesmek, [– kesmek, kesü kesmek] Bir işi belli şekilde yapmak üzere iki taraf aralarında uyuşmak.
–e virmek İcara vermek.
–e yazmaḳ Vergiye bağlamak, belli bir para ödemeye zorunlu tutmak.
– itmek Vergiye bağlamak.
– kesmek → **–e kesmek**
kesimci Bir işi, belli bir para karşılığında yapmayı üzerine alan.
kesimlü Kararlaştırılmış, taahhüt edilmiş.
kesindik Kesinti.
kesinti (I) Kıta, parça.
kesinti (II) Alay, eğlenme.
kesişmek Bir işte belirli bir şekil üzerinde uyuşmak.
keskün Keskin.
[kesme (I)]
– ev, [kesmelik] Dağ eteklerinde oyularak meydana getirilen mağara, in.
– ḳuyı Kaya ya da sert toprak kazılarak açılan kuyu.
kesme (II) **1.** Eskiden, savaşlarda ata giydirilen bir çeşit zırh. **2.** Bel biçiminde ok temreni, yassı temren. **3.** Temrenli büyük ok.
kesmek **1.** Kesin sonuca bağlamak. **2.** Bir bedel üzerinde uyuşmak. **3.** Ayırmak, uzaklaştırmak, koparmak.
kesmelü olmaḳ Koparmak istemek.
kesüp geçmek Bir baştan öbür başa yürüyüp, koşup geçmek.
kesmelik → **kesme (I)**
kesmik, [kesmük] **1.** Boğumlu iri saman. **2.** Harmanda iyi dövülmemekten taneli kalmış başak. **3.** Harman sonu. **4.** Ağaçtan yapılan köpek tasması.
kesmük → **kesmik**
kestene Kestane.
[kesü]
– biçü itmek Pazarlık edip kararlaştırmak.
– kesmek → **kesim**
keş, [keşk] Yoğurt kurusu, ekşimik.
keşik, [kezik] Nöbet, sıra.
keşir → **keşür**
keşişlik, [– evi] Kilise.
– evi → **–**
keşk → **keş**

keşkezen İçinde keş ezilen tekne.
keşür, [keşir, kişür] Havuç.
kete Külde pişmiş çörek, şekerli çörek.
keverge Çan, küçük çan.
kevik Saman.
kevşür Lehim.
key, [gey] **1.** Çok, pek, gayet, pek çok. **2.** İyi, iyice, hakkıyla. **3.** Uygun, layık, muvafık, doğru, yerinde. **4.** Büyük, muhteşem.
– **ise, [gey ise]** Eğer, isterse.
– **işlemek** İyi yapmak, uygun davranmak.
– **kişi, [gey kişi]** Olgun insan, iyi, doğru kimse.
– **sözin** İyi, güzel sözle.
keykirde Heyecan, korku.
keykirdemek Heyecana kapılmak, korkmak, endişe etmek.
keyveni Ev yönetimini iyi bilen (kadın).
kez, [gez (II)] Defa, kere.
kezik → keşik
kezin, [gezin] Defa, kere.
[ḳible (*Ar.*)**]**
– **yeli** Lodos.
ḳıcı (I) Tereye benzer bir ot, kekik.
ḳıcı (II) Ufak dolu gibi kar.
ḳıcıḳ Gıdıklanma.
ḳıcıḳlamaḳ Gıdıklamak.
ḳıç Arka, son.
– **ayaḳ** Arka ayak.
–**ın gönilmek** Geriye dönmek.
–**ın –ın** Geri geri, geriye doğru.
–**ın serpmek** Kıç atmak.
ḳıçınlamaḳ Geri dönüp gitmek, gerilemek.
ḳıçınlanmaḳ Geri geri gitmek.
ḳıçınlatmaḳ Geriletmek.
ḳıf Kadeh, bardak.
[ḳıft]
– **eylemek → – itmek**
– **itmek, [– eylemek]** Rağbetlendirmek, teşvik etmek.
– **olmaḳ** Yakınlık, rağbet göstermek, bağlanmak.
ḳıġ (I) Koyun, keçi, deve gibi hayvanların toparlak ve kuru pisliği.
ḳıġ (II) → ḳoġ (I)
ḳıġanışmaḳ Birlikte, karşılıklı övünmek.
ḳıġılcım Kıvılcım.
ḳıġırdanmaḳ Mırıltılı ses çıkarmak.
ḳıġırdıcı → ḳıġırıcı
ḳıġırıcı, [ḳıġırdıcı] Çağırıcı, seslenici, tellal.
ḳıġırılmaḳ, [ḳıġrılmaḳ] Çağrılmak.
ḳıġırışmaḳ, [ḳıġrışmaḳ] Bağırışmak, haykırışmak.
ḳıġırmaḳ Çağırmak, davet etmek, seslenmek, haykırmak.
ḳıġıru Bağırarak, haykırarak.
ḳıġırtmaḳ **1.** Tellal çağırtmak, nida ettirmek. **2.** Çağırtmak, davet ettirmek.
ḳıġışdı Hışırtı.
ḳıġış ḳıġış Şıngır şıngır.
ḳıġlamaḳ Koyun, keçi ve deve gibi hayvanlar terslemek.
ḳıġrılmaḳ → ḳıġırılmaḳ
ḳıġrışmaḳ → ḳıġırışmaḳ
ḳıġ u ḳaġ Patırtı, gürültü.
ḳıḫıldı Hışırtı, hışırtılı ses, kanat sesi.
ḳıjġırmaḳ → ġıjġırmaḳ
ḳıjġurmaḳ → ġıjġırmaḳ
ḳıl Saz teli.
–**dan –a** İnceden inceye.
– **elek** At kuyruğu kıllarından yapılan elek, tel elek, kalbur.
– **yarıcı** Kılı kırk yaran, müdakkik.
ḳılcı Kılçık.
ḳılçatmaḳ Korkmak, ürkmek, çekinmek.
[ḳılıç]
–**a bindürmek** Kılıçla savaşmak, savaşta yalnızca kılıç kullanmak.
–**a ṭoġranmaḳ** Kılıçtan geçirilmek.

– **çıķarmaķ** Kılıç çekmek.
– **eri** Kılıç kullanmakta ustalığı olan.
– **etmegi** Kılıç hakkı.
– **girmek** Helak olmak, kırılmak.
–ı ķına ķatmaķ Kılıcı kına sokmak.
–ın çalmaķ Birinin tarafını tutmak.
– **ķına ķatılmaķ** Kılıç kına girmek.
– **ķoymaķ** Kılıçla saldırmak, kılıçtan geçirmek.
– **şalmaķ** Kılıç sallamak, kılıç kullanmak.
– **üşürmek** Hep birden kılıç vurmak, her yandan kılıçla saldırmak.
– **yürütmek** Kılıçtan geçirmek.

ķılıçlamaķ Kılıçla vurmak, kesmek, kılıçtan geçirmek.

ķılıçlaşmaķ Birbirini kılıçlamak, kılıç kılıca gelmek.

ķılık Hareket tarzı, gidiş.

ķılıķlanmaķ Başkasının hareket tarzını takınmak.

ķılınç Hareket tarzı, huy.
– **eylemek** → – **itmek**
– **itmek**, [– **eylemek**] Çok tevazu göstermek, yaltaklanmak.

ķılınmaķ (I) Herhangi bir tavır ve hareket takınmak.

ķılınmaķ (II) Yapılmak, edilmek.

ķılķuyruķ Bağırtlak kuşu, sülün, suna.

ķılmaķ Yapmak, etmek, eylemek.

ķılurmaķ Kıldırmak.

ķımıldı, [**ķımırtı**] Kımıldanış, hareket.

ķımırtı → **ķımıldı**

ķımız Ekşitilmiş kısrak sütünden yapılan ünlü Türk içkisi.

ķımranmaķ Kımıldanmak.

ķımraşmaķ Harekete geçmek.

ķımratmaķ Kıpırdatmak.

ķın İşkence, ceza, eziyet, felaket.

ķınağan Çok ayıplayan.

ķınamaķ **1.** Ayıplamak, suçlandırmak, itham etmek. **2.** Cezalandırmak. **3.** Hırpalamak, eziyet etmek.

ķınanmaķ Ayıplanmak.

ķındıra, [**ķandıra**] Saz türünden bir ot, hasır otu.

ķındırışmaķ Birbirini teşvik etmek.

ķındırmaķ, [**ķındurmaķ**] Tahrik, teşvik etmek.

ķındırtmaķ Tahrik, teşvik ettirmek.

ķındurmaķ → **ķındırmaķ**

ķınıķmaķ **1.** İştablanmak. **2.** Kanıkmak, kanıksamak.

ķınış, [**ķınnış**] Naz, eda, işve, kırıtış.

ķınnış → **ķınış**

ķırıranmaķ Mırıldanmak.

ķınu Ayıp, kusur, suç, günah.

ķıpurdı Hareket.

[**ķır**]
– **kişi** Ak saçlı ve sakallı, yaşlı.

ķıraç Otsuz, susuz, çorak yer.

ķıraķ → **ķıraŋ**

ķıran (I) Öldürücü hastalık salgını.
– **girmek** Öldürücü hastalık salgını musallat olmak.

ķıran (II) Pirinç tarlasında ayrılan bölümlerden her biri.

ķıraŋ, [**ķıraķ**] **1.** Kenar, kıyı, uç, sınır, çevre. **2.** Ufuk.

ķırban, [**ķurban**] Sadak, yay kabı.

ķırcı Küçük taneli dolu.

ķırcıldanmaķ → **ķırçıldamaķ**

ķırcıldatmaķ, [**ķırçıldatmaķ**] (Diş) Gıcırdatmak.

ķırçıldamaķ, [**ķırcıldanmaķ**] (Diş için) Gıcırdamak.

ķırçıldatmaķ → **ķırcıldatmaķ**

ķırdırmaķ Kestirmek, boğazlatmak.

ķırğıl, [**ķırķıl**] **1.** Saçına, sakalına ak düşmüş, kıranta. **2.** Yarısı ak, yarısı siyah olan saç, sakal. **3.** Saça, sakala ak düşme.
– **olmaķ** Saç ve sakala ak düşmek.

ķırğıllıķ, [**ķırķıllıķ**] Sakalına ak düş-

me zamanı ve durumu.
ķırġın → **ķırġun**
ķırġun, [**ķırġın, ķırķın**] **1.** Geniş ölçüde öldürüşme ya da öldürme, kıyım. **2.** Maktul, öldürülmüş.
– **ķılmaķ** Mukatele etmek.
ķırḫ Kırk.
ķırḫalıķ → **ķırḫlıķ**
ķırḫlıķ, [**ķırḫalık, ķırķılık, ķırķlık**] Davar kırkma makası.
ķırık Çapkın.
ķırılış Eda, naz, cilve, kırıtma.
ķırılmaķ Helâk olmak, telef olmak, ölmek.
ķırımsa → **ķarımsı**
ķırış Savaş, harp.
ķırışmaķ Birbirini öldürmek.
ķırķayaķlu Deriye yapışıp kalan bir çeşit kene.
ķırķbayır Geviş getiren hayvanların üçüncü midesi.
ķırķbudaķ Üzerindeki kırk kadar kola mumlar dikilerek âyin geceleri şeyhin iki yanında yakılan ve altında "etek "denilen geniş bir tablası bulunan şamdan.
ķırkemesi Tarla faresi.
ķırķıl → **ķırġıl**
ķırķılıķ → **ķırḫlıķ**
ķırķılıraķ Akı çok olan kırçıl.
ķırķıllıķ → **ķırġıllıķ**
ķırķın → **ķırġun**
ķırķınlı Çok can kaybına mal olan.
ķırķlıķ → **ķırḫlıķ**
ķırķmaķ Kırpmak.
ķırlaġıç → **ķarlaġuç**
ķırlaġuç → **ķarlaġuç**
ķırlanķuç → **ķarlaġuç**
ķırmaķ Öldürmek, yok etmek, imha etmek.
[**ķırmızı** (← *Ar.* ķırmızī)]
– **zurur** Surur denilen madde.
ķırnacuķ Küçük cariye.
ķırnaġ → **ķırnaķ**
ķırnaķ, [**ķırnaġ**] Cariye, halayık.
ķırtarmaķ Karıştırmak, çatmak.
ķırtıl Baç, vergi, haraç.
ķıruķ Sıpa.
[**ķışa**]
– **eylemek** Kısaltmak.
ķışaç, ķısaç Kıskaç, kerpeten.
ķışarlamaķ, ķısarlamaķ **1.** Çaresiz bırakmak, muhtaç etmek. **2.** Kıstırmak.
ķışdırġı İki tahta arasındaki yarığı açmak için kullanılan ağaç kama.
ķışdırma Mengene.
ķışġı → **ķışķı**
ķısı → **ķısu, ķışu**
ķışıcaķ Daracık.
ķısıķ **1.** Dar yer. **2.** Kasık.
ķışımlamaķ Avuçlamak.
ķısıru Zorla, zorlayarak.
ķışķı, [**ķışġu, ķışķu**] **1.** Mengene, cendere. **2.** İki şey arasına kıstırılan ağaç kama.
ķışķu → **ķışķı**
ķısmaķ, ķışmaķ Sıkmak, sıkıştırmak.
ķısu, ķışu, [**ķısı**] **1.** Sıkıntı, eziyet. **2.** Daracık yer.
– **görmek** Sıkıntıya düşmek.
[**ķış**]
– **evi**, [**ķışlaķ evi**] Kışlık ev.
ķışġırdı Hışıltı, kuş kanadının şiddetli sesi.
ķışġırmaķ → **ġıjġırmaķ**
ķışķıldaķ Karabatak denilen su kuşu.
ķışlaġ → **ķışlaķ**
ķışlaķ, [**ķışlaġ**] Kışın barınılan yer.
– **evi** → **ķış**
ķışlamaķ Kışı geçirmek.
ķıt (I) → **ķat (I)**
ķıt (II) Kıtlık.
ķıt (III) Aşık kemiğinin S biçiminde oyuk olan yanı.
ķıtırdaķ → **ķaķırdaķ**
ķıv Devlet, ikbal.
ķıvandırmaķ → **ķıvandurmaķ**

kıvandurmaḳ, [kıvandırmaḳ] Sevindirmek, heveslendirmek, istekli hale getirmek.
kıvanışmaḳ Hep birlikte sevinmek, şevke gelmek.
kıvanmaḳ **1.** Sevinmek, güvenmek, övünmek. **2.** Haz duymak, heveslenmek.
kıvraḳ **1.** İnce kadın baş örtüsü. **2.** Kıvrık.
kıvratmaḳ Bükmek.
kıya Kıyasıya, sert, haşin.
– **baḫmaḳ** → – **baḳmaḳ**
– **baḳmaḳ, [– baḫmak, – – baḫmaḳ, – – baḳmaḳ]** **1.** Öfkeyle, kıyasıya bakmak, öldüresiye bakmak. **2.** Dikkatle, keskin bakmak.
– – **baḫmaḳ** → – **baḳmaḳ**
– – **baḳmaḳ** → – **baḳmaḳ**
– **urışmaḳ** Şiddetle çarpışmak.
kıyaġı → **kıyaḳı**
kıyaḳ → **kıyıḳ (I)**
kıyaḳı, [kıyaġı] **1.** Bir topluluğun hep bir ağızdan çıkardıkları ses, gürültü. **2.** Kıyasıya, gereğinden çok, layıkıyla. **3.** Müthiş, korkunç.
[kıyāmet (*Ar.*)**]**
– **köprüsi** Sırat köprüsü.
kıyḫım → **kıyḳım**
[kıyı]
– **çizmek** Yan çizmek, bir yana çekilmek.
–**na** Kıyısına, kenarına,
–**nda** Kıyısında, yanında.
–**ndan** Yanından.
kıyıḳ (I), [kıyaḳ] Kıyıcı, yırtıcı, zalim, gaddar.
kıyıḳ (II) Binmiş, üzerine yatmış.
kıyıḳ (III) Küçük çuvaldız, yorgan iğnesi.
kıyıḳlıḳ Kıyıcılık, insafsızlık.
kıyılmaḳ Niyet etmek, alçak gönüllülük göstermek.
[kıyım]
– **virmek** Cefa, eziyet etmek.
kıyışmaḳ Cesaret etmek.
kıyḳım, [kıyḫım] Çalım, şiddet, heybet, görkem.
kıyḳımlu Çalımlı, şiddetli, görkemli.
[kıyma]
– **göz** Çekik, koyu ela göz.
[kıymet (*Ar.*)**]**
– **urmaḳ** Değer biçmek.
kıymucaḳ Kıymıkçık.
kıynaḳ, [ḳaynaḳ] **1.** Yırtıcı hayvan pençesi. **2.** Oturak yeri, kaba etler.
– **urmaḳ** Tırnak geçirmek.
[kız (I)]
– **çıḳarmaḳ** Kız gelin etmek.
– **ḳızan** Çoluk çocuk.
kız (II) **1.** Pahalı, kıt, az bulunur. **2.** Kıtlık, darlık, azlık, pahalılık.
kızaġcı Mızıkçı.
kızan Kıtlık.
kızartmaḫ Faş etmek.
kızçuḳaz Kızcağız.
kızdırılmaḳ Kızdırılmak.
kızdırma Hastalık ateşi.
kızdırmaḳ Isıtmak, hararetlendirmek.
kızġıl Kırmızımtırak.
kızġınlıḳ Sıcaklık.
kızġu, [kızḳı] Pembe, kızıl.
[kızġunca]
– **ḫaber** İvedi, acele haber.
kızıl **1.** Altın (para). **2.** Bakır.
–**ı çıḳmaḳ** Kötülüğü ortaya çıkmak.
–**ını āşikāre itmek** Kötülüğünü ortaya koymak.
– **ḳır** At donlarından pekmez köpüğünü andıran bir renk.
– **ḳoŋur** Sığır donlarından kızılı andıran esmer renk.
– **süci** Kırmızı şarap.
– **şaḳa** Çok ileri götürülen şaka.
– **yala** Kırmızı mendil.
kızılaġaç Kızılsöğüt.
kızılbaġarsuḳ → **kızılüŋük**
kızılca **1.** Allık, kızıllık. **2.** Altın.

– **ikindi** Akşama yakın ikindi vakti.
ḳızılcaügeyik Dişi tavusa benzer bir kuş.
ḳızılcayil Lodos.
ḳızılcuḳ Hafif kızamık.
ḳızılḳanat Kanatları henüz bitmek üzere olan kuş yavrusu.
ḳızıllıḳ → **ḳızlıḳ**
– **gelmek** Kıtlık, pahalılık meydana gelmek.
ḳızıllıraḳ, [**ḳızḳıldıraḳ**] Kızıla çalan, çil.
ḳızılsaġı, ḳızılṣaġı, [**ḳızılsaġu, ḳızılṣaġu**] Kızılımsı, kızıla çalar.
ḳızılsaġu, ḳızılṣaġu → **ḳızılsaġı, ḳızılṣaġı**
ḳızılsı Kızılımsı.
ḳızılṣu Kan.
ḳızılüŋlüük → **ḳızılüŋük**
ḳızılüŋük, [**ḳızılbaġarsuḳ, ḳızılüŋlük**] Yemek borusu.
ḳızınmaḳ Isınmak.
ḳızırġanmaḳ Pahalı bulmak.
ḳızırḳanılmaḳ Pahalı görülmek.
ḳızḳanç Kıskanç.
ḳızḳı → **ḳızġu**
ḳızḳıldıraḳ → **ḳızıllıraḳ**
ḳızlanmaḳ Kız görünmek, kız gibi davranmak.
ḳızlıġ → **ḳızlıḳ**
ḳızlıḫ → **ḳızlıḳ**
ḳızlıḳ, [**ḳızıllıḳ, ḳızlıġ, ḳızlıḫ**] **1.** Kıtlık, pahalılık. **2.** Kurak giden yıl.
– **itmek** Pahalılaştırmak (?).
– **yıl** Kıtlık yılı.
ḳızlıḳsız Kızlığı olmayan, bekâreti bulunmayan.
ḳızmaḳ **1.** Isınmak. **2.** Kızarmak.
ḳızmışla Vücut, yürümekle ısındığı zaman.
ḳızoġlan Bakir.
kice, [**kiçe**] Keçe.
kici → **kiçi**
kiciik Küçük.
kiçi, [**giçi, kici**] Küçük.
– **bayram** Kurban bayramı.
– **boy** Kısa boy.
– **itmek** → **kiçitmek**
kiçe → **kice**
– **yol** Patika, keçiyolu.
kiçicük Küçücük.
kiçilik Küçüklük.
kiçilmek Küçülmek.
kiçiltmek → **kiçitmek**
kiçirek, [**giçirek, kiçürek, küçürek**] Küçücük, küçükçe, daha küçük, ufacık.
kiçisinmek Küçük görmek.
kiçitmek, [**kiçi itmek, kiçiltmek**] Küçültmek.
kiçürek → **kiçirek**
kileçeri, [**külçer**] Buğday içinde bulunan siyah taneler.
kilepe Kelepçe.
[**kilim** (← *Far.* gilīm)]
–**i ṣuya bıraḳmaḳ**, [–**i ṣuya ṣalmaḳ**] Kötü bir durumu düzeltmek çabasından vazgeçmek, işi oluruna bırakmak.
–**i ṣuya ṣalmaḳ** → –**i ṣuya bıraḳmaḳ**
kilindir, [**kilindür**] (← *Yun.* kilindros) Küçük testi, emzikli su kabı.
kilindür → **kilindir**
kilit, [– **dili**] Anahtar.
– **dili** → –
kim (I) **1.** Kimse. **2.** Kimse ki. **3.** Kimi, kimisi.
– **bilür vardur** Bilen kim vardır?
–**e gerekse** Her ihtiyacı olana.
–**üŋ eksügi** Kime ne gerek, kimin nesine lazım.
–**üŋ iki** Kimin ki, kimin ola.
kim (II) Ki.
kimerde Bazan, ara sıra.
kimerse → **kimesne**
kimesne, [**kimerse, kimsene**] Kimse.

kimi (I) Kimisi, kimisini.
kimi (II) → **gimi**
kimince, [kimincesi] Kimi, kimisi.
kimincesi → **kimince**
kimnon Kimyon.
kimse Kim olsa.
–müz Hiç birimiz, bizden hiç bir kimse.
–ŋüz Biriniz, herhangi biriniz.
–si Hiç biri.
kimsene → **kimesne**
[kĭn (*Far.*)]
– biçmek Kin beslemek, öç almaya hazırlanmak.
– dartmaķ Kin gütmek.
–ini ödemek Kinini yatıştıracak bir karşılıkta bulunmak.
– irkmek Kin ve öç alma duygusu beslemek.
kip Sağlam, iyice.
kirde (← *Far.* girde) Tandır ekmeği, pide.
kiren Kızılcık.
kirevet → **kerevet**
kiri 1. Ücret, karşılık, ödül. **2.** Kira.
kirici Gündelikçi, işçi.
kirimek İnat etmek.
kirişleme Döşeme ve tavan tabtaları üzerine çivilenmek üzere enine konulan kalın direk.
kirkit Halıcılıkta düğümleri ve atkıları sıkıştıran tarak.
kirlik Kâğıdı mühürlerken altına konulan kâğıt.
kirmen, [kirman] Elde yün eğirilen aygıt.
kirpük Kirpik.
– çatmamaķ Göz yummamak, uyumamak.
–i ķurımamaķ Gözyaşı kesilmemek.
–le ḫarman süpürmek Gerçekleştirilemeyecek işe girişmek.
kirtinmek, [kirtünmek] Tasdik etmek, iman etmek, inanmak.
kirtlik Gırtlak başı, hançere.
kirtü Gerçek, doğru, hak.
– ķılmaķ Gerçekleştirmek.
kirtünmek → **kirtinmek**
kişelek Yelpaze.
kişi 1. İnsan, adam, kimse. **2.** Erkek. **3.** Sahip.
– oğlı –, [kişizāde] Doğuştan hür olan, tutsak olmayan, asılzade.
– şalmaķ Adam göndermek.
– sürisi İnsan topluluğu.
kişilemek Ağırlamak, ikram etmek.
kişilenmek Öğünmek, böbürlenmek.
kişilik 1. İnsanlık, iyilik. **2.** Bir kimsenin başkasına gönderdiği meyve, çerez gibi armağan.
– eylemek İnsanca davranmak.
– geyecek → **– ķaftan**
– giyese → **– ķaftan**
– giyesi → **– ķaftan**
– ķaftan, [– geyecek, – giyese, – giyesi, – ķaftanı, – libāsı] Resmi günlerde giyilen ağır elbise.
– ķaftanı → **– ķaftan**
– libāsı → **– ķaftan**
kişiliksiz İnsanlığı olmayan, namert.
kişirdi Kışneme.
kişizāde → **kişi**
[kişkiri]
– virmek Kışkırtmak.
kişkirmek Kışkırtmak.
kişmiş → **kişniç**
kişniç, [kişmiş] Kişmiş üzümü, kuşüzümü.
kişür → **keşür**
[kitābet (*Ar.*)]
–e kesmek Deftere geçirmek (?).
kitre Keven kökü zamkı.
ķobuz → **ķopuz**
ķoca Yaşlı, ihtiyar.
ķocabaşı Bir obanın başı, köy kâhyası.
ķocalıķ Yaşlılık, ihtiyarlık.
ķocalmaķ İhtiyarlamak.

ķocaltmaķ İhtiyarlatmak.
ķocmaķ → **ķoçmaķ**
ķocunmaķ Çekinmek, korkmak.
ķocuşmaķ → **ķoçuşmaķ**
ķoç Erkek, yiğit.
ķoçaķ Koç.
ķoçaş Arabacı.
ķoçmacıķ Şöyle bir kucaklama.
ķoçmaķ, [**ķocmaķ, ķoşmak (II)**] Kucaklamak, sarılmak, bağrına basmak.
ķoça düşmek Kucaklayıvermek, sarılıvermek.
ķoçu Vaktiyle kullanılan süslü, kapalı araba.
ķoçulmaķ **1.** Kucaklanmak. **2.** Sarılmak.
ķoçuş Kucaklayış.
ķoçuşmaķ, [**ķocuşmaķ**] Kucaklaşmak, sarmaşmak.
ķodaķ → **ķoduķ**
ķoducaķ Küçük sıpa.
ķoduķ, [**ķodaķ**] Sıpa.
ķodurmamaķ Bıraktırmamak.
ķodus Atların boyunlarına takılan perçemli, saçaklı hotoz.
ķofa → **ķoffa**
ķoffa, [**ķofa**] Kova.
ķoġ (I), [**ķıġ (II)**] Kıvılcım.
ķoġ (II) → **ķov**
ķoġa → **ķoġalıķ**
ķoġalıķ, [**ķoġa**] Hasır otu denilen ve hasır örmeğe yarayan bir saz.
ķoġcı → **ķovcı**
ķoġcılıķ → **ķovcılıķ**
ķoğıcılıķ → **ķovcılıķ**
ķoğlamaķ → **ķovlamaķ**
ķoğmaķ → **ķovmaķ**
ķoğu → **ķoḫu**
ķoğucı → **ķovcı**
ķoğucılıķ → **ķovcılıķ**
ķoğuķ → **ķovuķ**
ķoğıcılıķ → **ķovcılıķ**
ķoğulamaķ → **ķovlamaķ**
ķoğuncı İzleyici, ķovalayıcı.
[**ķoğuş**]
– **oķı**, [**ķovuş oķ, ķovuş oķı**] Oluk biçiminde bir yatak içinden atılan küçük ok.
ķoğuşmaķ → **ķovuşmaķ**
ķoğuz, [**ķovuz**] İçi boş, kof.
– **olmaķ** İçi boşalmak, içinde boşluk hasıl olmak.
ķoḫmaķ → **ķoķmaķ**
ķoḫşamaķ Direncini yitirmek, bozulmak.
ķoḫu, [**ķoğu**] Koku.
ķoḫulamaķ, [**ķoķulamaķ**] **1.** Koklamak. **2.** Koku sürmek.
ķoḫutmaķ **1.** Kokutmak. **2.** Koklatmak.
ķoķarilik Murdar ilik.
ķoķarşu Meni, atmık.
ķoķdurmaķ Koklatmak.
[**ķoķı**]
– **ağacı** Ödağacı.
ķoķmaķ, [**ķoḫmaķ**] **1.** Kokmak. **2.** Koklamak.
ķoķulamaķ → **ķoḫulamaķ**
ķoķulanmaķ Koku sürünmek.
ķoķulatmaķ Koklatmak.
ķoķulmaķ Koklanmak.
ķoķunmaķ Koku sürünmek.
ķoķuşlu Kokulu, kokan.
ķol **1.** Taraf, yan, cihet. **2.** El. **3.** Devriye gezen asker, bekçi.
–a almaķ Şefaat etmek, korumak.
–a binmek Devriye gezmek.
– **ķavşurmaķ** → **el**
– **şalmaķ** El ile işaret yapmak, el sallamak.
– **ţolaşdırmaķ** Kol dolamak, sarmak.
– **ţolaşmaķ** Devriye gezmek.
ķolaç Bir çeşit börek.
ķolaķ (I) Çolak.
ķolaķ (II) → **ķoŋaķ**
ķolan (I) Yabaneşeği.
[**ķolan (II)**]

–ı eŋlü Zengin, malı mülkü, eşyası çok olan kimse.
ķolay Müsait, elverişli iş, uygun şey.
–a bağlu Kolaylığı bulunan, kolay yapılan.
– bulmaķ Fırsat bulmak, çalımına getirmek.
–ın Aklına geldiği gibi, kolayca, düşünmeden.
–ına 1. Bildiği gibi, kolayına geldiği biçimde. 2. Başı boş, gelişigüzel, rastgele.
–ına büyümek, [–ında büyümek] Serbest büyümek, gelişigüzel yetişmek.
–ına gelmek Kendisine uygun duruma gelmek.
–ına ķomaķ İsteğine bırakmak, serbest bırakmak.
–ına yürümek İstediği gibi davranmak.
–ında büyümek → –ına büyümek
–ında gezmek Allah'a mütevekkil olmak, Allah'ın dilediğine boyun eğmek.
–ın gözlemek Fırsat kollamak.
ķolaylamaķ 1. Önemsiz görmek, küçük görmek. 2. Kolaylık göstermek. 3. Kolayını bulmak, fırsat düşürmek. 4. Hazırlamak, alıştırmak.
ķolaylanmaķ Kolay görmek, önem vermemek.
ķolaylu Kolay ve gereğince iş gören.
ķolaysınmaķ Önemsiz saymak, küçük ve hor görmek.
ķolaysuz Güç, zor.
ķolbaġı Bilezik.
– inci İnci bilezik.
ķolçaġ → **ķolçaķ**
ķolçaķ, [**ķolçaġ**] Kola geçirilen kılıf.
ķoldaş Yardımcı, arkadaş.
ķollaşmaķ İki kişi, kaldıracakları bir yük dengini kucaklayarak birbirlerinin kollarını tutmak.
ķollıķ, [**kolluķ**] Kola giyilen zırh, kolçak.
[**ķollu**]
– divit Boru biçimindeki kalemliği, mürekkep çanağına bitişik olan divit.
– ķolunca Kol kol, taraf taraf.
ķolluķ → **ķollıķ**
[**ķoltuķ**]
– otası Büyük bir odadan geçilen ve çok vakit ayrı bir kapısı bulunmayan küçük oda.
– sipsisi Erganun denilen saz.
ķomaķ, [**ķoymaķ**] 1. Bırakmak, terketmek. 2. İzin vermek, müsaade etmek, serbest bırakmak, salıvermek. 3. Alıkoymak. 4. Tesir etmek, etkilemek.
ķoma itmek Koymayın, bırakmayın komutunu vermek.
ķop Koyup, bırakıp.
ķoya Bırak!
ķonaķ 1. Konuk olunan yer, menzil, misafirhane. 2. Misafir. 3. Bir konaklık yer.
– idinmek İkametgâh olarak seçmek.
– şalmaķ Köy odasında misafir edilen kimse için bir eve yemek gönderme ödevi yüklemek.
ķoŋaķ, [**ķolaķ (II)**, **ķoŋraķ**] 1. Başta saç aralarında olan kepek. 2. Gözbebeği yerindeki aklık, pus.
ķoŋaķcı Konak hazırlamak için bir yere önce giden kimse.
ķonaķlamaķ Misafir etmek, ağırlamak.
ķoŋaķlanmaķ Saç kepeklenmek.
ķonalġa Konak yeri, yolculuk sırasında yolcuların kondukları yer.
[**ķonar**]
– göçer evli Göçebe.
ķonç Edik, fotin, çorap gibi ayağa

giyilen şeylerin topuktan yukarı baldıra doğru çıkan kısmı.

ķondırmaķ → **ķondurmaķ**

[ķonduķ]

– **yurt** Konulan, mesken olarak seçilen yer.

ķondurmaķ, [ķondırmaķ] Misafir etmek, gelen misafiri oturtup ağırlamak.

ķonmaķ Yolcu bir yere inip oturmak, konaklamak.

– **göçmek** Kâh oturup kâh dolaşmak.

ķoŋraķ → **ķoŋaķ**

ķonşı → **ķonşu**

ķonşu, [ķonşı, ķoŋşı, ķoŋşu, ķoŋuşu] Komşu.

ķoŋşı → **ķonşu**

ķoŋşu → **ķonşu**

ķonşulaşmaķ Birbiriyle komşu olmak.

ķonşulıķ, [ķoŋşulıķ] **1.** Komşuluk. **2.** Komşu, civar.

koŋşulıķ → **ķonşulıķ**

ķontuş Ferace.

ķonuġ → **ķonuķ (I)**

ķonuķ (I), [ķonuġ] Misafir.

– **idinmek** Misafir etmek.

– **ķondurmaķ** Misafir kabul etmek.

ķonuķ (II) Gözbebeği yerindeki aklık, pus.

ķonuķcı Misafir sahibi.

ķonuķcılıķ Misafir sahibi olma, misafir ağırlama.

ķonuķlamaķ Misafir edip ağırlamak.

ķonuķlanmaķ Ağırlanmak.

ķonuķlıķ, [ķonuķluķ] **1.** Misafirlik. **2.** Ziyafet.

–a almaķ Misafir olarak kabul etmek.

– eylemek → **– itmek**

– itmek, [– eylemek, – ķılmaķ] **1.** Ziyafet vermek, misafir edip ağırlamak. **2.** Misafir olmak, kendisine ziyafet verilmek.

– ķılmaķ → **– itmek**

ķonuķluķ → **ķonuķlıķ**

ķonuldża Misafire gönderilen yemek.

ķonur Yanık al, yağızımsı al.

ķonurcaķ Konurumsu, yanık al renge yakın.

[ķonuş]

– **eylemek** İnmek, karargâh olarak yerleşmek, karar kılmak.

ķonuşmaķ Birbirinin yakını, arkadaşı olmak.

ķoŋuşu → **ķonşu**

ķoparılmaķ Kaldırılmak, ayırılmak.

ķoparmaķ **1.** Ayırmak, gidermek. **2.** Kaldırmak, harekete geçirmek. **3.** Haşretmek, diriltmek. **4.** Meydana getirmek, peyda etmek, yaratmak, ortaya çıkarmak. **5.** Söküp çıkarmak. **6.** (Ses hakkında) Yükseltmek.

ķopdurmaķ Koşturmak.

ķopmaķ **1.** Ayağa kalkmak, haşrolmak. **2.** Meydana çıkmak, zuhur etmek, çıkmak. **3.** Harekete geçmek, fırlamak, kalkmak.

ķopa başlamaķ Çimlenmeğe, filizlenmeğe başlamak.

ķopuz, [ķobuz] Ut biçiminde eski bir Türk sazı.

ķor, [ķur (III)] Duvar taşlarında bir tek sıra, dizi.

ķorḫaķ Korkak.

ķorḫmaķ Korkmak.

ķorḫar olmaķ → **ķorķmaķ**

ķorḫu Korku.

– virmek → **ķorķu**

ķorḫulu Korku veren, kendisinden korkulan.

ķorḫutmaķ Korkutmak.

[ķorķmaķ]

ķorķar olmaķ, [ķorḫar olmaķ] Korkmak.

[ķorķu]

–dur kim Korķulur ki, korku yeri-

dir ki.
– **virmek,** [**ķorḫu virmek**] Korkutmak.
ķorķudunılmaķ Korkutulmak.
ķorķulıķ Korkulu.
ķorķunca Korkulacak, korkunç.
ķorķutmaķ Etkilemek, dokunmak.
ķortarmaķ → **ķotarmaķ**
ķorucı Muhafız.
ķorutmaķ Korumak, muhafaza etmek.
Ķostandil Köstendil.
ķoşa Çift, eş, ikiz.
– **kişi** İhtiyar adam.
– **ķomaķ,** [– **ķoymaķ**] Yan yana getirmek.
– **ķoymaķ** → – **ķomaķ**
ķoşdaş → **ķoştaş**
ķoşın → **ķoşun**
ķoşınmaķ Katılmak, iştirak etmek.
ķoşmaķ (I) 1. Arkadaş olarak vermek, eklemek, artırmak. 2. Nazmetmek.
ķoşmaķ (II) → **ķoçmaķ**
ķoştaş, [**ķoşdaş**] Meslektaş, arkadaş, kapı yoldaşı.
ķoşuķ Bir arada, bir araya gelmiş.
ķoşulmaķ Katılmak, (bir işte) birbirine katılmak.
ķoşuluķ Bir araya getirilmiş.
ķoşun, [**ķoşın**] 1. Saf, asker dizisi. 2. Koşu, yarış. 3. Koşum.
– **bağlamaķ** Saf bağlamak, savaş düzenine girmek.
– **ķoşmaķ** Saf, dizi haline gelmek.
– – Saf saf, sıra sıra.
ķoşundaş Askerlik arkadaşı, saf arkadaşı.
ķoşundı, [**ķoşuntı**] Maiyet memuru.
ķoşuntı → **ķoşundı**
ķotarmaķ, [**ķortarmaķ**] 1. Boşaltmak, tahliye etmek. 2. Yemeği bir kaptan başka kaba boşaltmak.
ķov, [**ķoġ (II), ķovu**] Arkadan çekiştirme, yerme.
– **çav** Dedikodu, gıybet, çekiştirme.
ķovaltmaķ Yüksekte, havada serbest tutmak.
ķovcı, [**ķoġcı, ķoġucı, ķovucı**] Münafık, gammaz, kovlayıcı.
ķovcılıķ, [**ķoġcılıķ, ķoġıcılıķ, ķoġucılıķ, ķovucılıķ**] Kovlayıcılık, münafıklık.
ķovlamaķ, [**ķoġlamaķ, ķoġulamaķ**] Gammazlık etmek, münafıklık etmek.
ķovmaķ, [**ķoġmaķ**] 1. Takip etmek, izlemek, kovalamak. 2. Koşturmak.
ķova çıķarmaķ Kovarak çıkarmak.
ķova gitmek Koşarak ardına düşmek, izlemek.
ķovu → **ķov**
ķovucı → **ķovcı**
ķovucılıķ → **ķovcılıķ**
ķovuķ, [**ķoġuķ**] 1. Oyuk, oyulmuş, boş. 2. Çürük.
ķovuş İğ yapanların, iğ tıraş ve perdah ettikleri oluk gibi aygıt.
– **oķ** → **ķoğuş**
– **okı** → **ķoğuş**
ķovuşmaķ, [**ķoğuşmaķ**] Koşmada yarış etmek, birbirini kovalamak.
ķovuz → **ķoğuz**
ķoy → **ķoynı**
[**ķoya**]
–**sın atmaķ** Avcı kuşlar yiyeceklerini yedikten sonra bunun bir kısmını kursaklarından döndürüp ağızlarından çıkarmak.
ķoyaḫ → **ķoyaķ (I)**
ķoyaķ (I), [**ķoyaḫ**] Vadi, dere.
ķoyaķ (II) → **ķoyuķ**
ķoyġun Akdoğan.
ķoyķa Bırakılan şey, metrukât.
ķoymaķ → **ķomaķ**
ķoynı, [**ķoy**] Koyun.
ķoytan Mezarın bir yanındaki yarık, lahit.

ķoyuḫ → **ķoyuķ**
ķoyuķ, [ķoyaķ (II), ķoyuḫ] Hazin, etkili, dokunaklı.
ķoyulmaķ **1.** Akmak, dökülmek. **2.** Konmak, konulmak. **3.** Üzerine saldırmak, şiddetle girmek, dalmak.
ķoyuluşmaķ Birlikte hücum etmek.
[ķoyun]
– **ala gözlü** → – **gözlü**
– **eri, [– oġlanı]** Koyun çobanı.
– **gözlü, [– ala gözlü]** Açık ela gözlü.
– **oġlanı** → – **eri**
ķoyungözi Papatya.
ķoyunmaķ Dökünmek.
ķoyuraķ Koyuca.
ķoyurmaķ Etki ettirmek.
ķoz Ceviz.
– **ķabına ķomaķ** → – **ķabuġına ķomaķ**
– **ķabuġına ķomaķ, [– ķabına ķomaķ]** Pek sıkmak, sıkıştırmak.
– **ķırmaķ** Marifet göstermek.
ķoza Gümüşten ve sırmadan yapılmış süslü düğme.
ķozaķ Koza, kozalak.
köçek → **köşek**
köfeke → **küfeki**
[köfte (← *Far.* kūfte)]
– **demiri** Izgara.
köfter (← *Far.* kūfter) Pestil, sucuk.
köken Kavun, karpuz, kabak gibi yere yatan bitkilerin kökünden çıkan dal.
köknariçi Çamfıstığı.
kölemen Köle.
kömeli Çok, bir yığın.
kömüş Manda.
– **inegi** Dişi manda.
– **malaġı** Manda yavrusu.
– **öküz** Erkek manda.
köp Çok.
köpçük Eyer yastığı.
köpdürmek Kabartmak.
köpen Deve çulu.
köpmek Şişmek.
[köpri]
– **bağlamaķ** Köprü meydana gelmek.
[köpük]
– **taşı, [körpük taşı]** Süngerr taşı.
köpümek Hırka ve yorgan gibi şeyleri aralıklı dikmek.
köpürtken Çöven, Şam çöveni.
kör (I) (← *Far.* gūr) Mezar.
[kör (II)]
– **biliş** Noksan bilgi.
– **ķuyı** Suyu olmayan ya da suyu çekilen kuyu.
– **ṭuman** Koyu sis, pus.
körçetük Körsıçan, köstebek.
körelmek Körleşmek, sönmeğe yüz tutmak, eski şenliğini kaybetmek.
körepe Tahra.
körezimin Düşkün, âciz.
körlük Birbirinin inadına hareket etme.
–ine Rağmen, inadına.
– **itmek, [– virmek]** Nispet vermek, inadına yapmak.
– **virmek** → – **itmek**
[körpük]
– **taşı** → **köpük**
körük → **kürük**
köse Cılız, bodur.
köseç Köse.
kösegi, [kösegü] Ocak karıştırmakta kullanılan ucu yanmış odun.
kösegü → **kösegi**
köseltmek → **kösiltmek**
kösem Sürünün önünde giden koç, kösemen.
kösemek Gıpta etmek, imrenmek.
kösilmek Uzanmak, ayağını uzatmak.
kösiltmek, [köseltmek] Uzatmak, ayağını uzatmak.
kösnimek → **kösnümek**
kösnük Erkek isteyen kızgın dişi.
kösnümek, [kösnimek] Dişi hayvan

erkek istemek.
kösre, [– ṭaşı] Bileği taşı.
– ṭaşı → –
kösrelenmek Bilenmek.
[**köstek**]
–i üzmek İpi koparmak, uzaklaşıp gitmek.
kösten Ilıca.
köşek, [**köçek**] Deve yavrusu.
köşeklemek Deve yavrulamak.
köşeklenmek Böbürlenmek, kasılmak.
köşekletmek Deveyi yavrulatmak.
kötek Baston, sopa.
– çalmaķ Dayak atmak.
[**kötü**]
– aŋmaķ Çekiştirmek, gıybet etmek.
köv Köy.
köy (I) 1. Köz, kor, yanık. 2. Azap, ıstırap.
[**köy (II)** (← *Far.* kūy)]
– subaşısı Köyün düzenini koruyan kişi.
köydeş Hemşehri, aynı köylü.
köyegen Eşeksineği, büğelek.
köz Kor, ateş koru, kızıl ateş parçası.
– etmegi Yağlı yufka, gözleme.
– ķomaķ Ateşlemek, korla yakmak.
ķubur (I) Ok çantası, sadak.
[**ķubur (II)**]
– yolı Dehliz, üstü kapalı siper.
ķuçaķ Kucak.
[**ķuç ķucaķ**]
– – olmaķ Kucak kucağa olmak.
ķudsuz → **ķutsuz**
ķuduzķurdı Kuduzböceği.
ķulacıķ Kulakçık, küçük kulak.
ķulaçķa Kuluçka.
[**ķulaġ**]
– olmaķ → **ķulaķ**
– urmaķ → **ķulaķ**
ķulaġuz, [**ķulavuz**] Kılavuz, rehber.
ķulaġuzlamaķ, [**ķulavuzlamaķ**] 1. Yol göstermek, önüne düşüp götürmek, rehberlik etmek. 2. Kılavuz olarak vermek.
ķulaġuzlayıcı, [**ķulavuzlayıcı**] Rehber, yol gösteren.
ķulaķ Kulak.
– urmaķ → **ķulaķ**
[**ķulaķ**]
–a almamaķ Dinlememek.
– aşmaķ Dikkatle dinlemek, önem vermek.
– burmaķ → **–ını burmaķ**
– burulmaķ İkaz edilmek, uyarılmak, cezalandırılmak.
– çekmek Kulak vermek, dikkatle dinlemek.
– çirki Kulak kiri.
– dutmaķ → – ṭutmaķ
–ı dinç olmaķ Dedikodudan, gereksiz sözden kurtulmak.
–ına çalınmaķ Kulağına gelmek, tesadüfen işitmek.
–ına doķınmaķ Kulağına gelmek.
–ını burmaķ, [– **burmaķ**] 1. Kulağını bükmek, uyarmak. 2. (Sazın) Burgusunu bükerek düzen vermek.
–ı yolda ķalmaķ Haber beklemek.
– olmaķ, [**ķulaġ olmaķ**] Kulak kesilmek, dikkatle dinlemek.
– oymaķ Kulağını bükmek, uyarmak, uyanık bulunmasını sağlamak.
– tözi Kulak dibi.
– ṭutmaķ, [– **dutmaķ**] 1. Kulak vermek, dikkatle dinlemek. 2. Kulak dikmek, kulağı dik tutmak.
– urmaķ, [**ķulaġ urmaķ, ķulaķ urmaķ**] 1. Kulak vermek, dinlemek. 2. Önem vermek.
ķulaķlaşmaķ Birbirinin kulağına fısıldamak.
ķulavuz → **ķulaġuz**
ķulavuzlamaķ → **ķulaġuzlamaķ**
ķulavuzlayıcı → **ķulaġuzlayıcı**
ķuldurdatmaķ Guruldatmak.
ķulġan → **ķurlaġan**

ķulķa Fundalık.
ķullıķ → **ķulluķ**
ķullıķcı → **ķulluķcı**
ķulluķ, [ķullıķ] **1.** Hizmet, hizmetçilik. **2.** Kula gerek olan hizmet, ibadet, tapınma.
–**a durmaķ** Hizmetçilik yapmak.
–**a ṭutmaķ** Kul edinmek, kul olarak almak.
– **yatı** Hizmet usulü.
ķulluķcı, [ķullıķcı, ķulluķçı] **1.** Maiyet memuru, hizmetkâr, cariye. **2.** Bekçi, nöbetçi.
ķulluķçı → **ķulluķcı**
ķulmaş Aldatıcı, hileci, sahteci, kalleş, terbiyesiz.
ķulmaşlıķ Aldatıcılık, hilecilik, kalleşlik.
ķulun, [ķuluŋ] Tay.
ķuluŋ → **ķulun**
ķuluncaķ Küçük tay, yeni doğmuş tay.
ķuluncotı Havlican.
ķuluŋlacı → **ķunlacı**
ķuluŋlamaķ Kısrak yavrulamak.
ķum Dalga, fırtına.
ķuma Bir erkeğin, nikâhlısı bulunan kadınlardan her birinin ötekine göre adı, ortak.
ķumşı Tezvirci, ara bozucu.
ķumsulanmaķ Yaltaklanmak.
[ķumşulıķ]
– **itmek** Ara bozmak.
ķumus Yoksul, fakir, müflis.
ķund → **ķunt**
[ķundaķ]
–**a ķonmaķ** Kundağa sarılmak.
ķunlacı, [ķulunlacı, ķunnacı] Gebe.
ķunlamaķ Doğurmak.
ķunnacı → **ķunlacı**
ķunt, [ķund] Sağlam, güçlü, sert, katı.
ķur (I) **1.** Mevki, derece, mertebe, paye. **2.** Akran, emsal.

[ķur (II)]
– **eyer** Süslü, özenle yapılmış eyer.
– **kemer** Süslü, özenle yapılmış kemer.
– **ķılıç, [ķurlu ķılıç]** Süslü, özenle yapılmış kılıç.
– **ķurma ķuşaķ** → – **ķuşaķ**
– **ķuşaķ, [– ķurma ķuşaķ]** Süslü, özenle yapılmış kuşak.
ķur (III) → **ķor**
ķurbağı Kurbağa.
ķurban → **ķırban**
ķurbet Yurt tutmayan, gezici çingene.
ķurca Domuz kılı.
ķurcamaķ Karıştırmak.
ķurdamaķ Kurcalamak, karıştırmak.
ķurdaş Akran, emsal.
ķurdaşanı → **ķurdeşeni**
ķurdeşeni, [ķurdaşanı] Kurdeşen.
ķurı → **ķuru**
– **ḫastalıķ** Verem.
[ķurıca]
– **umu, [ķuru umu]** Boş umut.
ķurla Kez, kere, defa, kat, derece.
ķurlaġan, [ķulġan, ķurlaġun, ķurluġan, ķurluġaz] Etyaran, dolama.
ķurlaġun → **ķurlaġan**
ķurlu (I) Kurulu, kurulmuş, düzenlenmiş.
[ķurlu (II)]
– **ķılıç** → **ķur (II)**
ķurluġan → **ķurlaġan**
ķurluġaz → **ķurlaġan**
ķurmaķ **1.** Tertip etmek, düzenlemek, hazırlamak. **2.** Tasarlamak.
ķurnazlanmaķ Kendini kurnaz göstermek.
ķurşaķ, ķursaķ **1.** Mide. **2.** İdrak, zekâ. **3.** Göğüs.
–**ı ṭar** Tahammülü kıt, çabuk kızan.
ķurşaķ Kuşak.
ķurşum Kurşun.

[ḳurt]
– **lingi** Belli belirsiz bir şekilde zıplayarak koşma, tırıs yürüyüş.
ḳurtaltmaḳ Kurtarmak, saldırıdan uzak bulundurmak.
ḳuru, [ḳurı, – yir] **1.** Kara, toprak, yer. **2.** Boş, faydasız, nafile, değersiz. **3.** Boş, eli boş, mahrum. **4.** Yalnız, sade.
– **umu** → **ḳurıca**
– **yaş** **1.** İyi kötü, değerli değersiz. **2.** Deniz ve kara.
– **yir** → –
– **yirden** Asılsız, boş yere, sebepsiz.
ḳurud → **ḳurut**
ḳurudan Patlıcan bitkisine benzer bir ot.
ḳurulmaḳ Hazırlanmak.
ḳurultay Büyük toplantı.
ḳurum Kuruluş, yapılış, şekil, biçim.
ḳurumsaḳ Pezevenk, deyyus.
ḳuruмsı Kül, yakılmış şeyin kalan külü.
ḳurut, [ḳurud] Kaynatılıp suyu alınan ayran kurusu, yoğurt kurusu, keş.
ḳusaġan Çok kusan.
ḳusġun → **ḳusḳun, ḳuṣḳun**
– **urmaḳ** Kuskun geçirmek.
ḳusḳun, ḳuṣḳun, [ḳusġun] Eyer, semer ve palanın arkasında bulunan ve hayvanın kuyruğu altından geçirilen kuşak.
–**a ḳuvvet** Tabana kuvvet.
ḳuṣundu Kusmuk.
[ḳuş]
– **burnı** Gaga.
– **ḳanadı** Lokma almaya hazırlanan beş parmak.
– **ḳuşlamaḳ** Kuş avlamak, kuş yakalamak.
– **ṣanı, sanı** Kuş pisliği, kuş gübresi.
– **siyigi** Kuş pisliği.
– **surbası** Kuş sürüsü.
– **yürekli** Korkak, yüreksiz.
ḳuşaḳ Kuşak.
[ḳuşaḳ]
– **bağlanmaḳ** İşe başlamaya hazır olmak, hazırlanmak.
– **berkitmek** İçten inanmak, bel bağlamak.
– **çözmemek** Metanetini kaybetmemek.
–**ı berk** Gönülden inanan.
–**ına ṭolu** Güçlü kuvvetli.
–**ını iki yirden bağlamaḳ, [–ını iki yirden ḳuşanmaḳ]** Güçlüğe karşı iyi hazırlanmak, sıkı durmak.
–**ını iki yirden ḳuşanmaḳ** → **–ını iki yirden bağlamaḳ**
ḳuşamaḳ Kuşatmak, çevirmek.
ḳuşanmaḳ **1.** Silahlanmak. **2.** Yeltenmek, meyletmek, yapmaya girişmek.
ḳuşca Kuş gibi zayıf, güçsüz, bir sıkımlık.
ḳuşdili **1.** Erişte gibi bir hamur yemeği. **2.** Karaağacın yemişi.
ḳuşetmegi Yaprağı tere yaprağına benzeyen ve yenilir bir ot.
ḳuşḳuyruġı Kuşpalazı, difteri.
ḳuşlamaḳ Kuş avlamak, kuş yakalamak.
ḳuşluġun Kuşluk vakti.
ḳuşüzümi Çekirdeksiz ufak üzüm.
ḳut Uğur, talih, baht, mutluluk.
ḳutlı, ḳuṭlı → **ḳutlu, ḳuṭlu**
ḳutlu, ḳuṭlu, [ḳutlı, ḳuṭlı] Uğurlu, hayırlı, mübarek.
– **eylemek** Aziz, uğurlu, mübarek saymak.
– **itmek** Tebrik etmek.
– **ḳuş** Hüma kuşu.
ḳutlulamaḳ Tebrik etmek.
ḳutlulıḳ Saadet, mutluluk.
ḳutsuz, [ḳudsuz] Uğursuz.
ḳutsuzlıḳ Uğursuzluk.

[**ķuvvet** (*Ar.*)]
– **dutmaķ** Kuvvetlenmek.
ķuyrucuķ Küçük kuyruk.
ķuyruġıöri → **ķuyruġıörü**
ķuyruġıörü, [ķuyruġıöri] Akrep.
Ķuyruķ (I) Ülker yıldızı.
ķuyruķ (II) Kılıcın, bıçağın sapına geçen demir.
– **bulamaķ** Kuyruk sallamak.
–**ı köse** Kuyruğunun kılları seyrek olan.
ķuyruķlubiber Kebabe denilen bir çeşit ilaç.
ķuyruķşalan Yuntkuşu denilen kuş.
ķuyruķşoķumı → **ķuyruķşoķunı**
ķuyruķşoķunı, [ķuyruķşoķumı] Omurga kemiğinin son ucu.
ķuytul İkametgâh, karargâh.
ķuytulanmaķ Bir yere girip sığınmak.
ķuyulamaķ Kuyu açarak içine bir şey koymak.
ķuyum Çeyiz, ev eşyası.
ķuz Güneş görmeyen serin yer.
ķuzey Güneş görmeyen yer.
ķuzlacı Kuzulayacak (koyun).
ķuzlamaķ Doğurmak; yumurta yapmak, yumurtlamak.
[**ķuzulı**]
– **ķapu** → **ķuzulu**
[**ķuzulu**]
– **ķapı, [ķuzulı ķapu]** Ortasında ayrıca küçük bir kapı bulunan büyük kapı.
ķuzuluca Kuzulu (?), kuzu gibi (?).
küci, [küçü, küzi] Dokumacılıkta arış ipliklerini aralayan iplik tarak.
küçü → **kücü**
[**küçük**]
– **tevbe** Şaban ayı.
– **yaz** Pastırma yazı, yalancı yaz.
küçürek → **kiçirek**
küfek → **küfeki**
küfeke → **küfeki**
küfeki, [köfeke, küfek, küfeke] 1. Çabuk kırılan bir taş, sünger taşı. 2. Gevrek, yumuşak.
küf küf 1. Küfür küfür. 2. (Soluk için) Sık sık, kesik kesik.
kükçük Küçük.
küke Küçük ekmek.
[**kükürt**]
– **deve** Anası ve babası başka soydan olan deve.
[**kül**]
– **öksüzi** Hem anası, hem babası olmayan öksüz.
[**külāh** (*Far.*)]
– **egmek** Eyvallah etmek, müdara etmek.
– **urmaķ** Başlık giydirmek.
külçe → **küliçe**
külçer → **kileçeri**
küldürdü Gürültü, patırtı, ses.
küle Yığın.
külek, [gülek, güvlek] Tahta kova, gerdel.
küliçe, [külçe] Külde pişirilen çörek.
küllük Safbk (?).
künd 1. Kör, körleşmiş, kesmez. 2. Ahmak, aptal.
künde 1. Doğan kuşunun ayaklarına bağlanan kayış, bukağı. 2. Ava alışkın doğanın üzerinde oturduğu ağaç.
kündelmek Küntleşmek, körleşmek.
kündlük Ahmaklık.
kündü Ağacın ortasındaki kav gibi yumuşak madde.
küngülenmek (Diş) Kamaşmak.
[**küp (I)**]
– **ķuzusı** Küçük küp.
[**küp (II)**]
– **düşmek** Birdenbire düşmek.
küpçük → **küpecik**
küpdüşen Tavşancıla benzer bir kuş.
küpecik, [küpçük, küpecük] Kavanoz, ufak küp.
küpecük → **küpecik**
küp küp Küt küt, güm güm.

küpüldi → **küpüldü**
küpüldü, [**küpüldi**, **küpürdi**] Patırtı, gümbürtü.
küpürdi → **küpüldü**
kür Aksi, dik başlı.
küran Al donlu at.
kürçe Külçe.
kürde Şiş gibi bir çeşit ince kılıç.
– **şıyırmak** İnce kılıcı kınından çekip çıkarmak.
kürdegi Eteği ve kolları kısa mintan.
kürdimek → **kürdükmek**
kürdügi İğ.
kürdükmek, [**kürdimek**] Dişi hayvan erkek istemek.
küre Demirci ocağı, maden ocağı.
[**kürek**]
– **çalmak** Kürek çekmek.
küremek, [**kürükmek**] Dişi hayvan erkek istemek.
[**kürsî** (*Ar.*)]
–**ye binmek** Tahta oturmak.
kürtül Kalın, kuvvetli.
kürtün İçi otla doldurulmuş palan.
kürük, [**körük**] Boynuzsuz öküz.
kürükmek → **küremek**
kürümek Kürek gibi bir şeyle atmak.
küslü → **küsülü**
küsü Küsme, dargınlık.
küsüli → **küsülü**
küsülü, [**küslü**, **küsüli**] Dargın, gücenik, küsmüş.
küsünmek Gücenmek, darılmak.
küşne Burçak.
[**küt**]
– **olmak** Kötürüm olmak, elden ayaktan düşmek.
[**kütük**]
– **ocağı** Büyük ocak.
kütüldü Kütürtü, gümbürtü.
kütülmek Kütleşmek.
kütüz Kısa boylu, tıknaz.
küydürmek Bekletmek.
küyesiye Vadeli olarak.
[**küyi**]
– **virmek** Vade, mühlet vermek.
küymek Beklemek, sabretmek; çevreyi gözetlemek.
küye görmek Bekleyedurmak.
küzi → **küci**

L

laçin 1. Şahin. 2. Sarp, yalçın.

[lāf (*Far.*)]

– **çatlatmaḳ** Yüksekten atmak.

–**ın urmaḳ** Sözünü etmek.

– **urmaḳ** Yüksekten atmak, atıp tutmak, böbürlenmek, övünmek.

lāġlaşmaḳ (← *Far.* lāġ) Şakalaşmak.

[laḳab (*Ar.*)]

– **urmaḳ** Ad takmak.

laḳırdamaḳ Lak lak sesi çıkarmak.

[lāyıḳ (*Ar.*)]

– **degül** Layık olmayan.

lecek, [leçek] (*Far.*) Üç köşeli kadın baş örtüsü.

leçek → **lecek**

lem Nem.

– **ḳapmaḳ** Alınmak.

lengeç Yengeç.

[lenger (*Far.*)]

– **buraḳmaḳ** Demir atmak, oturup kalmak.

– **ḳoparmaḳ** Demir almak.

– **üzerinde** Demir atmış.

lese Çalı çırpı, çit.

lıca → **lice**

lice, [lıca] Ilıca, kaplıca.

limon, [limona] Liman.

limona → **limon**

[ling (← *Far.*)]

– – **yelmek** Tırıs tırıs gitmek.

– **urmaḳ** Tırıs yürümek.

loġ, [– ṭaşı] Toprağı pekiştirmek için kullanılan taş merdane.

– **ṭaşı** → –

loġlamaḳ Loğ taşını, pekiştirilecek toprak üzerinde yuvarlayarak gezdirmek.

[loḳma (*Ar.*)]

– **göz, [– gözlü]** Patlak gözlü.

– **gözlü** → – **göz**

lor (← *Far.* lūr) Peynir suyuna süt ya da yoğurt katarak kaynatılmakla yapılan yiyecek.

lori, [– ḳuşı] Balıkçıla benzer bir kuş.

– **ḳuşı** → –

lögün → **lökün**

lök Tek hörgüçlü deve.

löküm, [lögün] Kireç, zeytinyağı ve pamuk karıştırılıp dövülerek yapılan bir macun ki künkleri birbirine tuttırmak gibi işlerde kullanılır.

[luʿb (*Ar.*)]

– **geçmek** Hile yapmak, oyun oynamak.

lüfen Mayhoş nar.

[lüleli]

– **bardaḳ** Emzikli bardak.

M

ma → me

maġ Sahtiyanın iç yüzü.

[**maġāra** (*Ar.*)]

– kesmek Kayalığı oyarak mağara meydana getirmek.

maḫrama (← *Ar.* mıḳrame) Mendil, baş örtüsü, havlu.

maḳtamaḳ Övmek.

[**māl** (*Ar.*)]

–a kesmek Diyete bağlamak.

– dökmek Bol para harcamak.

–ı beslemek Varlığını artırmak, çoğaltmak.

mala → bala (II)

malaġma Döğülmüş, fakat samanından ayrılmamış tahıl.

mālbaşı Sermaye, resü'l-mal.

mama → mamı

mamalıḳ → mamılıḳ

mamı, [mama] Ebe.

mamılıḳ, [mamalıḳ] Ebelik.

maŋa, Bana.

mancılıḳ (I) Mancınık.

mancılıḳ (II) Hereni de denilen büyük bakır kap.

mancuḳ Sancak alemi, sancak başlığı, mahçe.

manḳ Ahmak, akılsız, sersem.

manḳadaş Manga arkadaşı.

maral → meral

maraṣlamaḳ Düzlemek, parlatmak.

[**maraż** (*Ar.*)]

–ı depreşmek Derdi tazelenmek.

marṣama, [varṣama] Yaprakları nane gibi güzel kokulu olup kimi yemeklere konan bir bitki, barsama.

masara (← *Far.* māsūre) Masura.

maşlıḳ Esrar, haşhaş.

maştı Ayakları kısa, kulakları tüylü av köpeği.

matah (← *Ar.* metā') Kumaş, meta.

mavlamaḳ Miyavlamak.

mavlatmaḳ Miyavlatmak.

maya (← *Far.* māye) Dişi deve.

mazaḳ Gelişmemiş, cılız kalmış, cüce.

me, [ma] **1.** Nah, işte, al. **2.** Bırak, dokunma, değme.

mec İki tarafı da kesen kılıç.

meçik, [meçük] **1.** Av aracı olarak kullanılan topuzlu değnek. **2.** Başı topuzlu çomak, davul tokmağı.

meçiklü Veba.

meçük → meçik

medize Dölyatağı.

mefret (← *Ar.* mefred) Büyük, iri, kocaman.

meger (*Far.*) Fakat, ancak, yalnız.

megremek Melemek.

megreşmek Meleşmek.

mehelsek, [mehilsek, mihilsek] Şefkatli, merhametli.

mehilsek → mehelsek

melegen Çok meleyen.

meles Çok ince, ipekli bir çeşit kumaş.

melhem Merhem.

[**meme**]

–den yarmaḳ Mememden kesmek, ayırmak.

memek Meme.

menegiş → meneviş

meneviş, [menegiş] Çitlenbik.

menevşe Menekşe.

mengü Ebedi, ölümsüz.

– bıŋarı Abıhayat çeşmesi.

– ṣuvı → – ṣuyı

– ṣuyı, [– ṣuvı] Abıhayat.

menlik Benlik.
[**menzil** (*Ar.*)]
– **ṭaşı** Ok atılınca düştüğü yere dikilen taş.
meral, [**maral**] Ceylan.
meryemanaeli Buhurumeryem.
[**meşel** (*Ar.*)]
– **ḳurmaḳ** → – **urmaḳ**
– **urmaḳ**, [– **ḳurmaḳ**, **miṣāl ḳurmaḳ**] Duruma uygun ünlü bir söz, özdeyiş söylemek, misal getirmek.
[**Mesīḥ** (*Ar.*)]
– **ṣuyı** İmam suyu, şarap (?).
meşe (← *Far.* bīşe) Orman.
met Küçük değnek, çelik.
meteriz (← *Far.* meteris) Siper.
[**meydān** (*Ar.*)]
– **almaḳ** Meydana hakim olmak.
[**meydānlu**]
– **ḳılmaḳ** Serbest, rahat hareket etmesine fırsat vermek.
[**meze** (*Far.*)]
– **eylemek** → **–ye almaḳ**
–ye almaḳ, [– **eylemek**] Alay etmek, eğlenmek.
mezgeldek Yabani ördek türünden bir kuş.
mırlanmaḳ Mırıldanmak.
mısmıl, mışmıl, [bismil, muṣmul] 1. Temiz, pak. 2. Ağır, gevşek.
mışmıllamaḳ Temizlemek.
mışmıllıḳ, [**muṣmullıḳ**] Temizlik.
mış mış → **muş muş**
mızġanmaḳ → **ımızġanmaḳ**
[**mızrāḳ** (*Ar.*)]
–a dizmek Mızrağa geçirmek, mızrağa saplamak.
mihilsek → **mehelsek**
milez Bal arısı.
miŋ Bin.
minmek Binmek.
[**miṣāl** (*Ar.*)]
– **ḳurmaḳ** → **meşel**
miş yaş Kuşku uyandıran, kötü şeyler düşündüren söz.
molaḳ Çam ağacından yapılmış birkaç budaklı çengel.
molamaḳ, [**mölemek**] Öküz ve inek böğürmek.
morṣağı Morumsu.
mölemek → **molamaḳ**
mud, [**mut, muṭ**] Eskiden kullanılan bir ağırlık ölçeği.
Muġal Moğol.
[**mūm** (*Far.*)]
–la oḳumaḳ Çok isteyerek çağırmak.
– **şenligi** Fener alayı.
mumbar (← *Far.* bumbār) Bumbar.
mumul Kirpiklerin içeriye doğru kıvrılması, trikiazis.
muna Buna.
munca Bunca, bu kadar.
muncılayın → **buncılayın**
munda Burada.
munḳur Büyük kadeh, şarap kabı.
munuḳ Durgun, hareketsiz, işe yaramaz (adam).
[**murt**]
– **aġacı** Mersin ağacı.
muṣmul → **mısmıl, mışmıl**
muṣmullıḳ → **mışmullıḳ**
muşducı → **muştucı**
muşdulamaḳ → **muştulamaḳ**
muşdulıġ → **muştulıḳ**
muşdulıḳ → **muştulıḳ**
muş muş, [**mış mış**] Mışıl mışıl.
muştıcı → **muştucı**
muştulıḳ → **muştulıḳ**
muştucı, [**muşducı, muştıcı**] Müjdeci.
muştulamaḳ, [**muşdulamaḳ**] Müjdelemek.
muştulıḳ, [**muşdulıġ, muşdulıḳ, muştılıḳ**] 1. Müjde. 2. Müjdelik, müjde bahşişi.
– **eylemek**, [– **virmek**] Müjde vermek.

– **virmek** → – **eylemek**

muşulamaḳ Uyuyan kimse işitilecek şekilde nefes alıp vermek.

muşuldı → **muşultı**

muşultı, [**muşuldı**] Mışıl mışıl uyuyanın nefes alışı.

mut, muṭ → **mud**

mutlu Mesut.

– **ṣava** Müjde.

muymul Atmaca türünden, delicedoğan dedikleri yırtıcı kuş.

muza Kısa boylu, cüce, bücür.

– **olmaḳ** Cüce kalmak.

müçe Hisse, pay (?).

müçelge Senet, karar (?).

[**müft** (*Far.*)]

–**e ṣatılmaḳ** Yok yere harcanmak.

–**e virmek** Yok yere harcamak.

[**mühr** (*Far.*)]

– **urmaḳ** Mühür basmak.

mürdük → **mürdümek**

mürdümek, [**mürdük**, **mürdümük**] Baklagillerden, taneleri bezelyeye benzer ve ondan çok ufak bir bitki.

mürdümük → **mürdümek**

müşterilenmek Müşteri olmak istemek.

N

nacaḳ **1.** Hançer. **2.** Kazma.
naḫıllemek → **naḳıllamaḳ**
naḳam Yer altı yolu.
naḳıl (← *Ar.* naḫl) Türlü çiçekler ve renkli mumlarla süslenip şenlik gecelerinde alay önünde götürülen ağaç.
naḳıllamaḳ, [naḫıllemek] At rahvan yürümek.
[naḳş (*Ar.*)]
– **oynamaḳ** Oyun etmek.
[naʿl (*Ar.*)]
– **kesmek** Damga ile dağlamak.
[nalbant (← *Ar. Far.* naʿl-bend)]
– **orağı** Nalbantların hayvan tırnağını kesmekte kullandıkları aygıt, sunturaç.
[nalça (← *Ar. Far.* naʿlçe)]
– **boġmaḳ** Nalça şeklinde gerdanlık.
[namāz (*Far.*)]
– **itmek** Namaz kılmak.
namāzbur Abdestbozan.
namāzlaġı, [namāzlaġu, namāzlıḳ, namāzluḳ] Üzerinde namaz kılınan seccade.
namāzlaġu → **namāzlaġı**
namāzlıḳ → **namāzlaġı**
namāzluḳ → **namāzlaġı**
[nāmūs (*Ar.*)]
–**nı beklemek** Şerefini korumak.
[naʿra (*Ar.*)]
– **urmaḳ** Nara atmak, haykırmak.
naşı → **naşi**
naşi, [naşı] (← *Ar.* nāşiʾ) **1.** Mezhep dışı kimse, zındık. **2.** Yabancı, yad. **3.** Laubali, hoyrat, ahmak.
[nāz (*Far.*)]
–**ı** –**ın** Nazlı nazlı.
– **yüki** Çok nazlı.
[naẓar (*Ar.*)]
– **ṣalmaḳ** Bakmak, alabildiğine bakmak.
– **yetişmek** Görülebilir uzaklıkta olmak.
ne **1.** Hangi. **2.** Nasıl, ne şekilde. **3.** Ne olur, ne var. **4.** Ya. **5.** Ne kadar, ne çok. **6.** Kim.
– **ara** Nere.
– **aṣıl** Nasıl.
– **eksügi** Ne işine yarar.
– **gerekse** Ne olursa, gelişigüzel, olur olmaz şeyler.
– **görseler ki** Hayretle gördüler ki, ne görseler beğenirsiniz, bir de ne görsünler.
– **günine ṭurur** Ne zamanı, bekler, daha ne bekler, niçin ölmez.
– **ki, [– kim]** **1.** Neyi, her ne. **2.** Ne kadar.
– **kim** → – **ki**
– **kimse** → – **kişi**
– **kişi, [– kimse]** Kim.
–**nüŋ** Neyin.
–**nüŋçün** Ne için.
–**nüŋ gibi** Ne gibi, nasıl.
–**nüŋle** Ne ile, ne suretle.
– **ol** O değil.
– **ola** → **nola**
– **olur ne olmaz** Ne var ne yok, ne oluyor ne bitiyor.
–**si varı** Nesi varsa, her şeyi, bütün varlığı.
– **şekil** Nasıl.
– **ṭaŋ** Şaşılır mı?
– **umutlu** Ne mutlu.

– **var** Şaşılır mı, ne çıkar, ne lazım gelir.
–ydi Ne olurdu?
–ydügi, [nidügi] Ne olduğu.
– **yeller esdi** Hangi yel attı, nasıl oldu da...
– **yer, [– yir]** Nere.
– **yir → – yer**
–yle Ne ile, ne suretle, nasıl.
neceler → niceler
neci Ne oluyor, ne söz.
neçün, [neşün, neyçün, nişün] Niçin, ne için.
nefelenmek Canlanmak, kuvvet bulmak.
[nefes (*Ar.*)**]**
–i bağlanmaḳ Nefesi kesilmek, soluğu tıkanmak.
[nefret (*Ar.*)**]**
– **ṭutmaḳ** Kaçınmak, nefret etmek.
[nefs (*Ar.*)**]**
–ini kör eylemek Nefsini körlemek, nefsin zorunlu gereksinimini sağlamak.
nelik Keyfiyet, mahiyet.
nem Bütün varım.
nemerse Nesne, şey.
nenni Ninni.
– **çalmaḳ** Ninni söylemek.
nere → nire
nesdane → nesne[1]
nese → nesne[1]
nesene → nesne[1]
nesne, [nesdane, nese, nesene, neste] 1. Şey, nesne. 2. Bir şey, hiçbir şey.
– **ṭuymaḳ** Bir şeyler anlamak.
nesnecik → nesnecük
nesnecük, [nesnecik] Az, küçük de olsa bir şey.
neste → nesne[1]
– **beste** Şöyle böyle, derme çatma, düzensiz, saçma sapan.
neşün → neçün
neyçün → neçün
neyiki → neyki
neyki, [neyiki] 1. Neden, acaba neden. 2 Nedir, ne oluyor.
neylemek Ne yapmak.
neyler Ne geziyor, ne arıyor, ne işi var.
neylerseyüz Ne yapacak isek.
neylersüz Ne yapıyorsunuz?
neylesim Ne yapacağını, ne edeceğini.
neynemeli Ne yapmalı.
nezik İplik çıkrığı.
nezkep Baş örtüsü.
nice, [niçe] 1. Nasıl. 2. Çok, birçok, hayli. 3. Çok kez. 4. Ne. 5. Ne zaman. 6. Kaç, ne kadar. 7. Hangi. 8. Ne kadar, ne derece. 9. Ne vaḳta kadar.
– **biŋ biŋ** Binlerce.
– **bir** Ne vakta kadar, daha ne kadar.
– **kez** Çok kere, bir çok kez.
– **ki, [– kim]** 1. Mademki, her ne kadar. 2. Nasıl ki. 3. Her ne vakit.
– **kim → – ki**
– **–, [niçe niçe]** 1. Defalarca, pek çok, pek çok kez. 2. Ne vakta kadar.
–ye degin → –ye dek
–ye dek, [–ye degin] Ne vakta kadar.
– **yüzden** Birçok yönden.
niceler, [neceler, niçeler] Çok kimseler, birçokları.
nicelik 1. Keyfiyet. 2. Kemiyet.
niceme, [– kim, niçeme, niçeme kim] Ne kadar, her ne kadar.
– **kim → –**
nicesi, [nicesine] 1. Nasıl, ne suretle. 2. Önceki gibi, eskisi gibi.
nicesine → nicesi
niceye, [niçeye] Ne fiyata, kaça.
nicitmek Ne yapmak, nasıl etmek.
niçe → nice
– – → nice

niçeler → **niceler**
niçeme → **niceme**
– **kim** → **niceme**
niçeye → **niceye**
nidügi → **ne**
nirdeligin Nerede olduğunu.
nire, [**nere**] Nereye.
nireciik Neresi.
nise Ne ise.
nistemek Ne yapmak, ne aramak. [**nişān** (*Far.*)]
– **çekmek** Tuğra çekmek.
– **dikilmek** İşaret konulmak.
– **ḳomaḳ** Nişanlamak, nişan yapmak.
– **urmaḳ** Nişan koymak.
nişe Niçin, nasıl.
– **ki** Niçin ki, çünkü.
nişlemek Ne yapmak.
nişün → **neçün**
nite Nasıl.
–**dür** Nasıl oldu da.
–**ydügin** Nasıl olduğunu.
niteki Gibi, benzeri, nasıl ki, nitekim.
nitelik Keyfiyet, mahiyet.
niteliksüz, [**nitesüz**] **1.** Bir işin niteliği kendisinden sorulamayan, bir işin niteliğinden sorumsuz olan. **2.** Mahiyeti bilinmeyen şekilde.
niteme Ne kadar, her ne kadar.
nitesi Ne suretle, ne şekilde, nasıl, ne türlü.
nitesüz → **niteliksüz**
nitlü Kasten, bile bile, bilerek.
nitmek Ne etmek, ne yapmak.
nidesin Ne yapacağını, ne edeceğini.
noḫda Gem, dizgin.
noḫt, [**noḫtın, noḳt**] Ne vakit, ne zaman.
noḫtın → **noḫt**
noḳt → **noḫt**
nola, [**ne ola**] **1.** Ne olur, ne çıkar, şaşılır mı. **2.** Ne dir, ne olabilir. [**nolmaḳ**]
nolası Ne hale geleceği.
nolaydı Ne olurdu, keşke.
nolsa gerek Ne çıkar, ne olmak ihtimali var.
nolur **1.** Ne olur, nerede kalır. **2.** Nedir, ne kadardır.
nolusar Ne olmak ihtimali vardır, kim bilir ne olur.
nöker **1.** Maiyet memuru, hizmetçi. **2.** Kuma.
[**nuṭḳ** (*Ar.*)]
–**ı bağlanmaḳ** Dili tutulmak.
nuz Mayhoş.

O

oba 1. Oymak, boy, kabile, göçerevli kabile, beş on çadırdan oluşan göçebe oymağı. **2.** Kır, dışardaki yer, bir oymağın oturduğu yer. **3.** Çadır, çardak, büyük çadır.

obmaḳ, [opmaḳ] Somurup yutmak.

obruḳ Çukur, oyuk.

obrulmaḳ Çökmek, oyulmak, çukurlaşmak, yerinden oynamak, sarsılmak.

obuz Derenin sıkışık, daracık yeri.

[ocaḳ (I)]

–a urmaḳ Ateşe vermek.

–ına şu ḳomaḳ → –ına şu ḳoymaḳ

–ına şu ḳoymaḳ, [–ına şu ḳomaḳ, **–ına şu şalmaḳ**] Ocağını söndürmek.

–ına şu ḳoyulmaḳ Ocağı söndürülmek.

–ına şu şalmaḳ → –ına şu ḳoymaḳ

ocaḳ (II) Yurt.

– eskisi Bir amaç için sürekli bir topluluk oluşturmuşların en eskisi.

– – Bucak bucak, köşe bucak.

ocaḳ (III) Üzüm asması, kavun, karpuz, kabak gibi bitkilerin teveği.

ocaḳlı Yeniçeri.

ocuḳ Şeytan.

ocundurmaḳ Korkutmak.

ocunmaḳ Korkmak, çekinmek.

od (I), [ot (III)] Ateş.

–a bıraḳmaḳ → –a şalmaḳ

–a buyurmaḳ Ateşe atılmasını emretmek.

–a çaldırmaḳ Ateşe yaktırmak.

–a dutmaḳ Ateşe göstermek.

–a göyündürmek Ateşe yakmak.

–a göyünmek, [**–a ṭutuşmaḳ, –a yanmaḳ**] Ateşe yanmak.

–a ısınmaḳ Ateşe karşı durup ısınmak.

–a şalmaḳ, [**–a bıraḳmaḳ, –a virmek**] Ateşe atmak, yakmak.

–a şararmaḳ Bir şey ateşin etkisiyle sararmak.

–a ṭutuşmaḳ → –a göyünmek

–a uçmaḳ Ateşe düşmek, cehenneme yuvarlanmak.

–a urmaḳ → –a yandurmaḳ

–a virmek → –a şalmaḳ

–a yaḳmaḳ → –a yandurmaḳ

–a yandurmaḳ, [**–a urmaḳ, –a yaḳmaḳ**] Ateşe vermek, yakmak.

–a yanmaḳ → –a göyünmek

– bıraḳmaḳ → – urmaḳ

– evi Ateşgede.

– görmemiş bal Ateşte eritilmemiş bal.

– göynügi 1. Ateş yanığı. **2.** Cemre denilen sivilce.

– gözlü Gözünü kan bürümüş, kızgın, öfkeli.

–ı kesmek Ateşi, yangını söndürmek.

– ile şu barışmaḳ Olmayacak iş olmak.

– ḳoġı Kıvılcım.

– şalmaḳ → – urmaḳ

– urmaḳ, [**– bıraḳmaḳ, – şalmaḳ**] Ateşlemek, ateş vermek, yakmak.

– yalıŋı → yalıŋ (II)

– yandurmaḳ Ateş yakmak.

od (II) → ot (II)

oda Mesken, yer, sığınacak yer.

– düzmek Oturacak yer yapmak.

– yaġlama Yeni yapılan evde dostlara verilen ziyafet.

odağ → **otağ, oṭağ**
odalanmaḳ Kendisine oda yapmak.
odlu Sıcak, yakıcı.
ofudaḳ, [**– burun**] Kibirli, burnu havada, kendini beğenmiş.
– burun → **–**
ofuducı Büyüklenici, burnu havada.
oğıl → **oğul**
oğlağı → **oḳlağı**
oğlan **1.** (Erkek olsun, kız olsun) Evlat. **2.** Erkek çocuk, yavru.
– adam Delikanlı.
– ağrısı → **– burusı**
–a ḳalmaḳ Gebe kalmak.
– burusı, [**– ağrısı**] Doğum sancısı.
–dan ḳalmaḳ, [**oğuldan ḳızdan ḳalmaḳ**] Çocuktan kesilmek, doğurma çağını geçirmek.
– eylemek Çocuk yapmak, doğurmak.
– uşaḳ Çoluk çocuk, çocuk kalabalığı.
– yaşı Çocukluk çağı.
oğlanaşı Kudret helvasına benzer bir zamk.
oğlancıḳ → **oğlancuḳ**
oğlancuḳ, [**oğlancıḳ**] Çocuk, küçük çocuk.
oğlaneşi Çocuk doğduktan sonra gelen son, döleşi.
oğlanlıḳ **1.** Çocukluk. **2.** Çocuk havalesi.
oğlanotı Oğulotu, melisa.
oğlanyatağı Dölyatağı, rahim.
[**oğmaç**]
– aşı → **omaç (II)**
oğraḳ Orak.
oğşamaḳ → **oḫşamaḳ**
oğul, [**oğıl**] **1.** Erkek evlat. **2.** Yavru.
–dan ḳızdan ḳalmaḳ → **oğlan**
– idinmek Evlat edinmek.
– ḳız getürmek Çocuk yapmak, doğurmak.
– oğlancuḳ Çoluk çocuk.
– oğlı Çocuğunun çocuğu, torun.
– –a Evlattan evlada.
– oḳumaḳ Evlat edinmek.
oğulbalı Beyaz, dolgun petek balı.
oğulduruḳ **1.** Bitkilerin dibinden süren filiz. **2.** Yumurtalık.
oğulduruḳlanmaḳ Bitkinin dibinden filiz sürmek, bitki filizlenmek.
oğullıḳ, [**oğulluḳ**] **1.** Üvey oğul. **2.** Evlatlık.
– kul Evlat edinilmiş köle.
oğullıḳ → **oğullıḳ**
oğuz **1.** Mübarek, iyi yaratılışlı. **2.** Anlaması kıt, bön, ahmak, saf.
– ışladan Ahmak ıslatan.
oḫ Ok.
–a dikmek → **oḳ**
oḫar Balıkçıl.
oḫımaḳ → **oḳumaḳ**
oḫlamaḳ → **oḳlamaḳ**
oḫşalamaḳ → **oḳşalamaḳ**
oḫşamaḳ, [**oğşamaḳ**] **1.** Okşamak, taltif etmek. **2.** Benzemek.
oḫşancaca Okşanmaya layık, sevimli.
oḫşaşmaḳ Benzemeğe kalkışmak, benzemek.
oḫşaş itmek Benzer kılmak.
oḫşatmaḳ Benzetmek.
oḫt Vakit, çağ.
oḫtın, [**oḫtuŋ**] Vakitte, vakit.
oḫtuŋ → **oḫtın**
oḫumaḳ → **oḳumaḳ**
oḫunmaḳ → **oḳunmaḳ**
[**oḳ**]
–a dikmek, [**oḫa dikmek**] Oka hedef etmek.
– atımı yir Bir okun gidebileceği yer.
– bıraḳmaḳ Ok atmak, kura çekmek.
– ḳomaḳ Oku atıp saplamak, isabet ettirmek.
– sepitmek Ok yağdırmak.
– yarışdurmaḳ Ok yarışı yapmak.

oḳçı Nişancı.
oḳılanı Okyılanı.
oḳımaḳ → **oḳumaḳ**
oḳlaġaç → **oḳlaġı**
oḳlaġı, [**oġlaġı, oḳlaġaç, oḳlaġu**] Oklava.
– **yaġmurı** Oklava gibi yağan yağmur, sağanak.
oḳlaġu → **oḳlaġı**
oḳlamaḳ, [**oḫlamaḳ**] Ok ile vurmak.
oḳlanmaḳ Ok ile vurulmak.
oḳmaḳ Kumarda ortaya para koymak.
oḳramaḳ **1.** (At) Mırıltı şeklinde kişnemek. **2.** İçin için inlemek.
oḳraşmaḳ Atlar birlikte okramak.
oḳruġ → **oḳruḳ**
oḳruḳ, [**oḳruġ**] Kement.
oḳşalamaḳ, [**oḫşalamaḳ**] Okşamak.
oḳtsuz Vakitsiz.
oḳucı → **oḳuyıcı**
oḳuġan Çok okuyan.
oḳumaḳ, [**oḫımaḳ, oḫumaḳ, oḳımaḳ**] **1.** Çağırmak, davet etmek. **2.** Söylemek, demek. **3.** Anmak, yadetmek.
oḳunmaḳ, [**oḫunmaḳ**] **1.** Denilmek, söylenmek, ad verilmek. **2.** Davet olunmak, çağırılmak. **3.** Okunmak.
oḳurca Okurcasına, okur gibi.
oḳur oḳur Mırıl mırıl, homur homur anlamında okramak eylemin belirteci.
[**oḳuşma**]
– **ḳardaş** → **ḳardaş**
– **ḳarındaş** → **ḳardaş**
oḳutmaḳ Çağırtmak.
oḳuyıcı, [**oḳucı**] Davetçi.
oḳuyuşmaḳ Karşılıklı okumak, birbirine okumak.
ol **1.** O, üçüncü tekil kişi adılı. **2.** Öbür, öteki, diğer.
– **aracuḳ** Oracık.
– **arada** Orada.
– **aradan** Oradan.
– **araya** Oraya.
– **arayı** Orayı.
– **bir** Öbür, öteki, diğer.
– **kim** O kimse ki.
ola Belki, ... mi acaba, ihtimal.
– **ki,** [– **kim**] Belki, ihtimal ki, olabilir ki.
– **kim** → – **ki**
– **mı** **1.** Acaba. **2.** Olur mu, mümkün müdür. **3.** Olmaz mı, nasıl olur.
olaḳ Kısrak.
olar Onlar.
–**unla** Onlarla.
olcalamaḳ Savaşta ganimet almak.
olçumlıḳ Bilgiçlik.
– **itmek** Bilgiçlik satmak.
oldacı Gelişmeğe yeteneği olan.
oldurmaḳ Vücuda getirmek, yaratmak.
olġan Olan.
olımamaḳ Bekleyememek, sabredememek.
olmaḳ **1.** Bulunmak, kalmak, ikamet etmek, eğlenmek. **2.** Yaratılmak, vücut bulmak.
ola düşmek Olmuş olmak, oluvermek.
olalıḳ Olalım.
olalum idi Ola idik, olaydık.
olasını Olacağını.
olaydı Olabilirdi.
olayız Olalım, oluyoruz.
oldı olaldan Öteden beri.
oldıysa Olunca, olduğunda.
olduġından gerü Olduktan sonra.
olduġıyla Olduğu için.
olı gelmek Olagelmek, olmak.
olmaġın Olmakla.
olmaḳlu olmaḳ Olması gerekmek, yapılması gerekmek.
olmaya Yapılmamış ola, görülmemiş ola.

olmaya ... esin Sakın ... meyesin.
olu görmek Olmaya bakmak, olmaya çalışmak.
olmamış Olmadık, görülmemiş.
olmaz Olmayacak, gereksiz, yersiz, uygunsuz.
– **vaḳit** Vakitsiz, zamansız.
– **yire** Beyhude, boşa, yok yere.
olmazlanmaḳ Görünüşte çekinir gibi davranmak.
[**oloḳ**]
– **dem** O anda, o zaman, o vakit.
– **sā'at** O anda, o dakikada.
[**olṭa**]
– **eylemek** İleri geri gidip gelmek.
olunmaḳ **1.** Yaradılmak, meydana getirilmek. **2.** Yapılmak. **3.** Olmak.
olunı gelmek Olagelmek, yapılagelmek.
oma Bacak.
– **durmaḳ** → **omaç (III)**
omaca, [– **kemigi**] Uyluk kemiği.
omaç (I), [**umaç**] Hedef, amaç, gaye.
omaç (II), [**oġmaç aşı, – aşı, ovmaç**] İçine ekmek, peynir, soğan ve bazan yağ, pekmez konulup yoğurularak yapılan bir yemek.
– **aşı** → – **(II)**
[**omaç (III)**]
– **ṭurmaḳ**, [**oma durmaḳ**] Tepesi yerde, kıçı yukarıda durmak.
omca, [**omça**] Kütük, ağaç kütüğü, tomruk.
omça → **omca**
[**omuz**]
– **ṣıḳmaḳ** Omuz silkmek.
– **uruşmaḳ** Omuz omuza çarpmak, çarpışmak.
omzaşmaḳ Omuz vermek, devirmek istemek.
[**on**]
– **birisi** On birincisi.
– **bir kerre yüz biŋ** Bir milyon yüz bin.
– **kerre yüz biŋ** → – **kez yüz biŋ**
– **kez yüz biŋ**, [– **kerre yüz biŋ**] Bir milyon.
– – Onar onar.
– **yaşamaḳ** On yaşına girmek.
oŋa Onu.
oŋad → **oŋat**
oŋaġan Onan, iyileşen.
onaḳ → **unaḳ**
onamaḳ Beğenmek, uygun görmek, kabul etmek.
oŋarmaḳ, [**uŋarmaḳ**] **1.** Islah etmek, yoluna koymak, rast getirmek, tamir etmek, düzeltmek. **2.** Ondurmak, tedavi etmek, iyileştirmek.
oŋat, [**oŋad, uŋat**] Doğru, uygun, iyi, mükemmel, layıkıyla, tamam.
– **dillü** Tatlı dilli.
– **düşmemek** Uygunluk göstermemek.
– **düşmez olmaḳ** Uygun düşmemek.
– **gelmek** (İş) Rast gelmek, uygun düşmek.
– **kişi** Temkinli, dikkatli, sağduyulu.
oŋatca, [**oŋatça**] Uygun şekilde, hakkıyla, iyice.
oŋatça → **oŋatca**
oŋatlamaḳ Yarar hale getirmek.
oŋatlaşmaḳ Uyuşmak, mutabık kalmak.
oŋatlıḳ, [**oŋatluḳ**] Uygun, dürüst davranış.
oŋatluḳ → **oŋatlıḳ**
onbeyi Onbaşı.
onca → **anca**
ondacı Eskiden öşür denilen vergiyi toplayan, aşarcı.
oŋdurmaḳ, [**uŋdurmaḳ**] İyileştirmek, şifa vermek.
oŋmadıḳ → **oŋmaduḳ**
oŋmadıḳlıḳ Uğursuzluk, onmazlık.
oŋmaduġ → **oŋmaduḳ**

oŋmaduḳ, [**oŋmadıḳ, oŋmaduġ**] Bedbaht, talihsiz, iflah olmayan, uğursuz.

oŋmaġ → **oŋmaḳ**

oŋmaḳ, [**oŋmaġ, uŋmaḳ**] İyileşmek, şifa, salah bulmak, uygun olmak, uygun gelmek, feyz ve bereket bulmak, düzelmek.

oŋulmaḳ Şifa bulmak, iyileşmek, yara kapanmak.

oŋultmaḳ Hastalığı, yarayı iyileştirmek.

oŋurġa, [**oŋurḫa, – kemigi, – kemügi, – süŋügi, oŋurḳa**] Belkemiği, omurga.

– **iligi** Murdar ilik.

– **kemigi** → –

– **kemügi** → –

– **süŋügi** → –

oŋurḫa → **oŋurġa**

oŋurḳa → **oŋurġa**

onuşmaḳ Barışmak, uyuşmak.

opmaḳ → **obmaḳ**

opur şapur Kırık dökük şeyler, çörçöp.

or, [**oru**] Hendek.

[**oraḳ**]

– **vaḳti** Hasat zamanı.

oraḳböcegi, [**oraḳḳuşı**] Ağustosböceği, cırcırböceği.

oraḳḳuşı → **oraḳböcegi**

oralıḳ Ora.

oran 1. Ölçü, nispet, had, derece, miktar, hesap, tahmin. 2. Ölçülü, hesaplı.

– **olmaḳ** Derecesini bulmak.

orancı Hesap tutucu.

oranlamaḳ, [**orannamaḳ**] Tahmin, takdir etmek, ölçüp biçmek.

oranlıḳ Biraz, bir miktar, kararınca.

orannamaḳ → **oranlamaḳ**

oransız → **oransuz**

oransuz, [**oransız**] 1. Önünü ardını hesap etmeyen. 2. Hadsiz hesapsız, ölçüsüz.

oranu Değme, herhangi, hiçbir, rastgele, tesadüfî.

ordu, [**orṭu**] 1. Askerin toplandığı, toplu olarak bulunduğu yer, ordugâh, karargâh. 2. Mahal, mahalle.

– **urunmaḳ** Karargâh kurmak.

orduluḳ Ordugâh, ordunun konakladığı yer.

ornamaḳ Yerleşmek, yer tutmak.

ornanmaḳ Oturtulmak, yerleştirilmek, yerleşmek.

ornatmaḳ Tesis etmek, yerine koymak, yerleştirmek, orun vermek.

orta Ara, beyn.

– **adamı** Aracı, miyancı, mutavassıt.

– **atı** Birkaç kişinin ortaklaşa alıp nöbetle bindikleri at.

– **çaġlı** Orta yaşlı.

– **yay ayı** Temmuz.

ortaca → **ortancı**

ortaç Mirasçı, veliaht.

[**ortaḳ**]

– **ḳatmaḳ** Şirk koşmak, ortağı bulunduğunu kabul etmek.

ortaḳlu Ortağı, eşi bulunan.

ortalamaḳ İkisinin ortasında bulunmak.

ortalıḫ → **ortalıḳ**

ortalıḳ, [**ortalıḫ**] 1. Orta, ara, beyn. 2. İçinde bulunulan yer ve zaman. 3. Genel, ortaya düşen, orta malı olan.

ortancı, [**ortaca, ortanç**] Ortanca.

ortanç → **ortancı**

ortaraḳ Daha orta, ortaya doğru.

orṭu → **ordu**

oru → **or**

[**oruç** (← *Far.* rūze)]

– **açmaḳ** İftar etmek, oruç bozmak.

– **ayı** Ramazan.

– **bayramı** Ramazan bayramı.

– **giceleri** Ramazan geceleri.

– sınmaḳ Oruç bozulmak.
orun, [urun] Makam, mevki, menzil, yer.
oşmaḳ → **yoşmaḳ**
[ot (I)]
–a ḳomaḳ → –a şalmaḳ
–a şalmaḳ, [–a ḳomaḳ] (Hayvanı) Otlamaya bırakmak.
– otlamaḳ Ot yemek.
ot (II), [od (II), – yam, – yat] 1. İlaç. 2. Kokulu tohumlar, baharat.
– ekmek Yara üzerine ilaç koymak.
– itmek İlaç vermek.
– yam → – (II)²
– yat → – (II)²
ot (III) → **od (I)**
–a ṭapmaḳ Ateşe tapmak.
– virmek Ateşlemek.
otacı → **otcı**
otacılıḳ Hekimlik, tababet.
[otacılu]
– olmaḳ Hekimlik olmak, hekime muhtaç olmak.
otaġ, oṭaġ, [odaġ, otaḳ, oṭaḳ (I)] Çadır, büyüklere özgü çadır.
– urmaḳ Çadır kurmak.
otaġa Tuğ, çelenk.
otaḳ, oṭaḳ (I) → **otaġ, oṭaġ**
oṭaḳ (II) Büyük sürü.
otalamaḳ → **otlamaḳ**
otalanmaḳ İlaçlanmak, tedavi olunmak.
otalayıcı Hekim, tabip.
oṭalıḳ Oda hizmetine alınan, gözde cariye, odalık.
otar Çiftlik.
otarmaḳ Hayvanı yaymak, otlatmak, doyurmak.
otcı, [otacı] Hekim, tabip; attar.
otlaġan Otlayan.
otlaḳ Mera, çayır.
otlamaḳ, [otalamaḳ] 1. İlaçlamak, ilaç yapmak, tedavi etmek. 2. Zehirlemek.
otlanmaḳ Ot yemek, yayılmak.
otraḳcı → **oturaḳcı**
otruşmaḳ → **oturuşmaḳ, oṭuruşmaḳ**
otuḳmaḳ Yavru, otlayacak çağa gelmek, ot yemeye başlamak.
otun Odun.
oturacaḳ Oturmaya yarayan yer.
– yir → **oturaḳ, oṭuraḳ (I)**
oturaġ → **oturaḳ, oṭuraḳ (II)**
oturaġan Çok oturan.
oturaḳ, oṭuraḳ (I), [oturacaḳ yir, – yiri] Kıç, kaba et.
– tepmesi Kıça vurulan tekme.
– yiri → – (I)
oturaḳ, oṭuraḳ (II), [oturaġ] 1. Sabit, sakin. 2. Oturacak yer. 3. Emekli.
– düşmek Oturup dinlenmek.
– eylemek → – itmek
– itmek, [– eylemek] Konaklamak, ikamet etmek.
oturaḳcı, [otraḳcı] Hazır eşya ve elbise satan.
oturaḳlı Çevresine göre basık, oturmuş.
oturaḳlıḳ İstirahat, huzur, sükûn.
oturġan Mukim, sakin.
oturmaḳ Sakinleşmek.
oturmuş ṭurmış Düşmüş kalkmış, çok şeyler görmüş.
oṭurup ṭurmaḳ Ülfet etmek.
oturuşmaḳ, oṭuruşmaḳ, [otruşmaḳ] Oturup yerleşmek, sükûnet bulmak, sakinleşmek, hareketten kalmak.
ovmaç → **omaç (II)**
ovmaḳ Okşamak.
ovundı Süt gibi ovulmakla çıkan şey.
oy Rey, fikir.
– virmek 1. Cevap vermek, ses vermek, emre boyun eğmek. 2. Sözünü etmek, dem vurmak.
oyad, [uyad] Hicap, utanma.
oyadlıḳ, [uyadlıḳ] Mahcubiyet, utanma.
oyaġmaḳ → **uyaḳmaḳ**
oyan → **uyan**

oyanlamaḳ → **uyanlamaḳ**
oyanmaḳ → **uyanmaḳ (II)**
oyluḳ, [uyluḳ] Kalçadan dize kadar olan bacak kısmı.
[oyma]
– **ḳapu** Kimi büyük kapıların ortasındaki küçük kapı.
oynaġan Çok oynayan.
[oynaḳ]
–a düşmek Oyuncak olmak, maskara olmak.
oynamaḳ **1.** Harcamak. **2.** Güreşmek.
oynarṭamar Atardamar.
oynaş **1.** Kadının kocasından başka seviştiği erkek. **2.** Erkeğin karısından başka seviştiği kadın. **3.** Kendisine karşı aşk beslenen.
– **itmek** Eğlenceli oyunlar oynamak, eğlenmek.
– **ṭutmaḳ, [– ṭutunmaḳ]** Kadın ya da erkek dost edinmek.
– **ṭutunmaḳ** → **– ṭutmaḳ**
oynayacaḳ Oyuncak.
oyuḫ → **oyuḳ**
oyuḳ, [oyuḫ] **1.** İnsan ya da hayvan şeklini andırır korkuluk. **2.** Yol göstermeğe yarayan taş vb. im.
oyulġanmaḳ Saplanıp takılmak.
oyun **1.** Ağaç ya da fidan ocağı, bu ocağa dikilen bitki. **2.** İçine başka bir şey sığacak büyüklükte olan delik ya da yüz.
– **–** Yer yer, küme küme.
[oyun]
–a virmek Hileye uğratmak.
– **ḳarmaḳ** Oyun etmek, şaka yapmak.
– **ḳurmaḳ** Oyun oynamak.
oyuncı Rakkas, köçek.
ozan, [ozaŋ] **1.** Halk şairi, saz şairi, toplantılarda sazla şiir söyleyen kimse. **2.** Çok sözlü, çenesi düşük, durmadan söyler, hikâyeci.
ozaŋ → **ozan**
ozanlama Masalımsı, hayal ürünü.
ozanlamaḳ Gevezelik etmek, çok söylemek.
[ozanlıḳ]
– **eylemek** Gevezelik etmek, çok konuşmak.

Ö

öceşmek Bahis tutuşmak.
öcükmek Utanmak.
öç 1. Bahis, kumar için bahis; kumar ve bahis parası. 2. İntikam.
– **itmek**, [– ķomaķ] Bahis tutuşmak.
- ķomaķ → – **itmek**
– **ödeşdirmek** İntikam almak.
öçürmek, [**üçürmek**] Söndürmek.
[**öd**]
–**ini şıdurmaķ**, [– şıdurtmaķ, –**ini şındurmaķ**] Ödünü koparmak, patlatmak.
–**ini şındurmaķ** → –**ini şıdurmaķ**
–**i şıdmaķ**, [–**i şınmaķ**, –**i şıtmaķ**, –**i yarılmaķ**] Çok korkmak, ödü kopmak, patlamak.
–**i şınmaķ** → –**i şıdmaķ**
–**i şıtmaķ** → –**i şıdmaķ**
–**i yarılmaķ** → –**i şıdmaķ**
– **şıdurtmaķ** → –**ini şıdurmaķ**
[**öde**]
–**ye ţutmaķ** Borca karşı hapsetmek.
ödek (I) Korkak.
ödek (II) Zaman; tazminat, ödenilmesi gereken şey.
ödeklü Tazmini gereken.
ödükmek Korkmak.
ödüncce Ödünç olarak.
öflez Işığı az olan, az ışık veren (kandil, lamba).
ög, [**ök**] Akıl, hatır, zihin.
–**e düşmek** Hatıra gelmek.
–**e düşürmek** Akla, hatıra getirmek.
–**i başına dirilmek**, [–**i dirilmek**] Aklı başına gelmek.
–**i dirilmek** → –**i başına dirilmek**
–**i gelmek** Aklı başına gelmek, ayılmak.
–**i gitmek** Aklı başından gitmek, bayılmak.
–**in azdurmaķ** Aklını şaşırmak.
–**inden geçmek** Aklından geçmek, hatırına gelmek.
–**inden gitmek** Aklından, hatırından çıkmak, unutmak.
–**ine düşmek**, [–**ine gelmek**] Aklına, hatırına gelmek.
–**ine gelmek** → –**ine düşmek**
–**ine getirmek** Aklına, hatırına getirmek.
–**ini gidermek** Aklını almak.
–**ini başına dirmek** → –**ini dirmek**
–**ini dirmek**, [–**ini başına dirmek**, –**ini dişürmek**, –**ini divşürmek**] Aklını başına toplamak.
–**ini dişürmek** → –**ini dirmek**
–**ini divşürmek** → –**ini dirmek**
ögdül, [**öŋdül**] Mükâfat, yarış ödülü.
– **atı** Yarış, koşu atı.
– **ķomaķ** Yarışı kazanana verilmek üzere ortaya ödül koymak.
ögdüllük, [**ögdülük**] Mükâfat, yarış ödülü.
ögdülük → **ögdüllük**
ögeç, [**öveç**] İki, üç yaşlarında erkek koyun ve keçi.
ögendire Sığır sürmeye yarayan ucu sivri değnek.
ögeyik Üveyik.
öglemek Hatırlamak, özlemek.
öglendürmek Ders, ibret vermek, akıl öğretmek.
öglenecek Öğleye değin.

öğlenmek Kendine gelmek, aklı başına gelmek, aklını başına toplamak, akıllanmak.
öğleyin Öğle.
öğlü Akıllı, izanlı.
ögmeklik Medih, sena, övme.
ögredirek Alıştırarak, öğreterek.
ögrek Sürü, at sürüsü.
ögrence Yeni öğrenilirken yapılan iş.
ögrenişdirmek Başkasını kendisine alıştırmak.
ögrenişmek Birbirine alışmak.
ögrenmek Ülfet etmek, alışmak
ögretmek Alıştırmak.
ögsemek, [**öksemek**] Özlemek, arzu duymak.
ögüceklenmek Övünme tavrı takınmak, böbürlenmek.
ögür Eş, birbirine alışmış olan (canlılar).
– **olmak** Birbirine alışmak, bir işe alışmak.
ögürlük Birbirine alışmış olma, ünsiyet.
ögürmek Böğürmek, bağırmak, yüksek sesle haykırmak.
ögürdi ögürdi → ögüri ögüri
ögüri ögüri, [**ögürdi ögürdi**] Bağıra bağıra, böğüre böğüre.
ögürsek Munis, çabuk arkadaş edinen.
ögürsemek Ünsiyetten kaçmak istemek.
ögüş (I) Sitayiş, medih, övme.
ögüş (II) → öküş
[**ögüt**]
–**e girmek** Öğüt dinlemek.
ögütlemek Öğüt vermek.
ögütlenmek İbret almak.
ök → ög
– **ţamarı** Şahdamarı.
[**ökçe**]
–**sini başmak** Yerinden kımıldamamak.
ökçelemek Ökçe ile tepmek, vurmak.
öksemek → ögsemek
[**öksüz**]
– **barmak** Serçe parmakla orta parmak arasındaki parmak.
– **iyegü** Küçük eğe kemiği.
öksüzcebağır Uykuluk, pankreas.
öküng İntikam, öç, hınç.
öküş, [**ögüş (II)**] Çok, fazla.
– **olmak** Şiddetlenmek.
öküşleşmek Çoğalmakta yarışmak.
öküzgözi Bir çeşit papatya.
öl Yaşlık, nem, rutubet, toprak tavı.
[**ölçek**]
– **başı** Ölçek fazlası, tepeleme dolu ölçeğin kenar üstü olan kısmı.
ölçermek **1.** Ateşi parlatmak için karıştırmak. **2.** Işığı çoğaltmak için fitili kaldırmak. **3.** Kışkırtmak, ayaklandırmak.
ölçü Endaze.
ölçülenmek Niyetlenmek, hazırlanmak.
ölçüm **1.** Şekil, biçim, tarz. **2.** Acemi, beceriksiz. **3.** Şımarık.
ölçümlenmek Heveslenmek, niyet etmek, hazırlanmak, kalkışmak.
öldürünülmek Öldürülmek.
öled → ölet
öleş Ölü.
ölet, [**öled**] Salgın halindeki ölüm, kırgın, kıran.
ölezimek Ölecek, sönecek hale gelmek, zayıflamak, gücünü yitirmek.
öllemek Tavlamak, ıslatmak.
öllenmek, [**ölümek**] Nemlenmek, ıslanmak.
ölmek Erimek, çalkalanarak karıştırılmak.
– **dirilmek**, [**ölüp dirilmek**] Ne yapıp yapmak, her çareye başvurmak, çalışıp çabalamak.
–**i gelmek** Eceli gelmek.
ölüp dirilmek → – dirilmek
ölmeksüz → ölmesüz

ölmesüz, [ölmeksüz] Ölümsüz, ölümü bulunmayan, ebedi.
ölmeyecekce Ölmeyecek kadar.
[ölü]
– bezi Kefen.
– ḳonuḳlığı Matem yemeği.
– ḳum Sessiz, gürültüsüz dalga.
– medḥi Mersiye.
–si dirisine binmek Telaşla birbirine girmek.
–ye urmaḳ, [ölürlige urmaḳ] Kendisini ölmüş gibi göstermek.
[ölüm]
– erenleri → – eri
– eri, [– erenleri] Ölümü göze alan, ölümle pençeleşmeye hazır olan, fedayi.
– esrükligi Can çekişme hali.
ölümcül Ölüm halinde bulunan.
ölümek → öllenmek
ölümli → ölümlü
ölümlü, [ölümli] Ölmeğe mahkûm, ölmek üzere bulunan.
– geçinmek Ölmeye hazır bir halde ömür geçirmek.
– itmek Ölecek hale getirmek.
[ölürlik]
–e urmaḳ → ölü
ölütmek Islatmak.
[ʿömr (*Ar.*)**]**
–i hïçe virmek Ömrü heder etmek, boşa harcamak.
–i kesilmek Ecelinden önce ölmek.
öŋ 1. Önce, mukaddem, evvel. **2.** İleri, üstün, makbul.
– ayaḳ El.
–den şoŋa Baştan sona değin.
– geçenler Daha önce geçmiş olanlar, eslaf.
– gelmek Karşısına gelmek, karşısında durmak.
– gidici Öncü, mukteda.
–in almaḳ Önünü kesmek, önüne çıkmak.
–inde baş ḳomaḳ Yere kapanmak.
–inden gelmek Karşısına çıkmak.
–ine bıraḳmaḳ Önüne katmak.
–in ḳıçın Önden arkadan.
– ḳol Kolun dirsekten parmaklara kadar olan kısmı.
– şaç Kâkül.
– şoŋ, [– şoŋra] Er geç, eninde sonunda, nihayet.
– şoŋra → – şoŋ
– virmek Meydan vermek.
öncek Önlük.
öŋdin, [öŋdün] **1.** Önce, ilk önce, önceden, önden, daha önce. **2.** Avans.
öŋdül → ögdül
öŋdün → öŋdin
öŋdünden Önceden, ilkönce.
öŋdünki, [öŋdünkisi] Önceki.
öŋdünkisi → öŋdünki
öŋdünrecük Biraz önde, azıcık önde.
öŋdüŋrek, [öŋdünürek] Daha önce.
öŋdünürek → öŋdüŋrek
öŋe Önce.
önegi (I), [– aġacı, – direk, – ḳatılı] Destek, payanda.
– aġacı → – (I)
– direk → – (I)
– ḳatılı → – (I)
önegi (II) → önegü
önegilenmek → önegülenmek
önegilik → önegülik
– itmek → önegülik
önegü, [önegi (II), ünegi] İnatçı.
önegülenmek, [önegilenmek] İnat etmek, aksilik etmek.
önegüleşmek İnatlaşmak, zıddına gitmek.
önegülik, [önegilik] İnat, inatçılık, dikkafalılık.
– eylemek → – itmek
– itmek, [önegilik itmek, – eylemek] İnatçılık etmek, aksilik etmek.
öŋermek Geçmek, ileri geçmek.

öneşmek İnat etmek.
öngül İnatçı.
öŋince Önünden, önü sıra.
öŋlemek Karşısına çıkmak, engel olmak.
öŋmek 1. İntizar etmek, beklemek. 2. Karşısına çıkmak.
öŋürdeki, [öŋürdüki] Önceki.
öŋürdi, [öŋürdü] Önce, ilk önce, daha önce, ileri.
– **dutmaḳ** Acele etmek, hızlanmak.
– **olmaḳ** Öne geçmek, önce bulunmak.
öŋürdici Başta giden, başta gelen.
öŋürdişmek → öŋürdüşmek
öŋürdü → öŋürdi
– **varıcı** Önce gitmiş olan, önceden giden.
öŋürdüki → öŋürdeki
öŋürdüşmek, [öŋürdişmek, öŋürtleşmek] Yarışmak, yarış etmek.
öŋürtleşmek → öŋürdüşmek
öŋürtmek İleri geçmek, tekaddüm etmek.
öpmecik Öpücük.
ʿör Ateş kırıntılarıyla dolu kül, kömür tozu ateşi.
örce Can sıkan, kızdıran (söz).
öreke İplik eğirecek aygıt.
ören Viranc, harabe.
örgen → örken
örgerdilmek Öğretilmek, alıştırılmak.
örgetmek Öğretmek.
örgüç, [örküç, örküş] Hörgüç.
örgün → örken
öri (I) → örü (I)
öri (II) → örü (II)
öri (III) → örü (III)
örk, [örük] Hayvanın ayağına bağlanan ip.
örken, [örgen, örgün, örkün] Urgan, ip, yular.
örklemek, [örüklemek] Hayvanın ayağını iple bağlamak.
örküç → örgüç
[örküçlü]
– **iyer** Önünde ve arkasında kaşı bulunan eyer.
örkün → örken
örküş → örgüç
örme İp.
örnek Hisse, ibret.
ört Ateş, od.
örtemek Yakmak.
örtme 1. Ev önündeki üstü kapalı sofa, sundurma. 2. Baş örtüsü.
örtmek 1. Gizlemek. 2. (Nimeti) İnkâr etmek, küfran.
örte ḳomaḳ Örtüp bırakmak.
[örtü]
– **döşek** Yatak yorgan, ev eşyası.
örtülmek Kesilmek.
örtülü Kapalı, gizli.
– **söz** 1. Gizli söz, fısıltı. 2. Müphem, cinaslı.
örü (I), [öri (I)] 1. Kalkık, dik. 2. Yükseklik.
– **durmaḳ → – ṭurmaḳ**
– **duru gelmek → – ṭuru gelmek**
– **ḳalḳmaḳ** Ayağa kalkmak.
– **ṭurmaḳ, [– durmaḳ]** Ayağa kalkmak, ayakta durmak.
– **ṭuru gelmek, [– duru gelmek]** Birdenbire ayağa kalkmak.
– **ṭuruşmaḳ** Birlikte ayağa kalkmak.
örü (II), [öri (II), ürü] Otlak, mera, çayır.
örü (III), [öri (III)] Yama olarak yapılan örgü.
– **balçığı** Duvar örerken kullanılan çamur, harç.
örük → örk
örüklemek → örklemek
[örümcek]
– **evi** Örümcek ağı.
örün Saç örgüsü.

öşek Vaşak.
öşetmek Büyüklendirmek, kabartmak, böbürlendirmek.
öşmek Yatışmak, sükûnet bulmak.
öt Ses, sada.
öte **1.** Sonra, ondan sonra, sonunda. **2.** Öbür taraf, ileri. **3.** Fazla, başka, aşırı, ziyade. **4.** Uzak, ayrı.
– **beri göndermek** Şuraya buraya göndermek, önemsiz işlere koşmak.
– **dakı** Daha ileri, daha üstün, daha yüksek.
– **yaka** Karşı taraf.
ötegen Çok öten, çok ses çıkaran.
ötegi, [**ötey**, **öteye**] Önceki, geçen.
ötelemek İleri geçirmek.
[**ötelenmek**]
ötelenüp gitmek Sürüp gitmek.
öterek Uzakça.
ötey → **ötegi**
öteye → **ötegi**
ötkün Etkili, keskin, delip geçici.
ötlegen, [**ötlügen**] Boklucabülbül denilen, çok öter ve sığırcığa benzer bir kuş.
ötlegü Doğan türünden alıcı bir kuş.
ötlügen → **ötlegen**
ötmek (I) Geçmek, aşmak.
ötmek (II) **1.** Teke melemek. **2.** Yüksekten atmak.
ötri → **ötrü**
ötrü, [**ötri**, **ötüri**, **ötürü**] Dolayı, sebebiyle, naşi.
ötrük, [**ötürük**] İshal.
ötünmek Şefaat istemek, niyaz etmek.
ötüri → **ötrü**
ötürmek **1.** Geçirmek. **2.** Terk etmek, bertaraf etmek, unutmak.
ötürü → **ötrü**
ötürük → **ötrük**
öveç → **ögeç**
övke → **öyke**
[**övlüç**]
– **yirmek** Öğünerek nispet vermek.
öygen → **öyken**
öyke, [**övke**] Öfke, hiddet, hışım.
– **almak** İntikam almak.
–**sini yutmak** Öfkesini hazmetmek.
–**si topuğına çıkmak** Cinleri başına çıkmak, öfkesi kabarmak.
öykelendürmek Öfkelendirmek.
öykelenmek Öfkelenmek.
öyken, [**öygen**] Akciğer.
– **ağrısı**, [– **marazı**] Zatürree.
– **düdügi** Nefes borusu.
–**i kabarmak** İçi taşmak, öfkesi kabarmak.
–**i yellenmek** Korkmak, içi titremek.
– **marazı** → – **ağrısı**
öykünme Taklit.
öykünmek Taklit etmek, taklide çalışmak, özenmek.
öyledence Öğleye değin.
öylelemek Öyleye, öyle vaktine erişmek.
öylelik (I) Yarım günlük.
öylelik (II) Öylesine, öyle bir, öylece.
öylesinden Öğle vaktinden.
öyün **1.** Belli yemek zamanında yenen şey, yemek. **2.** Zaman, vakit.
– **itmek** **1.** Yemeği az az, idareli yemek. **2.** Belli yemek zamanında karnını doyurmak.
– **karmak** Öyünlük yiyecek hazırlamak.
öyünle (Yemek için) Belli zamanlarda.
öyünlendürmek Bir kimseye az az yemek yedirmek.
öz (I) **1.** Nefis, zat, kendisi, benlik. **2.** İç, bir şeyin içi.
– **başacak** Safra bastıracak, kahvaltı.
– **başına** Başlıbaşına, bağımsız olarak.

– **göynügi** İç acısı, kalp acısı.
– **göyünmek** → **–i göyünmek**
–i gövünmek → **–i göyünmek**
–i göynemek → **–i göyünmek**
–i göyünmek, [**–i gövünmek, –i göynemek, –i göyünmek**] Ciğeri, içi yanmak, çok acı duymak.
–in bulmaḳ Kendine gelmek, aklı başına gelmek.
–inden gitmek Kendinden geçmek, kendini kaybetmek.
–inden inmiş Dölünden gelmiş.
–in görmek Kendini beğenmek.
–ini bilmeze urmaḳ Bilmezden gelmek, tecahül göstermek.
–ini dirşürmek Kendine gelmek.
–ini ḫıraya geçmek, [**–ini ḫıraya urmaḳ**] Kusurunu, aczini itiraf etmek.
–ini ḫıraya urmaḳ → **–ini ḫıraya geçmek**
–ini itürmek → **–ini yütürmek**
–ini ṣalmaḳ Kendini bırakmak, kendisinden vazgeçmek.
–ini yığmaḳ Kendini çekmek nefsini engellemek.
–ini yütürmek, [**–ini itürmek**] Kendini kaybetmek.
–i yanmaḳ İçi acımak, yüreği yanmak.
– **kendü** Bizzat kendi.
– **–i** Kendisi, kendi kendisi.
– **–ine gelmek** Kendisine gelmek, ayılmak.
öz (II) Vadi.
özce Öz, gerçekten öz.
özdek 1. Esas, temel, kök, gövde, öz.
2. Hülasa, iç, öz.
özdeklenmek Gövdelenmek.
özge Başka, gayri.
– **yaŋa** Başka taraf.
özinsüz Sensiz.
özleme Arzu, istek.
özlenmek Özleşmek, öz hale gelmek, koyulaşmak.

P

pabadça → **babadiye**
paça paça Parça parça.
paçarızlıḳ → **çaparızlıḳ**
paf puf Çalım, kurum.
paḫça Bahçe.
pambuḳ, [banbuḳ, panbıḳ, panbuġ, panbuḳ, panmuḳ] Pamuk.
[pamuḳ]
– **atıcı** Hallaç.
panbıḳ → **pambuḳ**
panbucaḳ Biraz pamuk.
panbuġ → **pambuḳ**
panbuḳ → **pambuḳ**
panbulḳurdı → **banbulḳurdı**
panmuḳ → **pambuḳ**
para Parça.
– **pura** → – **ve pura**
– **ve pura, [para pura]** Ufak tefek, parça parça.
paralanmaḳ Parçalanmak.
param param Parça parça.
parda Tavan.
parlaġuç → **pırlaġuç**
[parmaḳ]
– **götürmek** İşaret parmağını kaldırıp imana gelmek.
–**ını aġzında ḳomaḳ** Parmağını dudaklarına dokundurarak sus işareti yapmak.
– **ṣoḳmaḳ** Müdahele etmek.
par par Parıl parıl
– – **ṭutuşmaḳ** Parıl parıl yanmak.
partal İşe yaramaz (eşya).
paslu Küflü.
pastav (*Macar.*) Kumaş topu.
paşa Saygı ya da sevgi seslenişi.
paşalı Paşanın maiyetinde bulunan.
paşmaḳ → **başmaḳ**
paşmaḳcı → **başmaḳcı**
[patat]
– **urmaḳ** Tokat atmak.
pat şat Tek tük, arasıra.
payam Badem.
paylanmaḳ Kendine hisse çıkarmak.
[peçelü]
– **at** Alnındaki aklık bütün yüzünü kaplayıp yalnız gözlerinin çevresi kara kalmış olan at.
peftere 1. Şahini çağırmak için kullanılan yapma kuş. 2. Hallaç tokmağı.
peh peh Ne güzel.
pek, [bek (II)] Katı, sert, sıkı, sağlam.
– **etmek** → **pekitmek**
– **turmaḳ** Sıkı durmak yerinden kımıldamamak.
– **ṭutmaḳ** Sıkı tutmak.
– **yel** Kasırga.
– **yüzlülik** Katı yüzlülük, utanmazlık.
pekişdürmek, [bekişdürmek] Sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek, sıkılaştırmak.
pekişmek → **bekişmek**
pekitmek, [bekitmek, pek etmek] Sağlamlaştırmak, tahkim etmek, sıkıca bağlamak.
peklik Sağlamlık, katılık, sıkılık.
pelid → **pelit**
pelit, [pelid] Yerpalamudu.
[pençe (*Far.*)**]**
– **dutmaḳ** Pençeleşmek, çarpışmak.
–**sin burmaḳ** Kolunu bükmek, yenmek.
[pençeli]
– **fermān** Tuğralı ferman.

peneke → **pineke**
penîr Peynir.
pepegi, [pepeyi] Kekeme, peltek.
– **itmek** Peltekleştirmek, kekeme hale getirmek.
pepegilik, [pepeyilik] Pelteklik, kekemelik.
pepeyi → **pepegi**
pepeyilik → **pepegilik**
[perde (*Far.*)**]**
–**de** Perde arkasında, tanınmaktan çekinir durumda.
– **dutmaḳ** Perde çekmek, engel yığmak.
– **ḳurmaḳ** Perde germek, perde asmak.
–**si yırtılmaḳ** Sırrı meydana çıkmak, faş olmak.
pereme Kayık, sandal.
perem perem, [peren peren] Darmadağın, param parça, perişan.
peren peren → **perem perem**
perese Hiza, düzlük.
perk → **berk**
perkitmek → **berkitmek**
perklik → **berklik**
[pers]
– **itmek** Tersine döndürmek, çarpıtmak.
– **olmaḳ** Tersine dönmek, çarpılmak.
pes (*Far.*) **1.** Şimdi, o halde, öyle ise, öyle iken, öyle olunca, bundan dolayı, bunun üzerine. **2.** Sonra, ondan sonra, ardınca, müteakiben, nihayet. **3.** Hasılı, velhasıl, sonunda. **4.** Ne zaman ki, vaktaki. **5.** İşte.
pesligen Fesleğen.
peşe → **beşe**
[peşîmān (*Far.*)**]**
– **yimek** Pişman olmak.
petek Çamurdan yapılan zahire ambarı.
[peyġam-ber (*Far.*)**]**
– **görmiş** Sahabe.
[peynir (*Far.*)**]**
– **dişi** Çok yaşlılarda çıkan kuzu-dişi.
pezik Pazı, pancar.
pırın pırın → **pır pır**
pırlaġaç → **pırlaġuç**
pırlaġıç → **pırlaġuç**
pırlaġuç, [parlaġuç, pırlaġaç, pırlaġıç, pırlaŋġaç, pırlanḳuç, pırpır] **1.** Bostanlarda kuşları ürkütmek için kurulan ve rüzgârla dönerek ses çıkaran fırıldak. **2.** Ortasındaki iki deliğe iplik geçirilip uçları bağlandıktan sonra, iki taraftan çekildikçe dönen kurs biçiminde bir çocuk oyuncağı, fırıldak, topaç.
pırlaḳ Kuş avlamak için kullanılan başka kuş.
pırlaŋġaç → **pırlaġuç**
pırlanḳuç → **pırlaġuç**
pırlaşmaḳ Pırlayıp uçuşmak.
pır pır, [pırın pırın] Pırıl pırıl, parıl parıl.
pırpır → **pırlaġuç**
pışḳırmaḳ Hapşırmak.
pineke, [peneke] Uyuklama, pinekleme.
pîrelmek İhtiyarlamak.
pirpiri Derbeder, perişan.
pirpirim, [pürpürüm] Semizotu.
pisi, [büsük, pisik, püsük] Kedi.
pisik → **pisi**
[pisilik]
– **eylemek** Yaltaklanmak.
pişi → **bişi**
[poça (← *İt.* poggia)**]**
– **urmaḳ** Yalpa vurmak, yalpalamak
poġrenk Künk.
por → **bor (I)**
poryaz Poyraz.
poşalmaḳ Posalaşmak, (meyve) çürümek.

[**post** (*Far.*)]
–**ına** **şığışmamaḳ** Gururlanmak, kabına sığamamak.
–**ınuŋ eri** Bulunduğu makamın ehli.

poşu (← *Far.* pūşe) Vaktiyle omuzlara atılan, başa sarılan kenarları saçaklı ipek örtü.

potlacı → **botlacı**

potlamaḳ → **botlamaḳ**

poṭuḳ Tavşan yavrusu.

pöç **1.** Kuyruksokumu. **2.** Kalça kemiklerinin birleştiği yer.

puç (← *Far.* pūç) Basık, yassı.
– **olmaḳ** İlence uğrayıp çürümek, mahvolmak.

puġur → **buġur (II)**

puġursamaḳ Dişi deve erkek istemek.

puḳaġu → **buḳaġu**

pul (← *Far.* pūl) Bir akçanın üçte biri.
–**a almamaḳ** → –**a ṣaymamaḳ**
–**a ṣaymamaḳ**, [–**a almamaḳ**] Hiçe saymak, değer vermemek, metelik vermemek.

puluç, [**buluç**] Erkekliği olmayan kimse, innin.

purtarmaḳ → **burtarmaḳ**

pus, **puṣ** Sis, duman.

puṣad → **puṣat**

pusarıḳ, **puṣarıḳ**, [**busarıḳ**] **1.** Duman, sis. **2.** Sisli, dumanlı (hava). **3.** Serap, uzakta olup iyi seçilemeyen bulanıklık.

puṣat, [**puṣad**] **1.** Silah, zırh gibi savaş için giyinilip kuşanılan şeyler. **2.** Âlet edavat.

pusı Pusu.
– **ḳoymaḳ** Pusu kurmak.

pusmaḳ, **puṣmaḳ** Sinmek, saklanmak, siper içine girip gizlenmek.

puṣulanmaḳ Sinip saklanmak.

puşmaḳ → **buşmaḳ**

puta, [**buta**, **buṭa**] Hedef, amaç, nişangâh.

püfkürmek Püskürmek.

püliç → **bülüç**

pür, [**püren**] Kimi ağaçlarda, yapraklardan sonra ayrı olarak süren ince yaprak.

pürçek, [**bürcek**, **bürçek**, **bürçük**, **pürçük**] **1.** Alından ve şakaklardan sarkan saç, kâkül. **2.** Yaprak.

pürçük → **pürçek**

püre → **büre**

püren → **pür**

pürlenmek Dalların uçları yapraklanmak.

pürpürüm → **pirpirim**

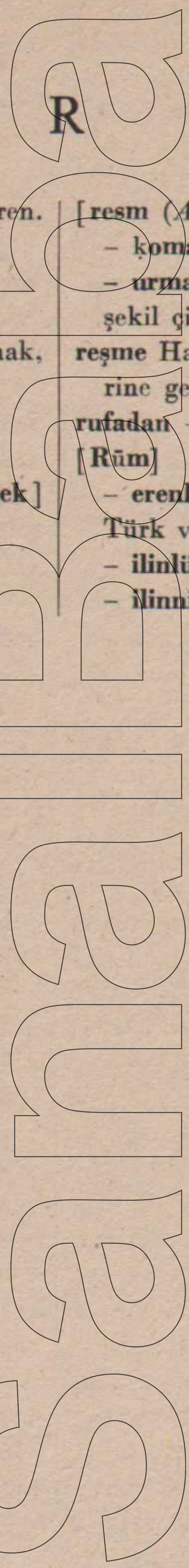
pürtüklü Pütür pütür olan.

püs → **aġaç**

püseŋ Ahmak ıslatan.

püskürmek (Su) Fışkırmak.

püsük → **pisi**

rāḥatlu Rahat, asude, rahatlık veren.

[**raḳam** (*Ar.*)]

– **urmaḳ** Nakşetmek, yazmak.

[**raḳṣ** (*Ar.*)]

– **urmaḳ** Raksetmek, oynamak, sıçramak.

razdaḳı Razakı.

[**reng** (*Far.*)]

– **geçmek**, [– **oynamaḳ**, – **virmek**] Hile yapmak, aldatmak.

– **oynamaḳ** → – **geçmek**

– **virmek** → – **geçmek**

[**resm** (*Ar.*)]

– **ḳomaḳ** → – **urmaḳ**

– **urmaḳ**, [– **ḳomaḳ**] Resmetmek, şekil çizmek, nakşetmek.

reşme Hayvan başlığında burun üzerine gelen zincir.

rufadan → **urfadan**

[**Rūm**]

– **erenleri** Anadolu'da bulunan Türk velileri.

– **ilinlü**, [– **ilinni**] Rumelili.

– **ilinni** → – **ilinlü**

S

şabāḥlaca Sabahleyin, sabah sabah.

[**şaban**]

– eŋegi, [**– ḳulaġı, şapan eŋegi**] Sabanın çene gibi olan tutamağı, el ile tutulan kısmı.

– ḳulaġı → **– eŋegi**

[**şaç (I)**]

– bölügi Saç örgüsü, kâkül, zülf.

–ı biçik Kötüleme ve yerme sözü.

[**şaç (II)**]

– urmaḳ Yufka ekmeğini pişirmek için sacı ateş üzerine koymak.

saçanaḳ, [**saçınaḳ**] Kas.

şaçı, saçı → **şaçu, saçu**

– şaçmaḳ → **şaçu, saçu**

şaçıḳ Saçılmış, dağınık.

saçılıḳ Düğün armağanı.

saçınaḳ → **saçanaḳ**

şaçındı Serpinti.

şaçınmaḳ Sürünmek, tenine, giysisine sürmek.

şaçlıyıldız → **saçluyıldız**

saçluyıldız, [**şaçlıyıldız**] Kuyruklıyıldız.

[**şaçma**]

– beŋ → **– ḫāl**

– ḫāl, [**– beŋ**] Püskürme ben.

[**saçmaḳ**]

saça segirdim şalmaḳ Yayılarak hücum etmek.

şaçu, saçu, [**şaçı, saçı**] Kimi düğün ve şenliklerde ortaya saçılması gelenek olan inci, para, şeker, tahıl gibi şeyler.

– ḳılınmaḳ Bahşolunmak.

– şaçmaḳ, saçmaḳ, [**saçı şaçmaḳ**] Kimi düğün ve şenliklerde ortaya saçılması gelenek olan inci, para, şeker, tahıl gibi şeyleri saçmak.

saçulamaḳ Bir nesne üzerine öteberi serpmek.

[**şadā** (*Ar.*)]

– dimek Ses çıkarmak, ses vermek.

şadaḳ Ok ve yay çantası.

şadlamaḳ Araştırmak, tevil etmek.

şafa Topraktan yapılan su kabı, maşrapa.

şafralıḳ Kahvaltı, safra bastıracak kadar az yiyecek.

şafraŋ İçine süt sağılan kap.

şaġ, saġ (I) **1.** Sağlam, sağlıklı. **2.** Temiz, saf, halis. **3.** Doğru, gerçek, sahih.

–dan söylemek Doğru, gerçek söylemek.

– esen Sağ salim.

– esen yürümek Sağlık ve selamet-le ömür sürmek.

– eylemek → **– itmek**

– göŋüllü Temiz yürekli, iyi kalpli.

– işi şol olmaḳ İşi tersine dönmek.

– işlü Sağlam, doğru, dürüst iş yapan.

– itmek, [**– eylemek**] Sağaltmak, hastayı iyi etmek.

– olmaḳ İyileşmek, şifa bulmak.

– söz Doğru, gerçek, ciddi söz.

şaġ (II) Tahıl ölçeği.

şaġalmaḳ, saġalmaḳ Hastalıktan kurtulmak, şifa bulmak, iyileşmek.

şaġaltmaḳ **1.** Hastalığı iyileştirmek. **2.** Sağlamlaştırmak, tahkim etmek.

şaġı (I) → **şaġu, saġu**

– şaġmaḳ → **şaġu, saġu**

[şağı (II)]
– şağmaḳ Süt veren hayvanı sağmak.
şağıcı → şağucı
şağıl Sığır, inek sürüsü.
şağılmaḳ İplek gibi uzayıp gitmek.
şağılu → şağılurca
şağılurca, [şağılu, sağma] Sağılır durumda, sütlü, süt veren.
şağım → sağın
şağımlıḳ Salyane şeklinde vergi.
sağın, [şağım] Sağma, sağım.
sağıncaḳ → şağınç, sağınç
şağınç, sağınç, [sağıncaḳ] 1. Emel, istek, arzu, amaç, düşünce, endişe. 2. Zan, tahmin.
– ḳılmaḳ, [– şanmaḳ] Düşünmek, mülahaza etmek.
– şanmaḳ → – ḳılmaḳ
şağınmaḳ, sağınmaḳ 1. İyi düşünmek, mülahaza etmek. 2. Sanmak, zannetmek.
şağırşıçan Köstebek.
sağış, şağış Sayı, adet, miktar, hesap.
– güni Mahşer günü, kıyamet günü, hesap günü.
– yiri Mahşer yeri, arasat meydanı.
şağışdurmaḳ Sıra ile göndermek.
şağışlamaḳ, sağışlamaḳ 1. Hesap etmek, düşünmek. 2. Saymak, tadat etmek.
şağışlı → şağışlu, sağışlu
şağışlu, sağışlu, [şağışlı, şağışluca] Sayılı, az sayıda, birkaç.
şağışluca → şağışlu, sağışlu
sağlamaḳ, şağlamaḳ Sağlamlaştırmak, sağlama bağlamak.
[şağlıcaḳ]
–lar ile Selametle, güle güle.
şağlıḳ, sağlıḳ (I) Sıhhat, esenlik.
[şağlıḳ (II)]
– almaḳ Haber almak.
sağlıḳsuz Hasta.
sağma → şağılurca
şağnamaḳ Kuş, su gibi fışkırtarak terslemek.
şağraḳ, sağraḳ, [şuğraḳ, suğraḳ] Kadeh, bardak, sürahi, maşrapa, tas.
– sürmek Sakilik etmek, kadeh dolaştırmak.
şağşıḳan → şaḳsıḳan
şağu, sağu, [şağı, şağunç] Ölünün iyiliklerini duyuran ağıt, mersiye.
– ḳılmaḳ Ölü için feryat ederek ağlamak.
– şağıcı, sağıcı → şağucı
– şağmaḳ, [şağı şağmaḳ, şağucılıḳ itmek] Ölünün iyiliklerini acıyla sayıp dökmek.
şağucı, [şağıcı, şağu şağıcı, sağıcı] Ağıtçı, ölünün iyiliklerini sayıp ağlayan.
[şağucılıḳ]
– itmek → şağu, sağu
şağunç → şağu, sağu
şaḫın Sakın.
saḫlamaḳ, şaḫlamaḳ → şaḳlamaḳ, saḳlamaḳ
saḫlatmaḳ Saklatmak, muhafaza ettirmek.
saḳ, şaḳ (I) 1. Uyanık, çabuk duyan, tetikte, ihtiyatlı, müteyakkız. 2. Rahat, sağlam, emin.
– olmaḳ Uyanık davranmak.
saḳ (II) Ok yayının kiriş geçen ucu.
şaḳağı Ruam.
şaḳaḳ, saḳaḳ Çenenin altındaki sarkık et, gerdan.
[şaḳal]
– başı göstermek Kendini önemli kişi gibi göstermek.
–ına güldürmek Herkesin maskarası olmak, davranışlarıyla herkesi kendine güldürmek.
–ından yedilmek Hayvan yeder gibi sürüklenip götürülmek.
şaḳandırıḳ, saḳandırıḳ, [saḳanduruḳ] Gerdanlık.

saḳanduruḳ → **ṣaḳandırıḳ, saḳandırıḳ**

ṣaḳar, saḳar **1.** Alında uğursuz sayılan nişan ve kendisinde bu nişan bulunan. **2.** Atın alnında olan beyazlık.

ṣaḳarcıḳlı Uğursuz, aksi.

ṣaḳcı Bekçi.

saḳdıyan Sahtiyan.

ṣaḳınduḳ Sakınılan.

saḳınıcılar Tanrı'dan korkup dinin buyruğunu yerine getirenler.

saḳınıḳlu → **saḳnuḳ (I)**

ṣaḳınmaḳ, saḳınmaḳ **1.** Uzaklaşmak. **2.** Saklamak, muhafaza etmek. **3.** Esirgemek.

saḳını ṭurmaḳ Uyanık davranmak, tetikte olmak.

ṣaḳırġa, saḳırġa Kene.

ṣaḳırḳa Kasırga.

[**ṣaḳır ṣaḳır**]

– – **ditremek** Şiddetle titremek.

ṣaḳızlıḳ Çitlembik, menengiç, sakızağacı.

ṣaḳlamaḳ, saḳlamaḳ, [**saḳlamaḳ, ṣaḳlamaḳ**] Muhafaza etmek, sakınmak, korumak, esirgemek.

ṣaḳlayu dutmaḳ Göz altında bulundurmak, iyi korumak.

ṣaḳlanmaḳ, saḳlanmaḳ **1.** Korunmak, muhafaza olunmak. **2.** Riayet edilmek, gözetilmek.

ṣaḳlıḳ, saḳlıḳ Tetikte bulunma, uyanıklık, teyakkuz.

– **edinmek** Uyanıklık kazanmak.

ṣaḳnuḳ (I), [**saḳınıḳlu**] Tanrı'dan korkan, dinin buyruklarını yerine getiren.

saḳnuḳ (II) Uyanık, tetikte, müteyakkız.

saḳnuḳlıḳ Uyanıklık, teyakkuz.

saḳsı Topraktan yapılmış kap kacak.

ṣaḳsıḳan, [**ṣaġṣıḳan**] Saksağan.

ṣal (I) **1.** Dağ eteği, yamaç. **2.** Tabut.

[**ṣal (II)**]

– **uzun** Beli ve kolları uzun.

ṣalaca, [**ṣalaça**] Sedye, tabut.

ṣalacaḳ Savacak, kovalayacak (şey).

ṣalaç Çardak, çerge.

ṣalaça → **ṣalaca**

ṣalaġan Saldırgan, mütecaviz.

ṣalaḳ (I) Konup göçülen, hayvan salınan arazi, alan.

ṣalaḳ (II) → **ṣalıḳ, salıḳ (II)**

salbır → **salbur**

salbur, [**salbır**] Ağaç çubuklarından, sazdan ve ipten örülen ayakkabı.

ṣaldurmaḳ Bıraktırmak, terkettirmek.

ṣalġın → **ṣalġun**

– **ṣalmaḳ** Gelişigüzel vergi çıkarmak.

ṣalġun, [**ṣalġın, ṣalḳı (I)**] Salma yoluyla alınan vergi, keyfi vergi.

[**ṣalı**]

– **virmek** → **salıḳ (III)**

salıḳ (I) Sağlık, esenlik.

ṣalıḳ, salıḳ (II), [**ṣalaḳ (II)**] Ucunda kısa zincirlere bağlı birkaç demir yuvarlağı bulunan sopadan ibaret eski bir savaş aygıtı, çomak, şeşper, gürz.

ṣalıḳ (III) Haber.

– **virmek,** [**ṣalı virmek**] Haber vermek, bir şeyin bulunduğu yeri tarif etmek.

ṣalındurmaḳ Sallandırmak.

ṣalındırmamaḳ Değer, önem vermemek, hiçe saymak.

ṣalınmaḳ **1.** Yürürken hoş bir eda ile sağa sola hafifçe meyletmek, hıraman olmak, hıram etmek. **2.** Sallanmak, sarkmak, uzanmak. **3.** Bırakılmak, konulmak. **4.** Atılmak, hücum etmek. **5.** Sevk olunmak, gönderilmek. **6.** Vergi çıkarılmak.

şalını bulanı yürümek → **şalını yürümek**
şalınıp bulanmaḳ → **şalını yürümek**
şalını şalını Salına salına.
şalını yürümek, [**şalını bulanı yürümek, şalınıp bulanmaḳ, şalınu yürümek**] Naz ve eda ile yürümek, hıram etmek, hıraman olmak.
şalınma bulanma Salınarak eda ile yürüme, hıram etme.
şalınu yürümek → **şalını yürümek**
şalışmaḳ Birlikte saldırmak.
şalḳı (I) → **şalġun**
şalḳı (II), [**şalḳık**] Düşük, sölpük, perişan, kendini salıvermiş.
şalḳık → **şalḳı (II)**
şalḳılanmaḳ Sölpüyüp sarkmak.
[**şalḳım, salḳım**]
– **küpe**, [**ḳulaḳ salġımı, ḳulaḳ şalḳımı, şalḳum küpe**] Kulağa takılmakla birlikte, ayrıca alt uçlarından ve enseden birbirine bağlanıp başa asılan küpe.
[**şalḳum**]
– **küpe** → **şalḳım, salḳum**
[**şallaomuz**]
– **itmek** Sallasırt etmek.
şalma, salma Başıboş, yularsız, serbest.
– **aşı** Acem yahnisi, boranı.
– **eylemek** → – **itmek**
– **itmek**, [– **eylemek**] Salıvermek, başıboş bırakmak.
– **ḳomaḳ**, [– **ḳoyu virmek**] Başıboş, serbest bırakmak.
– **ḳoyu virmek** → – **ḳomaḳ**
– **söz** Gelişigüzel söylenen söz.
– **sözlü** Gelişigüzel söyleyen, ulu orta söz söyleyen.
şalmaḳ, salmaḳ **1.** Göndermek, sevketmek. **2.** Bırakmak, salıvermek, terketmek, başıboş bırakmak. **3.** Atmak, havale etmek. **4.** Ertelemek, tehir etmek. **5.** Yaymak, sermek, saçmak. **6.** Vergi çıkarmak. **7.** Sallamak. **8.** Koymak, bırakmak, atmak. **9.** Defetmek, sürmek, uzaklaştırmak. **10.** Kaldırmak. **11.** Uzatmak. **12.** Atılmak, saldırmak, hücum etmek.
salmaya Boş yere, boşu boşuna,
şalt Yalnız, sadece.
saltanmaḳ Bırakılmak, salıverilmek.
şalyar, salyar Salya.
şalyarlıḳ Önlük, çocuk göğüslüğü.
[**saman**]
–**a şaymamaḳ** Çöp kadar değer vermemek.
– **evi** Samanlık.
şamancıyolı → **şamanuġrusı**
şamanḳapar, [**şamanḳapıcı**] Kehribar.
şamanlıḳyolı → **şamanuġrusı**
şamanuġrısı → **şamanuġrusı**
şamanuġrusı, [**şamancıyolı, şamanlıḳyolı, şamanuġrısı**] Samanyolu, kehkeşan.
şamırdamaḳ → **şamraşmaḳ**
şamırdı Sayıklama tarzında çıkarılan ses, hımırtı.
şamra Gübre.
şamramaḳ → **şamraşmaḳ**
şamraşmaḳ, [**şamırdamaḳ, şamramaḳ**] Sayıklar gibi anlaşılmaz sözler söylemek, homurdanmak.
şamsun Bir cins köpek.
şamur şamur, [**şamur şomur**] Abuk sabuk, saçma sapan.
– – **şamranmaḳ** Titizlenip söylenmek.
şamur şomur → **şamur şamur**
şan, san (I) **1.** Emel, arzu. **2.** Zan, tahmin, tasavvur. **3.** Şöhret, ün.
– **ad** Ad san, şan şöhret.
–**a şağışa gelmemek** Tahmin edilememek, sayılamamak.
şan, san (II) Nişan, alamet.
– **idinmek** Huy edinmek, dil per-

sengi yapmak.
– **itmek** Nişan koymak.
şan, san (III) Sanki, gûya.
şaŋ Bir bitki hastalığı, sam.
– **urmaḳ** Ekine san hastalığı gelmek.
şanamaḳ Saymak, hesap etmek.
şanasın, [şanayduŋ] Sanki, gûya, sanılır ki.
şanayduŋ → şanasın
[sancaḳ]
– **begi** Onbaşı.
– **çözmek** Sancak açmak, bayrak çekmek.
– **urmaḳ** Sancak dikmek.
şancılmaḳ, sancılmaḳ, 1. Batmak, saplanmak. **2.** ... ile kesilmek.
şancımaḳ → şançmaḳ, sançmaḳ
şancış, sancış Savaş.
şancışmaḳ, sancışmaḳ Süngüleşmek, süngü savaşı yapmak.
şançmaḳ, sançmaḳ, [şancımaḳ] Saplamak.
şaŋġı → şankı, sankı
şanı → şanu, sanu
– **şanmaḳ → şanu, sanu**
şanış Anlayış.
şanışmaḳ 1. Düşünmek. **2.** Birlikte düşünmek.
şanḳ Gaflet.
şankı, sankı, [şaŋġı] Şaşkın, sersem, ahmak; kuşku içinde.
sanlu Meşhur, ünlü.
şanmaḳ 1. İstemek, dilemek. **2.** Düşünmek, tasavvur etmek. **3.** Kuşkulanmak, tereddüt etmek.
şanıḳsuŋ Sanmışsındır, sanıyorsun, sandın.
şanu, sanu, [şanı] 1. Fikir, düşünce, istek, dilek, zan, tasavvur. **2.** Sır, giz.
– **anıtmaḳ** Hayal kurmak, bir şey tasarlamak (?).
– **itmek** Zannetmek, endişe etmek, şüphe etmek.
– **şanmaḳ, sanmaḳ, [şanı şanmaḳ]** Tasavvurda bulunmak, hayal kurmak, zan ve şüpheye düşmek.
şanusuz Düşüncesiz, gelişigüzel.
[şapan]
– **ayası** Sapanın taş konulan yeri.
– **eŋegi → şaban**
– **ḳulaġı → şaban**
[şapar]
–**ı olmamaḳ** Sakınıp yüz çevirenlerden olmamak.
şapılmaḳ Kapılmak.
şapışdurmaḳ Kaçamak, kaçma fırsatı (?).
şapıtmaḳ Yolu bir yönden başka bir yöne değiştirmek, çevirmek.
şapma Zikzak.
şapratmaḳ Hezeyan savurmak, abuk sabuk söylemek.
şar Zar, yufka, deri.
şaralmaḳ Sararmak.
sarġılt Sarkık (?).
[şarı (I)]
– **ala göz** Sarıya çalar kestane rengi göz.
– **maŋḳır** Altın para.
– **muḫālif** Açık kahverengi, kirli sarı.
şarı (II) → şaru, saru
şarıağaç Zerdeçal.
şarıaş Zerde.
şarıerik Zerdali.
şarıḳavaḳ → şaruḳavaḳ
şarıkebe Baykuş türünden puğu denilen kuşun büyüğü.
şarılmaḳ Sarmak, kuşatmak, muhasara etmek.
şarımtıḳ Sarımsı, sarıya çalar.
şarısütlügen Dereotuna benzer bir ot.
şarışmaḳ Birbirine sarılmak, sarmaşmak.
şarḳı Sargı.
şarḳılı Sargılı, sarılı.
şarḳınmaḳ, sarḳınmaḳ Sarkmak.

şarḳmaḳ 1. Eğilmek, meyletmek. 2. Sarkıntılık etmek, tecavüz etmek. [**şarḳuḳ, sarḳuḳ**]

– **şaç, saç** Kıvırcık olmayan, düz uzun saç.

şarlanmaḳ Sarılmak, bürünmek.

şarma Bir çeşit güreşçi çelmesi.

–**ya getürmek** Güreşte hasmı çelme takacak duruma düşürmek.

şarmaḳ Sarılmak, kucaklamak.

şarmalanmaḳ İyice sarılmak, bürünmek.

şarmaşdurmaḳ Dolaştırmak.

[**sarmaşıḳ**]

– **ṭolaşıḳ** Sarmaş dolaş.

şarmaşmaḳ, sarmaşmaḳ 1. Sıkıca sarılmak. 2. Dolaşmak.

şarmaşuḳ Karışık, karmakarışık, perişan.

sarmurmaḳ, [sermürmek] Uykudan birdenbire sıçrayarak uyanmak, sayıklayarak uyanıvermek.

şarp Çetin, güç, şiddetli, sert, keskin, güç yetmez.

–**a çekmek** Güçlük çıkarmak.

sarpçaḳ Aşılması güç, sarp.

şarpın → şarpun, sarpun

şarplandurmaḳ Güçleştirmek.

şarplanmaḳ Doğumda güçlük çekmek.

şarplıḳ Güçlük.

şarpraḳ Daha çetin, daha güç.

şarpşınmaḳ Güç, çetin görmek.

şarpun, sarpun, [şarpın] Sandık, ambar, petek.

şarşalamaḳ İleri geri sarsmak.

şarşılanmaḳ Sarsılmak.

şaru, saru, [şarı (II)] –e doğru, tarafına.

şaruḳ, saruḳ Sargı, örtü.

şaruḳavaḳ, [şarıḳavaḳ] Çınar.

şarușandal Arıkuşu türünden eti yenir bir kuş.

şası, sası 1. fena, murdar. 2. Pis kokulu.

şaşımaḳ, şasımaḳ Bozulup kokmak, kötü kokmak.

şatan Uyluk.

şataşmaḳ, sataşmaḳ 1. Hoşlanılmayan bir şeyle karşılaşmak, istenmeyen bir hale uğramak, duçar olmak. 2. Rastlamak, tesadüf etmek.

sataşı gelmek → şataşu gelmek

şataşu gelmeḳ, [sataşı gelmek] Birdenbire karşılaşmak, rast gelmek.

şatı → şatu, satu

[**satır**]

– **döşemek** Satır atmak, kılıçtan geçirmek.

şatmaḳ 1. Söylemek, nakletmek, dinletmek. 2. Baştan savmak.

şatu, satu, [şatı] 1. Satış. 2. Satın alınacak şey. 3. Pazar yeri.

– **bahāsı** Satış bedeli, değeri.

– **bāzār** Alışveriş.

– **bāzār aḳçası** Pey akçası.

– **bāzār itmek → – eylemek**

– **eylemek, [– bāzār itmek]** Satış yapmak, satmak.

[**şatın**]

– **dilemek** Satın almak istemek.

sav, şav 1. Hikâye, kıssa. 2. Söz, lakırdı. 3. Haber.

şavacaḳ → şavaḳ

şavacı Peygamber.

şavaḳ, [şavacaḳ] Bir yere yollanacak suyu biriktirmek için önüne konulan tahta ya da bu tahtaların kapattığı oluk ağzı, delik.

şavaş, savaş Kavga, muharebe, mücadele, harp, öldürüşme.

–**a varmaḳ** Muharebeye gitmek.

–**dan ḳalmaḳ** Çarpışamaz duruma gelmek.

– **debertmek** Savaşa yol açmak, kavga koparmak.

– **eri** Muharip, mücahit.

– **eylemek → – itmek**

–ı şavmaḳ Mücadeleyi bertaraf etmek, harbi kazanmak.
– itmek, [**– eylemek**] Harp etmek, savaşmak.
– ḳarılmaḳ Harp kızışmak, iki taraf birbirine şiddetle saldırmak.
– ḳoparmaḳ Kavga çıkarmak.
– ḳurmaḳ Harbe yol açmak, mücadeleye girişmek.
– yarağı Harp malzemesi, harp hazırlığı.
– yiri Muharebe meydanı.
– yürütmek Harekâta geçmek, hücuma geçmek.
şavaşcı Muharip.
şavaşġan, savaşġan Çok savaşan.
savaşılınmaḳ Savaşılmak, çarpışılmak, kavga edilmek.
şavaşmaḳ, savaşmaḳ Muharebe, mücadele etmek, dövüşmek.
savġat, [**savḳat**] Hediye, armağan, bahşiş, ihsan.
şavıḳ → **şovuḳ, sovuḳ**
savılmaḳ → **şavulmaḳ**
şavḳa Aidat, tekâlif.
savḳat → **savġat**
savlamaḳ Hikâye etmek, anlatmak.
şavmaḳ, savmaḳ **1.** Geçiştirmek, defetmek, bastırmak, atlatmak, uzaklaştırmak, gidermek, bertaraf etmek. **2.** (Durgun suya) Yol vermek.
şavruḳmaḳ Yayılmak, dağılmak.
şavuḳ, savuḳ, → **şovuḳ, sovuḳ**
savulmaḳ, [**savılmaḳ**] **1.** Savuşturulmak, geçiştirilmek, atlatılmak, bertaraf edilmek. **2.** Dağılmak, uzaklaşmak, bir tarafa çekilmek, yol vermek üzere çekilmek. **3.** Çağı, vakti geçmek.
şavula şavul Savulun, çekilin.
şavul yort, [**yort şavul**] Koş, çekil, uzaklaş.
savuşdurmaḳ Uzaklaştırmak.
savutmaḳ (I) Soğutmak.
şavutmaḳ (II) Uzaklaştırmak.
şay **1.** Cilalı, parlak. **2.** Dibi yere gömülü kaygan kaya.
şaya, saya (I), [**– ḳaftan, – ḳavtan**] Üstten giyilen iş gömleği.
– ḳaftan → **– (I)**
– ḳavtan → **– (I)**
[**saya (II)**]
– gicesi Hiristiyanların haçı suya attıkları gece.
şayaġ → **şayaġı, sayaġı**
şayaġı, sayaġı, [**şayaġ, şayyaġı**] Sadeyağ, tereyağı.
sayat Evlerde zahire kurutulan üstü kapalı önü açık güneşe karşı yer, sofa.
şaydıraġan Saydırıcı.
şayıḳlaşmaḳ Birlikte sayıklamak.
şayılmaḳ Sayısı belli olmak, sayılı olarak bilinmek.
şayırdamaḳ Şarıldamak.
şayışmaḳ Birlikte hesap etmek, düşünmek.
şaymaḳ, saymaḳ **1.** Tutmak, addetmek. **2.** Bedel tutmak, bir şey yerine kabul etmek.
şaya varmaḳ Saymaya devam etmek.
şaymamaḳ ... kadar değer vermemek.
sayramaḳ Ötmek, cıvıldamak, şakımak.
şayrı → **şayru, sayru**
şayrılıḳ → **şayrulıḳ, sayrulıḳ**
şayru, sayru, [**şayrı**] Hasta.
– evi Hastahane.
şayrucaġı Hasta, hasta mizaçlı.
şayrucaġraḳ Daha hasta, sık sık hasta olan.
şayrulıḫ → **şayrulıḳ, sayrulıḳ**
şayrulıḳ, sayrulıḳ, [**şayrılıḳ, şayrulıḫ**] Hastalık.
şayvan, sayvan Gölge yapan siper, şemsiye.
şayyaġı → **şayaġı, sayaġı**
saz Sarı.

şazaḳ Sazlık, bataklık.

[**sebaḳ** (*Ar.*)]

– **almaḳ** Ders almak.

[**sebe sebe**]

– – **yürümek** Salına salına yürümek, seke seke yürümek.

[**sebük** (*Far.*)]

– **şallamamaḳ** Hafif görmek, önem vermemek.

secme Cüzamlı.

seçilik Ayrılık gayrılık.

sedremeki Saçma sapan, abuk sabuk.

[**sefer** (*Ar.*)]

– **seferlemek** Sefere çıkmak, sefer halinde bulunmak.

segirdim **1.** Akın, hücum. **2.** Koşma, koşuş. **3.** Bir koşuşta alınan yer, mesafe.

– **eylemek** → – **itmek**

– **itmek**, [– **eylemek**, – **ḳılmaḳ**] At koşturmak, akın etmek, talan etmek, hücum etmek.

– **ḳılmaḳ** → – **itmek**

– **şalmaḳ**, [**segirdi şalmaḳ**] **1.** Hücum etmek, akın etmek, istila etmek. **2.** Hızla koşmak.

– **yeri** Koşu yeri.

segirdişmek Koşuşmak, koşuda yarışmak.

segirdürce Koşma çağına girmiş (çocuk), koşar oynar.

segirmek **1.** Koşmak. **2.** Hafif kımıldamak, kıpırdamak, seğrimek.

segirtdürmek Koşturmak.

segirtmek **1.** Koşmak. **2.** Yürümek. **3.** Koşturmak. **4.** Saldırmak, akın etmek, çapul için hücum etmek.

segirdi şalmaḳ → **segirdim**

segirdi segirdi Koşa koşa.

segirdi yürümek Koşarak gitmek.

segirdü başlamak Koşmaya başlamak.

– **gereksin** Koşmalısın, koşman gerektir.

segitmek Dolaşmak.

segmenbaşı Sekbanbaşı.

segrek Keten tohumu, zeyrek.

segrimek, [**sekrimek**] **1.** Titremek, tiril tiril titremek. **2.** Sıçramak. **3.** Hücum etmek, üşüşmek.

segrişmek Koşuşmak.

segritmek Saptırmak.

sehel Az, azıcık, pek basit.

–**den** Çok geçmeden, az sonra.

sekeletmek Sendeletmek, sektirmek.

seki (I) → **sekü**

seki (II) → **sekil**

sekil, [**seki (II)**] **1.** Atın ayaklarında olan beyazlık. **2.** Ayağında sekisi olan, sekili. **3.** Alnında beyazlık olan.

sekirden **1.** Uca kemiği, pöç. **2.** Sağrı, kabaet.

sekitmek **1.** Dindirmek, sakinleştirmek. **2.** Reddetmek, azarlamak, tekdir etmek.

seknimek Sakinleşmek.

seknitmek Azarlayıp susturmak.

sekrimek → **segrimek**

seksenmek Ürpermek, birdenbire ürküp sıçramak.

sekü, [**seki (I)**] Yerden biraz yüksek sedir, peyke şeklinde oturacak yer.

[**selām** (*Ar.*)]

– **itmek** Selam vermek.

sele (I) Büyük sepet.

sele (II) → **sere (I)**

selgi Sölpük, gevşek.

– **itmek** Gevşetmek.

selgimek Gevşemek.

selindi → **selindü**

selindü, [**selindi**] Sel suyunun bıraktığı çörçöp, çamur.

selmek Sevinmek.

selip sepmek Çok sevinmek, ferahlık duymak.

selmen, [**selmin**] Bez dokunurken üzerine sarıldığı ağaç.

selmin → **selmen**
seme Şaşkın, sersemlemiş, sersem, ahmak.
semizimek Semizleşmek, tavlanmak, semirmek.
semizlikotı Semizotu.
semrimek Semirmek, tavlanmak, şişmanlamak.
semritmek Semirtmek, tavlandırmak, şişmanlatmak.
[**sen**]
–**i sanа gerekse** Sana gerekse, gerekiyorsa.
– **ol** –, [– – **ol, siz siz olun**] Dikkat et, gözünü aç.
– **sanа** Kendine.
– – **ol** → – **ol** –
sencef → **zencef**
sencileyin Senin gibi.
sencir Zincir.
senderemek, [**sendiremek**] Sendelemek, sarsılmak.
sendiremek → **senderemek**
senek Ağaçtan ya da topraktan yapılmış su kabı, testi.
senlik Sana ait olan benlik, kişilik.
[**sente**]
– **baş** Başı sersem, hezeyan halinde.
sepdürmek Serpmek.
sepelemek → **sepmek**
sepetlik Göbekle kasık aralığı.
sepi Debagat, tabaklık,
sepilemek, [**sepimek**] Deriyi tabaklamak.
sepilenmek Deri tabaklanmak.
sepiletmek Deriyi tabaklatmak.
sepilmek Serpilmek.
sepimek → **sepilemek**
sepinti Serpinti, yağmur çisentisi.
sepişken Salgın, bulaşıcı.
sepişmek, [**sepüşmek**] **1.** Serpilmek. **2.** Yayılmak, dağılmak, bulaşmak.
sepkün Yeleksiz uzun ok.
sepmek, [**sepelemek**] Serpmek, serpelemek, saçmak.
sepüşmek → **sepişmek**
serçeyuvası Bir çeşit sarılmış (sarık).
sere (I), [**sele (II)**] Açık ve gergin olan başparmak ile işaretparmağı uçlarının arasındaki uzaklık.
sere (II) Sersem, budala, ahmak.
sergen Kurutmak için meyva serilen yer, raf.
serinmek Serilmek, yüzükoyun yatmak.
sermenmek Sıvanmak, çemrenmek.
sermürmek → **sarmurmak**
serpene Destek.
serpitme Çember, baş örtüsü.
serpmek **1.** (Örtü ve perdeyi) Bir tarafa sıyırmak. **2.** (Sakal için) Sıvazlamak.
sersem Nalbantların içine mıh koydukları kutu.
[**ses**]
– **selen**, [– **sem**] Ses sada.
– **sem** → – **selen**
– **sem itmek** Ses çıkarmak, gürültü yapmak.
sesdirmek Duyurmak, sezdirmek.
sesdirmemek Ses çıkarmasına vakit bırakmamak, gık dedirtmemek.
seselmek Ses almaya başlamak, kendisine ses gelmek.
sesmemek Ses çıkarmamak.
[**sevdā** (*Ar.*)]
–**ya yelmek** Hevese kapılmak, bir arzu peşinde olmak.
sevdüginleyin Sevdiği gibi, seveceği ölçüde.
sevdük Sevgili, dost.
sevdüklü Seven.
severlenmek Kendisini sever göstermek, âşık geçinmek.
sevgencek Çok sevilen.
sevgü **1.** Sevda. **2.** Sevgili.
sevi → **sevü**

sevi eylemek Sevgi, muhabbet göstermek.
sevici Âşık, seven.
Sevinç Özel ad.
sevinilmiş Sevilen, maşuk.
sevinişmek, [sevnişmek, sevnüşmek] 1. Birlikte sevinmek. 2. Sevinmek.
sevmeklik Sevme, sevmek.
sevnişmek → **sevinişmek**
sevnüşmek → **sevinişmek**
sevü, [sevi] Sevgi, aşk, muhabbet.
seyek, [seyik, siyek] Kırık çıkık tahtası.
seyeklemek, [seyiklemek] Kırığı çıkığı ince tahtalarla sarmak.
seyeklenmek, [seyiklenmek] Kırık çıkık ince tahtalarla sarılmak.
seyik → **seyek**
seyiklemek → **seyeklemek**
seyiklenmek → **seyeklenmek**
seyirtmeç Ucu ilmekli kement.
sezerlenmek Sezer gibi olmak.
sezi → **sezik**
sezik, [sezi, sezinme] Zan, tahmin, şüphe, kuşku, sezgi.
seziklemek, [seziklenmek] Sezer, anlar gibi olmak.
seziklenmek → **seziklemek**
sezinilmek Sezilmek.
sezinme → **sezik**
[sezme]
– **söz** Esinlenme yoluyla duyulmuş söz.
sezmek, [sizmek] 1. Sezmek, hissetmek, farkına varmak. 2. Zannetmek, tahmin etmek.
[şıcaḳ]
–**ı geçmek** Pek sevmek, yanıp tutuşmak.
[şıçan]
– **yolı** Düşmanın kurşun ve toplarından korunmak için kazılan yol.
şıçancıl Gücüğen denilen alıcı kuş.
sıçanotı Arsenik.
şıçraġan Çok sıçrayan.
şıdırılmaḳ Kırılmak.
şıdırmaḳ 1. Sıktırmak, sızdırmak. 2. Kırdırmak.
şıġa Sığ.
şıġacıḳ Sığca.
şıġamaḳ, sıġamaḳ 1. Sıvamak. 2. Oksamak. 3. Meshetmek.
şıġanmaḳ, sıġanmaḳ 1. Sıvanmak, kolları bacakları sıvamak. 2. Oksanmak.
şıġazlamaḳ Sıvazlamak.
şıġın, sıġın, [– geyik, – geyigi] Yabani geyik ve sığır.
– **geyigi** → –
– **geyik** → –
şıġınca, sıġınca → **şıġıncaḳ, sıġıncaḳ**
– **yiri** → **şıġıncaḳ, sıġıncaḳ**
şıġıncaḳ, sıġıncaḳ, [şıġınca, sıġınca, şıġınca yiri] Sığınacak yer, melce, penah.
sıġınmaḳ Sıkınmak, kendini sıkmak.
[şıġır]
– **oġlanı** Sığır çobanı.
– **segirdişlü** Düşmana savaş usulleriyle değil tehdit ve küfürle saldıran.
şıġırġözi Sarı papatya.
şıġırmaḳ → **şıġurmaḳ, sıġurmaḳ**
şıġırtmaç Çoban, sığır çobanı.
şıġışmaḳ (I) Sıvışmak, kaçmak.
şıġışmaḳ (II) 1. İmtizaç etmek, uyuşmak, bir arada bulunmak. 2. Sığmak.
şıġmaḳ (I) Yeri olmak.
şıġmaḳ (II) Yakışmak, uymak.
sıġraḳ Sağrı.
şıġurmaḳ, sıġurmaḳ, [şıġırmaḳ] Sığdırmak.
sıḳalmaḳ Sıklaşmak, yoğunlaşmak.
şıḳılcım, sıḳılcım İzdiham, basınç, sıkışıklık.
– **itmek, [– virmek]** Sıkıştırmak, baskı yapmak, rahatsız etmek.

– **virmek** → – **itmek**

şıkım Avuç içinde sıkılan miktar.

şıkındı → **şıkındu**

şıkındu, [şıkındı, şıklındu] Sıkılarak çıkarılan meyva suyu, usare.

şıklamak Ağlamak, gözyaşı dökmek, sızlamak.

şıklık, sıklık, [şışlık, şıtlık] Islık, ağızdan çıkarılan düdük sesi gibi ses.

– **virmek, [şıtlık virmek]** Islık çalmak.

şıklındu → **şıkındu**

şıkma Dar, daracık.

sıknaşmak Yoğunlaşmak.

şıknışmak Sıkışmak.

şımak, sımak **1.** Kırmak. **2.** Bozmak, nakzetmek. **3.** Yenmek, mağlup etmek, tepelemek. **4.** Aşağı görmek. **5.** Gereğini yapmamak, bertaraf etmek, reddetmek, hiçe saymak, kabul etmemek. **6.** Yıkmak, harap etmek.

şıyı turmak Sürekli olarak azaltmak.

şımarlamak, sımarlamak **1.** Ismarlamak, tevdi etmek, emanet etmek. **2.** Tenbih etmek, uyarmak.

şımkırtmak Hıçkırmak.

şınamak, sınamak Denemek, tecrübe etmek, yoklamak, imtihan etmek.

şınamamış Tecrübesiz.

şınanmak, sınanmak Denenmek, tecrübe edilmek.

şınardaş Akran, emsal.

şıŋarı, sıŋarı **1.** Aşağılık, bayağı, yoksul, akıl yoksulu. **2.** Kendisi gibi, benzeri, arkadaş, akran, emsal.

sıŋarlamak Horlamak, aşağı görmek.

şınaşmak Birbirini sınamak.

şınayış Tecrübe.

şındı, sındı → **şındu, sındu**

şındu, sındu, [şındı, sındı] Makas.

–**dan çıkmış** Yeni biçilip dikilmiş.

– **şalmak** Makasla kesmek.

şındıcık Küçük makas.

şındırmak, sındırmak → **şındurmak, sındurmak**

şındurmak, sındurmak. [**şındırmak, sındırmak**] **1.** Kırmak, parçalamak. **2.** Bozmak. **3.** Yenmek, tepelemek. **4.** Korkutmak, yıldırmak.

şıŋġın, [şıŋġun, şınkın, şınkun] **1.** Kırık. **2.** Mağlup, yenik, bozguna uğramış. **3.** Hezimet, bozgun.

şıŋġınlık Bozgunluk, mağlubiyet.

şıŋġun → **şıŋġın**

şını Sini, yemek sofrası

şınık, sınık → **şınuk, sınuk**

– **göŋülli** → – **göŋüllü**

– **göŋüllü,** – **[göŋülli]** Alçak gönüllü.

– **şarşuk, şarsuk** Kırık dökük.

şınıkdurmak Bozguna uğratmak.

şınıklık, sınıklık → **şınuklık, sınuklık**

şınıklu, sınıklu → **şınuklu, sınuklu**

sınıklulanmak Kırılıp bükülmek.

şınıkmak, sınıkmak **1.** Bozulmak, yenilmek, bozguna uğramak. **2.** Kederlenmek, mihnet çekmek. **3.** Korkup kaçmak.

şınılmak Mağlup edilmek, yenilmek.

şınkın → **şıŋġın**

şınkun → **şıŋġın**

şınmak, sınmak **1.** Kırılmak, parçalanmak. **2.** Zayıf düşmek, âciz kalmak. **3.** Yenilmek, mağlup olmak, bozguna uğramak. **4.** Kaybolmak, yitmek. **5.** Bozulmak. **6.** Azalmak, şiddetini yitirmek.

sınmaşık Sert.

şınuk, sınuk, [şınık, sınık] **1.** Kırık. **2.** Mağlup, yenik, bozguna uğramış.

şınuklu, sınuklu, [şınıklu, sınıklu] Kırık, kırılmış, mahzun.

şınuklık, sınuklık, [şınıklık, sınıklık] **1.** Kırıklık, hüzün. **2.** Bozgunluk, bozgun. **3.** Zayıflık, düşkünlük.

şınır, sınır Sınır, hudut.

– **komak** Sınırlamak, hudut belir-

lemek.
– **olmaḳ** Kırılmak.
– **ṭaşı** Hudut taşı.
ṣınurdaş, sınurdaş, [**ṣınurṭaş**] Sınır sınıra, aynı sınırda.
ṣınurṭaş → **ṣınurdaş, sınurdaş**
ṣıpara Cüz, risale; Kuran'ın cüzlerinden her biri.
sıpġın → **sıpḳın, ṣıpḳın**
sıpḳın, ṣıpḳın, [**sıpġın, sıpḳun**] Zıpkın, küçük süngü, harbe.
sıpḳun → **sıpḳın, ṣıpḳın**
ṣıpṣırlaḳ Kaygan, cilalı.
ṣıramana Birdirbir oyunu.
ṣıravardı Bir sırada.
ṣırça, sırça Cam, billur.
ṣırçabarmaḳ, sırçabarmaḳ, [**ṣırçaparmaḳ**] Serçeparmak, küçük parmak.
sırçan, ṣırçan **1.** Üzerine masura geçirilen demir iğ. **2.** Çıkrıkla demir iğ üzerine sarılan iplik, yumak.
sırçanıḳ Yuvarlakça, kabarık.
ṣırçaparmaḳ → **ṣırçabarmaḳ, sırçabarmaḳ**
Sırf Sırp.
– **ṣınuġı** Sırp sındığı.
ṣırıdaḳ, [**ṣırıdıḳ**] Sırıtmış, dişlek, sırıtık.
ṣırıdıḳ → **ṣırıdaḳ**
ṣırımaḳ Sağlamca dikmek.
ṣırınmaḳ Sırımla dikilmek, sağlamca dikilmek.
[**ṣırıtġan**]
– **yırtıcı** Kükremiş yırtıcı hayvan, kükremiş aslan.
ṣırıtmaḳ Dikmek.
sırḳın Hayvan ve kuş pisliği.
ṣırḳurmaḳ → **ṣızurmaḳ, sızurmaḳ**
ṣırlaŋ Cilalı, kaygan, düz.
[**sırlı**]
– **söz** Sır, gizli söz.
ṣırmaḳ Isırmak.
ṣırṣatmaḳ Azmini gevşetmek, sarsmak.
sır sır Şır şır, şırıl şırıl.

ṣıṣlıḳ → **ṣıḳlıḳ, sıḳlıḳ**
ṣıtlıḳ → **ṣıḳlıḳ, sıḳlıḳ**
– **virmek** → **ṣıḳlıḳ, sıḳlıḳ**
ṣıvarmaḳ, sıvarmaḳ → **ṣuvarmaḳ, suvarmaḳ**
ṣıvaṣdırmaḳ Sıvamak, bulaştırmak.
ṣıvat, sıvat → **ṣuvat, suvat**
sıvıġıraḳ Cıvıkça.
ṣıvıḳ, sıvıḳ Sulu, cıvık, akıcı.
ṣıvıḳlaṣmaḳ Sıvı haline gelmek.
ṣıyırġı Sıyırmaya yarayan aygıt.
ṣıyırmaḳ Sıyrılmak.
ṣıyırtmaḳ Tarlalarda suyun düzgün akması için toprağı sıyırarak suya yol açmak.
ṣıyrıḳ Utanma perdesini kaldırmış, terbiyesi kıt.
ṣıyrıncaḳ, sıyrıncaḳ, [**zıyrıncaḳ**] Elde durmayıp kayan, kaygan.
– **oyunı** Buzda kızak kayma oyunu.
ṣıyrınmaḳ, [**ṣıyrunmaḳ**] Kaymak, sıyrılarak, sürünerek kayıp gitmek.
sıyruḳ Yemek artığı, yemek kazıntısı.
ṣıyrundı Kazıntı, sıyrıntı.
ṣıyrunmaḳ → **ṣıyrınmaḳ**
sızıldatmaḳ (Köpeği) Canını acıtarak inilti şeklinde bağırtmak, çenilet-mek.
ṣızım ṣızım Sızlaya sızlaya.
ṣızındu **1.** Meni. **2.** Sızarak damla damla akan, sızıntı.
ṣızırmaḳ, sızırmaḳ → **ṣızurmaḳ, sızurmaḳ**
sızu, ṣızu Ayakkabıların kösele ile yüzleri arasına konulup dikilen deri şeridi.
ṣızuḳ Safi, katışıksız.
ṣızurmaḳ, sızurmaḳ, [**ṣırḳurmaḳ, ṣızırmaḳ, sızırmaḳ**] Sızdırmak, eritmek, eritip akıtmak, süzmek.
[**sidik**]
–**i yürütmek** İdrar söktürmek, bol idrar vermek.
sidük → **südük**

sifirsemek Etli ve yağlı yiyeceğe karşı iştah duymak.

sigil Meme (basur memesi).

[**sikke** (*Ar.*)]

– **ṣūret bağlamaḳ** Kuruntulu bir tavır takınmak.

sikre → **sirke**

[**silāḥ** (*Ar.*)]

– **bağlanmaḳ**, [– **geymek**] Silah kuşanmak, silahlanmak.

– **geymek** → – **bağlanmaḳ**

sile Silme, ağzına kadar dolu, dopdolu.

silkindi Süprüntü, çöplüğe atılacak şey.

[**sille** (← *Far.* sīlī)]

– **ḳomaḳ** Tokat atmak.

– **sedeme** Sille tokat.

[**silme**]

– **ṭolı** Ağzına kadar dolu, dopdolu.

siltemek Hareket etmek, sıçramak, silkinmek.

sin (I) Mezar, kabir.

– **açmaḳ** Mezar soymak.

– **açıcı** Kefen soyucu, nebbaş.

–**e virmek** Mezara koymak.

sin (II) Sen.

sin (III) → **sinci**

sinci, [**sin (III)**] Şekil, biçim, kıyafet.

sincük, [**siŋici**] Hazmı kolay, kolay hazmolunan.

sindik Cıva.

sindürmek Hazmetmek, yediğini eritmek.

siŋece siŋece Yavaş yavaş, çiseleye çiseleye.

siŋek Sinek.

– **üşeleyecek** Sinek kovacak yelpaze.

sini Sinerek, utanarak, mahcup olarak.

siŋici → **sincük**

siŋildemek → **siŋilemek**

siŋildetmek (Köpeği) Canını acıtarak inilti şeklinde bağırtmak, çenilet-mek.

siŋilemek, [**siŋildemek, siŋlemek, sinlemek**] İniltili ses çıkarmak.

siŋirgeu İyi hazmedilen.

siŋirlemek Hareket edemez hale koymak için vurup ayak sinirini kesmek.

siŋirmek, [**siŋürmek**] **1.** Sindirmek, içine işletmek, içine akıtmak. **2.** Hazmetmek.

siŋirsi Kuru, kadit.

siŋirtmek Hazmettirmek.

[**siŋiş**]

–**i eyü** Kolay hazmolunan.

siŋişmek Sinmek, gizlenip görünmez olmak.

sinle **1.** Mezarlık. **2.** Mezar, kabir.

siŋlemek, sinlemek → **siŋilemek**

siŋmek **1.** Hazmolunmak, vücuda mal olmak. **2.** Nüfuz etmek, etkilemek, yerleşmek. **3.** Hoşa gitmek, içine sinmek, yaramak. **4.** Gizlenmek, saklanmak, yer tutmak.

siŋmez Hazmı güç.

[**siŋsiŋ**]

– **aġacı** Odununun ateşi uzun süre sönmeyen bir ağaç.

siŋ siŋ Sine sine, saklana saklana.

siŋürmek → **siŋirmek**

sipsi Düdük, boru.

[**sīret** (*Ar.*)]

– **uġrusı** → **ṣūret**

sirke, [**sikre**] Bit yavrusu, bit yumurtası.

sirkelenmek **1.** Suratını ekşitmek, canı sıkılmak. **2.** Yayık çalkalanırken, yoğurt köpürüp domur domur olmak.

sirken Pazı, yabani ıspanak.

sirvi Sivri.

sis **1.** Atın tüylerindeki küçük alaca benekler. **2.** Bazı kimselerin yüzlerinde bulunan nokta nokta es-

mer lekeler, çil.
– **renkli** Kır renkli, benekli.
sitil (← *Ar.* saṭl) Kulplu bakır su kabı.
sivilci → **sivilcü**
sivilcü, [**sivilci**] Sivilce.
sivişmek Sıvışmak, kimseye görünmemeğe çalışarak kaçmak, çekilip gitmek.
sivişi görmek Kaçmaya bakmak, bir an önce kaçmak.
sivrermek Sivrilmek.
[**sivri**]
– **aḳıllu** Dâhi.
siyeç Çit.
siyek → **seyek**
siyü Etek.
siz Sizin.
–i –e gerekse Siz size lazımsanız, canınız lazımsa.
– – **oluŋ** → **sen**
sizcileyin Sizin gibi.
sizmek → **sezmek**
şobek → **söbek (I)**
şobı → **söbek (I)**
şobıca → **söbek (I)**
[**şofra, sofra** (← *Far.* süfre)]
– **çekmek** → – **şalmaḳ**
– **şalmaḳ**, [– **çekmek**] Sofra yaymak, ziyafet vermek.
şoġalmaḳ, soġalmaḳ → **şoġulmaḳ, soġulmaḳ**
şoġılmaḳ → **şoġulmaḳ, soġulmaḳ**
soġuḳsıtma Humma-yı bâride.
şoġulcan, soġulcan Solucan.
şoġulmaḳ, soġulmaḳ, [**şoġalmaḳ, soġalmaḳ, şoġılmaḳ**] **1.** Suyu çekilmek, kaynağı yitmek ya da kurumak, feri gitmek, solmak, sönmek. **2.** Darlaşıp çukurlaşmak.
şoġultmaḳ, soġultmaḳ Suyun çekilmesine, nurun sönmesine neden olmak.
şoġumsuz Kanaatsiz, tamahkâr, hasis, pisboğaz.
şoġuşmaḳ Suyu çekilmek.
soḫmaḳ, şoḫmaḳ Sokmak.
şoḫşurmaḳ → **soḳşurmaḳ**
[**şoḫun**]
– **eylemek** Sitem etmek.
soḳ Hasis, tamahkâr.
soḳaḳ, şoḳaḳ (I) Çarşı, panayır yeri.
–lar açmaḳ Düşman saflarını yarmak.
– – **itmek** Parça parça etmek.
şoḳaḳ (II) Perde, çadır perdesi.
[**soḳaḳlı**]
– **çarşaf** Çubuklu dokuma, çizgili çarşaf.
[**soḳar**]
– **sinek** İğneli sinek.
şoḳarıḳ Topraktan ilk çıkan filiz; filizlenme, filizin topraktan çıkması.
şoḳı, soḳı → **şoḳu**
soḳlamaḳ Sokuşturmak, sokmak.
soḳlunmaḳ, şoḳlunmaḳ Teşebbüs etmek, girişmek, sokulmak.
şoḳman, [sökmen] Mest üzerine giyilen çizme.
şoḳranmaḳ, soḳranmaḳ Homurdanmak, söylenmek.
soḳşurmaḳ, [şoḫşurmaḳ] Sokuşturmak.
şoḳu, [şoḳı, soḳı, – ṭaşı] **1.** Taş dibeğin tokmağı. **2.** Havan, büyük taş dibek.
– **taşı** → –
soḳuldamaḳ, şoḳuldamaḳ Zonklamak.
soḳum, şoḳum Lokma, ağıza bir defada sokulan yiyecek.
şoḳunmaḳ, soḳunmaḳ Takınmak.
şoḳur Tek gözlü.
şoḳurluḳ Tek gözlülük.
şoḳuşmaḳ Biribirine sokulmak, girmek.
şol Aksi, ters, çarpık.
– **aġızlu** Aksi, ters konuşan, şom ağızlı.
– **işi şaġ olmaḳ** İşi yoluna girmek,

ters işi düzelmek.

şolağ → **şolaḳ**

şolaḳ, [**şolağ**] Osmanlı padişahlarının özlük koruyucusu olan yeniçeri. [**şollu**]

– **sağlu** Uygunu da karşıtı da bulunan. [**şolmaḳ**]

şola düşmek Solup kalmak.

şoluġan Sık sık soluyan, çok soluyan.

şoluḳlu Soluğu geniş, geniş nefesli, yorulmadan uzun zaman koşabilen.

şolutġan, [**şolutḳan**] Nefes darlığı hastalığı.

şolutḳan → **şolutġan**

şolutmaḳ Nefes aldırmak, nefes almaya fırsat vermek.

şom Tam, bütünüyle.

şomun Fırında pişmiş, mayalı, kabarık buğday ekmeği.

şomurdanmaḳ Homurdanmak, kendi kendine anlaşılmaz şekilde söylenmek.

şoŋ Son.

–ı gür olmaḳ Akıbeti hayrolmak.

–ın sürmek Arkasını almak.

–ınca Arkasından.

– **ḳaldı** Bakiye.

– **ucı**, [**şoŋuç**] Netice, nihayet, en son, akıbet, en sonra, sonunda.

–umca Benden sonra.

şoŋca Sonuncu olarak, sonda.

şoŋlamaḳ Sona erişmek, son bulmak.

şoŋrağı Sonraki, gelecek.

şoŋrarаḳ Daha sonra, çok sonra.

şoŋuç → **şoŋ**

şoplaḳ → **şuplaḳ**

şop şop Sersem sersem (?).

şoraġ, [**şoraḳ**] **1.** Haber, malumat. **2.** Eser, iz, nişane.

şoraġan Çok soran.

şoraḳ → **şoraġ**

şorġuç, **sorġuç**, [**sorḳuç**] Tuğ.

şorġun → **şorḳun**, **sorḳun**

sorḫun → **şorḳun**, **sorḳun**

şorıcı, [**şorucı**] **1.** Soru meleği. **2.** Hastanın hatırını sormak isteyen.

sorḳuç → **şorġuç**, **sorġuç**

şorḳun, **sorḳun**, [**şorġun**, **sorḫun**] Sultani söğüt. [**şormaḳ (I)**]

şora düşmek Sormaya kalkışmak, soruvermek.

şora gelmek Sormaya gelmek.

şorar olmaḳ Sormak, soracak olmak.

şora varmaḳ, **sora varmaḳ** Hastanın hal ve hatırını sormaya gitmek.

şormaḳ, **sormaḳ (II)** Emmek, emer gibi çekmek, sorumak, soğurmak. [**şort**]

– **virmek** → **zort**, **ẓort**

şoru Sual, hesap.

– **güni** Kıyamet günü.

– **virmek** Hesap vermek.

şorucı → **şorıcı**

şorudaḳ Somurtkan, kibirli.

şorulmaḳ Emilmek.

şorunca, **sorunca** Sual, sorgu.

şorunılmaḳ Sorulmak.

şoruşmaḳ (I) **1.** Emişmek, birbirini emerek öpüşmek. **2.** Emilmek, somurulmak. **3.** Islak bir şeyin suyu çekilmek, kurumak.

şoruşmaḳ (II) Birbirine sormak.

şorutḳan Somurtkan, kibirli.

şorutmaḳ **1.** Somurtmak. **2.** Kurularak başını yukarı kaldırmak.

şovucaḳ, **sovucaḳ** Serin, serince, serin hava.

şovuġıraḳ Sovukça, az sovuk.

şovuḳ, **sovuḳ**, [**şavıḳ**, **şavuḳ**, **savuḳ**] Soğuk.

– **demür dögmek** Boşuna uğraşmak, olmayacak bir sorun üzerinde durmak.

– **el** Uğursuz, kötü el, yabancı el, yaramaz el.

– **geçmek** → – **ḳoymaḳ**

– **ḳoymaḳ**, [– **geçmek**] Soğuk dokunmak, soğukalgınlığına yakalanmak.

sovuḳlanmaḳ Serinlemek.

ṣovuḳlıḳ (I) Soğukluk, serinlik.

– **itmek** Soğuk davranmak, güler-yüz göstermemek, havayı soğutmak.

ṣovuḳlıḳ (II) Semizotu.

ṣovumaḳ Soğumak.

ṣovutmaḳ, sovutmaḳ Soğutmak.

ṣoy Söz, haber.

ṣoya Çakı, bıçak.

soyaḫ Sürekli olarak, arka arkaya.

soyaḳmaḳ Aslına dönmek, erişmek.

ṣoyġun, [ṣoyḳun] **1.** Soyulmuş, soyguna uğramış. **2.** Birisinin üzerinden soyulan (elbise).

– **virmek** Soyulmak.

ṣoyḫa → **ṣoyḳa, soyḳa**

ṣoyḳa, soyḳa, [**ṣoyḫa**] Soyuntu, sırtan çıkarılan elbise; elbise.

ṣoyḳalamaḳ Ganimet olarak almak.

ṣoyḳaşmaḳ, soyḳaşmaḳ Omuzlamak, sırtlamak.

ṣoyḳun → **ṣoyġun**

ṣoylamaḳ, soylamaḳ **1.** Tahkik etmek, araştırmak, aslını aramak. **2.** Soylu göstermek, ululamak, tazim etmek.

ṣoylanmaḳ Aslı ortaya konmak.

ṣoylaşmaḳ Birlikte arayıp sormak, soruşturmak.

ṣoylayış Soruş, arayış,

soymaç Soyulmuş, çıplak.

soymaḳ (Derisini) Yüzmek.

ṣoymantı Sopa, değnek, asa.

soyulmaḳ Soyunmak.

ṣoyunmaḳ İçinden çıkmak.

ṣoyuntı Bir nesnenin soyulan kabuğu ve derisi.

söbe → **söbek (I)**

söbek (I), [ṣobek, ṣobı, ṣobıca, söbe, söbeke, söbeki, söbi, söbü, söbüce] Beyzi, yumurta biçiminde.

söbek (II) Değirmen taşının üzerinde döndüğü sivri demir, mil.

söbeke → **söbek (I)**

söbeki → **söbek (I)**

söbi → **söbek (I)**

söbü → **söbek (I)**

söbüce → **söbek (I)**

söge, [söve, söye] **1.** Kürsü ayağının kol yerinden yukarıda olan parçası. **2.** Kapının üzerinde döndüğü, üst ve alt çerçevelere geçirilen mil.

sögelmek → **sövelmek**

söglük Kebap şişi.

söglüme → **sögülme**

söglümek → **sögülmek**

söglünmek Kebap edilmek, pişirilmek.

sögülme, [söglüme] Kebap.

sögülmek, [söglümek] **1.** Kebap etmek, kızartmak. **2.** Kebap edilmek.

sögülmiş Melun, lanetlenmiş.

sögünmek → **söyünmek**

sögürce At vb. hayvanların tırnaklarının oyuğu.

sögürde Acı söz, can sıkıcı söz, azar.

sögürmek Haşlamak, azarlamak, can yakacak söz söylemek.

sökel Hasta.

sökellik Hastalık.

sökmen → **ṣoḳman**

sökülmek Yarılmak, parçalanmak.

sökün Kuvvetle yürüyüp gelme, sökün, çıkış tarzı.

sölpük Derisi buruşuk, sarkık.

sömürmek Bir şey bırakmamak üzere yemek ya da içmek, iştahla yemek.

sömürü içmek Ağız dolusu içmek, bir defada içmek.

söve → **söge**

sövelmek, [sögelmek] Sivrilmek, sipsivri meydanda durmak.

söveltmek Sivriltip uzatmak.
sövünmek → **söyünmek**
söye → **söge**
söyke, [**söykegi, söykegü, söykek, söykü**] Dayanılacak yer ve kuvvet, mesnet, istinatgâh.
söykegi → **söyke**
söykegilenmek → **söykenmek**
söykegü → **söyke**
söykek → **söyke**
söykelenmek → **söykenmek**
söykemek Dayamak.
söykendirmek → **söykendürmek**
söykendürmek, [**söykendirmek**] Dayandırmak, yaslandırmak.
söykenmek, [**söykegilenmek, söykelenmek, söykünmek**] Dayanmak, yaslanmak.
söykü → **söyke**
söykünmek → **söykenmek**
söylegen, [**söyleyegen**] Çok söyleyen.
söylemek Konuşmak.
söylemişdüklerinden Söylemiş oldukları için.
söyleyü başlamaḳ Söylemeğe başlamak.
söyleyüdürken Söylerken, söylemekte iken.
[**söylerce**]
– olmaḳ (Çocuk) Yeni söylemeğe başlamak.
söyleşilmek Konuşulmak, görüşülmek.
söyleşmek Konuşmak.
söyleşü ṭurmaḳ Bir süre konuşmak.
söyletmek Dile getirmek.
söyleyegen → **söylegen**
söyleyen Kendisine söz söyleyen, muhatap.
söynük, [**söynüklü**] Sönük, sönmüş olan.
söynüklü → **söynük**
söyündürmek Söndürmek.
söyündürünülmek Söndürülmek.
söyünmek, [**sögünmek, sövünmek**] Sönmek, parlaklığı gitmek.

[**söz**]
– almaḳ Söz dinlemek.
– azmaḳ Söz, hezeyan halini almak.
– çatmaḳ Söz düzenlemek.
–de uz olmaḳ Belagatli, güzel sözlü olmak.
–e çekmek Sorguya çekmek.
–e eslemek, [**– eslemek, – eşitmek, –i eslemek**] Söz dinlemek, bir söze önem vermek, öğüt tutmak.
–e gelmek, [**–e varmaḳ**] Dile gelmek, söylemeye başlamak.
–e ḳomaḳ Söz söylemesine müsaade etmek, izin vermek.
– eri İyi söz söyleyen kimse.
– eslemek → **–e eslemek**
– eşitmek → **–e eslemek**
–e varmaḳ → **–e gelmek**
–e yatmaḳ Önerilen sözü, verilen öğüdü kabul etmek.
– eylemek, [**– getürmek, – ḳılmaḳ**] Söz söylemek, konuşmak.
– geleci → **– keleci**
– gelici → **– keleci**
– getürmek → **– eylemek**
– götürmemek Söz kaldırmamak, ağır söze dayanamamak.
–i altında ḳalmaḳ Verdiği sözü yerine getirememek.
–i bir itmek Fikir birliği yapmak, birleşmek.
–i bir yire ḳoymaḳ Karar vermek, sözbirliği etmek, ahdetmek.
–i bütün Doğru sözlü.
– içinde olmaḳ Konuşmakta olmak.
–i eslemek → **–e eslemek**
–i geçkin Sözü geçen, sözü makbul olan.
–i ḳarışmaḳ Bunamak, ne söylediğini bilmemek.

–**ine ḳalem çalınmaḳ** Sözüne değer verilmemek.
–**ini ḳarşulamaḳ** Sözüne karşılık vermek, ters cevap vermek.
–**ini yüceltmek** Yüksek sesle konuşmak, yüksekten atıp tutmak.
–**i pişürmek** Söylenecek bir sözü ölçüp biçmek, olgunlaştırmak.
–**i örce söylemek** Vakitsiz, yersiz söylemek.
–**i –e ulamaḳ** Sürekli söylemek, sözü uzatmak.
–**i ṭutḳunaraḳ söylemek** Kekeleyerek konuşmak.
– **ḳarmaḳ** Konuşmak, lakırdı etmek.
– **keleci**, [– **geleci**, – **gelici**, **keleci** –] Dedikodu, söz.
– **ḳılmaḳ** → – **eylemek**
– **ḳoparmaḳ** Söz icat etmek, bir şeyler söylemek.
– **öküş** Sözün kısası, hasıl-ı kelâm, uzatmayalım.
– **öküşdürmek** Söz çoğaltmak, sözü uzatmak.
– **sav, şav** Lakırdı, bir yığın söz, dedikodu.
– **şorıcı** Soru soran.
– **söykesi** Söz persengi.
– **sürici** Söz ileri süren, düşünce söyleyen.
– **sürmek** İdare-i kelâm etmek.
– **uçḳunmaḳ** Ağızdan söz kaçırmak.
– **uġrısı** Kandırıp aldatan, şarlatan.
– **uġurlamaḳ** Birinin sözünü gizlice dinlemek.
–**üŋ sağı** Sözün doğrusu.
– **üşürmek** Her yandan birçok sözler söylemek.
– **yaraşdurmaḳ** Sözü yerli yerince söylemek, belegatla konuşmak,
– **yatı** Sözün arkası, devamı.

sözlemek Söylemek.
sözlü Söyleyecek sözü olan.

şu (I) → **sü**
şu (II) Tarz, yol, hal, durum.
–**yın buldurmaḳ** İşi düzenine koymak.
–**yını bulmaḳ** Düzene girmek, yoluna girmek.
şu, su (III) Zaman, vakit.
[**şu, su (IV)**]
– **aşaġa** Suyun aktığı yere.
– **ayaġı** Su yolu, mecra.
– **başdan aşmaḳ** İş haddini geçmek.
– **çevlegi** Girdap.
– **götürüṇdüsi** Su yüzünde akıp giden çörçöp.
– **kesügi** Nöbetle alınan su hissesi, su nöbeti.
– **niġendeli** Kenarları teğelli.
–**nuŋ** Suyun.
– **serpecek** Süzgeçli kova.
– **vurmaḳ** Su serpmek.
–**ya baḳan** → –**ya baḳıcı**
–**ya baḳıcı**, [–**ya baḳan**] Falcı, cinci.
–**ya doymaḳ** Suya kanmak.
–**ya düşmeḳ** Suya atılmak, suya dalmak.
–**ya ıslanmaḳ** Suya batırmak, ıslatmak.
–**ya şalmaḳ** Suya atmak.
– **yatağı** Neresi azıcık kazılsa su çıkan yer.
–**ya virmek** 1. Suya atmak. 2. Mahvolmaya bırakmak.
–**ya yunmaḳ** Yıkanmak.
–**yı düşük** Soluk, revnaksız.
– **yolı** İdrar yolu.
– **yüzinden** Su yoluyla, ırmak yoluyla.
şubağası Su kaplumbağası.
şubaşı, subaşı Zabit, zabıta memuru, komutan.
şucımaḳ → **şuçımaḳ, suçımaḳ**
şucuġaz Az miktarda su.
[**şuç, suç**]

–da bulunmaḳ Günah işlemek, suç işlemek.
–dan geçmek Suç bağışlamak, affetmek.
– dilemek, [–ın dilemek] Suçunu itiraf edip af dilemek, özür dilemek, suçunun bağışlanmasını istemek.
–ı doḳunmaḳ Zarar vermek.
–ına ḳalmaḳ Suçunu bağışlamak.
–ın dilemek → **– dilemek**
–ını almaḳ Günahını cezalandırmak.
– itmek Suçlu olduğunu ileri sürmek.
– ḳılmaḳ Günah işlemek, suç işlemek.
şuçekirgesi Karides, teke.
şuçımaḳ, suçımaḳ, [şucımaḳ, sücimek] Serkeşlik etmek, birdenbire sıçramak.
şuçlamaḳ, suçlamaḳ Suçlandırmak, suç yüklemek.
şuevi Ayakyolu.
suġlı, şuġlı Fırından ekmek çekecek kebap şişi.
şuġluḳ Küçük bıçak.
şuġraḳ, suġraḳ → **şaġraḳ, saġraḳ**
suġur Adatavşanı.
şuissi Timsah.
şuiti, [şuköpegi] Kunduz.
şukerdemesi Maydanoz ve suteresi.
suḳnur → **sunġur**
şuḳoyunı → **deŋizḳoyunı**
şuköpegi → **şuiti**
şulaḳ Su alınacak, su içilecek yer, suvat.
şulaḳlı Sulak yeri bulunan, sulu.
şulanmaḳ, sulanmaḳ Su tedarik etmek, su almak, su gereksinimini gidermek.
şulayım Sulanış.
sulayın Su gibi.
şulı Taze, solmamış.
– kılıç Su verilmiş çelikten yapılan kılıç.
[sulṭān (*Ar.*)]
– yolı Geniş cadde, şahrah.
sulṭānborki Beybörkü de denilen bir çiçek adı.
şulu Su taşımakta kullanılan.
şuluca Çocukların başlarında, yüzlerinde çıkan sulu çıban.
şuluḳ, suluḳ (I) Su kabı, su birikmiş yer.
şuluḳ (II) Gemde, atın çenesini içine alan halka.
şumaḳ (I) Ekşi yemiş veren bir bodur ağaç ve yemişi.
şumaḳ (II) → **şuŋaḳ, suŋaḳ**
şuna Göl ördeği.
şuŋaḳ, suŋaḳ, [şumaḳ (II)] Su kabı, kırba, maşrapa.
sunġar → **sunġur**
sunġur, [suḳnur, sunġar, şunḳur, sunḳur] Akdoğan.
şunḳur, sunḳur → **sunġur**
şunmaḳ, sunmaḳ 1. Uzatmak. **2.** El uzatmak, uzanmak. **3.** Saldırmak, hamle etmek, hücum etmek.
suntıraç Hayvanların tırnaklarını kesmekte kullanılan bir çeşit bıçak.
şunuşmaḳ 1. Birbirine vermek. **2.** El tutuşmak, birbirine hamle etmek.
şupa Sıpa.
şuplaḳ, [şoplaḳ] Uzun ve biçimli (?).
[şūret (*Ar.*)]
– bağlamaḳ Vücut bulmak, teşekkül etmek.
– darusı, [– ṭarusı] Küçük darı, güvercinlere verilen darı.
– düzetmek → **– düzmek**
– düzmek, [– düzetmek] Resim yapmak, resmetmek.
– ṭarusı → **– darusı**
– uġrusı, [sîret uġrusı] Mürai, iki yüzlü.
– uġrulıġı Riya, iki yüzlülük.

– **yazmaḳ** Resim yapmak.
ṣurnaba, [surnapa, ẓurnapa] Zürafa.
surnapa → **ṣurnaba**
ṣuṣaġan Çok susayan.
ṣuṣaḳ, ṣusaḳ, susaḳ Tahta kova, su kabı, maşrapa, çomça.
ṣuṣalıḳ, ṣusalıḳ, susalıḳ, [ṣuṣarlıḳ] 1. Suya kanmama hastalığı. 2. Susama, susuzluk.
ṣuṣalmaḳ Susamak.
ṣuṣan Susam.
ṣuṣarlıḳ → **ṣuṣalıḳ, ṣusalıḳ, susalıḳ**
susatmaḳ Bunaltmak.
ṣuṣıġırı Manda.
– **ineġi** Dişi manda.
– **öküzi** Erkek manda.
[ṣuṣmaḳ]
ṣuṣ kes Sus, sesini kes, kısa kes.
ṣuṣ olmaḳ Susmak, sükût etmek.
[ṣusuz]
– **yaban** Çöl.
suv, ṣuv Su.
ṣuvaḍ → **ṣuvat, suvat**
ṣuvaġ → **ṣuvaḳ**
ṣuvaḳ, [suvaġ] Su biriken çukur yer, pınar, çeşme.
ṣuvarıcı Su verici, sulayan.
ṣuvarılmaḳ Sulanmak, su verilmek.
ṣuvarınılmaḳ Suvarılmak, su içirilmek.
ṣuvarmaḳ, suvarmaḳ, [ṣıvarmaḳ, sıvarmaḳ] Sulamak, su vermek.
ṣuvat, suvat, [ṣıvat, sıvat, ṣuvad] Derelerde su alınacak ve hayvan sulanacak yer, gölümsü, havuzumsu yer.
ṣuyaġı Ham zeytinden çıkarılan ve korukyağı da denilen zeytinyağı.
ṣuylamaḳ İzinden gitmek, izlemek.
ṣuylayu gitmek İz üzerinde yürümek, izleyerek gitmek.
ṣuylatmaḳ İzlettirmek.
ṣuyınca, suyınca 1. Ardından, izinden, peşi sıra. 2. Keyfine göre, istediğine uygun, arzusu gibi.
– **olmaḳ** İzlemek, ardından gitmek.
– **varmaḳ** Ardından peşi sıra gitmek.
ṣuyurġal, suyurġal İhsan, hükümdarca bağışlanan dirlik.
ṣuyurġamaḳ Taltif etmek, lütufta, ihsanda bulunmak.
sü, [ṣu (I)] 1. Asker, çeri, leşker. 2. Güç, kuvvet.
süci, [sücü, süçi] 1. Şarap. 2. İçki içme.
– **başına urmaḳ, [– urmaḳ]** İçki dokunmak.
– **urmaḳ** → – **başına urmaḳ**
sücimek → **ṣucımaḳ**
sücü → **süci**
süçi → **süci**
süd Süt.
– **aġzı** Doğuran hayvanın ilk sütü, ağız.
– **çeşmesi** Meme.
– **çürügi** Kesilmiş süt, süt kesmiği.
– **ḫırası** Yeter derecede ana sütü alamadığından zayıf düşmüş çocuk.
– **ile suvarmaḳ** Süt ile beslemek.
–**i yavuz** Sütü bozuk, soysuz.
südlü Emzikli.
– **aş** Sütlaç.
südük, [sidük] Sidik.
süglüm Bir yanı ince, öte yanı şişkin olan, beyzi.
sügşek Şimşek.
süksün Boyun kökü, ense.
–**i düşük** Boynu bir yana eğik.
sümdük, [sümsük] Açgözlü, pisboğaz, tufeyli.
sümek Eğirilmek için hazırlanan yün.
sümeye Boş yere, beyhude, körü körüne.
sümsük → **sümdük**
sümsüklemek Yumruklamak.
sümülcimek → **sümülcümek**
sümülcümek, [sümülcimek] 1. Sokulmak, ileri girmek. 2. Tökezimek, sürçmek.

sünbegi Dalgıç.
sündük Cıva.
sündürmek Bir şeyi çekip uzatmak.
süŋi → **süŋü**
sünmek Uzamak, uzanmak.
sünter Çavdara benzer, kırmızı renkli bir çeşit sert buğday.
süŋü, [**süŋi**] Süngü, kargı, mızrak.
süŋücek, [**süŋücük**] Küçük kemik.
süŋücük → **süŋücek**
süŋük Kemik.
süŋüklenmek Kemik gibi sertleşmek.
süŋükliç Kemikle oynanan bir oyun.
süŋülemek Süngülemek, kargılamak.
[**süpürge**]
– **çalmaḳ** Süpürmek, süpürge ile süpürmek.
[**süpürmek**]
süpüri içmek Son damlasına değin içmek.
süpüri ṭutmaḳ Sürünüp emeklemek (?).
sürcütmek Sürmek, sürüp çıkarmak.
sürçek Sürçen, çok sürçen.
sürçitmek → **sürçütmek**
sürçütmek, [**sürçitmek**] Sürçtürmek, sürçmesine neden olmak.
sürek (I) Öne katılıp sürülen hayvanlar.
sürek (II) → **sürgü**
sürgü, [**sürek (II)**] **1.** Tarlanın, toprağını düzeltecek aygıt. **2.** Mala.
– **demüri** Duvar delmek için kullanılan demir, murç.
sürilmek Devam etmek, sürülüp gitmek, sürüp gitmek.
sürimek → **sürümek**
sürme (I) Cilalı, kaygan.
[**sürme (II)**]
– **dürtmek,** [– **dürtünmek**] Gözlerine sürme çekmek.
– **dürtünmek** → – **dürtmek**
[**sürme (III)**]
– **kilid** Sürgü.

sürmek **1.** Yürümek, ilerlemek. **2.** İzlemek, devam etmek. **3.** Geçirmek, görüp geçirmek, yaşamak. **4.** Kovmak, uzaklaştırmak, gidermek, tardetmek. **5.** Yürütmek. **6.** Ovmak, ovuşturmak. **7.** Karıştırmak, katmak, ilave etmek.
süre gitmek Sürüp gitmek.
süre süre Sürüye sürüye.
sür ṣalmaḳ Saldırmak, hamle etmek, ileri atılmak.
sürṣat Bir vesileyle alınan tekâlif.
– **ḳoyunı** Eskiden halktan tekâlif olarak alınan koyun.
sürsegen → **süsegen**
sürtük Sokulgan, girgin.
sürtünmek Sürünmek.
sürtünü sürtünü Sürüne sürüne.
sürtünürce Sürünerek yürüyen, sürünerek yürüme çağında.
sürükdürmek Sürüp çıkarmak.
sürükmek Sürülmek, uzaklaştırılmak, ayak altına düşmek, sürünmek.
sürükmiş Kovulmuş, sürülmüş, taşlanmış; perişan, zelil.
sürümek, [**sürimek**] **1.** Sürüklemek. **2.** Sürmek.
süsegen, [**sürsegen, süsek, süsgen**] Süsen, boynuzlayan, boynuzla vuran, tos vuran.
süsek → **süsegen**
süsgen → **süsegen**
süsmek Sivri bir şeyle dürtmek, hayvan boynuzu ile vurmak, boynuzlamak.
süsülmek Boynuzla vurulmak, dürtülmek.
süsüşmek **1.** Mızrak gibi bir şeyle dürtüşmek. **2.** Hayvanlar birbirini boynuzlamak.
süyüm İplik teli, sap.
süzek, [**süzgi, süzgü**] **1.** Süzgeç. **2.** Testinin ağzına bağlanan tülbent.
süzgi → **süzek**
süzgü → **süzek**

Ş

şabla → şapla

– urmaḳ → şapla

şabta Sırık.

[şād (*Far.*)]

– geldüŋ Hoş geldin.

şadı Bir çeşit maymun.

şaġla Çağla.

[şaḅ]

– ḳalḳmaḳ Şaha kalkmak.

şahan Şahin.

şaḅşal Karartı.

şaḳıldamaḳ Şakırdamak.

şaḳımaḳ 1. Şimşek ve yıldırım gibi çakmak, parlamak. 2. Şakrak ezgiler terennüm etmek.

şaḳraḳ Arıkuşu.

şaḳraḳlıḳ Yüze gülücülük.

[şalaḳa]

– urmaḳ Tekme atmak.

şalġa Sersem, kendini bilmez.

şallah İnşaallah, Tanrı dilerse.

şaltaḳ Çığırtkan, arsız.

şapıldu Şapırtı.

şapla, [şabla] Sille, tokat, şamar.

– urmaḳ, [şabla urmaḳ, şaplama urmaḳ] Tokat atmak, şamar vurmak.

– yimek Tokatlanmak.

[şaplama]

– urmaḳ → şapla

şar Şehir, kent.

[şarāb (*Ar.*)]

– almaḳ Şarap etkisini göstermek, dokunmak, sarhoş olmak.

– sürmek Şarap vermek, şarap sunmak.

şarlu Şehirli.

şarşap Çarşaf.

[şaş]

– gitmek Yanlış yola gitmek, amaçtan sapmak, hedefi şaşırmak.

– olmaḳ Yoldan sapmak, bozulmak, çığırından çıkmak.

[şaşı]

– bakmaḳ Eğri, ters, yan bakmak.

şaşırmaḳ Şaşırtmak.

şaşmaḳ Anlayamaz duruma gelmek, şaşırmak.

saşut → çaşut

şavḳ Işık, parıltı, şule.

[şavur]

– eylemek Haber vermek.

[şayın]

– doġan Şahin.

şaylıġa, [şenluġa] Şerefe, sağlığa, mutluluğa.

[şazlıḳ]

– nevbetin urmaḳ Sevinç çalgısını çalmak.

şebeş Atlara vurulan hafif gem.

şehet Şayet.

[şeker (*Far.*)]

– çignemek Hoşa gidecek biçimde imalı söz söylemek, ima ile bir şey vadetmek.

– suyı Şekerli su.

– unı Şeker tozu.

[şekl (*Ar.*)]

– bağlamaḳ Şekil almak.

şelefe Temkinsiz, vakarsız, hafifmeşrep, tezcanlı.

şelek 1. Sırtla taşınacak kadar odun yükü. 2. Denk, tay.

şelem Gerdan, sakak.

şen, [şin] Mamur, bayındır.

şenelmek → şenlenmek

şeneltmek Mamur, bayındır etmek.
şengül Güler yüzlü, şuh, ferahlık veren, hoşsohbet, açık meşrepli.
şenlenmek, [şenelmek] 1. Sevinmek, keyiflenmek, neşelenmek. 2. Yerleşilir ve bayındır hale gelmek.
şenlik, [şinlik] 1. Bayındır ve yerleşilir olma hali. 2. Sevinç, neşe.
– **itmek** Bayındır ve yerleşilir hale getirmek.
– **oğlanı** Kendisiyle eğlenilen çocuk.
– **yir** Çayırlık, çimenlik, ağaçlı yer.
şenluġa → **şaylıġa**
şepki Yeleksiz ok.
[şerbet (*Ar.*)]
– **düzdürmek** İlaç düzenlemek.
şerbetlik Çırağa verilen bahşiş.
[şeş]
– **gelmek, [– olmaḳ, şiş olmaḳ]** Rastlamak, tesadüf etmek.
– **olmaḳ** → – **gelmek**
şeşel Şaşı.
şeşilmek, [şişilmek] Çözülmek.
şeşmek, [şişmek] Çözmek.
şeşe durmaḳ Çözmekte olmak.
şeveke Kalçaları oynatarak yapılan raks.
şevilenmek Hafiflik etmek.
şevük Çevik, hafif.
şevüklik Çeviklik, hafiflik.
şeyle Şöyle.
[şeyṭān (*Ar.*)]
– **atına binmek** Nefsinin isteklerine göre davranmak.
– **örümcegi** Öğle sıcağında havada örümcek ağı gibi tel tel görünen güneş ışığı.
şıġva, [şırvġa] Taze dal, filiz, fidan.
şılamaḳ Işıldamak.
[şıltaġ]
– **itmek** → **şıltaḳ**
şıltaḳ Kavga gürültü, anlaşmazlık.
– **eylemek** → – **itmek**
– **geçmek** Hile yapmak.
– **itmek, [şıltaġ itmek, – eylemek]** Anlaşmazlık çıkarmak, kavga gürültü yapmak.
şınabad İçinde üzüm ezilen büyük tekne.
şırlaġan → **şırluġan**
şırlıġan → **şırluġan**
şırluġan, [şırlaġan, şırlıġan] Haşhaş yağı, susamyağı.
şıvġa → **şıġva**
şibit Terlik.
şil Şaşı.
şilen → **şölen**
[şimdi]
şimden gerü → **şimden girü**
şimden girü, [şimden gerü] Bundan sonra, bundan böyle, artık.
şimdirek Şimdi, şimdiki halde, şu sıra.
[şimşek]
– **atmaḳ** → – **oynamaḳ**
– **oynamaḳ, [– atmaḳ]** Şimşek çakmak.
şin → **şen**
şindi Şimdi.
şinik 7,5 kilo oylumununda tahıl ölçeği.
şinlik → **şenlik**
şip şip Çabuk çabuk, şıpır şıpır.
[şiş]
– **olmaḳ** → **şeş**
[şişe (*Far.*)]
– **bardaḳ** Cam bardak.
şişek İki yaşında koyun.
şişik Şişmiş.
şişilmek → **şeşilmek**
şişkinlik Kibir, azamet, gurur.
şişmek → **şeşmek**
şitil Taze fidan, filiz.
şobanlıḳ Çobanlık.
şol Şu, o.
– **aṣıl** Öyle, şöyle, şu gibi.
[şoloḳ]
– **dem** O vakit, o anda.

– **sā'at** O saatte, tam o anda.
şor (I) Söz, lakırdı, laf.
şor (II) Tuzlu (su).
şoraḳ Tuzlu, çorak.
şorba → **şorva**
şorlamaḳ, [**şoruldamaḳ**] Şorul şorul, şarıl şarıl akmak, çok ve bol akmak.
şoruldamaḳ → **şorlamaḳ**
şorva, [**şorba**] Çorba.
şoyulmaḳ Dokunacak iplikler sulu una (haşıla) ya da çirişe batırılmak.
[**şöhret** (*Ar.*)]
– **bağlamaḳ** Ün kazanmak.
şölen, [**şilen**] Büyük ziyafet.
şöyle Öyle, onun gibi, olduğu gibi.
[**şu**]
–**ŋa degin** O kadar.
–**ndan ki** Şu nedenle.
–**nuŋ bigi** → –**nuŋ gibi**
–**nuŋ gibi**, [–**nuŋ bigi**] Şöyle, öyle, şu gibi.
–**nuŋ üzerine ki** Şu şartla, şu kayıtla.
şulallamaḳ, [**şuvallamaḳ**] Dikişi iri dikmek, iri dikiş dikmek.
şular Şunlar.
şunca O kadar, bu kadar.
şuncılayın Şunun gibi.
şuncuḳ buncuḳ Öteberi, ufak tefek şeyler.
şunda Şurada, burada, şuracıkta.
şundaḳ Hemen, o anda, derhal.
şunḳar Şahin.
şuval İri dikiş.
şuvallamaḳ → **şulallamaḳ**
şüşe Şişe.

T

ta (I) Vaktaki, ne zaman ki.
ta (II) Tıpkı, aynı.
ṭab → **ṭap**
ṭabaḳ Sıcaktan ya da taşlık yerde yürümekten hayvanın ayağında olan yara.
ṭabaḳlanmaḳ Sepilenmek.
ṭaban, taban (I) **1.** Ekincilerin tohumu örtmek ve toprağı düzlemek için tarlaya gezdirdikleri ağaç ya da demir. **2.** Yapılarda çatının üzerine dayandığı ağaç.
[ṭaban, taban (II)]
–a ḳayar virmek Tabana kuvvet vermek.
– berkitmek Ayak diremek, metanet göstermek, metin davranmak.
– çalmaḳ Taban tepmek.
– götürmek Çekilip gitmek, hızla gitmek.
–ı pek Azimli, sebatlı.
– ḳaḳmaḳ Yayan yürümek.
– ḳaldurmaḳ Hızla gitmek.
ṭabanca, [ṭapanca] Tokat, şamar, sille.
– çalmaḳ → **– urmaḳ**
– urmaḳ, [– çalmaḳ, – vurmaḳ] Tokat atmak.
– vurmaḳ → **– urmaḳ**
– yimek Tokatlanmak.
ṭabancalamaḳ Tokatlamak.
ṭabancalaşmaḳ Birbirine tokat atmak.
ṭabanlamaḳ Ayakla çiğnemek.
ṭabanlanmaḳ Çiğnenmek, tepelenmek.
ṭabla Nişan yeri, hedef.
ṭabrımaḳ, [ṭaprımaḳ] Sıçramak, sıçrayarak koşmak.
tabur, ṭabur **1.** İstihkâm. **2.** Ordugâh.
– ḳurmaḳ Ordugâh edinmek.
ṭadaḳ madaḳ Miktarı az olan yiyecek, tadımlık.
ṭadırmaḳ → **dadırmaḳ**
ṭadurmaḳ → **dadırmaḳ**
ṭaġ → **daġ (I)**
ṭaġadanı Bir tür maymun, nesnas.
ṭaġan Tava, yağ tavası.
ṭaġar, [daġar] (← *Far.* teġār) Kap, çanak, küp, çömlek.
ṭaġıḳ → **ṭaġuḳ**
ṭaġlaġı → **daġlaġu**
– ṭamġa → **daġlaġu**
ṭaġlaġu → **daġlaġu**
ṭaġuḫ → **ṭaġuḳ**
ṭaġuḳ, [daġuḳ, ṭaġıḳ, ṭaġuḫ] Dağınık, perişan.
ṭaġuḳlıḳ Dağınıklık.
taḫıl, [daḫıl] Ekin, zahire.
– aġacı Ekin sapı.
– bāzārı Zahire pazarı.
– biti Tahıla dadanan ve bambul denilen böcek.
taḫra, ṭahra → **dahra**
[taḫt (*Far.*)**]**
–ı ḳılıçlamaḳ (Adet gereğince) Yenen, yenilen hükümdarın tahtına kılıç vurmak.
taḫta (I) Top, kumaş topu.
taḫta (II) Tabut.
taḫta (III) Tarlanın ekilmeye hazırlanmış ya da ekilmiş parçalarından her biri.
[taḫta (IV)]
– ḳaḳmaḳ Maskaraya almak için tahta takırdatmak, yuhalamak, teneke çalmak.

taḫtabaşı Üstadın yardımcısı, çırağı.
taḫtaḳurdı Tahtakurusu, tahtabiti.
ṭaḳ (I) İhtiyaç.
[**ṭaḳ (II)**]
– **ṭutmaḳ** → **daḳ (I)**
[**ṭaḳ (III)**]
– **ve cüft** Tek çift.
[**ṭāḳat** (*Ar.*)]
–**ı ṭaḳ olmaḳ** Takatı kesilmek.
ṭaḳav Nal.
ṭaḳavcı Nalbant.
ṭaḳıtmaḳ Dağıtmak.
[**taḳla, ṭaḳla**]
– **ḳılmaḳ** → – **urmaḳ**
– **urmaḳ**, [– **ḳılmaḳ**] Takla atmak.
ṭal Dal.
ṭalabımaḳ, [**ṭalabumaḳ, ṭalbımaḳ, ṭalbumaḳ**] Çarpınmak, çırpınmak, oynayıp sıçramak.
ṭalabıtmaḳ Silkmek.
ṭalabumaḳ → **ṭalabımaḳ**
ṭalaḳ Petek.
ṭalamaḳ, talamaḳ (I) Yağma etmek.
ṭalamaḳ (II), [**dalamaḳ**] Isırmak, yaralamak, sokmak.
talan, [**ṭalav**] Yağma.
talanlamaḳ, [**talanmaḳ**] Yağmalanmak, yağma edilmek.
talanmaḳ → **talanlamaḳ**
ṭalaslanmaḳ → **ṭalazlanmaḳ**, **talazlanmaḳ**
ṭalaşġan Kavgacı, dövüşken
ṭalaşmaḳ, [**dalaşmaḳ**] Döğüşmek, çarpışmak.
ṭalav → **talan**
–**a urmaḳ** Yağmaya maruz bırakmak.
ṭalaz, talaz Dalga, kasırga.
ṭalazlanmaḳ, talazlanmaḳ, [**ṭalaslanmaḳ**] Dalgalanmak.
ṭalazlıḳ Bazı kayıkların küpeştesine, dalgalara karşı baştan kıça kadar konulan tahta.
ṭalbımaḳ → **ṭalabımaḳ**
ṭalbındırmaḳ Çırpındırmak.
ṭalbınmaḳ, [**dalbınmaḳ**] Heyecanlanmak, çırpınmak.
ṭalbumaḳ → **ṭalabımaḳ**
ṭaldırḳaç Karıştıracak aygıt.
[**ṭalġa**]
– **itmek** Ortalığı karıştırmak, karışıklık vermek.
ṭalġalıḳ Karışıklık, kargaşalık.
ṭalı → **ṭalu**
ṭallamaḳ Elle yukarı kaldırmak.
ṭalu, [**ṭalı**] **1.** İnsan ve hayvanlarda iki kürek arası, iki küreğin birleştiği yer. **2.** Kürekkemiği.
talvar Çardak, kulübe.
ṭam, [**dam**] Ev, üzeri örtülü yer, dam.
– **yuvalaġı** Toprağı sıkıştırıp pekleştirmekte kullanılan taş silindir.
ṭamaḳ Damak.
– **tıyan** Damaklı gem.
ṭamar Damar.
– **götürmek** Baş kesmek, öldürmek.
–**ını kesmek** Kökünü kurutmak.
– **urucı** Kancı, kan alıcı, hacamatçı.
ṭamġa Damga, nişan, alamet.
ṭamızlıḳ → **ṭamuzlıḳ**
ṭamlaṃ, [**damlam**] Damla.
– – Damla damla.
ṭammaḳ, [**dammaḳ**] Damlamak, damla damla akmak.
ṭamṭatlu Taptatlı.
tamtāze Çok taze, taptaze.
ṭamu (← *Soğd.* tmw) Cehennem.
ṭamulıḳ Cehennemlik.
ṭamuzlıḳ, [**ṭamızlıḳ**] Maya; yoğurt, peynir, pekmez gibi şeylerin mayası.
ṭamızırmaḳ → **ṭamzurmaḳ**
ṭamzurmaḳ, [**damzırmaḳ, damızurmaḳ, ṭamzırmaḳ**] Damlatmak.
ṭaŋ (I), [**daŋ (I)**] Şafak vakti.
–**a ḳalmaḳ** Sabaha kalmak, sabahlamak.
– **atmaḳ**, [**daŋ atmaḳ**] Şafak sökmek.

– ḫorūsı Şafak vakti öten horoz.
– ḳayınmaḳ Şafak sökmek
taŋ (II), [**daŋ (II)**] **1.** Hayret, şaşma, şaşırma. **2.** Şaşılacak şey, hayret edilen şey.
–a batmaḳ Hayretler içinde kalmak.
–a gelmek Hayrette kalmak.
–a ḳalmaḳ Şaşakalmak, donakalmak.
– degül Şaşılmaz.
– görmek Garip, acayip görmek.
–ı yoḫ → **–ı yoḳ**
–ı yoḳ, [**–ı yoḫ**] İhtiyacı, önem verdiği yok (?).
– mı Şaşılır mı?
ṭanaburnı Parmak uçlarında çıkan dolama.
ṭanaḳ Acayip, garip, akıl almayacak şey.
ṭanaṭuluġı Dana tulumu.
ṭanaz Alay, latife, istihza.
ṭanburdı Dımbırtı, tıngırtı.
ṭaŋca Şaşılacak şey.
ṭancıra Tencere.
Taŋgrı → **Taŋrı**
ṭanıḳ → **ṭanuḳ**
– dutmaḳ → **ṭanuḳ**
– virmek → **ṭanuḳ**
ṭanıḳlıḳ → **ṭanuḳlıḳ**
– dilemek → **ṭanuḳlıḳ**
– itmek → **ṭanuḳlıḳ**
– virmek → **ṭanuḳlıḳ**
ṭanıslaḳ Dazlak.
[**tanış**]
– olmaḳ Aşinalık kurmak.
ṭanışıḳ, [**danışıḳ (II)**] **1.** İstişare, danışma. **2.** Danışılan konu.
– eylemek → **– itmek**
– itmeḳ, [**danışıḳ etmek, danış itmek, – eylemek, – ḳılmaḳ**] İstişare etmek.
– ḳılmaḳ → **– itmek**
ṭanışıḳcı, [**danışıḳcı, danışıḳçı, ṭanışıḳçı**] Müşavir.
ṭanışıḳçı → **ṭanışıḳcı**
ṭanışıḳsuz Müşaviri olmayan.
ṭanışmaḳ, [**danışmaḳ**] Müşavere etmek.
ṭanışman → **danışman**
ṭanışmant → **danışman**
ṭaŋla, [**daŋla**] Sabahleyin, sabah vakti, sabah olur olmaz.
–dan Sabahtan.
–ya ḳomaḳ, [**daŋlaya ḳomaḳ**] Yarına bırakmak, sabaha bırakmak.
ṭanlacaḫ → **ṭaŋlacaḳ**
ṭaŋlacaḳ, [**daŋlacaḳ, ṭaŋlacaḫ, ṭaŋlacıḳ**] Sabahleyin erkenden, şafakla birlikte.
– – Sabah sabah, sabah olur olmaz.
ṭaŋlacıḳ → **ṭaŋlacaḳ**
ṭaŋlaġı Sabahki, yarınki.
ṭaŋlamaḳ, [**daŋlamaḳ**] **1.** Hayret etmek, şaşmak, garip bulmak. **2.** Şaşırtmak.
ṭanlayu ḳalmaḳ Şaşakalmak.
ṭaŋlanmaḳ Şaşılmak.
ṭaŋlaraḳ Şafak **söker sökmez**.
ṭaŋlası Sabahı, ertesi.
ṭaŋlaşmaḳ, [**daŋlaşmaḳ**] Hep birden hayrette kalmak.
ṭaŋlaşıḳ Şaşılacak, hayrete değer.
ṭaŋlatmaḳ Hayrete düşürmek.
ṭanmaḳ, [**danmaḳ**] Danışmak, istişare etmek.
ṭaŋmaḳ, [**daŋmaḳ**] **1.** Hayrette kalmak, şaşmak. **2.** Şaşırtmak.
Taŋrı, [**Taŋgrı**] Allah.
– buyruġı Farz.
–dan ḥammām, [**–dan ılısu**] Kudret hamamı, kaplıca.
–dan ılısu → **–dan ḥammām**
– evi Beytullah, Kâbe.
– eylemek Tanrı olarak kabul etmek.
Taŋrıdeveciği Kızlardevesi de denilen, çegirgeye benzer bir böcek.
Taŋrıḳuşı Tavuskuşu.

Taŋrılıḳ Uluhiyet.
ṭaŋsaḳ → **ṭaŋsuḳ**
ṭaŋsıḳ → **ṭaŋsuḳ**
ṭaŋsuḳ, [**daŋsıḳ, daŋsuḫ, daŋsuḳ, ṭaŋsaḳ, ṭaŋsıḳ**] **1.** Acayip, tuhaf, şaşılacak. **2.** Garip, acayip şey.
ṭaŋsuḳlıḳ Acayiplik, gariplik.
ṭanuḫ → **ṭanuḳ**
ṭanuḫlıḫ → **ṭanuḳlıḳ**
– **virmek** → **ṭanuḳlıḳ**
ṭanuḳ, [**danuḳ, ṭanıḳ, ṭanuḫ**] **1.** Şahit. **2.** Kanıt, delil, hüccet.
– **dururmaḳ** → – **ṭurġurmaḳ**
– **göstermek** Şahit getirmek.
– **ṭurgurmaḳ**, [– **dururmaḳ**] Şahit göstermek.
– **ṭutmaḳ**, [**ṭanıḳ dutmaḳ**] Şahit göstermek.
– **virmek**, [**ṭanıḳ virmek**] Kanıt göstermek.
ṭanuḳlıḳ, [**danuḳlıḳ, ṭanıḳlıḳ, tanuḫlıḫ**] Şahitlik, şahadet.
– **dilemek**, [**ṭanıḳlıḳ dilemek**] Şahitlik istemek.
– **itmek**, [**ṭanıḳlıḳ itmek**] Şahitlik yapmak, şahadette bulunmak.
– **virdürmek** Şahitlik yaptırmak.
– **virmek**, [**danuḳlıḳ virmek, ṭanıḳlıḳ virmek, ṭanuḫlıḫ virmek**] **1.** Şahitlik etmek, şahadette bulunmak. **2.** Kanaat getirmek, hükmetmek. **3.** Kelime-i şahadet getirmek.
ṭaŋyeli Sabah rüzgârı.
ṭaŋyiri, taŋyiri Şafağın söktüğü yer.
ṭap, [**ṭab**] **1.** Yetişir, kâfi. **2.** Doğru, yanlışsız. **3.** Tamamen, büsbütün, tümüyle, hep. **4.** Eşit. **5.** Hemen, derhal.
– **gelmek** Kâfi gelmek, kifayet etmek.
– **ḳılmaḳ** Tahsis etmek (?).
– **olmaḳ** Elvermek, kifayet etmek.
ṭapa Çekiştirilen, başına kakılan, nefret edilen.
ṭapalamaḳ Hor görmek, kötülemek, çekiştirmek.
ṭapanca → **ṭabanca**
ṭapdurmaḳ Tabi kılmak.
ṭapıldu Tapırtı.
ṭapılmaḳ Bulunmak.
ṭapışdurmaḳ → **ṭapşurmaḳ**
ṭapḳur (I) Tabur, katar, sıra, dizi.
ṭapḳur, tapḳur (II), [**dəpḳur, dapḳur ḳolanı, – ḳolanı**] Eyer üstünden aşırılarak bağlanan kolan, aşırma kolan.
– **ḳolanı** → – **(II)**
ṭaplamaḳ (I) El ile yavaş yavaş üzerine vurmak.
ṭaplamaḳ (II) Razı olmak, kabul etmek, istemek, muvafık görmek.
ṭapmaḳ, tapmaḳ 1. İtaat etmek, tabi olmak, boyun eğmek, bağlanmak. **2.** Takdim etmek, sunmak. **3.** Bulmak, haiz olmak.
ṭaprımaḳ → **ṭabrımaḳ**
ṭapşırmaḳ → **ṭapşurmaḳ**
ṭapşurılmaḳ Verilmek, teslim edilmek.
ṭapşurmaḳ, [**dapşurmaḳ, dapşurmaḳ, ṭapışdurmaḳ, ṭapşırmaḳ**] **1.** Teslim etmek, tevdi etmek, emanet etmek. **2.** Yetiştirmek, ulaştırmak.
ṭapu 1. Huzur, nezd, makam, kat. **2.** Zat, zat-ı âli, hazret. **3.** Hizmet, görev, ibadet, yüceltme, saygı. **4.** Af dileme töreni.
– **eylemek** → – **ḳılmaḳ**
– **getürici** Hizmet eden.
– **itmek** → – **ḳılmaḳ**
– **ḳılmaḳ**, [– **eylemek**, – **itmek**] **1.** İtaat etmek, inkıyat etmek, boyun eğmek. **2.** Yüceltmek, saygı göstermek, saymak. **3.** Hizmet etmek. **4.** Tapmak, ibadet etmek.
– **şaġraġı, saġraġı** Büyük içki kadehi.
–**sına ṭurmaḳ** → –**ya ṭurmaḳ**
–**ya ṭurmaḳ**, [–**sına ṭurmaḳ**] İtaat

etmek, boyun eğmek.
–ya virmek Satmak, temlik etmek.
ṭapucı Memur, hizmetçi.
ṭapucılıḳ Hizmetçilik.
ṭapulamaḳ Ağırlamak, ululamak.
ṭapulanmaḳ Kulluk hizmeti yapılmak.
[**ṭar**]
– **dirlik** Zaruret içinde yaşama.
ṭarakçı Tarayıcı.
ṭaralmaḳ İçi sıkılmak, patlayacak hale gelmek.
ṭarandı, [**ṭarantı**] Saçı ve sakalı tararken dökülen kıllar.
ṭarantı → **ṭarandı**
taraş Yağma.
tarġamaḳ Zail olmak, dağılmak, uzaklaşmak.
ṭarġıl **1.** Yüzdeki lekeler, sis. **2.** Kirli kül rengi.
ṭarıḳmaḳ, [**darıḳmaḳ**] Daralmak, içi sıkılmak, mütessir olmak.
ṭarılġanmaḳ → **ṭarlıġanmaḳ**
ṭarılḳanmaḳ → **ṭarlıġanmaḳ**
[**tārīḫ** (*Ar.*)]
– **bağlamaḳ** Tarih saptamak (?).
– **ḳazanmalu** Tarihe geçmeğe değer.
[**ṭarḳıl**]
– **olmaḳ** (Ses) Boğuk olmak.
ṭarḳıllıḳ Kirli renklilik.
ṭarlıġanmaḳ, [**darılġanmaḳ, darlıġanmaḳ, ṭarılġanmaḳ, ṭarılḳanmaḳ, ṭarlıḳanmaḳ**] **1.** Mustarip olmak, kederlenmek, bunalmak. **2.** Nefret etmek.
ṭarlıḳanmaḳ → **ṭarlıġanmaḳ**
[**ṭarp**]
– – Patır patır, sapır sapır.
– **varmaḳ** Birden, birdenbire gitmek, hızla yürümek.
ṭarsıḳmaḳ, ṭarşıḳmaḳ Daralmak, sıkılmak, sıkışmak bunalmak.
ṭarṭaġan Darmadağın, perişan.
ṭartaşmaḳ → **ṭartışmaḳ**
ṭartdurmaḳ Çektirmek, işletmek.
ṭartılmaḳ → **dartılmaḳ**
ṭartınmaḳ → **dartınmaḳ**
ṭartış Niza, çekiş.
ṭartışıḳ → **dartışıḳ**
ṭartışmaḳ, [**dartışmaḳ, ṭartaşmaḳ**] Çekişmek, mücadele etmek.
ṭartmaḳ, tartmaḳ (I) → **dartmaḳ**
ṭartmaḳ (II) Esirgemek, menetmek, alıkoymak.
ṭartmaḳ (III) Saklamak.
ṭartuḳ, [**dartuḳ**] Pişkeş, armağan.
– **ṣalmaḳ** Armağan sunmak.
ṭarı Darı.
ṭarıca Darı kadar.
ṭarvandurmaḳ Davrandırmak.
ṭarvanmaḳ Davranmak.
taṣa Rahatsızlık, bulantı.
taṣacağı Mahzun, tasalı olan.
taṣarlanmaḳ (Bir şey) Kabataslak yapılmak.
taṣdīklenmek Tasdik etmek.
taṣım Ölçü, tahmin, usul, kural, âdet.
taṣımlamaḳ Tahmin etmek.
taṣlaḳ, ṭaslaḳ, ṭaṣlaḳ **1.** Henüz gereği gibi işlenmemiş, kaba, yakışıksız, kusurlu. **2.** Haşin, hoyrat, ahmak.
taṣlamaḳ Tasarlamak, tahmin etmek.
taṣma Dilinmiş kayış.
ṭaṣ ṭarım Boy bos, endam.
taṣ taṣ, ṭaṣ ṭaṣ Şerha şerha, parça parça.
ṭaṣ (I), [**daṣ**] Dış.
[**ṭaṣ (II)**]
–**a baṣdırmaḳ** Taşla kapatmak, üzerine taş yığmak.
–**a yazmaḳ** Hakketmek, tersim etmek.
– **bağır** Katı yürekli.
– **dögen** **1.** Taş kıran. **2.** Sağlam, kuvvetli.
–**ı –a ḳomaḳ** Taşı taş üstüne koymak, bina etmek.
– **ḳoparmaḳ** İtaatsizlik etmek, sözünden çıkmak.

– **ṭutunmaḳ** Taşla taharet yapmak.
– **yatur** Korkudan hareketsiz, taş gibi duran.
– **yatur ḳalmaḳ** Korkudan, hayretten taş gibi donakalmak, hareketsiz takatı olmamak.

ṭaşġaru Dışarı.

ṭaşḫun Taşkın.

ṭaşırġamaḳ, [ṭaşırḳamaḳ] Ayak, yalın olarak yürümekten yara bere içinde kalmak, aşınmak.

ṭaşırḳamaḳ → **ṭaşırġamaḳ**

ṭaşırḳatmaḳ Hayvanı nalsız yürüterek tırnaklarını aşındırmak.

[ṭaşmaḳ]

ṭaşa gelmek Taşıvermek.

ṭaşra, [daşra, daşra, dışra] Dışarı.
– **aşmaḳ** Dışarı çıkmak, sınırı geçmek.
– **çekmek, [daşıra çekmek]** Dışarı çıkarmak.
– **gelmek, [daşra gelmek]** Dışarı çıkmak.
– **iletmek** Dışarı çıkarmak.
– **ḳalmaḳ** Yoksun kalmak, uzak kalmak.
– **olmaḳ** Dışarı çıkmak.
– **ṣalmaḳ** → – **vurmaḳ**
– **vurmaḳ, [– ṣalmaḳ]** Açığa vurmak, izhar etmek.

ṭaşraġı, [daşraġı] Dışardaki.

ṭat, tat, ṭaṭ Yabancı, ecnebi, özel olarak Acem.

tatarı Az pişmiş (yemek).

ṭatca Yabancı dil ve özel olarak Farsça.

ṭaṭırmaḳ → **dadırmaḳ**

ṭatlıcaḳ Kıtlık yılı.

[ṭatlu]
– **iyi** Güzel koku.

ṭatlucaḳ Tatlı tatlı.

ṭaṭu Dadı.

tav (I) Kumar ve bahis parası.

[ṭav (II)]
– **ṭavlanıp ṣav ṣavlanmaḳ** İş işten geçmek.

ṭavar, [davar] **1.** Binek hayvanı. **2.** Dört ayaklı çiftlik hayvanı. **3.** Mal.
– **dutmaḳ** Davar beslemek, davarcılık yapmak.
– **eri, [davar eri]** Çoban.
–**ı ṣalma eylemek** Hayvanı başı boş bırakmak.

ṭavı Tava.

tavıcıḳ Küçük yağ tavası.

ṭavış Hafif ses.

ṭavlamaḳ Isıtmak.

[ṭavlum ṭavlum]
– – **ḳılmaḳ** Davul gibi şişirmek.

ṭavlunbaz → **davlunbaz**

[ṭavşan]
– **uyḫusı, [– yuḫusı]** Yalancı vaat.

ṭavşancı Tavşancıl.

ṭavşıldı Hafif ses.

tavucaḳ Tavukçuk.

tavuḳ Horoz.

ṭavulbaz (← *Ar. Far.* ṭabl-bāz) Atlara giyidirilen göğüs zırhı.

tay, ṭay Hayvanın yükünün bir dengi, denk, eş, misil.

ṭaya Dadı, sütnine.

ṭayaḳ, [dayaḳ] Dayanılacak şey, mesnet.

ṭayalıḳ Dadılık, sütninelik.

ṭayancaḳ (I) → **ṭayıncaḳ**

ṭayancaḳ (II) Güvenilecek şey.

ṭayanġan Dayanıklı, sağlam.

ṭayanmaḳ Güvenmek, itimat etmek.
ṭayanı görmek Dayanıp durmak, dayanmakta direnmek.

ṭayaza → **dayıza**

ṭayınalıḳ Kaygan

ṭayıncaḳ, [ṭayancaḳ (I), ṭayrıncaḳ] Kaygan, kaypak.

ṭayındurmaḳ Kaydırmak.

ṭayınmaḳ, [ṭayrınmaḳ] Kaymak, sürçmek.

ṭayıza → **dayıza**

taylaḳ Henüz yük vurulmamış genç deve.
taylaşdırmaḳ Denkleştirmek.
ṭayrıncaḳ → **ṭayıncaḳ**
ṭayrınmaḳ → **ṭayınmaḳ**
ṭayu Dayı.
ṭaz, [**daz**] Kel, saçsız.
[**tāze** (*Far.*)]
– **yüzlülik** Güleçlik, sırıtkanlık.
ṭazıḳmaḳ Koşup sıçramak.
ṭazlaḳ, [**dazlaḳ**] **1.** Kel, saçsız. **2.** Üzerinde ot bitmemiş (yer).
[**tebs**]
– **eylemek** Yatıştırmak, teskin etmek.
– **olmaḳ** Yatışmak, sükûnet bulmak.
tecir (← *Ar.* tācir) Tüccar.
[**te'essüf** (*Ar.*)]
– **yimek** Gam yemek, teessüf etmek.
tefe → **defe**
tefelü Tefelenmiş, dokunurken örgüleri tefe denilen tarakla sıklaştırılmış.
tegek → **degek**
tegele → **tekele**
tegelti, [**tegeltü**] Eyer altına konulan keçe.
tegeltici Eyer keçesi yapan.
tegeltilik Hayvan sırtının teğelti ile örtülen yeri.
tegeltü → **tegelti**
tek (I), [**dek (VI)**, **teki**] Gibi.
tek (II) → **dek (II)**
tek (III) → **dek (IV)**
– **degül** → **dek (IV)**
– **durmaḳ** → **dek (IV)**
– **oturmaḳ** → **dek (IV)**
– **ṭurmaḳ** → **dek (IV)**
tekele, [**tegele**, **tekle**] Eskiden ulemanın elbise üzerine giydikleri kaftan.
teker Tekerlek, daire.
tekerek **1.** Kurs. **2.** Dolu.
tekesimek Keçi teke istemek.
teki → **tek (I)**
tekin (I), [**dekin**, **tekün**] Beyhude, abes, boş.
tekin (II) Şehzade, prens.
tekle → **tekele**
tekün → **tekin (I)**
[**tekye**]
– **urmaḳ** → – **vurmaḳ**
– **vurmaḳ**, [– **urmaḳ**] Dayanmak, yaslanmak.
tekyelenmek Dayanmak, yaslanmak.
[**tel**]
– **ḳırmaḳ** Uygunsuz harekette bulunmak, hata işlemek.
teleme → **deleme**
telesimek Bayılacak hale gelmek.
tellenmek Keyiflenmek.
teltik Tetik.
[**temāşā** (*Far.*)]
–**ya almaḳ** Maskaraya, alaya almak.
[**temel**]
– **bıraḳmaḳ** Temel atmak.
temen Tümüyle, tıpkı, aynıyla, hemen.
temren → **demren**
[**ten** (*Far.*)]
– **ḳalıbı** Vücut şekli.
tenbelet → **tenbelit**
tenbelit, [**tenbelet**] Ufak tefek eşya, küçük yük.
tenk → **dek (V)**
teŋsizlik Densizlik.
tepek Tepen, tepici.
tepingi → **depingü**
tepir İçinde tahılı savurarak yabancı maddelerden temizlemek için kullanılan kenarı kasnaklı, önü açık yarım daire biçiminde tahta tabla.
tepsermek → **depsermek**
[**ter**]
– **düşmek** Küsmek, gücenmek.

– **geçmek** Hafif geçmek, üstünkörü geçmek.

tercümān *(Ar.)* Bektaşilerin sofra, çırağ ve öteki işlerden önce okudukları dualar ve uyaklı sözler.

terdek Çulhaların mekik içine koydukları ince bir kamış, masura.

tere Sebze, sebzevat.

terece Pencere.

terek **1.** Tabak. **2.** Raf.

tereke Mahsul, ürün.

tere türe Tercotu gibi yenir sebzeler.

[**terk** (*Ar.*)]

–ini urmaḳ, [**–in urmaḳ**] Terketmek, vazgeçmek.

–in urmaḳ → **–ini urmaḳ**

terken Bir çeşit ok.

[**terki**]

– **atı** Yedek atı.

terlik → **derlik**

termen → **dermen**

[**ters**]

– **izine dönmek**, [– **üzine dönmek**] Ters yüzüne dönmek, gerisin geri dönmek.

– **üzine dönmek** → – **izine dönmek**

terslemek Aptes bozmak.

terslik Süprüntülük, çöplük.

[**tertīb** (*Ar.*)]

– **ṣaḳlamaḳ** Düzene, sıraya uymak.

tetiri Sumak ağacı.

[**tevbe** (*Ar.*)]

– **yıḳmaḳ** Tövbe bozmak.

tevek → **degek**

tevir Türlü.

– – Türlü türlü.

teyin, [**teyün, tiyin**] Sincap.

teyün → **teyin**

tezden → **tizde**

teze Taze.

tezene (← *Far.* tāzāne) Mızrap.

tezikmek Sıçramak.

tıbıḳ Kuş tutmak için kullanılan yapışkan madde, ökse.

tığala Bir çeşit zamk.

tığıḳ Tıkılmış, çöküк.

tıḳaz Dar.

tıḳıldı Tıkırtı.

ṭılaḳ, [**dılaḳ**] Bızır, dilcik.

ṭılar Küçük yatak, beşiğe konulan çocuk yatağı.

[**tımar** (← *Far.* tīmār)]

– **virmek** Süslemek, düzen vermek.

tımarlamaḳ **1.** Çocuğa ya da hastaya ihtimam göstermek. **2.** Yarayı pansuman etmek.

ṭınas, [**ṭınaz**] Dövüldükten sonra savrulmak üzere biriktirilmiş tahıl yığını.

ṭınaz → **ṭınas**

tınḳıldı Tıngırtı, dımbırtı.

ṭınmaḳ, [**dınmaḳ**] Ses çıkarmak, söz söylemek.

ṭınmamaḳ, [**dınmamaḳ**] Ses çıkarmamak, söylememek.

tıpıltı Tıpırtı, patırtı.

ṭıraḳa (I) Gürültü.

ṭıraḳa (II), [**tıraḳu**] Tırkaz, kapı arkasına sürülen ağaç.

tıraḳu → **ṭıraḳa (II)**

[**tıraş**]

– **eylemek** Elde etmek.

ṭırıl Çıplak, züğürt.

ṭırḳaç → **ṭırḳaz, tırḳaz**

ṭırḳas → **ṭırḳaz, tırḳaz**

ṭırḳaz, tırḳaz, [**ṭırḳaç, ṭırḳas**] Kapı arkasına sürülen ağaç, kapı sürgüsü.

tırḳazlamaḳ Kapıyı tırkazla kapayıp pekitmek.

ṭırmantı İnsanın içini tırmalayan ağrı.

ṭırmaşmaḳ Tırmanmak.

ṭırmıḳ Tırmalamaktan olan iz, tırmık.

[**ṭırnaḳ**]

–ı dibinde Peşin.

–ı dibinde virmek Satın alınan şeyin bedelini derhal vermek.

–ı **kör olmaḳ** Tırnak aşınmak.
– **çalmaḳ** Tırnak kaşımak, kavgayı kızıştırmak için iki tarafı tahrik etmek.
– **yiri** İlişecek, dokunacak, itiraz edilecek nokta.

ṭırṭır Tırtıl.

ṭışlamaḳ Kuşanılmış şeyi çıkarmak.

ṭıynaḳ → **dırnaḳ**

ti İşte, işte bak.

[**tib**]
– **incīr** Baba incir, erkek incir.

[**tīġ** (*Far.*)]
–**a urmaḳ** Bıçaklamak.

tiginmek → **deginmek**

tike → **dike (I)**

timeç Sahtiyan.

timür → **demür**
– **gömlek** → **demür**

tin Can.

tiriz Entari peşi.

tirkenmek Tekerrür etmek, arka arkaya gelmek.

[**tiryākī** (*Far.*)]
– **ḳoşusı** Ağır hareket, kaz yürüyüşü.

titiz Uzaklaştırılmış.

titregen → **ditregen**

titsingen → **ditsingen**

titsinmek → **ditsinmek**

tiyin → **teyin**

tiz (← *Far.* **tīz**) Çabuk.
– **ayaḳlu** Ayağına çabuk.
– **deprenici** Atik, çevik.
– **günde** Az vakitte.
– **olmaḳ** Çabuk davranmak, acele etmek.
– – Çabuk çabuk.

tizce → **tizcek**

tizceciik → **tizcek**

tizcegez → **tizcek**

tizcegin → **tizcek**

tizcek, [**tizce, tizcecük, tizcegez, tizcegin, tiziye, tizle**] Çabucak, derhal, hemen.

tizde, [**tezden, tizden**] Çabucak, pek çabuk, hemen, az zamanda.

tizden → **tizde**

tizirek → **tizrek**

tiziye → **tizcek**

tizle → **tizcek**

tizlemek Acele ettirmek, aceleye getirmek.

tizlenmek Hiddetlenmek.

tizlik Sertlik.
– **itmek** Böbürlenmek, aşırı davranmak (?).

tizrek, [**tizirek**] Derhal, çabucak.

ṭobalaḳ, tobalaḳ → **ṭopalaḳ, topalaḳ**

tobra, ṭobra → **topra, ṭopra**

toġa → **tovġa**

[**ṭoġan**]
– **burunlı** Yumru, toparlak burunlu, şahin burunlu.

ṭoġancası Doğanların hepsi.

ṭoġdaca → **ṭoġdaç**

ṭoġdaç, [**ṭoġdaca**] Karındaki yavru, doğacak yavru.

ṭoġdı Loğusa cemiyeti.

[**ṭoġmaḳ**]
– **ṭoġa ṭurmaḳ**, [**doġa durmaḳ**] Doğmak üzere olmak.

ṭoġrı, [**doġrı, ṭoġru, ṭorġu**] Doğru.
– **boy** Mevzun endam.
– **gelmek**, [**doġrı gelmek**] Doğru çıkmak.
– **sözlüler ādem** Doğru sözlü adamlar.

ṭoġru → **ṭoġrı**

ṭoġruluḳ Düz, düzayak.

ṭoġrultmaḳ Tevcih etmek, yöneltmek.

ṭoġṭaş Bir zamanda doğan.

ṭoġurḳan Çok doğuran.

toḫaç → **toḳuç**

ṭoḫlu → **ṭoḳlı, toḳlı**

toḫtamaḳ (**1**) **1.** Tebaiyet etmek. **2.** Sebat etmek, durmak, devam etmek.

toḫtamaḳ (II) İhtiyarlamak.
toḫum Çekirdek.
– **şuyı** Meni.
– **ṭutmaḳ** (Dişi hayvan aşıldıktan sonra) Gebe kalmak ya da yumurtası civciv çıkacak halde olmak.
ṭoḳ (I) Tasma, halta, boyna geçirilen zincir.
ṭoḳ (II) (Renk için) Koyu.
ṭoḳalaç Agel, tekerleğimsi başlık (?).
ṭoḳımaḳ → **ṭoḳumaḳ**
ṭoḳla Tok iken.
ṭoḳlı, toḳlı, [ṭoḫlu, toḳlu] Bir yaşında erkek koyun.
toḳlu → **ṭoḳlı, toḳlı**
toḳuç, [doḳuç, toḫaç] Çamaşır tokmağı, tokaç.
ṭoḳumaḳ, [doḳımaḳ, doḳumaḳ, ṭoḳımaḳ] **1.** Vurmak, birbirine geçirmek. **2.** Çakmak, kakmak.
ṭoḳurcın → **ṭoḳurcun**
ṭoḳurcun, [doḳurcun, ṭoḳurcın] **1.** Ekin demetlerinden yapılan yığın. **2.** Yirmi dört haneli bir tahta üzerinde dokuz taşla oynanan bir oyun.
ṭoḳuşmaḳ, [doḳuşmaḳ] Çarpışmak, müsademe etmek.
ṭoḳutmaḳ Çaktırmak.
[ṭoḳuz]
– **dolanmaḳ** → – **ṭolanmaḳ**
– **düzen** Dokuz felek.
– **ṭolanmaḳ, [– dolanmaḳ, – ṭolaşmaḳ]** Birçok kere dolaşmak.
– **ṭolaşmaḳ** → – **ṭolanmaḳ**
ṭoḳuza Aralık ayı.
ṭoḳuzlatmaḳ Döverek cezalandırmak.
ṭoladı Özellikle, bilhassa.
ṭolama, [dolama] **1.** Entari gibi önü açık olan ve kavuşturularak üstüne kuşak bağlanan eski zamanlarda giyilmiş çuhadan giysi. **2.** Sarılmış bir şeyin her katı.

ṭolamaç, [dolamaç] Dolambaçlı eğri büğrü, karışık.
[ṭolamaḳ]
ṭolayu almaḳ Çevresini sarmak, kuşatmak.
ṭolayu gezmek Bir şeyin çevresini dolaşmak, dolaşarak gezmek.
ṭolanı Yuvarlak.
ṭolanılmaḳ Dolaşılmak.
ṭolanmaḳ, [dolanmaḳ] Dolaşmak.
ṭolap ṭolap Dolu dolu, bol bol.
ṭolaşım Dolaşık.
ṭolaşmaḳ, [dolaşmaḳ] İlişmek, sataşmak.
ṭolav Dolap.
ṭolay → **dolayı**
ṭolayı → **dolayı**
ṭolayu → **dolayı**
ṭolaz → **ṭulaz**
ṭoldurmaḳ (I) Dolgunlaştırmak, olgunlaştırmak.
ṭoldurmalı etmek Dolacak duruma getirmek.
ṭoldurmaḳ (II) (Yayın kirişini) Sonuna değin çekmek.
ṭolġunıdurmaḳ Öfkeye kaptırmak, öfkelendirip köpürtmek.
ṭolġunmaḳ → **ṭoluḳmaḳ (I)**
ṭolmaç Dolmuş, doldurulmuş.
[ṭolmaḳ]
ṭola gelmek (Göz) Yaşla dolmak, dolu dolu olmak.
ṭolu baḳmaḳ Güçlü saymak, zayıf görmemek.
ṭolmış İçkiyle dolu kadeh.
– **oḳ** Atılmaya hazır ok.
ṭolu, [dolu] İçkiyle doldurulmuş kadeh, sağrak.
–**ya ṭutmaḳ** Çok içki içirip baygın hale getirmek.
ṭoluay, [ṭolunay] Dolunay, bedir, mehtap.
ṭolucaḫ, [toluḳ] Çiy, şebnem.
toluḳ → **ṭolucaḫ**

ṭoluḳmaḳ (I), [**ṭolġunmaḳ**] Öfkelenmek, öfkeyle köpürüp taşmak.

ṭoluḳmaḳ (II), [**doluḳmaḳ**] (Göz) Yaşla dolmak, ağlayacak duruma gelmek.

ṭolulıḳ Ayın dolunay durumu.

ṭolunay → **ṭoluay**

ṭolunmaḳ Ay dolunay durumuna gelmek.

ṭomaḳ Kısa konçlu ökçesiz ayakkabı.

ṭomalaç → **ṭomalıç**

– **gözlü** → **ṭomalıç**

ṭomalan Arapmantarı, keme.

ṭomalıç, [**ṭomalaç**] Tümsek, yokuş; kambur, yumru.

– **gözlü,** [**ṭomalaç gözlü**] Fırlak gözlü.

– **olmaḳ** Yumrulaşmak, tümsekleşmek, fırlak olmak.

ṭomalmaḳ, [**domalmaḳ**] Yusyumru kabarmak, tümsek hale gelmek.

ṭomaltmaḳ, [**domaltmaḳ**] Yumrulaştırmak.

ṭombaz Altı düz büyük kayık.

ṭomruḳ, tomruḳ, [**ṭomrum**] **1.** Kütük, ağaç kütüğü. **2.** Eskiden tutsakların ve tutukluların ayaklarına takılan kütük.

ṭomrum → **ṭomruḳ, tomruḳ**[1]

– – Domur domur, art arda kaynayıp çıkan.

ṭomurmaḳ Şişip kabarmak.

ṭon, [**don (I)**] (← *Saka dili*. thauna) **1.** Elbise, kılık kıyafet. **2.** Renk.

– **biçmek** Elbise kesmek.

–**dan** –**a girmek** Şekilden şekile girmek, dilden dile dönmek.

– **degşürmek** Kılık değiştirmek.

– **eylemek** Elbise yapmak.

– **kesdürmek** Elbise biçtirmek.

ṭonaḳ Bezek, süs.

ṭonaltmaḳ Donatmak, elbise giydirmek.

ṭonanma Donanmış, teçhiz edilmiş.

ṭonanmaḳ, [**donanmaḳ**] Süslenmek, giyinip kuşanmak.

ṭonatmaḳ, [**donatmaḳ**] **1.** Süslemek, giydirip kuşatmak. **2.** Bir kimseyi kötü sözlerle batırmak. **3.** Techiz etmek.

ṭonbay, [**dombay**] Manda.

ṭoŋḳuz Donuk hale gelmiş (?).

ṭonlıḳ, [**donlıḳ**] Elbiselik.

ṭonuḳ → **ṭunuḳ**

ṭoŋuz, [**doŋuz**] Domuz.

– **ṭopı** Domuz sürüsü halinde, vücutları top halinde.

ṭoŋuzaġırşaġı Şalgam, yerelması.

ṭoŋuzbalıġı Yunusbalığı.

ṭoŋuzlanböcegi → **ṭoŋuzlanḳurdı**

ṭoŋuzlanḳurdı, [**ṭoŋuzlanböcegi**] Bokböceği.

ṭoŋuzotı Eğreltiotı.

ṭop (I) 1. Bütün, büsbütün. **2.** Küme, topluluk.

– **olmaḳ** Toplanmak, toplu halde olmak.

ṭop (II) Kol bileziği, burma.

[**ṭop (III)**]

– **otı** Barut.

– **ṭaşı** Gülle.

– **urmaḳ** Top atmak.

ṭopaç → **ṭopaḳ**

ṭopaḳ, [**topaç**] Yuvarlak, toparlak, top gibi.

ṭopalaḳ, topalaḳ, [**ṭobalaḳ, tobalaḳ**] Yermiski, havlican denilen kök.

ṭoplamaḳ Top ateşine tutmak.

topra, ṭopra, [**tobra, ṭobra, ṭorva**] Torba.

ṭopracuḳ Bir parça toprak, önemi olmayan toprak.

ṭopraḳ Yurt, il, memleket.

–**dan ḳaldırmaḳ** Yükseltmek, yüceltmek.

– **yummaḳ** Toprak örtmek, toprak doldurmak.

[**ṭopuḳ**]

– **çalmak** İnsan ve hayvan yürürken topuk içlerini birbirine çarpmak.
ṭopuraḳ Toprak.
tor, ṭor (I) Toy, acemi.
tor, ṭor (II) **1.** Ağ şebeke, tuzak. **2.** Elbise ya da örgülerde, çorap koncunun ağzı gibi büzülen kısım. **3.** Ağ gibi seyrek örgülü bir tür dokuma. **4.** Baş örtüsü.
ṭora → ṭoru
ṭoraḳ Süzülmüş yoğurt, çökelek.
ṭorġu → ṭoġrı
ṭorı → ṭoru
ṭorlaḳ (I) Küçük bir kuş.
ṭorlaḳ (II) **1.** Genç, acemi, toy. **2.** Parlak, güzel, tüysüz oğlan.
torluḳ, ṭorluḳ (I) İdmansızlık, toyluk, acemilik.
torluḳ (II) Ağ ve benzeri örmelerde kullanılan.
torluḳ (III) Kıl çadır.
ṭormurmaḳ, [dormurmaḳ] (Göz yaşı) Tomurcuklanmak.
ṭorṭop Derlenip toparlanmış olarak.
ṭoru, [dorı, doruḳ, ṭora, ṭorı, ṭoruḳ] **1.** Tepe, zirve. **2.** Ağaç tepesindeki körpe filiz.
ṭoruḳ → ṭoru
ṭorulmaḳ Doğrulmak.
ṭorum Deve yavrusu, genç deve.
torunısı Torunu.
ṭorva → topra, ṭopra
ṭoslaşmaḳ Çarpışmak.
ṭosṭorġurı Dosdoğru.
tosun Haşarı.
tosunlıḳ Haşarılık.
tovġa, [toġa] Yoğurtlu çorba, toyga.
ṭovuca, [ṭovuça] Bir tür gönüllü asker.
ṭovuça → ṭovuca
ṭoy (I) Şenlik, şölen, ziyafet.
– **eylemek → – itmek**
– **itmek, [– eylemek]** Ziyafet çekmek, ağırlamak.
toy, ṭoy (II) Kazdan büyük bir yabani kuş.
ṭoyaġa → ṭoyaḳa, toyaḳa
ṭoyaḳa, toyaḳa, [ṭoyaġa, ṭoyḳa] Sopa, kalın değnek.
ṭoydurmaḳ Doyurmak.
ṭoyġar Tarlaserçesi, çayırkuşu.
ṭoyġun, toyġun, [ṭoyḳun] Ak ve çakırdoğan.
ṭoyḳa → ṭoyaḳa, toyaḳa
ṭoyḳun → ṭoyġun, toyġun
ṭoylamaḳ, [doylamaḳ] Ziyafet vermek, yedirip içirmek, ağırlamak.
ṭoylanmaḳ Nimetlenmek.
ṭoyum, [doyum] **1.** Ganimet almış olarak. **2.** Ganimet.
– **eylemek** Ganimete kavuşturmak, zengin etmek.
– **olmaḳ, [doyum olmaḳ, ṭoyumca olmaḳ]** Ganimete kavuşmak, zengin olmak.
[ṭoyumca]
– **olmaḳ → ṭoyum**
ṭoyumluḳ, [doyumluḳ] **1.** Ganimet. **2.** Ziyafet, bahşiş.
ṭoyunmaḳ Kendini doyurmak, doymak.
toz (I) Yayın kabzası üzerine kaplanan kayın ağacı kabuğu ve kirişi.
[toz (II)]
–**ını göge şavurmaḳ** Tamamen mahvetmek, mahvedip izini bırakmamak.
– **ḳoparmaḳ** **1.** Toz kaldırmak, ortalığı altüst etmek. **2.** Ad bırakmak.
– **ḳopmaḳ** Toz kalkmak.
ṭozaġacı Denize düşen zamklarının -dalgalarla dövüle dövüle- kehribar olduğu söylenen bir ağaç.
tozaḳ Kimi bitkilerin tohumlandıkları sırada uçlarından çıkıp uçan pamuk parçaları gibi şeyler.
tozaḳlanmaḳ Tozaklı hale gelmek.

ţozluķ Çadır kapısına asılan perde.
tozluraķ Toz renginde, bozca.
ţozmaķ, tozmaķ Toz halinde savrulmak, tozu savrulmak, toz gibi savrulmak.
tozundı, ţozundı 1. Bir şeyin silkelenmesinden ve savrulmasından çıkan toz. 2. Toz, toz zerreleri.
ţozutmaķ Toz haline getirmek, savurmak.
tök Aşık kemiğinin tümsek yanı.
tökezimek Sürçmek, yürürken ayak bir şeye takılıp düşer gibi olmak.
tökmek Dökmek.
tökülmek Dökülmek.
tölek → **dölek**
töpel Alnı akıtmalı at.
töre, ţöre → **türe**
töşek Döşek, yatak.
töz Asıl, tabiat, asıl cevher.
tuç, ţuç (I) Tunç.
tuç (II) Değirmen baltacığı, alt değirmen taşının ortasında bulunup üst taşa giren mihverin üzerine geçirilen balta şeklindeki aygıt.
ţudaķ Dudak.
[ţudaş]
– **olmaķ** → **ţuţaş**
tuġ Eskiden sancak tepesine ve başa takılan at kuyruğu.
– **ţulp** Hademli haşemli asker, leşker.
ţuġlatmaķ Kapattırmak.
tuġlıġa → **tuġulġa, ţuġulġa**
tuġulġa, ţuġulġa, [tuġlıġa, tuġulķa, ţuġulķa, tulġa, ţulġa, tuvulġa, ţuvulġa, tuvulķa] Çelik başlık, miğfer.
tuġulķa, ţuġulķa → **tuġulġa, ţuġulġa**
tula Sepilenmemiş deri.
ţulaz, [ţolaz] Aciz, işsiz güçsüz, derbeder.
ţuldalanmaķ → **duldalanmaķ**
tulġa, ţulġa → **ţuġulġa, ţuġulġa**
tulġuķ → **tuluķ, ţuluķ**
tulķuķ → **tuluķ, ţuluķ**

ţulp Top, takım, yığın, küme
– – takım takım, küme küme.
tuluķ, ţuluķ, [dulķuķ, tulġuķ, tulķuķ] Tulum.
[ţulum]
– **borısı** Gayda.
tulumpata Çalınan boru, nefir.
ţulun → **ţuluŋ**
ţuluŋ, [ţulun] Şakak.
ţulundurmaķ → **dulundurmaķ**
ţulunmaķ, [dulunmaķ] 1. Kaybolmak, görünmez olmak. 2. Batmak, gurup etmek,
[ţulunmalıca]
– **olmaķ** Batmak üzere bulunmak.
[ţulup]
– **itmek** → **dulup**
ţumaġı, [dumaġı, dumaġu, ţumaġu] Nezle.
ţumaġu → **ţumaġı**
tuman, ţuman (I), [tumman] 1. Don. 2. Pehlivan kispeti.
ţuman (II) Duman.
ţumlu 1. Soğuk, sert hava. 2. Soğuk havadaki yağış.
tumman → **tuman, ţuman (I)**
ţun, tün Taraf, semt.
–dan –a Uzak yerlere; felekatten felakete.
–dan –a atmaķ Diyar diyar dolaşmak zorunda bırakmak.
ţuncınmaķ → **ţuncuķmaķ**
ţuncuķdurmaķ Nefes aldırmamak, nefesini kesmek, bunaltmak.
ţuncuķmaķ, [cuncuķmaķ, duncuķmaķ, ţuncınmaķ] Havasızlıktan bunalmak.
ţundar Arkayı gözeten, koruyan asker, artçı, dümdar.
ţunġun Durgun, hareketsiz, işe yaramaz (adam).
ţunuķ, [ţonuķ] 1. Kederli. 2. Keder, kederlilik.
ţunuķlu Parlak olmayan, donuk, bulanık.
ţunuķmaķ → **dunuķmaķ**

ṭunuḳutmaḳ Donuklaştırmak, ışığını azaltmak.

Tur Turan.

ṭura (I) Deriden ya da ipten örülen kamçı.

ṭura (II) (Teslim sırasında) "Oldu" anlamına.

turaç (← *Ar.* dürrāc) Sülüne benzer bir kuş.

ṭuraḳ, [duraḳ] Yerleşilen yer, yurt.
– **eylemek** Durmak, kalmak, karar etmek, eğlenmek.
– **ṭutmaḳ, [duraḳ ṭutmaḳ]** Yerleşmek, ikamet etmek.

ṭuraḳotı, [duraḳotı] Dereotu, rezene.

ṭurġay Çayırkuşu, toygar.

ṭurġurmaḳ, [durġurmaḳ, durḳurmaḳ, ṭurḳurmaḳ] **1.** Durdurmak. **2.** Kaldırmak, ayakta tutmak. **3.** Vücuda getirmek, ortaya çıkarmak, göstermek.

ṭurġutmaḳ → **durġutmaḳ**

ṭurı → **ṭuru**

ṭurıḳ Maya, damızlık.

ṭurıḳmaḳ → **ṭuruḳmaḳ**

ṭurılıḳ, [durulıḳ] Saflık, berraklık.

ṭurımaḳ Durup düşünmek.

ṭurḳurmaḳ → **ṭurġurmaḳ**

ṭurma, [durma] Durmadan, sürekli.

ṭurmaḳ, [durmaḳ] **1.** Ayağa kalkmak, kıyam etmek. **2.** Vazgeçmek, geri durmak. **3.** Kurulmak, yapılmak. **4.** Karşı durmak, karşı koymak. **5.** Bağlanmak, kendini vermek, mülazemet etmek. **6.** Kopmak, meydana gelmek. **7.** Yaşamak, çok yaşamak. **8.** Erişmek, yerleşmek.

ṭura gelmek → **ṭuru gelmek**

ṭura ṭur Bekleyedur, biraz bekle.

ṭur dut oyunı → **ṭur ṭut oyunı**

ṭurı gelmek → **ṭuru gelmek**

ṭurı ḳalmaḳ Dikilip kalmak.

ṭurı ṭurmaḳ → **ṭuru ṭurmaḳ**

ṭurı varmaḳ → **ṭuru varmaḳ**

– oturmaḳ, [ṭurup oturmaḳ] Düşüp kalkmak, ülfet etmek.

ṭur ṭut oyunı, [ṭur dut oyunı] Bir çocuk oyunu.

ṭuru gelmek, [durı gelmek, duru gelmek, ṭura gelmek, ṭurı gelmek] Kıyam etmek, ayağa kalkmak.

ṭurup oturmaḳ → **– oturmaḳ**

ṭuru ṭurmaḳ, [ṭurı ṭurmaḳ] Durmak, durmakta devam etmek.

ṭurı varmaḳ, [duru varmaḳ, ṭurı varmaḳ] **1.** Boşa gitmek. **2.** Birdenbire kalkıp gitmek, kendini ileri atmak.

[ṭurna]
– **alayı** Turna kataarı.
– **gözi** Pek saf, pek duru.
– **kırı** Siyahı beyazından çok olan at donu.
– **telli** Turna saçlı.
– **ṭonına girmek** Turna şeklini almak, turna kılığına girmek.

[turşu (← *Far.* türşī)**]**
– **destisi** Turşu küpü.

ṭuru, [durı, duru, ṭurı] **1.** Saf, temiz, berrak. **2.** Durgun, sakin.

ṭuruḳmaḳ, [duruḳmaḳ, ṭurıḳmaḳ] **1.** Duraklamak. **2.** Durmak, karar kılmak.

ṭurulmaḳ, [durulmaḳ] Durulaşmak, duru hale gelmek.

[ṭurum]
– **yiri** Durak yeri.

turumṭay Karagöz türünden bir alıcı kuş.

ṭurundurmaḳ Durmasına zaman ve fırsat bırakmak.

ṭurur Durgun, sakin.

ṭururmaḳ, [dururmaḳ] **1.** Durdurmak, bir hizmete memur etmek, hareketine engel olmak. **2.** Durdurmak, ayakta durdurmak, sabit kılmak.

ṭuruşmaḳ → **dürüşmek**

ṭurutmaḳ → **durutmaḳ**

turvan Yoğurt çalkalamaya yarayan küp, turfan.

turvanda, ṭurvanda Turfanda.

ţuş (I), [**düş (II), tüş (II)**] Taraf, cihet, yön, yol,

–a gelmek Rast gelivermek, karşılaşıvermek.

– eylemek, [**düş eylemek, düş itmek, – itmek, – ḳılmaḳ, tüş eylemek**] **1.** Rast getirmek, karşı karşıya getirmek, nail etmek. **2.** Müplela kılmak, uğratmak. **3.** Havale etmek.

– gelmek, [**düş gelmek, düşine gelmek**] Rast gelmek, tesadüf etmek, karşılaşmak.

–ına çıḳmaḳ Karşısına çıkmak.

– itmek → **– eylemek**

– ḳılmaḳ → **– eylemek**

– olmaḳ, [**düş olmaḳ**] **1.** Yönelmek. **2.** Rast gelmek, isabet etmek, karşılaşmak. **3.** Nail olmak, erişmek. **4.** Delalet etmek, uygun gelmek.

– –a Taraf taraf.

– ţutmaḳ Bir semte yönelmek.

ţuş (II) → **ţuşaḳ**

ţuşaḳ, [**duşaḳ, ţuş (II)**] Köstek, ayak bağı, bağ.

– vurmaḳ Kösteklemek.

ţuşanmaḳ Bağlanmak, kösteklenmek.

[**ţuşlu**]

– ţuşına Rast gelen tarafa, beğendiği yöne.

ţuşman Düşman.

– ţutmaḳ Düşman saymak.

ţuta → **ţutarıḳ, tutarıḳ**

ţutaġan, [**dutaġan**] İyice, sıkıca tutan, çok tutan.

ţutaḳ (I), [**dutaḳ (I)**] Dudak.

ţutaḳ (II), [**dutaḳ (II)**] Saban okunun elle tutulacak yeri, saban kulağı.

ţutalġa → **ţutarıḳ, tutarıḳ**

ţutalı → **ţutarıḳ, tutarıḳ**

ţuţam Deste, demet.

– yiri Kabza.

ţutamaḳ Kabza.

ţutar → **ţutarıḳ, tutarıḳ**

ţutarıḳ, tutarıḳ, [**dutalġa, dutaraḳ, dutu (II), ţuta, ţutalġa, ţutalı, ţutar**] Sara, hastalık nöbeti.

[**ţutaş**]

– eylemek → **– itmek**

– itmek, [**dudaş itmek, – eylemek**] Karşılaştırmak.

– olmaḳ, [**dudaş olmaḳ, ţudaş olmaḳ**] **1.** Karşılaşmak, rastlamak, yaklaşmak. **2.** Meşgul olmak, çalışmak.

ţutġun, [**dutġun, dutḫun, dutḳun**] Esir, tutsak, mahpus.

ţutġunlıḳ Tutukluk.

ţutı → **ţutu**

ţutḳun Tutuk, tutulmuş.

ţutma Hizmetçi, işçi, uşak.

tutmaç Yoğurtlu erişte çorbası.

ţutmaḳ, [**dutmaḳ**] **1.** Sabit kılmak. **2.** Farzetmek. **3.** Yapmak, amel etmek. **4.** Saklamak, muhafaza etmek, gizlemek. **5.** İstila etmek, zaptetmek, kaplamak. **6.** Bir hayvan çiftleştiği erkekten yavruya yüklü kalmak. **7.** Kapamak, seddetmek. **8.** Elde etmek, iltizam etmek, ihtiyar etmek. **9.** Alıkoymak, gitmeğe bırakmamak, engel olmak. **10.** Kullanmak. **11.** Saymak, addetmek, kabul etmek. **12.** Karşısına koymak.

ţuta Tutsan a!

ţuta gelmek Alıp gelmek, yanında getirmek.

ţut kap Mücadele, kavga.

–a virmek Emanet bırakmak, iğreti olarak vermek.

– ḳapmaḳ Atıp tutmak.

ţutruḳ → **duturuḳ**

ţutsaġ → **ţutsaḳ**

ţutsaḳ, [**dutsaḳ, ţutsaġ**] Esir.

ţutsaḳlıḳ, [**dutsaḳlıḳ**] Esaret.

ţutu, [**duta, dutı, dutu (I), ţutı**] Rehin.

– ḳomaḳ, [**dutu ḳomaḳ**] Rehin olarak bırakmak.

–ya ḳomaḳ, [dutuya ḳomaḳ] Terhin etmek, rehin olarak vermek.
tutuḳ ṭutuḳ (I), [dutuḳ (I)] Perde, peçe, yaşmak, duvak.
ṭutuḳ (II) Kapalı, örtülü.
ṭutuḳlaşmaḳ, tutuḳlaşmaḳ Tutuşmak.
ṭutulmaḳ → **dutulmaḳ**
ṭutulu Kapalı, müphem.
ṭutum Hal, durum, vaziyet.
ṭutunmaḳ, [dutunmaḳ] **1.** Edinmek, ittihaz etmek, telakki etmek. **2.** Tutulmak.
ṭuturuḳ → **duturuḳ**
ṭuvaḳ Duvak, peçe.
tuvulġa, ṭuvulġa → **tuġulġa, ṭuġulġa**
tuvulḳa → **tuġulġa, ṭuġulġa**
ṭuydurmaḳ, [duydurmaḳ, ṭuyġurmaḳ] İşittirmek, duyurmak, sezdirmek.
ṭuyġurmaḳ → **ṭuydurmaḳ**
ṭuyı → **ṭuyu**
ṭuyısuz Duygusuz, hissiz.
ṭuynaḳ → **dırnaḳ**
ṭuyu, [ṭuyı] Duygu, his.
ṭuyucı Hassas, duygulu.
tuyuḳ Şiir, şarkı, türkü.
ṭuz, tuz Güzellik, şirinlik.
ṭuzaḳ (← *Far.* dūzaḫ) Cehennem.
ṭuzlaḳ Tuz elde edilen yer, tuzla.
ṭuzluca, tuzluca Tatlı, güzel.
tü, [dü, tüg, tük] Tüy, kıl, yün.
–**si oŋmamaḳ** Tüyü düzelmemek, işi yolunda gitmemek.
[**tüfenk** (← *Far.* tufeng)]
– **serpmek** Kurşun atmak, yaylım ateş etmek.
tüg → **tü**
tügme Düğme.
tügmek → **dügmek (II)**
tük → **tü**
tükeli → **dükeli**
tülek (I) Ava alıştırılmış.
–**e gelmek** Kıvama, uygun duruma gelmek.
tülek (II) Tüy değiştirmiş.
tülemek Tüy değiştirmek.
tülenmek Tüylenmek.
tülüdeve İki hörgüçlü puğur ile Arap cinsi dişi deveden meydana gelen deve.
tülüngi Fakir, dilenci.
tülürek Tüylüce.
tüm Küme.
tümce Küme halinde.
tümel Temel.
tümen On bin, pek çok; fırka.
tümenāt Tümenler, kendisine yüz köy bağlı olan kasabalar.
tümmek Yumrulanmak, kabarmak.
tün Külhan.
türe, [töre, ṭöre] Âdet, usul, kural, örf, görenek, yasa, kanun, âyin.
türemek Peyda olmak.
türetmek İcat etmek.
türk Güzel, civan.
Türklük Türklerin oturduğu yer, köy.
Türkotı Eğir, andız, zencefil.
[**türkü**]
– **yaḳmaḳ** Türkü düzmek, türkü bestelemek.
– **yırlatmaḳ** Türkü çağırtmak.
tüskürmek (I), [**tüskürtmek**] Geri çevirmek, püskürtmek, geri çekilmek zorunda bırakmak.
tüskürmek (II) Tıksırmak.
tüskürtmek → **tüskürmek (I)**
tüş (I) Aynı derecede, denk, eş, akran.
tüş (II) → **ṭuş (I)**
– **eylemek** → **ṭuş (I)**
tütmek Duman olup gitmek.
tütün → **dütün**
tütünlik → **dütünlik**
tütüzdürmek → **dütüzdürmek**
tütüzmek → **dütüzdürmek**
tüy Kıl.
–**isi** Tüyü.
tüzmek İçine sinmek, işlemek.

U

uca Oturak yeri, kıç, sağrı.
– **kemigi** Akse'l-İreb, "uca kemiğini" Arapça "verek" karşılığı olarak alıyor ve uyluğun sonundaki yumru kemik diye tanımlıyor. Mütercim Asım bu sözcüğü bir kez "verek" karşılığı olarak ve "iki taraflı kalça kemikleri" denecek biçimde tanımlıyor. Bir kez de Arapça "sa'lebe" karşılığı olarak alıyor ve "kuyruk dibindeki mercimek kadar bir kemik" diye tanımlıyor. Burada anlamdaş olarak "kuyruksokumu" ve "pöç" sözcüklerini de veriyor. "Omaca kemiği" sözcüğünde görüldüğü üzere Mütercim Asım iki taraflı olan kalça kemiklerine "pöç" ve "omaca" da demektedir.
ucçuġaz Uçcağız.
ucra Uç yer, tenha, sakin, kimsesiz yer.
ucuraca Uzakça.
ucurdum, [**uçrum**] Uçurum.
[**ucuz**]
– **dutmaḳ** Aşağı görmek, değer vermemek.
ucuzsunmaḳ Ucuz görmek, ucuz bulmak.
uç (I) 1. Son, nihayet, netice. 2. Kenar. 3. Sınır, hudut, serhat.
–a çıḳmaḳ Sona erişmek, hitam bulmak.
– **begi** Sınır komutanı.
–dan Baştan sona değin, tümüyle.
–dan –a Baştan başa.
–ına irmek Sona ermek, son bulmak.
–ın ṭutmaḳ ... yoluna, tarafına gitmek.
– **virmek** Kabarmak.

uç (II) Sebep, vesile.
–dan → –ından
–ımızdan İçin, yüzümüzden, bizden dolayı.
–ından, [**–dan, –ıyla**] İçin, sebebiyle, sebepten, –den dolayı, yüzünden.
–ıyla → –ından
–uŋdan → –uŋuzdan
–uŋuzdan, [**–uŋdan**] Yüzünüzden, sizden dolayı.
uçar Uçan.
uçarda Kuşlardan, kuşlar arasında.
uçıḳmaḳ (I) Yükselmek istemek.
uçıḳmaḳ (II) Korku ve heyecandan benzi sararmak.
uçınmaḳ → uçunmaḳ
uçḳunmaḳ Esirgemek, vermemek için geri çekmek.
[**uçḳur**]
– **evi** Donun uçkur geçirecek yeri, uçkurluk.
uçmaġ → uçmaḳ
uçmaḫ → uçmaḳ
uçmaḳ (I), [**uçmaġ, uçmaḫ**] (← *Soğd.* uştmaḫ) Cennet.
[**uçmaḳ (II)**]
uça gelmek Uçar gibi, acele gelmek.
uçayu Uçarak.
uçrum → ucurdum
uçuḳ Sara hastalığı.
– **dutmaḳ → – ṭutmaḳ**
–ı depreşmek Sarası tutmak, kendini kaybetmek.
– **ṭutmaḳ**, [– **dutmaḳ**] Sara tutmak, cin tutmak.
uçuḳlı → uçuḳlu
uçuḳlu, [**uçuḳlı**] 1. Saralı, cin tutmuş. 2. Sersem, derbeder, sarsak, deli.
uçunmaḳ, [**uçınmaḳ**] Korkudan sararmak, rengi uçmak.

uçurma Kuru, boş laf, uydurma söz.
uçurmaḳ **1.** Kaçırmak. **2.** Yüksek göstermek, çok övmek. **3.** Koştırmak, hızla göndermek.
ud, [ut, uṭ] **1.** Haya, edep, ar, hicap, utanma, utanç. **2.** Kaygı, tasa. **3.** Şeref, onur.
– **yiri, [ut, uṭ yiri]** Erkek ve kadının cinsel organlarının bulunduğu yer.
udlı → **udlu**
udlu, [udlı, utlu] **1.** Utangaç, mahcup. **2.** Utanılacak.
– **düşmek** Mahcup olmak, utanır duruma düşmek.
– **itmek** Mahcup düşürmek, utandırmak.
udlulıḳ Mahcubiyet, utangaçlık.
udsuz Hayasız, saygısız, kaba davranışlı.
udsuzlıḳ Hayasızlık, utanmazlık.
ufaḳlamaḳ Ufaltmak.
ufam ufam Ufacık ufacık, zerre zerre.
ufandı Ufalanan şeyin kırıntıları.
ufanmaḳ Parçalanmak, ufalanmak.
ufanuḳ Kırık, ufanmış.
ufatmaḳ Kırmak, parçalamak.
uġ (I) Direk (?).
uġ (II) Çakşır, şalvar.
uġ (III) Zahire ambarı, kiler.
uġınmaḳ → **uġunmaḳ**
uġırlayın → **uġrulayın**
uġraġan Çok uğrayan, çok karşılaşan.
uġramaḳ **1.** Tesadüf etmek, rastlamak, rastgelmek. **2.** Karşılaşıp geçmek, uzaklaşmak. **3.** Üstüne varmak, birden saldırmak.
uġrap Uğrayıp.
uġrayu gelmek Rastgelmek.
uġraş Harp, savaş, kavga, dalaşma.
– **eylemek** → – **itmek**
– **itmek,** [– **eylemek**] Savaşmak.
– **yiri** Savaş alanı.
uġraşcı Muharip, savaşçı.
uġraşmaḳ **1.** Karşılaşmak, rastgelmek, rastlamak, kavuşmak. **2.** Çarpışmak, savaşmak.

uġratmaḳ Maruz kılmak, duçar etmek.
uġrı, [uġru] Hırsız.
– **ḳapu** → **uġrın**
– **yol, [uġrın yol]** Gizli yol, kestirme, kısa yol.
uġrıladın → **uġrın**
uġrılamaḳ → **uġrulamaḳ**
uġrılanmaḳ → **uġrulanmaḳ**
uġrılayın → **uġrulayın**
uġrılıḳ → **uġrulıḳ**
uġrın, [uġrıladın, uġrınca, uġrun] Gizli, gizlice.
– **ḳapu, [uġrı ḳapu, – ḳapu, uġru ḳapu, uġrun ḳapu]** Yapının asıl kapısından başka, göze çarpmayan bir yerindeki kapı, gizli kapı.
– – Gizli gizli.
– **yol** → **uġrı**
uġrınca → **uġrın**
uġru → **uġrı**
– **ḳapu** → **uġrın**
uğrulamaḳ, [uġrılamaḳ, uġurlamaḳ] Çalmak, sirkat etmek.
uğrulanmaḳ, [uğrılanmaḳ, uğurlanmaḳ] **1.** Çalınmak. **2.** Gizlenmek.
uğrulayın, [uğırlayın, uğrılayın, uğurlayın] Hırsız gibi, gizlice, sessizce.
uğrulayıncacıḳ Pek gizli olarak, hiç sezdirmeyerek.
uğrulıḳ, [uğrılıḳ, uğurluḳ] Hırsızlık.
uğrun → **uğrın**
– **ḳapu** → **uğrın**
uğud İri öğütülmüş un.
[uğum]
–**ını uçurmaḳ** Huzurunu, tahammülünü kaçırmak (?).
[uğunca]
– **olmaḳ** Geçimli olmak, uysal, kanaatkâr, alçak gönüllü olmak.
uğumlu Sabırlı, tahammüllü.
uğumsuz Geçimsiz, aç gözlü.
uğundurmaḳ → **uğundurmaḳ**
uğundurmaḳ, [uğundırmaḳ] Bayılacak hale getirmek.

uġunmaḳ, [uġınmaḳ, uvunmaḳ] Bayılacak hale gelmek, bayılmak, aklı başından gitmek.
uġunuḳ Baygınlık.
uġur **1.** Ön, yön. **2.** Yol.
– **eri** İyi bir amaç için yola çıkan yolcu.
–**ını açmaḳ** Yolunu açmak.
– **olsun** Uğurlar olsun.
uġurḳan → **urḳan**
uġurlamaḳ → **uġrulamaḳ**
uġurlanmaḳ → **uġrulanmaḳ**
uġurlatmaḳ Çaldırmak.
uġurlayın → **uġrulayın**
uġurlayınca Gizlice, gizli gizli.
uġurluḳ → **uġrulıḳ**
uġurmaḳ Yollanmak, yürümek.
uġut Baygın, kendinden geçmiş.
ul Temel.
ulaġ → **ulaḳ**
ulaġāt Ulaklar, elçiler, postacılar.
ulaḳ, [ulaġ] **1.** Parça. **2.** Eskiden, bir yerden başka yere posta ya da haber götüren. **3.** At.
[ulaḳcı]
– **atı** Posta beygiri.
ulaḳlıḳ Ulak görevi, işi.
ulalmaḳ **1.** Büyümek, yetişmek, yaşlanmak. **2.** Artmak, çoğalmak.
ulalu başlamaḳ Büyümeye başlamak.
ulaltmaḳ Büyütmek, yetiştirmek, yükseltmek, çoğaltmak.
ulamaḳ Eklemek, katmak, ulaştırmak.
ulam ulam Sıra sıra, arka arkaya.
ulanmaḳ (I) Eklenmek.
ulanmaḳ (II) Büyüklük taslamak.
ulaşdırı → **ulaşdurı**
ulaşdırmaḳ → **ulaşdurmaḳ**
ulaşdurı, [ulaşdırı, ulaşdurı] Ardı kesilmeksizin, sürekli, devamlı, fasılasız.
ulaşdurmaḳ, [ulaşdırmaḳ] **1.** Bağlamak, bitişmek, birleştirmek, ilhak etmek. **2.** Yetiştirmek, eriştirmek.
ulaşduru → **ulaşdurı**
ulaşġan, [ulaşḳan] Sıkıca yapışan, yapışkan, sırnaşık.
ulaşıḫ → **ulaşuḳ**
ulaşıḳ → **ulaşuḳ**
ulaşḳan → **ulaşġan**
ulaşmaḳ **1.** Yakınlık peyda etmek, yaklaşmak. **2.** Birleşmek, birleşip yapışmak. **3.** Yetişmek, erişmek, ulaşmak, kavuşmak. **4.** Bulaşmak, etkilemek, sirayet etmek. **5.** Akraba olmak, yakınlık kurmak. **6.** Eline geçmek, kendisinin olmak.
ulaşası olmaḳ Ulaşacak olmak, ulaşmak.
ulaşmaḳlıḳ Kavuşma, vuslat.
ulaşu Bitişik, bağlı, merbut, muttasıl.
ulaşuḫ → **ulaşuḳ**
ulaşuḳ, [ulaşıḫ, ulaşıḳ, ulaşuḫ] **1.** İleriden beri sürüp gelen, mütevali. **2.** Birbiri ardına, arkası kesilmeksizin. **3.** Bağlılık, irtibat. **4.** Bitişik, bağlı, muttasıl. **5.** Yakınlık, akrabalık.
ulaşuḳlıḳ Akrabalık, yakınlık.
ulayı → **ulayu**
ulayu, [ulayı] Muttasıl, arkası kesilmeksizin, sürekli olarak, birbirine bitişik olarak.
ulı → **ulu**
ulu, [ulı] **1.** Zengin. **2.** Ağır. **3.** Çok büyük, pek önemli. **4.** Şerefli, saygıdeğer.
– **aşıllu** Asılzade.
– **başlu** Yüce, yüksek mertebeli.
– **bayram** Ramazan bayramı.
– **boy** Boy'dan büyük olan topluluk, kabile, aşiret.
– **ḫatun** Hanımefendi.
– **işlü** Büyük işler başaran.
–**lar yolı** Büyüklerin adeti, usulü, mesleği.
– **leşker** Çok sayıda asker.

– **söz** Büyük söz, kendine çok güvenilerek söylenen söz.
– **ṭutmaḳ** İtibar etmek.
– **yol** Büyük yol, cadde.
– **yollu** Yolda büyük, yüksek dereceli.
uluġ Ulu, büyük.
ululamaḳ **1.** Saygı göstermek, tazim etmek. **2.** Üstün kılmak, yüceltmek. **3.** Taltif etmek, aziz kılmak.
ululanmaḳ **1.** Büyümek. **2.** Kibirlenmek, büyüklük taslamak. **3.** Saygı gösterilmek, yüceltilmek, bağlanılmak.
ululatmaḳ Büyütmek.
ululıḳ Azamet.
– **itmek** Kibirlenmek, büyüklük taslamak.
uluraḳ Daha büyük, en büyük, daha iri.
ulus Aşiret, halk, millet, kavim.
umaç → **omaç (I)**
umaḳ Arzu, amaç, hırs (?).
umarlanmaḳ Umutlanmak, ümide düşmek.
umı → **umu**
umma Umduğu eline geçmeyen kimsenin uğradığı hastalık.
ummaḳ Beklemek, temenni etmek.
uma varmaḳ Umarak, ümitle gitmek.
umsundurmaḳ, [umundurmaḳ] Ümide düşürmek.
umṣunmaḳ, umsunmaḳ Ummak, canı çekmek.
umu, [umı] **1.** Ümit, emel, arzu, dilek. **2.** Beklenen şey.
– **virmek** Ümide düşürmek.
umucı Ümit eden, uman.
umucuḳ Umulan, beklenen şey.
umundurmaḳ → **umsundurmaḳ**
umusuz Ümitsiz.
[un]
– **aşı** Bulamaç, hamur işi.
– **özi** Nişasta.
unaḳ, [onaḳ] İyi, elverişli, yarar (?).
uŋarmaḳ → **oŋarmaḳ**
uŋat → **oŋat**
uŋdurmaḳ → **oŋdurmaḳ**
uŋmaḳ → **oŋmaḳ**
unutsaġı → **unutsaġu**
unutsaġluḳ → **unutsalıḳ**
unutsaġu, [unutsaġı, unutsaḳ] Unutkan.
unutsaḳ → **unutsaġu**
unutsaḳlıḳ → **unutsalıḳ**
unutsalıḳ, [unutsaġluḳ, unutsaḳlıḳ] Unutkanlık, nisyan.
uraġut Kadın.
urdurmaḳ **1.** Vurdurmak, talan, yağma ettirmek. **2.** Sokturmak.
urfadan, [rufadan] Rafadan.
urġun **1.** Vurulan, vurulmuş. **2.** Vurgun, âşık.
– **mālı** Vurgun malı, ganimet.
urġuncı Yağmacı, vurguncu.
urılmaḳ → **urulmaḳ**
urınmaḳ → **urunmaḳ**
uruş → **uruş**
urışmaḳ → **uruşmaḳ**
[urḳ]
– **olmaḳ** Uzayıp gitmek, önden gitmek.
urḳan, [uġurḳan] Urgan.
urlu Vurulu, vurulmuş, basılmış.
urmaḳ **1.** Vurmak, çarpmak. **2.** Baskın yapmak, gasp ve yağma etmek. **3.** Belli bir sesi yüksek olarak çıkarmak, haykırmak. **4.** Giydirmek, giyinmek, takmak. **5.** Vazetmek, koymak. **6.** Sokmak, batırmak, delmek, yaralamak. **7.** Nişan alarak atmak. **8.** İfade etmek, beyan etmek, bildirmek. **9.** Sürmek. **10.** Etkilemek.
ura başlamaḳ Vurmaya başlamak.
ur ṭut Pazarlık ederek, üç aşağı beş yukarı.
urıp ṭutmaḳ Ne yapıp yapmak.

uruḳ 1. Irk, soy, sülale, hanedan, aile, kuşak. 2. Aşiret kolu, boy, oymak.
– **atmaḳ** Bitki, filiz, dal kol salmak.
urulmaḳ, [**urılmaḳ**] 1. Dikilmek, kurulmak, yapılmak. 2. Vurulmak, çarpılmak. 3. Giydirilmek, takılmak, konulmak.
urum (I) Vuruş.
urum (II) Cirm, hacim.
urun → **orun**
urunmaḳ, [**urınmaḳ**] 1. Giyinmek. 2. Takınmak. 3. Konulmak, oturulmak, takılmak.
urunulmaḳ Giyinilmek.
Urus Rus.
uruş, [**urış**] Müsademe, çarpışma, vuruşma, savaş.
– **itmek** Savaşmak, vuruşmak.
– **yaraġı** Savaş levazımı, savaş hazırlığı.
uruşcı Muharip, savaşçı.
uruşmaḳ, [**urışmaḳ**] 1. Hepsi birleşip vurmak. 2. Vuruşmak, çarpışmak, öldürüşmek.
uruşu ölmek Çarpışa çarpışa ölmek.
uruyumrı Bir çeşit ur.
urva, [**uvra**] Yufka açılırken hamur tahtaya yapışmasın diye altına saçılan un.
uş, us Akıl, fikir.
–**dan alu** Akılsuz, akıl yoksulu.
–**ı azmaḳ** Çıldırmak.
uṣal İhmal edilecek nitelikte önemsiz.
– **olmaḳ** → **uṣaŋ, usaŋ**
– **ṭutmaḳ** → **uṣaŋ, usaŋ**
uṣan, usan → **uṣaŋ, usaŋ**
– **gelmek** Usanç, bıkkınlık gelmek.
– **olmaḳ** → **uṣaŋ, usaŋ**
– **ṭutmaḳ** → **uṣaŋ, usaŋ**
– **virmek** Usandırmak, usanç vermek.
uṣaŋ, usaŋ, [**uṣan, usan**] 1. Gafil, gevşek, tembel. 2. İsteksiz.
– **dutmaḳ** → – **olmaḳ**
– **olmaḳ**, [**uṣal olmaḳ, uṣal ṭutmaḳ,**
– **dutmaḳ, uṣan, usan olmaḳ, uṣan, usan ṭutmak,** – **tuṭmaḳ**] Bıkmak, gevşek davranmak, ihtiyatsız bulunmak, ihmal etmek.
– **ṭutmaḳ** → – **olmaḳ**
uṣaŋlıḳ, usaŋlıḳ Gafillik, ihmal, tembellik, gevşeklik.
uṣmaḳ → **yoṣmaḳ**
uṣuḳmaḳ Aklı erecek hale gelmek.
[**uṣul**]
– **boy** Mütenasip, mevzun endam.
uṣullu Uslu, kibar, yumuşak, yol bilir.
uş, [**üş**] 1. İşte, şimdi. 2. Çünkü. 3. Ancak.
– **ṣunda** Ha şurada, işte şurada.
– – Hemen şimdi, derhal.
– ... – Ha... ha...
uşacıḳ → **uşacuḳ**
uşacuḫ → **uşacuḳ**
uşacuḳ, [**uşacıḳ, uşacuḫ**] 1. Uşakçık, küçük çocuk. 2. Ufacık.
uşaġki Çocukluktaki.
uşaḳ 1. Ufak, küçük. 2. Çocuk.
– **devşek**, [– **döşek**] 1. Çoluk çocuk. 2. Ufak tefek.
– **döşek** → – **devşek**
uşaltmaḳ → **uşatmaḳ**
uşandurmaḳ → **uşatmaḳ**
uşanmaḳ Kırılmak, parçalanmak, ufanmak, dağılmak, kopmak, toz haline gelmek.
uşatmaḳ, [**uşaltmaḳ, uşandurmaḳ**] Parçalamak, ufaltmak.
uşbu, [**işbu**] Bu, işte bu.
– **ara**, [**işbu ara**] Bura.
– –, [**işbu işbu**] Şöyle şöyle, şu şu.
uşbula, [**işbula**] Böyle, böylece, işte böyle, bu şekilde.
uşbular, [**işbular**] Bunlar.
uşbuŋa, [**işbuŋa**] Buna.
uşbunca Bunca.
uşbunda, [**işbunda**] Burada, bu yerde.
uşbundan, [**işbundan**] Buradan.
uşbunı, [**işbunı**] Bunu.
uşbunları, [**işbunları**] Şunları, bunları.

uşbunuŋ, [işbunuŋ] Bunun.
– **gibi, [işbunuŋ bigi, işbunuŋ gibi]** Bu gibi, böyle.
uşbunuŋla, [işbunuŋla] Bununla.
uşda → üşde
uşmaḳ Uçmak.
uşuşmaḳ Üşüşmek.
ut, uṭ → ud
– **yiri → ud**
utalmaḳ Utanmak (?).
utancaḳ → utansaḳ
utanġan Çok utangaç, sıkılgan.
utansaḳ, [utancaḳ] Mahcup, utangaç, sıkılgan.
utdurmaḳ Kumarda kaybetmek.
utılmaḳ → utulmaḳ
utışmaḳ Birbirini yenmeğe çalışmak.
utızmaḳ → utuzmaḳ
utlu → udlu
utmaḳ, [ütmek (II), yutmaḳ (I)] 1. Yenmek, oyunda kazanmak. 2. Yararlanmak.
utulmaḳ, [utılmaḳ, ütilmek, ütülmek (I)] Oyunda yenilmek, kaybetmek.
[uturu uturu]
– – **baḳmaḳ** Dikkatli dikkatli, dik dik bakmak.
utuzmaḳ, [utızmaḳ, ütüzmek (I)] Yutulmak, oyunda kaybetmek.
uvacıḳ → uvacuḳ
uvacuġ → uvacuḳ
uvacuḳ, [uvacıḳ, uvacuġ] Ufacık.
uvaġıraḳ, [uvaḳraḳ] Daha küçük, pek ufak.
uvaḳ Ufak, küçük, kırıntı.
– **devek** Ufak tefek.
[uvaḳlu]
– **irilü** Küçüklü büyüklü, irili ufaklı.
uvaḳraḳ → uvaġıraḳ
uvalmaḳ Ufanmak, parçalanmak.
uvandurmaḳ Ufaltmak, parçalamak.
uvanıḳ → uvanuḳ
uvanmaḳ Ufanmak, kırılmak, parçalanmak.
uvanuḳ, [uvanık] Kırık.
uvatmaḳ Ufaltmak, ufalamak, kırmak, parçalamak.
uvra → urva
uvumlaġı Kanaat veren.
uvunmaḳ → uġunmaḳ
uya 1. Ahmak, sersem, bön, uysal. 2. Tembel. 3. Arkadaş, kardeş.
uyaca Muti, uysal (?).
uyad → oyad
uyadlıḳ → oyadlıḳ
uyaġ → uyaḳ
uyaġmaḳ → uyaḳmaḳ
uyaḫ → uyaḳ
uyaḫmaḳ → uyaḳmaḳ
uyaḳ, [uyaġ, uyaḫ] 1. Uyanık, uykusuz. 2. Uykusuzluk.
uyaḳdurmaḳ Gurup ettirmek.
uyaḳmaḳ, [oyaġmaḳ, uyaġmaḳ, uyaḫmaḳ] Gurup etmek, yıldız batmak.
–**a varmaḳ** Işığı kararır gibi olmak.
uyalmaḳ Utanmak, çekinmek.
uyan, [oyan] Dizgin, gem, yular.
– **ṭamaġı** Gemin ağza giren kısmı.
– **urmaḳ** Gem, dizgin takmak.
– **urulmaḳ, [– vurulmaḳ]** Gem, dizgin takılmak.
– **vurulmaḳ → – urulmaḳ**
uyandırmaḳ → uyandurmaḳ
uyandurmaḳ, [uyandırmaḳ] 1. Yakmak, ışığı parlatmak. 2. Uyarmak, ikaz etmek.
uyanıḳ → uyanuḳ
uyanlamaḳ, [oyanlamaḳ] Hayvana gem vurmak.
uyanlanmaḳ, [oyanlamaḳ] Ağzına gem takılmak, dizgin vurulmak.
[uyanmaḳ (I)]
uyanı gelmek → uyanu gelmek
uyanu gelmek, [uyanı gelmek] Uyanıvermek.
uyanmaḳ (II), [oyanmaḳ] Işık parlamak, yanmak.
uyanuḳ, [uyanıḳ] Bilgili, haberli.
– **olmaḳ** Uyumamak, uykusuz kalmak.
uyarıcı Uyandırıcı, mürşit.
uyarılmaḳ (Işık) Yakılmak, partlatılmak.

uyarmaḳ, [**uyatmaḳ**] **1.** Uyandırmak, irşat etmek, ikaz etmek. **2.** (Işığı) Parlatmak, yakmak. **3.** Harekete getirmek.
uyarmaḳlıḳ İkaz, irşat, yola getirme.
uyatmaḳ → **uyarmaḳ**
uyḥu, [**uyuḳu**] **1.** Uyku. **2.** Rüya, düş.
–**sı alınmaduḳ** Uykusu geçmemiş, uykusunu alamamış.
–**ya varmaḳ** Uyumaya başlamak, uykuya dalmak, uyumak.
uyımaḳ → **uyumaḳ**
[**uyḳu**]
–**sı uçmaḳ** Uykusu kaçmak.
uyḳun Alamet, bayrak.
uylaşmaḳ Birbiriyle uyuşmak, uzlaşmak.
uyluḳ → **oyluḳ**
uymaḳ Çatmak, sataşmak.
uyucı, [**uyucu**] Tabi, uyuntu, dalkavuk.
uyucu → **uyucı**
uyaġan, [**üyügen**] Çok uyuyan.
uyuḳlaşmaḳ Birlikte uyuklamak.
uyuḳu → **uyḥu**
uyumaḳ, [**uyımaḳ, uyunmaḳ, uyuşmaḳ (I)**] **1.** İçine maya karıştırılan yoğurt, süt ve pekmez gibi şeyler katılaşmak. **2.** Kan pıhtılaşmak.
uyundı, [**uyundu, uyuntı**] **1.** Kendi başına hareket edemeyip başkasına uyan. **2.** Tüfeyli, asalak.
uyundu → **uyundı**
uyunmaḳ → **uyumaḳ**
uyuntı → **uyundı**
uyur Uyuyan, uyumakta olan.
–**a urmaḳ** Uyur gibi görünmek.
uyurlanmaḳ Uyur görünmek.
uyurulmaḳ Uyutulmak.
uyuşmaḳ (I) → **uyumaḳ**
uyuşmaḳ (II) Birbirine uymak, birbirine uygun düşmek.
uyuşuḳ Pıhtılaşmış.
uyuşunmaḳ Uygun gelmek.
uyutmaḳ Sütü mayalayıp yoğurt haline getirmek, koyulaştırmak.
uyuzlanmaḳ Sokulup sürtünmek.
uyuzlu Uyuz, uyuz hastalığına yakalanmış olan.
uz **1.** Ustaca, münasip, uygun, muvafık, doğru. **2.** Usta, mahir, tecrübeli, dikkatli, uyanık.
– **atıcı** Nişancı.
– **dillü** Güzel, düzgün söz söyleyen.
– **dirilmek** Güzel geçinmek.
– **düşmek** **1.** Uygun gelmek. **2.** Uyuşmak, imtizaç etmek.
– **elli** → – **ellü**
– **ellü**, [– **elli**] Marifetli, hünerli, eli işe yatkın.
– **gelmek** Uygun gelmek.
– **kişi** Akıllı, mahir, temkinli.
– **söylemek** Sözü düşünerek, tartarak söylemek.
uzadusına → **uzadıya**
uzadıya, [**uzadusına**] Uzunluğuna, uzunlamasına.
[**uzaḳ**]
– **ṣaġınç** → **uzun**
– **uçmaḳ** Az zamanda uzun mesafe almak.
uzamaḳ Uzaklaşmak.
uzamılmaḳ Uzamak, uzatılmak.
uzanmaḳ Uzun sürmek, uzamak.
uzatmaḳ Uzaklaştırmak.
uzdaşmaḳ Uzlaşmak, uyuşmak, anlaşmak.
uzḳuş Kelebekkuşu.
uzlıḳ → **uzluḳ**
uzluḳ, [**uzlıḳ**] **1.** Yumuşaklık, teenni, ihtiyat. **2.** Ustalık, maharet, hüner. **4.** Uyuşma, barışma, sulh. **5.** Kusursuz iş.
uzraḳ Daha uygun, daha elverişli.
uzun Uzunluk.
– **eylemek** → – **ḳılmaḳ**
– **ḳılmaḳ**, [– **eylemek**] Uzatmak.
– **saġınç** → – **saġış**
– **saġış**, [**uzaḳ ṣaġınç, – saġınç**] Tûl-i emel, bitmez tükenmez istek.
– **uzaḳ** Uzun uzadıya, sürekli.
uzunı uzunı Uzun parçalar halinde, uzunlamasına.
uzunsuz Hasıl-ı kelam, kısacası.

Ü

üce Yüce, yüksek, en üst.

[**ücret** (*Ar.*)]

–**e ṭutmaḳ** Kiralamak.

[**üç**]

– **günlücek** Üç gün olan sürece.

– **ḳarındaşlar** Üç kardeş.

üçgül Yonca, tirfil.

üçürdüm Üç telden örülmüş, üç kat edilmiş ip.

üçürmek → **öçürmek**

[**üf**]

– **dimek** Üflemek.

ügi → **ügü**

ügrimek → **ügrümek**

ügrümek, [**ügrimek, ügülemek**] Sallamak, ırgalamak.

ügrümük Beşik ve salıncağın sallanma merkezi.

ügrünmek Irgalanmak, sallanmak.

ügrüni ügrüni Salına salına.

ügü, [**ügi**] Baykuş türünden olan puhukuşunun bir çeşidi.

ügülemek → **ügrümek**

ügünmek → **ügüşmek**

ügürtlemek, [**üvürtlemek, üyürtlemek**] İyisini seçmek, tercih etmek.

ügürtlenmek, [**üvürtlenmek**] Seçilmek.

ügüşmek, [**ügünmek**] **1.** (Kan) Pıhtılaşmak. **2.** (Diş) Kamaşmak.

üleşdirilmek Paylaştırılmak, bölüştürülmek.

üleşdirmek → **üleşdürmek**

üleşdürmek, [**üleşdirmek**] Paylaştırmak, bölüştürmek.

üleşik → **üleşük**

üleşmek Paylaşmak, bölüşmek.

üleşük, [**üleşik**] **1.** Hisse, pay. **2.** Taksim, pay etme, dağıtma.

ülger Kumaşın yüzü, havı.

üli → **ülü**

üliş → **ülü**

ülitmek → **yülütmek**

Ülker Süreyya yıldızı.

ülp Erkek hayvanın cinsel organı.

ülpermek Ürpermek.

ülü, [**üli, üliş, ülüş**] Hisse, pay, kısmet, kısım, bölük.

ülük İbrik emziği.

ülüklenmek Filizlenmek.

ülülü Hisseli, kısmetli, nasipli.

ülüş → **ülü**

ülütmek → **yülütmek**

ün **1.** Ses, yüksek ses, nida, avaz, sada. **2.** Şöhret, şan.

– **boġulmaḳ** Ses kısılmak.

– **çekmek** Bağırmak, haykırmak, feryat, figan etmek.

– **dartmaḳ** Ses çıkarmak, bağırmak.

– **eylemek** → – **itmek**

– **itmek**, [– **eylemek**] Bağırmak, haykırmak, seslenmek, ses çıkarmak, çağırmak.

– **ḳopmaḳ** Ses yükselmek.

– **şalmaḳ** Haber göndermek.

– **ürmek** Yüksek ses çıkarmak, bağırmak, haykırmak.

– **virmek** Seslenmek, ses çıkarmak.

ündemek, [**indemek, ünlemek, ünnemek**] Seslenmek, çağırmak, davet etmek.

ünegi → **önegü**

ünlemek → **ündemek**

ünleşmek Birbirine bağırmak, bağırışmak.

ünnemek → **ündemek**

ünüge Tartısı yerine göre değişen bir ağırlık ölçüsü, nügü.

üŋük Hançere.

– **başı** Boğaz deliğinin başladığı yer.

ürilmek → **ürülmek**

ürki → **ürkü**

[**ürkmek**]

ürke düşmek Birdenbire ürkmek.

ürkü, [**ürki**] **1.** Korku, heyecan. **2.** Bela, musibet, kargaşalık, panik.

ürkülik Tehlike, kendisinden korkulan şey, fitne, karışıklık.

[**ürkün**]

– **taşı** Dam kenarına sıralanan korkuluk taşı.

ürküntülük Panik.

ürmek (I), [**üvürmek**] Üfürmek, üflemek.

ürmek (II) Seçmek, ayırmak.

ürpek Ürpermiş.

ürpeleşmek Kaynaşmak, harekete gelmek.

ürü → **örü (II)**

ürükmek Çoban sıçrayıp çoğalmak.

ürülmek, [**ürilmek**] **1.** Üfürülmek, üflenmek. **2.** Şişirilmek.

ürün → **ürüŋ**

ürüŋ, [**ürün**] **1.** Mahsul, kır otu. **2.** Süt ve sütten elde edilen maddeler.

üründi → **üründü**

üründilemek → **üründülemek**

üründilenmek → **üründülenmek**

üründü, [**üründi**] Seçilmiş, seçkin, güzide, mümtaz, en iyi.

– **eylemek** → – **ḳılmaḳ**

– **ḳılmaḳ,** [– **eylemek**] Seçmek, ihtiyar etmek.

– **olmaḳ** Seçilmek, seçkin, mümtaz olmak.

üründülemeḳ, [**üründilemek**] İyisini seçmek, iyisini yeğlemek.

üründülenmek, [**üründilenmek**] Seçilmek, ihtiyar olunmak.

ürüntülü Seçkin.

ürüsüz Ürün vermeyen.

üs Üst.

üsküf Başlık, serpuş.

[**üsküli**]

– **bezi** İnce, yumuşak keten bezi.

üsküre (← *Far.* üskere) Ağzı yayvanca kap, toprak çanak.

üsmek Yetişip büyümek.

üsne Üstüne, üzerine.

[**üst**]

– **gelmek** Üstün gelmek, galebe etmek.

– **giyesi** → **üstlük**

–**ine aġlamaḳ** Ölüsüne ağlamak.

–**ine almaḳ** Üzerine, çevresine toplanmak, yığılmak.

–**ine girmek** Yanına girmek, katına varmak.

–**ine sürmek** → **üzeri**

–**ine üşmek** Çevresine, üzerine toplanmak.

üstesi Üstelik olarak ödenen, üste ödenen.

üstlük, [**üst giyesi**] En üste giyilen giysi.

üstün Üst, üstteki.

– **ellü** Galip.

– **yan** Üst yan, yukarı taraf.

[**üstün** (← *Far.* sütūn)]

– **aġacı** Üzerine yapının çatısı oturtulan büyük direk.

üstünki Yukarıki.

üstünköyi Üstünkörü.

üş → **uş**

üşde, [**uşda, üşte**] İşte.

üşegen Çok üşüşen, şiddetle üşüşen.

üşek Vaşak, kırkedisi.

üşelemek Kişelemek, kış diye kovmak.

üşendirmek → **üşendürmek**

üşendürmek, [**üşendirmek**] Tedirgin etmek, rahatsız etmek.

üşengen Tembel, çok üşenen, ihmalci.

üşengenlik Tembellik.
üşenmek 1. Üzülmek, sıkılmak, rahatı kaçmak, tedirgin olmak. 2. Çekinmek, sakınmak, korkmak. 3. Usanmak, bıkmak.
üşilenmek Yelpazelenmek, nefes, hava vermek, üflemek.
üşimdi Şimdi, şimdiye dek.
[üşmek]
üşe gelmek Topluca gelmek, toplanıvermek, üşüşmek.
üşte → üşde
– ma Al, işte.
üşündi, [üşünti, üşüntü] Üşüşme.
– eylemek → – itmek
– itmek, [– eylemek] Üşüşmek.
üşünti → üşündi
üşüntü → üşündi
üşürmek Üşüştürmek, musallat etmek.
üti Ütü.
ütilmek → utulmaḳ
ütme Kabuğuyla birlikte alev içine atılarak pişirilmiş taze buğday ve nohut, firik.
ütmek (I) 1. Taze buğday ve nohudu kabuğuyla alevli ateşe atarak kebap etmek. 2. Kıllarını yakmak için alevden geçirmek.
ütmek (II) → utmaḳ
ütülmek (I) → utulmaḳ
ütülmek (II) Taze buğday ve nohut kabuğuyla alevli ateşe atılarak kebap edilmek.
ütüzdürmek Kumarda oyunu kaybetmesine neden olmak.
ütüzmek (I) → utuzmaḳ
ütüzmek (II) Kumarda oyunu kaybetmek.
üvez → üyez
üvezaġacı Karaağaç.
üvürmek → ürmek (I)
üvürtlemek → ügürtlemek
üvürtlenmek → ügürtlenmek
üyez, [üvez] Sivrisinek, atsineği, eşeksineği, tatarcık, büvelek.
üyimek, [üyümek] Uyumak.
üyitmek, [üyütmek] Uyutmak.
üyüġen → uyuġan
üyük, [hüyük] 1. Üst üste toprak yığılarak meydana gelmiş olan ve kazı ile içerisinden eski eserler çıkarılan yapma tepecik. 2. Bostan korkuluğu, oyuk.
üyümek → üyimek
üyümezlenmek Uyumaz görünmek.
üyürtlemek → ügürtlemek
üyütmek → üyitmek
üzegü Üzengi.
– germek → üzengü
[üzengü]
– germek, [üzegü germek] Şiddetle karşı koymak, at üstünde kahramanca savaşmak.
[üzer]
– yir Üst taraf.
üzere 1. Üzerine, üzerinde. 2. Müddetçe, süresince, değin.
[üzeri]
–ne ḳomaḳ ...e memur etmek.
–ne olmaḳ Ciddi tutmak, ihmal etmemek, üzerine düşmek.
–ne sürmek, [üstüne sürmek] Israr etmek, üstelemek.
–ne uġramaḳ, [–n urmaḳ] Üzerine yürümek, saldırmak, hücum etmek.
–n urmaḳ → –ne uġramaḳ
üzgeç Yüzgeç.
üzilmek → üzülmek
üzkes Elbette, kesinlikle, kesin olarak, asla.
üzlemek İzlemek, takip etmek.
üzmek 1. Koparmak, kazmak, kesmek, bozmak, ayırmak, uzaklaştırmak. 2. Yüzmek.
üzmük İyileşmeğe yüz tuttuğu sırada yeniden hasta olan.

[**üzre**]
–**sinde** → –**sine**
–**sine**, [–**sinde**] Üzerine, üstüne.

üzülmek, [**üzilmek**] **1.** Kopmak, koparılmak, kırılmak, kopup dağılmak, bozulmak, kesilmek, sökülmek, uzaklaşmak. **2.** Yüzülmek. **3.** İlgiyi, ilişkiyi kesmek. **4.** İyileşmeğe yüz tuttuğu halde yeniden hastalanmak,
üzülüp kesilmek İlgiyi, ilişkiyi kesmek, tümüyle ayrılmak.

[**üzün**]
– **kılmak** İlgiyi, ilişkiyi kesmek.

üzüşmek Bir şeyi kendi aralarında bozmak.

va Vay, feryat, ah ü zar.

[vaf vaf]

– – **ürmek** Köpek hav hav diye havlamak.

[vaḳt (*Ar.*)**]**

–**ı düzünmek** Güzel vakit geçirmek.

–**ini düzmek** Güzel vakit geçirtmek, gönlünü hoş etmek.

vala → **bala (II)**

Vangüli Akgül.

var (I) **1.** Varlığı, mevcudiyeti. **2.** Hepsi, olancası, mevcudu. **3.** Olanca, hep. **4.** Servet, mal, varlık.

– **degül** Yok.

–**ını unutmaḳ** İnsan kendi varlığını kaybetmek, fenafillah mertebesine erişmek.

– **idügi** → **vardugı**

– **imisse,** [– **imişse**] Var idiyse.

– **imişse** → – **imisse**

– **ise** İhtimal ki, belki, galiba, olsa olsa, zannımca.

– **mıdur** Adete uygun mudur, caiz midir, layık mıdır.

– **ola** Olsa gerek.

– **olmaḳ** Bulunmak.

– **yimez** Pinti, hasis, cimri.

var (II) **1.** Hadi, haydi, durma. **2.** Sakın (olumsuz eylemlerle birlikte kullanılır).

– **imdi** Haydi artık.

varca Mevcut, olanca.

–**ları** Cümlesi, olancası, ne varsa hepsi.

varcası, [**varıncası, varısı**] Olancası, mevcudu, ne varsa hepsi, tümü.

vardugı, [**varıdugı, var idügi**] Olduğu, bulunduğu, mevcudiyeti.

vardugınca (I), [**varduḳca, varduḳça**] Gittikçe, gitgide.

vardugınca (II), [**varınca**] Olanca, ... ile, bütün ... ile.

vardugından Gittikten.

varduḳca → **vardugınca (I)**

varduḳça → **vardugınca (I)**

varıdugı → **vardugı**

varın Gidiş, varış.

varınca → **vardugınca (II)**

varıncası → **varcası**

varını, [**varnı**] Olduğunu, bulunduğunu.

varısı → **varcası**

varışmaḳ Yarışmak (?).

varışup gelişmek Birbirine gidip gelmek.

varlı → **varlu**

varlu, [**varlı**] Varlıklı, zengin.

– **varınca** Gücü yettiği ölçüde.

varmaḳ **1.** Geçmek, maziye karışmak. **2.** Gitmek, yürümek. **3.** Yok olmak, zail olmak. **4.** Hücum etmek, saldırmak.

vara görmek Götürmek, ulaştırmak.

vara vara Gittikçe, gitgide.

varı geli Vara gele, gide gele.

varı görmek Gitmek, gidedurmak.

varı ṭurmaḳ Sürekli olarak gitmek.

varı varı Gide gide, gitgide.

varur olmaḳ Gidecek olmak, gitmek istemek.

varmalu Gitmeyi gerektiren.

varmısa → **varmıssa**

varmısadı → **varmıssa**

varmıssa, [**varmısa, varmısadı, varmışsa**] Olsaydı, olsa, bulunsa.

varmışsa → **varmıssa**

varnı → **varını**

varsa İhtimal ki, olsa olsa.

varsaḳ **1.** Eski savaş araçlarından bir çeşit yatağan, kısa kılıç. **2.** Taşçıların taş kırdıkları büyük çekiç.

varşama → **marşama**

varuraḳ **1.** Gitgide. **2.** Vararak, giderek.

varya Çekiç, tokmak.

vaṭanlandurmaḳ Yurtlandırmak, yerleştirmek.

vay Eyvah.

– **aŋa** Yazıklar olsun ona.

– **saŋa** Yazıklar olsun sana.

– **size** Yazıklar olsun size.

vayki Öfkeyle, köpürerek.

[**vāz** (*Far.*)]

– **gele** Vazgeç, bırak, bırakıver.

– **gelmek** Vazgeçmek, feragat etmek.

– **getürmek** Vazgeçirmek.

[**vekil** (*Ar.*)]

– **dikmek** Vekil etmek.

verbimek → **viribimek**

vereplenmek Aykırı bir yana yönelmek.

vergi → **virgü**

veribimek → **viribimek**

veribinilmek → **viribinilmek**

verim **1.** Veriş. **2.** Vergi.

verinilmek → **virinilmek**

virbimek → **viribimek**

vire Amana gelme, yenilgiyi kabul etme, üzerinde savaşılan şeyi verme.

– **eylemek** Veriştirmek, bir kimseyi bol bol azar, tokat gibi şeylere maruz bırakmak.

– **itmek** Teslim olmak, teslim bayrağı çekmek.

viresi Veresiye.

virgü, [**vergi**] İhsan, bahşiş, bağış

viribimek, [**biribimek, verbimek, veribimek, virbimek**] Göndermek, irsal etmek.

viribinilmek, [**veribinilmek**] Gönderilmek.

virinilmek, [**verinilmek**] Verilmek.

virmek **1.** Vermek. **2.** Göndermek.

virü gelmek Verip gelmek.

virü gelüp durmaḳ İleriden beri vermek, veregelmek, sürekli olarak vermek.

virüp alma Alışveriş.

vurġun Baskın, düşman saldırısı.

vurġunluḳ Çalınan eşya.

vurmaḳ (Yakı) Yapıştırmak.

vur itmek Vurmak, vur emri vermek.

Y

ya (I) Yay, ok atılan yay.

[ya (II)] (← *Far.* yā)

– budur ki... – budur ki Ya... ya da.

– daḳı Yahut.

yab → yap yap

– – → yap yap

yaban (← *Far.* yābān) **1.** Issız kır, ova, insandan boşalmış yer. **2.** Yabancı. **3.** Dışarı, başka ülke.

–a atmaḳ Dikkate almamak, hiçe saymak, değer vermemek.

– ādemisi Gulyabani.

–a gitmek Heder olmak.

–a oturmaḳ Kırda aptes bozmaya oturmak.

–a şalmaḳ **1.** Kıra, açığa salıvermek, atmak, serbest bırakmak. **2.** Bertaraf etmek, savmak, savuşturmak.

–a söylemek Temelsiz şeyler söylemek, hezeyan etmek.

– atı Yabani at.

–a varmaḳ Aptese çıkmak, dışarı çıkmak.

–da ḳomaḳ Yabancı sayıp dışarıda bırakmak.

– dutmaḳ Kırlara düşmek.

– eri Taşrada büyümüş, yetişmiş kimse.

–ı depmek Kırda bayırda dolaşmak.

– oġlanı Gelişigüzel yetişmiş, eğitilmemiş genç.

– ṭaşı Adi taş.

– yazı, [yazı –] Kır, ova, sahra.

– yir, [– yiri] Çöl, kır.

– yiri → – yir

[yabancı]

– gözcisi Kır bekçisi, bağ bekçisi.

yabandan Yabancı.

yabanitirfil Karayonca, dağyoncası.

yabankeçisi Dağkeçisi.

yabanşiġırı Dağöküzü.

yabca → yapça

– – → yap yap

yacan Utanma, çekinme, korku.

yacanmaḳ Çekinmek, kaçınmak, sakınmak.

yad Yabancı, ecnebi, garip.

–a ḳalmaḳ Mahrum kalmak.

– dutmaḳ → – itmek

– eylemek → – itmek

– il Yabancı ülke, gurbet.

– itmek, [– dutmaḳ, – eylemek, – ḳılmaḳ] Yabancı saymak, uzak tutmak.

– ḳılmaḳ → – itmek

– oġul Evlatlık, üvey oğul.

– olmaḳ Yabancı duruma düşmek, uzak olmak, mahrum olmak.

– söz Başkasına ilişkin söz.

– yir Yabancı yer, gurbet.

yadamaḳ Mustarip olmak.

yadaṭaşı Eskiden usulüne göre kullanılınca yağmur yağdırdığına inanılan bir taş, yağmurtaşı.

yadlıḳ Yabancılık, ayrı gayrılık.

yadlu → yatlu, yaṭlu

yaġadılanmaḳ Yağlı, kirli hale gelmek.

yaġaġan Çok yağıcı.

yaġalur Yağışlı hava.

yaġanaḳlı Şiddetli sağanak.

yaġanmaḳ **1.** Kin bağlamak, düşmanlık duymak. **2.** Horozlanmak, kafa tutmak, atıp tutmak.

yaġar → yaġış

yaġbaġır **1.** Koyunun bağırsağı içine doldurulan kıyılmış ciğer ve içya-

ğıyla yapılan yemek. **2.** Mumbar içine doldurulan kıyılmış ciğer ve içyağı.

yağcumruġı → **yağcumur**

yağcumur, [**yağcumruġı**] Yağlı ekmek.

yağdan Yağ kabı, yağdanlık.

yağı Düşman.

yağılıḳ, [**yağuluḳ**] Düşmanlık.

yağır **1.** Hayvanların sırtında çıkan yara. **2.** Sırtı yaralı (hayvan).

yağırlıḳ Eyerin altına konulan keçe.

yağırnı → **yağrın**

yağış, [**yağar**] Yağmur.

yağlıḳ Mendil, peşkir, bez parçası.

[**yağmā** (*Far.*)]

– **şalmaḳ** Yağma etmek üzere saldırmak.

–**ya boşanmaḳ** Yağma için saldırmak.

yağmacur Bir çeşit tatlı.

[**yağmur**]

–**dan içer** Ancak yağmur suyu içen susuz (toprak).

yağmurcageyigi Dağsığırı, bir çeşit sığın geyiği.

yağmurlanmaḳ Varlık ve bolluk içinde olmak.

yağnış Yanlış.

yağördegi Yağda kızartılmış bağırsak dolması.

yağrıḳ Üzerinde et ve odun gibi şeyler parçalanan kütük.

yağrın, [**yağırnı**] Sırt, sırtın yukarı kürek kısmı.

– **küregi** Kürek kemiği.

yağrınlaşmaḳ Birbirine arka olmak.

yağuluḳ → **yağılıḳ**

yaḫa Yaka.

yaḫılmaḫ Yakılmak, yanmak.

yaḫın Yakın

– **ḳılmaḳ** Yaklaştırmak.

yaḫınmaḳ Yakılmak, kendini yakmak.

yaḫışmaḳ → **yaḳışmaḳ**

yaḫlaşmaḳ Yaklaşmak.

yaḫmaḳ Yakmak.

yaḫşı, [**yaḫşi, yaḳşı**] İyi, güzel.

yaḫşılıġ → **yaḫşılıḳ**

yaḫşılıḳ, [**yaḫşılıġ, yaḫşilik**] İyilik.

yaḫşi → **yaḫşı**

yaḫşilik → **yaḫşılıḳ**

yaḫşurmaḳ Tespit etmek, yerleştirmek.

yaḫta Eskiden kavuğun tepesine diktikleri düğme.

yaḫtu Nur, şule, aydınlık.

yaḫtulanmaḳ Nurlanmak.

yaḫtulıḳ Nur, aydınlık.

yaḫtulu, [**yaḳdulu**] **1.** Işıklı, nurlu, parlak, aydın. **2.** Tatlı, güzel.

yāḫu, [**yāḫuz**] (← *Far.* yā-ḫod) Yahut.

[**yāhū** (*Ar.*)]

– **itmek** Seslenmek.

– **seni** Seni Allah'a ısmarladık.

yāḫuz → **yāḫu**

[**yaḳa**]

–**sı açılmaduḳ söz** İşitilmedik söz.

–**suz ḳalmaḳ** Pek züğürtlemek.

– –**ya gelmek** → – –**ya olmaḳ**

– –**ya olmaḳ,** [– –**ya gelmek**] Boğaz boğaza gelmek, yaka paça olmak.

–**ya urmaḳ** Kıyıya atmak.

–**yı dutmaḳ** Bir yana çekilip gitmek.

yaḳaġan Çok yakan, pek yakan.

yaḳdulu → **yaḫtulu**

yaḳılmaḳ **1.** Son derecede mahzun olmak. **2.** Derin bir sevgi duymak. **3.** Yanmak. **4.** Yapıştırılmak.

[**yaḳın**]

– **getürmek** Yaklaştırmak.

– **ırmek** Yaklaşmak.

– **olmaḳ** Yaklaşmak.

– **varmaḳ** **1.** Yaklaşmak. **2.** Cinsel ilişkide bulunmak.

yaḳıncaḳ Yakıncacık, pek yakın, çok yakın.

[**yaḳınlıcıḳ**]

– **itmek** Yakınlık göstermek.

[**yaḳınlıḳ**]

– **ḳılmaḳ**, [**yaḳınnıḳ eylemek**] Cinsel ilişkide bulunmak.

yaḳınmaḳ Kına yakmak.

[**yaḳınnıḳ**]

– **eylemek** → **yaḳınlıḳ**

yaḳıotı Kındıra ve hasırotu denilen bir saz.

yaḳışaḳlı Uygun, yeğ, evla.

yaḳışdurmaḳ Yaklaştırmak.

yaḳışıḳ Uygun, münasip, yakışmış.

yaḳışmaḳ, [**yaḫışmaḳ**] Yaklaşmak, meyletmek.

yaḳlanmaḳ Yaklaşmak.

yaḳmaḳ 1. Yaklaşmak. 2. Yaklaştırmak.

yaḳşı → **yaḫşı**

yaḳu Yakı.

– **urmaḳ** Dağ basmak.

yal (I), [**yalı, yeli, yili**] Yele, hayvanlarda boyun üzerindeki saç.

yal (II) Köpeğe verilen yiyecek.

yalabıdaḳ Birdenbire, şimşek gibi hızla.

yalabıḳ, [**yalabuḳ**] Parlak.

yalabımaḳ, [**yalabumaḳ**] Parlamak, parıldamak.

yalabıtmaḳ Parlatmak, parıldatmak.

yalabuḳ → **yalabıḳ**

yalabumaḳ → **yalabımaḳ**

yalaḳımaḳ → **yalıḳmaḳ (I)**

yalama (I) Güneşten ya da hastalıktan dudakta beliren yara, dudak yarığı.

[**yalama (II)**]

– **ṭuzı** Kayatuzu.

yalamtıḳ Yalayacak kadar, pek az.

[**yalam yalam**]

– – **eylemek** Dilini çıkarıp dudaklarını yalar gibi yapmak, açgözlülükle yalanmak.

yalan Yalancı, vefasız, sözünde durmaz.

– **bezemek** Yalan uydurmak.

– **çıḳarmaḳ** Yalan isnat etmek.

– **eylemek** Yalancı çıkarmak.

– **ḳılmaḳ** Yalanlamak, tekzip etmek.

– **ṭanıḳlıḳ virmek** → – **tanuḳlıḳ virmek**

– **ṭanuḳlıḳ virmek**, [– **ṭanıḳlıḳ virmek**] Yalancı şahitlik yapmak, yalan şahadette bulunmak.

yalanlamaḳ, [**yalannamaḳ**] Tekzip etmek, yalan ya da yalancı olduğunu söylemek.

yalanlanmaḳ Yalan ya da yalancı olduğu söylenmek.

yalanluḳ Yalan söyleme.

yalannamaḳ → **yalanlamaḳ**

yalansuz Doğru.

yalaŋuz, [**yalavuz, yalġuz, yaluŋuz**] Yalnız.

yalap yalap Parıl parıl, alev ve ışık saçarak.

– – **itmek**, [– – **yanmaḳ**] Parıl parıl parlamak.

– – **yanmaḳ** → – – **itmek**

yalavaç Peygamber, haberci, elçi.

yalavaçlıḳ Elçilik.

yalavuz → **yalaŋuz**

yalçı → **yalçu**

yalçım Cilalı, parlak.

yalçu, [**yalçı**] Alçı.

yaldaḳ, [**yaltaḳ**] Riyakâr, dalkavuk, mürai.

yaldaḳlanmaḳ, [**yaldalanmaḳ, yaldanmaḳ**] Yaltaklanmak, riyakârlık etmek, yaranmak. hoşa gidecek hareketler yapmak.

yaldalanmaḳ → **yaldaḳlanmaḳ**

yaldanmaḳ → **yaldaḳlanmaḳ**

yaldıraġan Çok parlayan, parıldayan.

yaldıraḳ Ak, parlak, ışıklı.

yaldıramaḳ (I) → **yıldıramaḳ**

yaldıramaḳ (II) Parlamak.
yaldırış Parlayış, parıltı.
yaldır yaldır Parıl parıl.
yalġuz → yalaŋuz
[yalġuzek]
– **dür** Dürr-i yetim.
yalı → yal (I)
yalıḳmaḳ (I), [yalaḳımaḳ, yalḳımaḳ] Dişi köpek ve kedi erkek istemek, erkek isteyen dişi, erkeğin çevresinde dolaşmak.
yalıḳmaḳ (II) → yılıḳmaḳ
yalılıḳurt Sırtlan.
yalım (I) Derece, mertebe.
–**ı alçaḳ** 1. İtibarı düşük, mevkii olmayan. 2. Yüzü yerde, yumuşak huylu, alçak gönüllü. 3. Yüksekliği az, yassı, yaygın.
yalım (II), [yalum] Yalçın, sarp, sarp yer.
yalın → yalıŋ (III)
– **yüzlü → yalıŋ (III)**
yalıŋ (I) Yalçın, sarp.
yalıŋ (II), [od yalıŋı] Alev.
–**lar oynamaḳ** Alevler dalgalanmak.
yalıŋ (III), [yalın] Çıplak, açık, kapsız, örtüsüz.
– **aç** Çıplak, yoksul, muhtaç.
– **bıçaḳ → – ḳılıç**
– **ḳat** 1. Tek kat. 2. Zayıf, cılız, zarif.
– **ḳılıç, [– bıçaḳ]** Kınından sıyrılmış kılıç, bıçak.
– **yüzli → – yüzlü**
– **yüzlü, [yalın yüzlü, – yüzli]** Tüysüz, parlak yüzlü.
yalıncaġ → yalıncaḳ
yalıncaḳ, [yalıncaġ] Çıplak, üryan, cascavlak.
– **eylemek** Soymak, çıplatmak.
yalıŋlandırmaḳ Alevlendirmek.
yalıŋlanmaḳ Parlamak, ışıldamak, ışık saçmak, alevlenmek.
yalıŋlaşlı Parlayan, parlak, ışıklı.
yalıŋlatmaḳ Alevlendirmek.
yalıŋlıḳ Çıplaklık.
yalınmaḳ Yaltaklanmak.
yalḳımaḳ → yalıḳmaḳ (I)
yalmaḳ Kaftan.
yalman Kılıcın, kamanın, bıçağın, mızrağın, süngünün ağzı ya da ucu.
– **göstermek** Kınından çekilmiş kılıç göstermek.
yalmanlı Sivri, keskin.
yalmanmaḳ 1. Yalanmak, yalanıp yiyecek şey aramak. 2. Bir şey istemek.
[yalnız]
– **başı ile** Yalnız başına, tek başına.
yalŋızın → yaluŋuzın
yalpaḳ 1. Şaşkın, beceriksiz. 2. Pis kıyafetli.
yaltaḳ → yaldaḳ
yalum → yalım (II)
yaluŋuz → yalaŋuz
yaluŋuzça Biricik.
yaluŋuzın, [yalŋızın] Yalnız olarak, tek başına.
yaluŋuzsamaḳ Yalnızlık duymak.
yalva Bıldırcın.
yalvarışmaḳ Birçok kimse bir ağızdan yalvarmak.
[yalvarmaḳ]
yalvarı mısın? Yalvarır mısın?
yam At, menzil atı.
yama Yamalık.
yamacı Ayakkabı yamayan.
yamaç Karşı, mukabil.
yamamaḳ İlhak etmek.
yaman 1. Kötülük, fenalık, musibet. 2. Fena, kötü, hoş olmayan. 3. Şiddetli.
– **şanmaḳ** Kötülük düşünmek, kötü düşünce beslemek.
yamandırmaḳ Yanaştırmak.
yamanlamaḳ Kötülemek, hakkında kötü söylemek.
yamanlıḳ Kötülük, fenalık.

yamanmaḳ Meyletmek, yanaşmak (?). [**yamsı yumsu**]
– – **olmaḳ** Şaşalamak, şaşkınlıktan süklüm püklüm olmak, ezilip büzülmek.
yan (I) Cep, kemer, kese.
[**yan (II)**]
– **başmaḳ** Yanında yer almak, yanını tutmak.
– **dividi** Mürekkepliğine yapışık olup, içine kalem konulan borusu kuşak arasına sokulup taşınan madenden yapılma divit.
– **gitmek** Muhalif harekette bulunmak, alışmaya yanaşmamak.
–**ın almaḳ** Yanına yaklaşmak, yanınında bulunmak.
–**ında ḳalmamaḳ** Yanına kalmamak.
–**ın dönmek** Yan tarafa dönmek.
–**ın –ın** Yan yan.
–**ın –ın yürünek** → –**ın yürümek**
–**ın yatmaḳ** Yan üstü yatmak.
–**ın yürümek**, [–**ın –ın yürümek**] Yan yan yürümek.
– **virmek** Yan çizmek, uzak durmak, arka çevirmek, kaçınmak.
yaŋa **1.** Taraf, cihet, yön. **2.** Tarafa, **3.** Tarafta, yanda. **4.** Taraftan, yandan.
yaŋada Tarafta, yanda.
yaŋadan Taraftan.
yaŋadın **1.** Taraftan, **2.** Tarafa,
yanaġrısı Zatülcenp.
yanar Ilıca, kaplıca.
yaŋaraḳ Daha öteye, öbür yana.
yaŋaru Yan, yan tarafa.
yaŋası Tarafı, yanı.
yaŋasına Tarafına.
yanaşdırma Tâbi, mühmel lafız.
yanaşdırmaḳ Hizmete, hizmetçiliğe vermek.
yanaşı Bitişik, yanaşık.
– **oturmaḳ** Bitişik oturmak.
yanaşma Tufeyli.
yanaşmaḳ **1.** Hizmete durmak. **2.** Erişmek, ...değerine ulaşmak.
yaŋaya Tarafa, yana.
yanaz → **yaŋaz**
yaŋaz, [**yanaz, yaŋuz**] İnatçı, aksi, huysuz, kavgacı.
yanazlıḳ İnatçılık, aksilik, yaramazlık, hırçınlık.
yanbaşdı Geminin yanı, borda.
yanbaşı, [– **aġrısı**] **1.** Kalça kemiğinin üst başı, uca. **2.** Siyatik.
– **aġrısı** → –
– **gelmek** **1.** Tokuşmak, çarpışmak. **2.** Denk, eşit olmak.
– **urmaḳ** Çarpmak, kalça ile vurmak.
yancıḳ → **yancuḳ**
yancıḳlı Sağrısı büyük olan.
yancılmaḳ → **yencilmek**
yancımaḳ → **yencmek**
yancucuḳ → **yanlucuḳ**
yancuḳ, [**yancıḳ**] **1.** Kese, torba, boyundan geçirilerek yana asılan çanta. **2.** At zırhı, çukal. **3.** Oturak yeri, sağrı, kıç.
yandıḳ → **yanduḳ**
yandırmaḳ → **yandurmaḳ**
yanduḳ, [**yandıḳ**] Devedikeni, yabanienginar.
yandurmaḳ, [**yandırmaḳ**] **1.** Yakmak, tutuşturmak. **2.** Tutuşturmak, verivermek.
yandurunılmaḳ Yakılmak.
yanġı → **yanḳu**
yanġılanmaḳ → **yanḳulanmaḳ**
yanġu → **yanḳu**
yanġun → **yanḳun**
yanıç yanıç Yan yan, yana doğru.
yanıḳara Karakabarcık, şarbon.
[**yaŋılmaḳ**]
yaŋılup yazmaḳ → **yazmaḳ (II)**
yaŋıltmaç Yanıltıcı, şaşırtıcı söz, lugaz, bilmece.
yanınca Yanında, beraberinde.

yanıtmaḳ Cezayı karşılamak (?).
yanḳı → **yanḳu**
yanḳılanmaḳ → **yanḳulanmaḳ**
yanḳu, [**yangı**, **yangu**, **yanḳı**, **yaŋḳu**, **yaŋu**] Aks-i sada, ses yansıması.
yaŋḳu → **yanḳu**
yanḳulamaḳ → **yanḳulanmaḳ**
yanḳulandurmaḳ → **yanḳulatmaḳ**
yanḳulanmaḳ, [**yangılanmaḳ**, **yanḳılanmaḳ**, **yanḳulamaḳ**] Aks-i sada çıkarmak, ses yansımak.
yanḳulatmaḳ, [**yanḳulandurmaḳ**] Yankı ile çınlatmak.
yanḳun, [**yangun**] Yanmış, yanık.
yanlamaḳ Zarardan korunmak için bir tarafa sıvışmak.
yanlaşmaḳ Yaklaşmak, yanaşmak.
yanlucuḳ, [**yancucuḳ**] Kesecik, küçük yan çantası.
yanmaḳ Dert dökmek, şikâyette bulunmak.
yaŋsılamaḳ, **yaŋṣılamaḳ** **1.** Taklit etmek. **2.** Karşı gelmek, karşılık vermek.
yaŋṣaḳ Çok sözlü, boşboğaz, geveze.
yaŋṣamaḳ, [**yaŋṣanmaḳ**] Saçma sapan söz söylemek, gevezelik etmek.
yaŋṣanmaḳ → **yaŋṣamaḳ**
[**yanu**]
– **itmek**, [– **ḳılmaḳ**] Azarlamak, tekdir etmek.
– **ḳılmaḳ** → – **itmek**
– **yanmaḳ** Dert yanmak, dert dökmek, şikâyette bulunmak.
yaŋu → **yanḳu**
yanud → **yanut**
yanut, [**yanud**] Mükâfat, karşılık, ivaz.
yaŋuz → **yaŋaz**
yapaġılu Sık, birbirine girmiş.
yapalaḳ Baykuş.
yapamaḳ → **yapmaḳ**
yapayı ḳomaḳ → **yapayu ḳomaḳ**
yapayu ḳomaḳ, [**yapayı ḳomaḳ**] Kapatıvermek, kapalı bırakmak.
yapanmaḳ → **yapınmaḳ**

yapa yapa Lapa lapa.
yapca yapca → **yap yap**
yapça, [**yapca**] Yavaş, yavaşça, sessizce
– – → **yap yap**
yapdurmaḳ Kapattırmak.
yapı → **yapu**
yapıcı → **yapucı**
yapıḳ → **yapuḳ**
yapıḳmaḳ → **yapılmaḳ (II)**
yapıldaḳ → **yapuldaḳ**
yapılmaḳ (I) Kapanmak, örtülmek.
yapılmaḳ (II), [**yapıḳmaḳ**] Karışmak, keçeleşmek.
yapındırmaḳ Elde ettirmek, alıştırmak, yetenekli duruma getirmek.
yapınmaḳ, [**yapanmaḳ**] **1.** Kendisi için yapmak. **2.** Kapanmak, kapatılmak, örtülmek. **3.** Hazırlanmak, davranmak. **4.** Örtünmek, bürünmek.
yapışacaḳ Sap, kulp, bir şeyin elle tutulacak yeri.
yapışaḳ Yapışkan.
yapışdırmaḳ Yamamak, yakınlaştırmak.
yapışmaḳ Bulaşmak, kirli bir şey sürülmek.
yapmaḳ, [**yapamaḳ**] Kapamak, kapatmak, örtmek.
yapracuḳ Yaprakçık, küçük yaprak.
yaprı Düşük, sarkık.
yapu, [**yapı**] **1.** Bina, inşaat. **2.** Kılık, kıyafet, biçim, şekil.
– **yapmaḳ** Bina inşa etmek.
yapucı, [**yapıcı**] İnşaat ustası, duvarcı.
yapuḳ, [**yapıḳ**] **1.** Eyerde üzerine oturulacak, beşikte içine yatılacak yer. **2.** Çukal, belleme. **3.** Baş örtüsü.
yapuldaḳ, [**yapıldaḳ**] Çıplak, teçhizatsız.
yapyalıncaḳ Çırılçıplak.

yap yap, [yab, yabca yabca, yab yab, yapca yapca, yapça yapça] Yavaş yavaş, usul usul, sessizce.

yapyaṣṣı Yamyassı.

yar (I) Yarılmış yer, suyun açtığı uçurum.

–a uçmaḳ, [– dan uçmaḳ] Uçuruma yuvarlanmak.

–dan uçmaḳ → –a uçmaḳ

–dan uçurmaḳ Bir kimseyi yelteyerek tehlikeye düşürmek.

[yār (II) (*Far.*)]

– geçmek Dost geçinmek, birisini çok sever görünmek.

[yara]

– ṣuyı Cerahat, irin.

– urmaḳ Yara açmak.

– yimek Yaralanmak, yara almak.

[yaradılış]

–ı düz kişi Vücudu mütenasip.

yaradılmış Mahluk, mahlukat, kâinat.

yaraġ → yaraḳ

– ḳılmaḳ → yaraḳ

yaraḥ → yaraḳ

– düzmek → yaraḳ

yaraḳ, [yaraġ, yaraḥ] **1.** Hazırlık, levazım, teçhizat. **2.** Silah. **3.** (At hakkında) Pişkin ve idmanlı.

–a yapışmaḳ Silaha sarılmak.

– düzmek → – itmek

– eylemek → – itmek

– görmek → – itmek

–ında olmaḳ → – itmek

–ını görmek İşini görmek, hazırlığını yapmak, hazırlanmak.

– idinmek → – itmek

– itmek, [yaraġ ḳılmaḳ, yaraḥ düzmek, – düzmek, – eylemeḳ, – görmek, –ında olmaḳ, – idinmek, – ḳılmaḳ, – yimek] Hazırlık yapmak, levazım düzmek, hazırlık görmek.

– ḳılmaḳ → – itmek

– kuşanmaḳ Silah takınmak.

– olmaḳ Hazırlık yapılmak.

– yasaḳ Savaş araçları.

– yasaḳ daḳınmaḳ Silah taşımak.

– yimek → – itmek

yaraḳlamaḳ Hazırlamak, teçhiz etmek, silahlandırmak.

yaraḳlanmaḳ Hazırlanmak, silahlanmak.

yaraḳlanmış Âmade, hazır.

yaraḳlı → yaraḳlu

yaraḳlu, [yaraḳlı] Mücehhez, silahlı, hazırlıklı, hazır.

– yaraġın görmek Herkes kendisine ilişkin hazırlığını yapmak.

– yaşaḳlu Silahlı, düzenli.

yaramaḳ **1.** Mümkün olmak, imkân el vermek. **2.** Uygun düşmek, elverişli olmak, caiz olmak. **3.** Yakışmak, layık olmak. **4.** Hak kazanmak. **5.** Uğurlu gelmek.

yaramaz Yararsız, boş, uygunsuz, zararlı, kötü.

– aŋma Gıybet, çekiştirme.

– duʿā Bedddua.

– göŋüllülik Kötü kalplilik, kötü düşüncelilik.

– göz Değer, dokunan, isabet eden göz.

– ḫūlı Kötü huylu, kötü yaratılışlı.

– ḳaṣd eylemek Suikast yapmak.

– ṣancı Şiddetli ağrı.

– ṣanıcı Suizan sahibi, kötüye yoran.

– ṣanmaḳ Kötü niyet beslemek.

– ṣanu Suiniyet, kötü zan.

– söz Saçmasapan söz, hezeyan.

yaramazlamaḳ Kötü olarak bildirmek.

yaramazlar Kötülükler, seyyiat.

yaramazlıḳ Kötülük, fenalık.

–da bulunmaḳ Kötülük yapmak.

yaramazraḳ Daha kötü, beter.

yaramsık Güzel görünmeye çalışan, hilekâr.

yarandırmak Egzersiz yaptırarak atı savaşa hazırlamak.

yaranmak (Atın) Rejim ve idmanla karnı çekilip beli incelmek.

[**yaranmış**]

– **at** Pişkin ve idmanlı at.

yarar **1.** İşe yarayan, faydalı. **2.** Güvenilir, güvenilen. **3.** Mümkün, muhtemel, olabilir. **4.** Kahraman, cesur, muhktedir, yetkili.

[**yarasa**]

– **gözli** Gece görüp gündüz görmeyen.

yaraşdurmak **1.** Düzenlemek, uygun biçimde yapmak. **2.** Layık görmek. **3.** Uydurmak, yakıştırmak.

yaraşduru bilmek Uygun düşürmek.

yaraşık **1.** Yakışık, yakışır, muvafık, münasip, layık, uygun. **2.** Yakışıklı. **3.** Süs, ziynet, güzellik.

– **olmak** Yaraşmak, yakışmak.

yaraşıklı → **yaraşıklu**

yaraşıklık Layıklık, uygunluk,

– **virmek** Yakışır, yaraşır, güzel bir şekil vermek.

yaraşıklu, [**yaraşıklı**] Yakışıklı, süslü.

yaraşıksuz Biçimsiz, yakışıksız.

yaraşıksuzlık Yakışıksızlık, uygunsuzluk, münasebetsizlik.

yaraşmak Yakışmak, uygun gelmek, layık olmak.

yaratğan Yaradan, Tanrı.

yaratılınmak Yaratılmak.

yarculaşmak → **yarçulaşmak**

yarçu Dedikodu.

– **itmek** → – **kılmak**

– **kılmak**, [– **itmek**] Münakaşa etmek, tartışmak.

yarçulaşmak, [**yarculaşmak**] Söz atışmak, ağız kavgası yapmak, tartışmak.

yardı Ceza.

yardımlanmak Yardımını görmek, faydalanmak.

yardımlu Yardıma mazhar.

yardın Yardım.

yargu **1.** Hüküm, muhakeme. **2.** Dava, kaziyye. **3.** Yasak.

– **yiri** Divan, dava görülen yer.

yargucı Dava ve düşmanlığı çözümleyen yargıç.

[**yarı**]

– **cān** Yarı canlı.

– **gice** Gece yarısı.

yarıcı Yardımcı, şefaatçi.

yarık (I) Zırh.

[**yarık** (II)]

– **dırnaklı** Çatal tırnaklı.

yarılmak Delinmek, yırtılmak.

[**yarım**]

– **eylemek** İkiye bölmek, iki biçmek.

– **sünü** Kısa mızrak.

yarımak Tam olmak, olgunluğa erişmek.

– **yarcımak** Yardım görmek, Tanrı'nın lütuf ve inayetine kavuşmak, onmak.

yarın Âhiret günü

– **gün** Ertesi gün

yarındası Ertesi, ertesi gün.

yarış Taksim, bölme.

[**yarışdurmak**]

yarışduru varmak Yarıştırarak gitmek.

yarıtmak Ağartmak, ışıklandırmak, parlatmak.

[**yārī** (*Far.*)]

– **kılmak** Yardım etmek, yardımcı olmak.

yarlığ Ferman, irade, buyrultu.

yarlığamak Suç bağışlamak, mağfiret etmek.

yarlığanmak Günahı bağışlanmak, mağfiret olunmak.

yarlıġanmaḳlıḳ Bağışlanma, mağfiret olunma.

yarlıḳ Önlük, çocuk göğüslüğü.

yarmaḳ (I) **1.** Geçmek, ötekini geride bırakmak. **3.** Kazmak, oymak, delmek. **4.** Ayırmak, birbirinden uzaklaştırmak.

yarmaḳ (II) Akça, sikke, para.

yarmurmaḳ, [yermürmek] Sızlanmak, yakınmak.

yarmuru yarmuru Yalvara yalvara, acındırarak.

yarpuz Bir tür nane.

yaru Yarı, yarım.

[yas]

– giyesisi → **– ṭonı**

– ṭonı, [– giyesisi] Matem elbisesi.

yasa → **yasaḳ, yaṣaḳ**

yasaġ, yaṣaġ → **yasaḳ, yaṣaḳ**

– eylemek → **– itmek**

– itmek, [– eylemek] Buyurmak, emretmek, ferman çıkarmak.

yasaḳ, yaṣaḳ, [yasa, yasaġ, yaṣaġ] **1.** Kanun, ferman, buyruk, türe, kural. **2.** Memnu, memnuiyet. **3.** Tertibat, tabiye. **4.** Ödev olarak verilen iş.

–a degürmek, [–a yetürmek] Cezaya çarptırmak.

–a yetürmek → **–a degürmek**

– ḳulı → **yasaḳcı**

yasaġcı → **yasaḳcı**

yasaḳcı, [yasaġcı, yasaḳçı, yasaḳ ḳulı] Muhafız, bekçi, koruyucu, zabıta memuru.

yasaḳcıbaşı Baş muhafız, zabıta amiri.

yasaḳçı → **yasaḳcı**

yasama Salma vergi.

yaşamaḳ, yasamaḳ **1.** Düzenlemek, kararlaştırmak, kurmak, hazırlamak. **2.** Yığmak, tahşit etmek. **3.** Yamyassı yatırmak, yere sermek, yaymak.

yaṣandırmaḳ Kurulu yayı açtırmak.

yaṣanmaḳ, yasanmaḳ (I) **1.** Meyletmek, olayanmak, niyetlenmek, tasarlamak. **2.** Karargâh edinmek.

yaṣanmaḳ (II) → **yaṣılmaḳ, yasılmaḳ**

yaṣatmaḳ Yaptırmak, kurdurmak, düzenlettirmek.

yaṣavul, yasavul Koruyucu, muhafız.

yaṣdaġaç → **yaṣdıġaç**

yaṣdanmaḳ, yasdanmaḳ → **yaṣtanmaḳ, yastanmaḳ**

yaṣdıġaç, [yaṣdaġaç, yaṣtıġaç] Üzerinde yufka açılan tahta, ekmek tahtası, hamur tahtası.

yaṣılmaḳ, yasılmaḳ, [yaṣanmaḳ (II)] Yayın kirişi gevşetilmek.

yaṣmaḳ, yasmaḳ **1.** Yayın kirişini gevşetmek. **2.** Yassıltmak, düz hale getirmek.

yasa düşmek Gevşetmek, birdenbire gevşetmek, bozmak.

yaṣmık Mercimek.

yaṣṣanmaḳ → **yaṣtanmaḳ, yastanmaḳ**

yaṣtamaḳ, yastamaḳ Yaslamak, dayamak, yastık edinmek.

yaṣtanacaḳ Dayanacak yer.

yaṣtanmaḳ, yastanmaḳ, [yaṣdanmaḳ, yasdanmaḳ, yaṣṣanmaḳ] Yaslanmak, dayanmak kendine yastık edinmek.

yaṣtıġaç → **yaṣdıġaç**

yaṣtılmaḳ Yassılmak, yassılaşmak, eğilmek.

yaṣtım, yastım Yüksekliği olmayan, yassı, yayvan, alçak.

yaṣtıḳ Yastık.

yaş **1.** Taze. **2.** Deniz.

–a doymaḳ Uzun ömür sürerek yaşamaktan gına getirmek.

– aġlamaḳ Gözyaşı dökmek.

– eylemek Islatmak.

– havā Islak, nemli hava.

– oġlan Genç çocuk, delikanlı.

– sürmek ...yaşı içinde olmak.

– **ṭolmaḳ** Yaş olgunluğa erişmek, yaşlanmak, ihtiyarlamak.
– **uşaḳ** Aklı ermez çocuk.
– **yaşlanmaḳ** Yaş yaşamak, yaş sahibi olmak.
yaşanmaḳ → **yaşınmaḳ**
yaşar Yaşında.
yaşarmaḳ Yeşermek.
yaşdaş Yaşıt, akran, emsal.
yaşıl Yeşil.
yaşılġan Yemyeşil.
yaşılistän Yemyeşil ova, yeşil bitkilerle kaplı yer.
yaşıllıḳ Yeşillik.
yaşımaḳ → **yaşınmaḳ**
yaşınmaḳ, [**yaşanmaḳ, yaşımaḳ**] Gizlenmek, örtünmek, saklanmak.
yaşını görmek Gizlenmek, çaresine bakmak, sakınmak.
yaşın yaşın Gizli gizli, için için.
yaşla Yaş iken.
yaşlu Nemli.
yaşmaḳ (I) Örtmek, kapamak, gizlemek.
[**yaşmaḳ (II)**]
– **yaşanmaḳ** Yaşmaklanmak, yaşmak bürünmek, yaşmak tutunmak.
yaşraḳ Pek taze, körpe.
yaştamaḳ Yaşlanmak, çok yaşamak, kocamak.
yaşurmaḳ **1.** Saklamak, gizlemek, örtmek, kapatmak. **2.** Örtülmek, kapanmak.
yat (I) **1.** Hüner, usul, üslup, tarz. **2.** Vaziyet, durum. **3.** Hazırlık, levazım. **4.** Hizmet, iş.
– **yaraġ**, [– **yaraḳ**] Teçhizat, savaş levazımı, silah, pusat; hazırlık.
– **yaraḳ** → – **yaraġ**
yat (II) Yatak.
yataḳ Barınak, in.
yataḳcı Gece bekçisi.
yataḳlı → **yataḳlu**
yataḳlu, [**yataḳlı**] Yatan, yatağında olan.

yatar → **yatur**[1]
yatıḳ → **yatuḳ**
[**yatım**]
–**ına bükmek** Eski kat yerinin üzerine bükmek.
yatlı → **yatlu, yaṭlu,**
yatlu, yaṭlu [**yadlu, yatlı**] Kötü, uğursuz, adi, fena.
– **ṣanı** Hiyanet.
– **ṣanu ṣanmaḳ** Suizanda bulunmak.
– **söz** Kötü söz.
yatlulıḳ Kötülük, fenalık.
yatmaḳ **1.** Yatay bir yerde durmak, bulunmak. **2.** Yatışmak, sükûnet bulmak.
yatsun Yatsı vakti.
yatuḳ, [**yatıḳ**] Ağzı dar, boğazı kısa ve karnı yassı su kabı.
yatur, [**yatar**] **1.** Yatan, yatmakta olan. **2.** Yatıyor, yatmaktadır.
–**da ṭururda** Canlı cansız olarak.
– **elin ḳaldurmaḳ** Beddua için el kaldırmak.
yava, [**yavu**] **1.** Zayi, yitik, kaybolmuş, kayıp. **2.** Başıboş gezen, sahipsiz.
– **ḳılmaḳ** → **yavu**
– **ḳulunmaḳ** → **yavu**
yavacı Sahipsiz, yitik, başıboş hayvan emanetçisi.
yavalanmaḳ Yalvarmak, tezelzül etmek.
[**yavaş**]
– **olmaḳ** Yumuşak huylu ve tahammüllü olmak.
yavaşa Nallanmakta ya da iğdiş edilmekte olan hayvanı zaptetmek için dudağına geçirdikleri tahta kıskaç.
yavaşımaḳ Hızını yitirmek hafiflemek, sakinleşmek, sükûn bulmak.
yavaşıtmaḳ Yavaşlatmak, hafifletmek, hızını, şiddetini kesmek, sakin, itatli duruma getirmek.

yavaşlık Sükûn, vakar, yumuşaklık, ağırlık.
– **itmek** Gevşek tutmak, gevşeklik göstermek.
[**yavı**]
– **kılınmak** → **yavu**
– **kılmak** → **yavu**
– **kulmak** → **yavu**
– **kulunmak** → **yavu**
– **varmak** → **yavu**
yavıtmak Kaybetmek, saklamak.
yavız → **yavuz**
yavlak Pek, çok, gayet.
yavrı Yavru.
– **eylemek** Yavrulamak, yavru yapmak.
yavrulık Dölyatağı.
yavsı, yavşı, [**yavsu**] **1.** Bit yavrusu, böcek yavrusu. **2.** Kene. **3.** Atsineği.
yavsu → **yavsı, yavşı**
yavşak Bit yavrusu.
yavşan Eskiden mide hastalıklarında ilaç olarak kullanılmış acı bir ot, veronika.
yavşurmak Yapıştırmak, yamamak, intibak ettirmek.
yavu → **yava**
– **kılınmak,** [**yava kulunmak, yavı kılınmak, yavı kulunmak**] Kaybedilmek, kaybolmak, görünmez olmak.
– **kılmak,** [**yava kılmak, yavı kılmak, yavı kulmak,** – **kulmak**] Kaybetmek, yitirmek.
– **kulmak** → – **kılmak**
– **varmak,** [**yavı varmak**] Kaybolmak, zayi olmak, yitmek.
yavuh Yakın, akraba.
yavuk → **yavuklu**
– **olmak** Nişanlanmak, nişanlı olmak.
yavuklu, [**yavuk**] Nişanlı, adaklı, namzet.
– **itmek** Nişanlamak.
yavunçlık Kötülük, kötü davranış, zarar.
yavunmak Kaybolmak, yitmek.
yavuz, [**yavız**] **1.** Kötü, fena. **2.** Sert, azgın, keskin, güçlü, çetin, yaman, şiddetli. **3.** Kötülük, fenalık.
– **adlu** Bednam.
– **baş** Dik kafalı, hırçın, serkeş.
– **dil** Nazar değmesine neden olacak kötü söz.
– **dil virmek** Acı sözler söylemek.
– **dirliklü** Geçimsiz, huysuz.
– **du'ā** Beddua, ilenç.
– **duā itmek,** [– **du'ā kılmak**] Beddua etmek, ilenmek.
– **du'ā kılmak** → – **du'ā itmek**
– **göŋüllü** Kötü niyetli, bozuk vicdanlı.
– **göz** Kem nazar, değen göz.
– **gümān iletmek** Kötü düşünce beslemek, suizanda bulunmak.
– **huylı** Kötü huylu, kötü yaratılışlı.
– **iş** Suç, günah, seyyiat.
– **işlü** Fesatçı, kötü davranışlı.
– **itmek** Kötü iş yapmak, kötü harekette bulunmak.
– **kılmak** İfsat etmek, bozmak, kötü duruma getirmek.
– **sanıcı,** [– **şanucı**] Bedhah, kötü yürekli.
– **şanlu** Kötü düşünceli.
– **şanmak,** [**yavuzlık şanmak,** – **şanu şanmak**] Kötülük dilemek, kötü niyet beslemek, suizanda bulunmak.
– **şanucı** → – **sanıcı**
– **şanu şanmak** → – **şanmak**
– **yel** Sert rüzgâr, fırtına, kasırga.
– **yollı** Kötü gidişli.
yavuzıraḳ → **yavuzraḳ**
yavuzlamak Kötülemek.
yavuzlanmak Kızmak, azgınlaşmak.
yavuzlık, [**yavuzluk**] **1.** Kötülük, fe-

nalık. **2.** Huysuzluk, azgınlık. **3.** Sertlik, keskinlik, haşinlik.

–a uġratmaḳ Kötü duruma düşürmek.

– eylemek → **– itmek**

– itmeḳ, [– eylemek, – ḳılmaḳ] 1. Fenalık yapmak, kötü davranışta bulunmak. **2.** Çatışmak, maraza etmek. **3.** Azgınlık, haşarılık etmek.

– ḳılmaḳ → **– itmek**

– şanmaḳ → **yavuz**

yavuzluḳ → **yavuzlıḳ**

yavuzraḳ, [yavuzıraḳ] En fena, çok kötü, daha kötü.

yay (I) Yaz, sıcak mevsim.

– evi, [yaz evi. yazla evi] Yazlık ev, sayfiye.

[yay (II)]

– bağrı Kemanın göğsü.

–ını yaşmaḳ Mücadeleden vazgeçmek.

yaya Piyade.

yayabaşı Serdar, piyade komutanı.

yayaġ → **yayaḳ**

yayaḳ, [yayaġ, yayan] Yürüyerek giden, yaya, piyade; binitsiz.

yayaḳlaşmaḳ Yaya olmak, piyade olmak.

yayan → **yayaḳ**

yayanca Yaya olarak.

yayḫanmaḳ → **yayḳanmaḳ**

yayın Yazın.

yayındurmaḳ Belirsiz, bulunmaz, bilinmez duruma getirmek.

yayınmaḳ Dağılmak, yayılmak.

yayḳamaḳ Yıkamak.

yayḳanmaḳ, [yayḫanmaḳ] 1. Yıkanmak. **2.** Çalkanmak, kımıldamak.

yayḳara Yaygara.

yaylaḳ Yazı geçirmek için çıkılan yüksek yer, yayla.

yaylamaḳ, [yazlamaḳ] 1. Yaylada yaz mevsimini geçirmek. **2.** İyi bir yerde vakit geçirmek. **3.** Bahar olmak.

yaylım (I) Hayvan otlatılan yer, mera.

[yaylım (II)]

– oḳ Birçok kimse tarafından birden atılan ok.

yaymaḳ 1. Yağını çıkarmak için yoğurdu yayıkta çalkalamak. **2.** Tahrik etmek, dağıtmak, perişan etmek.

yaya ḳomaḳ → **yazmaḳ (I)**

[yayuḳ]

– doḳumaḳ Yayık çalkamak.

yaz Bahar mevsimi, ilkbahar.

– evi → **yay (I)**

yazġurmaḳ Suçlamak, itham etmek.

yazı (I), [yazu (I)] Ova, sahra, ıssız kır.

– yaban → **yaban**

– yir, [– yiri] Düz ova.

– yiri → **- yir**

yazı (II), [yazu (II)] Talih, nasip, kader, alın yazısı.

yazıcı Kâtip.

yazıcılıḳ Kâtiplik.

yazıḳ → **yazuḳ**

– ı gelmek → **yazuḳ**

yazıḳlu → **yazuḳlu**

yazılmaḳ Yayılmak, dağılmak, dağıtılmak.

yazılmış Takdir olunmuş, mukadder.

yazınmaḳ Kendisi için yazmak, istinsah etmek, kopya etmek.

yazla Yayla.

– evi → **yay (I)**

yazlamaḳ → **yaylamaḳ**

yazlıcaḳ Yazın oturulacak yer, yazlık, sayfiye.

yazlu Yazılmış, yazılı.

yazmaḳ (I) 1. Nakşetmek, resmetmek, süsleyip bezemek. **2.** Yaymak, dağıtmak, açmak.

yaza ḳomaḳ, [yaya ḳomaḳ] Yayıp bırakmak, sermek.

yazmaḳ (II) 1. Şaşırıp yanılmak, yanlış yapmak. **2.** Hedefe isabet ettirmekte yanılmak.

yazup yaŋılmaḳ, [**yaŋılup yazmaḳ**] Şaşırıp yanılmak, yanlış yapmak.
yazu (I) → **yazı (I)**
yazu (II) → **yazı (II)**
yazuḫ Yazık, vah, hayf.
yazuḳ, [**yazıḳ**] Günah, cürüm, suç.
–**a girmek** Günaha girmek.
–**a ḳoymaḳ** Günaha sokmak, hataya düşürmek.
–**a yazılmaḳ** Günah sayılmak.
–**ı gelmek**, [**yazıġı gelmek**] Merhamet etmek, acımak.
–**ından çıḳmaḳ** Günahtan kurtulmak.
–**ı ṣoyulmaḳ** Günahı bağışlanmak, günahından sıyrılmak.
– **ḳılmaḳ** Günah işlemek.
yazuḳlu, [**yazıḳlu**] Günahkâr, suçlu, mücrim.
– **bitisi** Günahkârın amel defteri.
yazuḳsuz Günahsız, suçsuz, masum.
yedek Yedekte götürülen at.
yedekci, [**yedekçi**] Yedek atı çeken kimse.
yedekçi → **yedekci**
yedeklemek Yedekte çekip götürmek.
[**yedi**]
– **kimesneler** Yedi kişi.
yedici Kılavuz.
Yedigen → **Yediger**
Yediger, [**Yedigen, Yediḳardaş**] Büyükayı yıldız takımı, Dübb-i ekber.
Yediḳardaş → **Yediger**
yedilmek → **yidilmek**
yedişerleme Bir dalga fırtınası.
yedmek → **yidmek**
yeg → **yig (I)**
yegin → **yigin**
yeginlenmek Galip duruma yükselmek, üstün gelmek.
yeginlik → **yiginlik**
yegirek → **yigrek**
yeglemek → **yiglemek**
yeglenmek → **yiglenmek**
yeglik → **yiglik**
[**yeglü**]
– **alulu** Yüksekli alçaklı, iyili kötülü.
yegnicek Hafif, pek hafif.
yegniceklik Hafifmeşreplik.
yegrek → **yigrek**
yegseri → **egseri**
yekdirmek Bir ayağını aksatarak yürümek, topallamak.
yekinmek Yerinden kalkmak, kalkmaya davranmak.
yel → **yil**
yeldirmek → **yeldürmek**
yeldürmek, [**yeldirmek**] Koşturmak.
yelebimek → **yilebimek**
yelegen, [**yilegen**] Çok yelen, hızlı koşan, hızlı giden.
yelegence Gezip tozan, bir yerde durmayan.
yelegergen Akbaba.
yelegim Rüzgâr alan, havadar.
yelek, [**çelek, yilek (II)**] **1.** Kuş kanadındaki kalemli tüy. **2.** Okun tüyleri. **3.** Bir ok atımı uzaklık.
yeleklenmek Kanatlanmak, kanat açmak.
yeli → **yal (I)**
yelikmek → **yilikmek**
yelim Tutkal, yapışkan nesne, çiriş.
yelimḳara Ökse de denilen yapışkan madde.
yelimşik → **yelmeşik**
yelin → **yilin**
yelinmek Yoluna devam etmek.
yeliş Koşma, koşuş.
yelişmek → **yilişmek**
[**yelken**]
– **altına almaḳ** Koruması altına almak (?).
– **eylemek** Yelken açmak.
–**i ṣuda** İddiasız, sakin.
yellemek Teşvik etmek.
yellimantar Göbelek, akmantar.

[yelme]
– yoḳuş Dik yokuş.
yelmek → yilmek
– yopulmaḳ → yilmek
yelüp yopurmaḳ → yilmek
yelüp yortmaḳ Koşup durmak.
yelmeşik, [yelimşik] Yapışkan, lüzucetli.
yelpeze, [yelpize] Yelpaze.
– işlemek Yelpaze yapmak.
yelpik Nefes darlığı.
yelpize → yelpeze
yelte, [yilte] Teşvik.
– virmek Tahrik etmek, teşvik etmek.
yelteme Şevke getiren (saz havası).
yeltemek, [yiltemek] Teşvik etmek, tahrik etmek, koşturmak, harekete geçirmek, kışkırtmak.
yeltenmek, [yiltenmek] Heves etmek, meyletmek, özenmek.
[yem]
– dökmek Bir kimseyi hoşuna gidecek şeylerle aldatıp tuzağa düşürmeye çalışmak.
yemeklenmek Yemek yemek.
yemelemek Topallamak, hafifçe aksamak.
[yemeni]
– yaṣdıḳ Yazmadan yüz geçirilmiş yastık.
[yemīn (*Ar.*)]
– urmaḳ Yemin etmek, ahdetmek.
yemiş Yiyen, yiyici.
yemişlenmek → yimişlenmek
yemlemek Yem yedirmek.
[yemli]
– yemişli Sebzeli meyvalı, bağlı bahçeli.
yeŋ → yiŋ
yencilmeḳ, [yancılmaḳ] Ezilip yapışmak, yassılaşmak.
yencimek → yencmek
yencmek, [yancımaḳ, yencimek] Yasıltmak, yapıştırmak, çekip sıkıştırmak.
yendek → yindek
yene Yine.
yeng (*Far.*) **1.** Renk. **2.** Şekil, tarz, üslup, usul, suret, biçim.
– itmek Çare bulmak.
yengeç Değirmen baltacığının altına konulan demir.
yeŋi → yiŋi
– ay → yiŋi
– bahār → – yaz
– yaz, [– bahār] İlkbahar.
– yetmiş Yeni yetişmiş genç.
– yigit Delikanlı, genç.
yeŋice Yeni dikilmiş bağ.
– güyegü Yeni güveyi.
yeŋile, [yeŋilece, yeŋilice, yeŋiyin, yiŋile] Yeni, henüz, yeniden, pek yeni.
yeŋilece → yeŋile
yeŋilice → yeŋile
yeŋişmek Yarışmak, müsabaka etmek.
yeŋiyin → yeŋile
yeŋmek Dayanmak, tahammül etmek, galebe etmek, karşı durmak.
yentüre Kalender, tiryaki.
yeŋül, [yüŋül] Yeyni, hafif.
yepelemek → yepemek
yepemek, [yepelemek, yepmek] Okşamak.
yepmek → yepemek
yeprik Yıpranmış, eskimiş.
yeprimek Eskimek, yıpranmak.
yer → yir
–in → yir
– –den → yir
– –in → yir
yerbaġırsaġı, [yirbaġırsaġı] Solucan.
yercügez Yercik, barınak.
yerdeş Hemşeri.
yerdük Yerilmiş, yerilen, hor görülen.
[yerilmek]
yerilüp yeçilmek Ayıplanmak, kınanmak.

yerince (I) → **yirince**
yerince (II) Yerilmiş, kötülenmiş.
yerincisi İnciçiçeği.
yerindirmek → **yerindürmek**
yerindürmek, [**yerindirmek**] Tasalandırmak, üzmek, yoksun bırakmak.
yerinmek → **yirinmek**
yerlendürmek Yer olarak vermek, yer tayin etmek.
yerlenmek → **yirlenmek**
yerlü Sabit.
– **reng** Esas renk.
yermek, [**yirmek (II)**] Zemmetmek, kötülemek, beğenmemek, hor görmek, çekiştirmek.
yermeli olmaḳ Yerilmeği gerektirmek.
yermürmek → **yarmurmaḳ**
yesir Esir, tutsak.
[**yeşilbaş**]
– **Tatar** Özbek.
yeşilten İri ve yeşil kertenkele.
yetilmek Büyümek, yetişmek, kemale gelmek.
yetinmek Erişmek, yetişmek.
yetirmek → **yetürmek**
yetişmek Ârız olmak.
yetkin Olgun, kemale ermiş, ergin.
yetmek, [**yitmek (III)**] **1.** Yetişmek, erişmek, ulaşmak, vasıl olmak. **2.** Olgunlaşmak.
yetürmek, [**yetirmek, yitürmek (II)**] **1.** Ulaştırmak, eriştirmek. **2.** Yetiştirmek, büyütüp yetiştirmek.
yetirü olmaḳ Ulaşmak, vasıl olmak, sürekli yetişmek.
yeyesi → **yiyesi**
yeyni, [**yiyni**] **1.** Hafif, ağır olmayan. **2.** İtibarsız, önemsiz. **3.** Kolay.
– **başlı** → – **başlu**
– **başlu**, [– **başlı, yiyni başlu**] Ağırbaşlı olmayan, hafifmeşrep.
– **dutmaḳ**, [– **görmek, yiyni dutmaḳ**] Değer ve önem vermemek, hafif, aşağı görmek, horlamak.
– **eylemek** Hafifletmek, hafif tutmak.
– **görmek** → – **dutmaḳ**
– **kişi** Hafifmeşrep, boşboğaz.
yeynicek **1.** Hafifmeşrep. **2.** Hafifçe, hafif.
– **kılmaḳ** Düşüncesiz bir davranışa, acele karara sevketmek.
yeyniceklik Ağırbaşlılığa uymayan davranış, hafiflik, hoppalık, hafifmeşreplik.
yeynilik Hafiflik.
yeynilmek, [**yeynimek**] Hafiflemek, hafifleşmek.
yeyniltmek Hafifletmek.
yeynimek → **yeynilmek**
yeynirek Daha hafif, ehven.
yeynisemek Hafif görmek.
yezek Asker müfrezesi, karakol.
yıġaḳ Yasak, memnuiyet.
yıġanaḳ, [**yıġınaḳ, yıġnaḳ**] Toplantı, küme, yığın, yığılmış insan kalabalığı.
yıġıcı Engel, mani.
yıġılınmaḳ → **yıġlınmaḳ**
yıġılmaḳ Menedilmek.
yıġınaḳ → **yıġanaḳ**
yıġınmaḳ → **yıġlınmaḳ**
yıġışdırmaḳ Toplamak, biriktirmek, türetmek.
yıġlındırmaḳ Çekindirmek, sakındırmak, menetmek.
yıġlınmaḳ, [**yıġılınmaḳ, yıġınmaḳ**] Çekinmek, kaçınmak, nefsini menetmek, sakınmak.
yıġmaḳ **1.** Menetmek, engel olmak, **2.** Esirgemek, yoksun bırakmak.
yıġa durmaḳ (Atın gemini) Geri çeker durumda olmak.
yıġnaḳ → **yıġanaḳ**
yıġnaşmaḳ Biribiri üzerine yığılmak.
yıḫdurmaḳ Yıktırmak.
yıḫılmaḳ Yıkılmak.

yıḫmaḳ Yıkmak.
yıḳık Yıkıntı, enkaz.
[yıḳılmaḳ]
–**a ṭurmaḳ** Yıkılmaya yüz tutmak, yıkılmak üzere bulunmak.
yıḳınılmaḳ Yıkılmak.
[yıl]
– **artuġı** Bir yıldan çok.
[yılan]
– **ayaġı** Görülmeyecek kadar ince.
– **dili süŋü** İnce, keskin süngü.
– **ḳavı** Yılan gömleği.
yılancı Sanatı yılanla uğraşmak olan.
yılandili Hanımiğnesi de denilen ince, narin kayık, piyade.
yıldıraġan Çok parlayan, çok parlak.
yıldıramaḳ, [ıldıramaḳ, yaldıramaḳ, yılduramaḳ] Parıldamak, ışıldamak, ışık saçmak.
yıldırayıḳ Parlak.
yıldız Baht, talih.
– **göçmek** Yıldız akmak, yıldız kaymak.
–**ı düşkün, [yılduzı düşkün]** Talihsiz, bedbaht.
–**ı düşmek** Talihi ters dönmek.
–**ı sevmek** Candan sevmek.
– **odı** Yıldız akması ışığı.
yıldızḳurdı Yıldızböceği, ateşböceği.
yılduramaḳ → **yıldıramaḳ**
yılduz, [yulduz] Yıldız.
–**ı düşkün** → **yıldız**
yılġamaḳ Atı koşturmak.
yılġın Eğri.
yılġun Ilgın ağacı.
yılı → **ılḳı**
yılıġmaḳ → **yılıḳmaḳ**
yılıḳ Eğik, meyilli.
yılıḳdurmaḳ Eğmek, meylettirmek.
yılıḳmaḳ, [yalıḳmaḳ (II), yılıġmaḳ] Eğilmek, kaymak, meyletmek.
yılḳı → **ılḳı**
yıllamaḳ Üstünden bir yıl geçmek.
yılmaḳ Çekilmek, uzaklaşmak.

yılpıldatmaḳ (Gözünü) Çabuk çabuk açıp kapamak.
yıltar, [ıltar] Av köpeklerinin boynuna takılan ip gibi şeyler.
yıltırım Yıldırım.
yımırmaḳ → **yumurmaḳ**
yımrılmaḳ Kıvrılmak.
yınaḳ → **inaḳ**
yıpraḳ 1. Açık, yayvan. 2. Yıpranmış, eskimiş.
yır → **ır**
yıraḳ → **ıraḳ**
yıramaḳ → **ıramaḳ**
yırıḳ → **yirik**
yırılmaḳ Yarılmak, yarılıp ayrılmak, yırtılmak.
yırlamaḳ → **ırlamaḳ**
yırlayıcı → **ırlayıcı**
yırmaḳ → **yirmek (I)**
[yırtıḳ]
– **gözlü** Gözkapağının içi dışarıya dönmüş olan.
yırtışmaḳ Birbirine karşı böbürlenmek.
yırtlaḳ → **yırtlaz**
yırṭlaş → **yırtlaz**
yırtlaz, [yırtlaḳ, yırṭlaş] Gözkapağı yaralanıp iyi olduktan sonra, şeklini değiştirmiş olan göz ve böyle gözlü olan kimse.
yırtmaḳ Parçalamak.
yıylaġaç → **yıylanḳuç**
yıylaġıç → **yıylanḳuç**
yıylaḳaç → **yıylanḳuç**
yıylamaġ → **yiylemek**
yıylamaḳ → **yiylemek**
yıylanġuç → **yıylanḳuç**
yıylanḳaç → **yıylanḳuç**
yıylanḳıç → **yıylanḳuç**
yıylanḳuç, [yıylaġaç, yıylaġıç, yıylaḳaç, yıylanġuç, yıylanḳaç, yıylanḳıç, yiglengeç] Limon büyüklüğünde ve kavun gibi güzel kokan bir meyve, şamama.

yıylatmaḳ → **yiyletmek**
yidi Yedi.
yidilmek, [**yedilmek**] Yedekte götürülmek, birinin kılavuzluğunda gitmek.
yidmek, [**yedmek**] Çekmek, yedekte götürmek.
yig (I), [**yeg, yiy**] **1.** Daha iyi, üstün. **2.** Kuvvetli, baskın.
yig (II) İğ.
[**yigdin**]
– **olmaḳ** → **yiydin**
yigin, [**yegin**] Üstün, baskın, galip, kuvvetli, şiddetli.
– **olmaḳ** Zor ve kuvvetle birisini ezecek durumda olmak, bir şey üzerinde zor kullanıp ağır basmak, üstün olmak, galip durumda bulunmak.
yiginlik, [**yeginlik**] **1.** İleri gitme, ifrat. **2.** Üstünlük, galibiyet.
yiginrek Daha ağır, daha şiddetli.
yigirek → **yigrek**
yigirmi, [**igirmi**] Yirmi.
yigit, [**igit**] Genç, delikanlı.
– **er** Güçlü delikanlı.
– **yigli** Gerek sağlıklı gerek hasta (?).
yigitbaşı Esnaf kethüdası.
yigitcik → **yigitcük**
yigitcük, [**yigitcik**] Yeni yetişmiş genç.
yigitlenmek Gençlik taslamak.
yigitlik Gençlik.
yiglemek, [**yeglemek**] Üstün tutmak, tercih etmek.
yiglengeç → **yıylanḳuç**
yiglenmeḳ, [**yeglenmek**] Üstünlük savında bulunmak, üstünlük taslamak.
yiglik, [**yeglik**] Üstünlük, iyilik, baskınlık.
– **virmek** Üstünlük vermek.
yigrek, [**yegirek, yegrek, yigirek**] Daha iyi, üstün, baskın, tercih edilir.
yigrelenmek İğrenmek, nefret etmek.
yigrenci İğrenç, pis, murdar.
yigrendürmek İğrendirmek, nefret ettirmek.
yigrengen → **yigrensek**
yigrenmek İğrenmek, tiksinmek, ikrah etmek.
yigrensek, [**yigrengen**] İğrenici, çok iğrenen, çok tiksinen.
yigü → **yiygü**
yike Güçlü, kuvvetli.
yil, [**yel**] Rüzgâr.
– **aġrısı** Romatizma ağrısı.
– **alsun** Mahvolsun, telef olsun.
– **ayaḳlu** Yüğrük, hızlı koşan.
– **çalmaḳ** Yel çarpmak, soğuk vurmak.
– **devesi** Çok koşan hecin.
–**e gitmek** Heder olmak, boşa gitmek.
–**e varmaḳ** Heba olmak, havaya gitmek, boşa gitmek, zayi olmak, heder olmak.
–**e virmek** Heder etmek, heba etmek, mahvetmek.
–**e yapışmaḳ** Esassız, temelsiz şeye güvenmek.
– **ḳoġmaḳ** → – **ḳovmaḳ**
– **ḳovan** Havai, hafifmeşrep, boş gezen, yararsız, gereksiz işler peşinde koşan.
– **ḳovmaḳ**, [– **ḳoġmaḳ**] Boş yere emek harcamak, boş şeylerle uğraşmak.
– **ölçmek** Eli boşa çıkmak.
– **tutmaḳ** Ağrımak.
– **yutmaḳ** Ağzını havaya açmak, hava almak.
– **yürümek** Rüzgâr esmek.
yilebimek, [**yelebimek**] Rüzgâr etkisiyle sallanmak, dalgalanmak.
yilegen → **yelegen**
yilek (I) → **yelek**
yilek (II) Yelek.

yilenç → **ilenç**
yili → **yal (I)**
yilik Koşucu, çok koşan.
yilikmek, [**yelikmek**] Yel gibi koşmak.
yilin, [**yelin**] Memenin süt toplanan yeri, meme süngeri.
– **ayı** Mart ayı.
yilincek Aceleci.
yilişdürmek Koşmak, şuraya buraya koşmak.
yilişmek, [**yelişmek**] Koşuşmak, birlikte koşup gitmek, yarışmak.
yillenmek Havalanmak, havaileşmek.
yillü Gaz yapıcı.
yilmek, [**yelmek**] **1.** Koşmak, acele yürümek, esmek. **2.** (Hayvan) Tırıs gitmek, eşkin yürümek, hızlıca yürümek.
yiler oŋmaz Uğraşıp durduğu halde eline bir şey geçmeyen, çalışıp kazanamayan.
yiler yil Hızla esen rüzgâr.
yile varmaḳ Rüzgâr gibi gitmek, koşarak gitmek.
yile yile Koşa koşa.
– **yopurmaḳ**, [**yelüp yopurmaḳ, yelmek yopulmak, – yügürmek, yilüp yopurmaḳ**] Telaşla koşmak, durmadan seğirtmek.
yilüp yopurmaḳ → – **yopurmaḳ**
– **yügürmek** → – **yopurmaḳ**
yilte → **yelte**
yiltemek → **yeltemek**
yiltenmek → **yeltenmek**
yimecük Yiyecek.
[**yimek**]
yiyü gelmek Sürekli olarak yemek.
yiyü Yiyerek.
yiyü içe Yiyerek içerek.
yimiş Yemiş, meyve.
yimişlenmek, [**yemişlenmek**] Yemiş yemek, meyve yemek.
yimişlü Yemişi olan, meyve veren (ağaç).

yiŋ, [**yeŋ**] Elbise kolunun el üzerine gelen kısmı.
– **başı** Gömlek ya da elbise kolunun koltuk tarafında olan yeri.
– **devşürmek** Kollarını sıvamak, işe hazırlanmak.
– **silkmek** Vazgeçmek.
yindek, [**yendek**] Sürekli, daima, hep, mutlaka.
yine yine Tekrar tekrar.
yiŋi, [**yeŋi**] Yeni, taze.
– **ay**, [**yeŋi ay**] Hilal.
yiŋile → **yeŋile**
yinmek, [**yiyilmek**] Çürümek, aşınmak.
yinnemek Doğuracak hayvanın memelerine süt gelmek.
[**yiŋsüz**]
– **ton** Kefen.
yinür Yiyecek, yenilebilecn şey.
– **baş**, [– **maraż**, – **renc**] Gittikçe oyulup derinleşen yara, yenirce, âkile.
– **maraż** → – **baş**
– **renc** → – **baş**
yir, [**yer**] **1.** Yer, arz, zemin, toprak. **2.** Ülke, yurt, diyar, memleket.
–**den götürmek** Yükseltmek, zilletten, perişanlıktan kurtarmak.
–**den ḳopmaḳ** Tekrar dirilmek, kabirden kalkmak.
– **deprenmek** Yer sarsılmak, deprem olmak.
– **deprenmesi** Zelzele.
– **düzmek** Yer hazırlamak.
–**e bıraḳmaḳ** Yere yıkmak, yere sermek.
–**e çalmaḳ** Yere atmak.
–**e depilmek** Yere vurulmak, çiğnenmek.
–**e depmek** Yere çarpmak, vurmak.
–**e getürmek** Yerine getirmek.
–**e ışmarlamaḳ** Toprağa bırakmak.
– **evi** Bodrum, mahzen.

–e yamamaḳ Yamyassı etmek.
–e yüz urmaḳ → **yüz**
– gök götürmez → **– götürmez**
– götürmez, [**– gök götürmez**] Pek çok.
– içi Yer altı.
– idinmek Mevki tutmak.
–idür Layıktır, münasiptir, sırasıdır.
–in bulmaḳ Yerine gelmek.
–inden düşmek Mevkiinden ayrılmak, yerinden olmak.
–inden iletmek Yerinden oynatmak, korkudan hoplatmak, harekete getirmek.
–inden üzilmek Yerinden ayrılmak, yerinden kalkmak.
–inde olmaḳ Kararınca, ne az ne çok, yeteri kadar, miktarınca olmak.
–ine iletmek Yerine getirmek.
–ine ḳalmaḳ, [**–ine ṭurmaḳ**] Yerini tutmak, yerine geçmek.
–ine ḳomaḳ Yerine getirmek, ifa etmek.
–ine ṭurmaḳ → **–ine ḳalmaḳ**
–ini beklemek, [**–ini ṣaḳlamaḳ**] Mevkiini korumak.
–ini ṣaḳlamaḳ → **–ini beklemek**
–in ḳolayını almaḳ (Savaş için) En uygun yeri seçip yerleşmek.
–in –in → **– –in**
– itmek Mekân tutmak, yerleşmek, yer tutmak.
– ḳarnı Yer altı, mezar.
– olmaḳ Yerle bir olmak.
– ṭutmaḳ Yerleşmek, mesken edinip oturmak.
– –den → **– –in**
– –in, [**yerin yerin, yer yerden, yer yerin, –in –in, – –den**] Her taraftan, taraf taraf.
yirbaġırsaġı → **yerbaġırsaġı**
yirgöceni Bir çeşit göcen.
yirik, [**yırıḳ**] Biraz yırtık, az yarık.
yirilmek Yırtılmak, azıcık yırtılmak.
yirince, [**yerince (I)**] Yerinde, uygun, düzgün, eksiksiz.
yiringen Çok üzülen, kederlenen.
yirinmek, [**yerinmek**] Kederlenmek, üzülmek, mahzun olmak, tasalanmak.
yirişmek Erişmek, ulaşmak, yetişmek.
yirlenmek, [**yerlenmek**] Yerleşmek, yurt edinmek.
yirmek (I), [**yırmaḳ**] Yırtmak, azıcık yırtmak.
yirmek (II) → **yermek**
yirüp yerçmek → **yirüp yiçmek**
yirüp yiçişmek Birbirini kınamak.
yirüp yiçmek, [**yirüp yerçmek**] Kınamak, hakkında kötü söylemek, kötülemek, beğenmemek, aşağı görmek, hor görmek.
yitecekce Yetecek kadar, kâfi miktarda.
yitesi Kâfi miktarda.
yiti → **iti**
yitik → **yitük**
yitilmek Keskinletmek, sivriltmek.
yitincek Yeni yetişme, yeni yetişen, sonradan ortaya çıkan.
yitirmek → **yitürmek (I)**
yitmek (I) Kaybolmak, zayi olmak, yok olmak.
yitmek (II) İtmek, kakmak.
yitmek (III) → **yetmek**
yiter ancaḳ Artık yetişir, yeter artık.
yitük, [**itik, yitik, yütük**] Kayıp, zayi edilen şey.
yitürmek (I), [**itirmek, itürmek, yitirmek**] Kaybetmek, zayi etmek, telef etmek, mahvetmek.
yitürmek (II) → **yetürmek**
yitüt Çok, fazla, ziyade, aşkın.
yitütlik İlerilik, şiddetlilik, keskinlik.
yiv Birbirine bitişik olan iki şey arasındaki çizgi, derz.

yiy → **yig (I)**
yiydin, [**igdin**, **yiydün**] **1.** Kokmuş, kokuşmuş. **2.** Fena kokulu bir ot.
– **olmaḳ**, [**igdin olmaḳ**, **yigdin olmaḳ**] Bozulup kokmak, kokuşmak.
yiydün → **yiydin**
yiyegen Çok yiyen, obur.
yiyegenlik Oburluk, pisboğazlık.
yiyesi, [**yeyesi**] Yiyecek şey, yemek.
– **eylemek** Ziyafet hazırlamak, yemek yapmak.
yiygi → **yiygü**
yiygü, [**yigü**, **yiygi**] Yiyecek, taam.
yiyi, [**iyi**] Koku.
– **duymaḳ**, [– **ṭuymaḳ**] Koku almak, bir şeyler sezmek.
– **ṭuymaḳ** → – **duymaḳ**
yiyilemek → **yiylemek**
yiyileşmek → **yiyleşmek**
yiyilmek → **yinmek**
yiyim Yemek, yiyecek, lokma, taam.
yiyimek, [**iyimek**, **yiymek**] Kokmak, taaffün etmek.
yiyir Pis kokulu, pis.
[**yiyirce**]
– **göcen** Kokarca denilen hayvan, gelincik.
[**yiyirin**]
– **olmaḳ** Bozulmak, kokmak.
yiyişmek Birlikte yemek.
yiyitmek, [**iyitmek**] Kokutmak.
yiylegen Pek fena kokan.
yiylemek, [**yıylamaġ**, **yıylamaḳ**, **yiyilemek**] Koklamak.
yiyleşmek, [**yiyileşmek**] Koklaşmak.
yiyletmek, [**yıylatmaḳ**] Koklatmak.
yiymek → **yiyimek**
yiyni → **yeyni**
– **başlu** → **yeyni**
– **dutmaḳ** → **yeyni**
yoġ Yok.
–**a ṣaymaḳ** Yok farzetmek, hiçe saymak.
–**ıduġı**, [–**ını**] Yok olduğunu, bulunmadığını.
–**ımısa** → – **imişse**
–**ını** → –**ıduġı**
– **imişse**, [–**ımısa**] Yok idiyse, olmasaydı.
yoġalmaḳ, [**yoġulmaḳ**, **yoḳalmaḳ**] Yok olmak, kaybolmak, mahvolmak.
yoġrulmaḳ İmtizaç etmek.
yoġsa → **yoḫsa**, **yoḫṣa**
yoġsul → **yoḫsul**
yoġulmaḳ → **yoġalmaḳ**
yoġun, [**yovun**] **1.** Çapça kalın. **2.** Sesçe kalın. **3.** İri, büyük. **4.** Kalınlık. **5.** Kaba, sert, şiddetli. **6.** İşe yaramaz. **7.** Kaba, kalın.
– **göŋüllü** Katı yürekli.
– **sözlü** Kaba sözlü.
– **yumru** **1.** Şişman, kısa boylu, tıknaz. **2.** Kaba saba, uygunsuz, biçimsiz.
yoġunlamaḳ Kalınlaşmak.
yoġunlandurmaḳ Kalınlaştırmak.
yoġunlanmaḳ Kalınlaşmak.
yoġunlatmaḳ Olgunlaştırmak, kalınlaştırmak.
yoġunlıḳ **1.** Kalınlık. **2.** Şiddet, sertlik. **3.** İrilik.
yoġunraḳ Kalınca.
yoḫ Yok, hayır.
yoḫamaḳ → **yoḳamaḳ**
[**yoḫlu**]
– **ḳılmaḳ** Yoksullaştırmak, fakirleştirmek.
yoḫsa, **yoḫṣa**, [**yoġsa**] Yoksa.
– **yoḳ** Kendinden önce geçen olumlu soru eyleminin olumsuz soru şekli yerini tutmaktadır.
yoḫsul, [**yoġsul**] Fakir, yoksul.
yoḫsullıḳ Yoksulluk, fakirlik.
yoḫsulurġanı, [**yoḳsulurġanı**] Bir çeşit sarmaşık.
yok Değil.

–dur Olmaz.
– iş Esassız, gereksiz iş.
yoḳalmaḳ → **yoġalmaḳ**
yoḳamaḳ, [**yoḫamaḳ, yoḳmaḳ**] **1.** El sürmek, dokunmak, yoklamak. **2.** Yok etmek.
yoḳanmaḳ, [**yoḳunmaḳ**] **1** Dokunulmak, yoklanmak. **2.** İlişmek, dokunmak.
yoḳatmaḳ Yoklatmak, el dokundurtmak.
yoḳlu Fakir, muhtaç, yoksul.
yoḳmaḳ → **yoḳamaḳ**
yoḳsulurġanı → **yoḫsulurġanı**
yoḳunmaḳ → **yoḳanmaḳ**
yol 1. Âdap, erkân, âdet, usul, kural, yöntem. **2.** Müsaade, izin.
–a girmek Yola çıkmak, yola düşmek, yola koyulmak.
–a gitmek Örf ve âdete göre hareket etmek.
– ayırdı İki yolun ayrıldığı nokta.
– azıtmaḳ → **– azmaḳ**
– azmaḳ, [**– azıtmaḳ, –dan azmaḳ, –ı azmaḳ, –ın azmaḳ**] Yolunu şaşırmak, doğru yoldan sapmak, yanlış yola gitmek.
– başan → **– uran**
– başmaḳ Yol kesmek.
– başlamaḳ Kılavuzluk etmek, çığır açmak.
– bozmaḳ Yol şaşırtmak.
– bulmaḳ 1. Fırsat bulmak. **2.** Benliğine girmek, etkilemek.
– çekmek Yol almak.
–dan azmaḳ → **– azmaḳ**
–dan egilmek Yoldan ayrılmak, sapmak.
–dan iletmek Yoldan çıkarmak.
– dartmaḳ Yol zahmeti çekmek.
– depdürmek Çok yol yürütmek.
– doḳumaḳ Sürekli olarak yol yürümek.
– dögmek Yol tepmek, yol yürümek.
– eri Sâlik, yolcu.
–ı azmaḳ → **– azmaḳ**
–ı başa aparmaḳ Amaca ulaşmak, erişmek.
–ına gelmek 1. Karşısına çıkmak. **2.** Yolunu kesmek, önüne çıkmak.
–ın almaḳ Yolunu kesmek, yoluna çıkmak.
–ın azmaḳ → **– azmaḳ**
–ın bağlamaḳ Yolunu kesmek.
–ından egmek Yoldan çıkarmak, doğru yoldan saptırmak.
–ını urmak, [**–ın urmaḳ**] Yolunu kesmek.
–ın sürmek Yolunu izlemek, izinden ayrılmamak.
–ın urmaḳ → **–ını urmaḳ**
–ı oyarmaḳ Yolu çıkarabilmek, bulabilmek.
–ı varmaḳ Ermek, yolunu amacına eriştirmek.
– iletmek Yöneltmek.
– itmek 1. Yol bulmak. **2.** Yol açmak.
– izlemek Kılavuzluk etmek, yol göstermek.
– kesilmek Yol kapanmak.
– kesmek Yol almak.
– ḳomaḳ Yol göstermek.
– mı Reva mı, layık mı, caiz mi, yeri var mı ?
– oğlı Fedayi, kurban.
– sıra → **yolıra**
– sürmek Bir yolda sürekli yürümek.
– uran, [**– başan, – urucı**] Yol kesen, eşkiya.
– urmaḳ Yol kesmek, yol vurmak.
– urucı → **– uran**
– üstün almaḳ Yol üstünde durmak, yolda beklemek.
– varmaḳ Yol gitmek, yola devam etmek, doğru yoldan gitmek.
– virmek Müsaade etmek.

– **yaraġı** Yolculuk levazımı, hazırlığı.
– **yaraġın eylemek** → – **yaraġın ḳılmaḳ**
– **yaraġın görmek** → – **yaraġın ḳılmaḳ**
– **yaraġın ḳılmaḳ**, [– **yaraġın eylemek**, – **yaraġın görmek**] Yol hazırlığını yapmak.
– **yatı** Yolculuk levazımı, hazırlığı.
yolaḳcı Yolcu, yola giden.
yolca **1.** Yoldan ayrılmayarak, yolu izleyerek. **2.** Yol üzerinde.
– **gitmek** Yol boyunca gitmek.
[**yoldaş**]
– **ḳoşmaḳ** Yol arkadaşı yapmak.
yoldaşlanmaḳ Arkadaşlık yapmak.
yolıḳmaḳ → **yoluḳmaḳ**
yolıra, [**yol sıra**] Yol boyunca.
yollamaḳ **1.** Uğurlamak, teşyi etmek. **2.** Yola çekmek.
[**yollu**]
– **yolınca** Usulü çerçevesinde, âdet ve töresine uygun olarak.
[**yolmaḳ**]
yola düşmek Yolmaya başlamak, çok yolmak.
yolsuz Yolunu şaşırmış olan, azgın.
yoluḳmaḳ, [**yolıḳmaḳ**] İsabet etmek, karşısına çıkmak, uğramak, çatmak.
yolunmaḳ **1.** Kendi saç ve sakalını yolmak. **2.** Temizlemek. **3.** Halas bulmak, kurtulmak.
yoluşmaḳ Pençeleşmek, döğüşmek.
yom → **yum**
yondurmaḳ Yontturmak.
yonma Yontulmuş, yontma.
yonmaḳ **1.** Yontmak, tıraş etmek. **2.** Silmek, yok etmek.
yonuldu Kazıntı.
yonulmaḳ Yontulmak.
yonulmalı olmaḳ Kırılması, parçalanması gerekli olmak.

yoramaç Devenin kasık ipi.
yordam Kılık, kıyafet.
yorġa, [**yorḳa**] Rahvan.
yorġalamaḳ, [**yorġalmaḳ**, **yorḳalamaḳ**] Rahvan yürümek.
yorġalatmaḳ Koşturmak, eştirmek.
yorġalıḳ Eşkinlik, açık yürüyüşlü olma.
yorġalmaḳ → **yorġalamaḳ**
yorḳa → **yorġa**
yorḳalamaḳ → **yorġalamaḳ**
yorḳan Yorgan.
yorḳun Yorgun.
yormaḳ Alıkoymak.
yorşunmaḳ Yorgun düşmek.
yort Hüküm, nüfuz.
yortdurmaḳ Koşturmak.
yortıcı Haber ulaştırıcı.
yortmaḳ Koşmak, sürekli yol yürümek, sefer etmek.
yort şavul → **şavulmaḳ**
yorucı Yıldızlara bakarak ya da başka usullerle gaipten haber veren, kâhin, müneccim.
yorultmaḳ Yormak.
yoşmaḳ, [**oşmaḳ**, **uşmaḳ**] Kıyas etmek, karşılaştırmak, benzetmek, benzetmeğe çalışmak.
yosun, [**yusun**] Kanun, töre, âdet, usul, yol.
yoş **1.** Yorgun, yıpranmış, zayıf, kamaşık, bulanık. **2.** Yorgunluk, fersizlik, zayıflık.
– **eylemek** → – **ḳılmaḳ**
– **ḳılmaḳ**, [– **eylemek**] (Gözü) Kamaştırmak, görmez hale getirmek.
– **olmaḳ** (Göz) Kararmak, fersizleşmek, kamaşmak.
yoşumaḳ Yıpranmak, yorulmak, zayıf düşmek, kuvvetini kaybetmek.
yoşutmaḳ (Göz hakkında) Kamaştırmak.
yovcı Savaşan.
yovun → **yoġun**

yoymaḳ, [**yuymaḳ (II)**] Silmek, imha etmek, izale etmek, bozmak.

yoyulmaḳ, [**yuyulmaḳ, yüyülmek**] Zail olmak, silinmek, bozulmak.

yoz **1.** Vahşi. **2.** Yavan, bayağı. **3.** Zararlı. **4.** Sürülmemiş ve ekilmemiş (yer).

yöcü Öcü, umacı.

yögüş → **ögüş (II)**

yön Cihet, taraf, suret.
– **dutmaḳ** → – **ṭutmaḳ**
–**inden** Bakımından, yoluyla.
–**iyle** Yakışacak biçimde.
– **ṭutmaḳ**, [– **dutmaḳ**] Yüzünü bir yöne çevirmek, teveccüh etmek, yüz tutmak.
– **yöş** **1.** Etraf, çevre. **2.** Yolculuk teçhizatı. **3.** Düzen, uygunluk, düzenlilik, usul.

yöndem İtaatli, uysal.

yöned → **yönet**

yönedsüz Usul, adap bilmeyen.

yönedsüzlik Usul, adap bilmezlik.

yöneldürmek Yöneltmek, tevcih etmek.

yönelmek, [**yönenmek, yönmek, yönülmek**] Teveccüh etmek, yüz tutmak, yüzünü belli bir yere çevirmek.

yöneltmek Tevcih etmek, çevirmek.

yönenmek → **yönelmek**

yönet, [**yöned**] Şekil, tarz, usul, suret.

yönince Gerektiği şekilde.

yönlü Yerinde, uygun, münasip, makbul.

yönmek → **yönelmek**

yönsüz **1.** Sebepsiz, bir sebep olmaksızın, beyhude. **2.** Uygunsuz, düzensiz; kötü yaratılışlı, hayasız.
– **söz** Herze, beyhude laf, hezeyan.
– **yöşsüz** Varlıksız, servetsiz, düzensiz.

yönülmek → **yönelmek**

yöre Etraf, çevre, civar, daire, muhit, havali.
–**ler** Her taraf, her yer.
–**sine üşmek** Çevresinde toplanmak.
–**sin yörenmek** **1.** Çevresini dolaşmak. **2.** Devriye gezmek.

yörendürmek Yaklaştırmak, bir şeyin çevresinde dolaştırmak.

yörenlemek Gezerek görmek, dolaşarak görmek.

yörenmek **1.** Dolaşmak, yaklaşmak, bir şeyin çevresinde dolaşmak. **2.** Hatıra gelmek, gönlü kaplamak.

yörenü gitmek Çevresini dolaşmak, gezip dolaşmak.

yu Çok yazık, yuh, yuf.

yudum Lokma, bir defada yutulacak kadar (yemek).

yudunmaḳ, [**yuṭunmaḳ**] Yutmak, içmek, yavaş yavaş yutmak, zoraki yutmak, yutkunmak.

yudurmaḳ Yıkatmak.

yufḳacıḳ → **yufḳacuḳ**

yufḳacuḳ, [**yufḳacıḳ, yuḫacuḳ**] Kalınlığı az, ince, incecik.

yufḳalatmaḳ → **yufḳaltmaḳ**

yufḳalmaḳ Zayıflamak, incelmek.

yufḳaltmaḳ, [**yufḳalatmaḳ**] Hafifletmek, cıvıklaştırmak.

yuġadı Bulaşık.

yuġı, [– **ṭaşı, yuvaḳ, yuvalaḳ, yuvalaḳ ṭaşı, yuvı ṭaşı**] Toprağı sıkıştırıp pekiştirmekte kullanılan taş, silindir.
– **ṭaşı** → –

yuġmaḳ → **yumaḳ**

yuġrulmaḳ **1.** Karıştırılmak. **2.** Ezilmek.

yuḫa Yufka, ince.

yuḫacuḳ → **yufḳacuḳ**

yuḫu, [**yuḳu**] Uyku.

yuḳarġı Yukarıki.

yuḳarı Yukarı.
– **durmaḳ**, [– **ṭurmaḳ**] Ayağa kalkmak.

– **olmaḳ** Yükselmek.
– **ṭurmaḳ** → – **durmaḳ**
yuḳarurаḳ Daha yukarı, daha yüksek.
yuḳu → **yuḫu**
yuḳurmaḳ Yoğurmak.
[**yularlı**]
– **keser** İki elle kullanılan bir çeşit büyük keser.
yulduz → **yıldız**
yum, [yom] **1.** Uğur, kadem. **2.** Uğursuz, meşum.
– **görmek** Uğur saymak, uğurlu bulmak.
– **ṭutmaḳ** **1.** Hayırlı, kutlu saymak. **2.** Uğursuz saymak.
– **yora görmek** Uğurlu, kademli saymak.
– **yormaḳ** Faldan kötü sonuç çıkarmak.
yumaḳ, [yuġmaḳ, yuymaḳ (I)] Yıkamak.
yumalaḳ → **yuvalak**[1]
yumarmaḳ → **yumrarmaḳ**
yumcı Falcı, müneccim, kâhin.
yumdurmaḳ Örttürmek, kapattırmak.
yumılmaḳ → **yumulmaḳ**
yumlandurmaḳ, [yumlaşdurmaḳ] Yumar gibi yapmak.
yumlaşdurmaḳ → **yumlandurmaḳ**
yumlı → **yumlu (I)**
yumlu (I), [yumlı] Uğurlu, meymenetli, mübarek.
yumlu (II) Yumulu, kapalı; ketum.
yummak **1.** Kapamak. **2.** Üstüne koymak, örtmek, üstüne kapamak.
yumrarmaḳ, [yumarmaḳ] Yuvarlaklaşmak, yumrulaşmak.
yumrı → **yumru**
– **yamrı** Eğri büğrü.
yumru, [yumrı] **1.** Ur, vücuttaki şiş, bez, gudde, kabarcık, tümsek. **2.** Eğri, çarpık.
yumrucaḳ Yuvarlak, yumru olan.

[**yumruḳ**]
– **a tüküürmek** Yumruğa, sopaya kuvvet vermek.
– **cengi** Yumruk yumruğa yapılan kavga.
– **düğmek** Yumruk sıkmak.
yumrulanmaḳ **1.** Yuvarlak biçim, durum almak, toplanmak, top olmak. **2.** Yuvarlak hale getirilmek.
yumrulıḳ Şişkinlik.
yumrulmaḳ **1.** Yamulmak, yamru yumru olmak. **2.** Tümsekleşmek.
yumşaġ **1.** Kireci az, yumuşak (su). **2.** Hafif, şiddeti az.
yumşaġraḳ Daha yumuşak.
yumşaḳ Yumuşak.
– **yil** Hafif rüzgâr, esinti.
yumşaḳlıḳ Yumuşaklık.
yumşanmaḳ (I) Yumuşamak, mülayimlik kazanmak.
yumşanmaḳ (II) Görevlendirilmek, iş verilmek.
yumulmaḳ, [yumılmaḳ] **1.** Kapanmak, büzülmek. **2.** Üstüne kapanmak, üstüne düşmek. **3.** Toplanmak, bir araya gelmek, yığılmak.
yumulup düşmek Hızla bir şey üzerine kapanmak.
yumurda Yumurta.
– **başmaḳ** Kuluçkaya yatmak.
– **bıraḳmaḳ** → – **ṭoġurmaḳ**
– **ṭoġurmaḳ, [– bıraḳmaḳ]** Yumurtlamak.
yumurlanmaḳ Bir araya gelmek, toplanmak.
yumurmaḳ, [yımırmaḳ] **1.** Derleyip toplamak. **2.** Ezip büzmek, iki kat etmek, kıvırmak. **3.** Bozmak, harap etmek.
yumurṭlaġan Çok yumurtlayan.
yumuş İş, hizmet, görev, ödev.
– **oġlanı** Hizmetkâr, hizmet eden genç.
yumuşaḳlıḳ Mülayemet.

yumuşaltmaḳ Yumuşatmak.
yumuşcı Hizmetçi.
yund, [yunt, yunṭ] Kısrak.
– **oġlanı** Çoban.
yundḳuşı, [yuntḳuşı] Kuyruksallayan kuşu, peygamberkuşu.
yunmaḳ Yıkanmak.
yunmışca Yıkanmış, tertemiz.
yunt, yunṭ → yund
yuntḳuşı → yundḳuşı
yunulmaḳ Yıkanmak, yıkanılmak.
yurd → yurt
yurdlandurmaḳ İskân etmek.
yurdlanmaḳ → yurtlanmaḳ
yurt, [yurd] Oturulan yer, mesken; memleket.
– **idinmek → – ṭutmaḳ**
– **itmeḳ → – ṭutmaḳ**
– **ṭutmaḳ, [– idinmek, – itmek]** Mesken edinmek, tavattun etmek.
yurtlanmaḳ, [yurdlanmaḳ] Yerleşmek, tavattun etmek.
yusun → yosun
yutmaḳ (I) → utmaḳ
yutmaḳ (II) Hazmetmek, dışarı vurmamak, içinde bırakmak.
yutı gitmek Sürekli olarak yutmak, yutmakta devam etmek.
yuṭunmaḳ → yudunmaḳ
yuvaḳ → yuġı
yuvalaḳ, [yumalaḳ] **1.** Yuvarlak. **2.** Gülle, top mermisi. **3.** → **yuġı**
– **ṭaşı → yuġı**
yuvalamaḳ (I), [yuvlundurmaḳ] Yuvarlamak.
yuvalamaḳ (II) Yuva yapmak.
yuvalanmaḳ (I), [yuvlanmaḳ, yuvlunmaḳ, yuvnulmaḳ] Yuvarlanmak.
yuvalanmaḳ (II) Yuva edinmek.
yuvanmaḳ Gönlü rahat etmek, teselli bulmak, avunmak.
yuvatmaḳ Parçalamak, ufaltmak.
[yuvı]
– **ṭaşı → yuġı**
yuvınmaḳ (I) → yuvunmaḳ (I)
yuvınmaḳ (II) → yuvunmaḳ (II)
yavıtmaḳ Gizlemek, örtmek.
yuvlanmaḳ → yuvalanmaḳ (I)
yuvlundurmaḳ → yuvalamaḳ (I)
yuvlunmaḳ → yuvalanmaḳ (I)
yuvnulmaḳ Dürmek, tomar etmek.
yuvnulmaḳ → yuvalanmaḳ (I)
yuvunmaḳ (I), [yuvınmaḳ (I)] Kaybolmak, gizlenmek, silinmek.
yuvunmaḳ (II), [yuvınmaḳ (II), yuyunmaḳ] Yıkanmak.
yuvunulmaḳ Yıkanılmak, yıkanmak.
yuyıcı → yuyucı
yuymaḳ (I) → yumaḳ
yuymaḳ (II) → yoymaḳ
yuyucı, [yuyıcı] Cenaze yıkayıcı.
yuyulmaḳ → yoyulmaḳ
yuyundı, [yuyundu] Bulaşık suyu, yıkanan şeyden dökülen su.
yuyundu → yuyundı
yuyunmaḳ → yuvunmaḳ (II)
yüce 1. Yükseklik. **2.** Münezzeh, arı, uzak.
– **dutmaḳ** Yüceltmek.
– **eylemek** Yükseltmek.
yücelenmek Büyüklük taslamak.
[yücelik]
– **itmek** Kibirlenmek, büyüklük taslamak.
[yücelmek]
yüceli yüceli virmek Şaha kalkmak, şahlanmak.
yüceltmek Değerini artırmak, yükseltmek.
yücerek Daha yüce, çok yüce.
yügen Dizgin, gem.
yügrişmek → yügrüşmek
yügrük 1. Yürük, hızlı giden, çok koşan, işlek. **2.** Yürürlük, hızlı gitme.
yügrüklik 1. Hızlı koşma. **2.** Taşkınlık.
yügrümle Hızla, koşarak.
yügrüş Hız, sürat, koşuş.

yügrüşdürmek Deveran ettirmek, koşuşturmak.
yügrüşmek, [yügrişmek, yügşürmek] Koşuşmak.
yügşürmek → **yügrüşmek**
yügürdüşmek Koşuşmak, yarışmak.
yügürgen Yürük, hızlı giden.
yügürmek, [yüyürmek] Koşmak, hızlı gitmek.
yügürü Koşarak.
yügürtmek **1.** Koşmak. **2.** Koşturmak. **3.** Erkek koyunu dişisine aşırmak.
yük Rahimdeki çocuk, cenin, dölüt.
– **bağlamaḳ** **1.** Yükü taşınabilecek şekilde hazırlamak. **2.** Yükünü tutmak.
–**in bıraḳmaḳ** Çocuğunu düşürmek.
–**ini yuḳarı ṭutmaḳ** → –**ini yuḳarı yığmaḳ**
–**ini yuḳaru yığmaḳ, [–ini yuḳarı ṭutmaḳ]** Nazlanmak, kendini naza çekmek.
– **ḳoyacaḳ** Yüklük, yük dolabı.
– **yap** Ev eşyası, pılı pırtı, kap kacak, taşınabilir eşya.
yüklendürmek Gebe bırakmak.
yüklet Yük hayvanı.
yükli → **yüklü**
yüklü, [yükli] Gebe, hamile.
yüklülük Gebelik, hamilelik.
yüksecük Yüksekçe, az yüksek.
[yüksek]
– **uçmaḳ** Yüksekten atıp tutmak, büyüklük taslamak.
yükseklik Ulüvv-i cenap.
yüksinmek → **yüksünmek**
yüksünmek, [yüksinmek] **1.** Yük saymak, istiskal etmek. **2.** Kıskanmak.
yükünmek Önünde eğilmek, diz çökmek, baş eğmek.
yükürmek **1.** Gebe kalmak. **2.** Erkek hayvan dişisine aşmak.
yülitmek → **yülütmek**
yülügen Ustura.
yülük Tıraşlı, tüysüz.
yülümek Tıraş etmek, saç ve sakalı kazımak.
yülünmek Tıraş edilmek.
yülütmek, [ülitmek, ülütmek] Tıraş ettirmek.
yüŋ Tüy, kuş tüyü.
yüŋe Eyer altına konulan keçe.
yüŋlemek Tüy takmak.
yüŋsük Yüksük.
yüŋül → **yeŋül**
yürek **1.** Mide. **2.** Cesaret.
– **bağı** Bağırsak, çocukları beşik içine koyduktan sonra üstünden sarılan bağ.
– **berkitmek** Gönül bağlamak, cesaret bulmak.
– **berkligi** Cesaret, yüreklilik.
– **burmaḳ** Bağırsakta ishal sancısı peyda olmak.
– **burusı** Mide sancısı.
– **ditremesi** → – **oynaması**
–**i ağzına gelmek** Çok korkmak, çok heyecanlanmak.
–**i burmaḳ** İçi sızlamak, mustarip olmak.
–**i ḳopmaḳ** Yüreği parçalanmak, pek çok acımak.
–**i oturmaḳ** İçi sakinleşmek.
–**i oynamaḳ** Kalbi çarpmak.
–**i ṣovumaḳ** İçi rahat etmek, gönlü ferahlamak.
– **itiligi** Şecaat.
– **koparmaḳ** Öldürecek gibi heyecanlandırmak.
– **oynamaḳ** Kalp çarpmak, çarpıntı gelmek.
– **oynaması, [– ditremesi]** Kalp çarpıntısı, hafakan.
– **sürmek** İshal olmak.
– **sürmesi** İshal.
– **ṭamarı** Şiryan.
– **ṭasası** İç sıkıntısı, üzüntü.
– **yaḳan** Çok tatlı, iç bayıltan.

– **yanḳusı** Aşktan ya da üzüntüden duyulan iç sıkıntısı.

yüreklendirmek → **yüreklendürmek**

yüreklendürmek, [**yüreklendirmek**] Cesaret vermek, cesaretlendirmek.

yüreklenmek Cesaretlenmek.

yürekli → **yüreklü**

yüreklilik Şecaat, cesaret.

yüreklü, [**yürekli**] Yiğit, cesur, korkmaz.

yüreklürek Daha cesaretli.

yüreksiz → **yüreksüz**

yüreksüz, [**yüreksiz**] **1.** Korkak, cesaretsiz. **2.** Kötü kalpli.

yürigen → **yürügen**

yürigenlik → **yürügenlik**

yürimek → **yürümek**

yüriş Yürüyüş.

yürü Haydi.

yürügen, [**yürigen**] **1.** Keskin. **2.** Hızlı yürüyen. **3.** Ustura. **4.** Cilalı.

yürügenlenmek Tıraş edilmek, cilalanmak.

yürügenlik, [**yürigenlik**] Yürüyüşe dayanıklı olma, çok yol yürür olma.

yürümek, [**yürimek**] **1.** Gezmek, dolaşmak. **2.** Hareket etmek, iş yapmak. **3.** Tedavül etmek, geçer olmak. **4.** Hareket etmek, dönmek. **5.** Hücum etmek, saldırmak. **6.** Ayrılmak, uzaklaşmak. **7.** Sözü geçmek.

yürüyü Yürüyerek.

yürütmek **1.** Akıtmak. **2.** Gezdirmek, dolaştırmak. **3.** Çevirmek, döndürmek. **4.** Sevketmek. **5.** Tedavül ettirmek.

yürüyecekleyin Hareket etmesine, yürümesine elverişli.

[**yürüyici**]

– **yıldız** Gezegen, seyyare.

[**yürüyüş**]

– **itmek** Saldırmak, hücum etmek.

yütük → **yitük**

yüyülmek → **yoyulmaḳ**

yüyürmek → **yügürmek**

yüz **1.** Karşı, nezd, yan. **2.** Cihet, yön, taraf.

– **başa gelmek** Baş üstünde yeri olmak.

– **begi** Yüzbaşı.

– **bekitmek** → – **berkitmek**

– **berkitmek**, [– **bekitmek**] Katı yüzlülük etmek.

– **berkligi** Utanç duymama, sıkılmazlık.

– **biŋ dagı yigirmi biŋ** Yüz yirmi bin.

– **burtarmaḳ** → **burtarmaḳ**

– **döndermek** → – **döndürmek**

– **döndürmek**, [– **döndermek**] Yüz çevirmek, terketmek, iltifat etmemek.

– **dutmaḳ** → – **ṭutmaḳ**

– **dürmek** Surat asmak, yüz buruşturmak.

–**e çağırıcı** İnsanın suratına haykıran, şirret.

–**e dokunç** Yüze vurulan şey.

–**e gelmek**, [–**e getürmek**] **1.** Yüze vurmak, başa kakmak. **2.** Meydana çıkmak, kendisini göstermek.

–**e getürmek** → –**e gelmek**

–**e kir gelmek** Namus lekelenmek, yüzü kara olmak, utanacak duruma düşmek.

–**e kir getürmek** Mahcup etmek, utanacak duruma düşürmek, yüzünü kara etmek.

– **eylemek** Havale etmek.

–**e yüz** Yüz yüze, vicahen.

–**e yüz olmaḳ** Yüz yüze, karşı karşıya gelmek.

– **görmiş** Koca görmüş, kocaya varmış kadın, dul kadın.

– **göstermek** Nasip olmak, kısmet olmak, kendini göstermek, meydana gelmek.

–i berk Sıkılması, utanması olmayan, katı yüzlü.
–i çalıḳ Yüzü bozulmuş, yüzünün rengi, şekli değişmiş.
–i dürük → **dürük**
–i egilmek Yüzü çarpılmak.
–i ışımaḳ Yüzü gülmek.
–i ḳıbleden dönmek Dinden çıkmak.
–i kir olmaḳ Yüzü kara olmak.
–in düşmek Yüz üstü, yüzükoyun düşmek.
–ine dökmek Yüzüne vurmak, önüne sermek.
–ine göre ṭabanca urmaḳ Durumuna uygun olanı yapmak.
–ini ayaġına bıraḳmaḳ Ayağına yüz sürmek.
–ini egmek Suratını asmak.
–ini ele almaḳ Utancını yenmeğe çalışmak.
–in yire depmek Teperek yüzükoyun düşürmek.
–in yire urmaḳ → **– urmaḳ**
–i ṣulu **1.** Yüzü taravetli, parlak, güzel, asil yüzlü. **2.** Şerefli, namuslu, hayâ, hicap sahibi.
–i ṣuyı → **– ṣuyı**
–i yire düşmek Mahcup, meyus olmak.
– ḳızdurmaḳ Yüz kızartmak.
– olmaḳ Bir kimsenin başkasına olan borcunu ödemeyi kabul etmek.
– purtarmaḳ → **burtarmaḳ**
– silmek Eli yüze sürmek.
– ṣuyı, [**–i ṣuyı**] **1.** Ar, hicap, hayâ, namus, şeref, haysiyet, itibar. **2.** Güzellik, letafet.
– süre gelmek Yüz sürmeğe gelmek.
– sürtünmek Yüz sürmek.
– ṭopraġa urmaḳ → **– urmaḳ**
– ṭutmaḳ, [**– dutmaḳ**] Yönelmek, teveccüh etmek, meyletmek, rağbet etmek.
– urmaḳ, [**yire yüz urmaḳ, –in yire urmaḳ, – ṭoprağa urmaḳ, – yire ḳomaḳ, – yire ḳoymaḳ**] **1.** Baş vurmak, müracaat etmek. **2.** Yüz sürmek, secdeye kapanmak, yere kapanmak. **3.** Yüz tutmak, yönelmek, gitmek. **4.** Rağbet etmek. **5.** Aksetmek, yansımak.
– virmek Yüz göstermek.
– yazıcı Gelinin yüzünü süsleyen kadın.
– yazmaḳ Gelinin yüzünü süslemek.
– yirde baş ḳomaḳ Yüzükoyun yere kapanmak.
– yire ḳomaḳ → **– urmaḳ**
– yire ḳoymaḳ → **– urmaḳ**
– – **1.** Yüzlerce. **2.** Yüzer yüzer.
yüzden Sebebiyle.
yüzerlik Ateşe atıldığı zaman çıtır çıtır ses çıkararak yanıp güzel bir koku yayan tohum, üzerlik.
yüzgüç Suda iyi yüzen.
yüziḳoyu → **yüzinḳoyun**
yüzin Yüz üstü, yüzükoyun.
yüzinḳoyun, [**yüziḳoyu**] Yüzükoyun, yüz üstü.
yüzlemek **1.** Yüzünü dönmek, teveccüh etmek. **2.** Yüze vurmak.
yüzlü Şerefli, itibarlı, hatırı sayılır.
– göstermek Saygın, makbul göstermek.
yüzlük **1.** Peçe, yüz örtüsü. **2.** Doğarken kimi çocukların yüzünde kalan dölkesesi parçası.
yüzüşmek Birlikte yüzmek.

Z

ẓaferlü Muzaffer, galip.
zāġ (*Far.*) Yayın ucuna sarılan deri.
– **virmek** Keskinliğini göstermek.
zāġlamaḳ Keskinletmek.
zāġlı Keskin, şiddetli.
[**zamān** (*Ar.*)]
– **ile** Vaktiyle, bir zamanlar.
zanbıḳ Sepet.
[**zārılıḳ**]
– **itmek** → – **ḳılmaḳ**
– **ḳılmaḳ**, [– **itmek**] Ağlayıp sızlamak.
zarıncı Feryat edip inleyen.
zarıncımaḳ Zarı zarı ağlayıp inlemek, feryat figan etmek, ağlayıp sızlamak, yana yakıla ağlamak.
zarıncıtmaḳ Yalvartmak, ağlayıp sızlatmak.
zarlanmaḳ Ağlayıp sızlamak.
zayġala Süzülmüş karagünlük.
zegrek Keten tohumu.
zehirlik Zıkkımlanılacak içki.
zencef, [**sencef**] Etek pervazı.
zenen Küçük çömlek.
zengü Üzengi.
zevle (I), [**zivle**] Çift öküzünün boyunduruktan çıkmaması için boduyunruğa geçirilen ağaç, zelve.
zevle (II) Ekilecek yer birimi olarak kullanılan bir ölçü.
zevzek Esrar.
zeyreklenmek Anlayışlı görünmek.
zıbın → **zıbun**
zıbun, [**zıbın, zubun**] **1**. Vaktiyle kaftan altına giyilen pamuklu yelek, hırka, mintan. **2**. Entari.

ẓırẓıbıldaḳ Zirzop.
żıyāfetlemek Ziyafet çekmek.
zıyrıncaḳ → **ṣıyrıncaḳ, sıyrıncaḳ**
zibil Gübre, süprüntü.
zifir Yağ, yağ bulaşığı.
[**ẕikr** (*Ar.*)]
– **eylenmek** Zikr etmek, sürekli anmak.
zili, [**zilü**] Halı, kilim.
zilü → **zili**
[**zindān** (*Far.*)]
–**a bıraḳmaḳ** Zindana atmak, hapsetmek.
–**a urmaḳ**, [–**a vurmaḳ**] Zindana atmak, hapsetmek.
–**a vurmaḳ** → –**a urmaḳ**
zindānlamaḳ Zindanda hapsetmek.
zindānvan Zindancı, zindan bekçisi.
zivindirik Can.
zivle → **zevle (I)**
[**ziyān** (*Far.*)]
– **ṣanmaḳ** Zarar vermeyi düşünmek.
zor İç ağrısı, karın ağrısı, buruntu.
[**zorba** (← *Far.* zūr-bā)]
– **ḳalḳmaḳ** İsyan çıkmak, zorbalar ayaklanmak.
zorbaṭır Babayiğit, zorlu kahraman.
zort, ẓort Şişirilen avurdun üzerine parmakla vurulunca çıkan ses.
– **virmek**, [**ṣort virmek**] Avurt çatlatmak.
zubun → **zıbun**
zurnapa, ẓurnapa → **ṣurnaba**

DİZİN

ESKİ YAZIDAN — YENİ YAZIYA

Dizin bölümü için, **Tarama Sözlüğünün** I. ve IV. cildini Cem Dilçin, II. ve V. cildini Dr. Kayahan Erimer, III. ve VI. cildini Nuran Tezcan tarayarak gerekli fişleri hazırlamışlardır. Dizin bölümünün genel düzenleme işini Cem Dilçin yapmıştır.

DİZİN ÜZERİNE AÇIKLAMALAR

1. Dizin bölümü, madde başı olan her sözün, **Tarama Sözlüğündeki** tanıklarda geçen bütün yazım biçimlerini içermektedir. Bu sözler başka türlü yazılsa da, dizine sadece tanıklarda geçen biçimler alınmıştır. Örneğin, ***ḳaravaş*** sözcüğünün şu yazım biçimlerinin hepsi dizinde yer almıştır: قرواش , قرەواش , قاراواش , قاروأش , قاراوش , قراواش , قراوش , قروش.

2. Arap harfleriyle yazımları aynı, fakat okunuşları değişik olan sözler bir madde içerisinde toplanmıştır: ***eren***, ***oran***, ***ören*** ارن ; ***eyin***, ***in***, ***oyan***, ***öyün*** این ; ***esirik***, ***esrik***, ***esrük*** اسرك ; ***arılamaḳ***, ***arılmaḳ***, ***ırılmaḳ***, ***ırlamaḳ***, ***urulmaḳ*** ارلق ; ***ayramaḳ***, ***ıyramaḳ***, ***oyarmaḳ*** اكرمق ; ***ummaḳ***, ***ovmaḳ*** اومق ...

3. Taranan metinlerin bir bölüğü harekeli olduğu için, buralardan alınan sözcüklerin kimilerinde son ünlüler "huruf-ı imla" ile yazılmamış, hareke ile gösterilmiştir. Böyle sözcükler bu yazım biçimleri ile dizine alınmıştır: آچ ***açı***, اچر ***içre***, اكد ***öydin***, الر الشدر ***ilerü ulaşdırı***, ال ***ılı***, ***ülü***, امد ***imdi***, قند ***ḳanda***, قنق ***ḳankı***, قتل ***ḳutlu***, كيب ***gibi***, يكل ***yüklü*** ...

4. Kimi sözlerin yazılışlarında Arap harflerinin bitişip bitişmemesi açısından yazım başkalığı sayılabilecek değişiklikler görülmektedir. Böyle sözcüklerde köke gelen ekler, bitişik olarak yazılması gerekirken ayrı olarak yazılmıştır. Bunlara da dizinde yer verilmiştir: ***arısuz*** آرى سز , آر يسوز ; ***ekinci*** اكنجى , اكن جى ; ***ekinlik*** اكنلك , اكنلك ; ***ikileyin*** ايكيلين , ايكىلين ; ***uṣanlıḳ*** اوصكلق , اوصكلق ; ***inamlıḳ*** انام لق , انام لق ...

5. Sözlükte madde başı olup da tanıklarda yazım biçimleri bulunmayan sözlerin yazımları, tarandığı metnin özelliği dikkate alınarak saptanmış ve köşeli ayraç [ ] içinde gösterilmiştir.

6. أ ve گ harfleriyle yazılmış sözcükler sayıca az olduğu için ayrı bir bölümde toplanmamış, ا ve ك harfleri içerisinde alfebetik sırada verilmiştir.

آ

abıca	آبجه	at çapmaḳ	آت چپمق
āb-dest virmek	آبدست ویرمك	at depretmek	آت دپرتمك
abrıḳ	آبرق	at depmek	آت دپمك
abşaḳ	آبشاق	atı doldurmaḳ	[آتی دولدرمق]
abbaḳ	آبق	at segirtmek	آت سكرتمك
abu	آبو	āteş evi	آتش اوی
aparmaḳ	آپارمق	āteş göynügi	آتش كوينكی
apaŋsızda, apaŋsuzda	آپ اكسزده	atışmaḳ	آتشمق
apaŋsına	آپ اكسنه	āteşe urmaḳ	آتشه اورمق
apbaḳ	آپبق	āteşe naʿl ḳomaḳ	آتشه نعل قومق
appaḳ	آپپق	at ṣalmaḳ	آت صالمق
aparmaduḫ	آپرمدخ	at ṣalmaḳ	آت صلمق
apşaḳ	آپشاق	at ṭonı	آت طونی
apışıḳ, apşaḳ	آپشق	at ḳaşnısı	آت قاصنیسی
apışıḳlıḳ	آپشقلق	at ḳaldırmaḳ	آت قالدیرمق
apışmaḳ	آپشمق	atḳulaġı	آت قلاغی
apışıḳ	آپشیق	at ḳoparmaḳ	آت قوپارمق
apalaḳ	آپلاق	at ḳoşmaḳ	آت قوشمق
apılamaḳ	آپلمق	at ḳulaġı	آت قولاغی
apul apul	آپول آپول	at götliġi	آت كوتلكی
apulamaḳ	آپولامق	atlaz	آتلاز
aparmaḳ	آپه رمق	atlandurmaḳ	آتلندرمق
at arḳasına gelmek	آت آرقاسنه كلمك	atlandurmaḳ	آتلن دورمق
ata	آتا	atlanmaḳ	آتلنمق
atabeg	آتابك	atlu azuġı	آتلو آزوغی
at eri	آت اری	... atımı yir	آتمی یر
at aġaç	آت اغاچ	ata	آته
at oġlanı	آت اغلانی	atalar	آتهلر
at aḳdarıcı	آت اقداریجی	atıcıduġı	آتیجیدغی
at otayıcı	آت اوتایجی	aç itmek	آج ایتمك
at uşaġı	آت اوشاغی	acıtġan	آجتغن
at oġlanı	آت اوغلانی	acıtmaḳ	آجتمق
at oynaġı	آت اویناغی	aç dirilmek	آج دیریلمك
at bırakmaḳ	آت براقق	acır	آجر
at boynuna düşmek	آت بوینه دوشمك	acıraḳ	آجرق
at boynuna düşmek	آت بوینونه دوشمك	acışıḳlıḳ	آجشقلق
at cıvlandurmaḳ	آت جولاندرمق	acışmaḳ	آجشمق
at çapmaḳ	آت چاپمق	aç ṭutmaḳ	آج طوتمق

acıġ	آجغ	aḫsırmaḳ, aḫsurmaḳ	آخسرمق
acıġan	آجغن	aḫşam	آخشام
acıġını almaḳ	آجغن آلمق	aḫmaḳ	آخمق
acıġı ṭutmaḳ	آجغی طوتمق	aḫu	آخو
acıḳ	آجق	ad itmek	آد اتمك
acıḳ itmek	آجق اتمك	ad eri	آد اری
acıla	آجله	adaḳlu	آداقلو
acılaca	آجله‌جه	adamaḳ	آدامق
acmaḳ	آجمق	adanmaḳ	آدانمق
acın	آجن	ad urmaḳ	آد اورمق
açuḳ	آجوق	ad issi	آد ایسسی
acıya ḳoymaḳ	آجیا قیمق	ad eylemek	آد ایلمك
acı dil virmek	آجی دل ویرمك	ad çıḳarmaḳ	آد چقارمق
acı dil virmek	آجی دیل ویرمك	ad çıḳarmaḳ	آد چقرمق
acığını çıḳarmaḳ	آجیغین چقارمق	ad san	آد سان
acılıḳ	آجیلق	adsuz	آد سز
acımarul	آجی مارول	adsuzlıḳ	آد سزلق
acıyavşan	آجی یوشان	ad şan	آد صان
açı	آچ	adlanmaḳ	آدلنمق
açışmaḳ	آچشمق	adlu	آدلو
açuḳ	آچق	adım admaḳ	آدم آدمق
açuḳ boyamaḳ	آچق بویمق	ādem oġlanı	آدم اوغلانی
açıḳ dillü	آچق دللو	ādem oġlanı	آدم اوغلنی
açıḳlıḳ	آچقلق	adamcıl	آدمجل
açıḳlamaḳ	آچقلمق	adamcıllanmaḳ	آدمجللنمق
açḳu	آچقو	adamcıl	آدمجیل
açıḳ yir	آچق یر	ādem ṭonına girmek	آدم طوننه کیرمك
açılmadıcaḳ	آچلمد جق	admaḳ	آدمق
açılmış	آچلمش	adım ḳalġımaḳ	آدم قالغمق
açılmaḳ	آچلمق	adamlıḳ	آدملق
açla	آچله	adım yirde	آدم یرده
açıla açıl	آچله آچل	adanlu	آدنلو
açmaz ḳomaḳ	آچاز قومق	adanmış vaḳt	آدنمش وقت
açmaḳ	آچمق	adanmaḳ	آدنمق
açınmaḳ	آچنمق	adına ne düşerse	آدنه نه دوشرسه
açuḳ	آچوق	ad yavuzluġı	آد یاوزلوغی
açuḳ gönjülli	آچوق کوکللی	adı bellü	آدی بللو
açıḳ	آچیق	ara	آرا
açıḳ dillü	آچیق دیللو	araġan	آراغن
açılmaḳ	آچیلمق	aralamaḳ	آرالامق
açınmaḳ	آچینمق	aralıcaḳ	آرالجق
aḫtarmaḳ	آختارمق	aralaşmaḳ	آرالشمق
aḫtarmaḳ	آخترمق	aralıḳ	آرالق
aḫdarmaḳ	آخدارمق	aralamaḳ	آرالمق

aralanmaḳ	آرالنمق	آردینه آتمق
aramaḳ	آرامق	آردینه اویمق
aran	آران	آردینه ایمق
arı ev	آر او	آردینه سیلمك
arpacı	آرپجی	آردینی سورمك
arpa arpa	آرپه آرپه	آرزومان
arpalığı silinmek	آرپه‌لغی سیلنمك	آرسز
arpalıḳ	آرپه‌لق	آرسلان هوالی
artuġıraḳ	آرتغرق	آرش
artık, artuḳ	آرتق	آرص
artuḳlaġu	آرتقلغو	آرغاج
artuḳlıḳ	آرتقلق	آرغن
artların sürmek	آرتلرین سورمك	آرغین
arıtlanmaḳ	آرتلنمق	آرق
arıtmaḳ	آرتمق	آرقالشمق
artucaġ	آرتوجغ	آرقچ
arturmaḳ	آرتورمق	آرق دارتمق
arturu durmaḳ	آرتورو درمق	آرقرتمق
artuġ	آرتوغ	آرقز
artuġracuḳ	آرتوغراجق	آرقسینه کوترمك
artuġıraḳ	آرتوغرق	آرقلتمق
artuḳ	آرتوق	آرقلماق
artuḳsı	آرتوقسی	آرقلمق
artuḳlaġı	آرتوقلغی	آر قلمق
arta varmaḳ	آرته وارمق	آرقوری کلمك
arıca	آرجه	آرقون
aracı	آرجی	آرقون آرقون
arıḫ ḳılmaḳ	آرخ قیلمق	آرقون ارقون
arıḫlatmaḳ	آرخلتمق	آرقونجق
arḫun aġacı	آرخون آغاجی	آرقون لق
arı dirilmek	آر دلمك	آرقه
ardılış yeri	آردلش یری	آرقه او لمق
ardmaḳ	آردمق	آرقه بر ایتمك
ardınca olmaḳ	آردنجه اولمق	آرقه برکدورمك
ardından beri	آردندن بری	آرقه دوکجکی
ardından varmaḳ	آردندن وارمق	آرقه‌لشمق
arda ḳomaḳ	آرده قومق	آرقه‌لنجی
ardıradın	آردیرادین	آرقه‌لنمق
ardılmaḳ	آردیلمق	آرقه ویرمك
ardın ardın	آردین آردین	آرقین
ardın almaḳ	آردین آلمق	آرلق
ardın almaḳ	آردین المق	آرلمق
ardın başmaḳ	آردین بصمق	آرمق
ardın sürmek	آردین سورمك	آرنمق

arnuġ	آرنوغ	آزغشق
aru	آرو	آزغنمق
aru evi	آرو او	آزغورشمق
arucaḳ	آرو جق	آزغون
aruca	آروجه	آزغونلق
aruḳ	آروق	آزغیشمق
arulıḳ	آرولق	آزق
ara	آره	آزقون
aralıḳ	آره‌لق	آز کشی
arı	آری	آزلو
arı etekli	آری اتکلی	آزمق
arı eteklü	آری اتکلو	آزن آزن
arı olmaḳ	آری اولمق	آزوانا اورماق
arı itmek	آری ایتمك	آزوای
arı eylemek	آری ایلمك	آزوق
arıtmaḳ	آریتمق	آزوق ویرمك
arıtmaḳ	آری تمق	آزیتمق
arıca	آری جه	آزیق
arı dirlik	آری درلك	آزیقلنمق
arı dirliklü	آری درلکلو	آزین آزین
arısuz	آری سز	آس
arısuz	آریسوز	آسا قومق
arı ṣıfatlamaḳ	آری صفتلمق	آسراغی
arıġ	آ یغ	آسرامق
arıḳ	آریق	آسسی
arıḳlamaḳ	آریقلامق	آش
arılıḳ	آریلق	آشا
arılmaḳ	آریلمق	آش اتمك
arılamaḳ	آری لمق	آشاغاغی
arımaḳ	آریمق	آشاغقی
araya gitmek	آریه گیتمك	آشاغه
arayıcı it	آریجی ایت	آشاغه طامار
aza ṣaymaḳ	آزا صیمق	آشاغی وارلمق
az öküş	آز اکش	آش اوجغی
az oldı	آز اولدی	آش اوی
azıtmaḳ	آز تمق	آششمق
azdırmaḳ	آزدیرمق	آش طامی
azırġanmaḳ	آزرغانمق	آشغا
azırġanmaḳ	آزرغنمق	آشغارق
azırġamaḳ	آزرغمق	آشغا قمق
azrek	آزرك	آشغا قومق
azıraḳ	آزرق	آشغرق
azırḳamaḳ	آزرقمق	آشغه
azġaşmaḳ	آزغا شمق	آشلق

azġışmaḳ	آزغشمق	آرنوغ
azġınmaḳ	آزغنمق	آرو
azġurışmaḳ	آزغورشمق	آرو او
azġun	آزغون	آرو جق
azġunlıḳ	آزغونلق	آروجه
azġışmaḳ	آزغیشمق	آروق
azıḳ, azuḳ	آزق	آرولق
azḳun	آزقون	آره
az kişi	آز کشی	آره‌لق
azlu	آزلو	آری
azmaḳ	آزمق	آری اتکلی
azın azın	آزن آزن	آری اتکلو
azvana urmaḳ	آزوانا اورماق	آری اولمق
ayvay	آزوای	آری ایتمك
azuḳ	آزوق	آری ایلمك
azuḳ virmeḳ	آزوق ویرمك	آریتمق
azıtmaḳ	آزیتمق	آری تمق
azıḳ	آزیق	آری جه
azıḳlanmaḳ	آزیقلنمق	آری درلك
azın azın	آزین آزین	آری درلکلو
as	آس	آری سز
asa ḳomaḳ	آسا قومق	آریسوز
asraġı	آسراغی	آری صفتلمق
asramaḳ	آسرامق	آ یغ
assı	آسسی	آریق
aş	آش	آریقلامق
aşa	آشا	آریلق
aş itmek	آش اتمك	آریلمق
aşaġaġı	آشاغاغی	آری لمق
aşaġaḳı	آشاغقی	آریمق
aşaġa	آشاغه	آریه گیتمك
aşaġa ṭamar	آشاغه طامار	آریجی ایت
aşaġı varılmaḳ	آشاغی وارلمق	آزا صیمق
aş ocaġı	آش اوجغی	آز اکش
aş evi	آش اوی	آز اولدی
aşışmaḳ	آششمق	آز تمق
aş ṭamı	آش طامی	آزدیرمق
aşaġa	آشغا	آزرغانمق
aşaġarak	آشغارق	آزرغنمق
aşaġa ḳomaḳ	آشغا قمق	آزرغمق
aşaġa komaḳ	آشغا قومق	آزرك
aşaġrak	آشغرق	آزرق
aşaġa	آشغه	آزرقمق
aşlıḳ	آشلق	آزغا شمق

aşlıḳ	آشلیق	ağaçpüsi	آغاچ پوسی
aşmaḳ	آشمق	ağaçpuṣı	آغاچ پوصی
aşnuġı	آشنوغی	ağaçdelegen	آغاچ دلکن
aşut	آشوت	ağaçḳarası	آغاچ قره سی
aşurma ḳolan	آشورمه قولان	ağıtcı	آغتجی
aşa	آشه	ağıtmaḳ	[آغتمق]
aşa gelmek	آشه کلمك	ağaç	آغج
aşamaḳ	آشەمق	ağaçḳavunı	آغج قاونی
aşıḫmaḳ	آشیخمق	ağaçlanmaḳ	آغجلنمق
aş yerikligi	آش یرکلکی	ağca	آغجه
aşırma ḳolan	آشیرما قولان	ağdırmaḳ, ağdurmaḳ	آغدرمق
aşıḳ	آشیق	ağduḳlıḳ	آغدقلق
aşıḳmaḳ	آشیقمق	ağduḳ	آغدوق
aş	آص	ağdırmaḳ	آغدیرمق
aşa ḳomaḳ	آصا قومق	ağır	آغر
aşrağı	آصراغی	ağır başmaḳ	آغر بصمق
aşra yüz	آصرا یوز	ağır başma	آغر بصمه
aşşısuz	آصسوز	ağırtmaḳ	آغرتمق
aşşı	آصسی	ağırşaḳ	آغرشق
aşşı eylemek	آصسی ایلمك	ağırşaḳlanmaḳ	آغرشقلنمق
aşşı ḳovmaḳ	آصسی قومق	ağırlıḳ	آغرلق
aşşıya ḳalmaḳ	آصسیه قالمق	ağırlıḳ bulmaḳ	آغرلق بولمق
aşḳı	آصقی	ağırlamaḳ	آغرلمق
aşḳı küpe	آصقی کوپه	ağırlanmaḳ	آغرلنمق
aşlan	آصلان	ağırmaḳ	آغرمق
aşılacaḳ	آصلجق	ağırın	آغرین
aşılsuz	آصلسز	ağız	آغز
aşılaḳ, aşlıḳ	آصلق	ağız itmek	آغز ایتمك
aşılmalu	آصلملو	ağız bir itmek	آغز بر ایتمك
aşşılu	آصلو	ağız bir eylemek	آغز بر ایلمك
aşmalıḳ	آصمەلق	ağız bucağı	آغز بوجاغی
aşı, aşşı	آصی	ağız tüfengi	آغز توفنکی
aşşı itmek	آصی اتمك	ağız çaḳmaḳ	آغز چاقق
aşşı itmek	آصی ایتمك	ağız ḳoḳlamaḳ	آغز قوقلامق
aşılacaḳ	آصیلاجق	ağızlara düşmek	آغزلره دوشمك
aşılan	آصیلان	ağızlıḳ	آغزلق
aşılanmaḳ	آصیلانمق	ağsırmaḳ	آغسرمق
aşşılanmaḳ	آصیلنمق	ağşam	آغشام
aşşılu	آصیلو	ağḳurdı	آغ قوردی
ağ	آغ	ağıl	آغل
ağa	آغا	ağlıḳ	آغلق
ağaç	آغاج	ağıllıḳ	آغللق
ağaçlamaḳ	آغاجلمق	ağıllanmaḳ	آغللنمق
ağaç	آغاچ	ağın	آغن

ağuağacı	آغو آغاجی	aŋarırak	آکارورق
ağullanmak	آغوللانمق	aŋarı yan	آکارو یان
ağır	آغیر	aŋarı	آکاری
ağır başan	آغیر باصان	aŋıt	آکت
ağır başmak	آغیر باصمق	aŋıd	آکد
ağırşaklanmak	آغیرشاقلانمق	aŋdurıcı	آکدورجی
ağırlamak	آغیرلامق	aŋraġan	آکرغان
ağırlık	آغیرلق	aŋramak	آکرمق
ağı karası	آغی قراسی	aŋız	آکز
ağıllanmak	آغیللانمق	aŋsuz	آکسز
akarşu	آقار صو	aŋsuzda	آکسزده
akaşma	آق اصمه	aŋsuzla	آکسزله
akot	آق اوت	aŋsuzdan	آکسوزدن
ak biti	آق بیتی	aŋsuzın	آکسوزین
aktarmak	آقتارمق	aŋış	آکش
aktarmak	آقترمق	aŋıl, aŋul	آکل
akıtmak	آقتمق	aŋıl aŋıl	آکل آکل
akıtma	آقتمه	aŋlanmak	آکلانمق
akcılrak	آق جلرق	aŋullık	آکللق
akcıl	آقجیل	aŋlamaduk	آکلمادق
akça	آقچه	aŋılmış	آکلمش
akça aşşıya almak	آقچه آصیه آلمق	aŋlamayu bakmak	آکلمیو بقمق
akça aşşısı	آقچه اصیسی	aŋlanmak	آکلنمق
akçaağaç	آقچه اغاج	aŋulu	آکلو
akçakavak	آقچه قواق	aŋılur	آکلور
akhardal	آق خردل	aŋmak	آکمق
akdarmak	آقدارمق	aŋuz	آکوز
akdarmak	آقدرمق	aŋul aŋul	آکول آکول
akarcaşu	آقرجه صو	aŋullık	آکوللق
akarşu	آقر صو	aŋa	آکه
akşarmaşık	آق صارماشیق	aŋıt	آکیت
akşunkur	آق صونقور	aŋış	آکیش
aktavşan	آق طوشان	aŋıl aŋıl	آکیل آکیل
akkuyruk	آق قویرق	al	آل
ak gice	آق گیجه	ala	آلآ
akmak	آقمق	ala	آلا
akma hançer	آقه خنجر	alabanda virmek	آلابانده ویرمك
akağan	آقه غان	al itmek	آل اتمك
akın eylemek	آقین ایلمك	ala tenlü	آلا تنلو
akın salmak	آقین صالمق	alacık, alacuk	آلاجق
aŋa	آکا	alacuġ	آلاجوغ
aŋarlak	آکارلق	alacuk	آلاجوق
aŋaru	آکارو	alaca	آلاجه
aŋaru berü	آکارو برو	alacehre	آلا جهره

alacaserçe	آلاجه سرچه	alçaḳlıḳ	آلچقلق
alacalıḳ	آلاجه‌لق	aldaşmaḳ	آلد اشمق
alaçıḳ	آلاچق	aldaġuç	آلد اغوچ
alaçuḳ	آلاچوق	aldamaḳ	آلد امق
alaçıḳ	آلاچيق	aldanġan	آلد انغان
alardu baḳmaḳ	آلاردو باقمق	aldayıcı	آلد ايجى
alar ṣabāḥ	آلار صباح	aldurmaḳ	آلد رمق
alar ṭaṉg	آلار طانك	aldamaḳ	آلد مق
aları aları baḳmaḳ	آلارى آلارى باقمق	aldurmaḳ	آلدورمق
alaz alaz	[آلاز آلاز]	aldayıcı	آلديجى
alazlama	آلازلامه	aldırmaḳ	آلديرمق
alasıya	آلاسيه	aldaya düşmek	آلديه دشمك
alasıya	آلاسييه	alar	آلر
alaşa	آلاشه	alışıḳ	آلشق
ala ṭutmaḳ	آلا طوتمق	alışmaḳ	آلشمق
alaḳ bulaḳ	آلاق بولاق	alġasamaḳ	آلغسمق
ala ḳurı	آلا قورى	alġımsalġım	آلغم سالغم
alaḳuş	آلا قوش	alġun	[آلغون]
alaŋ	آلاك	alḳış itmek	آلقش ايتمك
alalıḳ	آلالق	alḳış eylemek	آلقش ايلمك
alalmaḳ	آلالمق	alḳış ḳazanmaḳ	آلقش قزنمق
alan	آلان	alḳış	آلقيش
alan talan eylemek	آلان تالان ايلمك	alḳış itmek	آلقيش ايتمك
alav	آلاو	al geçmek	آل كجمك
alay bağlamaḳ	آلاى باغلامق	alıl	آلل
alay bağlamaḳ	آلاى بغلمق	alım	آلم
al itmek	آل ايتمك	alma	آلما
alay düzmek	آلاى دوزمك	alım ṣatım itmek	آلم صاتم ايتمك
alay göstermek	آلاى كوسترمك	almaḳ	آلمق
al eylemek	آل ايلمك	almaḳ virmek	آلمق ويرمك
alp	آلپ	alımlu	آلملو
alp eren	آلپ ارن	alma	آله
alplıḳ	آلپلق	alnuḳlıḳ	آلنقلق
alplıḳ itmek	آلپلق ايتمك	alınmaḳ	آلنمق
altcı	آلتجى	alu	آلو
altamġa	آلتمغا	alup virmek	آلوب ويرمك
altun ṭas	آلتون طاس	alur göz	آلور كوز
altunlamaḳ	آلتونلمق	alum	آلوم
altunlu	آلتونلو	ala	آله
altın	آلتين	alaḳarġa	آله قرغه
altın yan	آلتين يان	alıcı	آليجى
alaca	آلجه	alıcı ḳuş	آليجى قوش
alacaibik	آلجه ابك	alır göz	آلير كوز
alçaḳ olmaḳ	آلچاق اولمق	alışmaḳ	آليشمق

alışık	آليشيق	آلیشیق
alı ṣatı	آلی صاتی	آلی صاتی
alı ṣatı itmek	آلی صاتی ايتمك	آلی صاتی ایتمك
alı ṣatı eyleşmek	آلی صاتی ايلشمك	آلی صاتی ایلشمك
alık	آليق	آلیق
alı gelmek	آلی كلمك	آلی كلمك
alım	آليم	آلیم
alımamaḳ	آليمامق	آلیمامق
alım ṣatım	آليم صاتيم	آلیم صاتیم
alımlu	آليملو	آلیملو
alımlı	آليملی	آلیملی
amaç	آماج	آماج
amaç	آماچ	آماچ
ana	آنا	آنا
analık	آنالق	آنالق
ancaḳ ola	آنجق اولا	آنجق اولا
ancaḳ olur	آنجق اولور	آنجق اولور
ancalar	آنجلار	آنجلار
anca	آنجه	آنجه
ancacuḳ	آنجه‌جق	آنجه‌جق
ancalar	آنجه‌لر	آنجه‌لر
ancılayın	آنجلين	آنجلین
ancılayın	آنجيلاين	آنجیلاین
and	آند	آند
andan	آنداً	آنداً
andaġı	آنداغی	آنداغی
and olmaḳ	[آند اولمق]	[آند اولمق]
and içmek	آند ايچمك	آند ایچمك
and içe görmek	آند ايچه كورمك	آند ایچه كورمك
and içirmek	آند ايچيرمك	آند ایچیرمك
and ṣaḳlamaḳ	آند صقلمق	آند صقلمق
andaġı	آندغی	آندغی
andıḳ	آندق	آندق
andlaşmaḳ	آندلاشمق	آندلاشمق
andlaşmaḳ	آندلشمق	آندلشمق
andlamaḳ	آندلمق	آندلمق
andan	آندن	آندن
andan gerü	آندن كرو	آندن كرو
andan girü	آندن كيرو	آندن كیرو
anduz	آندوز	آندوز
and virmek	آند ويرمك	آند ویرمك
anda	آنده	آنده
andaġı	آندەغی	آندەغی
andın ṣımaḳ	آندرن صيمق	آندرن صیمق

ansız	ansiz	آنسز
آنسزده‌لق	ansuzdalıḳ	آنسزده‌لق
آنسوز	ansuz	آنسوز
آنسوز اولمق	ansuz olmaḳ	آنسوز اولمق
آنقط	ankıṭ	آنقط
آنك	anuŋ	آنك
آنك درسی اولمق	anuŋ dirisi olmaḳ	آنك درسی اولمق
آنلار	anlar	آنلار
آنلر	anlar	آنلر
[آنناچ]	annaç	آننا‌چ
آننمی	anın mı	آننمی
آنه‌دن طوغمش	anadan ṭoġmış	آنه‌دن طوغمش
آنی	anı	آنی
آنين	anın	آنين
آوادانلق	avadanlıḳ	آوادانلق
آوادن	avadan	آوادن
آواز اورجی	āvāz urıcı	آواز اورجی
آواز ايلمك	āvāz eylemek	آواز ایلمك
آواز كترمك	āvāz götürmek	آواز كترمك
آواز ويرمك	āvāz virmek	آواز ویرمك
آو المق	av almaḳ	آو المق
آو ايتمك	av itmek	آو ایتمك
آوج قياسی	avuç ḳayası	آوج قیاسی
آوجی دليك	avcı delik	آوجی دلیك
آوجينی آچمق	avcını açmaḳ	آوجینی آچمق
آوچ اونی	avuç unı	آوچ اونی
آورت اورمق	avurt urmaḳ	آورت اورمق
آورت صاورت	avurt ṣavurt	آورت صاورت
آورد	avurd	آورد
آورد اورمق	avurd urmaḳ	آورد اورمق
آوردلشمق	avurdlaşmaḳ	آوردلشمق
آورده	avurda	آورده
آورده چكمك	avurda çekmek	آورده چكمك
آوردی يللی	avurdı yelli	آوردی يللی
آورلمق	avrılmaḳ	آورلمق
آورىلمق	avrılmaḳ	آورىلمق
آوسون	avsun	آوسون
آوغون	avġun	آوغون
آوقش	avḳuş	آوقش
آولا	avla	آولا
آولاغو	avlaġu	آولاغو
آولاغی	avlaġı	آولاغی
آولاق	avlaḳ	آولاق
آونمق	avınmaḳ	آونمق

ava binmek	آوه بنمك	ayca ayca
ava binmek	آوه بينمك	ayca ayca
avıtmaḳ	آويتمق	ayıdaġacı
aha	آها	ayıdaġacı
ay aġılı	آی آغلی	aydın
ay aġılı	آی آغيلی	ay demüri
ay ayduŋı	آی آيدوڭی	aydın
ay aydını	آی آيدينی	aydın ḳılmaḳ
ayacuḳ	آياجق	aydınlu
aya ṭaşı	آيا طاشی	aydıŋ
ayaġ	آياغ	aydın
ayaġın ṭurmaḳ	آياغن طورمق	aydın itmek
ayaġına düşmek	آياغنه دوشمك	aydıvirmek
ayaġa ṣalmaḳ	آياغه صالمق	ayırtlamaḳ
ayaġa ṭurmaḳ	آياغه طورمق	ayırtlaşmaḳ
ayaġa ḳalḳmaḳ	آياغه قالقمق	ayırtlamaḳ
ayaġı düz baṣmaḳ	آياغی دوز بصمق	ayırtlamaḳ
ayaġı ḳabın	آياغی قابين	ayrıç
ay aġılı	آی اغيلی	ayrıḳ, ayruḳ
ayaġın ṭurġurmaḳ	آياغين طورغورمق	ayruḳsı
ayaḳ	آياق	ayrıḳ ḳoçı
ayaḳ üzere gelmek	آياق اوزره كلمك	ayrılanmaḳ
ayaḳ baṣmaḳ	آياق باصمق	ayruḫ
ayaḳ berāber	آياق برابر	ayruḳ
ayaḳ berberi	[آياق بربری]	ayruḳca
ayaḳ çeşmesi	آياق چشمه سی	ayruḳsıtmaḳ
ayaḳdaş	آياقداش	ayru olmaḳ
ayaḳ derligi	آياق درليكی	ayruḳsı
ayak deri	آياق دری	ayruḳsımaḳ
ayaḳdan çıḳmaḳ	آياقدن چيقمق	ayrıḳ
ayaḳda ḳoymaḳ	آياقده قيمق	ayrılıḳ ḳarġası
aya ḳarṣmaḳ	آيا قرصمق	ayaġ
ayaḳṭaş	آياقطاش	ayaġa durmaḳ
ayaḳ ṭaşı	آياق طاشی	ayġırlanmaḳ
ayaḳ ṭavışı	آياق طاوشی	ayaġın almaḳ
ayaḳ ṭavışı	آياق طاويشی	ayaġın durmaḳ
ayaḳ ṭavışı	آياق طوشی	ayaġına balta urmaḳ
ayaḳ ṭolamaḳ	آياق طولمق	ayġut
ayaḳ ṭavışı	آياق طويشی	ayaġa düşmek
ayaḳlara ṣalmaḳ	آياقلره صالمق	ayaġa ṣalmaḳ
ayaḳlamaḳ	آياقلمق	ayaḳ, ayıḳ
ayamaḳ	آيامق	ayaḳ almaḳ
ayıtlanmaḳ	آيتلنمق	ayıḳ olmaḳ
ayıtmaḳ, aytmaḳ	آيتمق	ayıḳ oyuḳ

آی‌جه آی‌جه	ayca ayca
آيجه آيجه	ayca ayca
آيد آغاجی	ayıdaġacı
آيد اغاجی	ayıdaġacı
آيدك	aydıŋ
آی دموری	ay demüri
آيدن	aydın
آيدن قلمق	aydın ḳılmaḳ
آيدنلو	aydınlu
آيديك	aydıŋ
آيدين	aydın
آيدين ايتمك	aydın itmek
آيدی ويرمك	aydıvirmek
آيرتلامق	ayırtlamaḳ
آيرتلشمق	ayırtlaşmaḳ
آيرتلمق	ayırtlamaḳ
آيرتلمق	ayırtlamaḳ
آيرج	ayrıç
آيرق	ayrıḳ, ayruḳ
آيرقسی	ayruḳsı
آيرق قوچی	ayrıḳ ḳoçı
آيرلنمق	ayrılanmaḳ
آيروخ	ayruḫ
آيروق	ayruḳ
آيروقجه	ayruḳca
آيرقسمق	ayruḳsıtmaḳ
آيرو اولمق	ayru olmaḳ
آيروقسی	ayruḳsı
آيرقسيمق	ayruḳsımaḳ
آيريق	ayrıḳ
آيريلق قارغه سی	ayrılıḳ ḳarġası
آيغ	ayaġ
آيغا درمق	ayaġa durmaḳ
آيغرلنمق	ayġırlanmaḳ
آيغن آلمق	ayaġın almaḳ
آيغن دورمق	ayaġın durmaḳ
آيغنه بالته اورمق	ayaġına balta urmaḳ
آيغوت	ayġut
آيغه دوشمك	ayaġa düşmek
آيغه صالمق	ayaġa ṣalmaḳ
آيق	ayaḳ, ayıḳ
آيق آلمق	ayaḳ almaḳ
آيق اولمق	ayıḳ olmaḳ
آيق اويق	ayıḳ oyuḳ

ayaḳdaş	آیقداش	ayna ertesi	آینا ارتسی
ayaḳdan başa	آیقدن باشه	ayım bayım olmaḳ	آین باین اولمق
ayaḳdan düşmek	آیقدن دشمك	ayın bayın olmaḳ	آین بین اولمق
ayḳırı inmek	آیقری اینمك	ayna	آینه
ay ḳılıfı	آی قلفی	ayu incegi	آیو اینجکی
ayaḳlamaḳ	آیقلمق	ayuḳvlaġı	آیو قولغی
ayaḳlandurmaḳ	آیقلندرمق	ayugüli	آیو کلی
ayaḳ nā'ibi	آیق نائبی	ay ve gün aġılı	آی و کون آغیلی
ayḳur	آیقور	aya	آیه
ay ḳöpügi	آی کوپوکی	aya āvāzı	آیه آوازی
aylaḳ	آیلاق	aya çalmaḳ	آیه جالمق
aylaḳ çadırı	آیلاق چادری	aya ḳarşmaḳ	آیه قرصمق
aylandurmaḳ	آیلاندرمق	aya ḳaḳmaḳ	آیه ققمق
aylanmaḳ	آیلانمق	ayalama	آیه له
aylaḳ	آیلق	ayamaḳ	آیه مق
ayla	آیله	ay yurdı	آی یردی
ayamaḳ, aymaḳ	آیمق	ay yeŋisi	آی یکیسی

ا

aba, oba	ابا	aparmaḳ	اپرمق
abartmaḳ	ابرتمق	eprimek	اپریمك
abrıl	ابریل	epsem	اپسم
epsem	ابسم	epsem olmaḳ	اپسم اولماق
epsem olmaḳ	ابسم اولمق	epsem olmaḳ	اپسم اولمق
epsem durmaḳ	ابسم درمق	epsem eylemek	اپسم ایلمك
epsem ṭurmaḳ	ابسم طورمق	epsem durmaḳ	اپسم درمق
epsem ḳalmaḳ	ابسم قلمق	epsem durmaḳ	اپسم دورمق
ibik	ابك	epsem ṭurmaḳ	اپسم طورمق
ebemgömeci	ابم کمج	epsemlik	اپسملك
ebemgömeci	ابم کومجی	apışmaḳ	اپشمق
ıblıḳ	ابلق	appaḳ	اپق
ibli	ابلی	iplicek	اپلجك
abuḳ	ابوق	iplik işlemek	اپلك اشلمك
ebe	ابه	apur ṣapur	اپور صاپور
ebegeçdi	ابه کچدی	apuḳ	اپوق
ebice	ابیجه	apul apul yürümek	اپول اپول یورمك
aparmaḳ	اپارمق	ipi uzun dutmaḳ	اپی ازون دتمق
ıpar yavşan	اپار یوشن	ot	ات
ıpar yavşanı	اپار یوشنی	ata	اتا
apaŋsuzda	اپ اکسوزده	ata atlanmaḳ	اتا اتلانمق
apbaḳ	اپبق	ata atlanmaḳ	اتا اتلنمق
ıpratmaḳ	اپراتمق	atabeg	اتا بك
ıpratmaḳ	اپرتمق	öte daḳı	اتا دق

ata ḳulı	اتا قولی	acıtġan	اجتغان
atalıḳ	اتالق	acıtḳan	اجتقن
et özi	ات اوزی	acı dil	اج دل
at binmek	ات بنمك	uçdan	اجدن
et boynuzı	ات بوينوزی	uçdan uca	اجدن اجه
otacılıḳ	اتجلق	aç dirilmek	اج ديرلمك
itdirsegi	ات درسكی	ücrete ṭutmaḳ	اجرته طوتمق
etden tenden düşmek	اتدن تندن دوشمك	acırmaḳ, acurmaḳ	اجرمق
otruşmaḳ	اترشمق	ucuz dutmaḳ	اجز دتمق
atarṭamar	اتر طمر	öçeşmek	اجشمك
oturġan	اترغن	acıḳ, ocuḳ, uçuḳ	اجق
oturmış ṭurmış	اترمش طورمش	içgü itmek	اجكو ايتمك
otuḳmaḳ	اتقمق	içküci	اجكوجی
etek	اتك	ecellü	اجللو
etek ṣalmamaḳ	اتك صالمق	acıla	اجله
etgün	انكون	uçmaḳ	اجماق
etegi arı	انگی آری	acmaḳ, uçmaḳ	اجمق
atlanmaḳ, otalanmaḳ	اتلنمق	ucma irmek	اجنا ارمك
etlü cānlu	اتلو جانلو	ucından	اجندن
etlürek	اتلورك	içinde	اجنده
atlu kişi	اتلو كشی	acurmaḳ	اجورمق
otalayıcı	اتليجی	ucuraca	اجوره‌جه
utmaḳ	اتمق	ece	اجه
etmek, ötmek, ütmek	اتمك	acıġan	اجيغان
etmek eylemek	اتمك ايلمك	acıġ olmaḳ	اجيغ اولمق
etmekci	اتمكجی	acıġı ṭutmaḳ	اجغی طوتمق
etmek çıḳarmaḳ	اتمك چقارمق	acımaḳ	اجيمق
etmelü olmaḳ	اتملو اولمق	içi yürütmek	اج يورتمك
atma ip	اتمه ايپ	iç edik	اچ ادك
atım yeri	اتم يری	aça görmek	اچا كورمك
etini çekmek	اتن چكمك	içre	اچر
itneşmek	اتنشمك	içre	اچرا
etin ḳaracası	اتن قرجه‌سی	içre	اچره
etini yimek	اتن يمك	içişmek	اچشمك
uturu uturu baḳmaḳ	اتورو اتورو بقمق	açuḳlıḳ	اچقلق
itüri itüri	اتوری اتوری	uçuḳlu	اچقلو
otun	اتون	uçḳunmaḳ	اچقنمق
ata	اته	iç geçürmek	اچ كچرمك
ata atası	اته اتسی	içikmek	اچكمك
iti, üti	اتی	içegü	اچكو
etyaran	ات يران	içki eylemek	اچكی ايلامك
utızmaḳ	اتيزمق	açla	اچله
etine cānına ṭolu	اتينه جاننه طولو	uçmaḳ	اچماخ
öç, uç	اچ	açmaz ḳomaḳ	اچماز قومق

uçmaġ	اچماغ	aḫıtmaḳ	اخيتمق
uçmaḳ	اچماق	aḫıcı	اخيجى
açmazlanmaḳ	اچمزلنمق	aḫılıḳ	اخيلق
açmaḳ, uçmaḳ	اچمق	ud	اد
içimlü	اچملو	adaḳlu	اداقلو
için	اچن	adanmaḳ	ادانمق
için baġlamaḳ	اچن بغلمق	ad urmaḳ	اد اورمق
içinde	اچندا	ad urınmaḳ	اد اورنمق
içinde	اچنده	edeb beklemek	ادب بكله مك
için ṭoḳımaḳ	اچن طوقيمق	ad baġlamaḳ	اد بغلمق
uçınmaḳ, uçunmaḳ	اچنمق	adaḫlu	ادخلو
içinmek	اچنمك	adsuz	ادسز
içini geçürmek	اچنى كچورمك	ıduġı	ادغى
içini yürütmek	اچنى يورتمك	ad ḳazanmaḳ	اد قزنمق
açuḳ	اچوق	edik, edük, ödek	ادك
uçuḳ dutmaḳ	اچوق دتمق	edük başmaḳ	ادك بشمق
açuḳ göŋülli	اچوق كوكللى	edikci	ادكجي
uçunmaḳ	اچونمق	idügi	ادكى
içi egri	اچى اكرى	adlamaḳ	ادلمق
içi gitmek	اچى كتمك	adlu, udlu	ادلو
içi göyünmek, içi göynümek	اچى كوينمك	Adalya	ادليه
için	اچين	ādem oġlanı	ادم اغلانى
için yār	اچين يار	ādem oġlanı	ادم اغلنى
için yāren	اچين يارن	ādem oġlanı	ادم اوغلنى
aḫasını	اخاسنى	adamaḳ, adımaḳ	ادمق
oḫt	اخت	adımlamaḳ	ادملمق
aḫtarılmaḳ	اخترلمق	adanmaḳ	ادنمق
aḫtarmaḳ	اخترمق	idinmek	ادنمك
aḫtarılmaḳ	اختريلمق	ad vurmaḳ	اد ورمق
oḫtuŋ	اختك	ıduġı	ادوغى
oḫtın	اختن	edük	ادوك
āḫiret oġlı	اخرت اوغلى	idügi	ادوكى
aḫırmaḳ	اخرمق	ede, oda	اده
aḫsırmaḳ, aḫsurmaḳ	اخسرمق	ud yiri	اد يرى
aḫsamaḳ	اخسمق	edik	اديك
aḫşam	اخشام	edikci	اديكجى
aḫşamdur oldı	اخشامدر اولدى	edikçi	اديكچى
aḫşamlamaḳ	اخشاملمق	er, ır	ار
aḫşamın	اخشامن	er adam	ار آدم
aḫşam	اخشم	er almaḳ	ار آلمق
oḫşamaḳ	اخشمق	ara	ارا
aḫşamın	اخشمن	ıracıḳ	اراجق
aḫmaḳ, ıḫmaḳ	اخمق	ıraḫ itmek	اراخ ايتمك
aḫı	اخى	aradan götürilmek	ارادن كتورلمك

aradan götürmek
ırağ
ırağ itmek
ırağ eylemek
uragut
ırak
ırak eylemek
ırak düşmek
ırakṣınmak
ırak gitmek
ırakṭık
aralık
aralamak
aralık
aran
er ocağı
er özlemek
er oğlan
er oğlı
ara yir
er başı
erbene
arpa arpa
arpa bilezik
arpa şalmak
arpa ṭutmak
arpalık
arta durmak
irte gice
artıcak, artucak
artuḫrağ
artırışmak
ertesi, irtesi
artuğ
artuğrak
artuğrak
artık artuk
artık eksik
artuk itmek
artukraşmak
artukrak
ortak ḳatmak
artuk ḳılmak
artuklağı

ارادن كتورمك
اراغ
اراغ ايتمك
اراغ ايلمك
اراغت
اراق
اراق ايلمك
اراق دوشمك
اراق سنمق
اراق كتمك
اراقلق
ارالق
ارالق
ارالیق
اران
ار اوجاغی
ار اوزلامك
ار اوغلان
ار اوغلی
ارا یر
ار باشی
اربنه
ارپه ارپه
ارپه بلزك
ارپه صالمق
ارپه طوتمق
ارپه‌لق
ارتا درمق
ارتا كیجه
ارتجق
ارتخرغ
ارترشمق
ارتسی
ارتغ
ارتغراق
ارتغرق
ارتق
ارتق اكسك
ارتق ایتمك
ارتق رشمق
ارتقرق
ارتق قتمق
ارتق قلمق
ارتقلغی

artıḳlık, artuḳlık
ortaḳlu
artlaşmaḳ
arıtlamaḳ
ertelemek, irtelemek
irtelü gicelü
arıtmaḳ
artucaḳ
artucaḳ
artuḫlağu
arturmaḳ
artuğ olmaḳ
artuğraḳ
artuḳ
artuḳsı
artuḳlıḳ
artuḳlamaḳ
erte, irte, orta
erte ağarmaḳ, irte ağarmaḳ
erte aḳlığı, irte aḳlığı
irte ılduzı
erte çıḳmaḳ, irte çıḳmaḳ
erte doğmaḳ, irte doğmaḳ
arta ṭurmaḳ
erte namāzı, irte namāzı
orta yay ayı
irte yiri ağarmaḳ
erte yiri aḳlığı, irte yiri aḳlığı
erte yiri ağarmaḳ
erte yiri aydınlığı, irte yiri aydınlığı
irte yıldızı
örce
ercerek
ercügez
erçel
arḫa
iri ḫulu
arḫun
arḫun arḫun
arḫuncaḳ
iri ḫūy
irdemek

ارتقلق
ارتقلو
ارتلاشمق
ارتلامق
ارتلمك
ارتاو كجلو
ارتمق
ارتوجاق
ارتوجق
ارتوخلاغو
ارتورمق
ارتوغ اولمق
ارتوغرق
ارتوق
ارتوق می
ارتوقلق
ارتوقلمق
ارته
ارته اغارمق
ارته اقلغی
ارته الدوزی
ارته چیقمق
ارته دوغمق
ارته طرمق
ارته نمازی
ارته یای ایی
ارته یری آغارمق
ارته یری آقلغی
ارته یری اغرمق
ارته یری ایدنلغی
ارته یلدیزی
ارجا
ارجرك
ارجكز
ارچل
ارخا
ار خلو
ار خون
ارخون ارخون
ارخونجق
ار خوی
اردامك

ardca	اردجه	ırġar	ارغار
ardça	اردچه	ırġalanmaḳ	ارغالانمق
arıdı ṭurmaḳ	ارد طرمق	ırġalamaḳ	ارغالمق
ardıḳ	اردق	ırġamaḳ	ارغامق
ardlaşmaḳ	اردلشمق	arġac	ارغج
erdem	اردم	arġırmaḳ, arġurmaḳ	ارغرمق
ardmaḳ	اردمق	ırġalamaḳ	ارغلامق
irdemek	اردملك	ırġalanmaḳ	ارغلانمق
erden	اردن	ırġalamaḳ	ارغلمق
ardınca	اردنجه	ırġalanmaḳ	ارغلنمق
ardınca olmaḳ	اردنجه اولمق	ırġamaḳ	ارغمق
ardınca gitmek	اردنجه كتمك	arġın, arġun	ارغن
ardını sürmek	اردنی سورمك	ırġandurmaḳ	ارغندرمق
ordu	اردو	ırġanmaḳ	ارغنمق
er dökmek	ار دوكمك	arġun	ارغون
orduluḳ	اردولق	arġış	ارغيش
erde	اردە	urfadan	ارفدن
erde ve geçde	اردە و كچدە	arıḳ, arḳ, aruḳ, ıraḳ, uruḳ	ارق
ardıra	اردیرا	arḳacı	ارقاجی
ardıradan	اردیرادن	arḳalaşmaḳ	ارقالشمق
ardıradan	اردیردن	urḳan	ارقان
errek	اررك	urḳ olmaḳ	ارق اولمق
erürmek, irürmek	اررمك	ıraḳ dutmaḳ	ارق دتمق
arustaḳ	ارستاق	arḳurtmaḳ	ارقرتمق
ersek	ارسك	er ḳardaş	ار قرداش
ersin	ارسن	arḳuru	ارقرو
arısuz, ürüsüz	ارسوز	arḳuru çıḳmaḳ	ارقرو چقمق
ırsuzın	ارسوزين	arḳuru ṭurmaḳ	ارقرو طورمق
ersün	ارسون	arḳuru varmaḳ	ارقرو وارمق
ersemek	ارسه مك	arḳırı	ارقری
ersi	ارسی	arḳırı çıḳmaḳ	ارقری چقمق
arış	ارش	arḳurısına	ارقری سنه
erşek	ارشك	arḳırı gelmek	ارقری كلمك
arışmaḳ	ارشمق	ıraḳ ḳılmaḳ	ارق قلمق
erişmek, irişmek	ارشمك	arıḳlamaḳ	ارقلامق
uruşu ölmek	ارش اولمك	aruḳlandurmaḳ	ارقلاندورمق
erşün	ارشون	arḳalanmaḳ	ارقلانمق
arġun arġun	ارغون آرغون	arıḳlatmaḳ	ارقلتمق
Ertuŋrul	ارطوكرل	arıḳlıḳ, ıraḳlıḳ	ارقلق
Ertuŋrul	ارطوكرول	arıḳlamaḳ	ارق لمق
er ʿavret	ار عورت	arıḳlamaḳ, aruḳlamaḳ	ارقلمق
er ʿavret olmaḳ	ار عورت اولمق	arḳalanmaḳ	ارقلنمق
arġac	ارغاج	arḳalu	ارقلو
ırġadlıcaḳ	ارغادلجق	arḳaluç	اوقلوج

arḳun arḳun
arḳıncaḳ, arḳuncaḳ
arḳuru ṭurmaḳ
arḳuru
arḳurı
arḳurı arḳurı
arḳurı gelmeḳ
er ḳuşı
arḳun
arḳun arḳun
arḳuncaḳ
arḳuncacuḳ
arḳa
arḳa olmak
arḳa bir itmek
arḳa bir olmaḳ
arḳa bir eylemek
arḳa dutmaḳ
arḳa dönmek
arḳasın yepmek
arḳalanmaḳ
ırḳalamaḳ
arḳa virmek
arḳırı
er ḳoyun
erk, örk
erkeç
erkecük
erkeç
ergirmek, ergürmek, irgirmek, irgürmek
er kişi
irkek
erkek aġaç
erkek beyt
erkek demür
erkeksi
ürkülik
irkilmek
erklü
erikmek, irkmek
ergen, ir iken
ergencelik
irkindü

ارقن ارقن
ارقنجق
ارقور طرمق
ارقورو
ارقورى
ارقورى ارقورى
ارقورى كلمك
ار قوشى
ارقون
ارقون ارقون
ارقونجق
ارقونجه‌جق
ارقه
ارقه اولمق
ارقه بر اتمك
ارقه بر اولمق
ارقه بير ايلمك
ارقه دتمق
ارقه دونمك
ارقه‌سين يپمك
ارقه‌لانمق
ارقه‌لمق
ارقه ويرمك
ارقيرى
ار قيون
ارك
اركج
اركجك
اركچ
اركمك
اركشى
اركك
اركك اغاج
اركك بيت
اركك دمور
اركسى
اركلك
اركلمك
اركلو
اركمك
اركن
اركنجه‌ليك
اركندو

irkindi
ergenlik
erkenlemek
ürkü
er görmiş
irgürmek
er gören
ürkülik
er kişi
ergiveç
ırlamaḳ
ırlatmaḳ
ırılcek
arılık
erlik, irlik
erlik itmek
erlikden ḳalmaḳ
erliksüz
erlik ṣuyı
erlik güni
arılamaḳ, arılmaḳ, ırılmaḳ, ırlamaḳ, urulmaḳ
eırilmek, irilmek, ürilmek, ürülmek
erlenmek
erlü, urlu
ırlayıcı
erlik
ırım, irim, urum
armaḳ
örümcek evi
arımaḳ, armaḳ, ırmaḳ, urmaḳ
ermek, irmek, ürmek
eren, oran, ören
eren erene ṭurmaḳ
ürüṇdülemek
ürüṇdilenmek
ürüṇdü
ürüṇdü olmaḳ
ürüṇdü eylemek
ürüṇdü ḳılmaḳ
ürüṇdülemek
irende
ürüṇdi

ارگندى
ارگنلك
ارگنلمك
ارگو
ار گورمش
ارگورمك
ار گورن
ارگولك
ار گيشى
ارگيوج
ارلامق
ارلتمق
ارلجك
ارلق
ارلك
ارلك ايتمك
ارلكدن قالمق
ارلكسز
ارلك صويى
ارلك كونى
ارلمق
ارلمك
ارمق
ارمجك اوى
ارماق
ارم
ارندلمك
ارندلنمك
ارندو
ارندو اولمق
ارندو ايلمك
ارندو قلمق
ارندولمك
ارنده
ارندى

arnuḳ	ارنق	arışlanmaḳ	اريشلنمق
arnuḳlıḳ	ارنقلق	arıḳ	اريق
erenler	ارنلر	arıḳlatmaḳ	اريقلاتمق
erenler ṣuyı	ارنلر صويي	arıḳlıḳ	اريقلق
oranlamaḳ	ارنلمق	arıḳlamaḳ	اريقلمق
erinleyin	ارنلين	irileşmek	اريلشمك
arınmış yer	ارنمش ير	arılıḳ	اريلق
arınmaḳ, urunmaḳ	ارنمق	irilik	اري لك
erinmek	ارنمك	irilik	اريلك
ornanmaḳ	ارننمق	urılmaḳ	اريلمق
arnuġ	ارنوغ	erincek	اريڭجك
erene	ارنه	arınmaḳ	اريڭمق
aru	ارو	erinmek	اريڭمك
aru etekli	ارو اتكلى	uz	از
arvana	اروانه	āzādlu	ازادلو
oruç açmaḳ	اروج اچمق	iz izlemek	از ازلمك
arucaḳ	اروجق	öz özi	از ازى
örü durmaḳ	ارو درمق	uzaḳ uçmaḳ	ازاق اچمق
erü dutmaḳ	ارو دوتمق	az öküş	از اكش
örü durmaḳ	ارو دورمق	az öküş	از اوكش
erürmek, irürmek	ارورمك	azıtmaḳ	ازتمق
uruş	اروش	azcuḳ	ازجق
örü ṭurmaḳ	ارو طورمق	özdek	ازدك
örü ṭuru gelmek	ارو طرو كلمك	uz dillü	از دللو
aruḳ, uruḳ	اروق	izdemek	از دمك
arulıḳ	اروڵق	üzresine	ازراسنه
orun, urun	ارون	üzresine	ازرسنا
arvana	اروتا	üzresinde	ازرسنده
ürüṅdü	اروندو	azırġamaḳ	ازرغمق
ara	اره	azırġanmaḳ	ازرغنمق
ıranmaḳ	اره نمق	azırġu	ازرغو
ere varmaḳ	اره وارمق	azıraḳ, azaraḳ, uzraḳ	ازرق
ere virmek	اره ويرمك	üzere	ازره
ara yir	اره ير	üzerin urmaḳ	ازرين اورمق
arı, iri	اری	iz sürmek	از سرمك
arı itmek	اری ايتمك	iz sürmek	از سورمك
iryet	اريت	azışmaḳ	ازشمق
arıtmaḳ	اريتمق	ızġar	ازغار
iri ḫulu	اری خلو	azġaş	ازغاش
iri ḫūlu	اری خولو	azıġzımaḳ	ازغزيمق
öri durmaḳ	اری درمق	azġun	ازغون
arısız, arısuz	اريسز	azıḳ, azuḳ	ازق
iri söz	اری سوز	azıḳ tutmaḳ	ازق توتمق
arış	اريش	azıḳlandurmaḳ	ازقلندرمق

azḳun
ezgülendürmek
ezgilendirmek
ezgin
ezginek
ezgü, üzegü
özge
ezgi
ezgilendirmek
izlemek
uzlıḳ
ezilmek, izlemek, üzülmek
azmaḳ
azmaḳ
üzmek
azın, uzun
izin izlemek
azın azın
aznavur
izin izlemek
izin baṣmaḳ
özini ḫıraya urmaḳ
uzun saġınç
özinsüz, uzunsuz
uzanmaḳ
özini yıġmaḳ
aẓu issi
azuḳ
uzun eylemek
aza ṭutmaḳ
azıtmaḳ
azıḳ
ezilmek, üzilmek
azılu
izin izlemek
azın azın
izini izlemek
izini izlemek
is, issi, us, üs
usanlıḳ
ıstar
istenmek
istedmek
ister olmaḳ

ister olmaḳ | ازقن
isteşmek | ازكلندرمك
istekli olmaḳ | ازكلندير مك
ısıtma | ازكن
ıssıtmaḳ | ازكنك
istemek | ازكو
istemelü olmaḳ | ازكه
ısıtma | ازكى
üstün | ازكيلندير مك
üstine üşmeḳ | ازلا مك
istenmek | ازلق
üstine aġlamaḳ | ازلمك
üstine girmek | ازماق
üstün yan | ازمق
üstün | ازمك
üstün aġacı | ازن
üstün aġacı | ازن ازلمك
üstünki | ازن ازن
isteyü gitmek | ازناور
isteyü gitmek | ازن ايزلمك
isteyü varmak | ازن بصمق
ısıcaḳ | ازن خيريه اورمق
ısıcaḳ, ıssıcaḳ | ازن سغنج
ısıcaḳ ḳanlu | ازنسوز
ısıcaḳla | ازنمق
asraġı | ازنى ييغمق
aṣramaḳ | ازواسى
esirtgen, esritgen | ازوق
e iri mek, esritmek, esrütmek | ازون ايلمك
esridici | ازه طوتمق
ısırġı | ازيتمق
esirik, esrik, esrük | ازيق
esirgemek | ازيلمك
esirgeşmek | ازيلو
esrüklik | ازين ازلمك
esriklik, esrüklik | ازين ازين
esirgemek | ازينى ازلامك
esirgin | ازينى ازلمك
esirgenci | اس
esirgemek | اساكلق
esirgeyişli | [استار]
asarmaḳ | استانمك
esirmek, esrimek | استدمك
esrük | استر المق

استراولمق
استشمك
استكلى اولمق
استما
استمق
استمك
استملو اولمق
استمه
استن
استنا اوشمك
استنمك
استه اغلمق
استه كرمك
استن يان
استون
استون اغاجى
استون اغجى
استونكى
استيو كتمك
استيو كيتمك
استيو وارمق
اسجاق
اسجق
اسجق قانلو
اسجقله
اسراغى
اسرامق
اسرتكن
اسرتمك
اسردجى
اسرغى
اسرك
اسركامك
اسركشمك
اسرك لك
اسركللك
اسركمك
اسركن
اسركنجى
اسركه مك
اسركه يشلى
اسرمق
اسرمك
اسروك

esrüklik | اسروك لك | esnek | اسنك
esrüklik | اسروكلك | esenleşmek | اسنلا شمك
ısra | اسره | esenleşmek | اسنلشمك
asra geçe | اسره كچه | esenlik | اسنلك
ısız, isiz, isüz | اسز | esenlemek | اسنلمك
ısızlık | اسزلق | esenleşmek | أسنله شمك
isizlik, isüzlik | اسزلك | esenlemek | اسنله مك
ıssı, issi | اسى | esüp şavurmak | اسوب صاورمق
ıssı sovuk | اسى سوق | esüp gelmek | اسوب كلمك
ıssı şovuk | اسى صوق | ısuz, issüz, isüz | اسوز
usanı olmak | اسك المق | ısuzlık | اسوزلق
isketi | اسكتى | ese başlamak | اسه باشلامق
usanı dutmak | اسك دتمق | esegen | اسه كن
üsküre | اسكره | ıssı, issi | اسى
üsküf | اسكف | ıssı ot | اسى اوت
usanılık | اسكلق | ıssı olmak | اسى اولمق
eskilmek | اسكلمك | ıssı eylemek | اسى ايلمك
iskemlü | اسكملو | ısıcak | اسيجاق
iskemli | اسكملى | ısıcak kanlu | اسيجاق قانلو
üsküre | اسكوره | ısıcak yüz | اسيجق يوز
üsküf | اسكوف | ıssı dam | اسى دام
üsküli bezi | اسكول بزى | esirtgen | اسير تكن
esgi | اسكى | esirgemek | اسير كمك
eskice | اسكيجه | esirgenci | اسير كنجى
eskiden eski | اسكيدن اسكى | esirgemek | اسير كه مك
eskiyi yeñiye geçür-mek | اسكيى يكيه كچورمك | esirgin itmek | اسير كين ايتمك
İslāmbol | اسلامبول | esirmek | اسير مك
eslememek | اسلامك | ıssı sözlü | اسى سزلو
ıssılık | اسلق | ıssı şovuk | اسى صوق
issilik | اسلك | ıssı ton | اسى طون
eslememek | اسلمامك | issilik | اسى لك
esilmek, eslemek | اسلمك | issilik | اسيلك
eslememek | اسلممك | ıssı vurmak | اسى ورمق
eslememek | اسلمه مك | ıssı yel | اسى يل
assılanmak | اسلنمق | aş, eş, iş, uş, üş | اش
eslenmemek | اسلنمامك | aşa | اشا
assılu | اسلو | iş itdürmek | اش اتدرمك
islü issine | اسلو اسنه | uşatmak | اشاتمق
ısmarlamak | اسمارلمق | iş itmek | اش اتمك
ısmarlamak | اسمرلمق | uşacuk | اشاجق
esen | اسن | iş açılmak | اش اچلمق
esen uğuz | اسن اوغوز | aşağ | اشاخ
esen ķal | اسن قال | işe sunmak | اشا سنمق
 | | aşağa olmak | اشاغا اولمق

aşağlıḳ eylemek اشاغلق ايلمك
aşağa اشاغه
aşaḳ اشاق
aşinciri اشى انجيرى
uşanmaḳ اشانمق
üşenmek اشانمك
iş itmek اش ايتمك
eş eylemek اش ايلمك
iş başa varmaḳ اش باشا ورمق
işbula, uşbula اشبلا
işbunuŋ اشبنك
işbu, uşbu اشبو
işbu ara, uşbu ara اشبو آرا
işbu işbu, uşbu uşbu اشبو اشبو
işbuŋa, uşbuŋa اشبوكا
işbular, uşbular اشبولر
uşbunca اشبونجه
uşbunda اشبوندا
işbundan, uşbundan اشبوندن
işbunda, uşbunda اشبونده
işbunuŋ, uşbunuŋ اشبونك
işbunuŋ bigi اشبونك بكى
işbunuŋ gibi, uşbunuŋ gibi اشبونك كبى
işbunuŋla, uşbunuŋla اشبونكله
işbunları, uşbunları اشبونلرى
işbunı, uşbunı اشبونى
işitdürmek اشتدرمك
işitdüri söylemek اشتدرى سويلمك
işitgen اشتكان
işitgen اشتكن
işitmeze urmaḳ اشتماز اورمق
işitmeze urmaḳ اشتمزه اورمق
aşatmaḳ, ışıtmaḳ اشتمق
eşecük اشجك
uşacuḳ اشجوق
eşdürmek اشدرمك
iş düzeni اش دزنى
aşduḳ اشدق
işidü durmaḳ اشدو درمق
eşdürmek اشدورمك
üşde اشده
eşirgenmek, işirgenmek اشركنمك
üşürmek اشرمك
iş sürüci اش سروجى

eşsüz اشسز
iş sürüci اش سورجى
iş şol düşmek اش صول دوشمك
aşağa اشغا
aşağaralaḳ اشغارلق
aşağa ḳalmış اشغا قلمش
aşağa ḳalmaḳ, aşağa ḳılmaḳ اشغا قلمق
ışığ urınmaḳ اشغ اورنمق
aşağralaḳ اشغرلق
aşağa اشغه
aşağaraġ اشغه رغ
aşağa ḳalmaḳ اشغه قالمق
aşağa ḳılmaḳ اشغه قلمق
aşaḳ, ışıḳ, uşaḳ اشق
ışıḳ urınmaḳ اشق ارنمق
ışıḳ urınmaḳ اشق اورنمق
uşaḳ devşek اشق دوشك
aşaḳ dilli اشق ديللى
aşḳar gözi اشقر كوزى
aşaḳ gönüllü اشق كوكلو
aşaḳlıḳ اشقلق
aşaḳlıḳ eylemek اشقلق ايلمك
aşaḳlıḳ ḳılmaḳ اشقلق قلمق
ışıḳ mezheb اشق مذهب
aşaḳ varmaḳ اشق وارمق
ışḳın اشقين
eşek, üşek اشك
eşek eyegüli اشك ايكولى
eşkeritmek اشكرتمك
eşkere اشكره
işkil almaḳ اشكل آلمق
eşkelek, işkelek اشكلك
eşekmarulı اشك مارولى
eşkin, eşkün اشكن
eşkinci, eşkünci اشكنجى
eşkün اشكون
eşkünci اشكونجى
eşküne eşmek اشكونه اشمك
işgeve اشكوه
eşki اشكى
işkile varmaḳ اشكيله وارمق
ışlamaḳ اشلامق
işlemek اشلامك
işletmek اشلتمك

ışılamaḳ	اشلمق	ışuzlıḳ	اصزلق
işlemek, üşelemek	اشلمك	aṣıl ululığı	اصل اولولغى
işlemekden kesilmek	اشلمكدن كسلمك	aṣlan	اصلان
eşlendürmek	اشلندرمك	aṣıllu	اصللو
üşilenmek	اشلنمك	aṣlan	اصلن
işlük	اشلوك	ışmarlamaḳ	اصمارلامق
işlemek	اشلەمك	ışmarlamaḳ	اصمارلمق
işleyi gelmek	اشلەيي كلمك	ışmarlamaḳ	اصمرلامق
işleyesi olmaḳ	اشلياسى اولمق	ışmarlamaḳ	اصمرلمق
eşmiş yortmış	اشمش يورتمش	ışuzlıḳ	اصوزلق
aşmaḳ, ışımaḳ, uşmaḳ	اشمق	uṣullu	اصوللو
eşmek, işmek	اشمك	aṣa ḳomaḳ	اصه قومق
eşme	اشمه	aṣṣı	اصى
eşin	اشن	aṣṣı itmek	اصى اتمك
üşendürmek	اشندرمك	ışıtan	اصيتان
işin sürmek	اشن سورمك	ışıcaḳ	اصيجاق
eşnek	اشنك	ışıcaḳ	اصيجق
uşanmaḳ	اشنمق	aṣṣı ḳılmaḳ	اصى قلمق
üşenmek	اشنمك	aṣṣı ḳılmaḳ	اصى قيلمق
aşnuġı	اشنوغى	aṣılandırmaḳ, aṣṣılandırmaḳ	اصيلنديرمق
eşüp yortmaḳ	اشوب يورتمق	aṣṣılı	اصى لى
aşut	اشوت	ışṣı yel	اصى يل
aşurma	اشورمه	eṭrāfını almaḳ	اطرافنى المق
aşuġ	اشوغ	aṭım	اطم
aşuḳ	اشوق	aġ	اغ
aşaġa	اشه غه	aġa	اغا
ışalaḳ	اشه لق	aġaç	اغاج
ışalamaḳ	اشه لمق	aġaçdelegen	اغاج دلكن
işi dönmek	اشى دنمك	aġaçdelen	اغاج دلن
işi ṣaġ eylemek	اشى صاغ ايلمك	aġaçköpügi	اغاج كوپكى
işi ṣaġlamaḳ	اشى صاغلمق	aġa ḳadın	اغا قادن
ışıḳ	اشيق	aġayıl	اغايل
iş yeŋilenmek	اش يكلنمك	aġban iv	اغ بان ايو
ışılamaḳ	اشيلمق	aġaç	اغج
ışımaḳ	اشيمق	aġcam	اغجم
eşinmek	اشينمك	aġca	اغجه
aş, uş	اص	aġcaraḳ	اغجه رق
uṣal ṭutmaḳ	اصال طوتمق	aġaç	اغچ
ışıtma	اصتمه	aġdurılmaḳ	اغدرلمق
asdar	اصدر	aġdarmaḳ, aġdırmaḳ, aġdurmaḳ	اغدرمق
uṣdan alu	اصدن الو	aġdıḳ, aġduḳ	اغدق
ışırġu	اصرغو	aġduḳlıḳ	اغدقلق
ışırġı	اصرغى	aġduḳlıḳ	اغدقليق
aṣra, ışra	اصره	aġduḳ	اغدوق

ağir, uğur
uğratmaḳ
uğraş
uğraş yiri
uğramaḳ
ığrandurmaḳ
ığranmaḳ
ığrıp, uğrap
ağır baş
ağır başmaḳ
ağırtmaḳ
ağır düşmek
ağardıca
uğraş
ağırşaḳ
uğrəşmaḳ
uğraş yiri
ağrıḳ, ağruḳ
ağruḳ çekmek
ağrıḳlı
ağır gönülli
ağırlamaḳ
uğırlayın
ağırlıḳ, uğrılıḳ
ağırlıḳ itmek
ağırlıḳlu
ağırılmaḳ, ağırlamaḳ, uğrılamaḳ, uğurlamaḳ
ağırlanmaḳ, uğrılanmaḳ, uğrulanmaḳ, uğurlanmaḳ
uğurluḳ
uğırlayın
ağırmaḳ, uğramaḳ
uğru ḳapu
uğramaḳ
ağrı, uğrı
ağrıḳ
uğrılıḳ
uğrayu gelmek
ağız, ağuz
ağız egmek
ağız otı
ağız üşürmek
ağız olmaḳ

اغر
اغراتمق
اغراش
اغراش يرى
اغرامق
اغراندرمق
اغرانمق
اغرب
اغر باش
اغر بصمق
اغرتمق
اغر دوشمك
اغرديجه
اغرش
اغرشق
اغرشمق
اغرش يرى
اغرق
اغرق چكمك
اغرقلى
اغر كوكللى
اغرلامق
اغرلاين
اغرلق
اغرلق ايتمك
اغرلقلاو
اغرلمق
اغرلنمق
اغرلوق
اغرلين
اغرمق
اغرو قپو
اغره مق
اغرى
اغريق
اغريلق
اغريو كلمك
اغز
اغز اكمك
اغز اوتى
اغز اوشورمك
اغز اولق

ağız birikdürmek
ağız tüfegi
ağızlıḳ
ağzını yile açmaḳ
ağzıaçıḳ
ağzıaçuḳ
ağız yarı
ağzı bozuḳ
ağzı çeliḳli
ağzı dadını virmek
ağzı ṭadını virmek
ağzı ḳutlu
ağzının ḳaşığı
ağzına çalmaḳ
ağzını poryaza açmaḳ
ağsaḳ
ağsaḳlıḳ
ağustosgüli
ağsırıḳ
ağsırmaḳ, ağsurmaḳ
ağsırıḳ
ağsaḳ
ağsamaḳ
ağsamaḳ
ağşam
ağşaḳlıḳ
ağşamaḳ
ağsaḳ
ağṭa
oğlan ağrısı
ağlağan
oğul oğlı
oğul oḳumaḳ
ağlamsımaḳ
oğlan
oğlan uşaḳ
oğlanlıḳ
oğuldan ḳızdan ḳalmaḳ
ağlara urmaḳ
ağlasımaḳ
ağlaş
ağlaşdırmaḳ
ağlağan
ağlıḳ

اغز برکدرمك
اغز تفكى
اغزلق
اغزن يله اچمق
اغزى آچق
اغزى اچوق
اغز يارى
اغزى بوزوق
اغزى چلكلى
اغزى دادن ويرمك
اغزى طادينى وير مك
اغزى قوتلو
اغزينك قاشيغى
اغزينه چالمق
اغزينى پوريازه آچمق
اغساق
اغساقلق
اغستوس كلى
اغسرق
اغسرمق
اغسريق
اغسق
اغسمق
اغسه مق
اغشام
اغصاقلق
اغصامق
اغصق
اغطه
اغلاً اغريسى
اغلاغان
اغل اغلى
اغل اقمق
اغلا مسيمق
اغلان
اغلان اشق
اغلانلق
اغلدن قزدن قلمق
اغلره اورمق
اغلسيمق
اغلش
اغلشديرمق
اغلغان
اغلق

ağlamsınmaḳ	اغلمسنمق	aḳtarışmaḳ	اقترشمق
ağlamsımaḳ	اغلمسيمق	aḳtarılmaḳ	اقترلمق
ağlamış yüzlü	اغلمش يوزلو	oḳutmaḳ	اقتمق
ağlamaḳ	اغلمق	aḳca	اقجه
ağlamaḳlar	اغلمقلر	aḳcılraḳ	اق جيلرق
ağlamasımaḳ	اغلمه سی مق	aḳçaḳır	اق چاقر
oğlan	اغلن	aḳçıl	اقچل
oğlan uşağ	اغلن اشاغ	aḳça	اقچه
oğlan ağrısı	اغلن اغرسی	aḳça aşıya virmek	اقچه اصيا ويرمك
oğlan eylemek	اغلن ايلمك	aḳça aşşısı	اقچه اصی سی
oğlan burusı	اغلن بروسی	aḳça sayılmış ḳul	اقچه صايلمش قول
oğlanlıḳ	اغلنلق	aḳça ḳaldırmaḳ	اقچه قالدرمق
ağıllanmaḳ, ağlanmaḳ	اغلنمق	aḳçaḳavaḳ	اقچه قواق
ağmaḳ	اغمق	aḳça kesmek	اقچه كسمك
uğumlu	اغملو	oḳçı	اقچی
ağın	اغن	aḳdarmaḳ	اقدارمق
ağnatmaḳ	اغناتمق	aḳdarılmaḳ	اقدرلمق
ağnamaḳ	اغنامق	aḳdarmaḳ, aḳdurmaḳ	اقدرمق
ağnağan	اغنغن	aḳdan ḳaradan	اقدن قردن
ağnaḳ	اغنق	aḳartmaḳ	اقرتمق
ağnamaḳ, uğunmaḳ	اغنمق	aḳarmaḳ	اقرمق
ağuağacı	اغو اغاجی	oḳruğ	اقروغ
uğur	اغور	aḳsıma	اقسمه
uğurluḳ	اغورلق	aḳışmaḳ	اقشمق
uğurlamaḳ	اغورلمق	aḳkök	اق كوك
uğurlayın	اغورلين	ıḳlığ	اقلغ
ağuz	اغوز	oḳlağı	اقلغی
ağuḳunduz	اغوقندز	aḳlıḳ, ıḳlıḳ	اقلق
ağuḳurdı	اغو قوردی	ıḳlığ	اقليغ
ağul, oğul	اغول	ıḳlıḳ	اقليق
uğumını uçurmaḳ	اغومنی اوچورمق	aḳmaḳ, oḳumaḳ	اقمق
uğunmaḳ	اغونمق	aḳmantar	اق منتار
ağı	اغی	aḳma olmaḳ	اقمه اولمق
ağırlıḳ	اغيرلق	aḳın salmaḳ	اقن صالمق
uğınmaḳ	اغينمق	aḳın çapmaḳ	اقين چپمق
efir üfür	افر افر	aŋ, eḳ, eŋ, ög, öŋ	اك
efildemek	افلدمك	aŋa	اكا
ufandı	افندی	onat	اكات
ufanmaḳ	افنمق	aŋa daḳ	اكا دق
efil efil itmek	[افيل افيل ايتمك]	aŋaru	اكارو
oḳ atımı yir	اق آتمی یر	aŋrudan berüden	اكارودن برودن
aḳ alaca	اق الاجه	aŋrurağ	اكارورق
aḳ altun	اق التون	ineze	اكازه
aḳtarılmaḳ	اقتاريلمق	iki iki	اك اك

eŋek	اكاك	aŋramaḳ, ıŋramaḳ, oŋarmaḳ	اكرمق
ekevül	اكاول	ögürmek, ügrimek, ügrümek	اكرمك
iki bölüklik	اك بلكلك	egren	اكرن
egbe	اكبه	ögrence	اكرنجه
oŋat	اكت	ıŋranmaḳ	اكرنمق
ögütlemek	اكتلمك	aŋaru	اكرو
ektilenmek, ögütlenmek	اكتلنمك	ıŋramaḳ	اكرەمق
ektü, iktü	اكتو	aŋarı, egri	اكرى
ekti, ikti	اكتى	egri okımaḳ	اكرى اقيمق
iŋ ciŋ	اك جيك	egrice	اكريجه
öŋdin	اكد	egri çekmek	اكرى چكمك
aŋdırıcı, aŋdurıcı	اكدرجى	egri doma	اكرى دما
aŋdırmaḳ, aŋdurmaḳ	اكدرمق	egri domar	اكرى دومار
öŋdin	اكدن	egri sünük	اكرى سوكك
öŋdünki	اكدنكى	egri söylemek	اكرى سويلمك
aŋdurmaḳ	اكدورمق	egrigez	اكريكز
egdi, ekdi, ikdi	اكدى	egrikestâne	اكرى كستانه
aŋdırıcı	اكديريجى	egrilik	اكريلك
öŋdin	اكدين	egrilmek	اكريلمك
eger, egir, ögür	اكر	egrim	اكريم
eger	اكر	egri yel	اكرى يل
aŋraşmaḳ	اكراشمق	aŋız, ikiz	اكز
aŋraġan	اكراغن	ekzemek	اكزمك
eger ... eger	اكر ... اكر	iŋeze	اگزه
aŋramaḳ	اكرامق	egzi, ekzi	اكزى
egri olmaḳ	اكر اولمق	eksemek	اكسامك
egri iyegü	اكر ايه كو	ekister	اكستر
ügürtlemek	اكرتلمك	egistiren	اكسترن
egirtmek, öŋürtmek	اكرتمك	eksitmek	اكستمك
ikirciklik	اكرجكلك	eŋsece	اكسجه
ikircinlik	اكرجنلك	egser	اكسر
egrice	اكرجه	egser ḳaḳmaḳ	اكسر قاقمق
öŋürdici	اكردجى	egseri	اكسرى
öŋürdü	اكردو	egseri ḳaḳmaḳ	اكسرى قاقق
egirdü gelmek	اكردو كلمك	aŋsuz	اكسز
öŋürdi	اكردى	öksüzcebaġır	اكسزجه بغر
eger ṭapḳurı	اكر طاپقورى	aŋsuzdan	اكسزدن
aŋırġan	اكرغان	aŋsuzda	اكسزده
oŋurġa	اكرغه	aŋsuzlıḳ	اكسزلق
oŋurḳa	اكرقه	eksük	اكسك
egrek	اكرك	eksikrek	اكسكرك
egrilik	اكرلك	eksik gözetmek	اكسك كوزتمك
egrilmek	اكرلمك	eksikligine ḳalmamaḳ, eksükligine ḳalmamaḳ	اكسك لكينه قلمق
egerlenmek	اكرلنمك		

eksikligine ḳalmamaḳ	اکسکلکنه قلممق	iŋildemek	اکلدمك
eksiklü	اکسکلو	aŋuldan, ikiledin	اکلدن
eksikli	اکسکلی	iŋildü	اکلدو
eksigi degül	اکسکی دکل	aŋlarураḳ	اکلررق
eksigini bitürmek	اکسکینی بترمك	aŋlarlanmaḳ	اکلرلنمق
eksigini ṭutmaḳ	اکسکینی طوتمق	aŋlaġan	اکلغان
eŋselik	اکسلك	eŋlik	اکلك
eksimek	اکسمك	eklamiç	اکلمج
egsemek, eksemek, eksümek	اکسمك	aŋlamaḫ	اکلمخ
egsü, eksü	اکسو	aŋılmaḳ, oŋulmaḳ	اکلمق
eksücek	اکسوجك	aŋlamaḳlu	اکلمقلو
aŋsuz	اکسوز	egilmek, eglemek, iglemek, ikilemek	اکلمك
aŋsuzdan	اکسوزدن		
aŋsuzda	اکسوزده	aŋluncaḳ	اکلنجق
eksükirek	اکسوکرك	öglendürmek	اکلندرمك
eksüklü	اکسوکلو	aŋlanmaz olmaḳ	اکلنمز اولق
eŋse	اکسه	aŋlanmaḳ	اکلنمق
egsi, eksi, igsi	اکسی	eglenmek, öglenmek	اکلنمك
egsiseren	اکسی‌سران	iglü	اکلو
eksiş	اکسیش	eŋlü eŋlü	اکلو اکلو
eksiklü	اکسیکلو	aŋılur	اکلور
eksikli	اکسیکلی	eklemek	اکلەمك
eksimek	اکسیمك	ikileyin	اکلەین
egsinmek	اکسینمك	egiliç egiliç	اکلیج اکلیج
egiş, ögüş	اکش	ikileyden	اکلیدن
eŋşeşmek	اکشمشمك	eŋlik	اکلیك
ekşimti	اکشمتی	ikileyin	اکلین
ekşi söz	اکشی سوز	aŋıl yil	اکل ییل
öŋ ṣoŋ	اك صوك	aŋmaḳ, oŋmaḳ	اکمق
eŋek	اکمك	egmek, ekmek	اکمك
eŋek çuḳurı	اکمك چقوری	ekmek götürmek	اکمك کوترمك
eŋek çuḫurı	اکمك چوخوری	egin, ekin, iŋen	اکن
eŋek çuḳurı	اکمك چوقوری	ikin ikin	اکن اکن
aŋul, iŋil	اکل	ikin ikin	اکن ایکین
aŋıl aŋıl, aŋul aŋul, iŋil iŋil	اکل اکل	ekin haşı	اکن باشی
iglemek	اکلامك	eginti	اکنتی
ikileyin	اکلاین	ekinci	اکنجی
egiliç	اکلج	ekinci	اکنجی
aŋılcaġaz	اکلجاغز	ekincilik	اکنجیلك
aŋulcaḳ	اکلجاق	egindirik	اکندرك
egiliç egiliç	اکلج اکلج	egindü	اکندو
aŋulcaġız	اکلجغز	iŋende	اکنده
aŋılcaḳ, aŋuloaḳ	اکلجق	ekin süŋügi	اکن سکوکی
aŋılca	اکلجه	iŋen ḳatı	اکن قتی

iginik	اكنك	iŋilemek	اكيلمك
ekinlik	اكن لك	ikiyle	اكيله
ekinlik	اكنلك	ikileydin	اكيليدن
eginli	اكن لى	ekin	اكين
egin virmek	اكن ويرمك	ekin biçin	اكين بچين
ögine düşmek	اكنه دوشمك	ekinci	اكينجى
ögine gelmek	اكنه كلمك	ekinlik	اكينلك
ignelik	اكنه لك	ekinli biçimli	اكينلى بچملى
igne yurdusı	اكنه يردسى	iki yüz	اك يوز
igne yurdusı	اكنه يردوسى	iki yarılmak	اكى يرلمق
igne yurdusı	اكنه يوردسى	iki yüzlerinde	اكى يوزلرنده
igne yurdusı	اكنه يوردوسى	al, ılı, il, öl, ülü	ال
egnine başına	اكنينه باشنه	el arḳasını yire ḳomaḳ	ال آرقاسينى يره قومق
egnine çuḳal ṣalmaḳ	اكنينه چوقال صالمق	ala	الا
iŋü, ügü	اكو	iletmek	الاتمك
oŋurġa	اكورغه	ala tenlü	الا تنلو
oŋurġa süŋügi	اكورغه سكوكى	alacuḳ	الاجق
ögüri ögüri	اكورى اكورى	alaca	الاجه
ögüş	اكوش	alacaibik	الاجه ابك
aŋul	اكول	alacaṣığırcıḳ	الاجه صغرجق
aŋulcaḳ	اكولجق	alacaḳarġa	الاجه قارغه
aŋulraḳ	اكولرق	il açmaḳ	ال اچمق
eŋü yaŋu	اكو ياكو	alaçuḳ	الاچوق
eŋü yaŋu olmaḳ	اكو ياكو اولمق	aladu	الادو
aŋa, ege	اكه	olar	الار
iŋi	اكى	el arḳasını yir yüzine ḳomaḳ	ال ارقسنى ير يوزينه قومق
iki iki	اكى اكى	el arḳası yirde	ال ارقه سى يرده
iŋi itmek	اكى ايتمك	ilerü varmaḳ	الارو وارمق
aŋıt	اكيت	aları aları baḳmaḳ	الارى الارى باقق
iki dillü	اكى دللو	ulaşmaḳ	الاشمق
egir	اكير	el üşürmek	ال اشورمك
egirtmeç	اكيرتمج	alaşa	الاشه
egirmumı	اكير مومى	alaṣığırcıḳ	الا صغرجق
aŋ yiri, ek yeri, eŋ yiri	اك يرى	el aġacı	ال اغاجى
aŋız	اكيز	el aġacı	ال اغجى
iŋize	اكيزه	ulaḳ	الاق
ikişer yüz ḳırḳar	اكيشر يوز قرقر	alaḳ bulaḳ	الاق بولاق
iki gözler	اكى كوزلر	ele getirmek	ألا كترمك
iki gözini dörd itmek	اكى كوزينى درد ايتمك	elel	الال
iŋilemek	اكيلامك	elel	الال
ikileyin	اكيلاين	el altındaġı	ال التندغى
aŋılcacuḳ	اكيلجاجق	el altındaġı	أل التندهغى
ikiledin	اكيلدين	el alışmaḳ	ال الشمق
ikiledin	اكيلدين		

el almaḳ	ال المق	alacuḳ	الجوق
el ele almaḳ	ال اله المق	alaca, ıbca	الجه
el ele ışmarlamaḳ	ال اله ايصهارلامق	alacaibik	الجه ابك
ılan	الان	alçaġraḳ	الچاغرق
alav	الاو	alçaḳ	الچاق
el ucıyla	ال اوجيله	alçaḳlıḳ	الچاقلق
el ucıyla ṭutmaḳ	ال اوجيله طوتمق	el çatlatmaḳ	ال چتلتمق
el ucıyla görüşmek	ال اوجيله كورشمك	alçaġ	الچغ
el urmaḳ, il urmaḳ	ال اورمق	alçaġırtmaḳ	الچغرتمق
el uruşmaḳ	ال اوروشمق	alçaġraḳ	الچغرق
el ulaġı	أل اولاغى	alçaġırmaḳ	الچغرمق
el oyunı	ال اويونى	alçaḳ	الچق
iley	الاى	alçaḳ aşıllu	الچق اصللو
el ayaḳ urmaḳ	ال اياق اورمق	alçaḳ od	الچق اود
alay baġlamaḳ	الاى باغلامق	alçaḳ ḥāllü	الچق حاللو
alay bağlamaḳ	الاى بغلمق	alçaḳlıḳ	الچقلق
el irişmek	ال ايرشمك	alçaḳlıḳ itmek	الچقلق اتمك
al eylemek, el eylemek	ال ايلمك	alçaḳlamaḳ	الچقلمق
ileyini almaḳ	الايينى المق	elçü	الچو
albaġ	الباغ	alaçuḳ	الچوق
el bir itmek	ال بر اتمك	alçı, elçi	الچى
elbeşte	البشته	öled	الد
il başmaḳ	ال بصمق	el dartmaḳ	أل دارتمق
el benüm etek senüŋ	ال بنم اتك سنك	aldaşmaḳ	الداشمق
alup virişme	الب ورشمه	aldamaḳ	الدامق
el bir itmek	ال بير اتمك	aldayıcı	الدايجى
el bir itmek	ال بير ايتمك	aldayış	الدايش
el bir eylemek	ال بير ايلمك	oldacı	الدجى
alp, ülp	الب	ıldır ıldır	الدر الدر
ölet	الت	ıldıramaḳ	الدر امق
ıltar	التار	el dartmaḳ	ال درتمق
altcu	التجو	ıldıratmaḳ	الدرتمق
altcı	التجى	ıldırım	الدرم
iletdürmek	التدورمك	aldurmaḳ, ıldıramaḳ	الدرمق
iltilmek	التلمك	ildirmek, ildürmek	الدرمك
al tamġa	ال تمغا	ıldırım	الدريم
eletmek, iletmek, iltmek, ülitmek, ülütmek	التمك	ıldız, ılduz	الدز
altın	التن	ılduz atılmaḳ	الدز آتيلمق
altın yan	التن يان	ılduz düşmek	الدز دوشمك
altun baş	التون باش	aldaşmaḳ	الدشمق
altunlu	التونلو	aldaşmaḳ itmek	الدشمق ايتمك
alacuḳ, ılıcaḳ	الجق	aldaġuç	الدغج
elcek	الجك	aldaġucılıḳ	الدغجلق
		aldaġuç	الدغج

aldaġan	الدغن	ilerüki	الروکی
aldaġuç	الدغوج	ilerü varmaḳ	الرو وارمق
el degnegi	ال دکنکی	ileri geçenler	الری کچنلر
eldeleşmek	الدلشمك	el salmaḳ	ال سالمق
iledim	الدم	el serpmek	ال سرپمك
aldamaḳ	الدمق	ılısu	السو
elden ayaḳdan düşmek	الدن ایاقدن دشمك	el süvār olmaḳ	ال سوار اولمق
elden ayaḳdan gitmek	الدن ایاقدن کتمك	el silkmek	ال سیلکمك
elden ayaḳdan varmaḳ	الدن ایاقدن وارمق	ülüş	الش
elden düşmek	الدن دوشمك	alşaḫ	الشخ
elden ṣalmaḳ	الدن صالمق	ulaşdırı	الشدر
elden ṣalmaḳ	الدن صلمق	üleşdirmek, üleşdürmek	الشدرمك
aldanġuç	الدنغج	ulaşdurı	الشدری
elden ḳomaḳ	الدن قق	ulaşası olmaḳ	الشسی اولمق
elden ḳomaḳ	الدن قومق	alışıḳlıḳ	الشقلق
elden ḳoymaḳ	الدن قویمق	alışmaḳ	الشماق
elden gitmek	الدن کتمك	alışmaḳ, ulaşmaḳ	الشمق
elden gitmek	ألدن کیتمك	üleşmek	الشمك
elden varmaḳ	الدن وارمق	ulaşu	الشو
elden varmaḳ	الدن ورمق	el ṣalmaḳ	ال صالمق
alıdu	الدو	el ṣalmaḳ	ال صلمق
eldüvan	الدوان	el ṣunmaḳ	ال صنمق
el dutmaḳ	ال دوتمق	el ṣunmaḳ	ال صونمق
el dutuşmaḳ	ال دوتوشمق	el ṭartmaḳ	ال طارتمق
ildürmek	الدورمك	el ṭaraġı	ال طراغی
ılduz	الدوز	olġan	الغان
ılduzı ışımaḳ	الدوز ایشیمق	ılgıt ılgıt	[الغت الغت]
elde ögrenmiş	الده اوکرنمش	ılġıdır	الغدر
aldamaḳ söz	الدمق سوز	alġış itmek	الغش اتمك
ilerü, olar	الر	alġış olunmaḳ	الغش اولنمق
ilersük	الرسك	ılġımsalġım	الغم سالغم
ilerki	الرکی	ılġımsalġım	الغم سلغم
ilerü	الرو	ılġımṣalġım	الغم صالغم
alaru alaru baḳmaḳ	الرو الرو باقق	ılġımṣalġım	الغم صلغم
ilerü dutmaḳ	الرو دتمق	ılġınca ṣılġınca	[الغنجه صلغنجه]
ilerü dutmaḳ	الرو دوتمق	ılġumṣalġum	الغوم صالغوم
ilerürek	الرورك	ılġım	الغیم
ilerü zamān	الرو زمان	elif kesmek	الف کسمك
ilerü ṭutmaḳ	الرو طوتمق	el ḳatmaḳ	ال قاتمق
ilerü getürmek	الرو کتورمك	el ḳaḳmaḳ	ال قاقق
ilerü geçenler	الرو کچنلر	el ḳavşurmaḳ	ال قاوشرمق
ilerü gelmek	الرو کلمك	el ḳavşurmaḳ	ال قاوشورمق
ilerü gelenler	الرو کلنلر	el ḳayası	ال قایه سی
ilerüki	الروکه	alaḳ bulaḳ ḳılmaḳ	الق بولق قلمق

el ķarşmaķ	ال قرصمق	el girjligi	ال گیکلگی
oloķ sāʿat	الق ساعت	elgin, elkin	الکین
alķış	القش	elel	الل
alķış itmek	القش ایتمك	ulaltmaķ	اللتمق
alķış ķılmaķ	القش قلمق	elleşmek	الشمك
alķış virmek	القش ورمك	elleşmek, illeşmek	اللشمك
alķış virmek	القش ویرمك	ellik	اللك
ılķımşalķım	القم صلقم	ulalmaķ	اللمق
ılķu	القو	illü	اللو
el ķavşurmaķ	ال قوشرمق	ellü elinde	ألو ألنده
el ķavşurmaķ	ال قوشورمق	elli başı	اللی باشی
ılķumşalķum	القوم صلقوم	ellik	الليك
el ķomaķ	ال قومق	alım, ilem	الم
ılķı	القی	elma aşı	الما آشی
el ķayası	ال قیاسی	almacık	الماجق
alķış	القیش	iliman	المان
el ķışa olmaķ	ال قیصا اولق	almazlanmaķ	المزلنمق
ilk, illik	الك	alım şatım itmek	الم صاتم ایتمك
el götürmek	ال کترمك	almaķ, olmaķ	المق
el götürmek	ال کتورمك	ilmek, ölümek	الملك
elikdürmek	الکدرمك	ölmeksüz	الملك سز
elikdürmek	الکدورمك	alımlu, ölümlü	الملو
Ülker	الکر	ilme	اله
ilkirek	الکرك	ılan, ilen	الن
el kesmek	ال کسمك	elin almaķ	الن آلمق
el genjligi	ال ککلکی	elin enegine urmaķ	الن اککینه اورمق
ol kim	الکم	elin almaķ	الن المق
elegimsaġmal	الکم سغمال	elin eline almaķ	الن اله المق
elegimsaġmal	الکم سغمل	elini urmaķ	الن اورمق
elegimsaġmalı	الکم سغمه‌لی	elini ovmaķ	الن اومق
elegimşaġmal	الکم صاغمال	alın bağı	الن باغی
elegimşaġmal	الکم صاغمل	alın bağı	الن بغی
elegimşaġma	الکم صاغمه	ilenç	النج
elegimşaḫma	الکم صخمه	ilenç yirmek	النج ویرمك
elegimşaġmal	الکم صغمال	alındurmaķ	الندرمق
elegimşaġmal	الکم صغمل	elini dişlemek	الن دشلمك
elegimşaġma	الکم صغمه	elin ţutmaķ	الن طوتمق
elikmek	الکمك	elini ķaçırmaķ	الن قاچرمق
ilikmen	الکمن	elin ķoynına şalmaķ	الن قوینه صالمق
elgin	الکن	elinle	ألنله
el götürmek	ال کوترمك	alınmaķ	النمق
el götürmek	ال کوتورمك	ilenmek, ilinmek	النمك
il gün	ال کون	alnuġ	النوغ
ilgi	الکی	eline götürmek	الله کتورمك

alnı çaḳal	الى چقال	alı ṣatı eylemek	الى صاتى ايلمك
alnı depeli	الى دپلى	eli ṣulu	ألى صولو
elini yeŋinde ṭutmaḳ	الن يكنده طوتمق	eli ṭaş altında ḳalmaḳ	الى طاش آلتنده قالمق
alu, ülü	الو	el yoḳamaḳ	ال يقامق
elvere	الواره	el yoḳamaḳ	ال يقمق
aluca	الوجه	elikdürmek	اليكدورمك
el virişmek	ال ورشمك	eli gin	اليكن
uluraḳ	الورق	eli giŋ	الى كيك
ülüş	الوش	alımamaḳ	اليامق
ılıṣu	الو صو	iliman	اليمان
alu ḳalmaḳ	الو قالمق	ılımaḳ	اليمق
oloḳ dem	الوقدم	alımlu	اليملو
aluḳlamaḳ	الوقلامق	elin eŋegine urmaḳ	الين اككينه اورمق
alu ḳalmaḳ	الو قلمق	elin almaḳ	الين المق
ululamaḳ	الولمق	elin dek ṭutmaḳ	الين دك طوتمق
alum	الوم	elini almaḳ	اليڹ المق
ölümek	الومك	elini urmaḳ	الينى اورمق
el virmek	ال ويرمك	elini dişlemek	الينى دشلمك
ölüye urmaḳ	الويه اورمق	elini ḳaçırmaḳ	الينى قاچرمق
ele ögrenmiş	اله اوكرنمش	el yoḫamaḳ	ال يوخمق
ele düşmek	اله دشمك	el yoḳamaḳ	ال يوقامق
ele getürmek	اله كتورمك	el yoḳamaḳ	ال يوقق
ele getürmek	اله گتورمك	el yoḳamaḳ	أل يوقەمق
ele getirmek	أله كتيرمك	el yumaḳ	ال يومق
ele girmek	اله كرمك	eli virgili	الى ويركيلى
ele gelmek	أله كلمك	eli yaramaz	الى يرماز
ele gelmek	أله گلمك	eli yufḳa	الى يوفقه
ala götürmek	اله كوترمك	em, im	ام
ele girmek	أله كيرمك	ime	اما
ele girencesi	اله كيرنجه سى	amaç	اماج
iley, üli	الى	omaç aşı	اماچ اشى
eli ermek	ألى ارمك	ime keçi	اما كجى
eli üstün olmaḳ	الى استون المق	ime keçisi	اما كچسى
eli emirlü	الى اميرلو	imām yiri	امام يرى
eli uz	الى اوز	amānlu	امانلو
eli uzlulıḳ itmek	الى اوزلولق ايتمك	emenmek	امانمك
eli üstün	ألى اوستون	amān virlik	امان ويرلك
eli irmek	الى ايرمك	amān yüzügi	امان يوزكى
eli başına degmek	الى باشنه دكمك	ambul	امبول
eli boş	ألى بوش	omca	امجا
ılıcaḳ	اليجق	emcek	امجاك
ılıcaḳ ṣu	الىجق صو	emcek	امجك
ılısu	الى سو	imece, omca	امجه
ılısucı	الى سوجى	imeci	امجى

emci semci olmaḳ	امجی سمجی اولمق	emegen	امگن
emcik	امجیك	emegini yile virmek	أمكنی ییله ویرمك
emçek	امچك	emek yetürmek	امك یتورمك
imdi	امد	emek yimek	امك یمك
imden gerü	امداً كرو	emek yimek	امك ییمك
imden ṣoŋra	امدن صكره	ımlıḳ itmek	املیق ایتمك
imden gerü	امدن كرو	emlik	املیك
imden girü	امدن كیرو	ummaḳ	امق
imdi	امدی	emendürmek	امندرمك
emer	امر	emenmek	امنمك
emir üzerine olmaḳ	امر اوزرنه اولمق	umu	امو
emerce	امرجه	umucuḳ	اموجق
emir ṣımaḳ	امر صیمق	umusuz	اموسز
imrence	امرنجه	emükdaş	اموك داش
imrenç	امرنچ	eme, ime	امه
emre	امره	eme şeme yaramamaḳ	امه ثمه یارامق
ımızġanmaḳ	امزعانمق	emecek	امه‌جك
ımızġanmaḳ	امزغنمق	ime keçi	امه كاجی
emzikli bardaḳ	امزكلی بردق	ime keçi	امه كچی
emzikli bardaḳ	امزیكلی بارداق	ime geyik	امه كیك
imisse	امسا	imi bir	امی بر
emsiz	ام سز	ün	ان
em sem	ام سم	inaḫ	اناخ
em sem	امسم	anası anası	اناسی اناسی
imisse	امسه	Anaṭol	اناطول
emsiz	امسیز	inaġ	اناغ
ımşaġ	امشاغ	inaḳ	اناق
emişdürmek	امشدرمك	inaḳlamaḳ	اناقلمق
imişse	امش سه	önegülik eylemek	اناكولك ایلمك
emiş ḳarış	امش قارش	inam	انام
emiş ḳarış	امش قرش	inamsuz	انامسز
emişmek	امشمك	onamaḳ	انامق
ummaḳ	امق	inamlıḳ	انام‌لق
imik	امك	inamlıḳ	انامللق
emge	امكا	inamlıḳ berkitmek	انامللق برکتمك
emek dartmaḳ	امك دار تمق	inamlu	انامللو
emek dartınmaḳ	امك دار تینمق	inamlıḳ	انامليق
emikdaş	امكداش	inanmaḳ gereksiŋ	انانمق كركسك
emikdaş, emikdeş	امكدش	ün eylemek	ان ایلمك
emek ṭartmaḳ	امك طار تمق	anbal	انبل
emek görmek	امك كورمك	unutsalıḳ	انتسالق
imeklemek	امكلمك	unutsaġluḳ	انتسغلوق
emeklendürmek	امكلندرمك	unutsaḳlıḳ	انتسقلق
imeklemege gelmek	امكله مكه كلمك	enç	انج

anca	انجا	اندن
ancaru	انجارو	اندن اوتری
ıncaḳ	انجاق	اندن بوندن
incitmek itmek	انجتمك اتمك	اندن كرو
incidinilmek	انجلنلمك	اندن كيرو
incerek	انجرك	اندنی يره قومق
ancaġ	انجغ	اندوز
ıncġırıḳ	انجغرق	اندوز اغاجی
ıncġırmaḳ	انجغرمق	اندوق
ıncḳırıḳ	انجقرق	اند ويرمك
encek, incik	انجك	انده
inciklü	انجكلو	انده باش
ancalar	انجلار	اندهجی
ancılayın	انجلايين	اندهغی
ancılayın	انجلين	اندهمك
incimek	انجمك	اندی
incinişmek	انجنشمك	انديز
incük	انجوك	انديكمك
anca, ince	انجه	اندين صيديرمق
inceaġrı	انجه آغری	انسزلك
inceaġrı	انجه اغری	انسوز
incirḳuşı	انجير قوشی	انسی اندمك
incik	انجيك	انسی انتمك
incimek	انجيماك	ان صلمق
ıncḳırıḳ	انچقرق	انق
ıncḳırmaḳ	انچقرمق	انقد
ıncḳurmaḳ	انچقورمق	انقلامق
inçü	انچو	انقمق
and, ındı, indi	اند	انقود
anda	اندا	انك
andan	اندآ	انكاز
and içmek	اند اچمك	انكبه
ündemek	اندامك	انكج
and içmek	اند ايچمك	انكلك
and içişmek	اند ايچيشمك	انكلمك
anduḳ	اندخ	انكم سغمال
ün dartmaḳ	اندرتمق	انكم سغمل
endürmek, indürmek	اندرمك	انكم صاغمال
andız, anduz	اندز	انكم صغمل
andaġı	اندغی	انكن
andaḳ, andıḳ, anduḳ	اندق	انكو
endikmek	اندكمك	انكولشمك
andlaşmaḳ	اندلشمق	انكولك
ündemek	اندمك	انكه

ingil	انكيل	ev öŋi
engin	[انكين]	ev içi esbabı
anlar	انلر	ev issi
anlarcılayın	انلرجلين	ev eylemek
anlarsuz	انلرسز	ev eylenmek
anlaruŋ	انلرك	oba
anlaruŋla	انلركله	obruḳ
ünleşmek	انلشمك	obrulmaḳ
inam	انم	obruḳ
enemek, inmek	انمك	ev bezegi
anın	انن	ev bekçisi
inanca	اننجه	obmaḳ
inanmazlanmaḳ	اننمزلانمق	oba
enenmek	انمك	obuz
enücek	انوجك	opmaḳ
anuŋ, enük	انوك	öpmecik
ana atası	انه اتسی	opur ṣapur
enemek	انەمك	opur ṣapur
anı	انی	evet, ot, öt
ınıḳmaḳ	انيقمق	öte
enik	انيك	otacılıḳ
ev	او	otacı
uvatmaḳ	اواتمق	otacılu olmaḳ
uvacuġ	اواجغ	otarmaḳ
uvacıḳ, uvacuḳ	اواجق	otaġ
ivecek	اواجك	otaġa
avadanlıḳ	اوادانلق	otaġ urmaḳ
eveden	اوادن	otaġa
avara	اواره	otaḳ
āvāz çekmek	اواز چكمك	ot ekmek
āvāz götürmek	اواز كتورمك	utalmaḳ
ev issi	اوامی	ötelemek
uvaḳ	اواق	utancaḳ
uvaḳ devek	اواق دوك	utansaḳ
uvaḳ devek	اواق دوەك	utanġan
uvalmaḳ	اوالمق	ot otlamaḳ
uvanıḳ, uvanuḳ	اوانق	ot itmek
uvanmaḳ	اوانمق	otacı
uvanuḳ	اوانوق	otacı, otcı
ev örtüsi	او اورتسی	utdurmaḳ
ev örtüsi oḳı	او اورتسی اوق	oturacaḳ yir
ev örtüsi	او اورتوسی	oturaḳ eylemek
ev üsti	او اوستی	oturaḳ tepmesi
ev oḳı	او اوق	otraḳcı

او اوكی	
او ايچی اسبابی	
او ايسی	
او ايلمك	
او ايلنمك	
اوبا	
اوبرق	
اوبرلمق	
اوبروق	
او بزكی	
او بكچيسی	
اوبمق	
اوبه	
اوبوز	
اوپمق	
اوپمەجك	
اوپور صاپور	
اوپور صپور	
اوت	
اوتا	
اوتاجلق	
اوتاجی	
اوتاجيلو اولمق	
اوتارمق	
اوتاغ	
اوتاغا	
اوتاغ اورمق	
اوتاغه	
اوتاق	
اوت اكمك	
[اوتالمق]	
اوتالمك	
اوتانجق	
اوتانسق	
اوتانغان	
اوت اوتلامق	
اوت ايتمك	
اوتجی	
اوتجی	
اوتدرمق	
اوتراجق ير	
اوتراق ايلمك	
اوتراق تپمەسی	
اوتراقجی	

oturaḳ yiri
oturacaḳ
oturuşmaḳ
oturaġ
oturaḳ
oturaḳcı
oturaḳlıḳ
oturaḳ yiri
öterek, ötrük, ötürük
otarmaḳ, oturmaḳ
ötürmek
ötrü, ötürü
ötri
ütüzdürmek
ütüzmek
utışmaḳ
otaḳ
otuḳmaḳ
ötegen, ötkün
ötkün
ötegi
otlaḳ
otlanmaḳ
otlaġan
otlaḳ
ötlegen, ötlügen
ötlegü
otalamaḳ, utulmaḳ
evetlemek, ivetlemek, ütülmek
ötelenüp gitmek
utlu
ötlügen
otlamaḳ
ütme
utmaḳ, uvatmaḳ
ötmek, ütmek
ütme
utancaḳ
utansaḳ
ötünmek
oturaḳ
oturaḳ itmek
oturaḳ eylemek
oturaḳlı

اوتراق یری
اوترجق
اوترشمق
اوترغ
اوترق
اوترقجی
اوترقلق
اوترق یری
اوترك
اوترمق
اوترمك
اوترو
اوترى
اوتزدرمك
اوتزمك
اوتشمق
اوتق
اوتقمق
اوتكن
اوتكون
اوتكى
اوتلاق
اوتلانمق
اوتلغن
اتلق
اوتلكن
اوتلكو
اوتلمق
اوتلمك
اوتلنب كيتمك
اوتلو
اوتلوكن
اوتله‌مق
اوتما
اوتمق
اوتمك
اوتمه
اوتنجق
اوتنسق
اوتنمك
اوتوراق
اوتوراق ايتمك
اوتوراق ايلمك
اوتوراقلى

oturuşmaḳ
oturaḳ düşmek
ötürmek
ötürü
oturaġan
ötüri
otuzmaḳ
ütüzmek
otuḳmaḳ
utulmaḳ
ot virmek
öte
öte beri göndermek
ota salmaḳ
ota ṣalmaḳ
ota ṭapmaḳ
ota ḳomaḳ
ötegen
ötegi
otalamaḳ
öte yaḳa
öte yaḳa
ötey
ot yat
ot yam
utılmaḳ
ütülmek
öteye
öç, uç
uca, üce
uca çıḳmaḳ
öceşmek
ocaġına ṣu ṣalmaḳ
ocaġına ṣu ḳoymaḳ
ocaġına ṣu ḳoymaḳ
ocaġına ṣu ḳomaḳ
ocaḳ
ocaḳ eskisi
öç ödeşdirmek
uç begi
ucçuġaz
uçdan
uçdan uca
uçdan uca

اوتورشملق
اوتورق دوشمك
اوتورمك
اتورو
اوتوره‌غن
اوتورى
اوتوزمق
اوتوزمك
اوتوقمق
اوتولمق
اوت ويرمك
اوته
اوته برى كوندرمك
اوته سلمق
اوته صالمق
اوته طپمق
اوته قومق
اوته‌كن
اوته‌كى
اوته‌لمق
اوته يقا
اوته يقه
اوتى
اوت يات
اوت يام
اوتيلمق
اوتيلمك
اوتيه
اوج
اوجا
اوجا چقمق
اوجاشمك
اوجاغنه صو صالمق
اوجاغنه صو قويمق
اوجاغنه صو قيمق
اوجاغينه صو قومق
اوجاق
اوجاق اسكيسى
اوج اودشديرمك
اوج بكى
اوجچوغز
اوجدن
اوجدن اوجا
اوجدن اوجه

avcar	اوجر	üç ḳarındaşlar
ucra	اوجره	uçuḳ ṭutmaḳ
öceşmek	اوجشمك	uçuḳlu
ocaġa urmaḳ	اوجغه اورمق	uçuḳlı
ocaġına şu ḳoyulmaḳ	اوجغينه صو قويلمق	uçıḳmaḳ
uvacıḳ, uvacuḳ	اوجق	uçḳur evi
ocaḳ ocaḳ	اوجق اوجق	öç ḳomaḳ
uçuḳ ṭutmaḳ	اوجق طتمق	üçgül
ocaḳlı	[اوجقلى]	üç günlücek
öç ḳomaḳ	اوج قومق	uçmaġ
ivecek, iveceŋ, ivecük	اوجك	uçmaḳ
ucuŋdan	اوجكدن	uçmaḫ
ucuŋuzdan	اوجكزدن	uçmaḳ
iveceklik	اوجك لك	uçunmaḳ
öcükmek	اوجكمك	uçurmaḳ
uçmaḳ	اوجاق	uç virmek
ucımuzdan	اوجمزدن	öçürmek, üçürmek
uçmaḳ	اوجمق	uçuḳ dutmaḳ
evcümen	اوجمن	uçuḳ ṭutmaḳ
ocundurmaḳ	اوجندرمق	uçuḳ ṭutmaḳ
ucından	اوجندن	uçunmaḳ
ucın ṭutmaḳ	اوجن طتمق	uça gelmek
ocunmaḳ	اوجنمق	uçayu
ucurdum	اوجو ردم	oḫ
ucuzsunmaḳ	اوجوزسنمق	oḫa dikmek
ocunmaḳ	اوجونمق	oḫar
uca, üce	اوجه	oḫt
uca kemigi	اوجه كميكى	oḫtın
ivici	اوجى	oḫşaşmaḳ
ucıyla	اوجيله	oḫşamaḳ
öç, öveç, uç	اوچ	oḫşancaca
öç itmek	اوچ اتمك	oḫşatmaḳ
öç itmek	اوچ ايتمك	oḫşaş itmek
uç begi	اوچ بكى	oḫşaşmaḳ
uçar	اوچر	oḫşalamaḳ
üçürdüm	اوچردم	oḫşamaḳ
uçarda	اوچرده	oḫşamaḳ
uçurmaḳ	اوچرمق	oḫlamaḳ
uçurma	اوچرمه	oḫumaḳ
uçrum	اوچروم	oḫunmaḳ
uçuġı depreşmek	اوچغى دپرشمك	oḫunmaḳ
uçuḳ	اوچق	oḫımaḳ
uçuḳ dutmaḳ	اوچق دتمق	od, ud
uçuḳ dutmaḳ	اوچق دوتمق	oda

اوچ قرنداشلر	
اوچق طوتمق	
اوچقلو	
اوچقلى	
اوچقمق	
اوچقور اوى	
اوچ قومق	
اوچ كول	
اوچ كونلجك	
اوچماغ	
اوچماق	
اوچمخ	
اوچمق	
اوچنمق	
اوچورمق	
اوچ ورمك	
اوچورمك	
اوچوق دوتمق	
اوچوق طتمق	
اوچوق طوتمق	
اوچونمق	
اوچه كالمك	
اوچيو	
اوخ	
اوخا دكمك	
اوخار	
اوخت	
اوختن	
اوخشاشمق	
اوخشامق	
اوخشانجه	
اوخشتمق	
اوخشش ايتمك	
اوخششمق	
[اوخشلمق]	
اوخشماق	
اوخشمق	
اوخلمق	
اوخمق	
اوخنمق	
اوخونمق	
اوخيمق	
اود	
اودا	

oda çaldırmaḳ	اوده چالدرمق	oda düzmek
oda düzmek	اوده دزمك	od urmaḳ
oda dutmaḳ	اوده دوتمق	od urmaḳ
oda salmaḳ	اوده سالمق	odaġ
oda salmaḳ	اوده سلمق	odalanmaḳ
evdeş	اوده‌ش	avadanlıḳ
oda ṣalmaḳ	اوده صالمق	od evi
oda ṣararmaḳ	اوده صرارمق	od bıraḳmaḳ
oda ṭutuşmaḳ	[اوده طوتشمق]	oda bıraḳmaḳ
oda göyündürmek	اوده كوينديرمك	ev depesi
oda göyünmek	اوده كوينمك	evdürmek
oda göyündürmek	اوده گيندرمك	avdaz
oda virmek	اوده ورمك	udsuz
oda virmek	اوده ويرمك	udsuzlıḳ
oda yaḳmaḳ	اوده ياقمق	evdeş
oda yandurmaḳ	اوده ياندرمق	öd ṣıdurtmaḳ
oda yanmaḳ	اوده يانمق	od ṣalmaḳ
oda yaḳmaḳ	اوده يقمق	oḍaġ
evedi	اودى	od ḳoġı
od yalını	اود يالكى	od ḳoġı
od yalını	اود ياليكى	ödek
od yandurmaḳ	اود ياندورمق	ödeklü
evdirmek	اوديرمك	ödükmek
ud yiri	اود يرى	od görmemiş bal
ödi sıdmaḳ	اودى سيدمق	od gözlü
ödi ṣıdmaḳ	اودى صدمق	od göynügi
ödi ṣınmaḳ	اودى صنمق	ev delmek
ödi ṣıdmaḳ	اودى صيدمق	odlu, udlu
odı kesmek	اودى كسمك	udlu itmek
od yalını	اود يلكى	udlu düşmek
od ile ṣu barışmaḳ	اوديله صو برشمق	udlulıḳ
ödini ṣındurmaḳ	اودينى صندرمق	eveden
ödeye ṭutmaḳ	اوديه طوتمق	ödüncce
ödi yarılmaḳ	اودى يارلمق	ödini sıdurmaḳ
ud yiri	اود يرى	ödini ṣıdurmaḳ
or, oru	اور	ödini ṣıdurmaḳ
oraḳböcegi	اوراق بوجكى	ödini ṣındurmaḳ
oraḳkuşı	اوراق قوشى	oda
oraḳ vaḳti	اوراق وقتى	oda ısınmaḳ
oralıḳ	اورالق	oda uçmaḳ
oran	اورآن	oda urmaḳ
evran, oran, ören	اوران	oda bıraḳmaḳ
oran olmaḳ	اوران اولمق	oda bıraḳmaḳ
orancı	اورانجى	oda buyurmaḳ

oransız, oransuz	اورانسز	avurd ötdürmek	اورد اوتدرمك
oransuz	اورانسوز	avurd urmaḳ	اورد اورمق
oranlamaḳ	اورانلامق	avurd itmek	اورد ايتمك
oranlıḳ	اورانلق	urdurmaḳ	اوردرمق
oranlamaḳ	اورانلمق	avurdalıḳ	اوردلق
orannamaḳ	اورننمق	ordu	اوردو
oranu	اورانو	ordu urunmaḳ	اوردو ارنمق
oranı	اورانى	urdurmaḳ	اوردورمق
urup ṭutmaḳ	اورب طوتمق	avurdalıḳ	اورده‌لق
ürpek	اورپك	avurdı yellü	اوردى يللو
ürpeleşmek	اورپلشمك	avurdı yelli	اوردى يللى
ört	اورت	uruş	اورش
orta	اورتا	uruş itmek	اورش اتمك
ortaç	اورتاج	uruşmaḳ	اورشمق
ortaḳ ḳatmaḳ	اورتاق قتمق	orṭu	اورطو
ortalıḫ	اورتالخ	ur ṭut	اور طوت
ortalıḳ	اورتالق	urġun mālı	اورغن مالى
ortancı	اورتانجى	urġun	اورغون
ortaca	اورتجا	urġuncı	اورغونجى
ortaḳ ḳatmaḳ	اورتق قتمق	urfadan	اورفدن
ortalıḫ	اورتلخ	uruḳ	اورق
ortalıḳ	اورتلق	uruḳ atmaḳ	اورق اتمق
ortalamaḳ	اورتلمق	urḳan	اورقان
üvürtlemek	اورتلمك	örk, örük	اورك
üvürtlenmek	اورتلنمك	ürke düşmek	اوركا دوشمك
örtülü	اورتلو	örgetmek	اوركتمك
örtülü söz	اورتلو سوز	örgüç, örküç	اوركج
örtemek, örtmek	اورتمك	örküçlü iyer	اوركجلو ايز
örtme	اورتمه	örküç	اوركچ
ortanç	اورتنج	örgerdilmek	اوركردلمك
ortancı	اورتنجى	örklemek, örüklemek	اوركلمك
örtü döşek	اورتو دوشك	ürükmek	اوركمك
örtülmek	اورتولمك	örgen, örken	اوركن
orta	اورته	ürkü	اوركو
orta atı	اورته آتى	örküç	اوركوج
orta adamı	اورته آدمى	örküç	اوركوچ
orta çaġlı	اورته چغلى	örküçlü iyer	اوركوچلو ايز
ortaraḳ	اورته‌رق	örküş	اوركوش
örte ḳomaḳ	اورته قومق	ürkülik	اوركولك
ortalıḳ	اورته‌لق	örgün, örkün	اوركون
oruç ayı	اورج آيى	ürkündülük	[اوركوندولك]
oruç bayramı	اورج بيرامى	ürkün ṭaşı	اوركون طاشى
oruç sınmaḳ	اورج سنمق	öreke	اوركه
oruç giceleri	اورج كيجالرى	ürki	اوركى

urulmaḳ — اورلمق
ürülmek — اورلمك
urum — اورم
örümcek evi — اورمجك اوى
urmaḳ — اورمق
evermek, ürmek, üvürmek — اورمك
evermek — اورمك
örme — اورمه
evren, oran, orun, örün — اورن
ornatmaḳ — اورناتمق
ornamaḳ — اورنامق
evren pulı — اورن پولى
ornatmaḳ — اورنتمق
üründilemek, üründülemek — اورندلمك
üründilenmek — اورندلنمك
üründü — اورندو
üründülemek — اورندولمك
üründülenmek — اورندولنمك
üründülü — اورندولو
üründi — اورندى
üründilenmek — اورندیلنمك
üründilemek — اورندیلەمك
oransız — اورنسز
evren ṭonı giymek — اورن طونى كيمك
örnek — اورنك
oranlamaḳ, urunulmaḳ — اورنلمق
ornamaḳ, urunmaḳ — اورنمق
ornanmaḳ — اورننمق
oru, örü, ürü — اورو
urva — اوروا
örü balçığı — اورو باڵچغى
örü duru gelmek — اورو در كلمك
örü durmaḳ — اورو درمق
örü durmaḳ — اورو دورمق
Urus — اوروس
uruş — اوروش
uruş itmek — اوروش ايتمك
uruşcı — اوروشجى
örü ṭurmaḳ — اورو طورمق
örü ṭuruşmaḳ — اورو طوروشمق
uruḳ — اوروق
örü ḳalḳmaḳ — اورو قالقمق
ürüŋ — اوروك
ürülmek — اورلمك

örümcek evi — اورومجك اوى
orun, ürün — اورون
üründilenmek — اورونداننمك
üründü — اوروندو
üründü ḳılmaḳ — اوروندو قلمق
üründülemek — اوروندولمك
üründülemek — اوروندولەمك
üründilemek — اوروندیلمك
urunmaḳ — اورونمق
urva — اوروه
uruyumrı — اورو يومرى
evre, uvra — اوره
ura başlamaḳ — اوره باشلامق
öreke — اورەكه
ören — اورەن
öri — اورى
öri balçığı — اورى باڵچغى
öri balçığı — اورى باڵچيغى
öri durmaḳ — اورى دورمق
urış — اوريش
urış itmek — اوريش اتمك
urışmaḳ — اوريشمق
urış yarağı — اوريش يراغى
öri ṭurmaḳ — اورى طورمق
urımmaḳ — اورينمق
öz, uz, üvez — اوز
uz atıcı — اوز آتجى
üvezağacı — اوز آغاجى
uzatmaḳ — اوزاتمق
uzadusına — اوزادسنه
uzadıya — اوزاديه
üzer yir — اوزار ير
ozaŋ — اوزاك
uz ellü — اوز الللو
uz ellü — اوز اللو
uz elli — اوز اللى
uzamaḳ — اوزامق
ozan — اوزان
ozanlıḳ eylemek — اوزانلق ايلمك
ozanlamaḳ — اوزانلمق
uzanmaḳ — اوزانمق
öz özi — اوز اوزى
öz özine gelmek — اوز اوزينه كلمك
öz başına — اوز باشنه

öz başacaḳ
özce
uzdaşmaḳ
uz düşmek
özdek
özdeklenmek
uz düşmek
özdek
uz dirilmek
üzerine olmaḳ
üzere
üzerin urmaḳ
üzerine uġramaḳ
üzerine sürmek
üzerine ḳomaḳ
uz söylemek
üzüşmek
uzaḳ ṣaġınç
uzḳuş
özge
özge yaŋa
üzgeç
üzkes
uz kişi
uz gelmek
öz kendü
üzegü
üzegü germek
özi göyünmek
özge
öz göynügi
uzlıḳ
üzlemek, üzülmek
özleme
özlenmek
uzluḳ
üzlemek
üzmek
uzuŋ, uzunı
özin bulmaḳ
özinden inmiş
özinden gitmek
üzün ḳılmaḳ
üznük

اوز بصه جق
اوزجه
اوزمشمق
اوز دشمك
اوزدك
اوزدكلنمك
اوز دوشمك
اوزدهك
اوز دیریلمك
اوزرنه اولمق
اوزره
اوزرین اورمق
اوزرینه اوغرامق
اوزرینه سورمك
اوزرینه قومق
اوز سیلمك
اوزشمك
ارزق صمنج
اوز قوش
اوزکا
اوزکا یاکا
اوزکچ
اوزکس
اوز کشی
اوز کلمك
اوز کندو
اوزکو
اوزکو کرمك
اوز کوینمك
اوزکه
اوز کینوکی
اوزلق
اوزلمك
اوزله
اوزلنمك
اوزلوق
اوزلهمك
اوزلمك
اوزن
اوزن بولمق
اوزندن انمش
اوزندن کتمك
اوزن قلمق
اوزنك

özin görmek
özin görmek
üzengü germek
ozanlamaḳ, uzanılmaḳ
ozanlama
uzanmaḳ
üznük
özini itürmek
özini yütürmek
özini ḫıraya geçmek
özini dirşürmek
üzülmek
uzun
uzun uzaḳ
uzun saġış
uzun ḳılmaḳ
uzunı uzunı
özi gövünmek
özi göynemek
özi göyünmek
üzilmek
üzilüp kesilmek
özini bilmeze urmaḳ
özini ṣalmaḳ
özi yanmaḳ
us
usaŋ
usaŋ olmaḳ
usaŋlıḳ
üst gelmek
üst giyesi
üstlük
üstlük
üstine almaḳ
üstine sürmek
üstün yan
üstün aġacı
üstün aġacı
üstün aġacı
üstün aġacı
üstün ellü
üstünköyi
üstesi
ev soḳāġı

اوزن كرمك
اوزن كورماك
اوزنكو كرمك
اوزنلمق
اوزنلمه
اوزنمق
اوزنوك
اوزنی ایتورمك
اوزنی یترمك
اوزنی خیریه كجمك
اوزنی دیرشورمك
اوزولمك
اوزون
اوزون اوزق
اوزون سغش
اوزون قلمق
اوزونی اوزونی
اوزی كونمك
اوزی كوینمك
اوزی كینمك
اوزیلمك
اوزیلوب كسلمك
اوزینی بیلمزه اورمق
اوزینی صالمق
اوزی یانمق
اوس
اوساك
اوساك اولمق
اوساكلق
اوست كلمك
اوست كیهسی
اوستلك
اوستلوك
اوستنه آلمق
اوستنه سورمك
اوستن یان
اوستون آغاجی
اوستون آغجی
اوستون اغاجی
اوشون اغجی
اوستون اللو
اوستون كویی
اوستهسی
او سقاغی

üsküre	üşendürmek	اوشندرمك
üsküf	üşündi itmek	اوشندى ايتمك
üsküre	üşendirmek	اوشندیرمك
üsküf	üşengen	اوشنكن
evsmek, üsmek	üşengenlik	اوشنكنلك
usan	uşanmaḳ	اوشنمق
üsne	üşenmek	اوشنمك
uş, üş	üşenmek	أوشنمك
uşatmaḳ	üşürmek	اوشورمك
öşetmek	üşünti	اوشونتى
uşacıḳ	üşünti itmek	اوشونتى ايتمك
uşacuḳ	üşündi itmek	اوشوندى ايتمك
uşaġ	üşündi eylemek	اوشوندى ايلەمك
uşaġki	uşacıḳ	اوشەجق
uşaḳ	öşek, üşek	ئوشەك
uşaḳ döşek	üşe gelmek	اوشه كلمك
üşe gelmek	uş	اوص
üşimdi	uṣaŋ	اوصاك
uşanmaḳ	usaŋ olmaḳ	اوصاك المق
üşenmek	uṣaŋ olmaḳ	اوصاك اولمق
uş uş	usaŋ dutmaḳ	اوصاك دتمق
uş ... uş	uṣaŋlıḳ	اوصاكلق
uşbu	uṣal	اوصال
uşbu	uṣal olmaḳ	اوصال اولمق
uşbundan	uṣan ṭutmaḳ	اوصان طوتمق
uşbunda	uṣan gelmek	اوصان كلمك
uşatmaḳ	uṣan virmek	اوصان ويرمك
üşte	uṣukmaḳ	اوصقمق
üşte ma	uṣaŋ	اوصك
uşacıḳ, uşacuḳ	uṣaŋ olmaḳ	اوصك اولمق
uşacuḳ	uṣaŋ ṭutmaḳ	اوصك طوتمق
uşda, üşde	uṣaŋlıḳ	اوصكلق
üşürmek	uṣaŋlıḳ	اوصكلق
uşuşmaḳ	avṣıl	اوصل
uş şunda	oṣmaḳ, uṣmaḳ	اوصمق
uşaḳ	uṣan olmaḳ	اوصن اولمق
öşek, üşek	uṣul boy	[اوصول بوى]
üşegen	uṣullu	اوصوللو
uşaltmaḳ	uṣı azmaḳ	اوصى آزمق
üşelemek	oṭar	اوطار
üşimdi	oṭarmaḳ	اوطارمق
evişmek, öşmek	oṭaḳ	اوطاق
üşüntü eylemek	oṭuraḳ	ارطوراق
uşandurmaḳ	oṭuraḳ itmek	اوطوراق ايتمك

üsküre	اوسكره	اوشندرمك
üsküf	اوسكف	اوشندى ايتمك
üsküre	اوسكوره	اوشندیرمك
üsküf	اوسكوف	اوشنكن
evsmek, üsmek	اوسمك	اوشنكنلك
usan	اوسن	اوشنمق
üsne	اوسنه	اوشنمك
uş, üş	اوش	أوشنمك
uşatmaḳ	اوشاتمق	اوشورمك
öşetmek	اوشاتمك	اوشونتى
uşacıḳ	اوشاجق	اوشونتى ايتمك
uşacuḳ	اوشاجوخ	اوشوندى ايتمك
uşaġ	اوشاغ	اوشوندى ايلەمك
uşaġki	اوشاغكى	اوشەجق
uşaḳ	اوشاق	ئوشەك
uşaḳ döşek	اوشاق دشك	اوشه كلمك
üşe gelmek	اوشا كلمك	اوص
üşimdi	اوش امدى	اوصاك
uşanmaḳ	اوشانمق	اوصاك المق
üşenmek	اوشانمك	اوصاك اولمق
uş uş	اوش اوش	اوصاك دتمق
uş ... uş	اوش ... اوش	اوصاكلق
uşbu	اوشبو	اوصال
uşbundan	اوشبوندان	اوصال اولمق
uşbunda	اوشبونده	اوصان طوتمق
uşatmaḳ	اوشتمق	اوصان كلمك
üşte	اوشته	اوصان ويرمك
üşte ma	اوشته ما	اوصقمق
uşacıḳ, uşacuḳ	اوشجق	اوصك
uşacuḳ	اوشجوق	اوصك اولمق
uşda, üşde	اوشده	اوصك طوتمق
üşürmek	اوشرمك	اوصكلق
uşuşmaḳ	اوششمق	اوصكلق
uş şunda	اوش شونده	اوصل
uşaḳ	اوشق	اوصمق
öşek, üşek	اوشك	اوصن اولمق
üşegen	اوشكن	[اوصول بوى]
uşaltmaḳ	اوشلتمق	اوصوللو
üşelemek	اوشلمك	اوصى آزمق
üşimdi	اوشمدى	اوطار
evişmek, öşmek	اوشمك	اوطارمق
üşüntü eylemek	اوشنتو ايلمك	اوطاق
uşandurmaḳ	اوشندرمق	ارطوراق

oturaḳ yeri	اوطوراق يرى	uġrı ḳapu
oṭurup ṭurmaḳ	اوطورب طورمق	uġrılamaḳ
oṭuraḳ yiri	اوطوراق يرى	uġrılıḳ
oṭuruşmaḳ	اوطوروشمق	uġrılamaḳ
oṭa	اوطا	uġrılanmaḳ
oṭalıḳ	اوطه‌لق	uġrılayın
oṭa yaġlama	اوطه ياغلمه	uġrın
uṭ yeri	اوط يرى	uġrın uġrın
uġ	اوغ	uġrınca
uġut	اوغت	uġrın ḳapu
uġur, uġru	اوغر	uġrın ḳapu
uġraş	اوغراش	uġrını açmaḳ
uġraş itmek	اوغراش اتمك	uġrın yol
uġraş itmek	اوغراش ايتمك	uġrı yol
uġraş eylemek	اوغراش ايلمك	oġşamaḳ
uġraşcı	اوغراشجى	oġşamaḳ
uġraşmaḳ	اوغراشمق	oġul
uġraş yiri	اوغراش يرى	oġlaġı
uġraġan	اوغراغن	oġlan
oġraḳ	اوغراق	oġlan adam
uġramaḳ	اوغرامق	oġlanaşı
uġrayu gelmek	اوغرايو كلمك	oġlaneşi
uġraş	اوغرش	oġlan uşaḳ
uġraş eylemek	اوغرش ايلمك	oġlan uşaḳ
uġraşmaḳ	اوغرشمق	oġlan burusı
uġraş yiri	اوغرش يرى	oġlan burusı
uvaġıraḳ	اوغرق	oġlan burısı
uġurḳan	اوغرقان	oġlancıḳ
uġrılamaḳ, uġurlamaḳ	اوغرلامق	oġlancuḳ
uġırlayın, uġrılayın, uġrulayın	اوغرلاين	oġlana ḳalmaḳ
uġurlayınca	اوغرلاينجه	oġlan yaşı
uġurlatmaḳ	اوغرلتمق	oġlanyataġı
uġrıladın	اوغرلدك	oġlanyataġı
uġrılıḳ, uġrulıḳ, uġurluḳ	اوغرلق	oġul oġlancuḳ
uġrılamaḳ, uġurlamaḳ	اوغرلمق	oġul oġlı
uġurlanmaḳ	اوغرلنمق	oġul idinmek
uġırlayın, uġrılayın	اوغرلين	oġulbalı
uġrulayıncacıḳ	اوغرلين‌جه‌جق	oġulduruḳ
uġramaḳ, uġurmaḳ	اوغرمق	oġuldurukḳlanmaḳ
uġrın, uġrun	اوغرن	oġulduruḳ
uġrın uġrın	اوغرن اوغرن	oġul ḳız getürmek
uġrulamaḳ	اوغرولمق	oġullıḳ, oġulluḳ
uġrun ḳapu	اوغرون قپو	oġulluḳ ḳul
uġrı	اوغرى	oġulluḳ

اوغرى قپو	
اوغريلامق	
اوغريلق	
اوغريلمق	
اوغريلنمق	
اوغريلين	
اوغرين	
اوغرين اوغرين	
[اوغرينجه]	
اوغرين قاپو	
اوغرين قپو	
اوغرينى آچمق	
اوغرين يول	
اوغرى يول	
اوغشامق	
اوغشمق	
اوغل	
اوغلاغى	
اوغلان	
اوغلان آدم	
اوغلان آشى	
اوغلان اشى	
اوغلان اوشاق	
اوغلان اوشق	
اوغلان بروسى	
اوغلان بوروسى	
اوغلان بوريسى	
اوغلانجق	
اوغلانجوق	
اوغلانه قلمق	
اوغلان ياشى	
اوغلان يتاغى	
اوغلان يتغى	
اوغل اوغلنجوق	
اوغل اوغلى	
اوغل ايدينمك	
اوغل بالى	
اوغلدرق	
اوغلدرقلنمق	
اوغلدروق	
اوغل قيز كتورمك	
اوغللق	
اوغللق قول	
اوغللوق	

oğlan	اوغلن	اوفودجی
oğlanaşı	اوغلن آشی	اوق
oğlanotı	اوغلن اوتی	اوق ایلانی
oğlan uşaḳ	اوغلن اوشاق	اوق برقق
oğlan burusı	اوغلن بورمی	اوقتسز
oğlancuḳ	اوغلنجق	اوقتمق
oğlancuḳ	اوغلنجوق	اوق دوك
oğlandan ḳalmaḳ	اوغلندن قلمق	اوقراشمق
oğmaç aşı	اوغماج آشی	اوقرامق
uğumca olmaḳ	اوغمجه اولمق	اوقرق
uğumsuz	اوغمسز	اوقرق
uğunuḳ	اوغنق	اوقرمق
uğunmaḳ	اوغنمق	اوقروق
uğud	اوغود	اوقره‌مق
uğur	اوغور	اوق سپتمك
uğur eri	اوغور اری	[اوقشلامق]
uğur olsun	اوغور اولسون	اوقغن
uğurlamaḳ	اوغورلامق	اوق قومق
uğurlayın	اوغورلاین	اوقلاغو
uğurluḳ	اوغورلق	اوقلاغی
uğurlamaḳ	اوغورلمق	اوقلامق
uğurlanmaḳ	اوغورلنمق	اوقلغاچ
uğurluḳ	اوغورلوق	اوقلغو
uğurlayın	اوغورلین	اوقلغی
oğuz	اوغوز	اوقلغی یغموری
oğuz ışladan	اوغوز اصلدن	اوقلماق
oğul	اوغول	اوقلمق
oğul oğula	اوغول اوغوله	اوقلنمق
oğulduruḳ	اوغولدورق	اوقلو ایریلو
uğumsuz	اوغومسز	او قاشی
avğun	اوغون	اوقق
uğundurmaḳ	اوغوندرمق	اوقنمق
uğunmaḳ	اوغونمق	اوقوتمق
uğırlayın	اوغیرلین	اوقوجی
ufatmaḳ	اوفاتمق	اوقور اوقور
ufaḳlamaḳ	اوفاقلمق	اوقورجه
ufam ufam	اوفام اوفام	اوقشمه قرداش
ufanuḳ	اوفانق	اوقشمه قرنداش
ufanmaḳ	اوفانمق	او قوللغی
ufatmaḳ	اوفتمق	اوقومق
ofudaḳ	اوفداق	اوقونمق
ofudaḳ burun	اوفدق بورون	اوقویجی
üf dimek	اوف دیمك	اوقویوشمق
öflez	اوفلز	اوقه دیکمك

oķ yarışdurmaķ	اوق يارشدرمق	öŋdünki	اوكدنكى
oķuyıcı	اوقيجى	öŋdünki	اوكدنكى
oķımaķ	اوقيمق	öŋdünürek	اوكدنورك
oķınmaķ	اوقينمق	öŋdül	اوكدول
ivek, ög, ök, öŋ	اوك	öŋdün	اوكدون
öŋ ayaķ	اوك آياق	öŋdünki	اوكدونكى
oŋa	اوكا	öŋdin	اوكدين
oŋat	اوكات	ögür	اوكر
oŋatca	اوكاتجه	ögüri ögüri	اوكر اوكر
oŋatça	اوكاتچه	ögür olmaķ	اوكر اولمق
oŋat dillü	اوكات دللو	öŋürtleşmek	اوكرتاشمك
oŋat düşmemek	اوكات دوشمك	ügürtlemek	اوكرتلمك
oŋat gelmek	اوكات كلمك	ögretmek, öŋürtmek	اوكرتمك
oŋatlamaķ	اوكاتلق	öŋürdici	اوكردجى
oŋad	اوكاد	ögredirek	اوكردرك
oŋarmaķ, uŋarmaķ	اوكارمق	öŋürdişmek, öŋürdüşmek	اوكردشمك
öŋermek	اوكارمك	öŋürdü	اوكردو
üŋ eylemek	اوك ايلمك	öŋürdeki	اوكرده‌كه
oŋat, uŋat	اوكت	öŋürdi	اوكردى
oŋatca	اوكتجه	ögürdi ögürdi	اوكردى اوكردى
oŋat düşmez olmaķ	اوكت دوشمز اولمق	öŋürdi dutmaķ	اوكردى دوتمق
oŋat kişi	اوكت كشى	ögürsemek	اوكرسمك
oŋatlaşmaķ	اوكتلشمق	oŋurġa	اوكرغا
oŋatlıķ	اوكتلق	oŋurġa	اوكرغه
ögütlemek	اوكتلمك	oŋurġa süŋügi	اوكرغه سكوكى
ögütlenmek	اوكتلنمك	ögrek	اوكرك
oŋatluķ	اوكتلوق	ögürlük	اوكرلك
ögeç	اوكج	oŋarmaķ	اوكرمق
ögeç	اوكچ	ögürmek, ügrümek	اوكرمك
ökçesini başmaķ	اوكچه‌سينى بصمق	ögrence	اوكرنجه
ökçelemek	اوكچه‌لمك	ögrenişdirmek	اوكرنشديرمك
oŋdurmaķ, uŋdurmaķ	[اوكدرمق]	ögrenişmek	اوكرنشمك
öŋdüŋrek	اوكدكرك	ögrenmek	اوكرنمك
ögdül, öŋdül	اوكدل	ögrenmek	اوگرنمك
ögdül atı	اوكدل آتى	ügrümek	اوكرومك
ögdül ķomaķ	اوكدل قومق	ügrümük	اوكروموك
ögdülük	اوكدلك	ügrünmek	اوكرونمك
ögdüllük	اوكدللك	ügrüni ügrüni	اوكرونى اوكرونى
öŋdin, öŋdün	اوكدن	ügrimek	اوكريمك
öŋdünden	اوكدندن	öksüz barmaķ	اوكسز بارمق
öŋdünrecük	اوكدنرجك	öksüz barmaķ	اوكسز برمق
öŋden şoŋa	اوكدن صكرا	öksüz iyegü	اوكسوز ايكو
öŋden şoŋa	اوكدن صكرا	ögsemek, öksemek	اوكسمك
öŋden şoŋa	اوكدن صوكرا	ögsemek	اوكسه‌مك

ögüş, öküş	اوكش	اوكنى درمك
öküş olmaḳ	اوكش اولمق	اوكنى دشرمك
ügüşmek	اوكشمك	اوكنى دوشرمك
öŋ ṣaç	اوك صاچ	اوكنى ديوشرمك
öŋ ṣoŋra	اوك صكره	اوكنى كيدرمك
öŋ ṣoŋ	اوك صوك	اوكو
ök ṭamarı	اوك طمرى	اوكوتلمك
oŋaġan	اوكمن	اوكوتلنمك
öŋ ḳol	اوك قول	اوكوجك‌لنمك
öŋ geçenler	اوك كچنلر	اوكوده كرمك
öŋ gidici	اوك كديجى	اوكور
öŋ gelmek	اوك كلمك	اوكور اولمق
öglemek	وكلامك	اوكورتلمك
oŋultmaḳ	اوكلتمق	اوكورتلنمك
oŋulmaḳ	اوكلمق	اوكورتمك
öglemek, öŋlemek	اوكلمك	اوكورخه
öglenecek	[اوكلنجك]	اوكوردجى
öglenmek	وكلنمك	اوكوردشمك
öglü	وكلو	اوكوردوكى
ögleyin	[اوكلين]	اوكوردو وارجى
oŋmadıḳ	اوكمادق	اوكوردى
oŋmaduġ	اوكمدغ	اوكوردى اولمق
oŋmadıḳ, oŋmaduḳ	اوكمدق	اوكورسك
oŋmadıḳlıḳ	اوكمديقلق	اوكورغه
oŋmaġ	اوكمغ	اوكورغه الكى
oŋmaḳ, uŋmaḳ	اوكمك	اوكورغه ايليكى
öŋmek	اوكمك	اوكورغه كموكى
ögmeklik	اوكمكلك	اوك ورمك
öŋin almaḳ	اوكن آلمق	اوكورمك
ögin azdurmaḳ	اوكن ازدرمق	اوكوز كوزى
öŋin almaḳ	اوكن المق	اوكوش
öküng	اوكنج	اوكوشلشمك
öŋince	اوكنجه	اوكوك
ögendire	اوكندره	اوكوك باشى
öginden gitmek	اوكندن كتمك	اوكولتمق
öginden geçmek	اوكندن كچمك	اوكولمق
öŋinden gelmek	اوكندن كلمك	[اوكولمك]
öŋinde baş ḳomaḳ	اوكنده بش قومق	اوكه
ögendire	اوكندره	اوكه دشمك
öŋin ḳıçın	اوكن قچن	اوكه دشورمك
ügünmek	اوكنمك	اوكى
ögine düşmek	اوكنه دشمك	اوكى باشنه ديرلمك
ögine düşmek	اوكنه دوشمك	اوكى ديريلمك
ögine gelmek	اوكنه كلمك	اوكيك

ögini dirmek	اوكنى درمك	
ögini dişürmek	اوكنى دشرمك	
ögini divşürmek	اوكنى دوشرمك	
ögini divşürmek	اوكنى ديوشرمك	
ögini gidermek	اوكنى كيدرمك	
ügü	اوكو	
ögütlemek	اوكوتلمك	
ögütlenmek	اوكوتلنمك	
ögüceklenmek	اوكوجك‌لنمك	
ögüde girmek	اوكوده كرمك	
ögür	اوكور	
ögür olmaḳ	اوكور اولمق	
ügürtlemek	اوكورتلمك	
ügürtlenmek	اوكورتلنمك	
öŋürtmek	اوكورتمك	
oŋurḫa	اوكورخه	
öŋürdici	اوكوردجى	
öŋürdüşmek	اوكوردشمك	
öŋürdüki	اوكوردوكى	
öŋürdü varıcı	اوكوردو وارجى	
öŋürdi	اوكوردى	
öŋürdi olmaḳ	اوكوردى اولمق	
ögürsek	اوكورسك	
oŋurġa	اوكورغه	
oŋurġa iligi	اوكورغه الكى	
oŋurġa iligi	اوكورغه ايليكى	
oŋurġa kemügi	اوكورغه كموكى	
öŋ virmek	اوك ورمك	
ögürmek	اوكورمك	
öküzgözi	اوكوز كوزى	
ögüş, öküş	اوكوش	
öküşleşmek	اوكوشلشمك	
üŋük	اوكوك	
üŋük başı	اوكوك باشى	
oŋultmaḳ	اوكولتمق	
oŋulmaḳ	اوكولمق	
ügülemek	[اوكولمك]	
öŋe, övke	اوكه	
öge düşmek	اوكه دشمك	
öge düşürmek	اوكه دشورمك	
ügi	اوكى	
ögi başına dirilmek	اوكى باشنه ديرلمك	
ögi dirilmek	اوكى ديريلمك	
ögeyik	اوكيك	

ögi gitmek	اوگی گتمك	ola ki	اولا كه
ögi gelmek	اوگی گلمك	ola kim	اولا كيم
ögi gitmek	اوگی گيتمك	ulaltmaḳ	اولالتمق
öŋine bıraḳmaḳ	اوگينه بَرقق	olalum idi	اولالم ايدى
ögine düşmek	اوگينه دوشمك	ulalmaḳ	اولالمق
ögine getirmek	اوگينه گتيرمك	ulalu başlamaḳ	اولالو بشلامق
ögini başına dirmek	اوگينى باشنه ديرمك	ulam ulam	اولام اولام
ögini dirmek	اوگينى درمك	ulamaḳ	اولامق
ögini dirmek	اوگينى ديرمك	ola mı	اولامى
ögini gidermek	اوگينى گيدرمك	ulanmaḳ	اولانمق
ol, öl, ul	اول	olaydı	اولايدى
ol aracuḳ	اول آراجق	olayız	اولايز
ol aradan	اول آرادن	ulayu	اولايو
ol arada	اول آراده	ulayı	اولاي
ol araya	اول آرايه	ülp	اولب
ola	اولا	ol bir	اول بر
öled	اولاد	ülp	اولپ
olar	اولار	ülpermek	اولپرمك
ol aradan	اول ارادن	ölet	اولت
ol arada	اول اراده	ölütmek	اولتمك
ol araya	اول ارايه	olcalamaḳ	اولجلمق
ol arayı	اول ارايى	ölçüm	اولجم
ol aradan	اول اردن	ölçermek	اولچرمك
olaruŋla	اولاركله	ölçek başı	اولچك باشى
ölezimek	اولازمك	ölçüm	اولچم
olasını	اولاسنى	ölçü	اولچو
ulaşıḫ, ulaşuḫ	اولاشخ	ölçülenmek	اولچولنك
ulaşdurmaḳ	اولاشدرمق	ölçüm	اولچوم
ulaşdırı	اولاشدرى	olçumlıḳ	اولچوملق
ulaşġan	اولاشغان	olçumlıḳ itmek	اولچوملق ايتمك
ulaşıḳ, ulaşuḳ	اولاشق	ölçümlenmek	اولچوملنمك
ulaşuḳlıḳ	اولاشقلق	övlüç virmek	اولچ ويرمك
üleşik	اولاشك	oldurmaḳ	اولدرمق
ulaşmaḳ	اولاشمق	öldürünülmek	اولدرنلمك
üleşmek	اولاشمك	olduġıyla	اولدغيله
ulaşu	اولاشو	oldurmaḳ	اولدورمق
ulaşuḳ	اولاشوق	olduġından girü	اولدوغندن كيرو
üleşük	اولاشوك	oldı olaldan	اولدى اللدن
ulaġ	اولاغ	oldıysa	اولديسه
avlaġu	اولاغو	olar	اولر
olaḳ, ulaḳ	اولاق	ölezimek	اولزمك
ulaḳcı atı	اولاقجى آتى	ulus	اولس
ulaḳlıḳ	اولاقلق	öleş, üliş, ülüş	اولش
ola kim	اولاكم	üleşdirilmek	اولشدرلمك

ulaşdurmaḳ اولشدرمق ölmesüz اولمسز
üleşdirmek اولشدرمك avlamaḳ, olmaḳ, ulamaḳ اولمق
ulaşduru اولشدرو ölmek اولمك
ulaşdırı, ulaşdurı اولشدری ölmek dirilmek اولمك درلمك
üleşdürmek اولشدورمك ölmek dirilmek اولمك ديرلمك
ulaşdırmaḳ اولشديرمق ölmegi gelmek اولمكی كلمك
ulaşġan اولشقن ölümlü اوللو
ulaşıḳ اولشق olmalu olmaḳ اوللو اولمق
ulaşḳan اولشقن ölümlü geçinmek اوللو كچنمك
üleşik اولشك ölümli اوللی
ulaşmaḳ اولشماق ölümli itmek اوللی اتمك
ulaşmaḳ اولشمق olımamaḳ اوللمق
ulaşmaḳlıḳ اولشمقلق ola mı اوللمی
üleşmek اولشمك ölmeyecekce اوللمياجكجه
ulaşuḳ اولشوق olmaya اوللميه
olṭa eylemek اولطه ايلمك olunmaḳ, ulanmaḳ اولنمق
ulaġat اولغآت ulu, ülü اولو
avlaġu اولغو ulu işlü اولو اشلو
avlaġı اولغی ulu aşıllu اولو اصللو
ulaḳ اولق ulu başlu اولو باشلو
oloḳ dem اولقدم ölü bezi اولو بزی
oloḳ sā'at اولق ساعت ulu boy اولو بوی
evelek اولك ulu bayram اولو بيرام
ülger اولكر ölütmek اولوتمك
olı gelmek اولكلمك ulu ḫatun اولو خاتون
ola kim, ol kim اولكم uluraḳ اولورق
ola ki اولكه ölürlige urmaḳ اولورلكه اورمق
ulaltmaḳ اولتمق ulus اولوس
ulalmaḳ اوللمق ulu söz اولو سز
ulalmaḳ اوللمق ölüsi dirisine binmek اولوسی دريسنه بنمك
öllemek اول لمك ülüş اولوش
ululanmaḳ اولتمق ulu ṭutmaḳ اولو طوتمق
öllenmek اول لنمك uluġ اولوغ
ölüm erenleri اولم ارنلری oloḳ dem اولوقدم
ölüm eri اولم اری ölü ḳonuḳlıġı اولو قنقلغی
olmaz اولماز ölü ḳum اولو قوم
ölüm esrükligi اولم اسركلكی ülük اولوك
olmaġın اولماغن olu görmek اولو كرمك
olmamış اولمامش ülüklenmek اولوكلنمك
ulam ulam اولم اولم ululamaḳ اولولامق
olmaz اولمز ululanmaḳ اولولانمق
olmazlanmaḳ اولمزلنمق ululatmaḳ اولولتمق
olmaz vaḳit اولمز وقت ulular yolı اولولر يولی
olmaz yire اولمز يره ulu leşker اولو لشكر

ululıḳ	اولولق	umsundurmaḳ	اومسوندرمق
ululıḳ itmek	اولولق ايتمك	umsunmaḳ	اومسونمق
ululamaḳ	اولولق	umṣunmaḳ	اومصونمق
ululanmaḳ	اولولنمق	ummaḳ, ovmaḳ	اومق
ülülü	اولولو	evmek, ivmek	اومك
ölüm eri	اولوم اری	uvumlaġı	اوملاغی
ölümcül	اولومجل	ummaḳ	اومق
ölü medḥi	اولو مدحی	umma	اومه
olını gelmek	اولوني كلمك	umu	اومو
ulu yol	اولو يول	umucı	اوموجی
ulu yollu	اولو يوللو	omuz uruşmaḳ	اوموز اورشمق
ulu yollu	اولو يولو	omuz ṣıḳmaḳ	اوموز صڤمق
ola	اوله	umusuz	اوموسز
ola düşmek	اوله دوشمك	umundurmaḳ	اومونددورمق
ulaşmaḳ	اولهشمق	umu virmek	اومو ويرمك
ola ki	اوله كه	omaca kemigi	اومهجه كميكی
ola kim	اوله كيم	uma varmaḳ	اومه وارمق
olalıḳ	اوله لق	umı	اومی
ulalmaḳ	اوله لمق	ün	اون
ulayı	اوله يي	un aşı	اون آشی
ulı, üli	اولی	ün itmek	اون اتمك
olı gelmek	اولی كلمك	önegü	اوناكو
olı gelmek	اوليكلمك	önegülik	اوناكولك
olımamaḳ	اوليمامق	önegülik itmek	اوناكولك اتمك
olımamaḳ	اوليممق	önegülik eylemek	اوناكولك ايلمك
ölüye urmaḳ	اوليه ورمق	önegülenmek	اوناكولنمك
ulı yol	اولی يول	önegülik	اوناكوليك
oma	اوما	önegilik itmek	اوناكيلك ايتمك
omaç, umaç, ovmaç	اوماج	onamaḳ	اونامق
omaç aşı	اوماج آشی	ün urmaḳ	اون اورمق
omaç ṭurmaḳ	اوماج طورمق	un özi	اون اوزی
omaca	اوماجه	on on	اون اون
omaç	اوماچ	ün itmek	اون ايتمك
oma durmaḳ	اوما دورمق	ün eylemek	اون ايلمك
umarlanmaḳ	اومارلنمق	on birisi	اون برسی
umaḳ	اوماق	on bir kerre yüz biŋ	اون بركره يوز بيك
omaç	اومج	onbegi	اون بكی
omca	اومجا	ün boġulmaḳ	اون بوغلمق
omaca, omca	اومجه	unutsaġı	اونتساغی
omaca kemigi	اومجه كميكی	unutsaḳlıḳ	اونتساقلق
umucı	اومجی	unutsaġu	اونتسغو
omça	اومچا	unutsaḳ	اونتسق
omça	اومچه	unutsaḳlıḳ	اونتسقلق
omzaşmaḳ	اومزشمق	unutsalıḳ	اونتسلق

onca	اونجه	uvaḳ devek	اووق دوك
öncek	اونجك	uvandurmaḳ	اووندورمق
ün çekmek	اون چكمك	ovundı	اووندی
ündemek	اوندامك	uvanmaḳ, uvunmaḳ	اوونمق
ün dartmaḳ	اون درتمق	eve eve, ive ive	اوه اوه
ündemek	اوندمك	uvatmaḳ	اوه‌تمق
ündemek	اوندمك	evelek	اوه‌لك
onuşmaḳ	اونشمق	oy	اوی
öneşmek	اونشمك	uya	اویا
ün ḳopmaḳ	اون قوپمق	uyatmaḳ	اویاتمق
on kerre yüz biŋ	اون كره يوز بيك	oyad, uyad	اویاد
on kez yüz biŋ	اون كز يوز بيك	oyadlıḳ, uyadlıḳ	اویادلق
oŋmaḳ	اونكمق	uyarıcı	اویارجی
önegü	اونكو	uyarılmaḳ	اویارلمق
öngül	اونكول	uyarmaḳ	اویارمق
önegülik	اونكولك	uyarmaḳlıḳ	اویارمقلق
önegülik itmek	اونكولك اتمك	üyez	اویاز
önegülik itmek	اونكولك ايتمك	uyaġ	اویاغ
önegülik eylemek	اونكولك ايلمك	oyaġmaḳ, uyaġmaḳ	اویاغمق
önegülenmek	اونكولنمك	uyaḳ	اویاق
ünüge	اونكه	uyaḳdurmaḳ	اویاقدرمق
önegi	اونكی	uyaḳmaḳ	اویاقمق
önegi aġacı	اونكی آغاجی	uyalmaḳ	اویالمق
önegi direk	اونكی ديرك	oyan, uyan	اویان
önegi ḳatılı	اونكی قتلی	uyan urmaḳ	اویان اورمق
önegilik itmek	اونكيلك ايتمك	uyan urulmaḳ	اویان اورولمق
önegilenmek	اونكيلنمك	uyan urılmaḳ	اویان اوریلمق
ünlemek	اونلمك	uyandırmaḳ, uyandurmaḳ	اویاندرمق
avınmaḳ, uvanmaḳ	اونمق	uyan ṭamaġı	اویان طمغی
ünnemek	اوننمك	uyanıḳ, uyanuḳ	اویانق
unutsaġı	اونوتساغی	uyanuḳ olmaḳ	اویانق اولق
ün virmek	اون ويرمك	oyanlamaḳ, uyanlamaḳ	اویانلمق
önegülik	اونه‌كولك	oyanlanmaḳ, uyanlanmaḳ	اویانلنمق
ünegi	اونه كی	uyanmaḳ	اویانمق
on yaşamaḳ	اون يشامق	uyan vurulmaḳ	اویان ورولمق
uvatmaḳ	اووامق	uyanu gelmek	اویانو كلمك
uvacıḳ	اووا جق	uyanı gelmek	اویانی كلمك
uvaḳ	اووا ق	evit	اویت
uvanıḳ, uvanuḳ	اووانق	üyütmek	اویتمك
uvanmaḳ	اووانمق	ivici	اویجی
uvatmaḳ	اووتمق	uyaḫ	اویخ
öveç	اووج	uyaḫmaḳ	اویخمق
uvacuḳ	اووجق	uyḫu	اویخو
uvaḳ	اووق	uyḫusı alınmaduḳ	اویخوسی النمدق

öylelik	اویله لك	uyḫuya varmaḳ	اویخویه وارمق
öylelemek	اویله لمك	uyur	اویر
oyum oyum	اویم اویم	üyürtlemek	اویرتلمك
uymaḳ	اویمق	uyarmaḳ	اویرمق
oyma ḳapu	اویمه قپو	evirmek	اویرمك
öyün, uyan	اوین	uyura urmaḳ	اویره اورمق
oynarṭamar	اوینار طمر	üyez	اویز
oynaş	اویناش	uyuşmaḳ	اویشمق
oynaş itmek	اویناش ایتمك	evi ṭarafı	اوی طرفی
oynaş ṭutunmaḳ	اویناش طوتنمق	uyuġan	اویغن
oynaġan	اویناغان	oyuḳ	اویق
oynaġa düşmek	اویناغه دوشمك	uyuḳlaşmaḳ	اویقلشمق
oynamaḳ	اویناماق	uyaḳmaḳ	اویقماق
oynayacaḳ	اوینایجاق	uyaḳmaġa varmaḳ	اویقمغا وارمق
evin bağlamaḳ	اوین بغلمق	uyaḳmaḳ	اویقمق
uyandırmaḳ	اویندرمق	uyuḳusı uçmaḳ	اویقوسی اچمق
uyundu	اویندو	uyuḳun	اویقون
uyundı	اویندی	üyük	اویك
oynaş ṭutmaḳ	اوینش طوتمق	öykelendirmek	اویکلندیرمك
evin şuyı	اوین صویی	öykelenmek	اویکلنمك
oyun ḳarmaḳ	اوین قرمق	öygen, öyken	اویکن
oyun ḳurmaḳ	اوین قورمق	öyken ağrısı	اویکن اغریسی
uyanlamaḳ	اوینلمق	öyken düdügi	اویکن ددگی
avınmaḳ, oyanmaḳ, oynamaḳ, uyanmaḳ, uyunmaḳ	اوینمق	öyken marażı	اویکن مرضی
uyanu gelmek	اوینو کلمك	öykünmek	اویکنمك
oyuna virmek	اوینه ورمك	öykünme	اویکنمه
uyutmaḳ	اویوتمق	öykeni ḳabarmaḳ	[اویکنی قبرمق]
uyucu	اویوجو	öykeni yellenmek	اویکنی یللنمك
uyucı	اویوجی	öykünmek	اویکونمك
oyuḫ	اویوخ	öyke	اویکه
uyur	اویور	öyke almaḳ	اویکه آلمق
üyürtlemek	اویورتلمك	öykesini yutmaḳ	اویکه سنی یوتمق
uyurulmaḳ	اویورلمق	öykesi ṭopuġına çıḳmaḳ	اویکه سی طپوغنه چقمق
uyurlanmaḳ	اویورلنمق	öykelendirmek	اویکه لندیرمك
uyuşunmaḳ	[اویوشنمق]	öykelenmek	اویکه لنمك
oy virmek	اوی ورمك	öylesinden	اویله سندن
oy virmek	اویورمك	uylaşmaḳ	اویلاشمق
uyura urmaḳ	اویوره اورمق	oyulġanmaḳ	اویلغنمق
uyuzlanmaḳ	اویوزلنمق	oyluḳ, uyluḳ	اویلق
uyuzlu	اویوزلو	öylelik	اویللك
uyuşuḳ	اویوشق	uyalmaḳ	اویلمق
uyuġan	اویوغن	oyluḳ	اویلوق
oyuḳ, uyuḳu	اویوق	öyledence	اویله دنجه

uyuḳlaşmaḳ	اويوقلشمق	ayaḳ ayaḳ	اياق اياق
üyük	اويوك	ayaḳ bacı	اياق باجى
üyügen	اويوكن	ayaḳ başımı	اياق بصيمى
oyum	اويوم	ayaḳ teri	اياق ترى
uyumaḳ	اويومق	ayaḳdaş	اياقداش
öyün	اويون	ayaḳ durmaḳ	اياق درمق
öyün itmek	اويون ايتمك	ayaḳ deri	اياق درى
uyuntı	اويونتى	ayaḳdan ayaġa	[اياقدن اياغه]
oyuncı	اويونجى	ayaḳadan bırakma	اياقدن برقق
uyundı	اويوندى	ayaḳdan düşmek	اياقدن دوشمك
öyünlendürmek	اويونلندرمك	ayaḳ dutmaḳ	اياق دوتمق
uyunmaḳ	اويونمق	ayaḳda ḳalmaḳ	اياقده قلمق
oy virmek	اوى ويرمك	ayaḳda ḳomaḳ	اياقده قومق
uya	اويه	aya ḳarşmaḳ	ايا قرصمق
uyaca	اويه جه	ayaḳ ṭavuşı	اياق طاوشى
uyımaḳ	اويمق	ayaḳ ṭavuşdusı	اياق طاووشدسى
ahar	اهار	ayaḳ ṭavuşdusı	اياق طاووشدوسى
ay, eyi, i, iy	اى	ayaḳ ṭolamaḳ	اياق طولمق
aya, eye	ايا	ayaḳ götürüp gitmek	اياق كتورب كتمك
aya ötdürmek	ايا اوتدرمك	ayaḳ götürmek	اياق كتورمك
aya çatlatmaḳ	ايا چتلتمق	ayaḳ götürmek	اياق كوتورمك
aya çalmaḳ	ايا چلمق	ayaḳlık	اياقلق
eyerine ṭolu ṭurmaḳ	ايارنه طولو طورمق	ayaḳlamaḳ	اياقلمق
ayaz	اياز	uyaḳmaḳ	اياقمق
ayaġ	اياغ	ayaŋmaḳ	اياكمق
ayaġ üzere gelmek	اياغ اوزره كلمك	eyegü	اياكو
ayaġın almaḳ	اياغن آلمق	eyyām olmaḳ	ايام اولمق
ayaġın almaḳ	اياغن المق	ayamaḳ	ايامق
ayaġın durmaḳ	اياغن درمق	ay aydunı	اى ايدكى
ayaġın ṭurmaḳ	اياغن طرمق	ay aydını	اى ايدينى
ayaġın ṭurġurmaḳ	اياغن طورغورمق	ibrim ibrim	[ايبرم ايبرم]
ayaġına baş urmaḳ	اياغنه باش اورمق	ibik, ibük	ايبك
ayaġın yürimek	اياغن يورمك	ibiklü	ايبكلو
ayaġa bırakmaḳ	اياغه براقق	ibibik	ايبيبك
ayaġa binmek	اياغه بنمك	ıpar	ايپار
ayaġa düşmek	اياغه دشمك	ıpar yavşan	ايپار يوشن
ayaġa düşmek	اياغه دوشمك	ıpar yavşan	ايپر يوشن
ayaġı şaşmaḳ	اياغى شاشمق	iplik ucı	ايپلك اوجى
ayaġı şıvıḳ	اياغى صيويق	iplicek	ايپليجك
ayaġına düşmek	اياغينا دوشمك	ipini uzatmamaḳ	ايپن اوزاتممق
ayaġın ṭurmaḳ	اياغين طورمق	ipe urmaḳ	ايپه اورمق
ayaġı yir başmamaḳ	اياغى ير باصممق	ipi çürük	ايپى چورك
ayaḳ	ايلق	iti	ايت
aya ḳarşmaḳ	ايا قارصمق	itazusı	ايت آزومى

itburnı ايت بورنى
it cānlu ايت جانلو
itçi ايچى
itdirsegi ايت درسكى
eytdürmek ايتدرمك
itdirsegi ايت ديرسكى
ayıtlanmaḳ ايتلانمق
ayıtlamaḳ ايتلمق
itmeseyüz ايتمه‌يوز
ayıtmaḳ ايتمق
eyitmek, eytmek, itmek, üyitmek ايتمك
itmelü eylemek ايتملو ايلمك
ay temüri اى تمورى
itürmek ايتورمك
iti ايتى
it yavsası ايت ياوسه‌سى
it yedici ايت يدجى
itik ايتيك
iti gönüllü ايتى كوكللو
iç ara ايچ آرا
iç aġrısı ايچ آغريسى
iç edik, iç edük ايچ ادك
iç edikci ايچ ادكجى
iç edük ايچ ادوك
iç edügi ايچ ادوكى
iç edik ايچ اديك
iç burmaḳ ايچ بورمق
içit ايچت
içerlenmek ايچرلنمك
içerüden içerü ايچرودن ايچرو
içre ايچره
içeri şalmaḳ ايچرى صالمق
iç ton ايچ طون
ıçġurmaḳ ايچغرمق
içi ḳara ايچ قرا
iç ḳarartmaḳ ايچ قرارتمق
ıçḳırıḳ ايچقرق
içkici ايچكجى
içikmek ايچكمك
içegü ايچكو
içküci ايچكوجى
içkici ايچكيجى
içlik ايچلك

içmezlenmek ايچمزلنمك
için ايچن
için ötdürmek ايچن اوتدرمك
içinde ايچنده
içinmek ايچنمك
içün ايچون
iç edik ايچه‌دك
iç yār ايچ يار
içi sürmek ايچى سورمك
içi taşmaḳ ايچى طاشمق
iç tolmaḳ ايچى طولمق
içi ḳopmaḳ ايچى قوپمق
içi geçmek ايچى كچمك
içi göynümek, içi göyünmek ايچى كوينمك
içi gitmek ايچى كيتمك
için ايچين
içi yatlu ايچى يتلو
ayaḫ ايخ
ıḫarmaḳ ايخارمق
uyḫu ايخو
ayıdağacı ايد آغاجى
eydici, eyidici ايدجى
iderlenmek ايد رلنمك
eydirmek, eydürmek ايد رمك
eydişmek ايد شمك
ıduġı ايدغى
aydın ايدك
aydınlıḳ delügi ايدكلق دلوكى
idegen ايدكن
idügi ايدكى
eydilinmek ايدلنمك
ay demüri اى دمورى
aydın ايدن
aydın eylemek ايدن ايلمك
aydınılmaḳ ايد نلمق
eydinilmek ايد نلمك
eydü eydü ايد و ايد و
idüp ḳılmaḳ ايدوب قلمق
eydürmek ايد ورمك
ıduġı ايدوغى
idügi ايدوكى
eyde eyde ايده ايده
ide gelmek ايده كلمك

idegen	ایده‌کن	irte yiri ağarmaḳ	ایرته یری آغارمق
eydici, eyidici	ایدیجی	irte yiri aḳlığı	ایرته یری آقلغی
idigi	ایدیکی	irte yiri ağarmaḳ	ایرته یری اغرمق
aydın	ایدین	irte yıldızı	ایرته یلدزی
aydınlu	ایدینلو	irte yıldızı	ایرته یلدیزی
eydivirmek	ایدی ویرمك	irte yıldızı	ایرته ییلدیزی
aydıvirmek, eydivirmek	ایدیویرمك	eyer çalmaḳ	ایر چلمق
ır, ir	ایر	ıraḫ	ایرخ
ıraḫ	ایراخ	ayruḫsı	ایرخمی
ıraġ	ایراغ	ayırdılanmaḳ	ایردلنمق
ıraġ itmek	ایراغ ایتمك	irden	ایردن
ıraḳ	ایراق	irürgen	ایررکن
ıraḳ itmek	ایراق ایتمك	irürmek	ایررمك
ıraḳ dutmaḳ	ایراق دوتمق	eyer saġrığı	ایر ساغرغی
ıraḳ düşmek	ایراق دوشمك	eyer saġraġı	ایر سغرغی
ıraḳ saġınçlu	ایراق سغنجلو	irişmiş	ایرشمش
ıraḳsınmaḳ	ایراقسنمق	ırışmaḳ	ایرشمق
ıraḳ gitmek	ایراق کتمك	irişi gelmek	ایرشی کلمك
ıraḳ gitmek	ایراق کیتمك	eyer ṣavraġı	ایر صاوراغی
ıraḳlaşdurmaḳ	ایراقلشدرمق	eyer ṣaġraġı	ایر صغرغی
ıraḳlaşmaḳ	ایراقلشمق	ırġalanmaḳ	ایرغالانمق
ıraḳlıḳ	ایراقلق	ırġamaḳ	ایرغامق
ıraḳlanmaḳ	ایراقلنمق	ırġanmaḳ	ایرغانمق
irtesi	ایرتسی	ırġalamaḳ	ایرغلامق
irteki	ایرتکی	ırġamaḳ	ایرغمق
ayırtlanmaḳ	ایرتلانمق	ırġanmaḳ	ایرغنمق
ayırtlaşmaḳ	ایرتلشمق	ayrıḳ, ayruḳ	ایرق
ayırtlamaḳ	ایرتلمق	ırḳanmaḳ	ایرقانمق
üyürtlemek	ایرتلمك	ayruḳ itmek	ایرق ایتمك
ayırtlanmaḳ	ایرتلنمق	ayruḳsıraḳ	ایرقسرق
irtelemek	ایرتله مك	ayruḳsumaḳ	ایرقسمق
irtemek	ایرتمك	ayrıḳsımaḳ, ayruḳsımaḳ	ایرقسمق
irte	ایرته	ayruḳsamaḳ	ایرقسه مق
irte aşurı gün	ایرته آشوری کون	ayrıḳsı, ayruḳsı	ایرقسی
irte ağarmaḳ	ایرته اغارمق	ayrıḳ ḳoçı	ایرق قوچی
irte ıldızı	ایرته الدزی	ayrık ḳoyunı	ایرق قیونی
irte irtesi	ایرته ایرتسی	eyer ḳomı	ایر قومی
irte çıḳmaḳ	ایرته چیقمق	eyrek	ایرك
irte gice	ایرته کجه	irkeç	ایرکچ
irte gün	ایرته کون	irgirmek, irgürmek	ایرکرمك
irteki	ایرتکی	irkilmek	ایرکلمك
irte gice	ایرته کیجه	irkmek	ایرکمك
irtelemek	ایرتهلك	irgürmek	ایرکورمك
irte namāzı	ایرته نمازی	irki	ایرکی

ırkilmek	ايركيلمك	izin izlemek	ايزن ازلمك
ırlatmaḳ	ايرلاتمق	izin başmaḳ	ايزن بصمق
ırlaşmaḳ	ايرلاشمق	izi duyulmaḳ	[ايزى دويلمق]
ırlamaḳ	ايرلامق	izine uymaḳ	ايزينه اويمق
ırlama	ايرلامه	izine başmaḳ	ايزينه بصمق
ırlayıcı	ايرلايجى	izini izlemek	ايزينى ايزلمك
ayrılduġınlayın	ايرلدوغنلين	izini çalmaḳ	[ايزينى چالمق]
ayrılışmaḳ	ايرلشمق	is	ايس
ırlaġan	ايرلغن	ispir	[ايسپير]
irilik	ايرلك	istemek	ايستمك
ayrılmaḳ, ırılmaḳ, ırlamaḳ	ايرلمق	isteyü varmaḳ	ايسته‌يو وارمق
ırlayıcı	ايرليجى	isteyiksüz	ايسته‌يكسز
eyrim	ايرم	isteyü gitmek	ايستيو كتمك
ırmacuḳ	ايرماجق	ısıcaḳ	ايسجق
ırman	ايرمان	isüz	ايسز
ıramaḳ, ırmaḳ, uyarmaḳ	ايرمق	ıssı, issi	ايسى
iremik, irmek	ايرمك	ıssı şovuḳ	ايسى صوق
iremik	ايرميك	isik	ايسك
irenk	[ايرنك]	isik yir	ايسك ير
ıru	ايرو	ısılıḳlu	ايسلقلو
irürmek	ايرورمك	ısmarlamaḳ	ايسمارلامق
ayruġ	ايروغ	isnemek	ايسنامك
ayruḳ	ايروق	isüz	ايسوز
ayruḳdan ayruḳ	ايروقدن ايروق	ıssı, issi	ايسى
ayruḳsı	ايروقسى	ısıcaḳ	ايسيجق
iri	ايرى	ısıcaḳ yüz	ايسيجق يوز
eyer yapuġı	ايرياپوغى	iş	ايش
eyer yapuġı	ايرپپوغى	iş itdürmek	ايش اتدرمك
iri ḫūlu	ايرى خولو	iş itmek	ايش اتمك
ayrıḳ	ايريق	iş eri	ايش اارى
ayrılışmaḳ	ايريلشمق	iş issi	ايش اسى
ırılmaḳ	ايريلمق	işe gelmek	ايشا كلمك
irilik	ايريليك	işi altun	ايش التون
eyrim	ايريم	iş elden gitmek	ايش الدن كتمك
ır yolı	ايريولى	iş ucına yapışmaḳ	ايش اوجنه ياپشمق
üyez	ايز	iş ucı	ايش اوجى
iz azıtmaḳ	ايز آزتمق	iş ucı ṭutmaḳ	ايش اوچى طوتمق
iz izlemek	ايز ايزلمك	iş üzerine olmaḳ	ايش اوزرنه اولمق
iz sürmek	ايز سورمك	iş üzerine olmaḳ	ايش اوزرينه اولمق
ızġar	ايزغار	iş itmek	ايش ايتمك
ızġın	ايزغين	iş eylemek	ايش ايلمك
ızḳar	ايزقار	iş başa çıḳmaḳ	ايش باشا چقمق
izlemek	ايزلمك	iş başa irmek	ايش باشا ايرمك
izini azıtmaḳ	ايزن آزتمق	işbaşı	ايش باشى

işbu	ايشبو	ışsı şovuk ايصى صووق
işitgen	ايشت‌كن	ışlı ايصلى
ışıtmaḳ	ايشتمق	ışmarlamaḳ ايصمارلامق
iş düşmek	ايش دشمك	ışıcaḳ ايصيجاق
işden ḳalmaḳ	ايشدن قالمق	ayaġ, ayıġ ايغ
iş sürmek	ايش سرمك	ayġırsamaḳ ايغرسمق
iş sürüci	ايش سورجى	ıġralamaḳ ايغرلمق
iş sürüci	ايش سوروجى	ayaġın almaḳ ايغن المق
iş sürici	ايش سوريجى	ayaġın durmaḳ ايغن درمق
ışıḳ	ايشق	ayġur ايغور
işek, işik	ايشك	ayaġı bağlanmaḳ ايغى بغلنمق
iş geçmek	ايش كچمك	ayaḳ, ayıḳ, oyuḳ ايق
işkillemek	ايشكللمك	ayaḳ orusı ايق اروسى
işegen	ايشكن	ayḳaḳlıḳ ايقاقلق
ışılamaḳ	ايشلامق	ayaḳ orusı ايق اوروسى
işletmek	ايشلتمك	ayaḳ üzerine gelmek ايق اوزرنه كلمك
ışılaşmaḳ	[ايشلشمق]	ayaḳ ayaḳ ايق ايق
ışılamaḳ	ايشلمق	ayaḳ başmaḳ ايق بصمق
işlemek	ايشلمك	ayaḳtaş ايقتاش
işlenmek	[ايشلنمك]	ayaḳdaş olmaḳ ايقداش اولمق
işletmek	ايشله‌تمك	ayaḳ davuşı ايق داوشى
işini altun eylemek	ايشنى التون ايلمك	ayaḳ deri ايق درى
işini başa iltmek	ايشنى باشه التمك	ayaḳdan düşmek ايقدن دوشمك
işini bitürmek	ايشنى بتورمك	ayaḳdan şalmaḳ ايقدن صالمق
işini düzmek	ايشنى دوزمك	ayaḳ dolamaḳ ايق دولمق
işini ḳayurmaḳ	ايشنى قايورمق	ayaḳda ḳomaḳ ايقده قومق
işe gelmek	ايشه كلمك	ayaḳ dīvānı ايق ديوانى
ışalamaḳ	ايشه‌لمق	ayḳırt duyḳurt ايقرت دويقرت
işe yil iletmek	ايشه يل ايلتمك	ayaḳ ṭolamaḳ ايق طولمق
işi uz olmaḳ	ايشى اوز اولمق	ayaḳ ṭonı ايق طونى
işi başa iltmek	ايشى باشا التمك	ayaḳ ḳoymaḳ ايق قويمق
işi bağlanmak	ايشى باغلنمق	ayaḳ götürüp gitmek ايق كتورب كتمك
işi başına iltmek	ايشى بشينه التمك	ayaḳ götürmek ايق كتورمك
işitgen	ايشيتكن	ayaḳ götürmek ايق كوترمك
işitmezlenmek	ايشيتمزله‌نمك	ayaḳlamaḳ ايقلامق
işi ṣaġ itmek	ايشى صاغ ايتمك	ıḳıldu ايقلدو
ışıḳ	ايشيق	ayaḳlıḳ ايقلق
işik	ايشيك	ayaḳlanmaḳ ايقلنمق
ışılamaḳ	ايشيلامق	ayaḳlı küpe ايقلى كوپه
ışımaḳ	ايشيمق	ayıḳmaḳ, uyaḳmaḳ ايقمق
işini altun itmek	ايشين آلتون ايتمك	ayḳur ايقور
ışra	ايصرا	ayḳırlanmaḳ ايقير لانمق
ışsı	ايصى	ig ايك
ışsı şovuḳ	ايصى صوق	ig ايگ

igit	ایکت	ıl, il
igitlik	ایکتلك	il açmaḳ
iki dillü	ایك دللو	eyle
ikdü	ایکدو	iletmek
ikdi	ایکدی	il urmaḳ
igdin	ایگدین	ilerü getürmek
igdin olmaḳ	ایکدین اولمق	ilerü getürmek
iŋirti	ایکرتی	ilerü gelenler
iŋremek	ایکرمك	ileri
igirmi	ایکرمی	il eri
igrengen	ایکرنکن	il issi
iŋez	ایکز	eyle ṣanmaḳ
iŋeze	ایکزه	aylaḳ
igseri	ایکسری	aylaḳ iletmek
iki sözlü	ایك سوزلو	aylaḳçı
iŋil iŋil	ایکل ایکل	ilegen
ikiledin	ایکلدن	eylemek
iglü	ایگلو	ılan
eyikmek	ایکمك	ilenç
iŋen, öygen, öyken	ایکن	aylanmaḳ
ikin ikin	ایکن ایکن	eylenmek, ilenmek
ikinç	ایکنج	il ortası
iŋende	ایکنده	il urmaḳ
iŋende	ایگنده	il olmaḳ
iginmek, öykünmek	ایکنمك	iley
igne yurdusı	ایکنه یردسی	il eylemek
igne yurdusı	ایکنه یوردوسی	ılbiz
igne yurdı	ایکنه یوردی	ilboy
igne yurdısı	ایکنه یوردیسی	iletdürmek
eyegü, eygü, iŋü, iyegü	ایکو	ılıtmaḳ
öyke	ایکه	eyletmek, iletmek, iltmek
iki arslanlar	ایکی ارسلانلر	ılıcaḳ
iki eli ḳanda bulunmaḳ	ایکی الی قانده بولنمق	ılıca
iki iki	ایکی ایکی	ıldırım
iki bir itmek	ایکی بر ایتمك	ildirmek, ildürmek
igit	ایکیت	ıldız
iki dillü	ایکی دللو	iledimlik
iki ṭaġlar	ایکی طاغلر	ılduz
iki ḳat olmaḳ	ایکی قات اولمق	ıldıramaḳ
iki ḳardaşlar	ایکی قرداشلر	ıldırım
ikileydin	ایکیلیدن	ıldıramaḳ
ikileyin	ایکیلین	ilersük
ikileyin	ایکیلین	ilersük
iki yırtmaḳ	ایکی یرتمق	ilerü

ایل	ıl, il
ایل آچمق	il açmaḳ
ایلا	eyle
ایلاتمك	iletmek
ایل ارمق	il urmaḳ
ایلارو كاترمك	ilerü getürmek
ایلارو كاتورمك	ilerü getürmek
ایلارو كلنلر	ilerü gelenler
ایلاری	ileri
ایل اری	il eri
ایل اسی	il issi
ایلا صانمق	eyle ṣanmaḳ
ایلاق	aylaḳ
ایلاق ایلتمك	aylaḳ iletmek
ایلاقچی	aylaḳçı
ایلا كن	ilegen
ایلامك	eylemek
ایلان	ılan
ایلانج	ilenç
ایلانمق	aylanmaḳ
ایلانمك	eylenmek, ilenmek
ایل اورتاسی	il ortası
ایل اورمق	il urmaḳ
ایل اولمق	il olmaḳ
ایلای	iley
ایل ایلمك	il eylemek
ایلبز	ılbiz
ایل بوی	ılboy
ایلتدورمك	iletdürmek
ایلتمق	ılıtmaḳ
ایلتمك	eyletmek, iletmek, iltmek
ایلجق	ılıcaḳ
ایلجه	ılıca
ایلدرم	ıldırım
ایلدرمك	ildirmek, ildürmek
ایلدز	ıldız
ایلدملك	iledimlik
ایلدوز	ılduz
ایلديرامق	ıldıramaḳ
ایلديرم	ıldırım
ایلديرمق	ıldıramaḳ
ایلرسك	ilersük
ایلرسوك	ilersük
ایلرو	ilerü

ilerü iletmek	ايلرو ايلتمك	ilme	ايلمه
ilerürecük	ايلرورجك	ılan, ilen	ايلن
ilerü çekmek	ايلرو چكمك	ilenç	ايلنج
ilerürek	ايلرورك	ilenç itmek	ايلنج ايتمك
ilerü zamān	ايلرو زمان	ilenç virmek	ايلنج ويرمك
ilerü ṭurmaḳ	ايلرو طورمق	aylandurmaḳ	ايلندرمق
ilerü gelmek	ايلرو كلمك	ilindi	ايلندى
ilerüki	ايلروكى	eylenmek, ilenmek, ilinmek	ايلنمك
ilerükiden	ايلروكيدن	eylük	ايلوك
ilerüki zamān	ايلروكى زمان	eyle, ile	ايله
ilerüler	ايلرولر	eyle	أيله
ilerülek	ايلرولك	eyle olsa	ايله اونسه
ilerü yollı	ايلرو يوللى	eyle olşa	ايله اولصه
ileri iletmek	ايلرى ايلتمك	eyle dutmaḳ	ايله دتمق
ileri zamān	ايلرى زمان	eyle dutmaḳ	ايله دوتمق
ileri gelmek	ايلرى كلمك	eylesine	ايله سنه
eylesine	ايلسنه	eyle şanmaḳ	ايله صانمق
eylese	ايلسه	eyle ṭutmaḳ	ايله طوتمق
ilişken	ايلشكن	ilen	ايلەن
eyleşmek	ايلشمك	iley	ايلەى
ılġamaḳ	ايلغامق	ılı, iley	ايلى
ılġın	ايلغين	il yazıcı	ايل يازيجى
aylaḳ	ايلق	ılıcaḳ	ايليجاق
il ḳayıran	ايل قايران	ılıcaḳ	ايليجق
ılıḳdurmaḳ	ايلقدرمق	ılıcaḳ söz	ايليجق سوز
il ḳavmi	ايل قومى	ılıca	ايليجه
ılḳı	ايلقى	eyleyici	ايليجى
eylik, eylük	ايلك	ılısu	ايلى سو
eyleksimek	ايلكسمك	ılı söz	ايلى سوز
eyleksimek	ايلكسى مك	ilişikli söz	ايليشكلى سوز
eylüklenmek	ايلكلنمك	ilişir	ايليشير
eylüklü	ايلكلو	ılıṣu	ايلى صو
ilikmek	ايلكمك	illik	ايليك
ilikmen	ايلكمن	ilikmen	ايليكمن
ilegen	ايلكن	iligi ḳurumaḳ	ايليكى قورمق
ilgü	ايلكو	ılıman, iliman	ايليمان
il gün	ايل كون	eyleyi görmek	ايليى كورمك
iligi ṣu olmaḳ	ايلكى صو اولمق	im	ايم
illeşmek	ايللشمك	imeci	ايمجى
illik	ايللك	imden girü	ايمدن كيرو
illik	ايللك	imdi	ايمدى
illemek	ايللمك	imrence	ايمرنجه
iliman	ايلمان	ımızġanmaḳ	ايمزغانمق
eylemek, ilemek, ilmek, iylemek	ايلمك	ımızġanmaḳ	ايمزغنمق

imisse ايمسه
imişse ايمش سه
imişse ايمش سه
imik, üyimek, üyümek ايمك
imekletmek ايمكلتمك
imeklemek ايمكلمك
eymenmek ايمنمك
eymenme ايمنمه
imeci ايمه جى
ime keçi ايمه كچى
imi bir itmek ايمى بر ايتمك
ımır yamur söylemek ايمير يامر سويلمك
eyin, in, oyan, öyün اين
inaġ ايناغ
inaḳ ايناق
inam اينام
incerek اينجرك
incimek اينجمك
incük اينجوك
inceaġrı اينجه آغرى
inceḫastalıḳ اينجه خسته‌لق
incik اينجيك
ınçḳırıḳ اينچقرق
ınçḳırmaḳ اينچقرمق
inçge اينچكا
inçge اينچكه
uyundu ايندو
indemek ايندەمك
oynaş اينش
öyin ḳarmaḳ اين قرمق
inegimsaġmal اينكم سغمال
öyünle اينله
inli boranlı olmaḳ [اينلى بورانلى اولمق]
inam اينم
inanġan اينتغان
inenmek اينمك
uyanuḳ اينوق
uyanu gelmek اينوكلمك
ayna güni اينه كونى
inemek اينەمك
ini اينى
eyü, iv, iyü ايو
eyü ايو
ivecek ايواجك

ivecęklik ايواجكلك
eyvay اى واى
ivecek ايوجك
ivecenlik ايوجنلك
ivici ايوجى
ivdirmek ايودرمك
ivdirilmilmek ايودرلمك
eyü dirlik ايو ديرلك
üyürtlemek ايورتلمك
eyürek ايورك
ivişmek ايوشمك
eyü ṣanmaḳ ايو صانمق
eyü ṣanu ايو صانو
eyü ṣanıcı ايو صانيجى
eyü ṣanmaḳ ايو صنمق
eyü ṭoġuşlu ايو طوغشلو
eyü ṭoġuşlı ايو طوغشلى
uyuġan ايوغن
ıvḳar ايوقار
ivek, üyük ايوك
ivegen, üyügen ايوكن
üyümezlenmek ايومزلنمك
uyumaḳ ايومق
ivmek ايومك
öyün ايون
uyunmaḳ ايونمق
eyü varmaḳ, iyü varmaḳ ايو وارمق
ive ive ايوه ايوه
ivecek ايوه‌جك
iveceklik ايوه‌جكلك
ivek ايوه‌ك
ivegen ايوه كن
ivici ايويجى
iviş ايويش
ivişmek ايويشمك
ivik ايويك
eyü yollu ايو يوللو
ih, iye ايه
aya ḳarşmaḳ ايه قرصمق
ihi ايهى
iyi ايى
ay yinisi اى يكسى
iyimek [ايمك]
iyitmek ايتمك

ب

baba	بابا	bāzār ḳılmaḳ	بازار قلمق
baba uġramaḳ	بابا اغرمق	bāzārlanmaḳ	بازارلنمق
babadiye, babadya	بابادیه	bāzārı döndürmek	بازاری دوندرمك
babalanmaḳ	بابالنمق	bazlamac	بازلاماج
babalı ḳızlı olmaḳ	بابالی قزلی اولمق	bazlambac	بازلمباج
babet	بابت	bazlamac	بازلمج
bāb ṭutmaḳ	باب طوتمق	bazlama	بازلمه
babuc	بابوج	bezemek	بازلمك
babullıḳ	بابوللق	basrıḳmaḳ	باسرقمق
bataḳlu	باتاقلو	basḳaḳlıḳ	باسقاقلق
batılmaḳ	باتلمق	basluḳ, basluḳ	باسلق
baturmaḳ	باتورمق	baslıḳ	باسليق
bac	باج	basmaḳ	باسمق
baca	باجا	basınç	باسنج
baccı	باججی	baş	باش
baca	باجه	baş açuḳ	باش آچوق
bacı	باجی	baş aşmaḳ	باش آصمق
baḫçа	باخچه	baş almaḳ	باش آلمق
baḫmaḳ	باخمق	baş alup baş virmek	باش آلوب باش ويرمك
badruḳ	بادرق	başa iletmek	باشا ايلتمك
badem kürk	بادم كورك	baş itmek	باش اتمك
badya	بادیه	baş eri	باش ارى
bar	بار	başaḳ	باشاق
bart	بارت	başaḳlı oḳ	باشاقلى اوق
bart baş	بارت باش	baş ele gelmek	باش اله كلمك
barḫana	[بارخانا]	baş indirmek, baş indürmek	باش اندرمك
bardaḳ	بارداق	baş indürmek	باش اندورمك
bard baş	بارد باش	baş utmaḳ	باش اوتمق
bardaḳ	باردق	baş örtüsi	باش اورتوسى
barışdurmaḳ	بارشدرمق	baş urmaḳ	باش اورمق
barışıḳ itmek	بارشق ايتمك	baş üzre gelmek	باش اوزره كلمك
barışıḳlıḳ	بارشقلق	baş ögrenmek	باش اوكرنمك
barṭaḳ	بارطاق	baş oynamaḳ	باش اوينامق
barġ	بارغ	baş oynamaġ	باش اوينمغ
barmaḫ	بارمخ	baş oynamaḳ	باش اوينمق
barmaḳ	بارمق	baş uyuzı	باش اويوزى
barınmaḳ	بارينمق	baş ip	باش ايپ
bāzār itmek	بازار ايتمك	baş eylemek	باش ايلمك
bāzār eylemek	بازار ايلمك	baş oynamaḳ	باش اينامق
bāzār başı	بازار باشى	baş indirmek	باش ايندرمك
bāzār dutulmaḳ	بازار دوتلمق	baş bart	باش بارت

baş baş	باش باش	başka başına	باشقه باشنه
baş bağı	باش باغی	başka çıkmak	باشقه چقمق
baş bart, baş bört	باش برت	başka çıkarmak	باشقه چیقارمق
baş bezi	باش بزی	başka çıkmak	باشقه چیقق
baş bört	باش بورت	baş koymak	باش قیمق
başbuğ	باش بوغ	baş kayusı	باش قیوسی
başbuğ	باشبوغ	baş götürmek	باش کتورمك
baş buŋlığı	باش بوکلغی	baş götürmek	باش کتورمك
baş bilmemek	باش بیلممك	baş kesmek	باش کسمك
baş pekligi	باش پکلکی	baş götürmek	باش کوترمك
baş terk itmek	باش ترك اتمك	baş gözi	باش کوزی
baş çigrinmek	باش چکرنمك	başlu	باشلو
baş çegzinmek	باش چکزنمك	başlu başı kayusı olmak	باشلو باشی قیوسی اولمق
baş çatmak	باش چتمق	başluk	باشلوق
baş çigzinmek	باش چکزنمك	başlı şu	باشلی صو
baş çekmek	باش چکمك	başmak	باشماق
baş çanağı	باش چناغی	başmaklık	باشماقلق
baş çenberi	باش چنبری	başmak	باشمق
baş çevzinmek	باش چوزنمك	başmakcı	باشمقجی
baş çıkarmak	باش چیقرمق	başım aşağa şalmak	باشن آشغا صالمق
baş höş itmek	باش خوش ایتمك	başım aşağa kılmak	باشن آشغا قلمق
başdaş	باشداش	başım aşağa itmek	باشن آشغه ایتمك
başdaşlık	باشداشلق	başını aşağa eylemek	باشن آشغه ایلمك
başdaş	باشدش	başın aşağa bırakmak	باشن آشغه براقق
başdan cāndan el yumak	باشدن جاندن ال یومق	başın aşağa tutmak	باشن اشغا طوتمق
bəşdan cāndan çıkmak	باشدن جاندن چقمق	başın önine şalmak	باشن اوکنه صلمق
başdan çıkmak	باشدن چیقمق	başın şalmak	باش صلمق
başdan kara	باشدن قره	başına	باشنه
baş dikmek	باش دیکمك	başına urmak	باشنه اورمق
başıra	باشره	başına çezginmek	باشنه چزکینمك
baş şeker	باش شکر	başına çevirmek	باشنه چورمك
baş şalmak	باش صلملق	başına dönmek	باشنه دونمك
baş tutmak	باش طتمق	başına toprak koymak	باشنه طپراق قویمق
baş tartmak	باش طرتمق	başına toprak	باشنه طپرق
baş tamarı	باش طمری	başını almak	باشنی آلمق
baş kazıtmak	باش قازیتمق	başını ortaya komak	باشنی اورتایه قومق
baş kaldırmak	باش قالدرمق	başını örtmek	باشنی اورتمك
başakcı	باشقجی	başını ortaya komak	باشنی اورتهیه قومق
baş koşmak	باش قشمق	başını taşa dögmek	[باشنی طاشه دوکمك]
baş kılı	باش قلی	başını kazıtmak	باشنی قازیتمق
başıkmak	باشقمق	başını yeŋmek	باشن یکمك
baş koşmak	باش قوشمق	başını yire komak	باشنی یره قومق
baş komak	باش قومق	baş varmak	باش وارمق

baş ve buġ	باش و بوغ	başkın	باصقين
baş u cān oynatmaḳ	باش و جان اويناتمق	başmaḳ	باصمق
başa iletmek	باشه التمك	başıncaḳ idinmek	باصنجق ادنمك
başa iletmek	باشه ايلتمك	başınmaḳ	باصنمق
başa baş	باشه باش	başurmaḳ	باصورمق
başa çıḳarmaḳ	باشه چقرمق	başırılmaḳ	باصيرلمق
başa geçmiş	باشه كچمش	batı	باطى
başa gelmek	باشه كلمك	batya	باطيا
başa varılmaḳ	باشه وارلمق	baġ	باغ
başa varmaḳ	باشه وارمق	baġ özdegi	باغ ازدكى
başa varmaḳ	باشه ورمق	baġdalamaḳ	باغدالمق
başa yazılan	باشه يازلن	baġdamaḳ	باغدامق
başı aşaġa olmaḳ	باشى اشاغا اولمق	baġda	باغده
başı elde	باشى الده	baġda urmaḳ	باغده اورمق
başı örtülü	باشى اورتلو	baġır	باغر
başı pek	باشى پك	baġırtlaḳ	باغرتلاق
başı cānı ele almaḳ	باشى جانى اله آلمق	baġırtlaḳ	باغرتلق
başı çalḳanmış	باشى چلقنمش	baġırdaḳ	باغرداق
başı çevrilmek	باشى چورىلمك	baġırdaḳ	باغردق
başı ḫōş olmaḳ	باشى خوش اولمق	bāġ gözi	باغ كوزى
baş yirde ḳomaḳ	باش يرده قومق	baġlamaḳ	باغلامق
başıra	باشيره	baġlamaḳ	باغلمق
baş yire ṣalmaḳ	باش يره صالمق	baġlı	باغلى
baş yire ḳomaḳ	باش يره قومق	baġacuḳ	باغه جق
başı şaşmaḳ	باشى شاشمق	baġacuḳ	باغه جوق
başı ḳayısı olmaḳ	باشى قايسى اولمق	baḳ	باق
başı ḳayu olmaḳ	باشى قايو اولمق	baḳacaḳ	باقاجاق
başı kayusı olmaḳ	باشى قايوسى اولمق	baḳa durmaḳ	باقا دورمق
başı ḳaba	باشى قبا	baḳca	باقجه
başı ḳaba	باشى قبه	baḳlaŋ ḳaz	باقلاك قاز
başı ḳayusı	باشى قيسى	baḳlaġı	باقلغى
başıyla	باشيله	baḳlavı	باقلوى
baş yeli	باش يلى	baḳım	باقم
başın	باشين	baḳu	باقو
başına ṣovuḳ geçmek	باشينه صوق كچمك	baḳyaz	باقياز
başına ḳomaḳ	باشينه قومق	baḳıcı	باقيجى
başı yellü, başı yillü	باشى يللو	baŋ	باك
başı yelli	باشى يللى	baŋ barmaġı	باك برماغى
başaḳ düşmek	باصاق دوشمك	baŋ baŋlatmaḳ	باك بكلاتمق
başdırma	باصدرمه	baŋ baŋlatmaḳ	باك بكلتمق
başdıḳ	باصديق	baŋlamaḳ	باكلامق
başırmaḳ, başurmaḳ	باصرمق	baŋlamaḳ	باكلمق
başġun	باصغون	baŋlamaḳ	باكلەمق
başḳıç	باصقيج	baŋ virmek	باك ورمك

baŋ virmek	باك ويرمك	**bandırmaḳ, bandurmaḳ**	باندرمق
bala	بالا	**bavlıtmaḳ**	باولتمق
balacıḳ etler	بالجق اتلر	**bavlamaḳ**	باولمق
balçaḳ	باچاق	**bavlı**	باولى
balçaḳ	باچق	**bavlımaḳ**	باوليمق
balçuḳ	باچوق	**bay**	باى
baldır	بالدر	**bayaḳ**	بایاق
baldızıḳ	بالدزق	**bayıtmaḳ**	بایتمق
baldu	بالدو	**bayça**	بایچه
baldur	بالدور	**bayaġı**	بایغى
baldır	بالدير	**bayıḳ**	بایق
baldırlanmaḳ	بالديرلنمق	**bay ḳılmaḳ**	باى قلمق
bal ṣaġmaḳ	بال صاغمق	**bay kişi**	باى كيشى
bəlṣama	بالصامه	**baylıḳ**	بايلق
balṣara	بالصرا	**bayılmaḳ**	بايلمق
balṣıra	بالصره	**bayımaḳ, baymaḳ**	بايمق
balıḳaġusı	بالق آغوسى	**bayımaḳ**	بايمق
balḳ urmaḳ	بالق اورمق	**babaḳ**	ببق
balıḳöldüren	بالق اولدرن	**büt**	بت
balıḳcır	بالقجر	**bataḳ**	بتاق
balıḳcır	بالقجير	**bititmek**	بتتمك
balıḳcın	بالقجين	**biter**	بتر
balıḳ duzaġı	بالق دوزاغى	**bitrişmek**	بترشمك
balḳırmaḳ	بالقرمق	**biterli**	بترلى
balıḳsüdlegeni	بالق سدلكنى	**bitürmek**	بترمك
balıḳḳulaġı	بالق قولاغى	**bitrüm**	بتروم
balḳımaḳ	بالقمق	**bitik**	بتك
balḳı	بالقى	**bitikci**	بتكجى
balḳımaḳ	بالقيمق	**bitegen**	بتكن
beliŋlemek	بالكلمك	**botlacı**	بتلجى
ballı börek	بالى بورك	**bitlemek**	بتلمك
Ballıkesri	بالى كسرى	**batmaḳ**	بتمق
balmumı yapışdurmaḳ	بال مومى ياپشدرمق	**bitimek, bitmek**	بتمك
bala	باله	**biten**	بتن
balıġ	باليغ	**bitnel**	بتنل
balıḳcır	باليقجير	**boturasamaḳ**	بتوراسمق
balyemez ṭopı	بال يمز طوپى	**bitürmek**	بتورمك
bam bam	بام بام	**bitüri**	بتورى
bamılḳurdı	باميل قوردى	**batuḳ**	بتوق
ban	بان	**batulıḳ**	بتولق
ban ev	بان او	**bitümek**	بتومك
ban iv	بان ايو	**bütün**	بتون
banbulḳurdı	بانبل قوردى	**bütün itmek**	بتون اتمك
banbulḳurdı	بانبول قوردى	**bütün olmaḳ**	بتون اولمق

bütün eylemek	بتون ايلمك	baḫt körlügi	بخت كورلوكى
bitün ile	بتونله	baḫça	بخجا
bite ṭurmaḳ	بته طورمق	baḫça	بخجه
bitek	بته ك	baḫça	بخچه
biti	بتى	baḫrac	بخرج
büti ṣınmaḳ	بتى صينمق	baḫmaḳ	بخمق
bitik	بتيك	bider	بدار
bitilemek	بتى لمك	budaḳ	بداق
baca	بجا	bedrik, bedrük	بدرك
bucaḳ	بجاق	büdremek, büdrimek, bü- dürmek	بدرمك
becitlemek	بجتلمك	budak	بدق
becid	بجد	budaḳlanmaḳ	بدقلنمق
becid olmaḳ	بجد اولمق	bedelleşmek	[بدلشمك]
becid dutmaḳ	بجد دتمق	bedinus, bednus, bidnus	بدنوس
becid dutmamaḳ	بجد دتمق	bir	بر
becid durmaḳ	بجد درمق	berāber itmek	برابر اتمك
becid ṭutmaḳ	بجد طوتمق	berāber itmek	برابر ايتمك
becidletmek	بجدلتمك	barabarlaşmaḳ	برابرلشمق
becidlemek	بجدلمك	berāberliḳ çekişmek	برابرلق چكشمك
bucaḳ	بجق	berāberine gelmek	برابرنا كلمك
becek, bicik	بجك	bir adlu	بر ادلو
bıcılġan	بجلغن	bir uġurdan	بر اغردن
becene	بجنه	bir uġurda	بر اغرده
bicene olmaḳ	بجنه اولمق	bir aġız	بر اغز
bicük	بجوك	buraġındı	بر اغندى
baca	بجه	bıraḳmaḳ	بر اقق
becid	بجيد	biregü	بر اكو
bıçaġa düşmek	بچاغا دوشمك	bir elden	بر الدن
bıçaġa gelmek	بچاغه كلمك	bir elden çıḳmış	بر الدن چيقمش
bıçaḳ sünüge irmek	بچاق سكوكه ارمك	bir uġurdane	بر اوغردانه
bıçaḳlaşmaḳ	بچاقلشمق	bir uġurdan	بر اوغردن
bıçaḫ	بچخ	bir uġurda	بر اوغرده
buçuḳ	بچق	bir iki dimemek	بر ايكى ديممك
biçik	بچك	bir iki günlügeyüz	بر ايكى كونلكه‌يوز
biçmek	بچمك	bir illü	بر ايللو
bıçılġan	بچلغان	bir eylemek	بر ايله‌مك
biçmeli olmaḳ	بچملى اولمق	bir baş	بر باش
biçin	بچن	bir bir	بر بر
biçinmek	بچنمك	bir birin	بر برن
buçuġar	بچوغر	birbiriyle ḳoşılmaḳ	بر بريله قوشلمق
biçime gelmek	بچيمه كلمك	bir birin	بر برين
biçin	بچين	birbirine çalmaḳ	بر بريته چالمق
baḫ	بخ	birbirini almaḳ	بر بريني المق
baḫ baḫ	بخ بخ		

birbirini başmaḳ	بربرینی بصمق	berklik	برکللك
bir bakmaḳ	بر بقمق	berkilmek	برکلمك
burtarmaḳ	برتارمق	berkilü	برکلو
burtarmaḳ	برترمق	berkimek, birikmek	برکمك
bortlamaḳ	برتلمق	berkinmek	برکنمك
bertinmek	برتنمك	biregü	برکو
berç, burc	برج	bir göç mikdārı	برکوج مقداری
biricik, bürcek	برجك	birike	برکه
bir çala	[بر چالا]	biregi, bir iki, börki	برکی
bir çakım	بر چقم	berk itmek	برکیتمك
bürçek, bürçük	برچك	berkitmek	برکیتمك
bir ḥāl itmek	بر خال ایتمك	berkişmek	برکیشمك
bıraḫmaḳ	برخق	berkimek	برکیمك
bir ḫōş olmaḳ	بر خوش اولمق	berk yüzlü	برك یوزلو
bir daḫı	بر دخی	birlik	برلك
bir düzeye	بر دزیا	birlik itmek	برلك ایتمك
bir düzeye	بر دزیه	birlik eylemek	برلك ایلمك
bardaḳ	بردق	birlemek	برلمك
bir düzen	بر دوزن	berlü	برلو
bir düzeye	بر دوزه‌یه	birle	برله
bir döşek	بر دوشك	birlemek	برله مك
birez	برز	birim	برم
birezcük	برزجك	barmaḳ	برماق
birezcük	برزجوك	barmacuḳ	برمجق
birez gün	برز کون	barmaġa diş urmaḳ	برمغه دیش اورمق
birisi gün	برسی کون	barmaḳ, burmaḳ	برمق
barışıḳ	برشق	barmaḳca	برمقجه
barışmaḳ	برشمق	barmaḳ ḥesābı	برمق حسابی
burġaşmaḳ	برغشمق	barmaḳ dişlemek	برمق دیشلمك
birġurdane	برغوردانه	bürümek	برملك
barḳımaḳ, barḳmaḳ, bırakmaḳ	برقق	burma	برمه
barḳımaḳ	برقیمق	birin ikin	برن اکن
bir ḳoyun aşuġı olmaḳ	برقیون اشوغی اولمق	birin birin	برن برن
		birin birin	برن بیرن
berk, börk	برك	birince	برنجا
berkitmek	برکاتمك	bir niceler	برنجالر
berk itmek	برك ایتمك	bürüncek	برنجك
berk eylemek	برك ایلمك	bir niceler	برنجلر
berkitmek	برکتمك	birince, bir nice	برنجه
birikdürmek	برکدرمك	bir nice el	برنجه ال
berkidilmek	برکدلمك	burunduruḳ	برندرق
bir kezden	برکزدا	burunduġun	برندغین
bir gezden, bir kezden	برکزدن	burunluḳ	برنلولق
berkişmek	برکشمك	burnamaḳ	برنمق

bir nice	بر نیجه	bezerlik	بزرلك
burnına yel girmek	برنینه یل کرمك	bozarmaḳ	بزرمق
berü	برو	bızaġu, buzaġu	بزغو
burun otı	برونا اوتی	bezek	بزك
bürüncek	برونجك	bezekci	بزكجی
burunduruḳ	برونذرق	bezek ḳılmaḳ	بزك قلمق
burunduḳ	برونذوق	bezeklenmek	بزكلنمك
burundalı	برونذه‌لی	bezeklü	بزكلو
burunsalıḳ	برونسالق	bezegen, bizgin	بزكن
bire, büre	بره	bezek virmek	بزك ويرمك
bir yan itmek	بر یان ایتمك	bazlamac	بزلماج
beri öte	بری اوته	bazlamac	بزلمج
biri bir	[بری بر]	bizlenc	بزلنج
biri birisinden	بری بریسندن	bizlengeç, bizlengiç	بزلنكج
biri birine	بری برینه	bizlik	بزليك
biri birine urmaḳ	بری برینه اورمق	bizemsek	بزمسك
biri birine ḳoymaḳ	بری بیرینه قویمق	bezemek	بزمك
biricik	بریجك	bezenilmek	بزنلمك
bir yirde dirilmek	بر یرده دیریلمك	bezenmek	بزنمك
birisi gün	بریسی کون	bezek	بزه‌ك
barışmaḳ	بریشمق	bezeyiş	بزيش
bir yaḳadan baş çıḳarmaḳ	بر یقادن باش چقرمق	busarıḳ	بسارق
		bisbütün	بس‌بتون
bir yaŋa olmaḳ	بر یکا اولمق	besberāber	بس‌برابر
bir yaŋa itmek	بر یکا ایتمك	bestil	بستيل
birikmek	بریکمك	basacaḳ	بسجق
birim	بریم	bashun	بسخون
birin ikin	برین اکین	besdil	بسدل
birin birin	برین برین	beserek, besirek, biserek	بسرك
birin birine	برین برینه	basurmaḳ	بسرمق
bir yol	بر یول	bislemek	بسلمك
bir yire gelmek	بر یره کلمك	beslengi	بسلنكی
bir yiyim	بر یم	beslü	بسلو
biz, böz	بز	basmak	بسمق
buzaḳı	بزاق	bismil	بسمل
bizcileyin	بزجلین	bisü, busu	بسو
bizçileyin	بزچلین	busu açmaḳ	بسو اجمق
büzdüm	بزدم	büsük	بسوك
bezdüm kemigi	بزدم کمکی	besilek	[بسيلك]
bizden	بزدن	baş, biş	بش
bizden iyiler	بزدن ایلر	başa iletmek	بشا ايلتمك
bizden yegler	بزدن یکلر	başa baş	بشا باش
bezdirme	بزدیرمه	başarmaḳ	بشارمق
bozıraḳ	بزرق	başarımamaḳ	بشارومامق

başaḳ	بشاق	başrıḳmaḳ	بصرقق
başaḳcı	بشاقجى	başırmaḳ, başurmaḳ	بصرمق
boşanmaḳ	بشانمق	başḳumca	بصقمجه
baş bart	بش برت	başḳı	بصقى
beş bucaḳlu	بش بوجاقلو	başılmaḳ	بصلمق
başcı	بشجى	başamaḳ, başmaḳ	بصمق
başdaḳ	بشدق	başınç	بصنج
baş düzmek	بش دوزمك	buşu	بصو
bişirtmek	بشرتمك	başılmaḳ	بصيلمق
buşurġamaḳ	بشرغامق	bużaġılıḳ inek	بضاغلق اينك
bişirmek, bişürmek	بشرمك	buṭaḳ	بطاق
başra	بشره	baṭır	بطر
başġa	بشغه	baṭrıḳ	بطريق
başaḳlama	بشقلامه	baṭun	بطون
baş ḳomaḳ	بش قق	baṭya	بطيه
başıḳmaḳ	بشقمق	baʿžınuŋ	بعضنك
başḳa	بشقه	buġ	بغ
başḳa çıḳarmaḳ	بشقه چيقارمق	baġa	بغا
başḳa ḳılmaḳ	بشقه قلمق	baġarsıḳ	بغارسق
bişik	بشك	baġarsuḳ	بغارسوق
başlıḳ	بشلق	boġazlavu	بغازلو
başlamaḳ	بشلمق	boġazı ele virmek	بغازى اله ورمك
başlanmaḳ	بشلنمق	boġası	بغاسى
başlu	بشلو	baġ badrıḳ	بغ بدرق
başmaḳ	بشماق	buġda	بغدا
başmaḳcı	بشماقجى	baġdamaḳ	بغدامق
başmaḳ, buşmaḳ	بشمق	buġdayıḳ	بغدايق
başmaḳcı	بشمقجى	buġday eŋlü	بغداى اكلو
başmaḳcı	بشمقجى	buġday güni	بغداى كون
bişmek	بشمك	baġdalamaḳ	بغدلمق
başnalmaḳ	بشنلمق	baġdanmaḳ	بغدنمق
buşu	بشو	baġda, buġda	بغده
bişürmek	بشورمك	baġda urmaḳ	بغده اورمق
beşe	بشه	baġdamaḳ	بغده مق
bişegen	بشه كن	buġday gün	بغدى كن
bişi	بشى	baġır, buġur	بغر
baş aşaġa	بشى اشاغه	baġır başmaḳ	بغر باصمق
bişirmek	بشيرمك	baġırtlaḳ	بغرتلق
başın şalmaḳ	بشين صالمق	baġırtlaḳ ḳuşı	بغرتلق قوشى
başına and içmek	بشينه انك ايچمك	baġrı çıḳmaḳ	بغر چقمق
başına söylemek	بشينه سويلمك	baġırdaḳ	بغرداق
başa düşmek	بصه دوشمك	baġırdaḳ	بغردق
başberāber	بص برابر	baġarsıḳ, baġarsuḳ	بغرسق
başdurmaḳ	بصدرمق	baġırsaḳ şıyrındısı	بغرسق صيرنديسى

bağursuḳ	بغرسوق	baḳağan	بقغن
bağarṣaḳ	بغرصق	buḳağu	بقغو
bağırsaḳ ṣıyırması	بغرصق صيرمسى	baḳlağu	بقلغو
bağarṣuḳ, bağırṣuḳ, bağurṣuḳ	بغرصوق	baḳlağı	بقلغى
bağraḳ	بغرق	baḳla ṣalmaḳ	بقله صالمق
bağrı baş	بغرى باش	baḳla ḳırı	بقله قيرى
bağrı başlu	بغرى باشلو	baḳım	بقم
bağrı başlu	بغرى بشلو	baḳmaḳ	بقمق
bağrı başlı	بغرى بشلى	bıḳın	بقن
bağrı ḳatı	بغرى قاتى	baḳanaḳ	بقناق
bağrıḳara	بغرى قره	baḳanaḳ	بقنق
bağrını ezmek	[بغرينى ازمك]	baḳa	بقه
bağrını baş eylemek	بغرينى باش ايلمك	baḳacaḳ	بقه جق
bağrı yağın eritmek	بغرى ياغن ارتمك	baḳanaḳ	بقه نق
boğazlağu	بغزلغو	baḳım	بقيم
boğazlağu düdügi	بغزلغو ددكى	bıḳın	بقين
boğazlağı	بغزلغى	baḳınılmaḳ	بقينيلق
boğazı ele virmek	بغزى اله ورمك	beg, bek, beŋ, buŋ	بك
bağşiş	بغشش	büget	بكات
bağlanmaḳ	بغلانمق	bıŋar	بكار
bağlamalu	بغلمالو	baŋa seni gerek	بكا سنى كرك
bağlamaḳ	بغلمق	begbörki	بك برکى
bağlanmaḳ	بغلنمق	biŋ biŋ	بك بك
bağlu	بغلو	begbörki	بك بوركى
bağlı	بغلى	bektaş	بكتاش
boğmağ	بغماغ	bekitmek	بكتمك
boğmaḳ	بغماق	begçügez	بكچوكز
boğmaḳ	بغمق	beŋdeş	بكداش
boğun	بغن	beŋdeş	بك دش
buğur	بغور	beŋdeş	بكد ش
buğursamaḳ	بغورسمق	beŋdeşsiz, beŋdeşsüz	بكد ش‌سز
boğuz	بغوز	beŋdeşsüz	بكد شسز
boğuzlamaḳ	بغوزلامق	beŋdeşsüz	بكد ش‌سوز
boğun	بغون	beŋdeşsüz	بكد شسوز
bağa	بغه	beŋ düşmek	بك دشمك
baḳacaḳ	بقاجق	biŋden bir	بكدن بر
buḳağı	بقاغى	biŋden bir	بكدن بر
baḳanaḳ	بقانق	beŋ düşmek	بك دوشمك
baḳça	بقچا	beŋdeş	بكده ش
baḳça	بقچه	bügrüce	بكرجه
bakracük	بقرجك	bügri	بكرى
baḳraḳ	بقرق	beŋiz	بكز
baḳara	بقره	beŋiz aldurmaḳ	بكز آلدرمق
baḳsımaṭ	بقسماط	beŋzedem olam	بكزدم اولام

beŋzer بكزر
beŋzeş بكزش
beŋiz geçmek بكز كچمك
beŋzenmek بكزنمك
beŋzi alınmaḳ بكزى آلنمق
beŋzi ürpermek بكزى اورپرمك
beŋzi boz oyunı بكزى بوز اوينى
beŋzi çalınmaḳ بكزى چلينمق
beŋzi gülmek بكزى كولمك
beksumaṭ بكسماط
beksimet بكسمت
bekişdürmek بكشدرمك
bekişmek بكشمك
begşene بكشنه
baŋlamaḳ بكلامق
buŋlanmaḳ بكلامق
büklütmek بكلتمك
bekler بكلر
beglik, beklik بكلك
beglik bez بكلك بز
baŋlamaḳ بكلمق
beklemek, beŋlemek, bügelmek, büglimek, büklemek, büklimek بكلمك
begelinmek, beglenmek, beklenmek, beŋlenmek بكلنمك
beglücaḳ بكلوجاق
büklümek بكلومك
beglemek, beklemek بكلمك
bekmez بكماز
bekmez بكمز
bügemek, bükmek بكمك
bükün بكن
begenecekleyin بكنجكلين
begenmezlenmek بكنمزلنمك
bekinmek, bügenmek بكنمك
bigi بكى
bekitmek بكيتمك
begirmek بكيرمك
bek yüzlü بك يوزلو
bil بل
bile بلا
balaban بلابان
bular بلار
bülezük بلازوك

bilesince بلاسنجا
bilesince بلاسنجه
bilaş بلاش
balaḳ بلاق
belen بلاك
bilelerine بلالرنه
belen, bilan بلان
bel baglamaḳ بل باغلمق
balaban بلبان
bel baglamaḳ بل بغلمق
bilüp bilmeyüp بلپ بلمايپ
bulatmaḳ بلتمق
bilici, bilüç, buluç بلج
bilece بلجه
bilici بلجى
balçaḳ بلچاق
balçaḳ بلچق
balçıḳ ḫurma بلچق خرما
balçıḳlamaḳ بلچقلمق
buldır بلدر
bildürdi ola بلدردى اوله
bıldırġı بلدرغى
bıldırḳı بلدرقى
bıldırki بلدركى
bildüŋ ola بلدك اوله
bildüklü بلدكلى
bular بلر
belürtmek بلرتمك
belerçin gözlü بلرچين كوزلو
bilürlenmek بلرلنمك
belermek, belürmek بلرمك
belerü ḳalmaḳ بلرو قلمق
beleri ḳalmaḳ بلرى قالمق
bilezük urınmaḳ بلزك اورنمق
belesüz, bellisüz, belüsüz بلسز
bilüsüzlik بلسزلك
bilesince بلسنجه
bilesinde بلسنده
bilesine بلسنه
bilüsüz بلسوز
bilişi şaşmaḳ بلمى شاشمق
biliş بلش
bilişdürmek بلشدرمك
bılaşḳan بلشقان

bilişlik	بلشلك	bilemce	بلمجه
bilişlik virmek	بلشلك ويرمك	bilmedük	بلمدك
bilişmek	بلشمك	bilmezlik	بلمزلك
baltız	بلطز	bilmezlenmek	بلمزلنمك
bel ṭolaması	بل طولماسى	bilmeze urmaḳ	بلمزه اورمق
bulġarı	بلغارى	bilmiş ol	بلمش اول
bulaḳ	بلق	belemek, bilemek	بلمك
balḳ urmaḳ	بلق اورمق	bulun	بلن
balıḳçıl otaġa	بلقچل اوتاغه	bilinceḳ çıḳmaḳ	بلنجك چقمق
balḳımaḳ	بلقمق	belenmek, bilinmek	بلنمك
bolḳa	بلقه	bilinmeli olmaḳ	بلنملو اولمق
belek, beleŋ, belik, beliŋ, bileŋ, bilik, bölük	بلك	bellü, bilü	بلو
		bilü bilenler	بلو بلنلر
bilge	بلكا	bellü bilmek	بلو بيلمك
bileŋce	بلكجه	bölüç	بلوج
bilekçek	بلك چك	bölüceḳ	بلوجك
bileŋde	بلكده	bülüç	بلوچ
beliŋletmek	بلكلتمك	bilür	بلور
beliŋlemek	بلك لمك	belürtmek	بلورتمك
beliŋlemek	بلكلمك	bilürlenmek	بلورلنمك
beliklenmek	[بلكلنمك]	bilürmek	بلورمك
belgülü	بل كلو	bilürin işlemek	بلورن اشلمك
belgülü	بلكلو	belüsüz, bilüsüz	بلوسز
beliŋleyü durmaḳ	بلكليو دورمق	bilüsüzin	بلوسوزن
belkim	بل كم	bilüsi şaşmaḳ	بلوسى شاشمق
belkim	بلكم	bilüsi yayılmaḳ	بلوسى يكلمق
bilegin almaḳ	بلكن المق	bölük, buluŋ	بلوك
bilgü	بلكو	belüŋlemek	بلوكلمك
bileŋüze	بلكوزه	bellülemek	بلولمك
bilge	بلكه	bilü virmek	بلو ورمك
bilgi	بلكى	bile	بله
bolaltmaḳ	بللتمق	bile olmaḳ	بله اولمق
bilelerinde	بللرنده	bilesine	بله سنه
bellü, bililü, bilülü	بللو	bile ṭoġmış	بله طغمش
bellü ad	بللو اد	bile ḳoşmaḳ	بله قشمق
bellü bayıḳ	بللو بايق	bile koşmaḳ	بله قوشمق
bellü bilmek	بللو بلمك	bile komaḳ	بله قومق
bellü bilmek	بللو بيلمك	bilegen	بلەكن
bellü söz	بللو سوز	bilelik	بلەلك
bellüsi	بللوسى	bili	بلى
bellü kişi	بللو كشى	bilisi şaşmaḳ	بليسى شاشمق
bellü kişi	بللو كيشى	biliş	بليش
bellülemek	بللولمك	bili ṭurmaḳ	بلى طورمق
bilmez	بلماز	belik, bilik	بليك

belinlemek	بليكلەمك	binen binenüŋ	بنن بننك
bilili	بللى	binü	بنو
belin bağlamaḳ	بلين باغلامق	binüt	بنوت
belinden gelmek	بليندن كلمك	binüd	بنود
belinlemek	بلينلمك	beneviş	بنوش
belini bağlamaḳ	بلينى بغلمق	bunuŋ bigi	بنوك بكى
belini ṭaş eylemek	بلينى طاش ايلمك	bunuŋ gibi	بنوك كبى
banbuḳ	بنبق	benüle	بنوله
ben baŋa	بن بكا	benvenlik	بنونلك
ben beni	بن بنى	benvenlik	بنونلك
banbuḳ	بنبوق	binüye yaramaḳ	بنويه يرمق
binit	بنت	bini	بنى
binütlü	بنتلو	beni baŋa ḳomaz	بنى باكه قومز
bencileyin	بن جلاين	binit	بنيت
bencileyin	بنجلاين	biniden ṭaraf	بنيدن طرف
bencileyin	بنجلين	biniden yanı	بنيدن يانى
bunca	بنجه	bö	بو
bunca dürlü	بنجه درلو	bu ara	بو آرا
buncadan berü	بنجه دن برو	bu ara	بو ارا
buncalar	بنجەلر	bu aṣıl	بو اصل
binid	بند	bu üzere	بو اوزره
bundaḳ, bunduḳ	بندق	buba	بوبا
bunduḳ ṭaşı	بندق طاشى	butraşmaḳ	بوتراشمق
binidlü	بندلو	butraḳ	بوتراق
binidli	بندلى	butraḳ	بوترق
bandurmaḳ	بندورمق	botlacı	بوتلاجى
bunda	بنده	botlacı	بوتلج
biniş	بنش	botlamaḳ	بوتلمق
biniş olmaḳ	بنش اولمق	botlamalı olmaḳ	بوتلمەلى اولمق
bıngıldayıḳ	بنغلدايق	botlacı	بوتلەجى
bınḳıldayıḳ	بنقلدەيق	bütün olmaḳ	بوتون اولمق
bınḳıldayıḳ	بنقلديق	buta	بوته
benek altunlu	بنك آلتونلو	büt yonmaḳ	بوت يونمق
ben gibi	بن كبى	bucacuḳ	بوجاجق
bingeşdürmek	بنكشدرمك	bucaġ	بوجاغ
bingeşdirmek	بنكشديرمك	bucaḳ	بوجاق
bingeşik	بنكشك	bucurġat	بوجرغات
bingeşmek	بنكشمك	bucaḳ	بوجق
bunlaruŋla	بنلروكله	böcü	بوجو
benlik eylemek	[بنلك ايلمك]	böcük	بوجوك
benlenmek	بنلنمك	böce	بوجه
binülü	بنلو	buçuḳ	بوچوق
benem dimek	بنم ديمك	buçuḳlıḳ	بوچوقلق
binmek	بنمك	budaḳ	بوداق

boduç	بودج	börk	بورك
budur ola	بودر اولا	börke	بوركه
bu düzene	بو دزنا	börki, bürgi	بوركى
budaḳ	بودق	burulġan	بورلغان
bu dükeli	بو دكل	burlaġan	بورلغن
bu dükeliyle	بو دكليله	borlaḳ	بورلق
buduç	بودوچ	burulmaḳ	بورلمق
bor	بور	burmaç	بورمج
büre	بورا	burmaḳ	بورمق
buraḳmaḳ	بوراقمق	burma, bürüme	بورمه
boran	بوران	burma ṣaç	بورمه صاچ
börtdürmek	بورتدورمك	burma ṣadef	بورمه صدف
burtarmaḳ	بورترمق	burnaz	بورناز
burtarıḳ	بورتريق	bürüncek	بورنجك
burtuşmaḳ	بورتشمق	burunduruḳ	بورندرق
burtuḳ	بورتق	burunduruḳ	بورندورق
bortlaḳ	بورتلاق	burunduḳ	بورندوق
bortlamaḳ	بورتلمق	burında ḳoḳmaḳ	بورنده قوقمق
burc	بورج	burunsalıḳ	بورنسالق
borç issi	بورج اسى	burun sürtmek	بورن سورتمك
bürcek	بورجك	burun ṭomurmaḳ	بورن طمرمق
burcalamaḳ	بورجلمق	burunlu	بورنلو
burcu burcu	[بورجو بورجو]	bürünmek	بورنمك
burca burca	بورجه بورجه	burnını sımaḳ	بورنيني سيمق
burçuḳdurmaḳ	بورچقدرمق	burnı yire depilmek	بورنى يره دپلمك
bu resm ile	بو رسم ايله	buru	بورو
bu resme	بو رسمه	buru ṭutmaḳ	بورو طوتمق
buruş yarış olmaḳ	بورش يارش اولمق	bürüm bürüm	بوروم بوروم
burġaç	بورغاج	burun düdügi	بورون دودكى
burġaç	بورغاچ	burun ṣoŋaġı	بورون صكاغى
burġaş	بورغاش	burun ṣoŋaġı	بورون صوكاغى
burġaşmaḳ	بورغاشمق	bora, bura, büre	بوره
burġaşıḳ	بورغاشيق	burı	بورى
burġaş	بورغش	boryaz	بوريار
burġaşış	بورغشش	bürimek	بوريمك
burġaşıḳ	بورغشق	boz	بوز
borġu, burġu	بورغو	bozaç	بوزاج
burḳaç	بورقاج	bozaraḳ	بوزارق
burḳaş	بورقاش	bozarmaḳ	بوزارمق
burḳaşdırmaḳ	بورقاشديرمق	buzaġu	بوزاغو
burḳaşıḳ	بورقاشيق	buzaġudişi	بوزاغو دشى
burḳamaḳ	بورقامق	buzaġı	بوزاغى
burḳmaḳ	بورقمق	buzaġıdişi	بوزاغى ديشى
burḳun burḳun	بورقون بورقون	buz urmaḳ	بوز اورمق

bozca aş	بوزجه اش	butluḳ	بوطلق
bozca aşı	بوزجه اشی	butluġ	بوطلوغ
bozcıl	بوزجيل	butluḳ	بوطلوق
bozdaġan	بوزداغان	boṭuç	بوطوج
bozdaġan, bozdoġan	بوزدغان	buṭurluḳ	بوطولق
bozdaġan	بوزدغن	boṭur	بوطور
bozdoġan	بوزدوغان	buṭa	بوطه
bozarmaḳ	بوزرمق	boġ, buġ	بوغ
buzaġu	بوزغو	boġarṣuḳ	بوغارصوق
bozġun söylemek	بوزغون سويلمك	boġaz deligi	بوغاز دليكى
boztaġan	بوزطغان	boġazlaġı	بوغازلاغى
boztoġan	بوزطوغان	boġazı ṭolusına	بوغازى طلوسنه
bozḳun	بوزقون	boġazın almaḳ	بوغازين آلمق
buzalatmaḳ	بوزلتمق	boġasa	بوغاسه
bozlamaḳ, buzalamaḳ	بوزلمق	boġası	بوغاسى
büzüli düşmek	بوزلى دوشمك	boġaṣa	بوغاصه
bozumtuḳ	بوزمتق	boġaṣı	بوغاصى
boz muḫālif	بوز مخالف	boġanaḳ, buġanaḳ	بوغاناق
büzmek	بوزمك	buġur	بوغر
bozuḳ	[بوزوق]	buġra	بوغرا
busarıḳ	بوسرق	baġurtlaḳ, boġurtlaḳ	بوغرتلق
busu	بوسو	buġursamaḳ	بوغرسمق
busu açmaḳ	بوسو اجق	boġazlaġu	بوغزلغو
busı	بوسى	boġazı ḳulı	بوغزى قولى
boṣatmaḳ	بوشاتمق	boġazı yāri	بوغزى يارى
boṣandurmaḳ	بوشاندرمق	boġmaḳ	بوغماق
boṣanmaḳ	بوشانمق	boġmaḳ	بوغمق
boş olmaḳ	بوش اولمق	boġmaḳlanmaḳ	بوغمقلنمق
boş baġarsuḳ	بوش بغرسق	boġun	بوغن
boş bögür	بوش بوكر	buġanaḳ	بوغناق
boş bögür	بوش بوكور	buġanaḳ	بوغنق
boṣatmaḳ	بوشتمق	boġınmaḳ	بوغنمق
boş ṣalmaḳ	بوش صالمق	buġur	بوغور
boş ḳomaḳ	بوش قومق	boġurtlaḳ	بوغورتلق
boşlamaḳ	بوشلامق	boġun	بوغون
boşlanmaḳ	بوشلانمق	buġunaḳ	بوغوناق
boşluḳ	بوشلق	boġasamaḳ	بوغه سمق
boşlamaḳ	بوشلمق	boġaṣımaḳ	بوغه صمق
boşlamaḳ	بوشله مق	boġınmaḳ	بوغينمق
buşmaḳ	بوشمق	buḳaġu	بوقاغو
boşanmaḳ	بوشنمق	buḳaġı	بوقاغى
buşurġamaḳ	بوشورغامق	boḳça	بوقچه
buṣu	بوصو	buḳaġu	بوقغو
buṣı	بوصى	buŋ, bük	بوك

buŋa	بوكا	bola kim	بولا كم
buŋa uġramaḳ	بوكا اغرمق	bulamaḳ	بولامق
buŋar	بوكار	bulanmaḳ	بولا نمق
bügenmek	بوكانمك	bolay kim	بولاى كم
büŋ büŋ atmaḳ	بوك بوك آتمق	bolay ki	بولايكى
böget, büget	بوكت	bulatmaḳ	بولتمق
bükitmek	بوكتمك	bulcaş	بولجاش
buŋdaş	بوكداش	buluç	بولچ
bügdek	بوكدك	buldur	بولدر
bügrü	بوكر	buldur buldur	بولدر بولدر
bögür igi	بوكر اكى	bular	بولر
bögürtlenḳuşı	بوكرتلن قوشى	bularcılayın	بولرجلين
bögrüşmek	بوكرشمك	bularuŋla	بولركله
bögrek, bögrik	بوكرك	bolsımaḳ	بولسمق
bögrekerigi	بوكرك اريكى	buluşuḳ	بولشق
bügri	بوكرى	bulaşmaḳ, buluşmaḳ	بولشمق
büküşmek	بوكشمك	bulġalıḳ	بولغلق
buŋ gün	بوك كون	bola kim	بولكم
buŋalsılıḳ	بوكسلق	bölge	[بولكه]
bügelek, büklük	بوكلك	bölmaḳ	بولمق
büklüm	بوكلم	bölme	بولمه
bügelmek	بوكلمك	bulanmaḳ	بولنمق
buŋlu	بوكلو	bulıntı	بولونتى
buŋlu olmaḳ	بوكلو اولمق	bula	بوله
buklük	بوكلوك	bulamaḳ	بوله مق
buŋlu gelmek	بوكلو كلمك	bavlı	بولى
büklümek	بوكلومك	bolay kı	بوليقى
bügmek, bükmek	بوكمك	bolay ki	بوليك
bügenmek	بوكنمك	bolay kim	بوليكم
bükük	بوكوك	bolay ki	بوليكه
bükün	بوكون	bolay ki	بوليكى
bükün bükün olmaḳ	بوكون بوكون اولمق	bulın	بولين
bugünki gün	بو كونكى كون	bön	بون
bugünlicek	بو كونليجك	bunbur	بونبور
buŋa	بوكه	buncaḳ	بونجاق
bügemek	بوكه مك	buncağız	بونجغز
buŋ yiri	بوك يرى	buncaḳ	بونجق
bula	بولا	buncılayın	بونجلاين
bolad	بولاد	buncılayın	بونجلين
bular	بولار	bunca	بونجه
bularca	بولارجه	buncadan berü	بونجه‌دن برو
bularuŋçün	بولارکچون	bundan	بوندن
bülezük	بولازوك	bundan öte	بوندن اوته
bulaşmaḳ	بولاشمق	bön düşmek	بون دوشمك

bunda	بوندە	büyüklemek	بويكلمك
bundalığumuz	بوندەلغمز	büyüklenmek	بويكلنمك
bunuŋ birle	بونك برله	boylamaḳ	بويلامق
bunuŋ gibi	بونك كبى	boylaşmaḳ	بويلشمق
bunlarıŋla, bunlaruŋla	بونلركله	böyleme	بويلما
bunlaruŋla	بونلروكله	boylamaḳ	بويلمق
bunuŋ birle	بونك بيرله	büylük	بويلوك
büvelek	بووەلك	böyle ile	بويله ايله
büvelek	بوەلك	böylesine	بويله سنه
boy, böy	بوى	böylesine	بويله سينه
boyaḳ	بوياق	buymaḳ	بويمق
boyandibi	بويان دب	boymul	بويمل
boyandibi	بويان دبى	boymul	بويمول
boyandurmaḳ	بوياندرمق	boyun	بوين
boyanıḳ	بويانق	boyun almaḳ	بوين آلمق
boya yetmek	بويا يتمك	boyun bezi	بوين بزى
boy başı	بوى باشى	boyun cebesi	بوين جبه سى
boy begi	بوى بكى	boyun dutmaḳ	بوين دتمق
boy begi	بويبكى	boynıra	بوينره
boy bosun	بوى بوسن	boyun ṣunmaḳ	بوين صونمق
boy bosun	بوى بوسون	boyun ṭutmaḳ	بوين طتمق
boy boṣun	بوى بوصون	boyun ṭartmaḳ	بوين طرتمق
boy boylamaḳ	بوى بويلمق	boyun ḳomaḳ	بوين قومخ
boy çekmek	بوى چكمك	boyunluḳ	بوينلق
boydaş	بويداش	boyunlamaḳ	بوينلمق
buydurmaḳ	بويدرمق	boyanmaḳ	بوينمق
bu yir	بو ير	büyünmek	بوينمك
boyraz	بويراز	boynın urmaḳ	بوينن ارمق
buyruḳ	بويرق	boynın urmaḳ	بوين اورمق
buyruḳ issi	بويرق اسى	boynına almaḳ	بوينته آلمق
buyruḳ buyurmaḳ	بويرق بيورمق	boynına el bıraḳmaḳ	بوينته ال براقق
buyruḳ ṭutucı	بويرق طتوجى	boynına ḳol bıraḳmaḳ	بوينته قول براقق
buyruḳ geçmek	بويرق كچمك	boynına almaḳ	بوينته المق
buyruldı	بويرلدى	boynına sarmaḳ	بوينته سرمق
buyruġ	بويروغ	boynına ṣalmaḳ	بوينته صالمق
buyruġında bulınmaḳ	بويروغنده بولنمق	boynına ṣarmaḳ	بوينته صرمق
buyruḳ	بويروق	boynını burmaḳ	بوينى بورمق
buyruḳ itmek	بويروق ايتمك	boyun virmek	بوين ورمك
buyruḳ ṣımaḳ	بويروق صماق	boynuzluböce	بوينوزلو بوجه
buyruḳ ṣımaḳ	بويروق صيمق	boyun virmek	بوين ويرمك
buyruḳ ṭutucı	بويروق طوتجى	boynı burulmış	بوينى بورولمش
buyruldı	بويرولدى	boynı burılu	بوينى بوريلو
boyaḳ	بويق	buyurdum	بويوردم
bu yaŋadan	[بو يكادن]	buyuruḳ	بويورق

buyurmaḳ	بويورمق	birikmek	بيركمك
boy virmek	بوى ورمك	buyurulmaḳ	بيرلمق
büyük bāzār	بويوك بازار	birin birin	بيرن برن
büyüklenmek	بويوكلنمك	birince	بيرنجا
bu yol	بو يول	birince	بيرنجه
boyun	بويون	buyruġında olmaḳ	بيروغنده اولمق
boyun ṣunmaḳ	بويون صونمق	buyruġı yürümek	بيروغى يورمك
boyı bükülmek	بوى بوكلمك	buyruḳ	بيروق
bahādan inmek	بهادن اينمك	buyruḳ geçürmek	بيروق كچورمك
bahā kesmek	بها كسمك	birükmek	بيروكمك
bahāya kesmek	بهايه كسمك	biri gün	بيرى كون
bay, boy	بى	biz	بيز
baya	بيا	bizemek	بيزه مك
Bayat	بيات	biserek	بيسرك
beyāża çıḳmaḳ	بياضه چقمق	biserek	بى سرك
bayaġılayın	بياغلين	bisü	بيسو
bayaġı	بياغى	biş, bişi	بيش
bayaġıca	بياغيجه	bişürmek	بيشرمك
bayaḳ	بياق	bişik	بيشك
beybence	بيبنجه	bişi	بيشى
bititmek	بيتمك	bayaġılayın	بيغلين
bitmiş gün	بيتمش كون	bıyıġını balṭa kesmez olmaḳ	بيغن بالطه كسمز اولمق
bitmek	بيتمك	bıyıġına gülmek	بيغنه كولمك
biten, bitün	بيتن	bıyıġın burmaḳ	بيغين برمق
bitük	بيتوك	bıyıġı yelli	بيغى يللى
bitürmek	بيتومك	bayaḳ, bayıḳ	بيق
bitevi	بيتوى	bıyıḳdaḳ	بيقدق
bititmek	بيتيتمك	bıyıḳdaḳ	بيقدق
biçinmek	بيچنمك	beyik, big, bigi	بيك
biçin	بيچين	bıŋar	بيكار
boydaş	بيداش	biŋ artuḳ	بيك ارتق
bir uġurdan	بير اوغردن	biŋ anca	بيك انجه
bıraḳmaḳ	بيراقق	biŋ başlar	بيك باشلر
biribimek	بيربيمك	biŋ başlar	بيك بشار
birez	بيرز	biŋ begi	بيك بكى
birisi yıl	بيرسى يل	biŋ biŋ	بيك بيك
buyruġınlayın	بيرغ لين	biŋ kez biŋ	بيك كز بيك
bıraġu görmek	بيرغو كورمك	biŋinde birini	بيكنده بيرنى
buyruḳ	بيرق	bigi	بيكى
buyruk eyesi	بيرق ايامى	biŋin biŋin	بيكين بيكين
buyruḳ itmek	بيرق ايتمك	bil	بيل
buyruḳ dutmaḳ	بيرق دتمق	bile	بيلا
buyruḳ sımaḳ	بيرق سمق	bilesince	بيلاسنجه
buyruḳ ṣınmaḳ	بيرق صنمق		

pabadça	پابدچه	pürçük	پرچوك
patat urmaḳ	پاتت اورمق	perdesi yırtılmaḳ	پردسی یرتلمق
pat ṣat	پات صات	perde dutmaḳ	پرده دتمق
paça paça	پاچه پاچه	perdede	پرده ده
paḫça	پاخچا	perde ḳurmaḳ	پرده قورمق
partal	پارتال	pers ölmaḳ	پرس اولمق
par par	پار پار	pers itmek	پرس ایتمك
par par ṭutuşmaḳ	پار پار طوتشمق	perk	پرك
parda	پاردە	perkitmek	پرکتمك
parlaġuç	پارلغج	perklik	پرکلیك
param param	پارم پارم	pırlaġaç	پرلاغاج
parmaḳ ṣoḳmaḳ	پارمق صوقمق	pırlaġaç	پرلاغاچ
parmaḳ götürmek	پارمق کتورمك	pırlaġuç	پرلاغوج
para pura	پاره پوره	pırlaḳ	پرلاق
para ve pura	پاره و پوره	pırlaşmaḳ	پرلشمق
pastav	پاستاو	parlaġuç, pırlaġuç	پرلغوج
paslu	پاسلو	pırlaġuç	پرلغوج
paşa	پاشا	pırlaḳ	پرلق
paşalı	پاشالی	pırlaŋġaç	پرلکنج
paşmaḳ	پاشمق	pırlanḳuç	پرلنقوج
paf puf	پاف پوف	pürlenmek	پرلنمك
pambuḳ	پامبق	perem perem	پرم پرم
pambuḳ	پامبوق	parmaġını aġzında ḳomaḳ	پرمغنی اغزنده قومق
panbuḳ	پانبوق	pereme	پرمه
paylanmaḳ	پایلامق	peren peren, pırın pırın	پرن پرن
pepegi	پپکی	perese	پره سه
pepegi itmek	پپه کی اتمك	pezik	[پزیك]
pepegilik	پپه کی لك	pes, püs	پس
pepeyi	پپه یی	pisik	پسك
pepeyilik	پپه ییلك	pesligen	پسلکن
puta	پتا	pisi	پسی
petek	پتك	pisilik eylemek	پسیلك ایلمك
paçarızlıḳ	پچارزلق	paşa	پشا
peçelü at	پچه لو آت	paşmaḳ	پشماق
para	پرا	paşmaḳcı	پشماقجی
paralanmaḳ	پرالنمق	paşmaḳ	پشمق
par par, pır pır	پر پر	paşmaḳcı	پشمقجی
pirpirim, pürpürüm	پرپرم	peşe	پشه
pirpiri	پرپری	pişi	پشی
pürtüklü	پرتکلو	peşīmān yimek	پشیمان ییمك
pürçek	پرچك		

pışķırmaķ	پصقرمق	poryaz	پوریاز
puġur	پغور	pus, püs	پوس
puġursamaķ	پغورسمق	pusarıķ	پوساریق
peftere	پفتره	postınuŋ eri	پوستنك اری
pek	پك	postına şıġışmamaķ	پوستنه سغشممق
pek itmek	پك اتمك	püseŋ	پوسك
pekitmek	پكتمك	püskürmek	پوسكرمك
pekişdürmek	پكشدرمك	pusmaķ	پوسمق
pekişmek	پكشمك	pusı	پوسی
pek ṭurmaķ	پك طورمق	pusı ķomaķ	پوسی قومق
pek ṭutmaķ	پك طوتمق	puşmaķ	پوشمق
peklik	پكلك	poşu	[پوشو]
pek yel	پك يل	puş	پوص
pek yüzlülik	پك يوزلولك	puşat	پوصات
puluç	پلوچ	puşad	پوصاد
pelid	پليد	puşarıķ	پوصارق
pambuķ	پمبوق	poşalmaķ	پوصالمق
pamuķ atıcı	پموق آتجی	puşarıķ	پوصرق
panbuķ	پنبق	poşalmaķ	پوصلمق
panbucaķ	پنبوجق	puşmaķ	پوصمق
panbuķ	پنبوق	puşulanmaķ	پوصولنمق
pençe dutmaķ	پنچه دوتمق	puşarıķ	پوصه‌رق
pençesin burmaķ	پنچه سن بورمق	potuķ	پوطوق
pençesin burmaķ	پنجه سن بورمق	poġrenk	پوغرنك
pençeli fermān	پنچه‌لی فرمان	puġur	پوغور
peneke	پنكه	püfkürmek	پوفكرمك
panmuķ	پنمق	puķaġu	پوقاغو
panmuķ	پنموق	pul	پول
pineke	پنكه	pula almamaķ	پولا الممق
penīr	پنير	puluç, püliç	پولچ
potlacı	پوتلاجی	puluç	پولچ
potlamaķ	پوتلمق	puluç	پولوج
puta	پوته	puluç	پولوچ
pöç	پوچ	pula saymamaķ	پوله صايممق
puç olmaķ	پوچ اولمق	peh peh	په په
poca urmaķ	پوجه اورمق	payam	پيام
pöç, puç	پوچ	pırpır	پير پير
por, pür	پور	pırlaġuç	پيرلاغوج
purtarmaķ	پورترمق	pīrelmek	پيرلمك
pürçek	پورچك	pīrelmek	پيرهلمك
püren	پورن	peyġamber görmiş	پيغامبر كرمش
püre	پوره	peynir dişi	پينر ديشی

ت

ta	تا	tobalaḳ تبالق
taban ḳaḳmaḳ	تابان قاقق	taban تبان
tabur	تابور	tobra تبرا
tabur ḳurmaḳ	تابور قورمق	tobra تبره
tapşurmaḳ	تاپشورمق	tebs olmaḳ تبس اولمق
tapmaḳ	تاپمق	tebs eylemek تبس ايلمك
tat	تات	tepsermek تبسرمك
tatarı	تاتاری	tıbıḳ تبق
taḫıl	تاخل	tapḳur تبقر
taḫıl biti	تاخل بتی	tepir تبير
taraş	تاراش	tepsermek تپسرمك
tārīḫ baġlamaḳ	تاريخ بغلمق	tepek تپك
tārīḫ ḳazanmalu	تاريخ قزنملو	töpel تپل
tezene	تازنه	tıpıltu تپلتو
tāze yüzlülik	تازه يوزلولك	tepingi تپنكی
tas tas	تاس تاس	tepir تپير
te'essüf yimek	تأسف يمك	tutruḳ تترق
tasa	تاسه	titregen تتركن
taşarlanmaḳ	تاصرلنمق	tutruḳ تتروق
taşlaḳ	تاصلق	tetiri تترى
taşım	تاصم	titsingen تتسنكن
taşma	تاصمه	titsinmek تتسنمك
taşımlamaḳ	تاصيملامق	tutuḳ تتق
taŋ	تاك	tutmaç تتماج
Taŋrı	تاكری	tütün تتن
Taŋrı buyrığı	تاكری بويريغی	tütüzmek تتوزمك
Taŋrıdevecigi	تاكری دوه جكی	tütün تتون
tegek	تاكلك	tütünlik تتونلك
tekin	تاكن	tecir تجر
taŋyiri	تاك يری	toḫtamaḳ تختمق
talamaḳ	تالامق	taḫta تخته
talan	تالان	taḫtabaşı تخته باشی
talanlanmaḳ	تالانلنمق	taḫta taḫta تخته تخته
talanmaḳ	[تالانمق]	taḫta ḳaḳmaḳ تخته قاقق
talvar	تالوار	taḫtaḳurdı تخته قردی
tanış olmaḳ	تانش اولمق	taḫta ḳaḳmaḳ تخته ققمق
tav	تاو	toḫtamaḳ تخته‌مق
tavuḳ	تاوق	taḫtı ḳılıçlamaḳ تختی قليجلمق
tavucaḳ	تاووجق	taḫra تخره
tay	تای	taḫıl تخل
taylaşdırmaḳ	تايلشديرمق	toḫum تخم

toḫum ṭutmaḳ	تخم طتمق	tiz
toḫum ṣuyı	تخوم صويى	teze
taḫıl	تخيل	tizcek
taḫıl aġacı	تخيل اغاجى	tizcegez
taḫıl bāzārı	تخيل بازارى	tizcegin
taḫıl biti	تخيل بتى	tizcecük
tere	تر	tezden
turaç	تراج	tezikmek
taraş	تراش	tizlemek
tartmaḳ	ترتمق	tizle
tartınmaḳ	ترتنمق	tezene
tertīb ṣaḳlamaḳ	ترتيب صقلمق	teze
tercümān	ترجمان	tezene
terece	ترجه	tizirek
ter düşmek	تر دشمك	tiziye
terdek	تردك	tüskürmek
ters izine dönmek	ترس ازنه دونمك	tosun
terslik	ترسلك	taṣdīḳlemek
terslemek	ترسلمك	taṣlaḳ
turşı destisi	ترشى دستسى	taṣlamaḳ
tarġamaḳ	ترغمق	taṣım
tırḳaz	ترقاز	taṣımlamaḳ
tırḳazlamaḳ	ترقازلامق	taṣacaġı
tırḳazlamaḳ	ترقزلامق	toġa
tıraḳu	ترقو	taġar
terek, türk	ترك	tüfenk serpmek
ter geçmek	ترگچمك	tefe
Türklük	ترگلك	tefelü
terken	تركن	tıḳıldı
terkin urmaḳ	تركن اورمق	taḳla urmaḳ
tirkenmek	تركنمك	tek
terkini urmaḳ	تركنى اورمق	tegek
tereke	تركه	tekele
terki atı	تركى آتى	tek durmaḳ
türkü yaḳmaḳ	تركى ياقق	tek degül
terlik	ترلك	Tanrı, teker
termen	ترمن	Tanrı'dan ılısu
turvanda	تروندە	Tanrı'dan ḥammām
torunısı	تروفى‌سى	tekerek
torva	تروه	Tanrı
tere, türe	تره	Tanrı evi
tere türe	تره تره	Tanrı'dan ḥammām
tiryāki ḳoşusı	تريالى قوشوسى	Tanrıḳuşı
tiriz	تريز	tenṣizlik

تز	tiz
تزا	teze
تزجك	tizcek
تزجكز	tizcegez
تزجكين	tizcegin
تزجه‌جك	tizcecük
تزدن	tezden
تزكمك	tezikmek
تزلمك	tizlemek
تزله	tizle
تزنه	tezene
تزه	teze
تزه‌نه	tezene
تزيرك	tizirek
تزيه	tiziye
تسكرمك	tüskürmek
تسون	tosun
تصديقلمك	taṣdīḳlemek
تصلق	taṣlaḳ
تصلمق	taṣlamaḳ
تصم	taṣım
تصملمق	taṣımlamaḳ
تصه جغى	taṣacaġı
تغا	toġa
تغار	taġar
تفنك سرپمك	tüfenk serpmek
تفه	tefe
تفه‌لو	tefelü
تقلدى	tıḳıldı
تقله اورمق	taḳla urmaḳ
تك	tek
تكاك	tegek
تكاله	tekele
تكدرمق	tek durmaḳ
تك دكل	tek degül
تكر	Tanrı, teker
تكردن اليسو	Tanrı'dan ılısu
تكردن حمام	Tanrı'dan ḥammām
تكرك	tekerek
تكرى	Tanrı
تكرى اوى	Tanrı evi
تكريدن حمام	Tanrı'dan ḥammām
تكرى قوشى	Tanrıḳuşı
تكسزلك	tenṣizlik

tekesimek	تكسمك	tenbelit	تنبليت
tek ṭurmaḳ	تك طورمق	ten ḳalıbı	تن قالبى
tegek	تكك	tınḳıldı	تنقلدى
tegeltü	تكلتو	tenk	تنك
tegelti	تكلتى	Tañgrı	تنكرى
tegeltici	تكلتيجى	Tañgrılıḳ	تنكرلق
tegeltilik	تكلتيلك	Tañgrı eylemek	تنكرى ايلمك
tegele, tekele, tekle	تكله	Tañgrıdevecigi	تنكرى دەوەجكى
tükeli	تكلى	tañgsuḳ	تنكسوق
tügme	تكمه	tınmaḳ	تنمق
tekin	تكن	tü	تو
tekün	تكون	tobra	توبرا
tike	تكه	tobra	توبره
tekesimek	تكەسمك	tevbe yıḳmaḳ	توبه يقمق
teki	تكى	topalaḳ	توپلاق
tekyelenmek	تكيلنمك	topalaḳ	توپلق
tiginmek	تكينمك	tutarıḳ	توتارق
tekye urmaḳ	تكيه اورمق	tuturuḳ	توترق
tekyelenmek	تكيەلنمك	tuturuḳ	توتروق
tekye vurmaḳ	تكيه ورمق	tütüzdürmek	توتزدرمك
talaz	تلاز	tütüzdürmek	توتزدورمك
talazlanmaḳ	تلازلنمق	tütüzmek	توتزمك
talamaḳ	تلامق	tutuḳ	توتق
teltik	تلتيك	tutuḳlaşmaḳ	توتقلشمق
tulġa	تلغه	tutmaç	توتماج
tel ḳırmaḳ	تل قرمق	tütmek	توتمك
tulḳuḳ	تلقوق	tütün	توتن
tülek	تلك	tütüzmek	توتوزمك
tellenmek	[تللنمك]	tütün	توتون
teleme	تلمه	tuç	توج
tülüngi	تلنكى	tuç	توچ
tülenmek	تلنمك	toḫaç	توخاج
talvar	تلوار	toḫtamaḳ	توختامق
tuluḳ	تلوق	toḫtamaḳ	توختمق
telesimek	تلەسيمك	toḫtamaḳ	توختەمق
tüm	تم	toḫdamaḳ	توخدامق
temāşāya almaḳ	تماشايه المق	tor, tur	تور
tuman, tumman	تمان	türetmek	توراتمك
tamtāze	تمتازه	turaç	توراج
temren	تمرن	tevir tevir	تور تور
temel bıraḳmaḳ	تمل براقق	turgay	تورغاى
temen, tümen	تمن	Türkotu	تورك اوتو
tin	تن	türkü yırlatmaḳ	تورکى يرلاتمق
tenbelet, tenbelit	تنبلت	torluḳ	تورلق

torluḳ	تورلوق	tuluḳ	تولق
turumṭay	تورمطای	tulḳuḳ	تولقق
türemek	تورمك	tuvulḳa	تولقه
torva	توروا	tölek, tülek	تولك
turvan	توروان	tülege gelmek	تولكه كلمك
torva	توروه	tulup itmek	تولوب ايتمك
töre, türe	توره	tülüdeve	تولو دوه
toz, töz, tuz	توز	tülürek	تولورك
tozaġacı	توز آغاجی	toluḳ, tuluḳ	تولوق
tozaḳ	توزاق	tulumpata	تولومپته
tozaḳlanmaḳ	توزاقلنمق	tülemek	تولەمك
toz ḳoparmaḳ	توز قوپارمق	tuman, tumman, tümen	تومان
toz ḳoparmaḳ	توز قوپرمق	tümce	تومجه
toz ḳopmaḳ	توز قوپمق	tomruḳ	تومرق
tozlураḳ	توزلورق	tümel	تومل
tuzlıca	توزليجه	tümmek	تومك
tozmaḳ	توزمق	tümen	تومن
tüzmek	توزمك	tümenāt	تومنات
tozundı	توزندی	tün	تون
tozını göge ṣavurmaḳ	توزينی كوكه صاووزمق	tuvulġa	تووللغه
		tavı, toy, tüy	توی
tüskürmek	توسكرمك	toyaḳa	تویاقه
tüskürmek	توسكورمك	tavıcıḳ	تویجق
tüskürtmek	توسكورتمك	tevir	تویر
tosunlıḳ	توسنلق	tüyisi	تویسی
tosun	توسون	toyġun	تویغون
tüsi oŋmamaḳ	توسی اوكمق	tuyuḳ	تویق
tüş	توش	ti	تی
tuġ	توغ	tib inejr	تیب انجیر
tovġa	توغا	titiz	تیتیز
tuġulġa	توغلغه	tiz	تیز
tuġulḳa	توغلقا	tiz olmaḳ	تیز اولمق
tuġlıġa	توغليغه	tiz ayaḳlu	تیز ایاقلو
toḳuç	توقج	tiz tiz	تیز تیز
toḳlu	توقلو	tizcek	تیزجك
toḳlı	توقلی	tizce	[تیزجه]
toḳuç	توقوج	tiz deprenici	تیز دپرنجی
tevek, tök, tüg, tük	توك	tizden	[تیزدن]
tökezimek	توكزيمك	tizde	تیزده
tökmek, tügmek	توكمك	tizrek	تیزرك
tügme	توكمه	tiz günde	تیز كونده
tökülmek	توكولمك	tizlik	تیزلك
tulġuḳ	تولغق	tizlik itmek	تیزلك ايتمك
tulġa, tuvulġa	تولغه	tizlemek	تیزلمك

tizlenmek	تيزلنمك	تيمارلمق
tiziye	تيزيه	[تيمار ويرمك]
tıġala	تيغاله	تيمور
tıġa urmaḳ	تيغه اورمق	تيمور كوملك
taylaḳ	تيلاق	تين
timeç	تيماج	تيون

tımarlamaḳ	تيمارلمق	
tımar virmek	[تيمار ويرمك]	
timür	تيمور	
timür gömlek	تيمور كوملك	
teyin, tiyin	تين	
teyün	تيون	

ج

cecim	جاجيم	
car	جار	
car itmek	جار ايتمك	
cardın	جاردين	
carıs itmek	جارس ايتمك	
car ḳılmaḳ	جار قلمق	
carıldaşmaḳ	جارلدشمق	
caru	جارو	
caru urmaḳ	جارو اورمق	
caru çalmaḳ	جارو چلمق	
cazḫut	جازحوت	
cāzılanmaḳ	جازلنمق	
caşur dibi	جاشر ديبى	
cağ	جاغ	
cağışdı	جاغشدى	
camışlıḳ	جامشلق	
camışlanmaḳ	جامشلنمق	
cāmūs öküzi	جاموس اكوزى	
cān	جان	
cān arıtmaḳ	جان آرتمق	
cān alıcı	جان آليجى	
cān ısmarlamaḳ	جان اسمرلمق	
cān ışmarlamaḳ	جان اصمرلمق	
cān eksitmek	جان اكستمك	
cān alıcı	جان اليجى	
cān özemek	جان اوزەمك	
cān evi	جان اوى	
cān oynamaḳ	جان اوينامق	
cān iletmek	جان ايلتمك	
cān bāzārı	جان بازارى	
cān baş oynamaḳ	جان باش اينامق	
cāncuḳ	جانجق	
cān ḫırsuzı	جان خرسوزى	

cān dartmaḳ	جان دارتمق	
cān dartmaḳ	جان درتمق	
cān deri	جان درى	
cān ṭapşırmaḳ	جان طاپشرمق	
cān ṭartmaḳ	جان طرتمق	
cān ṭartınmaḳ	جان طرتنمق	
cān ṭutmaḳ	جان طوتمق	
cangırdı	جانغردى	
cān ḳarışdırmaḳ	جان قاريشديرمق	
cankırdı	جانقردى	
cān ḳurtaran	جان قورتران	
cankı	جانقى	
cān kesegi	جان كسكى	
cān gözin uyarmaḳ	جان كوزن اويارمق	
cān gözi	جان كوزى	
cānını ağzına almaḳ	جانن اغزنه المق	
cānına od düşmek	جانه اود دشمك	
cānına boyanmaḳ	جانه بوينمق	
cānına geçmek	جانه كچمك	
cānına ne ṣığarsa	جانه نه صغرسه	
cāna başa ḳalmamaḳ	جانه باشه قلممق	
cāna ḳalmamaḳ	جانه قالمق	
cāna ḳalmamaḳ	جانه قلممق	
cāna geçer	جانه كچر	
cānı azacuḳ	جانى آزاجق	
cānı ḳılca ḳalmaḳ	جانى قلجه قالمق	
cānı yirine oṭurmaḳ	جانى يرينه اوطورمق	
cānını yoḳa ḳomaḳ	جانينى يوقه قومق	
cānı yirine oturmaḳ	جانى يرينه اوتورمق	
cav	جاو	
cav dutmaḳ	جاو دوتمق	
cavlı	جاولى	
cavmaḳ	جاومق	

cāhilceler	جاهلجه‌لر	cizme	جزمه
cabalamaḳ	جبالمق	cizi	جزی
ceban	جبان	cüst	جست
cabayı kesmemek	[جبايي كسممك]	cüsteletmek	جستله‌تمك
cıbıbıḳ çaġırmaḳ	جبيق چاغرمق	cıġ	جغ
cıbır	[جبر]	cıġa	جغا
cebelemek	جبلمك	cıġal	جغال
cebelü	جبلو	cıġalanmaḳ	[جغالنمق]
cibin	جبن	cıġan	جغان
cebe	جبه	cıġanlıḳ	جغانلق
cebe bilezik	جبه بلزك	cıġıt	جغت
cebeci	جبه‌جی	cıġıltı	جغلتی
cebe delen	جبه دلن	cağlamaḳ	جغلمق
cebe ṣatmaḳ	جبه صاتمق	cift	جفت
cebe ṣatmaḳ	جبه صتمق	cüftsüz	جفتسز
cebe göstermek	جبه كوسترمك	cüftlenmek	جفتلنمك
cibin	جبين	caḳ	جق
cit	جت	ciger	جكر
cetük	جتوك	cegzinmek	جكزنمك
cec	جج	ceki	جكی
cici bici	ججی بجی	calasın, calasun	جلاسن
cecim	ججيم	cılasun	جلاسون
cıda	جدآ	calasın, cılasın	جلاسين
cıda	جدا	cılav	جلاو
cıdav	جداو	cılavu burmaḳ	جلاوو بورمق
cedene	جدنه	cılavı	[جلاوی]
carasun	جراسون	cilbend	جلبند
ceran	جران	cılbır	جلبير
cırtlayıḳ	جرتلايق	cılġı	جلغی
cercer	جرجر	calḳ, cıllıḳ	جلق
curcunı	جرجنی	cılḳ kesmek	جلق كسمك
cerez	جرز	cılḳı	جلقی
cırġıd	جرغد	cıllıġu	جللغو
cerge	جركه	columbudaḳ	جلومبدق
cergelenmek	جركه‌لنمك	cilve urmaḳ	جلوه اورمق
cırlayıḳ	جرلايق	camadan	جمادن
cırıldamaḳ	جرلدامق	cimcime	جمجمه
carlu	جرلو	cimdimek	جمدمك
ceren	جرن	cimdilemek	جمديلمك
cezginmek, cizginmek	جزكنمك	cimri	جمری
cızıldu	جزلدو	cımluzraḳ	جملوزرق
cızlandurdı cızlandurdı	جزلندردی جزلندردی	cınbıs	جنبس
		cinbistire	جنبستره
cizim cizim	جزم جزم	cınbış	جنبش

cindirmek	جندرمك	cevmerdlıḳ	جومردلق
cin ṭutmaḳ	جن طوتمق	cevmerdlik	جومردلك
cınḳay	جلقای	cumra	جومره
cınḳı	جنقی	cavmaḳ	جومق
ceng ḳolayı	جنك قولايی	cunbalaḳ atmaḳ	جونبلق اتمق
cingil	جنكل	cuncuḳmaḳ	جونجوقق
cevāb itmek	جواب ايتمك	cöngeltmek	جونكلتمك
cevāb döndürmek	جواب دوندورمك	civildeşmek	جويلدشمك
civcür	جوجور	cıvıldı	جويلدی
cücük	جوجوك	cuhud ısıtması	جهود استمەسی
cura	جورا	cuhud yolunması	جهود يولونمسی
curcuna	جورجنه	cchiz	جهيز
cura	جوره	cici	جيجی
cüje	جوژه	cidos	جيلوس
custalamaḳ	جوستلمق	ceyran	جيران
cüstelemek	جوستەلمك	cıġan	جيغان
cavḳ cavḳ	جوق جوق	cıġanlıḳ	جيغانلق
cögeltmek	جوكلتمك	cıġıltı	جيغلتی
cavlanmaḳ	جولانمق	cıgıldı	جيغلدی
civildeşmek	جولدشمك	cıġa	جيغه
civildemek	جولدمك	cılbur	جيلبور
cevlek	جولك	cılbır	جيلبير
cavlu	جولو	caylamaḳ	جيلمق
cevmerd	جومرد	cıynaḳ	جيناق
cevmerdıraḳ	جومردرق	civ civ	جيو جيو

ج

ça	چا	çapınmaḳ	چاپنمق
çebiş	چابش	çapuḳ	چاپوق
çapġın at	چابغين آت	çapük	چاپوك
çapar	چاپار	çapul	چاپول
çapar ulaḳ	چاپار اولاق	çapul civermek	چاپول جيوەرمك
çapıt	چاپت	çapul segirdmek	چاپول سكردمك
çap çap	چاپ چاپ	çapa düşmek	چاپه دوشمك
çapçaḳ	چاپچاق	çapınmaḳ	چاپينمق
çapdurmaḳ	چاپدرمق	çataşmaḳ	چاتاشمق
çapuşmaḳ	چاپشمق	çatlatmaḳ	چاتلاتمق
çapḳun itmek	چاپقون ايتمك	çatlayıḳ	چاتلايق
çapḳın at	چاپقين آت	çatıltı	چاتلتی
çapük	چاپك	çatıldu	چاتلدو
çapılmaḳ	چاپلمق	çatıldı	چاتلدی
çapmaḳ	چاپمق	çatmaḳ	چاتمق

çatma	چاتمه	çaġa	چاغه
çatma ev	چاتمه او	çağır	چاغير
çeç	چاچ	çağırmaḳ	چاغيرمق
çaḫ	چاخ	çağıru söylemek	چاغيرو سويلمك
çaḫşur	چاخشور	çaḳ	چاق
çaḫmaḳ	چاخمق	çaḳır	چاقر
çadır	چادر	çaḳırcı başı	چاقرجى باشى
çadır ağırşağı	چادر اغرشغى	çaḳırdı	چاقردى
çadırçiçegi	چادر چيچكى	çaḳırdoġan	چاقر دوغان
çadır dikmek	چادر دكمك	çaḳırṭoġan	چاقر طغان
çadır dutmaḳ	چادر دوتمق	çaḳışdurmaḳ	چاقشدرمق
çadır göbegi	چادر كوبكى	çaḳşurlı gügercin	چاقشورلى كوكرجين
çadırlanmaḳ	چادرلنمق	çaḳıl etmek	چاقل اتمك
çadır yarmaḳ	چادر يارماق	çaḳıl pidesi	چاقل پيده سى
çar	چار	çaḳıldaḳ	چاقلداق
çarḫacı	چارخاجى	çaḳıldaḳ	چاقلدق
çarḳacı	چارقجى	çaḳmaḳ	چاقق
çaşut	چاشت	çaḳul	چاقول
çaşutlamaḳ	چاشوتلامق	çaḳır ayaz	چاقير آياز
çaşıt	چاشيت	çaḳırcı başı	چاقيرجى باشى
çağ	چاغ	çaḳırdoġan	چاقير دوغان
çağ çağ	چاغ چاغ	çaḳışmaḳ	چاقيشمق
çağ çağ derlemek	چاغ چاغ درلمك	çeküç	چاكوچ
çağır	چاغر	çekürge	چاكورگه
çağırtmaḳ	چاغرتمق	çeküşmek	چاكوشمك
çağrışdurmaḳ	چاغرشدرمق	çalaca ṭutulmaḳ	چالاجه طوتلمق
çağırġan	چاغرغان	Çalap	چالپ
çağırġan	چاغرغن	çalpanmaḳ	چالپانمق
çağırmaḳ	چاغرمق	çalıcı	چالجى
çağırı söylemek	چاغرى سويلمك	çaldıramaḳ	چالدرامق
çağıştı	چاغشتى	çalış	چالش
çağşır, çağşur	چاغشر	çalışıḳ	چالشق
çağşırlı gügercin	چاغشرلى كوكرجن	çalış ḳılmaḳ	چالش قلمق
çağşaḳ	چاغشق	çalışmaḳ	چالشمق
çağşır	چاغشير	çalış yürüyen	چالش يورين
çağıl	چاغل	çalğın yürümek	چالغين يرومك
çağlamaḳ	چاغلامق	çalıḳ	چالق
çağlaŋ	چاغلاك	çalıḳ	چالق
çağlaġan	چاغلغان	çalıḳ at	چالق آت
çağlamaḳ	چاغلمق	çalıḳ at	چالق ات
çağlaŋlıḳ	چاغلاكلق	çalḳanaraḳ yürümek	چالقانەرق يورومك
çağlu	چاغلو	çalık segirtmek	چالق سكرتمك
çağnamaḳ	چاغنامق	çalıḳsı	چالقسى
çağnaşmaḳ	چاغنشمق	çalıḳlanmaḳ, çalḳalanmaḳ	چالقلنمق

çalḳamaḳ	چالقمق	çabalaḳlanmaḳ	چبلقلنمق
çalḳanmaḳ	چالقنمق	çapar	چپار
çalḳoyun	چالقوين	çapar ulaḳ	چپار اولاق
çalık yürimek	چالق يوريمك	çaparız, çaparuz	چپارز
çalmaḳ	چالمق	çaparızlıḳ	چپارزلق
çalımına gelmek	چالمنه كلمك	çaparızlanmaḳ	چپارزلنمق
çalma	چاله	çapaġını silmek	چپاغن سلمك
çalım yeri	چالم يرى	çapaḳ	چپاق
çalınmaḳ	چالنمق	çepçevre almaḳ	چپچوره آلمق
çalıcı	چاليجى	çapar	چپر
çalış	چاليش	çepürdük, çipürdük	چپردك
çalışmaḳ	چاليشمق	çepirdeklik	چپرد كلك
çalıḳ	چاليق	çaparız	چپرز
çamçaḳ	چامچاق	çepreşik	چپرشك
çamır	چامر	çepreşiklik	چپرشكلك
çamış	چامش	çapraşmaḳ	چپرشمق
çamışlanmaḳ	چامشلنمق	çepreşik	چپرشيك
çamuş	چاموش	çepreşik	چپرهشك
çamış	چاميش	çepiş	چپش
çanġu	چانغو	çepekleşmek	چپكلشمك
çav	چاو	çepel, çipil	چپل
çav itmek	چاو اتمك	çepel eylemek	چپل ايلمك
çav urmaḳ	چاو ارمق	çepel ʿilleti	چپل علتى
çav olmaḳ	چاو اولمق	çapmaḳ	چپمق
çav çaldırmaḳ	چاو چالديرمق	çepen	چپن
çav dutmaḳ	چاو دوتمق	çapındurmaḳ	چپندرمق
çav düşmek	چاو دوشمك	çapınmaḳ	چپنمق
çavuş aşı	چاوش آشى	çepürdeklenmek	چپورد كلنمك
çavġın	چاوغن	çepirdeklik	چپيرد كلك
çavḳın	چاوقين	çepirdeklenmek	چپيرد كلنمك
çevük	چاوك	çıpyalıncaḳ	چپ يلنجق
çavlım	چاولم	çitari	چتارى
çavlanmaḳ	چاولنمق	çatal	چتال
çavlum	چاولوم	çatal at	چتال آت
çavmaḳ	چاومق	çıturġu	چترغو
çavır eylemek	چاوير ايلمك	çıtrıḳ	چتريق
çaynaḳ	چاياناق	çetik, çetük	چتك
çaynaḳlamaḳ	چاينقلمق	çetükotu	چتك اوتى
çabaḳ	چباق	çetiñ ḳoz	چتك قوز
çabalaġan	چبالغن	çatlaġuç	چتلاغوج
çebiş	چبش	çatlaġuç	چتلاغوچ
çıbuḳ çalmaḳ	چبق چالمق	çatlaḳuç	چتلاقوچ
çibik çalmaḳ	چبك چالمق	çıtlamuḳ	چتلامق
çabalaḳ	چبلق	çatalca	چتلجه

çatuldu	چتلدو	çırpı ipi	چرپی ایپی
çatıldı	چتلدی	çırpıcı	چرپیجی
çıtılġu	چتلغو	çert āleti	چرت آلتی
çıtılġı	چتلغی	çirtik	چرتك
çıtılḳı	چتلقی	çırtlayıḳ	چرتليق
çatlu	چتلو	çırtıboġa	چرتی‌بغه
çatma	چتما	çırtıboġa	چرتی‌بوغه
çatmaḳ	چتمق	çarḫ urmaḳ	چرخ اورمق
çatma	چتمه	çarḫa	چرخه
çatma ḳaş	چتمه قاش	çarḫacı	چرخه‌جی
çetinlik	چتنلك	çarḫa girmek	چرخه كيرمك
çitinmek	چتنمك	çerermek	چررمك
çetük	چتوك	çererişmek	چررشمك
çetikotı	چتيك اوتی	çererü baḳmaḳ	چررو بقمق
çitimek	چتيمك	çereslenmek	چرسلنمك
çetin	چتين	çirġıd	چرغد
çetin ḳoz	چتين قوز	çırakçı	چرقچی
çetinlenmek	چتينلنمك	çırḳıdı	چرقدی
çeç	چچ	çarkacılıḳ itmek	چرقه‌جلق اتمك
çıḫşaġu	چخشاغو	çarḳacı	چرقه‌جی
çaḫşatmaḳ	چخشتمق	çerik	چرك
çaḫşamaḳ	چخشمق	çerekci	چركجی
çaḫşur	چخشور	çeriklemek	چركلمك
çaḫşır	چخشير	çirkin	چركن
çaḫmaḳ, çıḫmaḳ	چخمق	çirkinden çirkin	چركندن چركن
çedik	چدك	çirkinsimek	چركنسيمك
çedük	چدوك	çirkev	چركو
çıra	چرا	çerge	چركه
çıraġ	چراغ	çirkin iyi	چركين ايی
çıraġ uyarmaḳ	چراغ اويارمق	çırlayıḳ	چرلايق
çıraġ uyarmaḳ	چراغ اويرمق	çırlaḳ çıplaḳ	چرلق چپلق
çıraġ yandırmaḳ	چراغ ياندرمق	çörleŋ	چرلك
çıraḳ	چراق	çerilenmek	چرلنمك
çıraḳ uyandurmaḳ	چراق اويانديرمق	çırlayıḳ	چرليق
çıraḳ uyarmaḳ	چراق ايارمق	çarmuḳ	چرمق
çıraḳba	چراقبه	çermenmek	چرمنمك
çıraḳman	چراقان	çermemek	چرمه مك
çıraḳma	چراقه	çırnaḳlamaḳ	چرناقلامق
çıraḳ yandırmaḳ	چراق ياندرمق	çırnıḳ	چرنق
çerbiş	چربش	çerü	چرو
çırpıcı	چرپجی	çerviş	چروش
çırpıcı çoġanı	چرپجی چوغانی	çerviş	چرويش
çarpmaḳ, çırpmaḳ	چرپمق	çerermek	چره‌رمك
çırpı	چرپی	çeri	چری

çeri ardı	چری اردی	çoġan	چغان
çeri öŋi	چری اوکی	çoġaç	چغج
çeri başlamaḳ	چری باشلامق	çıġıd	چغد
çeri başı	چری باشی	çıġıdlanmaḳ	چغدلنمق
çeri başlamaḳ	چری بشلمق	çaġır	چغر
çeriyi bağlamaḳ	چری بغلمق	çıġırtmaḳ	چغرتمق
çeri begi	چری بکی	çığırtma	چغرتمه
çeri bindürmek	چری بندرمك	çığrışdurmaḳ	چغرشدرمق
çerici	چریجی	çığrışmaḳ	چغرشمق
çeri çekmek	چری چکمك	çığrılmaḳ	چغرلمق
çeri dartmaḳ	چری درتمق	çağırmaḳ, çığırmaḳ	چغرمق
çeri düzmek	چری دزمك	çığşaġulu	چغشاغلو
çeri dirmek	چری دیرمك	çığşaġu	چغشاغو
çeri sürüci	چری سوروجی	çığşaġı	چغشاغی
çeri sürici	چری سوریجی	çığşatmaḳ	چغشتمق
çeri ṣalmaḳ	چری صالمق	çığışdı	چغشدی
çeri ṣınıḳmaḳ	چری صنقمق	çaġlaŋ	چغلاك
çeri ṣınmaḳ	چری صنمق	çaġlanmaḳ	چغلانمق
çeri ṭartmaḳ	چری طرتمق	çaġlaŋ	چغلك
çerik	چریك	çaġlamaḳ	چغلمق
çerinüŋ yüzin döndürmek	چرینك یوزین دوندورمك	çaġala	چغله
		çaġnamaḳ	چغناق
çeri yaraġı	چری یراغی	çaġnam çağnam, çığnam	چغنم چغنم
çeri yasamaḳ	چری یسامق	çığnam	
çezgindirilmek	چزکندیرلمك	çaġu, çığu, çoġu	چغو
çizgindirmek	چزکندیرمك	çaġa	چغه
çezginmek, çizginmek	چزکنمك	çığıt	چغیت
çezilmek	چزلمك	çığıd	چغید
çözelendürmek	چزلندرمك	çığırmaḳ	چغیرمق
çezmek, çizmek	چزمك	çift	چفت
çizi	چزی	çift akçası	چفت اقچه سی
çezilmek	چزیلمك	çift ucın ṭutmaḳ	چفت اوجین طوتمق
çise	چسا	çiftlendürmek	چفتلندرمك
çisek	چسك	çiftlendürmek	چفتلندورمك
çisenti	چسنتی	çiftlenmek	چفتلنمك
çisendi	چسندی	çifte	چفته
çaşıt	چشت	çaḳ, çıḳ, çoḳ	چق
çeşte	چشته	çaḳaçaḳ	چقاچاق
çişmek	چشمك	çaḳal, çoḳal, çuḳal	چقال
çaşut	چشوت	çaḳçaḳa	چقچقه
çağ, çığ	چغ	çoḳramaḳ	چقرامق
çağa	چغا	çıḳrıcaḳ	چقرجق
çoġaç	چغاج	çıḳraşmaḳ, çoḳraşmaḳ	چقرشمق
çağa çıplaḳ	چغا چپلق	çaḳırṭoġan	چقر طغان

çoḳramaḳ
çıḳarınılmaḳ
çıḳış itmemek
çaḳşır
çıḳşaġı
çıḳışmaḳ
çaḳşur
çaḳşır
çuḳal
çaḳıldaḳ
çaḳıldıraḳ
çaḳıldu
çoḳluḳ
çoḳmar
çaḳmaḳ, çoḳmaḳ
çaḳmaḳlı
çıḳmalu olmaḳ
çoḳnaşmaḳ
çuḳurcaḳlı
çıḳa ṭurmaḳ
çıḳa varmaḳ
çıḳış itmemek
çaḳıldaḳ
çeküç
çekdirme
çekdire
çekdiri
çekdirü
çekdiri
çigir, çikir
çıŋratmaḳ
çıŋraġu
çıŋraġı
çıŋramaḳ
çıŋratmaḳ
çiŋretmek
çekirdek, çigirdik
çıŋırdı, çiŋirdi
çıŋraġu
çıŋraġı
çekerek
çekürge
çekirge ṣuyı
çiŋremek, çökermek

چقرمق
چقرينمق
چقش اتمك
چقشر
چقشغى
چقشمق
چقشور
چقشير
چقل
چقلداق
چقلدراق
چقلدو
چقلق
چقمر
چقمق
چقمقلى
چقملو اولمق
چقنشمق
چقور چقلى
چقه طورمق
چقه وارمق
چقيش اتمك
چقيلدق
چكچ
چكدرمه
چكدره
چكدرى
چكديرو
چكديرى
چكر
چكراتمق
چكراغو
چكراغى
چكرامق
چكرتمق
چكرتمك
چكردك
چكردى
چكرغو
چكرغى
چكرك
چكركه
چكركه صويى
چكرمك

çigrendürmek
çigrinmek
çegre, çigre
çigzindirmek
çegzindürmek
çegzinmek, çigzinmek
çöksü
çekiş
çekişmek
çiŋ ṣabāḥ
çıŋḳırdaḳ
çigil
çigletmek
çarŋlıḳ
çekilmek, çeŋilemek, çeŋlemek, çiglemek
çeklinmek
çekim
çekmek
çekme
çigin
çükündür
çignek
çignem
çekinmek
çiginine götürmek
çeküç
çekürdek
çekük
çükündür
çeŋe
çekedüzen
çeki, çeŋi
çekişik
çekik
çigin
çekinmek
çil
Çalap
çelek
Çalap, çelebi, çelep
çılbır
çılbaḳ
çılbaḳlıḳ

چكرندرمك
چكرنمك
چكره
چكزندرمك
چكزندورمك
چكزنمك
چكسو
چكش
چكشمك
چك صباح
چكقرداق
چكل
چكلتمك
چكلق
چكلمك
چكلنمك
چكم
چكمك
چكمه
چكن
چكندر
چكنك
چكنم
چكنمك
چكنه كوترمك
چكوج
چكوردك
چكوك
چكوندر
چكه
چكه دوزن
چكى
چكيشمك
چكيك
چكين
چكينمك
چل
چلاب
چلاك
چلب
چلبر
چلبق
چلبقلق

çılbur	چلبور	çumara	چمرا
çelebi	چلبی	çomruḳ	چمرق
Çalap	چلپ	çemrek	چمرك
Çalap Tanrı	چلپ تکری	çemremek	چمرمك
çılpaḳ olmaḳ	چلپق اولمق	çemrenmek	چمرنمك
çultar	چل تار	çımara	چمره
çaltıraḳ	چلترق	çemremek	چمرهمك
çeltük	چلتوك	çemrenmek	چمرهنمك
çıldıramaḳ	چلدرامق	çamış	چمش
çıldurdı	چلدردی	çimşişmek	چمششمك
çelertme	چلرتمه	çimşir	چمشير
çelermek	چلرمك	çımġırıḳ	چمغرق
çelişdürmek	چلشدرمك	çımġışmaḳ	چمغشمق
çalḳafa	چلقفا	çımḳırtmaḳ	چمقرتمق
çalḳḳoyun	چلق قيون	çımḳırık	چمقرق
çalḳḳoyun	چلق قوين	çımḳırmaḳ	چمقرمق
çalḳḳoyun	چلق قويون	çımḳışmaḳ	چمقشمق
çalḳanı çalḳanı yürümek	چلقنی چلقنی يورومك	çimke	چمكه
		çemender	چمندر
çılḳava	چلقوا	çanacuḳ	چناجوق
çalḳı	چلقی	çenber	چنبر
çalḳoyun	چلقيون	çintirmek	چنترمك
çelek	چلك	çentmek	چنتمك
çalım	چلم	çintiyan	چنتيان
çalmaḳ	چلمق	çandavul	چنداول
çölmek	چلمك	çendelemek	چندلمك
çölmek ḳaynatmaḳ	چلمك قينتمق	çıngışdamaḳ	چنغشدمق
çalma, çelme	چلمه	çanḳal	چنقال
çaluḳ at	چلوق ات	çınaḳlamaḳ	چنقلمق
çoluḳ çolpa	چلوق چولپه	çınḳı	چنقی
çilek	چلهك	çınratmaḳ	چنكرتمق
çalıcı	چليجی	çınramaḳ	چنكرمق
çalınmaḳ	چلينمق	çingildi	چنكللدی
çımara	چماره	çöngelmek	چنكلمك
çomaḳ	چماق	çönge	چنكه
çımçıġ	چمچغ	çav	چو
çimçime	چمچمه	çobanaldatḳucı	چوبان آلدتقوجی
çomça, çömçe	چمچه	çobanaldavucı	چوبان آلدوجی
çimdirmek	چمدرمك	çobanaldayıcı	چوبان الدايجی
çimdük	چمدك	çobanaldatġucı	چوبان الدتغجی
çimdük urmaḳ	چمدك اورمق	çobanaldatḳıcı	چوبان الدتقجی
çimdilemek	چمدلمك	çobanaldatḳıcı	چوبان الدتقیجی
çimdimek	چمدمك	çobanḳalḳıdan	چوبان قالقيدان
çimdirmek	چمديرمك	çöp ṭutışmaḳ	چوپ طوتيشمق

çop چوپ
çöpçör چوپ چور
çöpden çelebi چوپدن چلبی
çopur, çöpür چوپر
çöpür alaca چوپر آجه
çopra چوپره
çöpḳapan چوپ تپان
çöpe ṣaymamaḳ چوپه صیمامق
çoḫ چوخ
çoḫalmaḳ چوخلمق
çoḫmaḳ چوخمق
çöreginde çigi olmamaḳ چوراکنده چکی اولمق
çörçügez چورچکز
çevrişmek چورشمك
çörek چورك
çevirgi چورکی
çevrilmiş چورلمش
çevrilmek چورلمك
çorlı چورلی
çevrülicegizlik چورلیجکزلیك
çevrim چورم
çörmük چورمك
çevürme چورمه
çevirme kösüre, çevürme kösere چورمه کوسره
çevrinti چورنتی
çürüṅdi چورندی
çevrinmek چورنمك
çevrünmek چورونمك
çevre چوره
çevre almaḳ چوره آلمق
çevre eṭrāf چوره اطراف
çevre almaḳ چوره المق
çevre çalmaḳ چوره چالمق
çevresini bağlamaḳ چوره‌سین باغلمق
çevre ṭaraf چوره طرف
çevre yan چوره یان
çevre yaŋa چوره یکا
çevrik چوریك
çevrili çevrili چوریلی چوریلی
çevrim چوریم
çevrinmek چورینمك

çöz چوز
çözgi چوزکی
çevzinmek چوزنمك
çözyaġı چوز یاغی
çevzinmek چوزینمك
çoġ چوغ
çoġaç چوغاج
çoġaçlanmaḳ چوغاجلانمق
çoġaç چوغاچ
çoġaḳ چوغاق
çoġan چوغان
çoġaç چوغج
çoġaçlanmaḳ چوغجلنمق
çoġaç چوغچ
çoġaş چوغش
çoġuldaşmaḳ چوغلداشمق
çoġuldı چوغلدی
çoġuldı itmek چوغلدی اتمك
çoġu چوغو
çoġultı چوغولتی
çoġa چوغه
çoḳ چوق
çuḳa چوقا
çuḳar چوقار
çoḳ ara چوق اره
çoḳal, çuḳal چوقال
çoḳ bilür چوق بیلور
çoḳda azın چوقدا آزین
çoḳdanḳı چوقدانقی
çoḳdanḳı ḳoca چوقدانقی قوجا
çoḳdan چوقدن
çoḳdanḳı چوقدنقی
çoḳdanki چوقدنکی
çuḳur چوقر
çoḳramaḳ چوقرامق
çoḳramaḳ چوقرمق
çoḳsunmaḳ چوقسنمق
çoḳsunmaḳ چوقسونمق
çoḳuşmaḳ چوقشمق
çoḳla چوقلا
çoḳaltmaḳ چوقلتمق
çoḳlar yaşasın چوقلر یاشاسن
çoḳlar yaşasın چوقلر یاشه سن
çoḳluġ چوقلغ